

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
AFET VE ACİL DURUM
YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI

AFAD

AFETLERE MÜDAHALE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ARAMA VE KURTARMA AÇIKLAMALI TERİMLER SÖZLÜĞÜ

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
AFET VE ACİL DURUM
YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI

AFAD

AFETLERE MÜDAHALE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ARAMA VE KURTARMA
AÇIKLAMALI TERİMLER
SÖZLÜĞÜ

ANKARA
2025

Afetler, insan hayatı ve çevre üzerinde yıkıcı etkileri olan doğal veya insan kaynaklı olaylardır. Afetlere hazırlıklı olmak, afet anında etkin müdahale etmek ve afet sonrasında iyileştirme çalışmaları yapmak, afet riskini azaltmak ve afet yönetimini geliştirmek için hayati önem taşımaktadır. Bu amaçla, afet yönetimi alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar arasında iş birliği, koordinasyon ve ortak dilin sağlanması gerekmektedir.

Afet yönetimi alanında ortak dilin sağlanması, afetlere müdahalede kullanılan terimlerin standartlaştırılması ve açıklanması ile mümkündür. Bu bağlamda, afet yönetimi döngüsünün tüm aşamalarında kullanılan genel terimlerin yanı sıra, arama, kurtarma ve KBRN (kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer) alanlarında kullanılan özel terimlerin de tanımlanması ve açıklanması büyük önem arz etmektedir.

Bu kitap, “**Arama ve Kurtarma Açıklamalı Terimler Sözlüğü**” adıyla, afet yönetimi alanında çalışan tüm kurum ve kuruluşların personeli arasında terimsel bütünlüğü sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Kitapta, ulusal ve uluslararası kaynaklardan yararlanılarak, Afet ve Acil durum alanlarında kullanılan 2500’den fazla terim detaylı bir şekilde tanımlanmış ve açıklanmıştır.

Kitabın hazırlanmasında emeği geçen başta AFAD personeli olmak üzere, ilgili kurum ve kuruluşların uzmanlarına ve katkı sağlayan herkese teşekkür ederim. Kitabın, afet yönetimi alanında çalışan tüm paydaşlara ve afetlere müdahale konusunda bilgi edinmek isteyen tüm okuyuculara faydalı olmasını dilerim.

Ali Hamza PEHLİVAN

Vali
AFAD Başkanı

AFAD Başkanlığı olarak afetler konusunda hayata geçirilen projeler kapsamında ülkemizde kamu kurum ve kuruluşlarında, sivil toplum kuruluşlarında, gönüllü topluluklarında arama ve kurtarma faaliyetlerinde çalışanların sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu kitap, Afet ve Acil durum alanlarında kullanılan çoğu terimi detaylı olarak tanımlamaktadır.

Bu sayede herhangi bir afet ve acil durum ile karşılaşıldığında, görev yapan personele doğru bilgiye hızlıca erişebilme ve ortak dilde buluşabilme imkânının sağlanması hedeflenmektedir. Ayrıca bu tür kaynaklar arama ve kurtarma ekiplerinin eğitiminde kullanılacak ortak bir bilgi kaynağıdır. Bu anlamda; yayımladığımız ve yayımlayacağımız eğitim kitaplarımız afetlere müdahale konusunda belirli bir standardın oluşturulmasına da katkı vermeyi amaçlamaktadır.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Afetlere Müdahale Genel Müdürlüğü olarak kendimizi sürekli geliştirmeye ve müdahale kapasitemizi artırmaya yönelik tüm hazırlıkları yapmamızın ne derece önemli olduğunun fazlasıyla bilincindeyiz ve bu doğrultuda çalışmalarımızı tüm gayretimizle sürdürmekteyiz.

Nitelikli ve donanımlı arama ve kurtarma çalışanlarının yetiştirilmesi, insanlarımızın, can ve mal kayıplarının en aza indirilmesi bizlerin en önemli görevidir. Bu amaçla; hazırlanan **“Arama ve Kurtarma Açıklamalı Terimler Sözlüğü’nün”** arama ve kurtarma çalışmalarına gönül vermiş ve bu alanda eğitim almak isteyen tüm vatandaşlarımıza rehber olmasını temenni ederim.

Dr. Sadi Ergin
Afetlere Müdahale
Genel Müdürü

Hazırlayanlar

AFAD

AFAD

AFETLERE MÜDAHALE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ARAMA VE KURTARMA AÇIKLAMALI TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Dr. Sadi ERGİN
Prof. Dr. Kürşat Esat ALYAMAÇ
Ahmet MATUR
Dr. Halil İbrahim ÇİÇEKDAĞI
İsmail BÜTÜN
Doç. Dr. Ender BUĞDAY
Eyüp ERDEM
Binal KESKİLİNÇ
Osman GÜLEŞEN
Sedat BARUTÇU
Yasin Tahir KARACA
Gıyaseddin KARAKAŞ
Hikmet BARTAN
Hüseyin Sefa YÖRÜMEZ
Tolga SEVİNÇ
Osman Buğra TEBER
Emre GÜLBAHAR
Mehmet DOĞAN
Mert EROL
Yasin Türker GÜDÜCÜ

Afetlere Müdahale Genel Müdürü
Öğretim Üyesi
İl Müdürü
İl Müdür Yardımcısı
İl Müdür Yardımcısı
Öğretim Üyesi
Şube Müdürü
Şube Müdürü
AFAD Uzmanı
Öğretim Görevlisi
Öğretim Görevlisi
Mühendis
Arama ve Kurtarma Teknisyeni
Arama ve Kurtarma Teknisyeni
Arama ve Kurtarma Teknisyeni
Arama ve Kurtarma Teknisyeni
Arama ve Kurtarma Teknisyeni
Arama ve Kurtarma Teknisyeni
Büro Personeli
Büro Personeli

TASARIM ve MİZANPAJ
Harun Tufan TOLASA

Grafik Tasarımcı

Bu kılavuz, arama ve kurtarma olaylarında görevi bulunan kurum ve kuruluşlar arasında terimsel bütünlüğü sağlamak amacı ile T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'na hazırlanmıştır.

İçindekiler

A	10
B	.96
CÇ	130
D	160
EFG	196
Hİİ	242
JKL	292
MN	366
OÖP	392
QRS	424
TUÜ	482
VYZ	530

AFAD

112 Acil Çağrı Merkezi: Türkiye’de acil yardım hizmetlerinin tek numara üzerinden 7/24 yönetildiği koordinasyon merkezidir. Acil sağlık, AFAD, polis, jandarma, orman ve itfaiye gibi birçok kurumu tek çatı altında toplayarak, vatandaşların acil durumlarda hızlı ve etkin bir şekilde yardım talebinde bulunmalarını sağlar.

112 Emergency Call Center: *The 112 Emergency Call Center is a coordination hub in Türkiye that manages emergency assistance services around the clock through a single number. It unites multiple agencies such as emergency medical services, the Disaster and Emergency Management Authority (AFAD), police, gendarmerie, forestry, and fire departments under one roof, enabling citizens to quickly and effectively request help during emergencies.*

4x4 Arazi Araçları: Zorlu arazi koşullarında yüksek hareket kabiliyeti sağlayan, dört tekerlekten çekişli özel taşıtlardır. Bu araçlar, engebeli, kaygan veya ulaşımı güç alanlarda güvenli ve etkili şekilde ilerleyebilmek için tasarlanmıştır.

4x4 Off-Road Vehicles: *These are specialized four-wheel-drive vehicles that provide high mobility in challenging terrain. These vehicles are designed to navigate rough, slippery, or difficult-to-reach areas safely and efficiently.*

A Düzeyi Kişisel Koruyucu Donanım: KBRN (Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik, Nükleer) olaylarına müdahale eden ekipler tarafından kullanılan, dış ortam havasıyla teması tamamen kesen ve en üst düzeyde solunum, göz ve cilt koruması sağlayan özel koruyucu donanımdır. Bu donanım, yüksek riskli ortamlarda personelin güvenliğini maksimum düzeyde sağlamak amacıyla tasarlanmıştır.

Level of Personal Protective Equipment: *Level A Personal Protective Equipment is specialized protective gear used by teams responding to CBRN (Chemical, Biological, Radiological, Nuclear) incidents. It completely isolates the wearer from outside air and provides the highest level of respiratory, eye, and skin protection. This equipment is designed to maximize personnel safety in high-risk environments.*

A Sınıfı Yangınlar: Odun, kömür, plastik, tekstil ürünleri, kauçuk gibi yanıcı katı maddelerin tutuşmasıyla oluşan yangınlardır. Bu tür yangınlar genellikle malzemenin yüzeyinden derinliğine doğru yanma gösterir ve söndürülmeleri için su veya uygun söndürücü maddelerle soğutma yapılması gerekir.

Class A Fires: *Class A fires involve the ignition of combustible solid materials such as wood, coal, plastics, textiles, and rubber. These fires typically burn from the surface inward and require cooling with water or appropriate extinguishing agents to be effectively put out.*

A Şeklinde Çökme: Bir binanın çökerme esnasında yan yüzeylere doğru eğilerek, yıkılması sonucu oluşan ve alt katlarda yaşam boşluğu bırakma ihtimali olan çökme biçimidir. Bu tür çökmelerde bazı taşıyıcı elamanlar hala ayakta kalarak ve kurtarma çalışmalarında enkaz altında kalanlara ulaşımı kolaylaştırır.

A Shaped Collapse: *An A Shaped Collapse occurs when a building collapses by bending toward its side walls, potentially leaving survivable voids on the lower floors. In this type of collapse, some structural elements remain standing, which can facilitate access to trapped survivors during rescue operations.*

.....

A tipi Hortum / Emiş Hortumu / Alıcı Hortum: Genellikle 25 mm ile 150 mm çapları arasında, spiral takviyeli PVC veya kauçuktan üretilen hortumlardır. Büyük çaplı yangınlarda deniz, göl, gölet, havuz ve sarnıç gibi su kaynaklarından motopomp, vidanjör veya araç pompaları aracılığıyla su temin etmek amacıyla kullanılır. Ayrıca sel, taşkın ve su baskını gibi durumlarda suyu bir bölgeden başka bir bölgeye tahliye etmek için de tercih edilir. Bu hortumlar çoğunlukla pompa sistemleriyle (örneğin motopomp) birlikte kullanılır.

A type Hose/Suction Hose/Receiver Hose: *Type A hoses are typically made of spiral-reinforced PVC or rubber and range in diameter from 25 mm to 150 mm. They are used to supply water from sources such as seas, lakes, ponds, pools, and cisterns to motor pumps, vacuum trucks, or vehicle-mounted pumps during large-scale firefighting operations. Additionally, these hoses are preferred for draining water from one area to another in situations like floods, overflows, and waterlogging. They are commonly used in conjunction with pump systems such as motor pumps.*

.....

AADYM (Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi): Afet ve acil durumlara müdahalenin koordine edildiği, 24 saat esasına göre kesintisiz hizmet veren, güvenli bilgi işlem ve haberleşme sistemleriyle donatılmış merkezlerdir. Bu merkezler, olaylara hızlı, etkili ve organize bir şekilde müdahale edilmesini sağlar.

AADYM (Disaster and Emergency Management Center): *AADYM centers are facilities equipped with secure information processing and communication systems that operate 24/7 to coordinate disaster and emergency response efforts. These centers ensure rapid, effective, and organized intervention during incidents.*

.....

Abandone: Gemi kazası, yangın, batma tehlikesi veya kontrol kaybı gibi ciddi durumlarda, kaptanın emriyle mürettebatın gemiyi terk etmesidir. Bu süreçte mürettebat, can yelekleri, can salları veya can kurtarma botları gibi yaşam destek ekipmanlarını kullanarak gemiyi güvenli bir şekilde terk eder.

Abandone, genellikle denizde acil müdahale gerektiren olayların ilk aşamasını oluşturur ve arama kurtarma operasyonlarının başlatılmasına zemin hazırlar.

Abandon: *Abandon refers to the act of a ship's crew leaving the vessel upon the captain's order in response to severe emergencies such as a shipwreck, fire, risk of sinking, or loss of control. During this process, the crew uses life-saving equipment such as life jackets, life rafts, or lifeboats to evacuate the ship safely. Abandonment typically marks the initial stage of a maritime emergency and often leads to the initiation of search and rescue operations.*

.....

ABC İlkesi: Temel yaşam desteği sırasında kişinin yaşam fonksiyonlarının kontrol edilmesi ve desteklenmesidir. Bu ilke kapsamında, hava yolunun açık tutulması (Airway), solunumun değerlendirilmesi ve gerekirse suni solunum uygulanması (Breathing) ile kan dolaşımının sağlanması amacıyla dış kalp masajı yapılması (Circulation) yer alır.

ABC Principle: *The ABC Principle refers to the process of assessing and supporting a person's vital functions during basic life support. It involves three key steps: ensuring an open airway (Airway), evaluating breathing and providing artificial respiration if necessary (Breathing), and performing external chest compressions to maintain blood circulation (Circulation).*

.....

Absorbsiyon: Bir akışkanın başka bir sıvı veya katı emici maddeyle etkileşime girerek o madde içinde çözünmesi veya tutunması işlemidir.

Absorption: *Absorption is the process in which a fluid interacts with another liquid or solid absorbent material, becoming dissolved or retained within it.*

.....

AC Pantograf: Elektrikli tren, tramvay veya lokomotiflerin AC akım ile çalışan havai hatlarından (kataner teli) elektrik almasını sağlayan, aracın üst kısmında bulunan enerji aktarım sistemidir. Bu sistem sayesinde araçlar hareket halindeyken sürekli olarak enerji alabilir.

AC Pantograph: *An AC Pantograph is an energy transfer system mounted on the roof of electric trains, trams, or locomotives that enables them to collect electricity from overhead AC-powered lines (catenary wires). This system allows the vehicles to continuously receive power while in motion.*

.....

Acı Su: Dere ve nehirlerin denizlere döküldüğü, tatlı su ile deniz suyunun karıştığı geçiş bölgelerinde bulunan; tuzluluk oranı %0,06 ile %0,30 arasında değişen, az tuzlu su alanlarıdır.

Brackish Water: *Brackish water is found in transitional zones where rivers*

and streams flow into seas, mixing freshwater with seawater. It has a salinity level ranging between 0.06% and 0.30%, making it less salty than seawater but saltier than freshwater.

.....

Acil Araç Uyarısı: Acil durum araçlarının yaklaştığını bildirmek amacıyla kullanılan sistemlerdir. Bu sistemler; siren, yanıp sönen ışıklı sinyaller veya radyo frekansları gibi uyarı yöntemleriyle çevredeki sürücüler ve yayaları bilgilendirir.

Emergency Vehicle Alert: An Emergency Vehicle Alert is a system used to notify people of the approach of emergency response vehicles. These systems use warning methods such as sirens, flashing light signals, or radio frequencies to inform nearby drivers and pedestrians.

.....

Acil Bivak Çadırı: Ani hava değişimlerine karşı korunmak amacıyla kullanılan, rüzgar ve su geçirmez özellikte, hafif ve taşınabilir barınma ekipmanıdır. Zorlu doğa koşullarında geçici sığınak olarak hızlı kurulum imkânı sunar.

Emergency Bivouac Shelter: An Emergency Bivouac Shelter is a lightweight, portable shelter designed to protect individuals from sudden weather changes. It is windproof, waterproof, and provides a quick-to-set-up temporary refuge in harsh outdoor conditions.

.....

Acil Çağrı: Acil durumlarda, etkilenen ya da risk altındaki kişilerin; telefon, telsiz, acil durum algılayıcı cihazlar, kısa veya otomatik mesajlar, sosyal medya ve internet gibi iletişim araçlarıyla yardım talebinde bulunduğu merkezdir.

Emergency Call: An Emergency Call is a request for assistance made during emergency situations by affected or endangered individuals. It is transmitted to a response center through various communication tools such as telephones, radios, emergency detection devices, short or automated messages, social media, or the internet.

.....

Acil Çağrı Merkezi: Kullanıcıların veya acil durum algılayıcı cihazların, acil yardım numaraları üzerinden ilettiği çağrılara yanıt vermekle yetkili kurumdur. Bu merkezler, acil yardım taleplerini değerlendirerek ilgili birimlere yönlendirir.

Emergency Call Center: An Emergency Call Center is an authorized institution responsible for answering calls made by users or emergency detection devices through emergency assistance numbers. These centers evaluate emergency requests and direct them to the appropriate units.

.....

Acil Çağrı Yazılımı: Acil çağrı merkezine gelen çağrıların, istatistiklerin ve acil çağrı hizmeti yönetim sürecinin bilgisayar ortamında güvenli bir şekilde takip edilmesini ve kaydedilmesini sağlayan yazılımdır.

Emergency Call Software: *Emergency Call Software is a program that securely monitors and records incoming calls, statistics, and the management process of emergency call services at an emergency call center in a computerized environment.*

Acil Çağrı Yönetimi: Acil çağrı merkezlerine gelen çağrıların sıralanması, analiz edilmesi, ilgili birimlere aktarılması ve sürecin takibini içeren bütüncül yönetim faaliyetidir.

Emergency Call Management: *Emergency Call Management is the comprehensive process of sorting, analyzing, and transferring incoming calls to emergency call centers to the appropriate units, as well as monitoring the entire response process.*

Acil Çıkış: Afet ve acil durumlar sırasında insanların binayı hızlı ve güvenli bir şekilde terk edebilmesini sağlamak amacıyla önceden belirlenmiş, açıkça işaretlenmiş ve her zaman erişilebilir durumda olan çıkış yoludur.

Emergency Exit: *An Emergency Exit is a pre-designated, clearly marked, and always accessible route designed to enable people to quickly and safely evacuate a building during disasters and emergencies.*

Acil Durum: Toplumun tamamının veya belirli kesimlerinin normal yaşam faaliyetlerini durduran ya da kesintiye uğratan, acil müdahale gerektiren olaylar ve bu olayların yol açtığı kriz halidir.

Emergency: *An Emergency is an event or crisis that disrupts or halts the normal life activities of an entire community or specific groups and requires immediate intervention.*

Acil Durum Asansörü: Acil durum asansörü, müdahale ekiplerinin gerekli ekipmanlarıyla birlikte bina içinde hızlı ve güvenli şekilde katlara ulaşmasını sağlamak ve engelli bireylerin tahliyesini kolaylaştırmak amacıyla tesis edilen özel asansör sistemidir. Bina yüksekliği 51,50 metreyi aşan yapılarda, ilgili yönetmelikler gereği en az bir asansörün acil durum kullanımına uygun olması zorunludur. Bu asansörler; yangına dayanıklı malzemelerle inşa edilmiş kuyu, kapı ve kabinlere sahip olmalı; basınçlandırma sistemi, acil çıkış kapısı ve özel kumanda sistemiyle donatılmalıdır.

Emergency Evacuation Lift: An Emergency Evacuation Lift is a specially installed elevator system designed to enable emergency response teams to quickly and safely reach floors within a building, along with facilitating the evacuation of disabled individuals. In buildings taller than 51.5 meters, regulations require at least one elevator to be suitable for emergency use. These elevators must have shafts, doors, and cabins constructed with fire-resistant materials and be equipped with pressurization systems, emergency exit doors, and specialized control systems.

.....

Acil Durum Asistanı: Motorlu taşıtlarda sürücünün sağlık durumu, dikkat seviyesi ve araç kontrolü üzerindeki hakimiyetini izleyerek olası acil riskleri tespit etmek amacıyla geliştirilen gelişmiş bir sürücü destek sistemidir. Bu sistem, sürücüde oluşabilecek ani sağlık sorunları veya dikkat dağınıklığı gibi durumları erken aşamada belirleyerek hem sürücüyü hem de trafikteki diğer bireyleri koruma altına alır. Böylece trafik kazalarının önlenmesine katkı sağlar ve genel yol güvenliğini artırır.

Emergency Assistant: An Emergency Assistant is an advanced driver support system developed to monitor the driver's health status, attention level, and vehicle control to detect potential emergency risks. This system identifies sudden health issues or distractions early, protecting both the driver and other road users, thereby helping to prevent traffic accidents and enhancing overall road safety.

.....

Acil Durum Barınması: Afet, savaş, göç, salgın hastalık, yangın gibi olağanüstü durumlar sonrasında evsiz kalan veya tahliye edilen bireylerin temel insani ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde geçici olarak barındırılmalarını sağlayan güvenli yaşam alanlarıdır. Bu alanlar, AFAD koordinasyonunda ve uluslararası insani yardım standartları çerçevesinde; çadır, konteyner, geçici yapılar ya da kamu tesislerinin geçici tahsisi yoluyla oluşturulabilir. Barınmanın yanı sıra bu alanlarda; temiz su, gıda, sağlık hizmetleri, hijyen ve sanitasyon, güvenlik ile psikososyal destek gibi temel hizmetler sağlanarak, barınan kişilerin geçici yaşamlarını güvenli ve insanca bir şekilde sürdürebilmeleri amaçlanır.

Emergency Shelter: Emergency Shelter refers to safe living spaces that provide temporary accommodation for individuals who have become homeless or been evacuated due to extraordinary situations such as disasters, war, migration, epidemics, or fires. These shelters are established under the coordination of AFAD and in accordance with international humanitarian standards, using tents, containers, temporary structures, or the temporary allocation of public facilities. In addition to providing shelter, these areas offer essential services such as clean water, food, healthcare, hygiene and sanitation, security, and psychosocial support to ensure that the sheltered individuals can live safely and with dignity during their temporary stay.

.....

Acil Durum Butonu (Acil Yardım Butonu, Acil Çağrı Butonu, Acil Durum Butaonu): Kişilerin acil durumlar sırasında yardım talebinde bulunabilmeleri amacıyla tasarlanmış, sabit veya taşınabilir yapıda bir uyarı cihazıdır. Genellikle güvenlik birimine veya çağrı merkezine doğrudan sinyal ileterek çalışır. Bu butonlar, acil durumlara hızlı müdahale sağlamak amacıyla; alarm başlatma, sistemi durdurma veya ilgili ekipleri harekete geçirme gibi işlemlere sahip olabilir. Aynı zamanda acil durumun çevredeki kişiler tarafından fark edilmesini sağlayarak güvenliği artırır.

Emergency Button: *An Emergency Button is a warning device, either fixed or portable, designed to enable individuals to request help during emergencies. It typically works by sending a direct signal to a security unit or call center. These buttons can trigger alarms, halt systems, or activate relevant response teams to ensure rapid intervention. Additionally, they help increase safety by making the emergency situation noticeable to nearby people.*

.....

Acil Durum Dekontaminasyonu: Kimyasal, biyolojik, radyolojik veya nükleer olaylar sırasında daha fazla zararı önlemek için tehlikeli maddelerin insanlardan, ekipmanlardan veya çevreden hızla uzaklaştırılması veya etkisiz hale getirilmesi işlemidir. Bu prosedür, maruziyeti en aza indirmek ve etkilenen bireylerin ve müdahale ekiplerinin güvenliğini sağlamak açısından kritik öneme sahiptir.

Emergency Decontamination: *Emergency Decontamination is the rapid process of removing or neutralizing hazardous substances from people, equipment, or the environment during chemical, biological, radiological, or nuclear incidents to prevent further harm. This procedure is critical for minimizing exposure and ensuring the safety of affected individuals and response teams.*

.....

Acil Durum Ekibi: İş yerinde meydana gelebilecek veya iş yerini etkileyebilecek acil durumlarla etkili şekilde mücadele etmek üzere, gerekli eğitimleri almış ve uygun ekipmanlarla donatılmış çalışanlardan oluşan özel bir ekiptir. Yangın, deprem gibi afetlerde tahliye işlemlerini yürütür; ilk müdahaleyi gerçekleştirir, koruma, kurtarma ve yangın söndürme faaliyetlerine katılır; gerektiğinde ilk yardım uygular. Ekibin üye sayısı ve görev dağılımı, iş yerinin tehlike sınıfı, büyüklüğü, çalışan sayısı ve yapılan işin niteliğine göre belirlenir.

Emergency Team: *An Emergency Team is a specially trained and properly equipped group of employees organized to effectively respond to emergencies that may occur in or affect the workplace. This team conducts evacuation procedures during disasters such as fires and earthquakes; performs initial interventions; participates in protection, rescue, and firefighting activities; and provides first aid when necessary. The number of team members and the distribution of duties are determined according to the workplace's hazard classification, size, number of employees, and the nature of the work performed.*

.....

Acil Durum Eylem Seviyesi: Acil durum seviyesini tespit etmek, ayırt etmek ve belirlemek için kullanılan özel, önceden belirlenmiş ve ölçülebilir özel parametrelerdir.

Emergency Response Level: *They are specific, predetermined and measurable parameters used to detect, distinguish and determine the level of emergency.*

.....

Acil Durum Freni / İmdat Freni: Raylı sistemlerde trenin acil bir durumda durdurulmasını sağlamak amacıyla yolcu veya mürettebat tarafından manuel olarak devreye alınabilen bir fren mekanizmasıdır. Ani duruş imkânı sağlayarak güvenliği artırır da, bilinçsiz veya kötü niyetli kullanımı ulaşımda aksamalara ve sistemsel risklere yol açabilir.

Emergency Brake: *An Emergency Brake is a manual braking mechanism on rail systems that can be activated by passengers or crew to stop the train immediately in case of an emergency. While it enhances safety by enabling sudden stops, improper or malicious use can cause disruptions in transportation and pose systemic risks.*

.....

Acil Durum Güç Kaynağı: Elektrik kesintisi ya da ana enerji kaynağının arızalanması durumunda otomatik olarak devreye girerek, aydınlatma, iletişim sistemleri, tıbbi cihazlar gibi kritik ekipmanların kesintisiz çalışmasını sağlayan yedek ve alternatif enerji sistemidir.

Emergency Power Supply: *An Emergency Power Supply is a backup and alternative energy system that automatically activates during a power outage or failure of the main energy source, ensuring the uninterrupted operation of critical equipment such as lighting, communication systems, and medical devices.*

.....

Acil Durum Haberleşmesi: Afet, kaza, yangın gibi olağanüstü durumlar sırasında hızlı, doğru ve güvenilir bilgi akışını sağlayan iletişim sürecidir. Bu iletişim, hem yetkili kurumlar arasında koordinasyonu sağlamak hem de halkı bilgilendirmek amacıyla yürütülür.

Emergency Communication: *Emergency Correspondence is the communication process that ensures rapid, accurate, and reliable information flow during extraordinary events such as disasters, accidents, or fires. This communication is conducted both to coordinate among authorized agencies and to inform the public.*

.....

Acil Durum İletişim Ağı: Afet ve acil durumlarda kesintisiz iletişimi sağlamak amacıyla uydu bağlantıları, mobil baz istasyonları ve telsiz sistemleri kullanılarak oluşturulan özel altyapı sistemleridir.

Emergency Communication Network: *An Emergency Communication Network is a specialized infrastructure system established using satellite connections, mobile base stations, and radio systems to ensure uninterrupted communication during disasters and emergencies.*

Acil Durum İletişimi: Afet ve acil durumlar sırasında arama kurtarma ekipleri, sağlık personeli, güvenlik güçleri ve yetkili kurumlar arasında bilgi akışının kesintisiz şekilde sağlandığı iletişim sürecidir.

Emergency Communication: *Emergency Communication is the process that ensures uninterrupted information flow among search and rescue teams, healthcare personnel, security forces, and authorized agencies during disasters and emergencies.*

Acil Durum İstasyonu: Tünel, köprü, otoyol gibi yüksek riskli alanlarda bulunan; acil durum telefonları, yangın söndürme ekipmanları, ilk yardım malzemeleri ve temel kurtarma araçlarını içeren özel donanımlı güvenlik tesisidir.

Emergency Station: *An Emergency Station is a specially equipped safety facility located in high-risk areas such as tunnels, bridges, and highways. It contains emergency phones, fire extinguishing equipment, first aid supplies, and basic rescue tools.*

Acil Durum Jeneratörü: Afet ve acil durumlarda şebeke elektriğinin kesilmesi durumunda başta sağlık, haberleşme ve güvenlik sistemleri olmak üzere kritik altyapılara geçici ve güvenilir enerji sağlamak amacıyla kullanılan taşınabilir veya sabit güç üretim cihazıdır. Bu jeneratörler, kesintisiz hizmetin hayati önem taşıdığı alanlarda enerji sürekliliğini güvence altına alır.

Emergency Generator: *An Emergency Generator is a portable or stationary power generation device used to provide temporary and reliable energy to critical infrastructures—especially health, communication, and security systems—during disasters and emergencies when the main power grid fails. These generators ensure energy continuity in areas where uninterrupted service is vital.*

Acil Durum Levhaları: Bina ve yapılarda yangın, deprem gibi acil durumlar sırasında güvenli tahliyeyi sağlamak amacıyla stratejik noktalara yerleştirilen ve ilgili standartlara uygun görsel işaretler taşıyan reflektif yönlendirme tabelalarıdır. Bu levhalar, karanlık veya dumanlı ortamlarda dahi kolayca fark edilebilmesi sayesinde, bireylerin tahliye yollarını hızlı ve güvenli şekilde bulmalarına yardımcı olur.

Emergency Signs: *Emergency Signs are reflective directional signs placed at strategic points within buildings and structures to ensure safe evacuation during emergencies such as fires or earthquakes. Designed according to relevant standards, these signs are highly visible even in dark or smoky conditions, helping individuals quickly and safely locate evacuation routes.*

.....

Acil Durum Müdahale Aracı: Acil yardım gerektiren (kaza, yangın, doğal afet veya tıbbi haller gibi) durumlarda müdahale amacıyla özel olarak tasarlanmış ve teknik ekipmanlarla donatılmış, yetkili personel tarafından kullanılan araçlardır.

Emergency Response Vehicle: *These are vehicles specially designed and equipped with technical equipment for intervention in situations requiring emergency assistance (such as accidents, fires, natural disasters or medical conditions) and used by authorized personnel.*

.....

Acil Durum Müdahale Merkezi: Acil durumlara etkin müdahaleyi desteklemek amacıyla, olay öncesinde görev ve sorumlulukları belirlenmiş ve olay anında kullanılabilir durumda olması gereken koordinasyon ve yönetim birimidir.

Emergency Response Center: *A coordination and management unit established to support effective intervention during emergencies. Responsibilities and duties are predefined before any incident, and it must be operational and ready to be used at the time of the event.*

.....

Acil Durum Müdahale Planı: Acil durumlara hızlı ve etkili müdahale sağlamak amacıyla; müdahale ekiplerinin görev dağılımı, tahliye prosedürleri, iletişim kanalları ve lojistik desteği gibi unsurları içeren kapsamlı bir plandır.

Emergency Response Plan: *A comprehensive plan designed to ensure rapid and effective response to emergencies. It includes elements such as the distribution of duties among response teams, evacuation procedures, communication channels, and logistical support.*

.....

Acil Durum Planı: Kurum, kuruluş, fabrika, tesis, okul gibi yerlerde meydana gelebilecek yangın, deprem, patlama, kimyasal sızıntı, sabotaj gibi tehlikeli durumlara karşı, önceden hazırlanmış, sistematik ve yazılı bir müdahale planıdır. Bu plan, olası acil durumlara karşı hızlı, etkili ve koordineli bir şekilde hareket edilmesini amaçlar.

Emergency Plan: *A pre-prepared, systematic, and written response plan designed for institutions, organizations, factories, facilities, schools, and similar places to address hazardous situations such as fire, earthquake, explosion, chemical leakage, sabotage, and other emergencies. This plan*

aims to ensure a rapid, effective, and coordinated response to potential emergency situations.

Acil Durum Psikolojisi: Afet yaşayan bireylerde can veya mal kaybı gibi travmatik deneyimlerin ardından ortaya çıkan duygusal ve psikolojik tepkileri ifade eder. Bu süreçte, yalnızca doğrudan etkilenenler değil, yardım ve müdahale çalışmalarına katılan kişiler de normal yaşam düzeninin bozulmasıyla birlikte sinirlilik, kaygı, güvensizlik gibi yoğun duyguların yanı sıra stres, panik ve travma belirtileri yaşayabilir.

Emergency Psychology: Refers to the emotional and psychological reactions that occur in individuals who have experienced traumatic events such as loss of life or property during a disaster. This process affects not only those directly impacted but also the personnel involved in aid and intervention efforts. They may experience intense emotions like irritability, anxiety, distrust, as well as symptoms of stress, panic, and trauma due to disruption of normal life routines.

Acil Durum Sınıfı: Benzer özelliklere sahip ve derhal acil müdahale gerektiren koşulların oluşturduğu durumlar topluluğudur.

Emergency Class: It is a group of situations that have similar characteristics and require immediate emergency intervention.

Acil Durum Sınıflandırması: Acil durumların türleri, şiddet dereceleri ve müdahale gereksinimleri dikkate alınarak, yetkili kişi veya kurumlar tarafından yapılan sistemli gruplandırma işlemidir. Bu sınıflandırma, olaylara hızlı ve etkili müdahale sağlamak amacıyla acil durumların niteliğine göre önceliklendirme ve kaynak planlamasına olanak tanır.

Emergency Classification: It is the systematic grouping of emergencies by authorized individuals or institutions, taking into account their types, severity, and response requirements. This classification enables prioritization and resource planning based on the nature of emergencies to ensure rapid and effective response.

Acil Durum Sinyali: Acil durumlarda, tehlikenin varlığını hızlı ve etkili bir şekilde duyurmak, yardım çağrısında bulunmak veya ilgili kişileri uyarmak amacıyla kullanılan, standartlaştırılmış sesli ya da görsel işaretlerdir.

Emergency Signal: They are standardized audio or visual signals used in emergency situations to quickly and effectively announce the existence of danger, call for help or warn relevant persons.

Acil Durum Tahliye İşaretleri: Afet ve acil durum anlarında güvenli çıkış yollarını göstermek amacıyla kullanılan görsel uyarı sistemleridir. Parlak renkler ve evrensel sembollerle tasarlanan bu işaretler, elektrik kesintilerine karşı fotoluminesan (ışığı depolayıp yayan) özellik taşıır ve bina içi ile dışında stratejik noktalara yerleştirilerek hızlı ve güvenli tahliye destekler.

Emergency Evacuation Signs: These are visual warning systems used to indicate safe exit routes during disasters and emergencies. Designed with bright colors and universal symbols, these signs are photoluminescent (they store and emit light) to protect against power outages and are placed at strategic locations inside and outside buildings to support rapid and safe evacuation.

Acil Durum Tahliye Simülasyonu: Afet ve acil durum anlarındaki tahliye sürecini test etmek amacıyla gerçekleştirilen sanal uygulamalardır. Gerçekçi senaryolar üzerinden yürütülen bu simülasyonlarda, olası tıkanma noktaları belirlenerek tahliye planlarının etkinliği değerlendirilir ve gerekli iyileştirmeler yapılır. Bu sayede, gerçek bir olay anında hızlı ve güvenli tahliye sağlanması hedeflenir.

Emergency Evacuation Simulation: Virtual exercises conducted to test evacuation procedures during disasters and emergencies. These simulations use realistic scenarios to identify potential bottlenecks, evaluate the effectiveness of evacuation plans, and implement necessary improvements, aiming to ensure quick and safe evacuation during an actual event.

Acil Durum Tahliye Yolu İşaretleme: Afet ve acil durum anlarında güvenli tahliye sağlamak amacıyla tahliye güzergâhlarının belirgin şekilde gösterilmesidir. Bu işaretlemelede, düşük görüş koşullarında dahi fark edilebilen fosforlu boyalar, LED işaretler ve yönlendirme okları kullanılarak tahliye sürecinin hızlanması ve oluşabilecek kargaşanın önlenmesi hedeflenir.

Emergency Evacuation Route Markings: Clear markings of evacuation routes during disasters and emergencies to ensure safe evacuation. These markings use phosphorescent paints, LED signs, and directional arrows that are visible even in low-visibility conditions, aiming to speed up evacuation and prevent confusion.

Acil Durum Tahliyesi: Risk altındaki bireylerin güvenli alanlara nakledilmesi sürecidir. Bu tahliye, can kayıplarını azaltmanın yanı sıra ikincil tehlikelerden korunmayı, afetin etkisinden uzaklaşmayı ve afet psikolojisinin olumsuz etkilerinden bireyleri korumayı amaçlar. Aynı zamanda, müdahale ekiplerine daha etkin ve hızlı müdahale imkânı sağlayacak güvenli çalışma alanları oluşturur.

Emergency Evacuation: The process of transferring individuals at risk to safe areas. This evacuation aims to reduce loss of life, protect from secondary hazards, distance individuals from the disaster's impact, and shield them from the negative effects of emergency psychology. Additionally, it creates safe working zones that allow emergency teams to respond more effectively and rapidly.

.....

Acil Durum Toplanma Noktası: Tahliye edilen kişilerin güvenli bir şekilde toplanmasını, sayılmasını ve yönlendirilmesini sağlamak amacıyla önceden belirlenen, kolay erişilebilir ve genellikle açık alanlarda bulunan güvenli bölgelerdir.

Emergency Assembly Point: Safe designated areas, usually open spaces, that are predetermined to ensure the safe gathering, counting, and directing of evacuated individuals.

.....

Acil Durum Tüneli: Metro, tren istasyonu veya benzeri ulaşım altyapılarında, acil durumlarda yolcuların güvenli ve hızlı şekilde tahliye edilmesini sağlamak amacıyla tasarlanmış, yaya kullanımına uygun kapalı veya yarı kapalı geçitlerdir. Bu tüneller, acil bir durumda panik ve karmaşayı önleyerek tahliye sürecinin düzenli ve güvenli bir şekilde yürütülmesine olanak tanır.

Emergency Tunnel: Emergency tunnels are enclosed or semi-enclosed passages designed for pedestrian use within metro, train stations, or similar transportation infrastructures. They facilitate the safe and rapid evacuation of passengers during emergencies. These tunnels help prevent panic and confusion, enabling an orderly and secure evacuation process.

.....

Acil Durum Uyarı Sistemi: Afet ve acil durumlarda halkı hızlı bir şekilde bilgilendirmek ve güvenli alanlara yönlendirmek amacıyla kullanılan iletişim sistemidir. Radyo, televizyon, mobil bildirimler ve sirenler gibi çeşitli araçlar yoluyla uyarılar iletilir. Bu sistem, özellikle deprem, sel, tsunami gibi doğal afetlerde erken uyarı sağlayarak can kayıplarını en aza indirmeyi hedefler.

Emergency Warning System: An emergency warning system is a communication system used to quickly inform the public during disasters and emergencies, guiding them to safe areas. Alerts are delivered through various channels such as radio, television, mobile notifications, and sirens. This system aims to provide early warnings—especially for natural disasters like earthquakes, floods, and tsunamis—to minimize loss of life.

.....

Acil Durum Yöneticisi: Acil durumlarda müdahale çalışmalarını planlayan, organize eden ve yöneten; kurumlar ve ekipler arasında koordinasyonu

sağlayarak kaynakların etkin ve verimli kullanımını gözetken kişidir. Aynı zamanda riskleri değerlendiren, durum analizleri yapan ve kritik kararlar alarak olayın kontrol altına alınması, zararların azaltılması ve iyileştirme sürecinin başlatılmasına liderlik eder.

Emergency Manager: *An emergency manager is a person who plans, organizes, and directs response efforts during emergencies. They coordinate between agencies and teams to ensure the efficient and effective use of resources. Additionally, they assess risks, conduct situation analyses, and make critical decisions to control the incident, minimize damage, and lead the recovery process.*

.....

Acil Durum Yönetimi: Afet veya acil durumların öncesi, sırası ve sonrasında can ve mal kaybını en aza indirmek amacıyla yürütülen sistematik bir yönetim sürecidir. Bu süreç; risk değerlendirmesi, hazırlık, erken uyarı, müdahale, tahliye, sağlık hizmetleri, iyileştirme ve yeniden yapılanma gibi tüm aşamaların planlanması, koordinasyonu ve uygulanmasını kapsar.

Emergency Management: *Emergency management is a systematic process carried out before, during, and after disasters or emergencies to minimize loss of life and property. This process includes the planning, coordination, and implementation of all phases such as risk assessment, preparedness, early warning, response, evacuation, health services, recovery, and reconstruction.*

.....

Acil Eylem Planı: Bir organizasyonun veya bireyin beklenmedik bir durum, kriz ya da acil bir olayla karşılaştığında hızlı ve etkili bir şekilde harekete geçebilmesi amacıyla önceden hazırlanan stratejik bir plandır. Bu plan, olayın olumsuz etkilerini en aza indirmek, insan hayatını korumak, oluşabilecek zararları azaltmak ve normal operasyonlara en kısa sürede güvenli bir şekilde geri dönmeyi sağlamak üzere tasarlanır.

Emergency Action Plan: *An emergency action plan is a strategic plan prepared in advance to enable an organization or individual to respond quickly and effectively to unexpected situations, crises, or emergencies. The plan is designed to minimize the adverse impacts of the event, protect human life, reduce potential damages, and ensure a safe and swift return to normal operations.*

.....

Acil Geçiş Koridoru: Karayollarında geçiş üstünlüğüne sahip araçların (ambulans, AFAD, itfaiye, polis vb.) siren veya tepe lambası gibi duyulur ya da görünür işaretlerini fark eden diğer araç sürücülerinin, bu araçlara öncelik tanıyarak Fermuar Sistemi ile geçiş koridoru oluşturmalarını ifade eder. Emniyet şeridinin bulunmadığı bölünmüş veya tek yönlü yollarda; iki şeritli yollarda sağ şeritteki araçların sağa, sol şeritteki araçların sola yanaşması; üç veya daha fazla şeritli yollarda ise en sol şeritteki araçların sola, diğer

şeritlerdeki araçların sağa yanaşarak geçiş üstünlüğüne sahip araçların güvenli ve hızlı bir şekilde ilerleyebileceği bir koridor açılır.

Emergency Corridor: *An emergency corridor refers to the passageway created on highways by other drivers yielding to priority vehicles (such as ambulances, disaster response teams, fire trucks, police, etc.) when they notice audible or visible signals like sirens or flashing lights. On divided or one-way roads without a shoulder, drivers in the right lane move to the right and those in the left lane move to the left on two-lane roads; on roads with three or more lanes, drivers in the far-left lane move left while drivers in other lanes move right. This zipper-style system forms a clear corridor that allows priority vehicles to pass safely and quickly.*

.....

Acil Görev Çağırısı: Afet, kaza veya kriz durumlarında eğitimli ve yetkilendirilmiş müdahale personelinin en kısa sürede görev yerlerine ulaşmasını sağlamak amacıyla kullanılan resmi ve önceden belirlenmiş bir protokoldür. Bu çağrı, telefon, SMS, telsiz veya mobil uygulamalar gibi iletişim sistemleri aracılığıyla gerçekleştirilir.

Emergency Duty Call: *An emergency duty call is an official, pre-established protocol used to ensure that trained and authorized response personnel reach their duty locations as quickly as possible during disasters, accidents, or crises. This call is made through communication systems such as phone, SMS, radio, or mobile applications.*

.....

Acil Kaçış Rotaları: Kurtarma operasyonları sırasında enkaz, çığ, kapalı yol veya zorlu arazi gibi olası tehlike alanlarından personelin güvenli şekilde tahliye edilmesini sağlamak amacıyla önceden belirlenmiş güvenli tahliye yollarıdır.

Emergency Escape Routes: *Emergency escape routes are pre-designated safe evacuation paths designed to ensure the safe withdrawal of personnel from potential hazard areas such as debris, avalanches, blocked roads, or difficult terrain during rescue operations.*

.....

Acil Kaynak: Afet durumlarında hızlı ve etkin müdahale sağlamak amacıyla önceden tahsis edilmiş personel, araç, ekipman veya malzemedir.

Emergency Resource: *An emergency resource is personnel, vehicles, equipment, or supplies allocated in advance to ensure a rapid and effective response during disaster situations.*

.....

Acil Kazı Tekniği: Çığ altındaki kazazedeyi en hızlı ve güvenli şekilde çıkarmak amacıyla geliştirilen planlı bir kazı yöntemidir. Bu teknikte ekip

üyeleri, afetzedenin aşağı yamacına V veya koni şeklinde yerleşerek koordineli şekilde çalışır. Kazıcılar önden arkaya doğru sıralanır; ön sıradakiler karı kırarken, arkadakiler temizleme görevini üstlenir. Genellikle 45 derece eğimli bir kazı açısıyla uygulanan bu yöntem, kazı verimliliğini artırırken afetzedeye zarar verme ve çökme riskini en aza indirir. Özellikle çoklu kurtarma ekiplerinin uyum içinde çalışması gereken durumlarda tercih edilir.

Emergency Excavation Technique: *The emergency excavation technique is a planned digging method developed to rescue avalanche survivors as quickly and safely as possible. In this technique, team members position themselves downhill of the survivor in a V or cone shape and work in coordination. Excavators are arranged from front to back; those in the front break the snow, while those behind handle the clearing. Typically performed at a 45-degree excavation angle, this method increases digging efficiency while minimizing the risk of harming the survivor or causing collapses. It is especially preferred in situations where multiple rescue teams need to work in harmony.*

.....

Acil Kurtarma Operasyonu: Afet, kaza veya acil durum sonrasında hayati tehlike altında bulunan kişilerin ya da alandan uzaklaştırılması gereken araç ve nesnelerin, bulundukları yerden güvenli bir alana tahliye edilmesi amacıyla gerçekleştirilen hızlı ve planlı müdahale faaliyetleridir.

Emergency Rescue Operation: *Emergency rescue operations are rapid and planned interventions carried out after disasters, accidents, or emergencies to evacuate individuals in life-threatening situations or to remove vehicles and objects from the area to a safe location.*

.....

Acil Kurtarma Planı: Kaza, afet veya acil durumlar sonrasında hayatta kalanların kurtarılması, yaralıların tahliyesi ve olası tehlikelerin önlenmesine yönelik müdahale prosedürleri ile bu süreci yürütecek ekiplerin görev, sorumluluk ve koordinasyon esaslarını içeren planlama dokümanıdır.

Emergency Rescue Plan: *An emergency rescue plan is a planning document that outlines the procedures for rescuing survivors, evacuating the injured, and preventing potential hazards following accidents, disasters, or emergencies. It also defines the duties, responsibilities, and coordination principles for the teams managing this process.*

.....

Acil Müdahale Personeli: Afet ve acil durumlarda olay yerinde ilk müdahaleyi gerçekleştiren, can ve mal kaybını önlemeye yönelik çalışmaları yürüten, görev tanımına uygun eğitim almış ve gerekli ekipmanla donatılmış kişilerdir.

Emergency Response Personnel: *Emergency response personnel are trained and equipped individuals who perform initial interventions at the scene of disasters or emergencies, working to prevent loss of life and property according to their job descriptions.*

.....

Acil Müdahale Planlaması: Müdahale ekipleri arasında iş birliği ve ortak çalışma düzeni sağlamak amacıyla önceden hazırlanan, müdahale sürecini düzenleyen ve olay anında hızlı, etkili ve koordineli hareket edilmesini sağlayan stratejik bir plandır. Bu planların sürekli güncellenmesi ve geliştirilmesi, planda görev alan kişi ve kuruluşların eğitim ve tatbikatlarla desteklenmesi ile yönetim merkezlerinin aktif şekilde çalışması büyük önem taşır.

Emergency Response Planning: *Emergency response planning is a strategic plan prepared in advance to ensure cooperation and coordination among response teams. It organizes the response process and enables quick, effective, and coordinated actions during an incident. Continuous updating and improvement of these plans, supporting involved personnel and organizations with training and drills, and the active operation of management centers are essential.*

Acil Sinyal Aynası: Güneş ışığını yansıtarak uzaktaki ekip ya da hava araçlarına yer bildirimi yapmaya yarayan, parlak yüzeyli ve taşınabilir bir sinyal verme aracıdır.

Emergency Signaling Mirror: *An emergency signaling mirror is a portable signaling device with a reflective surface used to reflect sunlight to communicate location to distant teams or aircraft.*

Acil Tahliye Emri: Ani yapısal çökme, gaz sızıntısı veya patlama riski gibi hayati tehlike oluşturan durumlarda, müdahale ekiplerine alanı derhal ve önceden belirlenmiş kaçış yollarını kullanarak terk etmeleri yönünde verilen kritik bir uyarıdır. Ekipler, bu tür emirleri her an duyabilecek veya görebilecek şekilde organize edilir ve görev yaparlar.

Emergency Evacuation Order: *An emergency evacuation order is a critical warning given to response teams to immediately leave an area using predetermined escape routes due to life-threatening situations such as sudden structural collapse, gas leaks, or explosion risks. Teams are organized and operate so they can always hear or see such orders.*

Acil Temizleme: KBRN kirlenmelerinin ardından hayat kurtarmak ve kayıpları en aza indirmek amacıyla, tek bir kişi tarafından hızla uygulanan temizleme yöntemidir.

Emergency Cleanup: *Emergency cleanup is a rapid cleaning method performed by a single individual following CBRN (Chemical, Biological, Radiological, Nuclear) contamination to save lives and minimize losses.*

Acil Tıp Teknisyeni: Temel yaşam desteği, hasta değerlendirme ve taşıma görevlerini üstlenen eğitimli ilk yardım personelidir.

Emergency Medical Technician: A healthcare professional trained to provide basic life support, patient assessment, emergency medical care, and patient transportation.

.....

Acil Tırmanış Takımı: Acil durumlar için tasarlanmış, hafif ve hızlı kurulum özelliğine sahip tırmanış ekipmanıdır. İp, karabina, tırmanış kemeri ile iniş ve kontrol cihazı gibi temel bileşenleri içerir. Özellikle ani kaçış gereken durumlarda veya yüksek engellerin aşılması gerektiğinde kullanılır.

Emergency Climbing Kit: An emergency climbing kit is a lightweight, quickly deployable climbing equipment set designed for emergencies. It includes essential components such as rope, carabiners, climbing harness, descent and control devices, and is especially used when rapid escape or overcoming high obstacles is necessary.

.....

Acil Toplanma Çağrısı: Afet anında anons sistemleri, SMS ve sirenler gibi iletişim araçlarıyla yapılan, halkın önceden belirlenmiş güvenli bölgelere yönlendirilmesini amaçlayan resmi uyarıdır.

Emergency Assembly Call: An emergency assembly call is an official alert issued via communication tools such as announcement systems, SMS, and sirens during disasters, aiming to direct the public to predetermined safe areas.

.....

Acil Ulaşım Koridorları: Ambulans, itfaiye ve arama kurtarma ekiplerinin afet bölgesine hızlı ulaşımını sağlayan öncelikli geçiş yollarıdır. Bu koridorlar; trafik sinyalizasyon sistemleri, mobil yönlendirme ekipleri ve geçiş öncelikli akıllı ulaşım sistemleriyle desteklenir. Acil müdahale araçları için en kısa ve güvenli rotalar sürekli açık tutulur ve alternatif güzergâhlar gerçek zamanlı olarak güncellenir.

Emergency Corridors: Ambulances, fire brigades and search and rescue teams are priority passageways that provide rapid access to the disaster area. These corridors are; It is supported by traffic signaling systems, mobile routing teams and transit priority intelligent transportation systems. The shortest and safest routes for emergency response vehicles are kept open at all times, and alternative routes are updated in real time.

.....

Acil Yardım: Afet ve acil durumlarda arama kurtarma faaliyetleri, tıbbi ilk yardım ve tedavi hizmetleri, geçici barınma, yiyecek, içecek ve giysi temini, ısınma, salgın hastalıkların önlenmesi, aydınlatma, ulaşım, defin işlemleri, enkaz kaldırma ile altyapının asgari düzeyde çalışır hale getirilmesini kapsayan tüm acil hizmet ve ihtiyaçların karşılanmasına yönelik faaliyetler bütünüdür. Bu kapsamda iş, işlem, tahsis, kiralama, satın alma, hibe, kamulaştırma ve benzeri tüm işlemler yürütülür.

Emergency Aid: *Emergency aid encompasses all urgent services and needs during disasters and emergencies, including search and rescue operations, first aid and medical treatment, temporary shelter, provision of food, water, and clothing, heating, prevention of epidemics, lighting, transportation, burial procedures, debris removal, and restoring infrastructure to minimal operational levels. This involves various activities such as work, processes, allocation, leasing, purchasing, donations, expropriation, and similar transactions.*

.....

Acil Yardım İstasyonu: Kazazedelere olay yerinde ilk müdahaleyi yapmak, temel sağlık hizmeti sunmak ve gerekli yönlendirmeleri sağlamak amacıyla kurulan geçici ve erişilebilir yardım noktasıdır.

Emergency Aid Station: *It is a temporary and accessible aid point established to provide first intervention to accident survivors at the scene, to provide basic health services and to provide necessary referrals.*

.....

Acil Yardım Süresi: Afetin meydana gelmesi ile başlayıp, afetın sona ermesinden itibaren on beş gün devam eden ve gerektiğinde Başkanlıkça uzatılabilen acil yardımlar ile bununla ilgili harcamaların yapıldığı süredir.

Emergency Assistance Time: *The period starting from the occurrence of a disaster and continuing for fifteen days after the disaster ends, during which emergency assistance and related expenditures take place. This period may be extended by the Directorate if necessary.*

.....

Açık Alan: Çalışma açısından gözlem ve hareket kabiliyeti yüksek, güvenli bölgeleri tanımlar. Gerektiğinde helikopter iniş alanı olarak da kullanılabilir.

Open Area: *An open area refers to safe zones with high visibility and mobility for operations. It can also serve as a helicopter landing zone when necessary.*

.....

Adaptör: Elektriksel veya mekanik olarak farklı tür ve boyuttaki arama kurtarma ekipmanları ile cihazlarının birbiriyle uyumlu şekilde çalışmasını sağlamak amacıyla kullanılan, bağlantı ve dönüştürme işlevi gören yardımcı parçadır.

Adapter: *An adapter is an auxiliary part used to ensure compatibility and connection between search and rescue equipment or devices of different types and sizes, functioning electrically or mechanically to enable their cooperative operation.*

.....

Aderans Boyutları: Betonarme yapı elemanlarında donatı çeliği ile beton arasındaki yapışma ve yük aktarımını belirleyen geometrik ve fiziksel parametreleri ifade eder. Bu parametreler; donatı çapı, yüzey şekli (düz veya

nervürlü), betonla temas uzunluğu, kaplama kalınlığı ve bağ yüzey alanı gibi unsurları kapsar. Afet durumlarında, özellikle deprem gibi dinamik yükler altında, aderansın yeterli olması yapının dayanıklılığını artırır ve yapısal bütünlüğün korunmasını sağlar.

Adherence Dimensions: *Adherence dimensions refer to the geometric and physical parameters that determine the bond and load transfer between reinforcement steel and concrete in reinforced concrete elements. These parameters include rebar diameter, surface shape (smooth or ribbed), length of contact with concrete, cover thickness, and bonding surface area. In disasters, especially under dynamic loads such as earthquakes, sufficient adherence increases structural durability and maintains structural integrity.*

Adli KBRN: Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik ve Nükleer (KBRN) maddelerin veya bu maddelerle kontamine olmuş delillerin, suçla ilişkili olarak adli soruşturmalar kapsamında incelenmesini konu alan uzmanlık alanıdır.

Forensic CBRN: *A specialized field involving the examination of Chemical, Biological, Radiological, and Nuclear (CBRN) substances, or evidence contaminated with them, within the scope of criminal investigations.*

Adli Tıp: Afet ve kazalar sonrasında hayatını kaybeden bireylerin kimlik tespiti, ölüm nedeninin belirlenmesi ile insan kalıntılarının doğru şekilde toplanıp korunmasını içeren ve adli delil niteliği taşıyan unsurların değerlendirilmesini kapsayan bilimsel süreçtir. Bu alan, hukuki süreçlerin sağlıklı ilerlemesi ve adaletin sağlanması açısından büyük önem taşır.

Forensic Medicine: *Forensic medicine is a scientific field involving the identification of deceased individuals, determination of cause of death, and proper collection and preservation of human remains following disasters and accidents. It includes evaluation of evidence critical for legal processes and is vital for ensuring justice.*

Adli Vaka: Hukuki soruşturma gerektiren ve adli tıp ile kolluk kuvvetlerinin incelemesini zorunlu kılan olaylardır. Bu tür durumlarda arama kurtarma personeli, delil zincirine özen göstererek titiz ve dikkatli bir çalışma yürütür.

Forensic Case: *A forensic case is an incident requiring legal investigation and examination by forensic medicine and law enforcement. In such cases, search and rescue personnel conduct their work meticulously, carefully preserving the chain of custody for evidence.*

ADR Sınıfı / Tehlikeli Madde Sınıfı: Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşınmasına İlişkin Avrupa Anlaşması (ADR) kapsamında, taşınan maddelerin fiziksel ve kimyasal özelliklerine göre belirlenen; güvenli taşıma, depolama ve olası acil müdahale süreçlerini düzenleyen tehlike sınıflandırmasıdır.

ADR Class / Dangerous Goods Class: Within the scope of the European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road (ADR), it is a hazard classification determined according to the physical and chemical properties of the transported substances and regulates the safe transportation, storage and possible emergency response processes.

Adsorpsiyon: Atom, iyon veya moleküllerin bir katı yüzeyine tutunması sürecidir. Bu olayda maddeler, yüzeyle fiziksel ya da kimyasal etkileşim yoluyla bağlanarak yüzeyde birikir ve adsorban üzerinde yoğunlaşma oluşturur. Afet durumlarında, örneğin kimyasal maddelerin suya, toprağa veya havaya sızması gibi olaylarda, bu zararlı maddelerin kontrol altına alınması çok önemlidir. Adsorpsiyon mekanizması sayesinde, bu kimyasallar katı yüzeylere (örneğin toprak, aktif karbon gibi malzemeler) tutunur ve çevreye yayılmaları engellenir. Böylece kirlenmenin boyutu azalır, çevre ve insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkiler sınırlandırılır.

Adsorption: Adsorption is the process by which atoms, ions, or molecules adhere to the surface of a solid. In this process, substances accumulate on the surface through physical or chemical interactions, concentrating on the adsorbent. In disaster scenarios—such as chemical spills into water, soil, or air—adsorption helps control harmful substances by binding them to solid surfaces (e.g., soil, activated carbon), thereby reducing environmental contamination and limiting adverse effects on health and ecosystems.

AEGL-1: İnsanların (hassas gruplar da dahil) solunum yolu ile maruz kalmaları durumunda, fark edilir seviyede rahatsızlığa ve olumsuz etkilere yol açacağı tahmin edilen kimyasal madde konsantrasyonudur. Ancak bu konsantrasyona maruziyetin yaratacağı etkiler geçici ve geri dönüşü olan etkilere dir. Birimi: mg/m³ veya ppm'dir.

AEGL-1: The concentration of a chemical that is estimated to cause noticeable discomfort and adverse effects if people (including vulnerable groups) are exposed by inhalation. However, the effects of exposure to this concentration are temporary and reversible. Unit: mg/m³ or ppm.

AEGL-2: İnsanların (hassas gruplar da dahil) solunum yolu ile maruz kalmaları durumunda geri dönüşü olmayan, ciddi ve uzun dönemli olumsuz sağlık etkilerine yol açacağı veya hareket kabiliyetini olumsuz etkileyeceği tahmin edilen kimyasal madde konsantrasyonudur. Birimi: mg/m³ veya ppm'dir.

AEGL-2: The concentration of a chemical that is predicted to cause irreversible, serious and long-term adverse health effects or impair mobility if people (including vulnerable groups) are exposed by inhalation. Unit: mg/m³ or ppm.

AEGL-3: İnsanların (hassas gruplar da dahil) solunum yolu ile maruz kalmaları durumunda ölüme veya hayatı tehdit eden sağlık sorunlarına yol açacağı tahmin edilen kimyasal madde konsantrasyonudur. Birimi: mg/m³ veya ppm'dir.

AEGL-3: *The concentration of a chemical substance that is predicted to cause death or life-threatening health problems if people (including vulnerable groups) are exposed by inhalation. Unit: mg/m³ or ppm.*

Aerosol: Gaz ortamı içerisinde dağılmış çok küçük katı tanecikler veya sıvı damlacıklardan oluşan çok fazlı bir sistemdir. Duman, sis ve spreyler aerosole örnek olarak gösterilebilir; bu yapılar, havada askıda kalabilen parçacıklar sayesinde oluşur ve hem doğal hem de insan kaynaklı süreçlerle meydana gelebilir.

Aerosol: *An aerosol is a multiphase system consisting of very small solid particles or liquid droplets dispersed in a gas medium. Examples include smoke, fog, and sprays. Aerosols are formed by particles suspended in the air and can result from both natural and human-made processes.*

AFAD: Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren, ülkenin afet ve acil durum yönetimi alanında yetkili ve yetkin kurumudur. Afetlerin önlenmesi, zararlarının azaltılması, afetlere müdahale edilmesi ve sonrasında iyileştirme çalışmalarının etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla görev yapar. Tüm kamu kurum ve kuruluşları arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlayan AFAD, çok yönlü ve disiplinler arası bir yapıya sahiptir.

AFAD: *AFAD (Disaster and Emergency Management Authority) is a Turkish government agency under the Ministry of Interior, responsible for disaster and emergency management nationwide. Its duties include disaster prevention, risk reduction, emergency response, and effective recovery efforts. AFAD coordinates cooperation among all public institutions and operates with a multidisciplinary and comprehensive structure.*

AFAD Akreditasyon Sistemi: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından, afet ve acil durumlarda görev almak isteyen kurum, kuruluş ve gönüllüler için oluşturulmuş bir uygunluk belgelendirme sistemidir. Bu sistem; afet ve acil durum hizmet alanlarında standartları, yetkinlikleri ve yeterlilikleri belirlemeyi, katılım ve iş birliğini artırmayı, koordinasyon, etkililik ve verimliliği sağlamayı amaçlar. Ayrıca, afet müdahale planı sistemi içerisinde yer alabilmek ve müdahale faaliyetlerine katılım konusunda avantaj sunmak üzere tasarlanmıştır.

AFAD Accreditation System: *The AFAD Accreditation System is a certification system established by AFAD for institutions, organizations, and volunteers wishing to participate in disaster and emergency response. The system aims to define standards, competencies, and qualifications in disaster*

services, increase participation and collaboration, and ensure coordination, effectiveness, and efficiency. It also provides advantages for inclusion in emergency response plans and activities.

AFAD Gönüllü Ekibi: Afet ve acil durumlarda toplum yararına birlikte hareket eden, AFAD tarafından verilen eğitimleri tamamlamış ve belirli bir bölgeye atanmış gönüllülerden oluşan destek grubudur. Bu ekip, sahip olduğu eğitim ve yetkinlikler doğrultusunda afet öncesinde, sırasında ve sonrasında AFAD'ın yürüttüğü çalışmalara katkı sağlar; afetzedelere psikososyal destek sunar ve afet bilincinin toplumda yaygınlaştırılmasına yardımcı olur.

AFAD Volunteer Team: The AFAD Volunteer Team is a support group composed of volunteers who have completed AFAD training and are assigned to specific regions. They act collectively for community benefit during disasters and emergencies, contributing to AFAD's efforts before, during, and after events, providing psychosocial support to survivors, and helping to raise disaster awareness in society.

AFAD Gönüllü Koordinatörü: AFAD İl Müdürlüğü personeli veya gönüllüler arasından belirlenen kıdemli personel ya da gönüllüdür. Gönüllü faaliyetlerini planlar, organize eder ve faaliyetler sırasında gönüllülere eşlik eder.

AFAD Volunteer Coordinator: A senior staff member or volunteer appointed from AFAD Provincial Directorate staff or volunteers. They plan and organize volunteer activities and accompany volunteers during these activities.

AFAD Gönüllüsü: Tamamen kendi isteğiyle, bireysel çıkar gözetmeksizin, hiçbir maddi beklenti içinde olmadan yalnızca topluma fayda sağlama arzusu ile hareket eden kişidir. Fiziksel gücünü, zamanını, bilgi birikimini, yeteneğini ve deneyimini kullanarak; afet ve acil durumların öncesinde, sırasında ve sonrasında toplum hizmeti çalışmalarına destek olur, dayanışma ve yardımlaşma amacıyla gönüllü faaliyetlerde aktif rol alır.

AFAD Volunteer: An AFAD volunteer is an individual who acts entirely out of their own free will, without personal gain or any financial expectation, driven solely by the desire to benefit the community. They use their physical strength, time, knowledge, skills, and experience to support community service activities before, during, and after disasters and emergencies, actively participating in voluntary efforts aimed at solidarity and mutual aid.

AFAD JEMUS: AFAD'ın Jandarma Entegre Muhabere ve Ulaşım Sistemi (JEMUS) altyapısını kullanarak afet ve acil durumlarda sabit ve mobil iletişimi güvenli bir şekilde sağlamak amacıyla kullandığı haberleşme ağıdır. Bu sistem, kriz anlarında kesintisiz iletişimi temin ederek, müdahale birimleri arasında etkin koordinasyonu destekler.

AFAD JEMUS: *AFAD JEMUS is a communication network used by AFAD that operates over the Gendarmerie Integrated Communication and Transportation System (JEMUS) infrastructure. It provides secure fixed and mobile communications during disasters and emergencies, ensuring uninterrupted communication in crises and supporting effective coordination among response units.*

.....

AFAD Mesaj Formu: *AFAD Başkanlığı tarafından, il müdürlükleri ve arama kurtarma birlik müdürlükleri gibi birimlere afet ve acil durumlarda görevlerin iletilmesi amacıyla dijital cihazlar üzerinden gönderilen resmi iletişim ve görev emri bildirim formudur.*

AFAD Message Form: *An official digital communication and task order notification form sent by the AFAD Presidency to provincial directorates and search and rescue unit directorates during disasters and emergencies, to convey assignments and instructions.*

.....

Afad Türkiye Deprem Veri Merkezi: *Sismik ağları işleten kurum, kuruluş, üniversite ve araştırma merkezlerinden elde edilen sayısal deprem verilerinin eş zamanlı olarak aktarıldığı; bu verilerin standart hale getirildiği, depolandığı ve saklandığı, ayrıca gelen verilerin analiz edilerek en doğru deprem parametrelerinin belirlendiği bir merkezdir. Elde edilen tüm veriler, ulusal ve uluslararası araştırmacılara sunularak bilimsel çalışmalar ve afet yönetimi süreçlerine katkı sağlanır.*

AFAD Turkey Earthquake Data Center: *This center collects real-time digital earthquake data from seismic networks operated by institutions, universities, and research centers. It standardizes, stores, and archives this data, analyzes incoming data to determine the most accurate earthquake parameters. All collected data is shared with national and international researchers to support scientific studies and disaster management processes.*

.....

Afet: *Toplunun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olaydır. Afet bir olayın kendisi değil, doğurduğu sonuçtur.*

Disaster: *It is a natural, technological or human-induced event that causes physical, economic and social losses for the whole or certain segments of the society, stops or interrupts normal life and human activities and the coping capacity of the affected society is not sufficient. Disaster is not the event itself, but its consequence.*

.....

Afet Anı: Doğal veya insan kaynaklı afetin başladığı ve etkilerinin yoğun şekilde hissedilmeye başlandığı zamandır.

Moment of Disaster: *It is the time when a natural or man-made disaster begins and its effects are felt intensely.*

Afet Bilgilendirme Noktası: Afet sonrası afetzede ve yakınlarının ihtiyaç duyduğu tüm bilgilere kolayca ulaşabileceği merkezi birimdir. Genellikle afet bölgesine yakın, güvenli alanlarda (okullar, spor salonları gibi) kurulur ve 7/24 hizmet verir. Bu noktalar; kayıp kişi sorgulama, geçici barınma yerleri, sağlık hizmetleri, gıda ve temel ihtiyaç dağıtım noktaları ile psikolojik destek gibi konularda bilgilendirme sağlar. Afetin ilk günlerinden itibaren faaliyete geçen bu birimler, bilgi kirliliğini önleyerek afetzedelerin doğru hizmetlere hızlıca ulaşmasına yardımcı olur.

Disaster Information Point: *A disaster information point is a centralized unit where disaster survivors and their relatives can easily access all necessary information after a disaster. Typically set up in safe areas near the disaster zone (such as schools or sports halls), these points operate 24/7. They provide information on missing person inquiries, temporary shelter locations, health services, food and essential supplies distribution points, and psychological support. These units activate from the early days of the disaster, helping survivors quickly access correct services and preventing misinformation.*

Afet Bölgesi: Yapılan ön değerlendirme sonucunda afetin etkilediği, hasar ve yıkıma yol açtığı tespit edilen ve elde edilen veriler doğrultusunda sınırları belirlenen alandır. Bu alan, müdahale ve iyileştirme çalışmalarının öncelikli olarak planlandığı ve yürütüldüğü bölgedir.

Disaster Area: *A disaster area is defined as the region identified through preliminary assessments where the disaster has impacted and caused damage or destruction, with boundaries set according to collected data. This area is prioritized for planning and executing response and recovery operations.*

Afet Çadırı: Ana çatıyı oluşturan direkler, hava koşullarına karşı koruma sağlayan dış katman, iç bölmeleri oluşturan iç katman ile sabitleme kazıkları ve iplerden oluşan geçici barınma ünitesidir. Afet ve acil durumlarda etkilenen kişilerin barınma ihtiyaçlarını karşılamak için, uygun alanlara olayın ilk anlarından itibaren kurulur. Farklı özellik ve türlerde olabilir. Yangın, sel gibi ikincil afetlere karşı kurulum mesafeleri ve yer seçimi iyi planlanmalıdır.

Disaster Tent: *A disaster tent is a temporary shelter unit consisting of main support poles, an outer layer that provides protection against weather conditions, inner partitions forming inner layers, and anchoring stakes and*

ropes. It is erected in appropriate locations immediately following a disaster or emergency to meet the shelter needs of affected individuals. Disaster tents vary in type and features. Their placement and spacing must be carefully planned to avoid risks from secondary disasters such as fires or floods.

.....

Afet Epidemiyolojisi: Afetlerin toplum sağlığı üzerindeki etkilerini inceleyen, afet sırasında ve sonrasında hastalıkların, yaralanmaların, ölümlerin ve diğer sağlık sonuçlarının dağılımını ve nedenlerini araştıran bilim dalıdır. Bu alan, sağlık risklerini değerlendirmek, müdahale planlarını şekillendirmek ve kaynakların etkili kullanımını sağlamak amacıyla veriye dayalı analizler yapar.

Disaster Epidemiology: It is the branch of science that examines the effects of disasters on public health and investigates the distribution and causes of diseases, injuries, deaths and other health outcomes during and after disasters. This field conducts data-based analyses to assess health risks, shape response plans and ensure effective use of resources.

.....

Afet Farkındalık Eğitimi: Bireylerin ve toplumun afet risklerini tanımasını, korunma yöntemlerini öğrenmesini ve afetin öncesinde, sırasında ve sonrasında doğru davranış biçimlerini edinmesini amaçlayan bilgilendirme ve eğitim sürecidir. Bu süreç, afetlere karşı bilinçli ve hazırlıklı bir toplum oluşturmayı hedefler.

Disaster Awareness Training: An informative and educational process aimed at enabling individuals and communities to recognize disaster risks, learn protection methods, and adopt correct behaviors before, during, and after a disaster. This process aims to create a conscious and prepared society against disasters.

.....

Afet Grubu: Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında, afet ve acil durumlarda, ana çözüm ortağı ve destek çözüm ortaklarının yürüttükleri çalışmaların niteliğine göre oluşturulan gruplarıdır.

Disaster Group: Groups established under the Turkey Disaster Response Plan based on the nature of the work carried out by primary and support solution partners during disasters and emergencies.

.....

Afet İrtibat Bürosu: Afet sonrası yürütülen çalışmaların iş birliği ve koordinasyon içinde yürütülmesini sağlamak amacıyla, il ve ilçe afet yönetim merkezleriyle bağlantılı olarak faaliyet gösteren ilk başvuru birimidir. Sahadaki ihtiyaçların tespiti, kaynakların yönlendirilmesi ve bilgi akışının yönetiminde etkin rol üstlenir.

Disaster Liaison Office: *The first contact unit operating in connection with provincial and district disaster management centers to ensure that post-disaster activities are carried out in cooperation and coordination. It plays an active role in identifying field needs, directing resources, and managing information flow.*

Afet Kapsamı: Afetin etkilediği coğrafi alan, nüfus ve altyapı üzerinde oluşturduğu genel etkinin büyüklüğünü ifade eder. Bu ölçüt, müdahale ve iyileştirme çalışmalarının kapsamını belirlemede temel alınır ve afetin toplumsal, ekonomik ve fiziksel boyutlarını ortaya koyar.

Disaster Scope: *The extent of the geographical area affected by the disaster and the overall impact on population and infrastructure. This criterion forms the basis for determining the scope of response and recovery efforts and highlights the social, economic, and physical dimensions of the disaster.*

Afet Kaynak Envanteri: Afet ve acil durumlarda görevli kurum ve kuruluşların sahip olduğu malzeme, ekipman ve imkânların stok durumunu gösteren demirbaş listesidir. Bu envanter, müdahale kapasitesinin değerlendirilmesi, ihtiyaç planlamasının yapılması ve lojistik desteğin zamanında ve etkin şekilde sağlanabilmesi için kritik öneme sahiptir.

Disaster Resource Inventory: *An inventory list that shows the stock status of materials, equipment, and capabilities owned by institutions and organizations assigned to disaster and emergency response. This inventory is critical for assessing response capacity, planning needs, and ensuring timely and effective logistical support.*

Afet Lojistiği: Afet ve acil durumlarda ihtiyaç duyulan malzeme, ekipman, personel ve hizmetlerin planlanması, temini, depolanması, taşınması ve dağıtılması süreçlerini kapsayan organizasyon ve yönetim faaliyetidir.

Disaster Logistics: *It is an organizational and management activity that covers the processes of planning, procurement, storage, transportation, and distribution of materials, equipment, personnel, and services needed in disasters and emergencies.*

Afet Lojistik Deposu: Afet ve acil durumlarda kullanılacak malzeme, ekipman ve kaynakların güvenli şekilde depolandığı, düzenli olarak yönetildiği ve ihtiyaç duyulan bölgelere hızlı sevkiyatın sağlandığı stratejik alanlardır. Müdahale sürecinde zaman kaybını önleyerek etkin koordinasyon ve hızlı yanıt kapasitesi sunar.

Disaster Logistics Warehouse: Strategic locations where materials, equipment, and resources needed in disasters and emergencies are securely stored, regularly managed, and rapidly dispatched to required areas. These warehouses prevent time loss during response and provide efficient coordination and rapid response capability.

.....

Afet Lojistik Planı: Afet ve acil durumlarda ihtiyaç duyulan malzeme, ekipman ve hizmetlerin zamanında, yeterli ve etkili şekilde temin edilmesi, depolanması, taşınması, dağıtılması ve yönetilmesine yönelik süreçleri düzenleyen plandır. Kaynakların doğru yerde, doğru zamanda ve uygun miktarda kullanılmasını hedefleyerek müdahale ve iyileştirme çalışmalarının verimliliğini artırır.

Disaster Logistics Plan: A plan regulating the processes of timely, sufficient, and effective procurement, storage, transportation, distribution, and management of materials, equipment, and services needed in disasters and emergencies. It aims to use resources in the right place, at the right time, and in appropriate quantities, increasing the efficiency of response and recovery efforts.

.....

Afet Lojistik Yönetimi: Afet ve acil durumlarda ihtiyaç duyulan malzeme, ekipman ve hizmetlerin doğru yere, doğru zaman ve doğru miktarda ulaştırılmasını sağlamak amacıyla planlama, tedarik, depolama, taşıma, dağıtım ve koordinasyon süreçlerinin bütüncül şekilde yönetilmesidir.

Disaster Logistics Management: The comprehensive management of planning, procurement, storage, transportation, distribution, and coordination processes to ensure that materials, equipment, and services needed in disasters and emergencies reach the right place, at the right time, and in the right quantity.

.....

Afet Mevzuatı: Afet ve acil durumlara ilişkin risk azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme faaliyetlerinin usul ve esaslarını belirleyen; kurumların görev, yetki ve sorumluluklarını tanımlayan yasa, yönetmelik, genelge ve diğer hukuki düzenlemelerin tümüdür. Bu düzenlemeler, afet yönetiminin yasal çerçevesini oluşturarak uygulamaların etkinliğini ve koordinasyonunu sağlar.

Disaster Legislation: All laws, regulations, directives, and other legal arrangements defining the principles and procedures of risk reduction, preparedness, response, and recovery activities related to disasters and emergencies. These regulations create the legal framework for disaster management, ensuring the effectiveness and coordination of implementations.

.....

Afet Öncesi Hazırlık: Afet risklerini en aza indirmek amacıyla yapılan önleyici çalışmaların bütünüdür. Acil durum planlarının hazırlanması, müdahale ekiplerinin oluşturulması, tatbikatların düzenlenmesi, malzeme stoklarının hazırlanması ve halkın bilinçlendirilmesi gibi faaliyetleri içerir. Bu süreç, afetlere karşı toplumun direncini artırmayı ve olası kayıpları en aza indirmeyi hedefler.

Pre-Disaster Preparation: The entirety of preventive efforts aimed at minimizing disaster risks. Includes preparing emergency plans, forming response teams, organizing drills, stocking supplies, and raising public awareness. This process aims to increase community resilience against disasters and minimize potential losses.

Afet Senaryosu: Belirli bir afet türüne ilişkin olası zaman, büyüklük, etki alanı, can ve mal kaybı gibi parametrelerin analiz edilerek; hazırlık, müdahale ve tatbikat planlamalarına temel teşkil etmek üzere geliştirilen varsayımsal durum kurgusudur.

Disaster Scenario: It is a hypothetical situation fiction developed to constitute a basis for preparedness, response and exercise planning by analyzing parameters such as possible time, magnitude, impact area, loss of life and property for a certain type of disaster.

Afet Simülasyon Tatbikatları: Afetlere hazırlık amacıyla, gerçeğe yakın koşullar altında gerçekleştirilen uygulamalı eğitimlerdir. Deprem, yangın, sel gibi farklı senaryolar doğrultusunda tasarlanarak hem müdahale ekiplerinin hem de halkın acil durumlar karşısında doğru ve hızlı tepki vermesini, etkili davranış biçimlerini öğrenmesini hedefler. Bu tatbikatlar, koordinasyonun güçlendirilmesine ve afet bilincinin toplum genelinde artırılmasına katkı sağlar.

Disaster Simulation Drills: Practical training exercises conducted under realistic conditions to prepare for disasters. Designed according to various scenarios such as earthquakes, fires, and floods, these drills aim to teach both response teams and the public to react correctly and swiftly in emergencies, promoting effective behavior. They contribute to strengthening coordination and raising disaster awareness across society.

Afet Süreci: Toplum üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirmek amacıyla yürütülen faaliyetlerin tümüdür. Risk azaltma ve hazırlık aşamalarıyla başlayan bu süreç, afet anında hızlı ve etkili müdahale ile devam eder; ardından yeniden yapılanma, rehabilitasyon ve iyileştirme çalışmalarıyla tamamlanır. Bütüncül bir yaklaşımla planlanan adımlar, afetin her evresinde koordineli ve sürdürülebilir çözümler üretmeyi amaçlar.

Disaster Process: The entirety of activities carried out to minimize the

negative impacts on society. Starting with risk reduction and preparedness phases, continuing with rapid and effective response during the disaster, and concluding with reconstruction, rehabilitation, and recovery efforts. Planned with a holistic approach, these steps aim to produce coordinated and sustainable solutions throughout every phase of the disaster.

.....

Afet Uygulamaları: Telefon, tablet ve diğer elektronik cihazlarda kullanılan, arama kurtarma, haritalama, konum belirleme ve halkı bilgilendirme amacıyla geliştirilen yazılımlardır. Bu uygulamalar, afet anı ve sonrasında sahada hızlı ve doğru veri paylaşımını sağlayarak kurtarma çalışmalarının etkinliğini artırır. Konum tespitiyle ekiplerin koordinasyonunu kolaylaştırır, haritalar üzerinden zarar gören bölgelerin hızlıca belirlenmesini mümkün kılar. Ayrıca, halka doğru ve güncel bilgi sunarak panik ve bilgi kirliliğinin önüne geçilmesine katkı sağlar.

Disaster Applications: These are software applications developed for use on phones, tablets, and other electronic devices aimed at search and rescue, mapping, location tracking, and public information during disasters. They enable fast and accurate data sharing in the field, enhancing the efficiency of rescue operations. They facilitate team coordination through location detection, allow quick identification of affected areas via maps, and help provide accurate, up-to-date information to the public to reduce panic and misinformation.

.....

Afet ve Acil Durum Çantası: Afet anı ve sonrasında, özellikle ilk 72 saat içinde kullanılmak üzere temel ihtiyaç malzemeleri ve önemli belgelerin önceden hazırlandığı çantadır. İçeriğinde kimlik fotokopileri, iletişim listeleri, bir miktar nakit para, yedek kıyafet, pilli radyo, dayanıklı gıdalar, içme suyu, düzenli kullanılan ilaçlar, temel ilk yardım malzemeleri ve hijyen ürünleri gibi hayati önem taşıyan eşyalar yer almalıdır. Bu çanta, afet durumunda hayati ihtiyaçlara anında erişimi kolaylaştırır.

Disaster and Emergency Kit: A pre-prepared kit containing essential supplies and important documents to be used during and after a disaster, especially within the first 72 hours. The kit should include copies of identification, communication lists, some cash, spare clothes, a battery-powered radio, durable food, drinking water, regularly used medications, basic first aid supplies, and hygiene products. It ensures quick access to vital needs in emergency situations.

.....

Afet ve Acil Durum Faaliyetleri: Afet ve acil durumların önlenmesi, müdahalesi ve iyileştirilmesi için gerekli çalışmalardır. Bu faaliyetler, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, bakanlıklar, kamu kurumları, valilikler, kaymakamlıklar, özel kuruluşlar, sivil toplum örgütleri ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yürütülür.

Disaster and Emergency Activities: These are the activities necessary for the prevention, response and recovery from disasters and emergencies. These activities are carried out by the Disaster and Emergency Management Presidency, ministries, public institutions, governorships, district governorships, private organizations, non-governmental organizations and real and legal persons.

.....

Afet ve Acil Durum Haberleşmesi: Afet anlarında ve sonrasında ilgili kurum, kuruluş ve kişiler arasında ses, görüntü ve veri (data) aktarımını sağlayan kablolu veya telsiz haberleşme sistemlerini kapsar. Bu sistemler, önceden planlanmış ya da kurulmuş altyapılar üzerinden çalışarak bilgi akışının kesintisiz ve güvenilir şekilde yürütülmesini amaçlar.

Disaster and Emergency Communication: Cabled or wireless communication systems that facilitate voice, video, and data transmission among relevant institutions, organizations, and individuals during and after disasters. These systems operate over pre-planned or established infrastructures to ensure uninterrupted and reliable information flow.

.....

Afet ve Acil Durum Kurulu: Yaşanabilecek afet ve acil durumlara yönelik risk faktörlerini belirleyerek öncesinde yapılması gereken koruyucu ve önleyici faaliyetler ile afet ve acil durum sonrasında yapılması gereken çalışmalar hakkında öneriler sunmak ve kurumlara rehberlik yapmak, afet ve acil durumlara ilişkin politika ve öncelik tekliflerini belirlemek amacıyla, İçişleri Bakanının başkanlığında, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının ilgili bakan yardımcıları ve Türkiye Kızılay Derneği ile Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü temsilcilerinden oluşan kuruldur.

Disaster and Emergency Board: A board chaired by the Minister of Interior, consisting of deputy ministers from the Ministries of Family and Social Services, Environment, Urbanization and Climate Change, Energy and Natural Resources, Treasury and Finance, Health, Agriculture and Forestry, Transportation and Infrastructure, along with representatives from the Turkish Red Crescent and Boğaziçi University Kandilli Observatory and Earthquake Research Institute. The board identifies risk factors for potential disasters and emergencies, recommends preventive and protective measures beforehand, advises on post-disaster response activities, and guides institutions. It also sets policies and priorities related to disaster and emergency management.

.....

Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının yapmış olduğu çalışmaların yanı sıra Türkiye Afet Müdahale Planı gereğince oluşturulan çalışma grupları tarafından yerine getirilen faaliyetlerdir.

Disaster and Emergency Response Services: Activities carried out by the Disaster and Emergency Management Authority (AFAD) as well as by working groups established under the Turkey Disaster Response Plan (TAMP).

Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından hazırlanan ve afet ile acil durumlarda yürütülecek müdahale hizmetlerinin usul ve esaslarını düzenleyen mevzuattır. Bu yönetmelik, müdahale faaliyetlerinin etkin, koordineli ve hızlı bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Regulation on Disaster and Emergency Response Services: It is the legislation prepared by the Disaster and Emergency Management Presidency and regulates the procedures and principles of response services to be carried out in disasters and emergencies. This regulation has been prepared to ensure that response activities are carried out in an effective, coordinated and rapid manner.

Afet ve Acil Durum Simülasyon Odası: Belirli bir alan veya bölgedeki afet ve acil durum senaryolarının gerçeğe yakın biçimde canlandırıldığı özel olarak tasarlanmış odadır. Eğitim, tatbikat ve farkındalık çalışmalarında kullanılarak, bireylerin kriz anlarında doğru tepki vermelerini sağlamayı amaçlar.

Disaster and Emergency Simulation Room: A specially designed room where disaster and emergency scenarios for a specific area or region are realistically simulated. Used in training, drills, and awareness activities to help individuals respond correctly during crises.

Afet ve Acil Durum Toplanma Alanı: Afet ve acil durumlarda halkın güvenli bir şekilde toplanabileceği alanlardır. Bu alanlar, paniği önlemek, sağlıklı bilgi alışverişini sağlamak ve geçici barınma merkezleri hazır olana kadar beklemek için oluşturulmuş alanlardır.

Disaster and Emergency Assembly Area: Designated safe locations where the public can gather during disasters and emergencies. These areas are established to prevent panic, enable healthy information exchange, and serve as waiting points until temporary shelters are ready.

Afet ve Acil Durum Yönetimi: Afetlerin önlenmesi ve etkilerinin azaltılması amacıyla, bir olayın öncesinde, sırasında ve sonrasında yürütülmesi gereken faaliyetlerin planlanması, yönlendirilmesi, koordine edilmesi, desteklenmesi ve uygulanmasını kapsayan süreçtir. Bu kapsamda, toplumun tüm kurum ve kuruluşları ile kaynaklarının ortak hedefler doğrultusunda etkin şekilde kullanılması esastır.

Disaster and Emergency Management: The process of planning, directing, coordinating, supporting, and implementing activities before, during, and after a disaster to prevent disasters and reduce their impacts. This includes the effective use of all community institutions, organizations, and resources towards common objectives.

Afet Yönetim Merkezi: Türkiye Afet Müdahale Planına göre sorumluluğu bulunan bakanlıklar ile kurum ve kuruluşların bünyelerinde oluşturulan Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezini ifade eder.

Disaster Management Center: Disaster and Emergency Management Centers established within ministries, institutions, and organizations responsible according to the Turkey Disaster Response Plan.

Afet Yönetimi Süreci: Afetlerin etkilerini azaltmak amacıyla yürütülen, planlama, hazırlık, müdahale ve iyileştirme aşamalarını kapsayan; kaynakların etkin, verimli ve koordineli biçimde kullanılmasını sağlayan sistematik bir süreçtir.

Disaster Management Process: A systematic process encompassing planning, preparedness, response, and recovery phases carried out to reduce the effects of disasters. It ensures efficient, effective, and coordinated use of resources.

Afete Müdahale Kapasitesi: Bir toplumun ya da kurumun, afet anında gerekli kaynakları, personeli, ekipmanı ve organizasyonu kullanarak hızlı ve etkili müdahale gerçekleştirebilme yeteneğidir. Bu yetkinlik, zarar azaltma ve hazırlık süreçlerinde yapılan çalışmaların başarısına bağlı olarak şekillenir; afete zamanında müdahale edebilme ile acil yardım hizmetlerini sürdürebilme becerisini içerir.

Disaster Response Capacity: The ability of a community or organization to utilize necessary resources, personnel, equipment, and organization to carry out rapid and effective response during a disaster. This capability is shaped by success in risk reduction and preparedness efforts and includes timely intervention and sustaining emergency aid services.

Afetin Büyüklüğü: Afetin yol açtığı ve afete bağlı nedenlerle oluşabilecek can kayıpları, yaralanma ve engelli kalmalar, yapı ve altyapı hasarları gibi fiziksel hasarlarla ekonomik, sosyal ve psikolojik kayıpların tümüdür.

Magnitude of Disaster: The total losses caused by a disaster, including physical damages such as casualties, injuries, disabilities, structural and infrastructure damage, as well as economic, social, and psychological losses related to the disaster.

Afetlerde Biyo-Psikoloji: Beyin ve sinir sisteminin stres ve travma gibi afet kaynaklı durumlara verdiği biyolojik tepkileri ve bunların bireyin duygu, düşünce ve davranışlarına etkisini inceleyen alandır. Bu disiplin, afet sonrası psikolojik iyileşme süreçlerinde bireylerin nöro-fizyolojik tepkilerini anlamaya ve etkili müdahaleler geliştirmeye odaklanır.

Disaster Biopsychology: *This field examines the biological responses of the brain and nervous system to disaster-related events such as stress and trauma, and their impact on an individual's emotions, thoughts, and behaviors. This discipline focuses on understanding the neurophysiological responses of individuals during post-disaster psychological recovery and developing effective interventions.*

.....

Afetlere Dirençli Toplum: Afetlere karşı bireylerin, toplumun ve kurumların; fiziksel, sosyal, ekonomik ve çevresel yönlerden hazırlıklı, uyum kabiliyeti yüksek ve hızlı toparlanma yeteneğine sahip olması durumudur. Bu toplumlar, afet öncesinde riskleri azaltma, afet sırasında etkili müdahalede bulunma ve sonrasında iyileşme sürecini hızlandırma amacıyla gerekli kapasite ve kaynaklara sahiptir.

Disaster Resilient Society: *A condition where individuals, communities, and institutions are prepared, adaptable, and capable of quick recovery from disasters in physical, social, economic, and environmental aspects. Such societies possess the necessary capacity and resources to reduce risks before disasters, respond effectively during, and accelerate recovery afterward.*

.....

Afetlerin Doğrudan Etkisi: Afet meydana geldiğinde fiziki çevrede ve insan yaşamında anında ortaya çıkan etkileri kapsar. Can kaybı, yaralanma, bina yıkımı, altyapının zarar görmesi, ulaşım ve iletişim ağlarının kesintiye uğraması gibi sonuçlar bu etkiler arasında yer alır.

Direct Impact of Disasters: *Immediate effects occurring in the physical environment and human life when a disaster strikes. These include casualties, injuries, building collapses, infrastructure damage, and disruptions in transportation and communication networks.*

.....

Afetlerin Dolaylı Etkisi: Afetin meydana gelmesinden sonra zaman içinde ortaya çıkan, genellikle uzun vadeli sosyoekonomik, çevresel ve psikolojik sonuçları kapsar. Göç, iş kaybı, eğitim ve sağlık hizmetlerinde aksama, ekonomik durgunluk, psikolojik travmalar ile çevresel bozulmalar bu etkiler arasında yer alır.

Indirect Impact of Disasters: *Long-term socioeconomic, environmental, and psychological consequences that develop over time following a disaster.*

Examples include migration, job loss, disruptions in education and healthcare services, economic recession, psychological trauma, and environmental degradation.

Afetlerin İkincil Etkisi: Afetin hemen ardından, doğrudan etkiler sonucu ortaya çıkan ve sonraki süreçte gelişen ek tehlike ve zararları kapsar. Yangın, salgın hastalık, su ve gıda kirliliği, kimyasal sızıntı, altyapı çökmeleri ve toplumsal kargaşa gibi durumlar bu kapsamda değerlendirilir. Bu tür etkiler, mevcut riskleri artırarak müdahale ve iyileştirme çalışmalarını daha karmaşık ve zor hale getirir.

Secondary Impact of Disasters: *Additional hazards and damages that arise immediately after the disaster as a result of direct impacts and evolve in the subsequent period. These include fires, epidemics, water and food contamination, chemical leaks, infrastructure failures, and social unrest. Such impacts increase existing risks and complicate response and recovery efforts.*

Afetsellik: Belirli bir bölge, toplum veya sistemin doğal yada insan kaynaklı tehlikelere maruz kalma, bu tehlikelerden etkilenme ve bu etkiler karşısında zarar görme olasılığını belirleyen fiziksel, sosyal, ekonomik ve çevresel koşulların bütünüdür. Afetsellik genellikle risk analizi çalışmalarında kullanılır.

Catastrophicity: *It is the totality of physical, social, economic and environmental conditions that determine the probability of a particular region, society or system to be exposed to natural or man-made hazards, to be affected by these hazards and to be damaged by these effects. Catastrophicity is generally used in risk analysis studies.*

Afetzede: Afet ve acil durumlar nedeniyle fiziksel, sosyal veya ekonomik açıdan zarar görmüş ya da bu risk altında bulunan kişidir.

Disaster survivor: *A person who has suffered physical, social or economic damage due to disasters and emergencies or who is at risk of such damage.*

Afetzede / Kazazede İşaretlemesi: Enkaz altında kalan afetzede veya kazazedelerin konum ve durumlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen işaretlemelerdir. Bu uygulama, arama kurtarma ekiplerinin hızlı ve güvenli müdahalesini kolaylaştırarak, can kayıplarını en aza indirmeye katkı sağlar.

Disaster survivor / Casualty Marking: *Markings made to identify the location and condition of survivors trapped under debris. This practice facilitates quick and safe interventions by search and rescue teams, helping to minimize loss of life.*

Afetzede Çıkarma Formu: Afetten etkilenen bireylerin hangi bölgeden çıkarıldığını, sağlık durumlarını ve kimlik bilgilerini içeren temel verilerin kaydedildiği belgedir. Bu form, arama kurtarma ve sağlık hizmetlerinin koordinasyonunu kolaylaştırarak afetzedelerin takibini ve ihtiyaçlarının doğru şekilde karşılanmasını sağlar.

Disaster survivor Extraction Form: A document recording key information about individuals rescued from disaster-affected areas, including their extraction location, health status, and identification details. This form supports the coordination of search and rescue and healthcare services, ensuring proper tracking and meeting of survivors' needs.

Afetzede Psikolojisi: Afet sonrasında bireylerin yaşadığı şok, korku, üzüntü, çaresizlik ve öfke gibi duygusal tepkilerle birlikte; travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), uyku sorunları, dikkat dağınıklığı ve suçluluk duygusu gibi psikolojik etkileri kapsayan bir durumdur. Bu süreçte verilen psikososyal destek, fiziksel yardım kadar hayati öneme sahiptir.

Disaster survivor Psychology: The psychological state of individuals after a disaster, encompassing emotional responses such as shock, fear, sadness, helplessness, and anger, as well as conditions like post-traumatic stress disorder (PTSD), sleep disturbances, attention deficits, and feelings of guilt. Psychosocial support during this phase is as crucial as physical aid.

Ağaç Kesme Makinesi: Ağaç, ahşap ve çatı gibi organik yapıların kesilmesinde kullanılan motorlu bir alettir. Arama kurtarma, tahliye ve enkaz kaldırma gibi afet sonrası müdahale çalışmalarında etkin şekilde kullanılarak erişim yollarının açılmasına ve tehlikeli yapıların güvenli şekilde uzaklaştırılmasına katkı sağlar.

Chainsaw: A motorized tool used for cutting trees, wood, and organic structures like roofs. It is effectively employed in post-disaster interventions such as search and rescue, evacuation, and debris removal to clear access routes and safely remove hazardous structures.

Ağır Arama Kurtarma (ASR4): Büyük ölçekli afet ve kaza durumlarında, ağır iş makineleri ve özel ekipmanlar kullanılarak yürütülen kapsamlı arama ve kurtarma faaliyetleridir. Enkaz altında kalan kişilere ulaşmak, büyük yapısal engelleri kaldırmak ve kurtarma sürecini hızlandırmak amacıyla uygulanır.

Heavy Search and Rescue (ASR4): Comprehensive search and rescue operations conducted during large-scale disasters and accidents using heavy machinery and specialized equipment. They are carried out to reach individuals trapped under debris, remove large structural obstacles, and accelerate the rescue process.

Ağır Hasarlı Bina: Taşıyıcı sistemlerinde ciddi hasar meydana gelmiş, çökme riski bulunan ve can güvenliği açısından girilmesi yasaklanan yapılardır.

Heavily Damaged Building: Structures with severe damage to load-bearing systems, posing a collapse risk and deemed unsafe for entry due to concerns for human safety.

.....

Ağır İklim Çadırı: Soğuk, rüzgar, kar gibi zorlu hava koşullarına karşı dayanıklı olacak şekilde tasarlanmış, sağlam iskelet yapısına, kalın kumaş malzemeye ve yalıtım katmanlarına sahip barınma ünitesidir. Afet ve acil durumlarda, özellikle uzun süreli konaklama ihtiyacını karşılamak amacıyla kullanılır.

Extreme Weather Tent: A shelter unit designed to withstand harsh weather conditions such as cold, wind, and snow. It features a sturdy frame, thick fabric, and insulation layers, and is used during disasters and emergencies, particularly for long-term accommodation needs.

.....

Ağır İş Makinaları: Afet sonrası arama kurtarma, enkaz kaldırma, yol açma, tahliye, geçici alt yapı kurma ve lojistik destek gibi faaliyetlerde kullanılan, yüksek taşıma ve kaldırma kapasitesine sahip mekanik araçlardır. Bu makinalar afetin etkilerini azaltmak, müdahaleyi hızlandırmak ve iyileştirme sürecini desteklemek için görev alırlar.

Heavy Construction Machinery: They are mechanical vehicles with high carrying and lifting capacity that are used in activities such as search and rescue, debris removal, road opening, evacuation, temporary infrastructure building and logistic support after disasters. These machines are used to reduce the effects of the disaster, accelerate the response and support the recovery process.

.....

Ağır Makine Destekli Kurtarma: Büyük beton bloklar ve ağır enkaz yığınlarının kaldırılmasında özel iş makineleriyle yürütülen koordineli operasyonları kapsar. Vinç, ekskavatör ve özel enkaz kaldırma ekipmanları, hassas kaldırma teknikleriyle dikkatle kullanılır. Makine operatörleri, kurtarma ekipleriyle sürekli iletişim içinde çalışarak enkaz altındaki olası yaşam alanlarının zarar görmemesini sağlar. Ağırlık dağılım sensörleri ve yük denge sistemleri ise operasyonun güvenliğini artırır.

Heavy Machinery Assisted Rescue: Coordinated operations carried out with special heavy machinery to lift large concrete blocks and heavy debris piles. Cranes, excavators, and specialized debris removal equipment are used with precise lifting techniques. Machine operators work in continuous communication with rescue teams to avoid damaging potential survival spaces under the rubble. Weight distribution sensors and load balancing systems enhance the safety of the operation.

.....

Ağır Seviye Arama Kurtarma: Enkaz altında kalan kişileri kurtarmak üzere gerekli donanıma, personele ve yetkinliğe sahip profesyonel ekiplerin sınıflandırılmasında kullanılan bir terimdir. Bu ekipler, 7 gün 24 saat kesintisiz çalışabilecek kapasitede organize edilir. Enkaz altındaki yaşam alanlarına ulaşmak, yapısal elemanları kesmek, kaldırmak ve desteklemek için ağır makinelerle donatılmışlardır. Ayrıca bu ekiplerde, kazazedelerin sağlık durumunu değerlendirmek, ilk yardım sağlamak ve güvenli tahliyeyi gerçekleştirmek üzere tıbbi personel ve ekipman da görev yapar. Bu tür ekipler, uluslararası geçerliliğe sahip INSARAG standartlarına göre sertifikalandırılır.

Heavy Urban Search and Rescue Team: A term used for professional teams equipped, staffed, and trained to rescue people trapped under rubble. These teams are organized to operate continuously 24/7. They are equipped with heavy machinery to access, cut, lift, and support structural elements under debris. Medical personnel and equipment are also included to assess the survivors' health, provide first aid, and ensure safe evacuation. Such teams are certified according to internationally recognized INSARAG standards.

Ağır Seviye Kentsel Arama Kurtarma Ekibi: Büyük çaplı afetler ve yüksek yıkım riski taşıyan olaylarda görev yapan, özel eğitilmiş ve gelişmiş ekipmanlarla donatılmış profesyonel arama kurtarma birimleridir. Genellikle büyük depremler, bina çökmeleri, patlamalar ve geniş ölçekli sanayi kazalarında aktif rol üstlenirler. Enkaz altındaki kişileri tespit etmek için beton kırma ve metal kesme araçlarının yanı sıra arama kameraları, termal görüntüleme cihazları ve hassas dinleme sistemleri kullanırlar. Müdahale sürecinde yapıların çökme riskini analiz ederek güvenli çalışma planları geliştirirler. Hem ulusal hem uluslararası düzeyde görev alabilen bu ekipler, afet bölgelerinde etkin ve koordineli müdahale sağlar.

Heavy Urban Search and Rescue Team: Professional search and rescue units equipped with advanced tools and specially trained for large-scale disasters and events with high destruction risk. They play an active role in major earthquakes, building collapses, explosions, and large industrial accidents. They use concrete breakers, metal cutting tools, search cameras, thermal imaging devices, and sensitive listening systems to locate people under debris. They analyze collapse risks to develop safe work plans and operate effectively in both national and international disaster zones.

Ağır Tonaj Kurtarma Aracı: Büyük ölçekli enkaz kaldırma işlemleri için tasarlanmış, yüksek kapasiteli ve kapsamlı donanıma sahip özel araçlardır. Bu araçlar, vinç sistemleri ve hidrolik kaldırma ekipmanlarının yanı sıra, hidrolik krikolar, kesme sistemleri gibi ek ekipmanlarla donatılmıştır. Enkaz altındaki ağır yapı malzemelerinin kaldırılması, taşınması ve yer değiştirilmesi gibi zorlu görevlerde etkin bir şekilde kullanılır.

Heavy-Duty Recovery Vehicle: Special vehicles designed for large-scale debris removal, equipped with high-capacity cranes and hydraulic lifting

equipment, as well as additional tools like hydraulic jacks and cutting systems. They are used efficiently in heavy material lifting, transporting, and relocating tasks under rubble.

Ağırılık Kemer: Dalış sırasında dalgıçların su altında dengede kalmalarını sağlamak amacıyla tasarlanmış, üzerinde ağırlıklar bulunan özel bir kemerdur. Bu kemer, dalgıcın suya batma veya yüzme dengesini ayarlayarak, dalış sırasında daha kontrollü bir hareket kabiliyeti sağlar.

Weight Belt: A specialized belt containing weights, designed to help divers maintain balance underwater during dives. This belt adjusts the diver's buoyancy, allowing more controlled movements during the dive.

Ahşap Karkas: Ana taşıyıcılar ve bölmelerin büyük kısmı ahşap malzeme ile inşa edilmiş olan yapılardır. Bu yapılar, genellikle estetik ve çevresel avantajları nedeniyle tercih edilir.

Wooden Frame: Structures whose main load-bearing components and partitions are primarily made from wood. These buildings are often preferred due to their aesthetic and environmental advantages.

Ahşap Yapı: Münferit betonarme veya taş yığma temeller üzerine oturtulan, taşıyıcı sistemini ahşap dikmeler, çaprazlar ve bağ kirişleri ile inşa edilmiş, ahşap kat ve çatı döşemelerinden oluşan bir yapı türüdür. Ahşap karkas yapılar, hafif ve esnek olmaları sayesinde özellikle sismik bölgelerde tercih edilir

Wooden Structure: A building type constructed with wooden posts, braces, and tie beams forming the load-bearing system, usually built on individual reinforced concrete or masonry foundations. Wooden frame structures are lightweight and flexible, making them preferable especially in seismic regions.

Ajite Davranış: Kişinin yoğun kaygı, stres veya duygusal çöküntü altında sergilediği, huzursuz, taşkın ve kontrolsüz hareketlerle kendini gösteren davranış biçimidir. Ajitasyon genellikle bağırma, ağlama, yerinde duramama, saldırganlık gibi tepkilerle kendini gösterir ve özellikle afet, travma ya da kriz durumlarında sıkça gözlemlenir.

Agitated Behavior: It's a behavioral pattern characterized by restless, excessive, and uncontrolled behaviors exhibited by individuals under intense anxiety, stress, or emotional distress. Agitation often manifests itself through reactions such as shouting, crying, restlessness, and aggression, and is particularly common in disaster, trauma, or crisis situations.

Akaryakıtlı Kesiciler: Beton, demir, ahşap vb. sert yüzeyleri düz bir şekilde kesmek veya şekillendirmek amacı kullanılan dairesel kesme disklerine sahip ekipmanlardır. Disk ısınmaları ve oluşan tozu engellemek için sulu kesim yapılır. Kesilecek zeminin durumuna göre (ahşap, demir, beton vb.) uygun disk seçimi gerekir. Elektrik erişimi olmayan alanlarda tercih edilir.

Fuel-Powered Cutters: *They are equipment with circular cutting discs used to cut or shape hard surfaces such as concrete, iron, wood, etc. in a flat way. Water cutting is performed to prevent disk heating and dust. It is necessary to select the appropriate disk according to the condition of the ground to be cut (wood, iron, concrete, etc.). It is preferred in areas without electrical access.*

Akıntılı Sularda Kurtarma: Sel, taşkın ve yüksek debili nehir gibi hızlı akan sularda mahsur kalan kişilerin kurtarılması için özel ekipman ve tekniklerin kullanıldığı bir müdahale türüdür. Bu operasyonlarda yüksek performanslı botlar, ip sistemleri ve gerektiğinde havadan destek sağlayan helikopter veya dron gibi araçlar kullanılır. Akıntının yönü, hızı ve çevresel riskler dikkatlice analiz edilerek güvenli ve etkili bir kurtarma planı uygulanır.

Swift Water Rescue: *A rescue operation using specialized equipment and techniques to save people trapped in fast-flowing waters such as floods, flash floods, or high-discharge rivers. High-performance boats, rope systems, and aerial support tools like helicopters or drones are utilized. The direction, speed of the current, and environmental risks are carefully analyzed to implement a safe and effective rescue plan.*

Akış Hattı: Çığın yamaç boyunca yer çekimi etkisiyle hareket ettiği ana güzergâhtır. Bu hat, çığın en fazla hız kazandığı ve kar kütlelerinin yoğunlaştığı bölgedir. Akış hattı, çoğu zaman vadi yataklarını, açık yamaçları veya kar birikiminin fazla olduğu eğimli arazileri takip eder. Bu güzergâh, hem geçmişteki çığ izlerini belirlemede hem de gelecekteki olası çığ rotalarını tahmin etmede kullanılır. Çığ akış hattı, tünel ve tahliye planları yapılırken öncelikli olarak analiz edilen yerdir.

Flow Line: *The main path along which an avalanche moves downhill under gravity. This line marks where the avalanche gains the most speed and where the snow mass is densest. It often follows valley beds, open slopes, or steep terrains with high snow accumulation. The flow line is critical for identifying past avalanche tracks and predicting possible future routes. It is a primary consideration in tunnel and drainage planning.*

Akış Hattı Dirsekleri: Çığın yamaç boyunca ilerlerken karşılaştığı eğim kırıkları veya yön değişiklikleri sonucunda oluşan keskin dönüş noktalarıdır. Bu noktalar, çığın hareket yönünü değiştirirken hızında azalma ya da yoğunluğunda artış meydana getirebilir. Dar vadilerde veya eğimli arazilerde,

bu bölgeler çığın daha yoğun ve kuvvetli hale gelmesine yol açabilir. Yerleşim alanları, yollar veya tesisler açısından yüksek risk taşıyan bu kritik bölgeler, çığ rotası belirlenirken dikkatle analiz edilmelidir.

Flow Line Bends: *Sharp turning points formed when an avalanche encounters slope breaks or directional changes as it travels down a mountainside. These bends can cause changes in the avalanche's speed or an increase in its density. In narrow valleys or steep terrains, such areas can make avalanches more intense and powerful. These critical zones pose high risks to settlements, roads, and facilities, and should be carefully analyzed when determining avalanche paths.*

Aklmatizasyon: Deniz seviyesinden belirli bir yüksekliğe çıkıldığında, insan bedeninin bu yeni çevre koşullarına uyum sağlama sürecidir.

Acclimatization: *The process by which the human body adjusts to new environmental conditions when ascending from sea level to a certain altitude.*

Akselometre: Dronun hangi yönde ve hızda ivmelendiğini algılayan sensördür. Üç eksen (x, y, z) ivme ölçümü yaparak dronun hareket yönünü, eğimini ve ani hareketlerini tespit eder. Bu sensör, uçuş kararlılığı, yön tayini ve denge kontrolü gibi işlevler için jiroskop ve diğer ölçüm birimleriyle birlikte çalışır.

Accelerometer: *A sensor that detects the direction and rate of acceleration of a drone. It measures acceleration along three axes (x, y, z), determining the drone's movement direction, tilt, and sudden motions. This sensor works together with gyroscopes and other measurement units to maintain flight stability, orientation, and balance control.*

Aksiyon Kamera: Arama kurtarma operasyonlarında enkaz içi görüntüleme, dar alan keşifleri ve operasyon kaydı için kullanılan, kompakt, su geçirmez ve darbe dayanımlı kaska veya ekipmana monte edilebilen video kayıt cihazıdır.

Action Camera: *It is a compact, waterproof and impact resistant helmet or equipment mounted video recorder used for in-wreckage imaging, narrow area reconnaissance and operation recording in search and rescue operations.*

Aktif Arama: Köpeğin, serbest şekilde hareket ederek havadaki insan kokusunu algılayıp kayıp kişiye ulaşmaya çalıştığı arama yöntemidir. Belirli bir iz veya rotayı takip etmek yerine, rüzgarın ve çevre koşullarının taşıdığı kokuları algılar. Özellikle geniş ve açık alanlarda, hızlı bir ilk tarama yapmak için kullanılır.

Active Search: *It is a search method in which the dog, moving freely, detects human scents in the air and tries to find the missing person. Instead of following*

a specific trail or route, it detects scents carried by the wind and environmental conditions. It is used for a quick initial scan, especially in large, open areas.

Aktif Fay: Son 10.000 yıl içinde yüzey kırığı oluşturmuş ya da sismik olarak etkinliği belirlenmiş ve gelecekte deprem üretme potansiyeli taşıyan faylardır. Üzerinde küçük ölçekli depremler kaydedilen veya yıllık yer değiştirme hızı 1 milimetreden fazla olan faylar da bu gruba dahil edilir. Bu faylar, deprem tehlikesi değerlendirmelerinde öncelikli olarak incelenir ve izlenir.

Active Fault: Faults that have produced surface ruptures in the past 10,000 years or have been seismically active and are capable of generating future earthquakes. Faults with recorded small-scale earthquakes or an annual displacement rate greater than 1 millimeter are also classified in this group. Active faults are a primary focus in earthquake hazard assessments and monitoring.

Aktif Görev İlkesi: Elli yaşını aşan arama kurtarma teknisyenlerinin, aktif görevlerine devam edebilmeleri için her iki yılda bir tam teşekküllü devlet hastanesinden alacakları sağlık kurulu raporuyla görev yapmalarına engel bir sağlık sorununun bulunmadığını belgelendirme yükümlülüğüdür. Bu rapor doğrultusunda, ilgili Valiliğin onayıyla aktif görevlerine devam edebilirler. Sağlık raporlarına ilişkin itirazlar Başkanlık tarafından değerlendirilir. Sağlık açısından arama ve kurtarma hizmetlerinde aktif olarak görev yapması uygun görülmeyen teknisyenler, Başkanlığın merkez veya taşra teşkilatlarında idari, eğitim, izleme gibi birimlerde ya da durumlarına uygun diğer görevlerde görevlendirilir.

Active Duty Policy: Search and rescue technicians over the age of fifty must obtain a health board report from a fully equipped state hospital every two years, certifying that there is no health issue preventing them from continuing active duty. Based on this report and with the approval of the relevant Governorate, they may continue their active service. Appeals regarding health reports are evaluated by the Directorate. Technicians deemed unfit for active service in search and rescue due to health reasons are assigned to administrative, training, monitoring, or other suitable roles within the Directorate's central or provincial organizations.

Aktif Güvenlik Sistemi: Taşıtlarda kaza olmadan önce devreye giren ve çarpışma riskini azaltan sistemlerdir. Bu sistemler, otomatik frenleme, şerit takip uyarısı, çarpışma önleme gibi özellikler sunarak sürüş güvenliğini artırır.

Active Security System: Vehicle systems that activate before an accident occurs to reduce the risk of collision. These include features like automatic braking, lane departure warnings, and collision avoidance, enhancing driving safety.

Aktif Karbon: Büyük yüzey alanı ve geniş gözenek yapısı sayesinde zararlı maddeleri adsorbe ederek tutabilen karbon esaslı bir malzemedir. Afet ve acil durumlarda, özellikle kimyasal sızıntılar, su kirliliği ve hava kalitesinin bozulduğu durumlarda suyun ve havanın arıtılmasında etkin şekilde kullanılır. Aynı zamanda taşınabilir arıtma sistemlerinde ve kişisel koruyucu ekipmanlarda da yer alır.

Activated Carbon: A carbon-based material with a large surface area and porous structure that can adsorb and trap harmful substances. It is effectively used in disasters and emergencies for purifying water and air, especially during chemical leaks, water pollution, or poor air quality. Activated carbon is also a component of portable purification systems and personal protective equipment.

Aktif Uyarı (K9): Köpeğin hedefe ulaştığında, havlama, kazıma veya eşelenme gibi belirgin, yüksek enerjili bir tepki vermesidir. Bu davranış, köpeğin bulduğu hedefi fark ettiğini ve ekiplerine bunu bildirdiğini gösterir.

Active Warning (K9): A clear, high-energy response from a search dog upon reaching a target, such as barking, digging, or pawing. This behavior indicates that the dog has detected the target and is signaling its discovery to the handler and rescue team.

Aktivite: Radyoaktif bir maddenin bir saniyedeki bozunma sayısıdır. Birimi Curie (Ci) veya Becquerel (Bq)'dir. Radyoaktivite olarak da ifade edilebilmektedir.

Activity: The number of decays of a radioactive substance in one second. The unit is Curie (Ci) or Becquerel (Bq). It can also be expressed as radioactivity.

Akustik Dinleme Cihazı: Enkaz altında mahsur kalan kişilerin çıkardığı sesleri tespit etmek için kullanılan, sismik ve akustik sensörlerle donatılmış cihazlardır. Bu cihazlar, hareket ya da sesleri algılayarak, bilgiyi ekrana görsel ve sesli olarak ileterek arama kurtarma ekiplerinin daha hızlı ve etkin bir şekilde afetzedelerin yerini belirlemesine yardımcı olur.

Acoustic Listening Device: Equipment equipped with seismic and acoustic sensors used to detect sounds made by people trapped under debris. These devices capture movements or noises and transmit the information visually and audibly to rescuers, helping them pinpoint survivors' locations more quickly and effectively.

Akut Maruziyet Kılavuzu Seviyeleri: Kısa süreli periyotlar (10, 30, 60 dakika, 4 ve 8 saat) içinde maruz kalınan kimyasal maddelerin, insan sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratmaya başladığı konsantrasyon seviyelerini belirten

ölçütlerdir. Özellikle yaşlılar, hastalar ve hassas gruplar dikkate alınarak, bu seviyeler kimyasal tehdit durumlarında halk ve çalışanların korunması amacıyla kullanılır.

Acute Exposure Guideline Levels: *Concentration thresholds of chemical substances that indicate the levels at which adverse health effects may begin to occur in humans after short-term exposure periods (10, 30, 60 minutes, 4 hours, and 8 hours). These levels are determined considering sensitive groups such as the elderly, patients, and children, and are used in chemical threat situations to protect the public and emergency responders.*

.....

Akut Radyasyon Sendromu (ARS): Kısa sürede yüksek dozda radyasyona maruz kalınması sonucu tüm vücutta veya vücudun belirli bir bölgesinde ortaya çıkan akut sağlık etkileridir. Bu sendrom, radyasyonun zarar verici etkileri nedeniyle vücutta çeşitli semptomlar ve organ hasarları meydana gelir.

Acute Radiation Syndrome (ARS): *A collection of acute health effects that appear after a person is exposed to a high dose of radiation over a short period. This condition can affect the entire body or specific organs, leading to symptoms such as nausea, vomiting, skin burns, organ damage, and in severe cases, death.*

.....

Akü Bağlantısı Kesme: Trafik kazası, deprem veya başka bir afet sonrası araçlarda oluşabilecek elektrik kaynaklı yangın, hava yastığı patlaması ya da kısa devre risklerini önlemek amacıyla akü bağlantılarının kontrollü şekilde devre dışı bırakılması işlemidir. Bu işlem, araca müdahale edilmeden önce alınması gereken temel güvenlik önlemlerindendir ve kurtarma ekiplerinin can güvenliği açısından son derece önemlidir.

Battery Disconnection: *The controlled process of disconnecting a vehicle's battery following a traffic accident, earthquake, or other disaster to prevent electrical fires, airbag deployment, or short circuits. This safety measure is essential before rescue operations begin to ensure the safety of both trapped individuals and emergency personnel.*

.....

Akülü Kesme Ayırma Seti: Kesme, ayırma ve sıkıştırma işlemleri için kullanılan, batarya ile çalışan taşınabilir bir sistemdir. Kablo bağlantısına ihtiyaç duymadan çalışabilmesi sayesinde, özellikle elektrik erişiminin sınırlı olduğu afet bölgelerinde hızlı ve etkili müdahale imkânı sunar. Enkaz altı kurtarma çalışmalarında, araçlardan veya yıkılmış yapılardan kişilerin güvenli şekilde çıkarılmasında aktif olarak kullanılır.

Battery-Powered Cutting and Spreading Tool Kit: *A portable, battery-operated system designed for cutting, spreading, and compressing tasks during rescue operations. Its ability to operate without external power cables makes*

it highly useful in disaster zones where electricity is limited. It is commonly used to safely extricate people from vehicles or collapsed structures.

Akülü Zincirli Testere: Elektrikle çalışan, sessiz ve duman yaymayan yapısı sayesinde kapalı alanlarda veya hassas bölgelerde güvenli şekilde kullanılan motorlu testeredir.

Cordless Chain Saw: It is an electrically powered, silent and fume-free chainsaw that can be safely used indoors or in sensitive areas.

Alabora Olmak: Denizcilikte, bir geminin devrilmesi, ters dönmesi veya dengesini kaybederek yan yatması durumu olarak tanımlanır. Şiddetli dalgalar, aşırı yük, dengesiz ağırlık dağılımı veya teknik arızalar gibi nedenlerle geminin kontrolünü kaybetmesi sonucu meydana gelir.

Capsizing: A maritime term describing a vessel overturning, rolling over, or losing balance to the point of lying on its side or upside down. This may occur due to heavy waves, overloading, uneven weight distribution, or mechanical failures that cause loss of control.

Alan Araması: Kaybolan şahısların bulunması amacıyla, belirli bir bölgede yapılan planlı, sistematik ve organize arama faaliyetidir. Bu süreçte arama bölgeleri dijital haritalar üzerine işaretlenerek takip edilir; GPS teknolojisi ve dijital uygulamalar sayesinde ekiplerin konumu, ilerleyişi ve aranan alanlar gerçek zamanlı olarak izlenir ve kayıt altına alınır. Amaç, hızlı, etkili ve güvenli bir şekilde yapılan aramalar ile kayıp şahsı bulmaktır.

Area Search: It is a planned, systematic and organized search activity carried out in a specific area in order to find missing persons. In this process, search areas are marked and tracked on digital maps; the location and progress of the teams and the areas searched are monitored and recorded in real time thanks to GPS technology and digital applications. The aim is to find the missing person through fast, effective and safe searches.

Alan Dekontaminasyonu: KBRN olaylarından etkilenmiş bölgelerde ve ilk müdahale ekiplerinin faaliyet gösterdiği alanlarda, kirlenme riski taşıyan bölgelerin temizlenmesi işlemidir. Bu işlem, potansiyel tehlikeli maddelerin ortadan kaldırılması ve çevre ile kişilerin güvenliğini sağlamak amacıyla yapılır.

Area Decontamination: The process of cleaning and neutralizing areas affected by hazardous substances, particularly following Chemical, Biological, Radiological, or Nuclear (CBRN) incidents. This operation aims to eliminate contamination risks, ensuring environmental safety and protecting first responders and the public.

Alara İlkesi: İyonlaştırıcı radyasyonla ilgili çalışmalarda, maruz kalınan dozun mümkün olan en düşük seviyede tutulmasını hedefleyen bir güvenlik ilkesidir. “Makul ölçüde uygulanabilecek en düşük düzey” anlayışına dayanır. Afet ve acil durumlarda, özellikle nükleer ya da radyolojik olaylar sırasında, hem müdahale ekiplerinin hem de halkın radyasyona maruziyetini en aza indirmek amacıyla bu ilke doğrultusunda koruyucu önlemler alınır. Süre, mesafe ve koruyucu engel gibi faktörler dikkate alınarak dozun düşürülmesi sağlanır.

Alara Principle: *A safety principle applied in activities involving ionizing radiation, aiming to keep radiation exposure doses as low as reasonably achievable. This approach is crucial in emergencies involving nuclear or radiological hazards to minimize exposure for both responders and civilians, considering factors such as time, distance, and shielding.*

Alarm Durumuna Geçme: Bir tehlike ya da afetin yaklaşmakta olduğunun belirlenmesiyle birlikte, önceden planlanmış acil durum tertip ve tedbirlerinin hızla devreye alındığı aşamadır. Bu süreçte, afetin önlenmesi, etkilerinin azaltılması ya da doğrudan müdahale için gerekli eylemler başlatılır. İlgili kurumlar, ekipler ve bireyler operasyonel hazırlık durumuna geçer.

Going into Alarm Status: *The phase initiated when a hazard or disaster is detected as imminent, during which preplanned emergency measures are activated rapidly. This stage involves mobilizing resources, alerting relevant agencies and personnel, and preparing for preventive actions, impact mitigation, or immediate response operations.*

Alarm İşareti: Acil durum yönetimi, telsiz haberleşmesi veya tehlike anlarında kullanılan, önceden belirlenmiş bir uyarı sinyali veya semboldür. Bu işaret, kişilere ya da ekiplerine tehlike durumu hakkında hızlıca bilgi verir ve belirli bir aksiyon alınması gerektiğini belirtir.

Alarm Sign: *A predefined warning signal or symbol, usually used in emergency management, radio communications or in times of danger.*

Alarm Safhası: Bir hava aracı ve içindekilerin güvenliği konusunda endişe edilen, ancak henüz kesin bir tehlike durumu tespit edilmemiş olan alarm durumudur. Genellikle hava trafik hizmetleri tarafından, haber alınamayan veya olağan dışı durum sergileyen hava araçları için başlatılır.

Alarm Phase: *An alert situation where there is concern for the safety of an aircraft and its occupants, but a definite danger situation has not yet been identified. It is usually initiated by air traffic services for aircraft that have not been heard from or are exhibiting unusual behavior.*

Aletsel Deprem Dönemleri: Sismometre gibi modern ölçüm cihazlarıyla kaydedilen, 1900'lü yılların başından günümüze kadar olan süreci kapsayan depremlerdir. Bu dönemde meydana gelen depremler, tarihsel kayıtlardan değil, doğrudan aletsel verilerle değerlendirilir. Bu sayede depremin büyüklüğü, derinliği ve merkez üssü gibi parametreler daha doğru ve güvenilir bir şekilde belirlenebilir. Afet risk analizlerinde temel referans verileri bu döneme ait ölçümler oluşur.

Instrumental Seismic Periods: Earthquakes recorded using modern measuring instruments, such as seismometers, from the early 1900s to the present day. Unlike historical records, these earthquakes are evaluated based on direct instrumental data, providing more accurate and reliable information about magnitude, depth, and epicenter. Data from this period serve as a primary reference for disaster risk analysis.

Aletsiz Dalış: Herhangi bir hava kaynağı (tüplü dalış ekipmanı vb.) kullanılmadan, yalnızca akciğerlerde tutulan hava ile yapılan ve uluslararası sportif eğitim standartları çerçevesinde gerçekleştirilen dalış türüdür.

Instrumentless Diving: It is a type of diving performed without the use of any air source (scuba diving equipment, etc.), with air held only in the lungs and performed within the framework of international sportive training standards.

Alev Dili: Yanma sırasında açığa çıkan yarım yanmış gazların, yeterli oksijen ve ısı ile birleşerek uzayan bir alev şeklinde yanmasıdır. Bu durum, yangının şiddetini artırabilir ve yangın kontrolünü zorlaştırabilir.

Flameover: A phenomenon where partially burned gases, released during combustion, ignite into elongated flames when sufficient oxygen and heat are present. This can increase fire intensity and make fire control more challenging.

Alev Spektrometresi: Kimyasal maddelerin tespiti için, maddenin partiküllerinin yakılması sonucu ortaya çıkan spektrum üzerinden analiz yapılan bir teknolojidir. Bu spektrum, maddeye özgü ışık emisyonlarını göstererek, maddelerin kimyasal bileşenlerinin tanımlanmasına olanak sağlar.

Flame Spectrometer: A device used to detect and analyze chemical substances by burning their particles and observing the resulting light spectrum. The emission lines in this spectrum are specific to different elements, allowing identification of the chemical composition of the sample.

Alevlenir Madde: Parlama noktası 21°C ile 55°C arasında olan, sıvı hâlde bulunan ve bu sıcaklık aralığında buharları hava ile karışarak yanıcı bir ortam

oluşturabilen maddelerdir. Bu tür maddeler, uygun ısı ve tutuşma kaynağıyla kolayca alev alabilir.

Flammable Substance: *A liquid substance with a flash point between 21°C and 55°C, capable of producing vapors that form a flammable atmosphere when mixed with air. Such substances can easily ignite when exposed to sufficient heat or an ignition source.*

.....

Alevlenirlik: Yanıcı bir maddenin, uygun ısı ve koşullar altında alev alma veya yangına sebep olma kolaylığıdır.

Flammability: *The ease with which a substance can ignite and sustain combustion under appropriate heat and environmental conditions. A key factor in fire risk assessments.*

.....

Alevlenme Noktası: Yanıcı bir sıvının, tutuşturma kaynağının uzaklaştırılmasından sonra yanmaya devam edebilmesi için gereken en düşük sıcaklıktır. Alevlenme noktası, yangın riski açısından önemli bir göstergedir. 37,8°C'nin altındaki sıcaklıklar, sıvıyı "alevlenabilir", bu sıcaklık üzerindeki değerler ise "yanıcı" olarak tanımlar.

Flash Point: *The lowest temperature at which a liquid produces enough vapor to ignite in the presence of an ignition source and continue to burn even after the ignition source is removed. A temperature below 37.8°C classifies a liquid as "flammable," whereas higher values classify it as "combustible."*

.....

Alfa Bayrağı: Uluslararası denizcilik kurallarına göre, bir teknede dalış yapıldığını ve yaklaşanların dikkatli olmaları gerektiğini belirten mavi-beyaz renkli güvenlik bayrağıdır. Bu bayrak, dalış faaliyetlerinin sürdüğünü gösterir ve teknelerin çevresinde güvenli mesafeye dikkat edilmesini sağlar.

Alpha Flag: *An international maritime safety flag (blue and white) used to indicate diving activities near a vessel. It signals other nearby boats to keep a safe distance and navigate cautiously to protect divers in the water.*

.....

Alfa Radyasyonu: Radyoaktif bozunma sürecinde yayılan, iki proton ve iki nötrondan oluşan, yani kütle numarası 4 ve atom numarası 2 olan helyum çekirdekleridir. Düşük penetrasyon gücüne sahip olan alfa parçacıkları, dış ortamda cilt veya kağıt gibi ince bir malzeme ile kolayca durdurulabilir. Ancak alfa kaynaklı maddelerin solunması, yutulması veya açık yaralardan vücuda girmesi durumunda ciddi iç radyasyon riski oluşturur. Bu nedenle nükleer veya radyolojik afetlerde, alfa yayıcı maddelere karşı özel koruyucu önlemler alınması hayati önem taşır.

Alpha Radiation: Radiation emitted during radioactive decay, consisting of helium nuclei made up of two protons and two neutrons (mass number 4, atomic number 2). Alpha particles have low penetration power and can be stopped by paper or skin. However, if alpha-emitting substances are inhaled, ingested, or enter the body through wounds, they pose serious internal radiation hazards, making protective measures crucial during nuclear or radiological emergencies.

.....

Alıcı-Mod: Çığda arama cihazının sinyal alma (alıcı) modunda çalıştırılmasıdır. Bu modda cihaz, kar altındaki başka cihazlardan gelen sinyalleri algılar ve afetzedenin yönünü, uzaklığını gösterir. Bu mod, çığda kaybolan kişilerin bulunmasında kullanılan ilk tekniktir ve arama sürecinin başlangıcında kritik bir rol oynar.

Receiver-Mode: The operational mode of an avalanche transceiver set to receive signals. In this mode, the device detects transmissions from other transceivers buried under snow, providing direction and distance indicators. This is the first and essential step in locating survivors during avalanche search operations.

.....

Alınan Etkin Doz: Radyonüklitlerin solunum, sindirim veya açık yaralar yoluyla vücuda girmesi sonucunda zamanla birikerek oluşturduğu toplam radyasyon dozunu ifade eder. Vücut tarafından atılamayan bu maddeler, iç radyasyon kaynağı haline gelir ve maruziyet süresi boyunca etkili olmaya devam eder. Nükleer ya da radyolojik afetlerde, alınan etkin doz bireyin maruz kaldığı radyasyonun sağlık üzerindeki uzun vadeli etkilerini değerlendirmede kritik öneme sahiptir.

Effective Dose Received: The total amount of radiation absorbed internally by the body due to inhalation, ingestion, or entry through open wounds of radioactive materials. Since such radionuclides may remain in the body for extended periods, they act as internal radiation sources, contributing to long-term radiation exposure. This measurement is crucial for evaluating the potential health effects of radiation in nuclear or radiological disasters.

.....

Alt Patlama Limiti (LEL): Bir yanıcı gazın ya da buharın, havayla karıştığında patlayıcı bir ortam oluşturabileceği en düşük konsantrasyonudur. Bu limitin altındaki konsantrasyonlarda karışım yeterince yanıcı değildir ve tutuşmaz. LEL değeri genellikle % hacim (vol) cinsinden ifade edilir. Ancak taşınabilir gaz ölçüm cihazlarında LEL değeri, %LEL ya da ppm (milyonda bir parça) birimiyle gösterilerek izlenir.

Lower Explosion Limit (LEL): The lowest concentration of a flammable gas or vapor that, when mixed with air, can create an explosive atmosphere. At concentrations below this limit, the mixture is not sufficiently flammable and

will not ignite. The LEL value is usually expressed in % volume (vol). However, in portable gas measurement devices, the LEL value is monitored in units of %LEL or ppm (parts per million).

.....

Alternatif Güzergah: Kaza, afet veya yol kapaması gibi durumlarda trafik akışının yönlendirildiği yedek ve planlı rotadır. Bu güzergahlar, trafik sıkışıklığını önlemek ve yolcuların güvenli bir şekilde varış noktalarına ulaşmasını sağlamak için kullanılır.

Alternative Route: A preplanned, backup road or pathway used to redirect traffic during accidents, disasters, or road closures. These routes help prevent traffic congestion and ensure that travelers can reach their destinations safely.

.....

Alternatif Tahliye Güzergahı: Olası bir çökme, yangın veya yol kapanması durumunda, ekiplerin ana güzergah dışında güvenli bir şekilde tahliye edilebilmesi için önceden belirlenmiş çıkış yoludur. Bu güzergah, acil durumlar için tahliye planlarında mutlaka yer alır.

Alternative Evacuation Route: A designated exit path planned for use in emergencies where the main evacuation route becomes unsafe or inaccessible due to collapse, fire, or blockages. These routes are an essential part of emergency evacuation plans.

.....

Altın Saatler: Afet sonrasında hayatta kalma şansının en yüksek olduğu, enkaz altındaki kişilerin kurtarılabilceği ve tıbbi müdahale ile hayatta kalma oranının artırılabilceği ilk 72 saatlik kritik dönemi ifade eder. Bu sürede yapılan hızlı ve etkili müdahale, kazazedelerin yaşamını kurtarmak için büyük önem taşır.

Golden Hour: It refers to the critical first 72 hours after a disaster, when the chances of survival are highest, when people trapped under debris can be rescued, and when medical intervention can increase survival rates. Rapid and effective intervention during this period is crucial for saving the lives of victims.

.....

Altimetre: Bir cismin deniz seviyesine göre olan yüksekliğini ölçen cihazdır. Genellikle barometrik basınç veya GPS sinyalleri aracılığıyla çalışır. Uçaklar, hava araçları, dağcılık ve açık hava faaliyetlerinde yükseklik belirleme amacıyla kullanılır. Barometrik altimetrelerde atmosfer basıncındaki değişim yükseklik olarak yorumlanırken, GPS altimetreler doğrudan uydu verileriyle çalışır.

Altimeter: A device that measures the height of an object relative to sea level. It usually works through barometric pressure or GPS signals. It is used

for altitude determination in airplanes, aircraft, mountaineering and outdoor activities. While barometric altimeters interpret the change in atmospheric pressure as height, GPS altimeters work directly with satellite data.

Altın Kırık Çalışma: Enkazın alt kısmındaki boşluklardan iç kısımlara girebilmek amacıyla dehliz açılarak yapılan bir müdahale türüdür. Bu yöntem, afetzedeye hızlı ulaşmak için kullanılır ancak toz, gaz, çökme riski gibi tehlikeleri barındırdığı için yüksek dikkat ve özel donanım gerektirir. Müdahale sırasında destek sistemlerinin kullanılması ve güvenlik önlemlerinin en üst düzeyde tutulması önemlidir.

Tunneling Entry: A rescue technique involving the creation of a passage through lower sections of rubble to reach survivors trapped inside. While it allows quicker access to survivors, this method poses significant hazards such as dust, toxic gases, and collapse risks. Proper support systems and strict safety precautions are essential during tunneling operations.

Altyapı: Yerleşim alanlarında temel ihtiyaçların karşılanmasını sağlayan yol, su, elektrik, doğal gaz, kanalizasyon, internet, telefon gibi hizmetlerin bütünüdür. Afetler sonrası bozulan altyapı ulaşımından sağlığa bir çok alanda aksamalara sebep olur.

Infrastructure: It is the whole of services such as road, water, electricity, natural gas, sewerage, internet, telephone, etc. that provide basic needs in settlements. Infrastructure that deteriorates after disasters causes disruptions in many areas from transportation to health.

Altyapı Tesisi: Temel hizmetlerin sağlanabilmesi için inşa edilen sabit sistemlerdir. Bu tesisler, su temini, kanalizasyon, elektrik dağıtımı, doğal gaz iletimi, haberleşme ağları ve ulaşım yolları gibi hizmetleri sağlayarak, yerleşim alanlarının işleyişini sürdürmesini sağlar. Afet sonrasında bu tesislerin onarılması ve yeniden yapılandırılması, toplumsal iyileşmenin hızlandırılmasında önemli bir rol oynar.

Infrastructure Facility: They are fixed systems built to provide essential services. These facilities ensure the functioning of settlements by supplying water, sewage systems, electricity distribution, natural gas transmission, communication networks, and transportation routes. After a disaster, the repair and reconstruction of these facilities play a crucial role in accelerating community recovery.

Alüminize Giysi: Yüksek sıcaklığa ve radyant ısıya karşı koruma sağlamak amacıyla özel olarak tasarlanmış, dış yüzeyi alüminyum kaplamalı koruyucu giysidir. Genellikle itfaiyeciler ve endüstriyel yangınla mücadele ekipleri tarafından, yoğun ısıya maruz kalan ortamlarda kullanılır.

Aluminized Garment: Protective clothing with an aluminum-coated outer surface designed to shield the wearer from high temperatures and radiant heat. Commonly used by firefighters and industrial safety personnel.

.....

Alüvyal Toprak: Akarsuların taşıdığı kil, kum, çakıl ve organik maddelerin dere yatakları gibi düşük alanlarda birikmesiyle oluşur. Bu topraklar verimli olmalarına rağmen, özellikle yer altı su seviyesi yüksek olduğunda sivilaşma riski taşırlar. Deprem sırasında sivilaşma meydana geldiğinde zemin yer değiştirebilir, bu da yapıların hasar görmesine veya çökmesine neden olabilir. Bu yüzden alüvyal topraklar üzerine yapılacak inşaatlarda özel mühendislik önlemleri alınması gerekir.

Alluvial Soil: Alluvial soil is formed by the accumulation of clay, sand, gravel, and organic materials carried by rivers in low-lying areas such as riverbeds. While these soils are generally fertile, they pose a risk of liquefaction, particularly when groundwater levels are high. During an earthquake, liquefaction can cause the ground to shift, potentially leading to structural damage or collapse. Therefore, special engineering measures are necessary when constructing buildings on alluvial soils.

.....

Amatör Denizci Brövesi: Motor gücü 10 hp ve daha fazla olan su üstü araçlarını kullanmak için alınan belgedir.

Recreational Boater License: It is the document obtained to use surface vessels with an engine power of 10 hp and more.

.....

Ambulans: Acil durumlarda hasta veya yaralıları taşıyan, tıbbi ekipmanlarla donatılmış özel bir kara taşıtıdır. Aynı zamanda, sağlık personeli eşliğinde olay yerinde ilk müdahalenin yapılmasını ve gerekli tıbbi desteğin sağlanma kapasitesine sahiptirler.

Ambulance: An ambulance is a specially equipped road vehicle used to transport patients or injured individuals in emergencies. It is designed to provide on-site first aid and essential medical support, accompanied by healthcare professionals during transit.

.....

Ambulans Helikopter: Acil tıbbi müdahale gereken durumlarda kara yolu ile ulaşımın zor olduğu koşullarda, hasta veya yaralıyı en yakın sağlık kuruluşuna ulaştırmak için kullanılan hava aracıdır. Tıbbi cihazlarla donatılan bu araçlar, havada yoğun bakım hizmeti sunacak şekilde tasarlanmıştır. Amacı, "altın saat" içinde hasta veya yaralıyı sağlık kuruluşuna ulaştırmaktır.

Ambulance Heikopter: An air ambulance helicopter is an aircraft used to transport patients or injured individuals to the nearest medical facility in

situations where ground transportation is difficult or time-consuming. Equipped with medical devices, these helicopters are designed to provide intensive care services during flight, with the primary goal of delivering the patient to a healthcare facility within the “golden hour.”

Ambulans Uçak: Acil tıbbi durumlar, hasta, yaralı veya organ gibi hayati unsurların sağlık personeli tarafından hızlı ve güvenli bir şekilde bir yerden başka bir yere taşınmasını sağlayan özel tıbbi donanıma sahip hava aracıdır.

Ambulance Airplane: *An air ambulance airplane is a specially equipped aircraft designed to transport patients, injured individuals, or critical medical materials such as organs quickly and safely from one location to another under the supervision of healthcare professionals.*

Amfibik Araç: Karada olduğu gibi su üzerinde de hareket edebilen, özellikle sel, su baskını ve taşkın gibi afet durumlarında etkin şekilde kullanılan çok amaçlı taşıtlardır. Ulaşımın zorlaştığı bölgelerde kurtarma ekiplerinin erişimini sağlar, ağır ekipman ve malzeme taşınmasında önemli rol oynar.

Amphibious Vehicle: *An amphibious vehicle is a multipurpose transport vehicle capable of operating both on land and water. It is particularly useful during disasters such as floods and water surges, enabling rescue teams to access hard-to-reach areas and playing a vital role in transporting heavy equipment and supplies.*

Amil Nitrit: Organik nitritler sınıfına ait bir bileşiktir ve genellikle zehirlenmelerde, özellikle siyanür zehirlenmelerinde antidot olarak kullanılır. Özellikle, bu kimyasal, damarları genişletme (vazodilatasyon) etkisi göstererek oksijen taşıma kapasitesini artırmaya yardımcı olur. Ancak, dikkatli ve kontrollü bir şekilde kullanılması gereklidir çünkü yüksek dozlar ciddi yan etkilere yol açabilir.

Amyl Nitrite: *Amyl nitrite is a compound belonging to the class of organic nitrates, commonly used as an antidote in cases of poisoning, particularly cyanide poisoning. This chemical induces vasodilation (widening of blood vessels), helping to improve oxygen transport capacity. However, it must be administered with caution, as high doses can lead to serious side effects.*

Amputasyon: Kol, bacak, el, ayak gibi bir uzvun vücutta geri döndürülemeyecek şekilde hasar görmesi veya ölüme yol açacak şekilde ciddi şekilde yaralanması sonucu yapılan cerrahi bir müdahaledir. Bu işlem, kişinin yaşamını kurtarmak veya daha ciddi sağlık problemlerini engellemek amacıyla, genellikle kaza, afet veya şiddetli travmalar sonrasında uygulanır. Uzun kesilmesi, kan dolaşımının yeniden sağlanabilmesi ve vücuda enfeksiyon veya toksinlerin yayılmasını önlenmek önemlidir.

Amputation: Amputation is a surgical procedure performed to remove a limb such as an arm, leg, hand, or foot when it has been irreparably damaged or poses a life-threatening risk due to severe injury. This procedure is typically carried out following accidents, disasters, or major traumas to save the person's life or prevent more serious health complications. Removing the affected limb is crucial to restoring blood circulation and preventing the spread of infection or toxins within the body.

.....

Ana Arter: Afet bölgesine müdahale ekiplerinin, ağır ekipman ve yardım malzemelerini ulaştırmalarını sağlayan önemli güzergahlardır. Bu yolların sürekli açık tutulması ve acil durum araçlarına öncelik verilmesi büyük önem taşır, çünkü hızlı ve etkili müdahale, can ve mal kaybını en aza indirebilir.

Main Artery: Main arteries are crucial routes that enable response teams to transport heavy equipment and relief supplies to disaster areas. Keeping these roads clear and prioritizing emergency vehicles is essential, as rapid and effective intervention can minimize loss of life and property.

.....

Ana Çözüm Ortağı: Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında, belirli bir afet grubunun yürütülmesinden birincil derecede sorumlu olan kurum veya kuruluştur. Afet ve acil durumlarda liderlik, koordinasyon ve denetim görevlerini üstlenir. Destek çözüm ortakları ile iş birliği içinde çalışır.

Main Solution Partner: Within the scope of Turkey Disaster Response Plan (TAMP), it is the institution or organization primarily responsible for the execution of a specific disaster group. It undertakes leadership, coordination and supervision duties in disasters and emergencies. Works in cooperation with support solution partners.

.....

Ana Emniyet Noktası: İple erişim ve kurtarma operasyonlarında ekiplerin güvenli şekilde çalışması için kaya, beton, ağaç gibi doğal unsurlar ya da yapay ankrajlarla oluşturulan sabitlenmiş olan ana bağlantı noktasıdır.

Main safety anchorage point: It is the main anchorage point that is fixed with natural elements such as rocks, concrete, trees or artificial anchors for teams to work safely in rope access and rescue operations.

.....

Ana Pist: Havalimanındaki en uzun ve en önemli pisttir. Tüm uçakların güvenli kalkış ve iniş için tasarlanmıştır. Rüzgar, hava koşulları ve trafik yoğunluğuna göre yönlendirmeler yapılarak uçuşların güvenli şekilde gerçekleşmesi sağlanır. Genişliği ve uzunluğu sayesinde acil durumlarda büyük uçakların iniş ve kalkışına da uygundur.

Main Runway: The main runway is the longest and most important runway at an airport. It is designed to ensure the safe takeoff and landing of all aircraft. Flight operations are managed according to wind, weather conditions, and traffic density to maintain safety. Its width and length also make it suitable for the takeoff and landing of large aircraft during emergencies.

Ana Şok: Bir deprem dizisi içinde meydana gelen en büyük ve en yıkıcı depremdir. Yer kabuğunda ani enerji boşalmasıyla oluşur ve genellikle merkez üssü çevresinde ciddi hasara neden olur.

Main Shock: The main shock is the largest and most destructive earthquake within a sequence of seismic events. It results from a sudden release of energy in the Earth's crust and typically causes significant damage around the epicenter.

Ana Üs: Hava araçları veya hava birliklerinin operasyonlarını yürüttüğü, bakım, ikmal, personel görevlendirmesi ve uçuş planlamalarının yapıldığı ana merkezdir.

Main Base: The main base is the primary facility where aircraft or aviation units conduct their operations. It serves as the central hub for maintenance, logistics, personnel assignment, and flight planning.

Ana Yön: Kuzey, Güney, Doğu ve Batı olmak üzere dört temel coğrafi yönü ifade eder. Harita ve pusula kullanırken yön bulma ve konum belirlemede temel referans olarak alınır. Ana yönler gerçek kuzeye göre belirlenir; manyetik kuzey ile arasındaki fark ise manyetik sapma olarak adlandırılır. Müdahale ekiplerinin çalışmaları için yön bilgisi büyük önem taşır.

Main Direction: Main directions refer to the four primary geographical points: North, South, East, and West. They serve as fundamental references for navigation and location determination when using maps and compasses. These directions are determined based on true north; the difference between true north and magnetic north is called magnetic declination. Accurate directional information is crucial for the effective work of response teams.

Anaflaktik Şok: Alerjik bir reaksiyonun en şiddetli formudur ve vücudun bir alerjene (örneğin, arı sokması, gıda, ilaç) verdiği aşırı ve ani bağışıklık tepkisi sonucu gelişir. Bu durum, hayatı tehdit edebilecek seviyeye ulaşabilir ve acil tıbbi müdahale gerektirir.

Anaphylactic Shock: Anaphylactic shock is the most severe form of an allergic reaction, resulting from an excessive and sudden immune response to an allergen (such as a bee sting, food, or medication). This condition can become life-threatening and requires immediate medical intervention.

Anatomi: Canlıların vücut yapısı, organ sistemi ve bunlar arasındaki ilişkileri ifade eder. Arama kurtarma personelinin, kurtarma operasyonlarını etkin bir şekilde yürütebilmesi için anatomi bilgisine sahip olması önemlidir. Bu bilgi, hayati organların yerini ve işlevlerini tanıyarak doğru müdahale yapmalarını sağlar.

Anatomy: *Anatomy refers to the body structure of living organisms, including organ systems and their relationships. It is important for search and rescue personnel to have knowledge of anatomy to effectively carry out rescue operations. This knowledge enables them to identify the location and functions of vital organs, ensuring appropriate intervention.*

Ani Kar Erimesi ve Sel Riski: İlkbahar aylarında havaların aniden ısınması ve karların hızla erimesinin yol açtığı ani su baskınıdır.

Sudden Snowmelt and Flood Risk: *It is a sudden flood caused by the sudden warming of the weather and rapid melting of snow in the spring months.*

Ani Sel: Kısa süreli ve yoğun yağış, kar erimesi veya baraj-gölet yıkılması gibi nedenlerle dereler, nehirler ve altyapının yetersiz kalması sonucu hızla oluşan kontrolsüz su taşkınidir. Genellikle dar vadiler, eğimli araziler ve kentsel alanlarda görülen ani sel, önceden tahmin edilemeyen ve hızla gelişen bir afet türüdür. Büyük bir güçle akan su, can kaybı, altyapı hasarları ve ciddi maddi zararlara yol açabilir. Erken uyarı sistemleri ve hızlı müdahale, bu risklerin azaltılmasında hayati önem taşır.

Flash Flood: *A flash flood is a sudden and uncontrolled surge of water caused by intense short-term rainfall, snowmelt, or the failure of dams or reservoirs, overwhelming streams, rivers, and infrastructure. Typically occurring in narrow valleys, steep terrains, and urban areas, flash floods develop rapidly and are difficult to predict. The fast-moving water can cause loss of life, infrastructure damage, and significant property loss. Early warning systems and prompt response are vital in reducing these risks.*

Ani Tam Tutuşma: Yangın ortamında sıcaklığın kritik seviyeye ulaşmasıyla birlikte, ortamda bulunan tüm yanıcı gazların aniden ve aynı anda tutuşmasıdır. Genellikle kapalı veya yarı kapalı alanlarda yangının gelişme aşamasında gerçekleşir. Bu olay, büyük bir ısı yayılımına neden olarak ortamı hızla etkiler ve itfaiye ile arama-kurtarma ekipleri için ciddi bir tehlike oluşturur.

Flashover: *Flashover is the sudden and simultaneous ignition of all combustible gases present in a fire environment when the temperature reaches a critical level. It typically occurs during the development stage of a fire in enclosed or semi-enclosed spaces. This phenomenon causes rapid heat spread, severely impacting the area and posing a significant danger to firefighters and search and rescue teams.*

Ankraj: Güvenli bir şekilde tutunmak veya bir sisteme bağlanmak amacıyla kullanılan sabit bir noktadır. Bu, dağcılık, arama kurtarma operasyonları, inşaat ve diğer birçok alanda kullanılan kritik bir güvenlik önlemidir.

Anchorage: Anchorage is a fixed point used to securely attach or anchor a system. It is a critical safety measure employed in activities such as climbing, search and rescue operations, construction, and many other fields.

Antemortem Koku Profili: Bir kişinin hayattayken vücudundan yayılan, deri, ter ve hormonlarla birleşen koku bileşimi profiline verilen isimdir. Bu profil, arama köpeklerinin, özellikle kayıp kişileri bulma süreçlerinde, bireysel kokuları tanıyıp eşleştirmelerine yardımcı olur.

Antemortem Odor Profile: The antemortem odor profile refers to the unique combination of smells emitted from a person's body while alive, including skin, sweat, and hormones. This profile assists search dogs in recognizing and matching individual scents, especially during the process of locating missing persons.

Anten: Afet bölgesinde kesintisiz iletişim sağlamak amacıyla kurulan, HF/ VHF/UHF bantlarında çalışabilen ve taşınabilir sinyal aktarım sistemidir. Bu sistem, özellikle iletişim altyapısının hasar gördüğü durumlarda, hızlı bir şekilde kurularak acil durum haberleşmesini sürdürebilir.

Antenna: An antenna is a portable signal transmission system used in disaster areas to ensure continuous communication. Operating on HF, VHF, and UHF frequency bands, this system can be quickly deployed, especially when communication infrastructure is damaged, to maintain emergency communications.

Anti Katalizör: Yanmanın reaksiyon hızını düşüren veya yavaşlatan maddelerdir. Bu maddeler, genellikle yangın güvenliği uygulamalarında kullanılarak yangının kontrol altına alınmasında yardımcı olur.

Anti Catalyst: Anti catalysts (fire) are substances that reduce or slow down the reaction rate of combustion. These materials are commonly used in fire safety applications to help control and manage fires.

Antibiyotik: Mikroorganizmaların öldürülmesi ya da çoğalmalarının engellenmesi amacıyla üretilen maddelerdir. Afet durumlarında hijyen koşullarının bozulması, yaralanmalar, açık yaralar ve su ile gıda kirliliği gibi etkenler nedeniyle enfeksiyon riski artar. Bu nedenle, antibiyotikler afet sonrası tıbbi müdahalede önemli bir rol oynar.

Antibiotics: Antibiotics are substances produced to kill microorganisms or inhibit their growth. In disaster situations, factors such as compromised hygiene, injuries, open wounds, and contaminated water or food increase the risk of infections. Therefore, antibiotics play an important role in medical interventions following disasters.

.....

Antidot: Toksik maddelerin etkilerini yok etmek veya bu maddelerin fizyolojik etkilerine karşı vücudu korumak amacıyla kullanılan bir maddedir. KBRN ekiplerinin afet ve acil durumlarda müdahaleleri için hayati öneme sahiptir.

Antidote: An antidote is a substance used to neutralize the effects of toxic agents or to protect the body against their physiological impacts. It is vital for CBRN (Chemical, Biological, Radiological, and Nuclear) teams during disaster and emergency interventions.

.....

Antijen: Vücuda giren ve bağışıklık sisteminin tepki vererek savunma mekanizmalarını harekete geçirmesine neden olan yabancı maddelerdir. Afet ve acil durumlarda, özellikle salgın hastalıklar ve enfeksiyon risklerinde antijenler, vücudun hastalıklara karşı korunmasında önemli rol oynar. Bu maddeler genellikle bakteriler, virüsler veya toksinler olabilir ve erken müdahale ile bulaşmanın önlenmesi sağlanır.

Antigen: Antigens are foreign substances that enter the body and trigger the immune system to activate defense mechanisms. In disasters and emergencies, especially during outbreaks and infection risks, antigens play a crucial role in the body's protection against diseases. These substances are often bacteria, viruses, or toxins, and early intervention helps prevent their spread.

.....

Antikor: Vücuda giren yabancı maddelere karşı bağışıklık sistemi tarafından üretilen, protein yapısında savunma araçlarıdır. Antikorlar, bakteriler, virüsler ve toksinler gibi antijenlere bağlanarak, bu maddelerin etkisini nötralize eder ve vücudu enfeksiyonlardan korur. Arama kurtarma ve afet müdahale ekipleri için bu savunma mekanizmaları, bulaşıcı hastalıklara karşı doğal bağışıklık ve aşılama yoluyla desteklenir.

Antibody: Antibodies are protein-based defense molecules produced by the immune system in response to foreign substances entering the body. They bind to antigens such as bacteria, viruses, and toxins, neutralizing their effects and protecting the body from infections. For search and rescue and disaster response teams, these defense mechanisms are supported through natural immunity and vaccination against infectious diseases.

.....

Antiseptik Solüsyonlar: Mikropları öldürmek veya çoğalmalarını engellemek amacıyla kullanılan kimyasal sıvılardır. Arama kurtarma ve afet müdahale ekipleri, kendilerini enfeksiyonlardan korumak için antiseptik solüsyonları kullanır. Genellikle cilt üzerinde ya da yaralar üzerinde uygulanarak enfeksiyon riskini minimize ederler. Alkol, batikon ve oksijenli su gibi yaygın antiseptikler, ilk yardım, ameliyatlar ve steril ortam gerektiren durumlarda sıkça kullanılır.

Antiseptic Solutions: *Antiseptic solutions are chemical liquids used to kill microbes or inhibit their growth. Search and rescue and disaster response teams use antiseptic solutions to protect themselves from infections. These solutions are typically applied on the skin or wounds to minimize the risk of infection. Common antiseptics such as alcohol, batikon, and hydrogen peroxide are frequently used in first aid, surgeries, and situations requiring sterile conditions.*

Antistatik: Elektrik yüklerinin birikmesini önleyen veya mevcut statik yükleri güvenli şekilde dağıtan özelliklere ve malzemelere denir. Müdahale ekiplerinin kıyafet ve ekipmanlarında bulunması gereken bu özellik, özellikle yanıcı maddelerin bulunduğu ortamlarda statik elektrik kaynaklı kıvılcım oluşumunu engelleyerek yangın ve patlama riskini azaltır.

Antistatic: *Antistatic refers to properties and materials that prevent the buildup of electrical charges or safely dissipate existing static electricity. This feature is essential in the clothing and equipment of response teams, as it helps prevent sparks caused by static electricity in environments with flammable materials, thereby reducing the risk of fire and explosions.*

Antitoksin: Zehirlenme ve toksik maddeleri etkisiz hale getirmek amacıyla kullanılan biyolojik ürünlerdir. Afet ve acil durumlar sırasında, özellikle biyolojik, kimyasal veya çevresel kökenli zehirlenmelerde hızlı ve etkili tıbbi müdahale sağlar. Bu ürünler, zehirli maddelerin vücutta yarattığı etkileri tersine çevirir veya yok eder, böylece hayatta kalma şansını artırır.

Antitoxin: *Antitoxins are biological products used to neutralize poisons and toxic substances. During disasters and emergencies, they provide rapid and effective medical intervention, especially in cases of poisoning from biological, chemical, or environmental sources. These products reverse or eliminate the effects of toxins in the body, thereby increasing the chances of survival.*

Apati: Afet sonrası bazı bireylerde görülen, duygusal tepkisizlik ve ilgisizlik hali olarak tanımlanan bir durumdur. Kişi çevresindeki olaylara karşı duyarsızlaşır ve motivasyon kaybı yaşar. Bu durum, travma sonrası stres, yorgunluk ve çaresizlik duygularının bir sonucu olabilir. Apati, afet mağdurlarının iyileşme süreçlerini olumsuz etkileyebilir ve müdahalelerin etkinliğini azaltabilir.

Apathy: *Apathy is a condition observed in some individuals after a disaster, characterized by emotional numbness and lack of interest. The person becomes indifferent to surrounding events and experiences a loss of motivation. This state can result from post-traumatic stress, fatigue, and feelings of helplessness. Apathy may negatively impact the recovery process of disaster survivors and reduce the effectiveness of interventions.*

.....

Aplikasyon: Harita veya yapı üzerinde belirli konumların ölçülerek yerinde işaretlenmesi işlemidir. Afet ve enkaz alanlarında, giriş-çıkış noktaları, canlı sinyalleri gibi kritik alanların tespiti ve işaretlenmesinde kullanılır. Ayrıca yapı mühendisliği ve harita uygulamalarında da önemli bir yer tutar.

Application: *Application is the process of measuring and marking specific locations directly on a map or structure. It is used in disaster and debris areas to identify and mark critical zones such as entry and exit points and live signals. Additionally, it plays an important role in structural engineering and surveying practices.*

.....

Apron: Havalimanlarında uçakların park ettiği, yolcu indirip bindirdiği ve yer hizmetlerinin gerçekleştirildiği alanlardır. Apronlar, uçakların kalkış öncesi hazırlıklarının yapıldığı, yakıt ikmali ve bakım gibi işlemlerin gerçekleştirildiği önemli bölgelerden biridir.

Apron: *An apron is the area at airports where aircraft are parked, passengers embark and disembark, and ground services are performed. Aprons are important zones where pre-flight preparations, refueling, and maintenance activities take place.*

.....

Ara Kablo: Arama kurtarma çalışmalarında kullanılan cihazlara enerji veya veri iletimi sağlamak için kullanılan, uzatmalı ve dayanıklı kablolardır.

Intermediate Cable: *They are extended and durable cables used to provide energy or data transmission to devices used in search and rescue operations.*

.....

Ara Yön: Ana yönler arasında 45° açıyla yer alan kuzeydoğu, güneydoğu, güneybatı ve kuzeybatı yönlerini ifade eder. Harita okuma ve yön bulma işlemlerinde önemli rol oynar. Afet ve acil durumlarda, özellikle arazi tabanlı operasyonlarda, müdahale ekiplerinin doğru yön bilgisine sahip olması koordinasyon ve müdahale başarısı açısından önemlidir.

Intermediate Direction: *Intermediate directions refer to the four points located at 45° angles between the main directions: northeast, southeast, southwest, and northwest. They play an important role in map reading and navigation. In disasters and emergencies, especially during terrain-based operations, having accurate directional information is crucial for the coordination and success of response teams.*

.....

Araç Bilgi Kartı: Araca ait temel bilgi ve teknik özellikleri, kullanım amacı, donanım durumu ve sorumlu personel bilgilerini içeren, araç yönetimi ve takip sürecinde kullanılan standart belgedir.

Vehicle Information Card: *It is a standard document used in the vehicle management and tracking process, containing basic information and technical specifications of the vehicle, its intended use, equipment status and responsible personnel information.*

Araç Devrilme Uyarısı: Araç dinamiklerini (hız, dönüş açısı, yatış açısı, ivme gibi parametreleri) sürekli izleyerek, devrilme riskini tespit eden ve sürücüyü görsel, işitsel veya titreşimli uyarılarla bilgilendiren aktif güvenlik sistemidir.

Vehicle Rollover Warning: *It is an active safety system that continuously monitors vehicle dynamics (parameters such as speed, turning angle, lean angle, acceleration), detects the risk of rollover and informs the driver with visual, audible or vibrating warnings.*

Araç Doluluk Oranı: Bir taşıtta bulunan mevcut yolcu sayısının, aracın tasarım kapasitesine yani koltuk sayısı veya izin verilen maksimum yolcu sayısına oranıdır. Bu oran, taşıtın ne ölçüde dolu olduğunu gösteren bir performans göstergesidir. Ulaştırma kazalarında doluluk oranı, kazanın büyüklüğü ve etkilerinin değerlendirilmesinde önemli bir veri olarak kullanılır.

Vehicle Occupancy Rate: *Vehicle Occupancy Rate is the ratio of the number of passengers currently in a vehicle to its designed capacity, such as the number of seats or the maximum allowed passengers. This rate serves as a performance indicator showing how full the vehicle is. In transportation accidents, occupancy rate is an important data point for assessing the scale and impact of the incident.*

Araç Durdurma Bariyerleri: Yetkisiz ve kontrolsüz araç geçişlerini engellemek, yönlendirmek veya durdurmak amacıyla kullanılan fiziksel güvenlik sistemleridir.

Vehicle Stop Barriers: *Physical security systems used to prevent, direct or stop unauthorized and uncontrolled vehicle passage.*

Araç İçi Ekipman: Acil durum araçlarında görevli personelin müdahale, kurtarma, ilk yardım ve güvenlik işlemlerini etkin şekilde gerçekleştirebilmesi için araç içinde bulundurulmuş teknik ve tıbbi malzeme, araç-gereç ve donanımlardır. Bu ekipmanlar; sedye, yangın söndürücü, ilk yardım çantası, haberleşme cihazları, kesici-ayırıcı aletler gibi görev amacına uygun malzemeleri kapsar.

In-Vehicle Equipment: *In-vehicle equipment refers to the technical and medical supplies, tools, and devices kept inside emergency vehicles to enable personnel to effectively perform intervention, rescue, first aid, and safety operations. This equipment includes items such as stretchers, fire extinguishers, first aid kits, communication devices, and cutting or separating tools, all tailored to the mission requirements.*

.....

Araç İntikal Planı: Arama kurtarma araçlarının afet sonrası görev bölgesine en hızlı ve güvenli şekilde ulaşması için hazırlanan ayrıntılı güzergah planıdır. Bu plan; yol detayları, yakıt ikmali yapılacak noktalar ve yol kapanmaları durumunda kullanılacak alternatif yolları içerir. Sürekli güncel tutulan araç intikal planı, müdahalelerin hızlı ve etkili olmasını sağlar, beklenmedik durumlara karşı hazırlıklı olunmasına yardımcı olur.

Vehicle Transfer Plan: *A Vehicle Transfer Plan is a detailed route plan prepared to ensure that search and rescue vehicles reach the disaster area quickly and safely after an event. This plan includes road details, fuel refill points, and alternative routes to be used in case of road closures. Keeping the vehicle transfer plan continuously updated ensures rapid and effective interventions and helps prepare for unexpected situations.*

.....

Araç Sabitleme: Kaza sonrası ters dönmüş, yan yatmış veya kayma riski taşıyan araçların hareket etmesini önlemek için sabitlenerek emniyete alınması işlemidir. Müdahale ve çalışma kolaylığı sağlamak amacıyla yapılan bu işlem, takoz, zincir, halat veya kelepçeler gibi çeşitli yöntemlerle gerçekleştirilir. Araç sabitleme, hem kazazedelerin hem de müdahale ekiplerinin güvenliği için uygulanır.

Vehicle Stabilization: *Vehicle stabilization is the process of securing and immobilizing vehicles that have overturned, are on their side, or are at risk of sliding after an accident to prevent any movement. This procedure, carried out using methods such as wedges, chains, ropes, or clamps, facilitates safer and easier intervention and work. Vehicle stabilization is essential for the safety of both the accident survivors and the response teams.*

.....

Araç Sınıflandırması: Araçların kullanım amaçlarına, teknik özelliklerine, taşıma kapasitelerine, ağırlıklarına veya yapılarına göre belirli gruplara ayrılması işlemidir.

Vehicle Classification: *It is the process of classifying vehicles into specific groups according to their intended use, technical characteristics, carrying capacity, weight or structure.*

.....

Araç Takip Sistemi: Arama kurtarma araçlarında bulunan GPS ve mobil veri cihazlarıyla araçların gerçek zamanlı izlenmesini sağlayan sistemdir. Bu sistem sayesinde personel ve araçların konumu, hızı, izlediği rota, bekleme süreleri ve yakıt tüketimi gibi bilgiler anlık veya geçmişe dönük olarak takip edilebilir. Olay bölgesine en yakın araç ve personelin hızlıca sevk edilmesi de bu sistem sayesinde mümkün olur.

Vehicle Tracking System: *A Vehicle Tracking System is a system equipped with GPS and mobile data devices installed in search and rescue vehicles, enabling real-time monitoring of the vehicles. Through this system, information such as personnel and vehicle location, speed, traveled route, idle times, and fuel consumption can be tracked live or historically. It also facilitates the rapid dispatch of the closest vehicles and personnel to the incident site.*

Araç Tanımlama Sistemi: Araçların çip, plaka veya dijital sistemlerle kesin olarak tanımlanmasını sağlayan yöntemdir. Bu sistem, araçların kimliklerini doğrulamak, takibini yapmak ve gerektiğinde hızlı bir şekilde erişim sağlamak amacıyla kullanılır.

Vehicle Identification System: *A Vehicle Identification System is a method that enables the precise identification of vehicles through chips, license plates, or digital systems. This system is used to verify vehicle identities, track them, and provide quick access when necessary.*

Araç Telsizi: Araç içine sabitlenmiş, geniş menzile sahip ve harici anten desteğiyle çalışan telsiz cihazıdır. Operasyon sırasında ekip araçlarında iletişimi sağlamak için kullanılır.

Mobile Radio: *A Mobile Radio is a radio device fixed inside a vehicle, featuring long-range communication capabilities and supported by an external antenna. It is used to maintain communication among team vehicles during operations.*

Araç Üstü Aydınlatma: Gece ya da düşük görüş koşullarında çalışma alanlarını aydınlatmak için kurtarma araçlarına monte edilen güçlü projektör sistemleridir.

Vehicle Mounted Lighting: *Powerful floodlight systems mounted on rescue vehicles to illuminate work areas at night or in low visibility conditions.*

Araç Vinci: Ağır tonaj kurtarma araçlarına entegre edilmiş, hidrolik sistemlerle hareket edebilen vinç kolu, çelik halat ve kancadan oluşan bir sistemdir. Dar alanlarda manevra kabiliyeti sayesinde ağır cisimlerin kaldırılması, çekilmesi ve sürüklenmesinde kullanılır.

Vehicle Mounted Crane: A Vehicle Mounted Crane is a system integrated into heavy-duty rescue vehicles, consisting of a hydraulic-operated crane arm, steel cable, and hook. Thanks to its maneuverability in confined spaces, it is used for lifting, pulling, and dragging heavy objects.

.....

Araç Yangın Riski: Kaza sonrası yakıt sızıntısı, elektrik sistemi hasarı veya motorun aşırı ısınması nedeniyle araçta yangın çıkma ihtimalidir. Müdahale sırasında bu risk göz önünde bulundurularak, yangın söndürücülerin hazır bulundurulması sağlanır.

Vehicle Fire Risk: Vehicle Fire Risk refers to the possibility of a fire breaking out in a vehicle due to fuel leakage, electrical system damage, or engine overheating after an accident. This risk is carefully considered during interventions, and fire extinguishers are kept readily available.

.....

Araçlarda Üstten Kurtarma: Ters dönmüş veya yan yatmış araçlarda, kazazedeyi çıkarmak için aracın tavanı veya üst kısmının kesilerek müdahale edildiği kurtarma yöntemidir. Alanın dar olduğu, alt zeminde risklerin bulunduğu veya aracın yan yatmış pozisyonunda tercih edilir.

Top-Down Vehicle Rescue: The Top-Down Vehicle Rescue Method is a rescue technique used to extract survivors from overturned or side-lying vehicles by cutting and removing the vehicle's roof or upper parts. This method is preferred in confined spaces, when there are hazards beneath the vehicle, or when the vehicle is resting on its side.

.....

Araçlardan Kurtarma: Trafik kazalarında araç içinde sıkışan kişileri çıkarmak için gerçekleştirilen kurtarma operasyonudur. Hidrolik kesici ve ayırıcılar gibi özel ekipmanlar kullanılarak araç içindeki kişilere en hızlı ve güvenli şekilde ulaşılması sağlanır. Müdahale sırasında yaralıların sağlık durumları dikkate alınarak tahliye işlemi yapılır. Her kazazede için omurilik zedelenmesi riski varmış gibi dikkatli çalışılır.

Vehicle Extraction: Vehicle Extraction refers to rescue operations carried out to free individuals trapped inside vehicles after traffic accidents. Specialized equipment such as hydraulic cutters and spreaders are used to quickly and safely access the survivors. During the intervention, the health condition of the injured is carefully considered while evacuating them. It is always assumed that each survivor may have a spinal injury, so the procedure is performed with utmost caution.

.....

Araçta B Sütunu Kesme: Otomobillerde ön ve arka kapı arasında yer alan dikey yapı elemanı olan "B sütunu"nun kesilerek geniş giriş alanı yaratılması işlemidir. Bu teknik, araç içindeki yaralıları doğrudan ve hızlı müdahale imkânı sağlar.

Cutting the B-Pillar in a Vehicle: It is the process of cutting the “B-pillar”, the vertical structural element located between the front and rear doors in automobiles, to create a wide entrance area. This technique allows direct and rapid intervention to the injured inside the vehicle.

.....

Arama: Afet ve acil durumlarda afetzede veya kazazedenin yerinin belirlenmesine yönelik yapılan çalışmalardır.

Search: In disasters and emergencies, it is the work carried out to determine the location of the disaster survivor or casualty.

.....

Arama Alanı: Arama kurtarma operasyonlarında kaybolan veya mahsur kalan kişilerin bulunabilmesi için ekiplerin sistemli şekilde taradığı bölgedir. Bu alan, arama planlamasında büyüklüğü ve risk durumu göz önünde bulundurularak belirlenir.

Search Area: Search Area is the designated region systematically searched by rescue teams during search and rescue operations to locate missing or trapped individuals. The size and risk factors of this area are carefully considered during search planning.

.....

Arama Başlangıç Noktası: Arama ve kurtarma operasyonunun başlatıldığı, ekiplerin ilk müdahale için toplanıp harekete geçtiği yerdir.

Search Starting Point: The location where the search and rescue operation begins, serving as the initial gathering and deployment site for teams to start their intervention.

.....

Arama Köpeği: Afet veya acil durumlarda kaybolan kişi veya nesneleri bulmak ya da kurtarmak amacıyla özel olarak eğitilmiş köpeklerdir. Deprem, çığ, kayıp, göçük gibi durumlarda canlıların yerini tespit etmek için kullanılırlar. Uzman ekipler tarafından sürekli eğitim alarak enkaz, arazi, çığ ve su gibi farklı ortamlarda yer belirleme; ayrıca narkotik ve mühimmat arama gibi görevler üstlenebilirler. AFAD Köpekli Arama Timleri Yeterlilik Sınavı'na girerek sertifikalandırılırlar.

Search and Rescue Dog: Specially trained dogs used in disasters or emergencies to locate or rescue missing persons or objects. They are deployed in earthquakes, avalanches, landslides, and other incidents to detect living beings under debris or in challenging terrains. These dogs undergo continuous training with expert teams to operate in rubble, wilderness, snow, or water environments, and may also perform narcotics and explosives detection tasks. In Türkiye, they are certified through the AFAD Search and Rescue Dog Team Competency Examination.

.....

Arama Köpeği Eğitmeni: Köpekleri kaybolan, doğal afetler veya acil durumlarda yerleri belirlenemeyen kişileri bulmak üzere yetiştiren uzmandır. Eğitmenler, köpeklerin koku alma, iz sürme, enkaz arama, itaat ve komutlara yanıt verme yeteneklerini geliştirir. Ayrıca, köpek ile insan arasındaki güveni ve iş birliğini güçlendirerek görevlerde ekip çalışması oluşturlar.

Search and Rescue Dog Trainer: A specialist responsible for training dogs to locate missing persons during natural disasters or emergency situations. Trainers enhance the dogs' scent detection, tracking, rubble search, obedience, and command-response skills. They also focus on building trust and cooperation between the dog and its handler to ensure effective teamwork during real-life rescue missions.

.....

Arama Köpeği Yeleği: Acil durumlarda görev yapan arama köpeklerini tanımak için tasarlanmış, genellikle parlak renkli ve reflektif şeritli özel giysidir. Üzerinde "arama kurtarma" ifadesi veya kurum logoları (AFAD, JAK, AKUT gibi) bulunur. Bu yelek, köpeklerin görev sırasında fark edilmesini sağlar, çevrenin dikkatini artırır gürültü ve dikkat dağıtıcı davranışların önüne geçerek operasyonların güvenli ve verimli yürütülmesine yardımcı olur.

Search and Rescue Dog Vest: A specially designed garment, usually brightly colored with reflective strips, used to identify search and rescue dogs during emergency operations. It often displays "search and rescue" text or organizational logos (e.g., AFAD, JAK, AKUT). This vest helps make the dogs more visible, draws attention in chaotic environments, and minimizes distractions, ensuring that rescue operations proceed safely and efficiently.

.....

Arama Kurtarma: Doğal veya insan kaynaklı afetler, kazalar veya olaylar sonucunda hayatta kalma şansı olan ancak kendi imkanlarıyla kurtulamayan kişilerin profesyonel ekipler tarafından uygun teknik ve ekipmanlar kullanılarak bulunması ve güvenli bir yere tahliyesi için yapılan faaliyetlerdir.

Search and Rescue: These are the activities carried out by professional teams to find and evacuate people who have a chance to survive as a result of natural or man-made disasters, accidents or events, but who cannot survive by their own means, using appropriate techniques and equipment.

.....

Arama Kurtarma Birliği: AFAD tarafından Türkiye'nin coğrafi yapısı, nüfus yoğunluğu ve afet riskleri göz önünde bulundurularak belirlenen illerde kurulan, afet ve acil durumlara profesyonel şekilde müdahale eden birimlerden oluşur. Bu birlikler, kendilerine bağlı illerle koordineli çalışarak, yüksek kadro sayısı, özel ekipman ve malzemelerle donatılmış, arama kurtarma konusunda eğitim almış profesyonel ekiplerden meydana gelir. Kanunla sayıları belirlenen bu birliklerin sayısı 20'yi geçemez.

Search and Rescue Unit: A specialized response unit established by AFAD in selected provinces of Türkiye, based on geographic conditions, population density, and disaster risks. These units consist of professional teams trained in search and rescue operations, equipped with advanced tools and materials. They coordinate with affiliated provinces to provide effective disaster and emergency response. By law, the number of such units cannot exceed 20 nationwide.

.....

Arama Kurtarma El Kitabı: Operasyon sahasında kullanılmak üzere hazırlanmış, arama kurtarma ekiplerinin görev, prosedür, güvenlik ve müdahale esaslarını içeren taşınabilir rehberdir.

Search and Rescue Handbook: It is a portable guide prepared to be used in the operation area, including the duties, procedures, safety and intervention principles of search and rescue teams.

.....

Arama Kurtarma Süreçleri: Doğal afet, kaza, kaybolma veya benzeri acil durumlar sonucunda kayıp veya tehlike altındaki kişilerin yerinin tespit edilerek güvenli bir şekilde kurtarılmasını amaçlayan, planlı ve koordineli bir dizi faaliyettir. Bu süreç, ihbarın alınmasıyla başlar ve sırasıyla ekiplerin gerekli malzeme ve personelle olay bölgesine hareket etmesi, olay yerine ulaşım, risk analizi ve olay yerinin değerlendirilmesi, çalışma planının oluşturulması, arama kurtarma tekniklerinin uygulanması, kazazedenin güvenli bir şekilde tahliyesi ve sağlık ekiplerine teslim edilmesi aşamalarını kapsar.

Search and Rescue Processes: A planned and coordinated sequence of activities aimed at locating and safely rescuing individuals who are missing or in danger due to natural disasters, accidents, disappearances, or similar emergencies. The process begins with the receipt of an alert and proceeds through several stages: mobilizing teams with necessary personnel and equipment, traveling to the incident site, conducting risk analysis and site assessment, creating an operational plan, implementing appropriate search and rescue techniques, safely evacuating the casualty, and finally transferring them to medical teams for treatment.

.....

Arama Kurtarma Teknikeri: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) bünyesinde görev yapan, ilgili ön lisans programlarından mezun olmuş, arama ve kurtarma faaliyetlerini yürüten, bu amaçla temel, hazırlayıcı eğitimler ve staj süreçlerini tamamlamış, görevlerini etkin ve güvenli şekilde yerine getirebilecek bilgi, beceri ve donanıma sahip personeldir. Arama kurtarma teknikleri, kentsel, doğada, suda ve diğer özel alanlarda arama kurtarma operasyonlarında görev alır, afet bölgesinde arama, kurtarma, yardım ve destek faaliyetlerini gerçekleştirir.

Search and Rescue Technician: Personnel working within the Disaster and Emergency Management Authority (AFAD), who have graduated from relevant associate degree programs, carry out search and rescue operations, and have completed basic, preparatory trainings and internship processes. They possess the knowledge, skills, and equipment necessary to perform their duties effectively and safely. Search and rescue technicians participate in search and rescue operations in urban, wilderness, water, and other specialized environments, conducting search, rescue, aid, and support activities in disaster areas.

Arama ve Kurtarma Teknisyeni: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) bünyesinde, afet ve acil durumlarda arama ve kurtarma faaliyetlerini yürüten, bu amaçla temel, hazırlayıcı eğitimler ve staj süreçlerini tamamlamış, görevlerini etkin ve güvenli şekilde yerine getirebilecek bilgi, beceri ve donanıma sahip personeldir. Arama kurtarma teknisyenleri; kentsel, doğada, suda ve diğer özel alanlarda arama kurtarma operasyonlarında görev alır, afet bölgesinde arama, kurtarma, yardım ve destek faaliyetlerini gerçekleştirir.

Search and Rescue Operator: Personnel within AFAD trained and equipped with the knowledge and skills to conduct search and rescue activities in disasters and emergencies. They complete basic, preparatory training, and internships, and operate safely and effectively. Search and rescue technicians work in urban, wilderness, water, and other specialized search and rescue operations, carrying out search, rescue, aid, and support activities in disaster areas.

Arama Kurtarma Teknisyenin Göreve Uygunluk Şartları: Her türlü coğrafyada, fiziksel koşulda ve iklim şartında arama ve kurtarma görevi yapmaya, her türlü vasıta ile seyahat etmeye ve fiziksel, ruhsal, görsel ve işitsel herhangi bir engeli olmamasıdır.

Search and Rescue Technician's Eligibility for Duty: Capable of performing search and rescue operations in all types of geographical areas, physical conditions, and climates; able to travel using all kinds of vehicles; without any physical, mental, visual, or auditory impairments.

Arama Reflektörü: Görsel sinyal sağlamak amacıyla güneş ışığını yansıtarak dikkat çekmek için kullanılan, metalik yüzeye sahip panel veya plakadır.

Search Reflector: A panel or plate with a metallic surface used to attract attention by reflecting sunlight to provide a visual signal.

Arama Süresi: Afetzedenin yerinin tespit edilmesi için ekiplerin arama çalışmalarına başlaması ile afetzedenin bulunması arasındaki süredir. Bu süre, bazen dakikalar içinde sonuçlanabileceği gibi, bazen de günler veya haftalar sürebilir.

Search Duration: *The time elapsed from the moment search teams begin their operations to locate a disaster survivor until the survivor is found. This duration can vary greatly depending on factors such as the scale of the incident, environmental conditions, accessibility of the area, and available resources—sometimes lasting only minutes, while in other cases extending to days or even weeks.*

.....

Arama ve Kurtarma Birimi: Afet, kaza veya acil durumlarda görev yapan, özel eğitimli personelden oluşan ve arama kurtarma operasyonlarını hızlı, etkili ve güvenli şekilde gerçekleştirmek için gerekli ekipmanlarla donatılmış profesyonel ekiptir. Gerekli durumlarda hava arama radarları, iz takip sistemleri ve diğer teknolojik araçlarla desteklenerek çalışmalarını sürdürürler.

Search and Rescue Unit: *A professional team composed of specially trained personnel equipped with the necessary tools and devices to carry out search and rescue operations quickly, effectively, and safely during disasters, accidents, or emergencies. When required, these units are supported by aerial search radars, tracking systems, and other technological resources to enhance the efficiency and accuracy of their missions.*

.....

Arama ve Kurtarma Bölgesi: Belirli bir coğrafi alanı kapsayan ve arama kurtarma faaliyetlerinin planlandığı, koordine edildiği ve yürütüldüğü bölgedir.

Search and Rescue Area: *A designated geographic zone where search and rescue activities are planned, coordinated, and carried out. This area is defined based on the incident location, risk factors, and operational requirements to ensure systematic and effective rescue efforts.*

.....

Arama ve Kurtarma Ekip Lideri: Arama kurtarma operasyonlarında saha personelinin sevk ve yönetiminden sorumlu, deneyimli ve yetkin kişidir. Operasyonun güvenli ve koordineli şekilde yürütülmesini sağlar.

Search and Rescue Team Leader: *An experienced and qualified individual responsible for directing and managing field personnel during search and rescue operations. The team leader ensures that the mission is carried out safely, efficiently, and in coordination with other emergency response units.*

.....

Arama ve Kurtarma Hizmeti: Afet ve acil durumlarda, olayın büyüklüğüne göre önceden hazırlanan planlar doğrultusunda, kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının ekipleriyle arama ve kurtarma çalışmalarının yürütülmesidir. Bu hizmet, müdahale sırasında ulaşım, lojistik, personel, iaşe, tıbbi bakım ve haberleşme gibi ihtiyaçların karşılanmasını da kapsar.

Search and Rescue Service: The execution of search and rescue operations during disasters and emergencies, carried out in accordance with pre-established plans based on the scale of the incident. This service is provided by teams from public institutions, the private sector, and non-governmental organizations. It also includes the provision of essential needs such as transportation, logistics, personnel, food supply, medical care, and communication throughout the intervention.

.....

Arama ve Kurtarma Malzemeleri: Arama ve kurtarma faaliyetlerinde kullanılan ekipman, araç ve gereçlerden oluşur. Bu malzemeler, operasyon türüne göre değişiklik gösterebilir. Bu malzemeler arasında hidrolik ekipman, teknik cihazlar, GPS, pusula, harita, el feneri, çadır, battaniye, ilkyardım çantası, halat, kürek, baret, telsiz, köpek, helikopter ve bot yer alır.

Search and Rescue Supplies: The equipment, tools, and materials used in search and rescue operations. These supplies vary depending on the type of operation and may include hydraulic tools, technical devices, GPS, compass, maps, flashlights, tents, blankets, first aid kits, ropes, shovels, helmets, radios, search dogs, helicopters, and boats.

.....

Arama ve Kurtarma Operasyon Planı: Afet veya acil durumlarda ekiplerin koordineli ve hızlı bir şekilde müdahale etmelerini sağlamak amacıyla hazırlanan operasyonel bir plandır. Bu plan, ekiplerin görev dağılımını, kullanılacak ekipmanları ve iletişim yöntemlerini belirler. Olay yerine en kısa sürede ulaşmak, enkaz altındaki canlıları güvenli şekilde tahliye etmek ve riskleri en aza indirmek hedeflenir. Ayrıca, her operasyon sonrası yapılan değerlendirmelerle eksiklikler tespit edilip, iyileştirme çalışmaları planlanır.

Search and Rescue Operation Plan: It's an operational plan designed to ensure coordinated and rapid response by teams in disaster or emergency situations. This plan determines the team's task distribution, equipment to be used, and communication methods. The goal is to reach the scene as quickly as possible, safely evacuate living beings from debris, and minimize risks. Furthermore, post-operation evaluations identify deficiencies and plan improvements.

.....

Arama ve Kurtarma Personeli: Afet veya acil durumlarda, belirlenen operasyonel plan çerçevesinde koordineli ve hızlı bir şekilde müdahale kabiliyeti bulunan, özel eğitim almış, görevli profesyonel kişilerdir. Bu personel, görev dağılımı, kullanılacak ekipmanlar ve iletişim yöntemlerine göre belirli roller üstlenerek, olay yerine en kısa sürede ulaşmayı, enkaz altındaki canlıları güvenli şekilde tahliye etmeyi ve riskleri en aza indirmeyi amaçlar. Ayrıca, her operasyon sonrasında yapılan değerlendirmelerle eksiklikler belirlenir ve iyileştirme çalışmalarına yön verilir.

Search and Rescue Personnel: Disaster or emergency response personnel are specially trained professionals who have the ability to respond quickly and effectively within the established plan. These personnel assume specific roles based on the mission, available options, and communication methods. Their primary goal is to reach the scene as quickly as possible, safely evacuate survivors, and minimize risks. Furthermore, assessments are conducted during each process to identify and address any deficiencies.

.....

Arama ve Kurtarma Personeli Psikososyal Uygunluk Ölçümü: Öfke kontrolü, strese dayanıklılık, iletişim becerileri, zaman yönetimi, ekip çalışmasına uyum, görev bilinci ve dikkat seviyesi gibi davranış ve tepkilerin, arama kurtarma teknisyenliği görevine uygunluk açısından değerlendirilmesidir. Ayrıca, adayın arama ve kurtarma konularındaki farkındalığı da göz önünde bulundurulur.

Search and Rescue Personnel Psychosocial Fitness Measurement: Evaluation of behaviors and responses such as anger control, stress resilience, communication skills, time management, teamwork compatibility, sense of duty, and attention level to determine suitability for search and rescue technician duties. The candidate's awareness regarding search and rescue is also taken into account.

.....

Arazi Aracı: Zorlu arazi koşullarında görev yapan, özel donanımlı arama kurtarma ve müdahale araçlarıdır. Bu araçlar, arama kurtarma, itfaiye ve ambulans gibi standart araçların ulaşamadığı sahalarda kullanılır.

Off-Road Vehicle: Specially equipped vehicles designed to operate in difficult terrain conditions. These vehicles are used in search and rescue, firefighting, and ambulance services where standard vehicles cannot access.

.....

Arazi Eğimi: Dikey mesafenin yatay mesafeye (her iki mesafede aynı ölçü biriminde olmalı) bölünmesiyle bulunan yüzey eğimidir. Bir bölgenin yüzeyinin dikliğini veya yatıklığını belirtir. Genellikle yüzde olarak ifade edilir.

Terrain Slope: Surface slope is the vertical distance divided by the horizontal distance (both distances must be in the same unit of measurement). It indicates the steepness or slope of the surface of an area. It is usually expressed as a percentage.

.....

Arazi Şartları: Görev alanının eğim, zemin yapısı ve ulaşım durumu gibi fiziksel özelliklerini tanımlar. Arama kurtarma operasyonlarının planlanması, ekipman seçimi ve güvenlik önlemleri bu şartlara göre şekillendirilir.

Terrain Conditions: *Physical characteristics of the operational area such as slope, ground composition, and accessibility. These conditions influence the planning of search and rescue operations, the selection of equipment, and safety measures.*

.....

Arazi Tipi Sedye: Düz olmayan zeminlerde, özellikle dağlık veya engebeli alanlarda kazazedelerin güvenli şekilde taşınmasına olanak tanıyan dayanıklı pratik taşıma sedyesidir. Taşıma şartlarına göre farklı türleri bulunur.

All-Terrain Stretcher: *It is a durable practical transport stretcher that allows the safe transportation of accident survivors on uneven ground, especially in mountainous or rugged areas. There are different types according to the transportation conditions.*

.....

Arazide Arama ve Kurtarma: Kentsel alanlar dışında kalan dağlık, ormanlık, bataklık, vadi, dere, ırmak, göl, buzlu karlı alan gibi arazi şartlarında yardıma ihtiyacı bulunan afetzedelerin yerlerinin tespit edilmesi ve tahliye edilmesi işlemlerinin bütünüdür. Bu tür faaliyetler arazinin yapısına göre teknik eğitim ve donanıma sahip branşlaşmış arama kurtarma ekiplerince gerçekleştirilir.

Search and Rescue In The Field: *It is the whole process of locating and evacuating disaster survivors who need help in terrain conditions such as mountainous, forested, swampy, valley, stream, river, lake, icy snowy area outside urban areas. Such activities are carried out by specialized search and rescue teams with technical training and equipment according to the structure of the terrain.*

.....

Arazöz: Yangın söndürme, su taşıma ve sulama gibi amaçlarla kullanılan, su tankı, pompa, hortum ve lans sistemleriyle donatılmış özel arazi aracıdır.

Fire Tanker: *A specialized off-road vehicle equipped with a water tank, pump, hoses, and nozzles, used for firefighting, water transport, and irrigation purposes.*

.....

ARFF Ekipleri: Havacılıkla ilgili acil durumlara, özellikle pist dışına çıkma, yakıt sızıntısı, motor ve kabin yangınlarına müdahale etmek için özel olarak eğitilmiş yangın söndürme ve kurtarma ekipleridir.

ARFF Teams: *Specialized firefighting and rescue teams trained to respond to aviation-related emergencies, particularly incidents such as runway excursions, fuel leaks, and engine or cabin fires.*

.....

Arındırma (Dekontaminasyon): Kişi, araç, malzeme, bina ve alanlar üzerinde etki gösteren kimyasal, biyolojik, radyoaktif ve nükleer maddelerin etkilerini en aza indirmek amacıyla yapılan temizleme işlemidir.

Decontamination: A cleaning process applied to individuals, vehicles, equipment, buildings, and areas to minimize the effects of chemical, biological, radioactive, and nuclear contaminants.

Arıtma: Atık su veya içinde istenmeyen kimyasallar barındıran suyun, kirliliğe neden olan yabancı maddelerden arındırılması için fiziksel, kimyasal ve biyolojik yöntemlerle gerçekleştirilen bir işlemdir.

Purification: A process that removes contaminants and unwanted chemicals from wastewater or polluted water using physical, chemical, and biological methods to reduce pollution and make the water cleaner.

Artçı Deprem: Ana depremden sonra meydana gelen daha küçük ölçekli depremlerdir. Artçı depremler, ana depremin etkileriyle birlikte meydana gelir ve genellikle aynı fay hattı üzerinde gerçekleşir. Artçı depremler, ana depremin zayıflattığı yapıların yıkılmasına neden olarak deprem sonrası arama kurtarma çalışmalarını zorlaştırabilir.

Aftershock: They are smaller-scale earthquakes that occur after the main earthquake. Aftershocks occur along with the effects of the main earthquake and usually occur on the same fault line. Aftershocks can cause the collapse of structures weakened by the main earthquake, making post-earthquake search and rescue operations more difficult.

Asansör Boşluğu: Asansörün dikey olarak hareket ettiği, bina içerisinde katlar boyunca devam eden perde betondan yapılı kapalı alan boşluğudur. Arama kurtarma çalışmalarında düşme, sıkışma riski taşıdığı için dikkat edilmesi gereken alanlardandır.

Elevator shaft: It is a closed area space made of curtain concrete that continues along the floors in the building where the elevator moves vertically. It is one of the areas that should be paid attention to in search and rescue operations as it carries the risk of falling and getting stuck.

Asansörden Kurtarma: Elektrik kesintisi, mekanik arıza veya yangın gibi durumlarda asansörde mahsur kalan kişileri güvenli bir şekilde tahliye etmeye yönelik kurtarma operasyonudur. Uzman ekipler, kontrollü müdahale ile kişilere ulaşır, asansör sistemini devre dışı bırakır ve güvenli tahliye için gerekli alan açma prosedürlerini uygular.

Elevator Rescue: A rescue operation aimed at safely evacuating individuals trapped in an elevator due to power failure, mechanical malfunction, fire, or similar emergencies. Specialized teams perform controlled interventions to reach the trapped persons, disable the elevator system, and carry out necessary procedures to create a safe exit.

.....

ASAP: Yüksek dayanımlı alüminyum veya paslanmaz çelik malzemeden üretilen iç yapısındaki döner parça üzerinden ipin rahatlıkla kayabildiği, ani hızlanmalarda kilit mekanizmasını devreye sokan düşüş durdurucu ekipmandır. Tırmanıcı dikey bir ip üzerinde yukarı/aşağı serbestçe hareket edebilir. Fakat ani düşüş veya hızlı iniş sırasında sistem otomatik kilitletlenir. Araç emniyet kemerleri ile aynı prensipte çalışır.

ASAP: It is a fall arrest equipment made of high-strength aluminum or stainless steel material, through which the rope can easily slide over the rotating part in its internal structure and activates the lock mechanism in sudden accelerations. The climber can move freely up/down on a vertical rope. However, the system is automatically locked during a sudden fall or rapid descent. It works on the same principle as vehicle seat belts.

.....

Asbest: Arama kurtarma ve enkaz kaldırma çalışmalarında açığa çıkabilen, solunduğunda mezotelyoma gibi kanser türlerine neden olabilen, ısıya dayanıklı bir inşaat malzemesi kalıntısıdır. Özellikle eski yapılarda bulunma olasılığı yüksek olan asbest, sağlık açısından ciddi risk taşıdığından dikkatle yönetilmesi gereken tehlikeli bir maddedir.

Asbestos: Asbestos is a heat-resistant construction material that may be released during search and rescue or debris removal operations. When inhaled, it can cause serious health issues such as mesothelioma and other cancers. Commonly found in older buildings, asbestos is a hazardous substance that must be carefully managed due to its significant health risks.

.....

Asfiksi: Solunum yolu tıkanıklığı, gaz zehirlenmesi, travma, boğulma, ipe veya başka cisimle nefesin engellenmesi gibi sebeplerden dolayı vücudun yeterli oksijen alamaması veya oksijenin dokulara taşınamaması sonucu oluşan oksijen yetersizliği durumudur. Müdahale personeli bu durumun ciddi solunum problemlerine, bilinç kaybına ve tedavi edilmezse ölüme neden olacağını bilerek çalışmalarını yapar.

Asphyxia: Asphyxia is a condition caused by insufficient oxygen supply to the body due to airway obstruction, gas poisoning, trauma, drowning, strangulation, or other causes that prevent breathing or oxygen transport to tissues. Rescue personnel work with the understanding that asphyxia can lead to severe respiratory problems, loss of consciousness, and, if untreated, death.

.....

Asgari Yakıt: Bir hava aracının kabul edilebilir bir gecikme ile ya da gecikmesiz olarak varış noktasına ulaşabilmesi için gerekli olan minimum yakıt miktarını ifade eder.

Minimum Fuel: *Minimum Fuel refers to the least amount of fuel an aircraft must have on board to reach its destination either without delay or with an acceptable delay.*

Asılı Kat Çökmesi: Alt katın veya taşıyıcı elemanların çökmesi sonucu, üst katın desteklerden bağımsız askıda kalması durumudur. Bu tür çökme, özellikle alt katlardaki taşıyıcı sistemlerin zayıflaması veya tamamen kaybı sonucu meydana gelir ve üst katın tehlikeli bir şekilde askıda kalmasına neden olur.

Suspended Floor Collapse: *It is a situation where the upper storey is suspended independently of the supports as a result of the collapse of the lower storey or load-bearing elements. This type of collapse occurs as a result of weakening or complete loss of load-bearing systems, especially in the lower floors and causes the upper floor to be dangerously suspended.*

Asimetrik Karabina: Yaylı bir kapı mekanizmasıyla açılıp kapanabilen, genellikle alüminyum veya çelikten üretilen, tırmanış ve kurtarma sistemlerinde tek yönlü yüklemeye uygun, geniş açıklığı sayesinde ip geçişini kolaylaştıran özel şekilli metal halkadır.

Asymmetric Carabiner: *A specially designed metal loop, usually made of aluminum or steel, with a spring-loaded gate that opens and closes. Its asymmetric shape allows for easier rope handling and is suitable for one-directional loading, making it widely used in climbing, rescue, and safety systems.*

Asismik: Sismik faaliyetlerin veya depremlerin meydana gelmediği durumdur.

Asismic: *A condition or region where no seismic activity or earthquakes occur. This term is used to describe geologically stable zones or time periods without detectable seismic events.*

Asit: pH değeri 7'den düşük olan, değişen oranlarda yakıcı veya aşındırıcı özelliklere sahip ve geniş kullanım alanına sahip kimyasal maddelerdir.

Acid: *A chemical substance with a pH below 7, typically corrosive or caustic in nature, used in numerous industrial and laboratory processes. Acids vary in strength and can cause severe burns or material degradation upon contact.*

Asit Yağmuru: Fabrika emisyonlarından salınan SO₂ ve NO_x gazlarının atmosferde su buharıyla birleşerek pH değeri 4.0'ın altına düşen, yapıları aşındırıcı özellikteki yağmurlardır. Bu yağmur, kömür, benzin, mazot gibi petrol ürünlerinin yanması sonucu atmosfere yayılan kükürtdioksit ve azot oksitlerin, atmosferdeki nem ile tepkimeye girerek oluşur.

Acid Rain: Rainfall with a pH below 4.0, formed when sulfur dioxide (SO₂) and nitrogen oxides (NO_x) from industrial emissions combine with water vapor in the atmosphere. This acidic precipitation corrodes buildings, damages vegetation, and harms aquatic ecosystems.

Askı Halkası: Ekipman asmak, sabitlemek veya tırmanış sistemlerinde bağlantı sağlamak amacıyla kullanılan metal halkadır.

Suspension Ring: A metal ring used for hanging, securing or connecting equipment in climbing systems.

Askı İpi: 7-11 mm kalınlığında 4-5 metre uzunluğunda gerilim kuvveti en az 250 kg olan bir iptir. Her 30 cm.de bir düğüm atılarak kayan kar bloğunun incelenmesinde, kar bloğunun kesilmesinde kullanılır.

Anchor Rope: It is a rope 7-11 mm thick and 4-5 meters long with a tension force of at least 250 kg. It is used for examining the sliding snow block and cutting the snow block by tying a knot every 30 cm.

Askıda Kalma Sendromu: Kişinin afet veya acil durum sebebiyle uzun süre askıda kalması sonucu kan dolaşımının bozulmasıyla ortaya çıkan sağlık durumudur. Bu durum, kanın alt ekstremitelerde birikmesine ve vücudun diğer bölgelerine yeterince ulaşamamasına neden olur. Sonuç olarak bilinç kaybı, şok ve ciddi sağlık sorunları gelişebilir. Acil müdahale gerektiren hayati bir durumdur.

Harness Hang Syndrome: A medical condition that occurs when a person remains suspended for an extended period due to a disaster or emergency, leading to impaired blood circulation. This condition causes blood to pool in the lower extremities, preventing adequate circulation to other parts of the body. As a result, loss of consciousness, shock, and serious health complications may develop. It is a life-threatening situation requiring immediate medical intervention.

Asmolenli Yapı: Taşıyıcı sistemleri betonarme olan ve döşemelerinde yükü azaltmak amacıyla boşluklu dolgu malzemesi (asmolen) kullanılan bina türüdür. Bu dolgu malzemeleri döşeme kirişleri arasında yer alır ve yük taşımaz. Deprem bölgeleri, yumuşak zeminler ve çok katlı binalarda doğru

mühendislik hesaplamaları yapılmadan kullanılması durumunda, depreme dayanıklılık sorunu yaşanır. Bu tür yapılar için kirişlerin yeterince güçlü olması önemlidir.

Hollow Structure: *It is a type of building whose load-bearing systems are reinforced concrete and hollow filling material (hollow core) is used to reduce the load on the slabs. These filling materials are located between the floor beams and do not carry load. If used in earthquake zones, soft soils and multi-storey buildings without proper engineering calculations, earthquake resistance problems occur. For such buildings, it is important that the beams are strong enough.*

.....

Aşağı Tahliye Operasyonu: Yukarı çekme yöntemlerinin riskli veya uygulanamaz olduğu dar veya sıkışık enkaz alanlarında mahsur kalan afetzedelerin, kontrollü bir şekilde aşağı doğru indirilerek tahliye edilmesi tekniğidir.

Lower Evacuation Operation: *It is the technique of evacuating disaster survivors trapped in narrow or cramped debris areas where pull-up methods are risky or inapplicable by lowering them downwards in a controlled manner.*

.....

Aşı: Vücuda zayıflatılmış veya öldürülmüş mikroorganizmalar ya da bunların parçalarının verilerek bağışıklık sisteminin hastalıklara karşı korunmasını sağlamak amacıyla yapılan tıbbi bir uygulamadır. Afet sonrası, halkın salgın riskine karşı aşılması büyük önem taşır. Arama kurtarma personeli ise afet bölgelerinde çalışırken, bulaşıcı hastalık riski, açık yara ile temas, kirlı su veya hayvan kaynaklı enfeksiyonlar gibi birçok biyolojik tehlikeyle karşılaşabilir. Bu nedenle, arama kurtarma personeline sahaya çıkmadan önce bazı koruyucu aşıların yapılması gerekir. Tetanoz, hepatit, kolera gibi aşılar, arama kurtarma personeline yapılan başlıca koruyucu aşılardır.

Vaccine: *A medical treatment involving the administration of weakened or inactivated microorganisms, or parts of them, to stimulate the immune system and build protection against specific diseases. Post-disaster vaccination campaigns are crucial for preventing outbreaks. Search and rescue personnel, due to exposure to contaminated water, open wounds, and infectious environments, are commonly given protective vaccines such as tetanus, hepatitis, and cholera before deployment.*

.....

Aşırı Buzlanma: Hava sıcaklığının sıfırın altına düşmesiyle birlikte yüzeylerde yoğun ve tehlikeli düzeyde buz tabakası oluşması durumudur. Kurtarma faaliyetlerinde hareket kabiliyetini kısıtlar; ulaşım, enerji gibi kritik alanlarda aksamalara yol açar.

Severe Icing: A hazardous condition in which significant ice accumulates on surfaces when the air temperature drops below freezing. It restricts mobility during rescue operations and can disrupt critical services such as transportation and power supply.

.....

Aşırı Hız Uyarısı: Sürücünün araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla, önceden belirlenmiş hız veya hız limitinin aşılması durumunda uyarılmasıdır.

Excessive Speed Warning: A vehicle safety feature that alerts the driver via onboard equipment when a preset speed limit is exceeded, helping to prevent accidents caused by high speed.

.....

Aşırı Kar Yağışı: Mevsim normallerinin üzerinde gerçekleşen, ulaşımı, görüş mesafesini ve günlük yaşamı olumsuz yönde etkileyen yoğun kar yağışıdır.

Heavy Snowfall: Snow precipitation exceeding seasonal norms, reducing visibility, obstructing transportation, and disrupting daily life due to its intensity and accumulation.

.....

Aşırı Soğuk: Mevsim normallerinin altında seyreden ve afet veya acil durumlar sırasında yaşamı, sağlık koşullarını ve müdahale faaliyetlerini olumsuz etkileyebilecek düzeyde düşük hava sıcaklığı durumudur. Uzun süreli maruziyet, donma, hipotermi gibi hayati riskler oluşturabilir ve özellikle dış ortamda görev yapan ekipler için ek önlemler gerektirir.

Extreme Cold: It refers to low air temperatures below seasonal norms that can negatively impact life, health, and response activities during disasters or emergencies. Prolonged exposure can pose life-threatening risks, such as frostbite and hypothermia, and requires additional precautions, especially for teams operating outdoors.

.....

ATC Emniyet Ekipmanı: Dağcılıkta ip inişi ve emniyet alma işlemlerinde kullanılan, sürtünme ve hız kontrolü sağlayan metal alet türüdür. Tırmanıcının inişini kontrol altında tutar ve emniyet alıcının ip üzerinde güvenli müdahale yapmasına olanak tanır.

ATC Safety Equipment: A type of metal device used in mountaineering for rappelling and belaying, providing friction and speed control. It keeps the climber's descent under control and allows the belayer to safely maneuver the rope.

.....

Atel: Kırık veya çıkık vakalarında, etkilenen uzvu sabitleyerek hareketini önlemek amacıyla kullanılan, genellikle alüminyum, plastik ya da vakumlu yapıda şekillendirilebilir tıbbi destek malzemesidir.

Splint: *In cases of fracture or dislocation, it is a medical support material that can be shaped in aluminum, plastic or vacuum structure, which is used to prevent movement by fixing the affected limb.*

.....

Ateş Topu: Nükleer bir patlamanın ardından saniyenin milyonda biri kadar kısa sürede oluşan, milyonlarca santigrat derece sıcaklığa ulaşan gazların meydana getirdiği parlak ve yoğun ısı yayan küresel oluşumdur.

Fireball: *A bright, intensely hot spherical formation of gases that occurs within microseconds of a nuclear explosion, reaching millions of degrees Celsius and emitting extreme thermal radiation.*

.....

Atık: Kullanılmış, işlevini yitirmiş, istenmeyen ve çevre için zararlı olabilecek her türlü maddeyi ifade eder. Kimyasal, bitkisel, hayvansal ya da teknolojik kaynaklı olabilir; katı, sıvı, gaz veya aerosol formunda bulunabilir.

Waste: *Any material that has been used, discarded, or is no longer functional, potentially harmful to the environment. Waste can be chemical, biological, technological, solid, liquid, gaseous, or aerosol in form.*

.....

Atık Alanı: Kimyasal, organik veya tıbbi atıkların geçici olarak ayrıştırıldığı, sınıflandırıldığı ya da analizlerinin yapıldığı; zehirlenme, yangın veya kimyasal tehlikelere karşı tüm güvenlik önlemlerinin alındığı alan veya tesislerdir.

Waste Area: *A designated and secured space where chemical, biological, or medical waste is temporarily segregated, classified, or analyzed, with strict safety measures to prevent poisoning, fire, or chemical hazards.*

.....

Atık Su: Evsel ya da endüstriyel kullanımlar sonucunda kirlenmiş, fiziksel, kimyasal veya biyolojik özellikleri kısmen ya da tamamen değişmiş sulardır.

Wastewater: *Water that has been used and contaminated through domestic or industrial processes, resulting in altered physical, chemical, or biological properties.*

.....

Atık Yönetimi: Oluşan atıkların çevreye ve insan sağlığına zarar vermeden toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanılması, geri dönüştürülmesi, bertaraf edilmesi ve bu süreçlerin denetlenmesini kapsayan sistemli bir süreçtir. Amaç, atık miktarını azaltmak, kaynakları verimli kullanmak ve çevresel sürdürülebilirliği sağlamaktır.

Waste Management: *It is a systematic process covering the collection, transportation, sorting, recovery, recycling, disposal and supervision of these processes without harming the environment and human health. The aim is to reduce the amount of waste, use resources efficiently and ensure environmental sustainability.*

.....

Atlama Yatağı: Yüksek binalardan acil durumlarda tahliyeyi sağlamak amacıyla kullanılan, özel malzemeden üretilmiş şişme hava yastığıdır. Arama kurtarma ekipleri tarafından kullanılan bu sistem, birkaç saniye içinde şişerek yüksekten atlayan kişiler ya da yangın gibi durumlarda üst katlarda mahsur kalanlar için hızlı ve güvenli bir tahliye imkânı sunar. Doğru yerleştirilmesi ve uygun hava basıncı seviyesi, operasyonun başarısı açısından kritik öneme sahiptir

Rescue Jump Airbag: *An inflatable air cushion made of specialized materials, deployed by rescue teams to safely evacuate individuals trapped in high-rise buildings. The system inflates within seconds, allowing people to jump from heights in emergencies like fires, provided correct placement and air pressure levels are ensured for operational success.*

.....

Atmosferik Basınc: Yeryüzüne ve üzerindeki cisimlere, atmosferde bulunan hava moleküllerinin ağırlığı nedeniyle uygulanan kuvvettir. Deniz seviyesinde ortalama 1013 milibar olarak ölçülür ve hava olaylarının oluşumunda önemli rol oynar.

Atmospheric Pressure: *The force exerted by the weight of air molecules on the Earth's surface and objects upon it, measured at approximately 1013 millibars at sea level. It plays a vital role in weather patterns and atmospheric phenomena.*

.....

Atmosferik Dağılım: Nükleer bir patlama sonucunda açığa çıkan fisyon ürünleri ile serpintiyi oluşturan malzemelerin havada yayılması ve taşınması durumudur. Bu süreç, rüzgâr hareketleri ve atmosferik koşulların etkisiyle geniş alanlara radyonüklid taşınmasına neden olabilir.

Atmospheric Dispersion: *The process by which fission products and radioactive debris from a nuclear explosion spread and are transported through the atmosphere. Wind and weather conditions influence the extent and direction of this radioactive distribution.*

.....

Atom: Bir elementin kimyasal özelliklerini taşıyan en küçük yapı birimidir. Proton, nötron ve elektronlardan oluşur; maddenin temel yapı taşıdır ve tüm kimyasal tepkimelerin temelini oluşturur.

Atom: *The smallest structural unit of an element that retains its chemical properties. Composed of protons, neutrons, and electrons, atoms are the fundamental building blocks of matter and the basis of all chemical reactions.*

.....

Atom Bombası: Nükleer fisyon (bölünme) tepkimesiyle büyük miktarda enerji açığa çıkaran, kitlesel yıkıma ve yaygın radyasyon etkisine yol açan nükleer silahtır. Kullanıldığı bölgede yüksek sıcaklık, basınç dalgası, yangın ve ani ölümler gibi etkiler oluşturur. Aynı zamanda kalıcı radyasyon yayılımı nedeniyle uzun vadeli çevresel ve sağlık sorunlarına yol açar.

Atomic Bomb: *A nuclear weapon that releases immense amounts of energy through a nuclear fission reaction, causing massive destruction and widespread radiation effects. Its detonation results in extreme heat, shockwaves, fires, and instant casualties, as well as long-term environmental and health hazards due to residual radiation.*

.....

Atom Enerjisi: Atom çekirdeğinde bulunan enerjinin fisyon (bölünme) veya füzyon (birleşme) tepkimeleriyle açığa çıkarılması sonucu elde edilen enerjidir. Barışçıl amaçlarla elektrik üretiminde kullanıldığı gibi, askeri alanda nükleer silahların temelini de oluşturur.

Atomic Energy: *Energy released from the nucleus of an atom through fission (splitting) or fusion (combining) reactions. It is used both for peaceful purposes, such as generating electricity, and for military purposes as the basis of nuclear weapons.*

.....

Atom Numarası: Bir atomun çekirdeğinde bulunan proton sayısını ifade eder. Her elementin kendine özgü bir atom numarası vardır ve bu sayı, elementin kimliğini belirler.

Atomic Number: *The number of protons in the nucleus of an atom, unique to each element, defining its identity and position in the periodic table.*

.....

Atropin Otoenjeksiyonu: Sinir gazı gibi kimyasal ajanlara maruz kalınması durumunda, vucuda hızlı ve etkili bir şekilde atropin ilacı enjekte etmek için tasarlanmış, tek kullanımlık otomatik bir enjektör cihazıdır.

Atropine Autoinjector: *It is a single-use automatic injector device designed to quickly and effectively inject atropine into the body in the event of exposure to chemical agents such as nerve gas.*

.....

Av Dürtüsü Modülasyonu: Köpeklerin doğal avlanma içgüdüsünün, kontrollü eğitim yöntemleriyle arama görevine yönlendirilmesi sürecidir. Bu süreç

sayesinde köpek, oyun oynama veya kovalamaya yönelik doğal ilgisini, hedef tespiti ve bulmaya odaklayarak görev odaklı davranışlar sergiler.

Prey Drive Modulation: *A controlled training process that redirects a dog's natural hunting instincts towards search and detection tasks. By channeling the dog's interest in chasing or playing into focused search behavior, handlers can enhance operational efficiency during rescue or detection missions.*

.....

Avalung: Kar altında kalan kişinin ağızdan nefes almasını sağlayan ve solunan havayı sırt bölgesinden dışarı atan bir sistemdir. Karbondioksit birikimini azaltarak hayatta kalma süresini uzatır. Genellikle çığ riski olan bölgelerde sırt çantasıyla birlikte kullanılır.

Avalung: *A survival device that allows a person buried in snow to breathe by drawing air in through the mouth and expelling carbon dioxide through a tube positioned on the back. This system delays suffocation and extends survival time in avalanche burial scenarios, often integrated with a backpack.*

.....

Ayak Isıtıcısı: Soğuk ortamlarda, bot içerisinde kullanılarak ayakların donma riskini azaltan, genellikle kimyasal reaksiyonla ısı yayan tek kullanımlık bir malzemedir.

Foot Warmer: *A disposable material that generates heat through chemical reactions, placed inside boots to reduce the risk of frostbite and keep feet warm in cold environments.*

.....

Ayak İz Kiti: Olay yerinde bulunan ayak izlerini belgelemek, yön tayini yapmak ve insan ya da araç geçişini analiz etmek amacıyla kullanılan teknik materyal setidir. İzlerin korunması, ölçülmesi ve değerlendirilmesine olanak tanıyarak olayın aydınlatılmasında önemli bir rol oynar.

Footprint Kit: *A forensic field kit used to document, measure, and analyze footprints found at a scene. It assists in determining movement direction, human or vehicle passage, and can be crucial for investigation and incident reconstruction.*

.....

Ayak Jumarı: Dikey tırmanışlarda, ip üzerinde tek yönlü tutuş sağlayan ve ayağın basıncıyla çalışan mekanik bir tırmanış aletidir. Kurtarma ekipleri tarafından özellikle enkaz alanlarında veya dik yamaçlarda hızlı ve güvenli çıkış sağlamak amacıyla kullanılır.

Foot Ascender: *A mechanical climbing device used during vertical ascents, providing one-way grip on a rope. Operated by foot pressure, it allows rescuers and climbers to ascend quickly and safely, often utilized in steep terrain or collapsed structures during rescue missions.*

.....

AYDES: Afet ve Acil Durumlarda müdahale planları çerçevesinde tüm kaynakların etkin bir şekilde izlenmesi ve yönetilmesini sağlayan web tabanlı yazılım sistemidir. Arama kurtarma süreçlerine doğrudan ve dolaylı olarak personel, lojistik, ulaşım, iaşe, haberleşme vb. Konularda katkı sağlayabilecek kurum, kuruluş stk ve özel sektör bu sisteme daha önceden verilerini aktarmakta ve karar vericiler tarafından tek merkezde bu veriler rahatlıkla görüntülenebilmektedir.

AYDES: *It is a web-based software system that enables effective monitoring and management of all resources within the framework of response plans in Disasters and Emergencies. Institutions, organizations, NGOs and private sectors that can directly and indirectly contribute to Search and Rescue processes in terms of personnel, logistics, transportation, food, communication, etc. transfer their data to this system in advance and these data can be easily viewed by decision makers in a single center.*

Aydınlatma Bulonu: Geniş alanları homojen ve gölgesiz şekilde aydınlatmak için hava ile şişirilen, iç kısmında LED ışık bulunan taşınabilir bir aydınlatma sistemidir. Gece çalışmalarında, arama kurtarma faaliyetlerinde ve acil durum alanlarında etkin görüş sağlamak amacıyla kullanılır.

Lighting Balloon: *An inflatable, portable lighting system equipped with internal LED lights designed to illuminate large areas evenly and without shadows. Commonly used during nighttime operations, search and rescue missions, and emergency response activities to ensure effective visibility and safety.*

Aydınlatma Fişeği: Gece veya düşük görüş koşullarında çevrenin aydınlatılması amacıyla kullanılan, havaya atıldığında belirli bir süre boyunca güçlü ışık yayan piroteknik (yanıcı) düzeneğe sahip işaret fişeğidir. Arama kurtarma, askeri operasyonlar ve acil durumlarda çevreyi görmek, yer tespiti yapmak veya sinyal vermek için kullanılır.

Illumination Flare: *A pyrotechnic device launched into the air to provide bright light for a limited time under nighttime or low-visibility conditions. It is used in search and rescue operations, military missions, and emergencies to illuminate surroundings, identify positions, or signal for help.*

Ayırıcı Destek Aparatı: Enkaz, araç kazası veya bina çökmesi gibi acil durumlarda sıkışan kişilere ulaşmak için kullanılan, çevredeki yapıların çökmesini önleyen ve güvenli boşluk oluşturmayı sağlayan dayanıklı destek ve kuvvet uygulayıcı ekipmandır. Yüksek dayanıklılığı sayesinde arama kurtarma operasyonlarında önemli rol oynar.

Spreader Support Device: A robust support and force-applying tool used in emergencies such as collapsed structures, vehicle accidents, or debris rescues. It prevents surrounding structures from collapsing and helps create safe access spaces, playing a vital role in freeing trapped individuals during rescue operations.

Ayırıcı Zincir Aparatı: Trafik kazaları, enkaz altı kurtarma veya ağır cisimlerin çekilmesi ve ayrılması gereken durumlarda kullanılan, zincir destekli bir çekme ve ayırma ekipmanıdır. Genellikle hidrolik sistemlerle birlikte çalışır ve kapalı ya da sıkışmış yapıların zorla açılması veya ayrılması amacıyla kullanılır.

Spreader Chain Device: A chain-assisted pulling and separating tool used during vehicle extrication, debris removal, or when heavy objects need to be forcibly moved apart. Often combined with hydraulic systems, it facilitates the opening or separating of jammed structures during rescue efforts.

Aynı Düzey Görev: Hiyerarşi, görev, yetki ve sorumluluk açısından aynı grupta ya da grup içinde alt gruplar olması halinde aynı alt grupta gösterilen görevlerdir.

Lateral Role: Hierarchy is the duties, authorities and responsibilities in the same group or, in the case of sub-groups within a group, in the same sub-group.

Aynı Yardım: Doğrudan ihtiyaç malzemesi (giysi, gıda, çadır vb.) şeklinde yapılan, nakdi olmayan yardımlardır.

In-Kind Aid: Non-cash aid provided directly in the form of necessities (clothing, food, tents, etc.).

Azami Ağırlık: Taşıtın, kendi ağırlığına ek olarak güvenle taşıyabileceği en fazla yük ile birlikte ulaştığı toplam ağırlıktır. Araç güvenliği, denge ve performans açısından belirlenmiş sınırları ifade eder.

Maximum Weight: The highest total weight a vehicle can safely carry, including its own weight and additional load. Defined limits ensure vehicle safety, stability, and optimal performance during operation.

AFAD

B Düzeyi Kişisel Koruyucu Donanım: KBRN olaylarına müdahale eden ekipler tarafından kullanılan, üst düzey solunum, göz ve deri koruması sağlayan kişisel koruyucu donanım türüdür. B Düzeyi Kişisel Koruyucu Donanım; sızdırmaz koruyucu kıyafet (koruyucu eldiven ve bot dâhil), tam yüz maskesi, temiz hava tüplü solunum sistemi, baret ve isteğe bağlı konuşma aparatından oluşur. A Düzeyi donanımdan farkı, solunum sisteminin personelin kullanım kolaylığı açısından kıyafetin dışında taşınmasıdır.

Level B Personal Protective Equipment: *Protective gear used by response teams in CBRN (Chemical, Biological, Radiological, and Nuclear) incidents, providing high-level respiratory, eye, and skin protection. It includes a sealed protective suit (with gloves and boots), a full-face respirator mask, a supplied-air breathing apparatus worn externally for ease of use, a helmet, and optional communication equipment. Unlike Level A PPE, the breathing system is carried outside the suit for greater mobility.*

B Sınıfı Yangınlar: Benzin, tiner, gaz yağı gibi yanıcı buhar çıkarabilen sıvı maddelerin neden olduğu yangınlardır. Genellikle yüzeyde yanar ve derinlemesine yayılım göstermez. Su ile söndürülmeleri tehlikeli olduğundan, köpük, karbondioksit, yangın söndürme gazları veya kuru kimyevi tozlu söndürücüler tercih edilir. Yangının büyüklüğüne bağlı olarak, su yalnızca sis veya pulvarize formda, soğutma amacıyla ve kontrollü şekilde kullanılabilir.

Class B Fires: *Fires caused by flammable liquids such as gasoline, thinner, or kerosene that produce ignitable vapors. These fires usually burn on the surface without deep penetration. Water is dangerous for extinguishing them, so foam, carbon dioxide, clean agents, or dry chemical extinguishers are preferred. Water may only be used in a mist or pulverized form for controlled cooling.*

Badi Sistemi: Afet, arama kurtarma, dağcılık ve benzeri operasyonel faaliyetlerde, iki kişilik ekipler halinde çalışmayı esas alan güvenlik sistemidir. Her birey, eşleştirildiği diğer kişinin (badi) güvenliğinden, sağlık durumundan ve faaliyet takibinden sorumludur. Badi sistemi, kaybolma, yaralanma, yorgunluk gibi durumların erken fark edilmesini sağlar; işbirliği ve karşılıklı destek temelinde çalışır. Genellikle zorlu ve riskli görevlerde güvenliği artırmak amacıyla uygulanır.

Buddy System: *It is a security system based on working in teams of two in disasters, search and rescue, mountaineering and similar operational activities. Each individual is responsible for the safety, health and activity monitoring of the other person (badi) with whom they are paired. The badi system ensures early recognition of situations such as loss, injury and fatigue and works on the basis of cooperation and mutual support. It is generally applied to increase safety in challenging and risky missions.*

Bağımsız Bölüm: Ana taşımazın ayrı ayrı ve başlı başına kullanılabilir bölümleridir. Konut, dükkan, su deposu, garaj gibi yapı elemanları bağımsız bölümlerdir.

Independent Section: *They are the parts of the main building that can be used separately and on their own. Building elements such as houses, shops, water tanks, garages are independent sections.*

.....

Bağımsız Aletli Dalış (BAD) Donanımı: Dalgıcın kendi kendine yetmesini sağlayan su altı solunum aygıtı (tüp ve diğer ekipmanlar) kullanılarak yapılan aletli dalış türüdür. Bu sayede dalgıç, su altında bağımsız olarak nefes alabilir ve daha uzun süre dalış yapabilir.

Self-Contained Scuba Diving (SDC) Equipment: *A type of scuba diving that uses self-sufficient underwater breathing apparatus (scuba tanks and other equipment) that allows the diver to breathe independently underwater and dive for longer periods of time.*

.....

Bağış ve Yardımlar: Afet ve acil durumlara hazırlık, iyileştirme ve yeniden yapılandırma süreçlerinde kullanılmak üzere vatandaşlar, kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan maddi veya ayni katkılardır.

Donations and Aids: *Material or in-kind contributions made by citizens, institutions and organizations to be used in disaster and emergency preparedness, recovery and reconstruction processes.*

.....

Bak-Dinle-Hisset: Afet veya kaza durumlarında bilinci kapalı ya da tepkisiz bulunan bir kişiye, profesyonel müdahale öncesi temel yaşam belirtilerinin varlığının kontrol etmek için yapılan üçlü değerlendirme yöntemidir. Kulağınız kazazedenin ağzına yaklaştırarak nefes sesi dinlenir, beraberinde göğüs ve karın bölgesine bakılır göğüs kafesinin inip kalkması, düzenli hareket edip etmediği gözlenir ve kendi yanığınız kazazedenin ağız ve burnuna yaklaştırarak nefes sıcaklığı hissedilmeye çalışılır. Bu işlen 10 saniyeyi geçmeyecek şekilde uygulanmalıdır. Eğer göğüs hareketi yok, nefes sesi duyulmuyor ve hava hissedilmiyorsa, kişi nefes alamıyor kabul edilir ve temel yaşam desteği başlatılır.

Look-Listen-Feel: *It is a triple assessment method to check the presence of basic vital signs before professional intervention to a person who is unconscious or unresponsive in disaster or accident situations. Listen to the sound of breathing by putting your ear close to the survivor's mouth, look at the chest and abdomen, observe whether the chest cage moves up and down, whether it moves regularly and try to feel the breath temperature by putting your own cheek close to the survivor's mouth and nose. This should be done for no more than 10 seconds. If there is no chest movement, no breath sound*

is heard and no air can be felt, the person is considered as not breathing and basic life support is initiated.

Bakı: Bir yamaç veya arazinin güneş ışınlarına bakan yönüdür. Güneş alma durumu sıcaklık, bitki örtüsü, erozyon ve kar erimesi gibi birçok doğa olayını etkiler.

Aspect: The direction of a slope or land facing the sun's rays. Sun exposure affects many natural phenomena such as temperature, vegetation, erosion and snowmelt.

Bakteri: Tek hücreli mikroorganizma grubudur. Bakteriler yeryüzünde toprak, hava, deniz, okyanus, asitli sıcak su kaynakları, radyoaktif atıklar, yer kabuğunun derinlikleri gibi birçok farklı ortamda mevcuttur. Bazı bakteriler yararlı, bazıları da kolera, şarbon, tifo, dizanteri, veba gibi hastalıklara sebep olan hastalık yapıcı zararlı bakterilerdir. Afetler sonrası hijyen koşullarında yaşanan sıkıntılar sebebiyle bulunduğu ortamda üreyerek tehlike oluşturur. Bazı bakteriler biyolojik silah olarak da kullanılabilirler. Bakterilerin oluşturduğu enfeksiyonların tedavisinde antibiyotikler kullanılmaktadır.

Bacteria: A group of single-celled microorganisms. Bacteria exist in many different environments such as soil, air, sea, ocean, acidic hot springs, radioactive wastes, deep in the earth's crust. Some bacteria are beneficial and some are harmful bacteria that cause diseases such as cholera, anthrax, typhoid, dysentery and plague. After disasters, they pose a danger by reproducing in the environment due to problems in hygiene conditions. Some bacteria can also be used as biological weapons. Antibiotics are used to treat infections caused by bacteria.

Balaklava: Soğuk havalarda, gözler açıkta kalacak şekilde başı, yüzü ve boynu donma ile rüzgâr yanığına karşı korumak için tasarlanmış dar kapşondur. Özellikle açık alanlarda görev yapan personel tarafından kullanılır ve termal koruma sağlar.

Balaclava: A close-fitting hood designed to cover the head, neck, and most of the face, leaving only the eyes exposed. It protects against frostbite, windburn, and cold weather, often worn by outdoor rescue personnel for thermal protection.

Balıkadam: Solunum cihazı ile su altında bağımsız şekilde dalış yapabilen, özel eğitimli ve belge almış kişidir. Arama kurtarma, keşif, bakım-onarım ve sualtı çalışmaları gibi birçok alanda görev alabilir.

Fisherman: A certified individual trained to independently conduct underwater operations using a breathing apparatus. Divers are deployed for underwater search and rescue, inspections, repairs, and various underwater missions requiring specialized skills.

.....

Balıkçı Düğümü: İki ipin uçlarını birbirine güvenli bir şekilde bağlamak veya bir döngü oluşturmak için kullanılan düğümdür.

Fisherman's Knot: A knot used to securely tie the ends of two ropes together or to form a loop.

.....

Balyoz: Enkazın parçalanması, dehliz açılması, trifor kaz ayağı çivileri gibi büyük metallerin çakılması gibi işlemlerde kullanılan çok iri ve ağır bir tür çekiştir. Balyoz, arama ve kurtarma ekiplerinin kullandığı temel araçlardan biridir

Sledgehammer: A sledgehammer is a very large and heavy hammer used for breaking up debris, opening holes, driving large metals such as tripod crow's feet nails. Sledgehammer is one of the main tools used by search and rescue teams

.....

Bandaj: Yaraların üzerini kapatmak, kanamayı durdurmak veya eklemleri sabitlemek amacıyla kullanılan sargı malzemesidir. Elastik, gazlı ve üçgen gibi çeşitleri bulunur. Arama kurtarma görevlerinde hafif yaralanmalarda ilk müdahale aracı olarak kullanılır.

Bandage: A medical dressing material used to cover wounds, stop bleeding, or immobilize joints. Available in types such as elastic, gauze, and triangular bandages. In rescue missions, it serves as a primary first-aid tool for treating minor injuries on site.

.....

Baraj Patlaması: Baraj yapısının aşırı basınç, yapısal zayıflık veya doğal afet gibi nedenlerle kısmen ya da tamamen yıkılması sonucu büyük miktarda suyun kontrolsüz şekilde boşalmasıyla meydana gelen yıkıcı olaydır. Can ve mal kaybına neden olabilecek ciddi sel ve taşkın riskleri doğurur.

Dam Failure: A catastrophic event in which a dam structure partially or completely collapses due to excessive pressure, structural weakness, or natural disasters. It results in uncontrolled water release, causing severe flooding, widespread damage, and potential loss of life.

.....

Baret: Çalışma sırasında başı darbe, düşme, çarpma veya elektrik çarpması gibi risklere karşı koruyan kişisel koruyucu donanımdır. Güvenliğin sağlanması amacıyla özellikle inşaat, arama kurtarma ve endüstriyel alanlarda kullanılır.

Hard hat: *A personal protective equipment designed to protect the head from impacts, falling objects, bumps, or electric shock hazards during work. Widely used in construction, search and rescue, and industrial settings to ensure worker safety.*

Barınma: Afet sonrasında birey veya toplulukların; hava koşulları, güvenlik tehditleri, sağlık riskleri ve çevresel faktörlerden korunmak amacıyla kısa ya da uzun süreli olarak yapı veya konaklama alanlarında ikamet etmesidir. Barınma, temel insani ihtiyaçların karşılanmasını ve yaşamın sürdürülebilirliğini sağlamayı amaçlar.

Housing: *The provision of temporary or long-term accommodation for individuals or communities after a disaster to protect them from weather conditions, safety threats, health risks, and environmental hazards. Housing ensures basic human needs are met and supports the continuity of life in crisis situations.*

Barometre: Atmosfer basıncını ölçmeye yarayan alettir.

Barometer: An instrument for measuring atmospheric pressure.

Barutlu Kesici: Barut kapsülü ile çalışan, yüksek enerjiyle çelik veya kalın yüzeyleri kesebilen güçlü alettir. Enerjisi kimyasal tepkimeye dayanır ve özellikle çelik yapı müdahalelerinde, arama kurtarma ve acil durum operasyonlarında kullanılır.

Powder-Actuated Cutter: *A powerful cutting tool that operates using a small explosive charge to generate high-energy force, capable of cutting through steel or thick surfaces. Commonly used in structural interventions during rescue operations and emergency situations.*

Basınç Odası: İçindeki hava basıncının çevreye göre kontrollü şekilde artırılabilirdiği veya azaltılabilirdiği, kapalı ve sızdırmaz bir ortama sahip özel bir yapıdır. Havacılık, dalış sonrası hastalıklar, karbonmonoksit zehirlenmesi gibi tıbbi durumlar ve bazı arama kurtarma uygulamalarında tedavi veya simülasyon amaçlı kullanılır.

Pressure Chamber: *A sealed and airtight environment where air pressure can be increased or decreased relative to the surrounding atmosphere. Used in aviation training, treatment of decompression sickness after diving, carbon monoxide poisoning, and certain rescue simulations or medical applications.*

Basınçlı Hava Tüpü: Hidrolik aletler, solunum cihazları ve kesme-ayırma araçları gibi ekipmanlara enerji sağlayan yüksek basınçlı gaz tüpleridir. Genellikle çelikten üretilir ve içinde sıkıştırılmış hava, oksijen veya başka gazlar bulunabilir. Afet, kurtarma ve sanayi alanlarında yaygın olarak kullanılır.

Compressed Air Cylinder: *A high-pressure gas cylinder, usually made of steel, containing compressed air, oxygen, or other gases. Used to power hydraulic tools, breathing apparatus, and cutting or spreading equipment in rescue, disaster response, and industrial operations.*

.....

Basınçlı Sistemler: Birim alana uygulanan kuvvet olarak tanımlanan basınç bazı ekipmanların çalışma sistemidir. Bir çok arama kurtarma malzemesi Hidrolik ekipmanlar, basınçlı hava tüpleri, kaldırma yastıkları gibi sistemler bu basınç ile çalışmaktadır. Müdahale personeli basınçlı sistemler hakkında eğitilmiş ve deneyimli olmak zorundadır. Yanlış kullanımlar telafisi zor sonuçlara sebep olabilir.

Pressurized Systems: *Pressure, defined as the force applied to a unit area, is the working system of some equipment. Many search and rescue equipment such as hydraulic equipment, compressed air cylinders, lifting cushions work with this pressure. Intervention personnel must be trained and experienced in pressurized systems. Misuse can lead to irreparable consequences.*

.....

Basit Nükleer Silah: Nükleer silah sahibi bir ülkeden yasadışı yollarla temin edilen ya da çalınan nükleer malzemeler kullanılarak imal edilen nükleer silahlardır. Bu tür silahlar, genellikle devlet dışı aktörler tarafından yasa dışı yöntemlerle üretilir ve ciddi güvenlik tehditleri oluşturur.

Simple Nuclear Weapon: *Simple or Primitive Nuclear Weapons are nuclear devices manufactured using nuclear materials illegally obtained or stolen from a nuclear-armed country. These weapons are typically produced by non-state actors through illicit means and pose significant security threats.*

.....

Başa Çıkma Kapasitesi: Devletin, kurumların ve toplumun veya bireylerin bilgi, beceri, kaynak ve organizasyon yapısıyla afet ve acil durumlara, krizlere, tehlike ve risklere etkin bir şekilde karşı koyma yeteneğidir.

Coping Capacity: *It is the ability of the state, institutions and society or individuals to effectively counter disasters and emergencies, crises, hazards and risks with their knowledge, skills, resources and organizational structure.*

.....

Başkanlık: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığını ifade eder.

Presidency: *Disaster and Emergency Management Presidency.*

.....

Başkanlık AYM (Afet Yönetimi Merkezi): Yurt içinde ve yurt dışında meydana gelen afet ve acil durumlar ile ilgili olarak, hazırlık ve müdahale faaliyetlerinden, kamu kurum ve kuruluşları, afet ve acil durum yönetim merkezleri ve sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyon ve iş birliğini sağlamak amacıyla AFAD personelinden oluşan ve 24 saat esasına göre çalışan merkezdir.

Presidency DMC (Disaster Management Center): *It is a center consisting of AFAD personnel and working on a 24-hour basis in order to ensure coordination and cooperation among public institutions and organizations, disaster and emergency management centers and non-governmental organizations in preparation and response activities related to disasters and emergencies occurring in Turkey and abroad.*

.....

Başlangıç Noktasına Dönüş: Dronların, arıza veya sinyal kaybı gibi durumlarda başlangıç noktasına otomatik olarak geri dönmesidir.

Return to Home: *Drones automatically return to the starting point in case of malfunction or loss of signal.*

.....

Başlangıç Yangını: Henüz başlangıç aşamasında olan, alevlerin ve dumanın henüz yaygınlaşmadığı, yangın bölgesinin büyümeden ve çevreye zarar vermeden müdahale edilmesinin mümkün olduğu yangın durumudur.

Initial Fire: *It is a fire situation that is still in the initial stage, where flames and smoke have not yet spread and it is possible to intervene before the fire area grows and damages the environment.*

.....

Bataklık: Suyu doymuş, yumuşak, çamurlu ve zemini belirsiz olan, geçişi zor veya tehlikeli doğal alanlardır. Bu tür zeminler su, kil, kum, çürümüş organik madde ve yosun karışımıyla oluşmuş gevşek yapıdadır. Bataklık alanlarda müdahale gerektiren olaylar, insanların veya hayvanların içine gömülerek mahsur kaldığı, hareket kabiliyetinin kısıtlandığı ve hızla müdahale gerektiren olaylardır. Müdahale sırasında özel bilgi ve donanım ihtiyacı vardır.

Swamp: *A water-saturated, soft, muddy, and unstable natural area with uncertain ground conditions, making passage difficult or dangerous. Formed from a mixture of water, clay, sand, decayed organic matter, and moss. Rescue operations in swamps often involve people or animals trapped in sinking terrain, requiring specialized knowledge and equipment for safe intervention.*

.....

Bataryalı Cam Kesme: Ulaşım kazalarında araç içerisinde mahsur kalanları kurtarmak amacıyla, camı parçalamadan ve içeridekilere zarar vermeden keserek çıkartmak için kullanılan ekipmandır. Genellikle batarya ile çalışan bu cihazlar, hızlı ve güvenli müdahale imkânı sağlar.

Battery-Powered Glass Cutter: A rescue tool used in vehicle extrication to safely cut and remove glass windows without shattering them or harming occupants. Battery-operated, it allows quick and efficient access to trapped individuals during emergencies.

.....

Baton: Yürüyüş ve tırmanışlarda dengenin sağlanması ve yükün hafifletilmesi amacıyla kullanılan teknik ekipmandır. Ayarlanabilir boyu ve ergonomik yapısıyla zorlu arazilerde kullanıcıya destek sağlar.

Trekking Pole: A technical piece of equipment used in hiking and climbing to improve balance, reduce strain on the body, and support movement over difficult terrain. It is usually adjustable in length and ergonomically designed for ease of use.

.....

Baz: Suda çözündüğünde OH⁻ iyonu açığa çıkaran, asitlerle reaksiyona girerek tuzları oluşturan kimyasal maddelerdir.

Base: Chemical substances that release OH⁻ ions when dissolved in water and react with acids to form salts.

.....

Baz İstasyonu: Cep telefonu, veri cihazları ve diğer kablosuz iletişim cihazları arasında radyo dalgaları üzerinden ses, veri ve mesajlaşma sinyalleri alıp veren ve bu sinyalleri alt yapı ağına ileten iletişim üssüdür.

Base Station: It is the communication base that transmits and receives voice, data and messaging signals over radio waves between cell phones, data devices and other wireless communication devices and transmits these signals to the infrastructure network.

.....

Baz İstasyonu Verileri: Kayıp kişilerin son konumlarının tespiti amacıyla mobil operatörlerden elde edilen; sinyal gücü, bağlantı süresi ve hücre geçiş bilgilerini içeren teknik veri setidir. Bu veriler, arama ve kurtarma çalışmalarında yer belirleme sürecine katkı sağlar.

Cell Tower Data: A set of technical data obtained from mobile network operators to help locate missing persons. It includes signal strength, connection duration, and cell handover information, aiding search and rescue teams in identifying a person's last known position.

.....

B-C Tipi Hortum: İtfaiye araçları veya harici motopomplardan yangına su aktarımı sağlayan hortumlardır. Verici hortumlar olarak da bilinirler. Genelde uzunlukları 20 metre olan bu hortumlar uçlarında bulunan rekorlar yardımı ile birbirlerine eklenerek uzatılabilirler.

B-C Type Hose: They are hoses that transfer water from fire trucks or external motopumps to the fire. They are also known as transmitter hoses. These hoses, which are generally 20 meters long, can be extended by adding to each other with the help of the connectors at the ends.

Beden Sağlığının Korunması ve Geliştirilmesi: Arama kurtarma teknisyenlerinin, fiziksel kondisyonlarını korumak ve geliştirmek amacıyla, il müdürlükleri tarafından uygulanan düzenli beden eğitimi programlarıdır. Bu programlar kapsamında; koşu, kültüf fizik, pentatlon, kas geliştirici egzersizler ve uygun görülen diğer spor faaliyetleri ile personelin görev performansının ve fiziki yeterliliğinin artırılması hedeflenir.

Protection and Promotion of Physical Health: Regular physical training programs implemented by provincial directorates to maintain and improve the physical condition of search and rescue technicians. The programs include running, calisthenics, pentathlon, muscle-building exercises, and other sports activities deemed appropriate to enhance personnel performance and physical fitness.

Bekap: Dağcılık, tırmanış ve ipli iniş-çıkış gibi eğitim ve kurtarma operasyonlarında ana emniyet sistemine ek olarak oluşturulan ikincil güvenlik önlemidir. İpli kurtarma operasyonları ve eğitimlerde mutlaka bulunması gereken hayati bir emniyet unsurudur.

Backup: An additional safety system established alongside the main belay or anchor system during climbing, rope access training, or rescue operations. A critical safety measure to prevent accidents in case of primary system failure.

Bekerel: Bir saniyede meydana gelen çekirdek bozunumlarının sayısını ifade eden radyoaktivite birimidir. Radyoaktif bir maddenin etkinliğini nicel olarak belirtmekte kullanılır ve sembolü Bq'dir.

Becquerel: A unit of radioactivity that indicates the number of nuclear decays occurring per second in a material. Used to quantitatively express the activity level of radioactive substances.

Bekleme Fiksi: Yoğun hava trafiği sırasında, hava trafik kontrolörünün uçakları belirli bir süre havada güvenli bir şekilde bekletmek için kullandığı coğrafi referans noktasıdır. Bu noktaya ulaşan uçaklar, genellikle oval bir rota izleyerek bekler. Bekleme fikstürleri, iniş sırasını düzenleyerek hava sahasında güvenliği artırır ve çarpışma, yaklaşma kazaları gibi risklerin önlenmesine yardımcı olur.

Holding Fix: A predefined geographical waypoint used by air traffic controllers

to safely hold aircraft in a designated airspace during heavy traffic. Aircraft fly a racetrack pattern around this fix, maintaining safe separation and organizing landing sequences to reduce collision risks.

Bekleme Noktası: Acil durumun çeşidine göre kurtarma ve yangınla mücadele ekiplerinin daha etkin olabilmeleri için hazır bulundukları bölgedir.

Waiting Point: It is the area where rescue and fire-fighting teams are ready to be more effective depending on the type of emergency.

Beklenmedik Durum: Genellikle acil ve olağandışı durumlar ile çeşitli sorunlara yol açabilecek olasılıkları ifade eden kavramdır. Risk yönetimi ve müdahale planlamalarında bu tür durumlara karşı önceden tedbir alınması amaçlanır.

Unexpected Situation: A concept referring to emergency or unusual events that may lead to various risks or problems. In risk management and emergency planning, preventive measures are taken in advance to minimize the impact of such unforeseen situations.

Beklenmedik Olay Planı: Havaalanında operasyon gerektiren acil durumlarda, güvenlik güçleri ve ilgili diğer birimlerin koordineli şekilde kullanılmasını düzenleyen plandır.

Contingency Plan: A structured plan that defines the coordinated use of security forces and other relevant units during emergencies that require operational response at an airport. Ensures an organized and effective reaction to unexpected incidents affecting airport safety and operations.

B

Bekletme Havzası: Taşkınları önlemek için sel sularını denetimli biçimde tutup bırakmaya yarayan havuz ya da depodur.

Detention Basin: A pool or reservoir used to hold and release flood waters in a controlled manner to prevent floods.

Bekletme Merkezi: Düzensiz göçmen veya sığınmacıları, kabul eden ülkeye ilk varışlarında bekletildikleri tesislerdir.

Holding Center: Facilities where irregular migrants or asylum seekers are held when they first arrive in the receiving country.

Belirlenmiş Hastane: Nükleer tesislerin yakınında bulunan ve radyasyona ve/veya radyoaktif bulaşmaya maruz kalmış bireylerin genel tedavilerinin gerçekleştirileceği hastanedir.

Designated Hospital: *A hospital located near nuclear facilities where general treatment of individuals who have been exposed to radiation and/or radioactive contamination will be carried out.*

.....

Benzinli Ocak: Soğuk ve rüzgârlı ortamlarda sıvı yakıtla çalışan, hızlı ve yüksek ısı sağlayabilen taşınabilir kamp ocağıdır. Genellikle açık hava faaliyetlerinde, dağcılık ve kampçılık gibi alanlarda kullanılır ve düşük sıcaklıklarda dahi verimli çalışacak şekilde tasarlanmıştır.

Gasoline Cooker: *A portable camping stove that runs on liquid fuel (gasoline), designed to provide high and fast heat output even in cold and windy conditions. Often used in outdoor activities such as mountaineering and camping, particularly in low-temperature environments.*

.....

Bertaraf: KBRN tehdidi oluşturan maddelerin veya unsurların güvenli bir şekilde etkisiz hale getirilmesi, zararsızlaştırılması, ortadan kaldırılması veya çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde kontrol altına alınması işlemidir.

Disposal: *It is the process of safely neutralizing, neutralizing, eliminating or controlling substances or elements that pose a CBRN threat in a way that does not harm the environment and human health.*

.....

Beş Mevsim Çadır: Zorlu hava koşullarında, özellikle yüksek rakımlarda güvenli barınma sağlamak amacıyla kullanılan, yoğun kar ve şiddetli rüzgâra dayanıklı, ekstra izolasyon ve sağlam iskelet yapısına sahip özel bir çadırır. Genellikle dağcılar tarafından tercih edilir.

Five-Season Tent: *A specialized, extra-insulated tent with a reinforced frame designed to withstand extreme weather conditions, such as heavy snow, strong winds, and very low temperatures. Commonly used by mountaineers for safe shelter in high-altitude or severe environments.*

.....

Beta Radyasyonu: Bir radyoaktif atomun bozunumu sırasında atom çekirdeğinden yayınlanan pozitif veya negatif yüklü elektrondur.

Beta Radiation: *A positively or negatively charged electron emitted from the nucleus of a radioactive atom during its decay.*

.....

Beton Kesme Su Tankı: Kesim esnasında çıkacak tozu engellemek, kesme bıçağının soğumasını sağlamak ve ekipman ömrünü uzatmak amacıyla beton kesme makineleriyle birlikte kullanılan taşınabilir su deposudur.

Concrete Cutting Water Tank: *It is a portable water tank used with concrete cutting machines to prevent dust during cutting, to cool the cutting blade and to extend the life of the equipment.*

.....

Beton Kırıcı: Güçlü, yüksek ve sert darbelerle yüzeyleri parçalamaya yarayan elektrikli veya pnömatik bir cihazdır. Genellikle beton blokların, sert zeminlerin ve yapı elemanlarının kırılması amacıyla kullanılır ve inşaat, yıkım ile kurtarma çalışmalarında önemli bir ekipmandır.

Concrete Crusher: *An electric or pneumatic power tool designed to break concrete blocks, solid surfaces, or structural elements through strong, repetitive impacts. Frequently used in construction, demolition, and rescue operations to clear heavy debris.*

.....

Beton Patlatma Makinesi: Enkaz altında mahsur kalanları kurtarmak için beton yapıları kontrollü şekilde kırmaya yarayan, taşınabilir hidrolik veya pnömatik sistemli ağır ekipmandır.

Concrete Breaker: *It is a heavy equipment with a portable hydraulic or pneumatic system for breaking concrete structures in a controlled manner to rescue those trapped under the rubble.*

.....

Beton Vibratörü: İnşaatın beton döküm aşamasında, karışım içinde oluşan hava kabarcıklarını gidererek betonun dayanımını artıran cihazdır. Homojen ve boşluksuz bir yapı elde edilmesini sağlar.

Concrete Vibrator: *A device used during the concrete pouring process to eliminate air bubbles within the mix, ensuring a compact, homogeneous, and void-free structure. It significantly improves the strength and durability of the concrete.*

.....

Betonarme Yapı: Temel, kolon, kiriş, perde ve döşemeler gibi taşıyıcı sistem elemanları betonarme olan yapı türüdür.

Reinforced Concrete Structure: *It is a type of building whose structural system elements such as foundations, columns, beams, curtains and slabs are made of reinforced concrete.*

.....

Bildirim: Afet ve acil durumlarda, ihbarın alınmasından operasyonun tamamlanmasına kadar kullanılan tüm formlar, bilgi ve belgeler bildirim kapsamında değerlendirilir. Bu belgeler, olayın takibi, koordinasyonu ve raporlanması için temel verileri oluşturur.

Notification: In disaster and emergency management, this term covers all reports, forms, and documents exchanged from the moment an incident is reported until the operation is completed. Notifications form the basis for tracking, coordinating, and documenting events.

Bilgi Formları: Afet sonrası veya hazırlık süreçlerinde, olayla ilgili verilerin düzenli ve sistemli şekilde kaydedilmesini sağlayan belgeler bütünüdür. Görev kayıtları, afetzede bilgileri, lojistik talepler gibi farklı içeriklerde olabilir.

Information Forms: A set of documents designed to systematically collect and record data during disaster response and recovery operations. These may include mission records, survivor information sheets, and logistics requests to ensure organized coordination.

Bilgi Notu: Belirli bir olay, görev veya operasyon hakkında bilgi ve açıklama içeren resmi veya yarı-resmi yazılı belgedir. Karar alıcılar için bilgilendirme amacıyla hazırlanır.

Information Note: An official or semi-official written document containing information and explanations about a specific event, mission or operation. It is prepared for informational purposes for decision-makers.

Bilgi Sistemleri: Araştırma, planlama ve yönetimlerin karar verme yeteneklerini artırmak amacıyla çeşitli kaynaklardan gelen veya toplanan verileri işleyerek bilgi hâline çeviren ve bilgisayar ortamında erişime sunan sistemler.

Information Systems: Systems that process and transform data from various sources into information in order to increase the decision-making capabilities of research, planning and management and make them accessible in computerized environment.

Bilgi ve İletişim Altyapısı: Farklı yerlerde bulunan kullanıcıların, cihazların veya sistemlerin birbiriyle veri ve bilgi paylaşabilmesini sağlayan alt yapıdır.

Information and Communication Infrastructure: It is the infrastructure that enables users, devices or systems in different locations to share data and information with each other.

Bilgi Yönetimi: Yapılacak iş ve işlemler için gerekli olan bilgilerin toplanması, analiz edilmesi, sıralanması, güncellenmesi ve ilgili taraflarla paylaşılması gibi eylemlerin gerçekleştirilmesi sürecidir.

Knowledge Management: *It is the process of performing actions such as collecting, analyzing, sorting, updating and sharing the information required for the work and transactions to be carried out with the relevant parties.*

.....

Bilgilendirme: Arama kurtarma süreçlerinin her aşamasında elde edilen bilgilerin ilgili kişi, birim veya kurumlarla paylaşılması sürecidir. İhbarın iletilmesi, enkaz alanı hakkında ekiplerin bilgilendirilmesi, raporların AADYM'ye sunulması ve yetkililerin kamuoyunu bilgilendirmesi gibi uygulamaları kapsar.

Information: *The process of sharing relevant data and updates with individuals, teams, or institutions during all phases of search and rescue operations. Examples include forwarding emergency calls, informing teams about the disaster site, submitting reports to the Disaster and Emergency Coordination Center (AADYM), or updating public authorities.*

.....

Bilinci Açık: Kazazedenin hayati fonksiyonlarının aktif olduğu, çevreye tepki verdiği ve sözlü iletişim kurulabildiği durumu ifade eder.

Conscious: *It refers to a situation in which the survivor's vital functions are active, responds to the environment and verbal communication can be established.*

.....

Bilinçlendirme: Toplumun afetlere karşı alışkanlık ve hazırlık biçimlerini, daha güvenli ve risk azaltma anlayışı doğrultusunda değiştirmek amacıyla sürekli olarak yapılan eğitim, bilgilendirme ve tatbikat çalışmaları sürecidir.

Awareness Raising: *It is the process of continuous training, information and drill activities in order to change the habits and preparations of the society against disasters in line with a safer and risk reduction approach.*

.....

Bilinen Son Konum: Kaybolan veya tehlike altında olan kişilerin son olarak görüldüğü veya bulunduğu yerdir. Bilinen son konum, arama ve kurtarma ekiplerinin arama alanını daraltmasına yardımcı olur ve kayıp kişileri kısa sürede bulma olasılığını artırır. Bu konum, tanıkların ifadeleri, kayıp kişilerin bıraktığı izler, telefon veya GPS sinyalleri, kamera kayıtları gibi çeşitli kaynaklardan elde edilebilir. Son konumun belirlenmesi arama kurtarma çalışmalarının başarısı için çok önemlidir.

Last Known Location: *The last place where a missing or endangered person was seen or confirmed to have been. This information helps search and rescue teams narrow down search areas and significantly increases the chances of finding the person quickly. Determined through witness statements, footprints, phone or GPS signals, surveillance footage, or other evidence sources.*

.....

Bilir Kişi: Uzman görüşü gereken olay, yapı ya da teknik durum hakkında bilgisi olan ve resmi mercilerce atanarak inceleme yapma yetkisi verilen kişidir. Özellikle yapısal hasarlar, yangınlar veya afet sonrası oluşan zararların değerlendirilme süreçlerinde önemli rol oynar.

Expert Witness: *A person who has knowledge about the event, structure or technical situation requiring expert opinion and who is appointed by the official authorities and authorized to conduct an inspection. It plays an important role especially in the assessment processes of structural damages, fires or post-disaster damages.*

Bilir Kişi Raporu: Bilirkişinin gözlemleri, analizleri ve teknik değerlendirmeleri doğrultusunda hazırladığı yazılı belgedir. Hukuki karar süreçleri, tazminat işlemleri ve teknik yeniden yapılandırma süreçlerinde resmi belge olarak kullanılır.

Expert Witness Report: *It is a written document prepared by the expert based on his/her observations, analysis and technical assessments. It is used as an official document in legal decision-making processes, compensation procedures and technical restructuring processes.*

Bilişim Sistemleri: Bilgi ve iletişim teknolojileri vasıtasıyla sağlanan her türlü hizmet, işlem, veri ve bunların sunumunda yer alan sistem veya sistemlerdir.

Information Systems: *All kinds of services, transactions, data provided through information and communication technologies and the system or systems involved in their provision.*

Bina: İnsanların barınma, çalışma, dinlenme, ibadet etme veya sosyalleşme gibi çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla inşa edilen, üstü örtülü ve kapalı yapılardır. Kullanım amacına göre tasarlanan bu yapılar ahşap, kerpiç, kagir, betonarme veya çelik gibi farklı yapı malzemeleriyle inşa edilebilir.

Building: *A structure with a roof and enclosed space, constructed to meet various human needs such as housing, working, resting, worshipping, or socializing. Buildings can be made from different materials, including wood, adobe, masonry, reinforced concrete, or steel, and are designed based on their intended purpose.*

Bina Alanı: İmar Yönetmeliğine göre aydınlık ve çıkmlar dışta tutulmak üzere binanın arsa zemininde kapladığı alandır.

Building Area: *According to the Zoning Regulation, it is the area that the building occupies on the ground of the plot, excluding light and overhangs.*

Bina Çökmesi: Binanın taşıyıcı sisteminde meydana gelen hasarlar nedeniyle, yapısal bütünlüğünü kaybederek kısmen ya da tamamen çökmesi durumudur. Bu olay, yapım hataları, aşırı yükleme, doğal afetler (deprem, sel, heyelan), yangın, patlama veya malzeme yorgunluğu gibi nedenlerle oluşabilir.

Building Collapse: *It is the condition of partial or total collapse of a building by losing its structural integrity due to damages to its structural system. This event may occur due to construction errors, overloading, natural disasters (earthquake, flood, landslide), fire, explosion or material fatigue.*

Bina İçi Koruma: KBRN tehdit veya tehlikesi durumunda, bulunduğunuz bölgeden tahliye olmak yerine, mevcut binada güvenli bir alana geçerek korunma eylemidir. Bu yöntem; dış ortamla temasın kesilmesi, hava girişlerinin kapatılması ve içeride kalınarak maruziyetin en aza indirilmesi esasına dayanır. Özellikle ani gelişen KBRN olaylarında, dışarı çıkmanın riskli olduğu durumlarda uygulanır.

Local Support Team: *In the event of a CBRN threat or danger, instead of evacuating, you move to a safe area within the existing building to protect yourself. This method is based on the principle of cutting off contact with the outside environment, closing air intakes, and minimizing exposure by staying inside. It is particularly applicable during sudden CBRN incidents and when going outside is risky.*

Bina Kaçış Yolları: Yangın, deprem veya diğer tehlikeler gibi acil durumlarda bina sakinlerinin güvenli ve etkili bir şekilde tahliyesi için tasarlanmış, bina içindeki belirlenmiş yollar ve çıkışlardır. Bu yollar açıkça işaretlenmiş, engellenmemiş ve insanları binanın dışındaki güvenli bir toplanma alanına yönlendirecek şekilde planlanmıştır.

Building Evacuation Routes: *Designated routes and exits within a building designed for the safe and efficient evacuation of occupants in emergencies such as fire, earthquake, or other hazards. These routes are clearly marked, unobstructed, and planned to direct people to a safe assembly area outside the building.*

Bina Triyajı: Afet veya acil durum sonrası, binaların tehlike durumu, içeride bulunan kişi sayısı ve etkilenen alanın büyüklüğü gibi kriterler dikkate alınarak, müdahale önceliğinin belirlenmesi sürecidir.

Building Triage: *The process of determining intervention priorities for buildings after a disaster or emergency based on factors such as structural hazards, the number of people trapped inside, and the size of the affected area. Helps rescue teams allocate resources effectively and prioritize life-saving operations.*

Bina Yüksekliği: Yapının kot aldığı noktadan saçak seviyesine kadar olan mesafeyi veya imar planı ile yangından korunma yönetmeliklerinde belirtilen yüksekliği ifade eder. Yangın güvenliği, tahliye planlaması, arama kurtarma ekipmanı seçimi ve operasyon stratejilerinin belirlenmesinde önemli bir faktördür. Farklı bina türleri için değişen standartlara sahip olan bina yüksekliği, ekiplerin yüksekte çalışma tekniklerini uygulamasını gerektirebilir.

Building Height: *The vertical distance from the building's reference ground level to the eaves or the maximum permissible height defined by urban planning and fire safety regulations. It is an important factor for fire protection, evacuation planning, rescue equipment selection, and operational strategy development. Different building types have varying standards and may require specialized high-altitude rescue techniques.*

Bir Uzun Bir Kısa Düdük: Duraklatılan çalışmaların yeniden başlatılması talimatını ileten, 3 saniye uzun ve 1 saniye kısa düdük sesinden oluşan uluslararası kabul görmüş acil durum sinyalidir.

One Long and One Short Whistle: *An internationally recognized emergency signal consisting of one 3-second-long whistle sound followed by a short whistle sound. It indicates the command to resume previously paused operations in search and rescue or emergency response scenarios.*

Bir Uzun Düdük: Tüm operasyonel faaliyetlerin geçici olarak durdurulup beklemeye geçilmesini bildiren 3 saniyelik kesintisiz düdük sesinden oluşan uluslararası kabul görmüş acil durum sinyalidir. Ekipler operasyon alanını terk etmeden sessizce beklerler.

One Long Whistle: *It is an internationally recognized emergency signal consisting of a 3-second continuous whistle sound indicating that all operational activities are temporarily stopped and put on standby. Teams wait silently without leaving the operation area.*

Bireysel Görüşme: Afetin yol açtığı sıkıntıların ve travma sonrası gelişebilecek psikolojik bozuklukların tanımlanması ya da çözümüne yönelik olarak uzman psikosoyal müdahale ekipleri tarafından yapılan destek amaçlı görüşmedir. Bu görüşmeler, afetzedelerin duygusal iyilik hâlini güçlendirmeye ve toparlanma sürecine katkı sağlamaya yöneliktir.

Individual Interview: *A support-oriented discussion conducted by professional psychosocial intervention teams with disaster survivors to assess and address distress caused by the event, as well as potential post-traumatic psychological disorders. These interviews aim to enhance emotional well-being and assist in the recovery process.*

Bireysel Korunma: KBRN tehdit ve tehlikeleri ile birey arasında fiziksel bir bariyer oluşturarak sağlanan korunmadır. Bu koruma, kişisel koruyucu donanımların kullanımıyla gerçekleştirilebilir ve bireyin maruziyetini en aza indirmeyi amaçlar.

Individual Protection: A safety measure that creates a physical barrier between an individual and CBRN (Chemical, Biological, Radiological, and Nuclear) hazards. It involves the use of personal protective equipment (PPE) to minimize exposure and ensure personal safety during hazardous incidents.

Birim: Bir niceliğin ölçülmesi, ifade edilmesi ve aynı tür niceliklerin karşılaştırılabilmesi için kullanılan uluslararası standart büyüklüktür. Fiziksel, kimyasal veya matematiksel büyüklüklerin tanımlanmasında temel referans noktası sağlar.

Unit: A standardized quantity used to measure, express, and compare physical, chemical, or mathematical properties. Provides a common reference framework for consistent and accurate communication of measurements in scientific and technical fields.

Birim Amiri: Birlik Müdürlükleri ve İl Ekiplerinde arama ve kurtarmaya ilişkin görevleri yerine getirmek için oluşturulan idari yapı yöneticisidir.

Unit Supervisor: It is the manager of the administrative structure established to fulfill the duties related to search and rescue in Union Directorates and Provincial Teams.

Birim Amirliği: Birlik Müdürlüğü ve İl Ekiplerinde arama ve kurtarmaya ilişkin görevleri yerine getirmek için oluşturulan idari yapıyı ifade eder.

Unit Supervision: It refers to the administrative structure established to fulfill the duties related to Search and Rescue in the Union Directorate and Provincial Teams.

Bitkisel Halat: Kenevir, jüt, manila gibi doğal liflerden üretilen ve suya dayanıklı olmayan halat türüdür. Doğal yapısı nedeniyle çevre dostudur ve yük taşıma gibi geleneksel uygulamalarda tercih edilir. Mekanik dayanımı sentetik halatlara göre daha düşük olmakla birlikte, kullanım alanlarında kolaylıkla geri dönüştürülebilir.

Natural Fiber Rope: A type of rope made from natural plant fibers such as hemp, jute, or manila. Unlike synthetic ropes, it is not water-resistant and has lower mechanical strength but is environmentally friendly and biodegradable. Often used in traditional load-bearing applications.

Bivak Torbası: Uyku tulumu üzerine geçirilebilen, su geçirmez yapısıyla acil barınma sağlayan, portatif koruyucu torbadır.

Bivouac Bag: *It is a portable protective bag that can be worn over a sleeping bag and provides emergency shelter with its waterproof structure.*

Bioemniyet: Biyolojik ajanların kaybolması, çalınması, kötü amaçla kullanılması, kasıtlı olarak yayılması ya da yetkisiz kişilerin erişimine, kullanımına veya transferine karşı alınan kontrol, korunma ve izlenebilirlik önlemleridir. Laboratuvarlar, araştırma merkezleri ve sağlık tesisleri gibi alanlarda güvenliği sağlamak amacıyla ulusal ve uluslararası düzenlemeler doğrultusunda uygulanır.

Biosafety: *Measures and procedures implemented to prevent the loss, theft, misuse, intentional release, or unauthorized access to biological agents. Applied in laboratories, research centers, and healthcare facilities under national and international biosafety and biosecurity guidelines.*

Biyogüvenlik: Biyolojik ajanların kaza sonucu yayılmasını ve bu ajanlara istem dışı maruz kalınmasını önlemeye yönelik prensipler, teknolojiler ve uygulamalardır. İnsanların ve çevrenin korunmasını amaçlayan biyogüvenlik önlemleri, özellikle laboratuvar ortamlarında bulaşma riskini en aza indirmek için hayati öneme sahiptir.

Biosafety: *Principles, technologies, and practices designed to prevent the accidental release of biological agents and unintentional exposure to them. Aims to protect human health and the environment, particularly in laboratory settings, by minimizing contamination risks.*

Biyogüvenlik Laboratuvarı: Klinik olarak mikroorganizma, bileşenleri veya türevlerinin incelendiği, işlem yapıldığı ve depolandığı tesistir.

Biosafety Laboratory: *A facility where microorganisms, their components or derivatives are clinically examined, processed and stored.*

Biyohazırlık: İnsanların, hayvanların veya bitkilerin sağlığının biyolojik tehlikelere karşı korunmasını kapsayan çalışmaların bütünüdür.

Biopreparedness: *It is the whole of the work involving the protection of the health of humans, animals or plants against biological hazards.*

Biyolojik Çeşitlilik: Bir bölgedeki genlerin, türlerin, ekosistemlerin ve ekolojik olayların oluşturduğu bir bütündür.

Biodiversity: *It is a collection of genes, species, ecosystems and ecological phenomena in a region.*

.....

Biyolojik Savaş: Zararlı bakteri, virüs ve mantarların silah haline getirilerek insanlar, hayvanlar ve bitkilere zarar vermek veya onları öldürmek amacıyla kullanılmasıdır. Yalnızca öldürücü etkiler için değil, toplum sağlığını bozarak ekonomik ve sosyal yapıyı zayıflatmak amacıyla da uygulanabilir.

Biological Warfare: *Biological Warfare refers to the use of harmful bacteria, viruses, and fungi as weapons to cause harm or death to humans, animals, and plants. It is employed not only for lethal effects but also to disrupt public health, thereby weakening economic and social structures.*

.....

Biyolojik Savaş Ajanı (Biyolojik Ajan): İnsan, hayvan ve bitkilerde hastalık ya da ölüm oluşturmak veya malzeme ve çevreye zarar vermek amacıyla silah yapımında kullanılan organizma ve toksinlerdir. Bu ajanlar biyolojik savaş ve biyoterörizm faaliyetlerinde kullanılabilecek niteliktedir.

Biological Warfare Agent: *Biological Warfare Agent refers to organisms and toxins used in the production of weapons intended to cause disease or death in humans, animals, and plants, or to damage materials and the environment. These agents are capable of being used in biological warfare and bioterrorism activities.*

.....

Biyolojik Savunma: Biyolojik harp maddeleri kullanılan saldırılara karşı savunma önlemlerinin belirlenmesi ve uygulanmasında kullanılan yöntem, plan ve usullerdir. Bu kapsamda tespit, koruma, dekontaminasyon ve müdahale süreçleri yer alır.

Biological Defense: *Biological Defense refers to the methods, plans, and procedures used to determine and implement protective measures against attacks involving biological warfare agents. This includes detection, protection, decontamination, and response processes.*

.....

Biyolojik Silah: Canlıların sağlığı üzerinde zarara yol açan bakteri, virüs, mantar gibi mikroorganizmalar ile çeşitli yöntemlerle elde edilen biyolojik zehirlerden oluşan bir silah türüdür. Bu silahlar, insan, hayvan veya bitkileri hedef alarak hastalık yayma, öldürme veya ekonomik ve toplumsal zarar verme amacıyla kullanılır.

Biological Weapon: *Biological Weapon is a type of weapon composed of microorganisms such as bacteria, viruses, fungi, or biological toxins produced by various methods that cause harm to living beings' health. These weapons target humans, animals, or plants to spread disease, cause death, or inflict economic and social damage.*

.....

Biyolojik Tehlike: İnsan, hayvan veya diğer canlıların sağlığını tehdit eden organizmaların veya bu organizmaların ürettiği toksinlerin varlığıdır. Bu tehlikeler; bakteri, virüs, mantar veya bunların oluşturduğu biyolojik toksinler şeklinde ortaya çıkabilir.

Biohazard: Biohazard refers to the presence of organisms or toxins produced by these organisms that pose a threat to the health of humans, animals, or other living beings. These hazards can manifest as bacteria, viruses, fungi, or biological toxins produced by them.

Biyolojik Yarı Ömür: Bir biyolojik organizmanın veya sistemin vücuttaki bir maddenin (toksin, kimyasal veya radyoaktif madde gibi) konsantrasyonunu doğal metabolik veya eliminasyon süreçleri yoluyla yarıya indirmesi için gereken süredir. Bir maddenin canlı bir organizmada ne kadar süre aktif veya zararlı kaldığını gösterir.

Biological Half-Life: The time required for a biological organism or system to reduce the concentration of a substance (such as a toxin, chemical, or radioactive substance) in the body by half through natural metabolic or elimination processes. It indicates how long a substance remains active or harmful in a living organism.

Biyorisk: Biyolojik ajanların insanlara, hayvanlara veya doğaya zarar verme olasılığıdır.

Biorisk: It is the possibility that biological agents may harm humans, animals or nature.

Biyosavunma: Savunma sanayisinde biyolojik ajanların kullanımı veya biyolojik saldırılara karşı korunma yöntemlerini içeren biyolojik süreçlerin bütünüdür. Bu kapsamda biyolojik tehditlerin tespiti, önlenmesi, etkilerinin azaltılması ve müdahale stratejileri geliştirilir.

Biodefense: Biodefense encompasses the biological processes and strategies within the defense sector aimed at the use of biological agents or protection against biological attacks. It includes detection, prevention, mitigation of biological threats, and the development of response strategies.

Biyosensör: Ortamda bulunan biyolojik numunelere karşı seçici özellik gösteren, bu numunelerin yapı ve yoğunluk bilgilerini ölçülebilir ve işlenebilir elektrik sinyaline dönüştüren analitik cihazlardır. Tanısal uygulamalarda, çevresel izleme çalışmalarında ve biyolojik tehdit tespitinde kullanılır.

Biosensor: *Biosensor is an analytical device that selectively detects biological samples in the environment and converts information about their structure and concentration into measurable and processable electrical signals. It is used in diagnostic applications, environmental monitoring, and biological threat detection.*

Biyosuç: Biyolojik ajanların insana veya çevreye zarar verme amacıyla kullanılmasıdır. Kasten bulaştırma, sabotaj veya biyolojik silah geliştirme gibi eylemleri kapsar.

Biocriminal: *Biocriminal refers to the use of biological agents to harm humans or the environment intentionally. It includes actions such as deliberate infection, sabotage, or the development of biological weapons.*

Biyoteknoloji: Canlı organizmalar, biyolojik sistemler veya bunların türevlerini kullanarak özel amaçlı ürünler geliştirmek ya da dönüştürmek amacıyla yürütülen uygulamaların tümüdür. Bu alan; hücre ve doku biyolojisi, moleküler biyoloji, genetik, mikrobiyoloji gibi doğa bilimlerinin yanı sıra makine, elektrik-elektronik ve bilgisayar mühendisliği gibi disiplinlerin bir araya gelmesiyle şekillenir. Özellikle DNA teknolojisi kullanılarak bitki, hayvan ve mikroorganizmalar üzerinde genetik değişiklikler yapılmasını içerir.

Biotechnology: *Biotechnology encompasses all applications that use living organisms, biological systems, or their derivatives to develop or modify products for specific purposes. This field integrates natural sciences such as cell and tissue biology, molecular biology, genetics, and microbiology with engineering disciplines like mechanical, electrical-electronic, and computer engineering. It especially involves genetic modifications of plants, animals, and microorganisms using DNA technology.*

B

Biyoterörizm: Biyolojik ajanların kasıtlı olarak salınması veya yayılması, korku, panik, hastalık ya da ölüme yol açmayı amaçlayan bir eylemdir.

Bioterrorism: *Bioterrorism is the deliberate release or dissemination of biological agents with the intent to cause fear, panic, disease, or death.*

Bofor Rüzgâr Skalası: Rüzgârların kara, deniz ve kıyıdaki etkilerine göre sınıflandırıldığı, 0'dan 12'ye kadar toplam 13 dereceden oluşan uluslararası rüzgâr şiddet cetvelidir. Denizcilikte ve meteorolojide rüzgâr hızının ve etkisinin belirlenmesinde yaygın olarak kullanılır.

Bofor Wind Scale: *Bofor Wind Scale is an international wind force scale consisting of 13 levels, ranging from 0 to 12, which classifies wind strength according to its effects on land, sea, and coastal areas. It is widely used in meteorology and maritime fields to determine wind speed and impact.*

Boğucu Ajan: Solunum sistemi yoluyla vücuda girerek solunum organlarını tahriş eden, akciğerlerde ödeme yol açan, solunumu yavaşlatan veya tamamen durduran kimyasal maddelerdir. Genellikle fosgen, difosgen ve klor gibi maddeler bu gruba girer.

Choking Agent: Choking Agent refers to chemical substances that enter the body through the respiratory system, irritating the respiratory organs, causing pulmonary edema, and slowing down or completely stopping breathing. Common examples include phosgene, diphosgene, and chlorine.

Boğulma: Çeşitli nedenlere bağlı olarak vücut dokularına yeterli oksijen ulaşamaması sonucu dokularda bozulma meydana gelmesidir. Bu durum, solunum yolunun tıkanması, sıvı dolması ya da gaz zehirlenmesi gibi etkenlerle ortaya çıkabilir.

Asphyxiation: Asphyxiation is the condition where body tissues suffer damage due to insufficient oxygen reaching them. This can occur because of airway obstruction, fluid filling the lungs, or gas poisoning.

Boğulmuş Bağlama: Halatın bir nesneye sıkıca dolanarak sabitlenmesini sağlayan, yük kontrolünde sık kullanılan bağlama türüdür.

Choked Sling Hitch: A type of lashing commonly used in load control that allows the rope to be secured by tightly wrapping around an object.

Bolt Dübeli ve Kulaklığı: Kaya veya beton gibi sert yüzeylerde sabitleme ya da güvenlik amacıyla kullanılan, zemine çakılarak yerleştirilen ve üzerinde halat ile karabina takılmasına imkân tanıyan delikli metal plakalı ekipmandır.

Bolt Anchor and Hanger: A piece of equipment used for securing or safety purposes on hard surfaces like rock or concrete. It is installed by being driven or drilled into the surface and features a metal plate with holes that allow the attachment of ropes and carabiners.

Bolt Matkabı: Dağcılık ve arama kurtarma operasyonlarında kayalık ve zor erişilen alanlarda sağlam ankraj noktaları oluşturmak için kullanılan özel bir delme aletidir. Bu matkapla açılan deliklere metal çubuklar (bolt) yerleştirilerek, iplerin bağlanması ve ekiplerin güvenli hareketi sağlanır. Böylece zorlu ve tehlikeli arazilerde ekiplerin güvenliği artırılır ve kurtarma çalışmalarının etkinliği yükseltilir.

Bolt Drill: A specialized drilling tool used in mountaineering and search and rescue operations to create secure anchor points in rocky and hard-to-reach areas. Holes drilled with this tool are fitted with metal rods (bolts) that allow

ropes to be attached, ensuring the safety of teams during movement. This equipment enhances team security and improves the effectiveness of rescue efforts in challenging and hazardous terrains.

Bomba İmha: Patlayıcı madde içeren cihazların veya düzeneklerin güvenli bir şekilde etkisiz hale getirilmesi işlemidir. Bu süreç, bomba uzmanları tarafından riskli alanlarda yapılır ve patlamaların önlenmesi, can ve mal kaybının engellenmesi amacı taşır.

Bomb Disposal: The process of safely neutralizing explosive devices or mechanisms containing explosives. This procedure is carried out by bomb disposal experts in hazardous areas with the aim of preventing detonations and protecting lives and property.

Bomba Tehdidi: Sabotaj veya soygun gibi eylemler sırasında belirli bir hedef ya da amacı gerçekleştirmek için patlayıcı madde yerleştirilerek oluşturulan tehliktir.

Bomb Threat: A danger created by placing explosive devices with the intent to achieve a specific target or purpose, often during acts such as sabotage or robbery.

Bombalı Araç: İçinde patlayıcı madde yerleştirilmiş ve kasıtlı olarak bir hedefe yönelik saldırı veya sabotaj amacıyla kullanılan motorlu taşıttır. Bu araçlar, büyük hasar vermek, korku yaratmak ve düşmanın operasyonlarını aksatmak için planlanır ve kullanılır.

Vehicle Bomb: A motorized vehicle equipped with explosives, deliberately used to attack or sabotage a specific target. These vehicles are designed and deployed to cause extensive damage, create fear, and disrupt enemy operations.

Bombalı Paket: Sarsıntı, uzaktan kumanda, elektronik ya da zaman ayarlı düzeneklerle infilak edecek şekilde hazırlanmış, sabotaj veya terör amacıyla kullanılan patlayıcı madde içeren pakettir.

Package Bomb: A package containing explosive materials designed to detonate by impact, remote control, electronic device, or timer. It is used for sabotage or terrorist purposes.

Boşluk Araması: Enkaz altında oluşan ve yaşam şansı yüksek olan boşlukların tespit edilmesi çalışmasıdır. Endoskopik kameralar, fiber optik sistemler ve küçük robotlar kullanılarak gerçekleştirilir. Boşluk haritalama teknikleri ile enkazın üç boyutlu modeli çıkarılır.

Void Search: The process of detecting voids or empty spaces beneath debris where there is a higher chance of finding survivors. This is carried out using endoscopic cameras, fiber optic systems, and small robots. Void mapping techniques are employed to create a three-dimensional model of the rubble.

Bot Motoru: Su üstü botların hareketini sağlayan, genellikle içten ya da dıştan takma motor sistemidir. Bu motorlar, botun su üzerinde ilerlemesini ve manevra yapmasını mümkün kılar. Genellikle küçük teknelerde, arama kurtarma, balıkçılık ve gezi amaçlı kullanılır.

Boat Engine: An engine system, usually either inboard or outboard, that powers watercraft such as boats. These engines enable the boat to move and maneuver on the water. They are commonly used in small vessels for purposes like search and rescue, fishing, and recreational activities.

Bottan Suya Giriş Tekniği: Suya girişte sağ elle maske ve regülatöre, sol elle ağırlık kemeri tokasına baskı uygulanarak, konsol ve ahtapot tutularak baş ve dizlerin karna çekildiği sırt üstü suya giriş yöntemidir. Dalgıcın ekipman kontrolünü kaybetmeden güvenli şekilde suya girişini sağlar.

Boat to Water Entry Technique: A back-first water entry method where the diver enters the water by pulling their head and knees toward their chest while applying pressure with the right hand on the mask and regulator, and with the left hand on the weight belt buckle. The diver holds the console and octopus to maintain equipment control, ensuring a safe and controlled entry into the water without losing gear.

Botulizm: Clostridium botulinum bakterisinin ürettiği botulinum toksininden kaynaklanan, ölümcül olabilen bir hastalıktır. Genellikle toksinle bulaşmış gıdaların tüketilmesiyle ortaya çıkar ve ağız kuruluğu, kusma, ishal, kalp ritmi bozuklukları ile solunum felci gibi belirtiler gösterir. Botulinum toksini, biyolojik silah olarak da değerlendirilen son derece tehlikeli bir maddedir.

Botulism: A potentially fatal illness caused by botulinum toxin produced by the bacterium Clostridium botulinum. It usually occurs through consumption of food contaminated with the toxin and manifests symptoms such as dry mouth, vomiting, diarrhea, irregular heart rhythms, and respiratory paralysis. Botulinum toxin is considered an extremely dangerous substance and is also classified as a potential biological weapon.

Boyunluk: Boyun omurlarında meydana gelebilecek yaralanmalara karşı sabitleyici bir tıbbi ekipman kullanılarak yapılan müdahaledir. Kaza sonrası baş ve boyun travmalarında omuriliğin zarar görmesini önlemek amacıyla uygulanır.

Neck Collar: A medical device used to stabilize the neck and prevent injury to the cervical vertebrae. It is applied after accidents involving head and neck trauma to protect the spinal cord from further damage.

Bozunum: Radyoaktif atomların daha kararlı hale gelebilmek için ışıma yaptıkları veya parçalanarak farklı atomlara dönüştükleri süreçtir. Bu süreçte alfa, beta ya da gama ışımaları meydana gelebilir.

Degradation: The process by which radioactive atoms emit radiation or break down into different atoms to achieve a more stable state. This process can produce alpha, beta, or gamma radiation.

Böcek İstilasası: Bir bölgede zararlı böceklerin aşırı derecede artması veya başka bir bölgeye taşınması sonucu ortaya çıkan bir doğal afettir. Böcek istilasası, insanlara, hayvanlara, bitkilere ve çevreye zarar verebilir. Böcek istilasasının nedenleri arasında iklim değişiklikleri, ekolojik dengenin bozulması, tarımsal faaliyetler, biyolojik mücadele, insan hareketleri ve doğal seçim sayılabilir.

Insect Infestation: It is a natural disaster caused by an excessive increase of harmful insects in one area or their movement to another area. Insect infestations can harm humans, animals, plants and the environment. Causes of insect infestations include climate change, disruption of ecological balance, agricultural activities, biological control, human activities and natural selection.

Bölge Analizi: Müdahale öncesinde olay yerinin coğrafi yapısı, ulaşım durumu ve riskli alanlarını belirlemek amacıyla yapılan keşiftir. Etkin bir müdahale planlaması için sahanın önceden tanınması gerekir.

Region Analysis: A reconnaissance conducted before intervention to identify the geographical features, accessibility, and hazardous areas of the incident site. This prior understanding of the area is essential for effective intervention planning.

Bölge Düzeyi Tatbikat: Afet ve Acil Durum Arama Kurtarma Birlik Müdürlüğü sorumluluk bölgesindeki illeri esas alan tatbikatlardır.

Regional Level Exercise: These are drills based on the provinces in the responsibility area of Disaster and Emergency Search and Rescue Union Directorate.

Bölge Haritası: Coğrafi bir bölgenin arazi yapısı, ulaşım ağı, yerleşim birimleri ve nüfus dağılımı gibi bilgileri içeren küçük veya orta ölçekli haritalardır. Planlama, müdahale ve koordinasyon çalışmalarında temel veri kaynağı olarak kullanılır.

Region Map: Small to medium-scale maps containing information about the terrain, transportation networks, settlements, and population distribution of a geographic area. They serve as a fundamental data source for planning, intervention, and coordination efforts.

.....

Bölge Planı: Bir bölgenin afet risklerini, sosyal ve ekonomik kırılganlıklarını, mevcut kapasitesini ve potansiyelini göz önünde bulundurarak, afetlere karşı dirençli bir yapının oluşturulmasını amaçlayan üst ölçekli planlama aracıdır. Afet öncesi risk azaltma, afet anı yönetimi ve afet sonrası iyileşme süreçlerini destekleyen strateji ve eylemleri içerir. Aynı zamanda bölgesel afet yönetimi politikalarının belirlenmesinde rehber niteliği taşır.

Regional Plan: A high-level planning tool aimed at creating a resilient structure by considering a region's disaster risks, social and economic vulnerabilities, existing capacities, and potentials. It includes strategies and actions that support disaster risk reduction before an event, management during the disaster, and recovery afterward. Additionally, it serves as a guide for establishing regional disaster management policies.

.....

Bölgesel Afet: Belirli bir coğrafi bölge içinde meydana gelerek birden fazla il ve ilçeyi fiziksel, sosyal ve ekonomik açıdan etkileyen afetlerdir. Geniş alanlara yayılmaları nedeniyle müdahale, koordinasyon ve iyileştirme süreçlerinde çok sayıda kurumun eşgüdümlü çalışmasını gerektirir.

Regional Disaster: Disasters that occur within a specific geographical area and affect multiple provinces and districts physically, socially, and economically. Due to their widespread impact, these disasters require coordinated efforts among numerous agencies during response, coordination, and recovery processes.

.....

Bölgesel Lojistik Depo: Bir coğrafi bölge içinde afet gerçekleşmeden önce yapılan risk analizlerine dayanarak, afet sonrası ihtiyaç duyulabilecek arama kurtarma ekipmanları, lojistik malzemeler ve geçici barınma unsurlarının depolandığı korunaklı alanlardır. Bu depolar, müdahale hızını artırmak ve kaynaklara erişimi kolaylaştırmak amacıyla bölge içinde birden fazla noktada kurulabilir.

Regional Logistics Warehouse: Secure storage facilities located within a geographic region, established based on pre-disaster risk analyses, where search and rescue equipment, logistical supplies, and temporary shelter materials needed after a disaster are stored. These warehouses can be set up at multiple points within the region to accelerate response times and facilitate access to resources.

.....

Bölgesel Müdahale: Afetin geniş alana yayılması durumunda, farklı bölgelerden gelen kurtarma ekiplerinin işbirliği ile yapılan müdahaledir.

Regional Intervention: *In case the disaster spreads over a wide area, it is the intervention carried out with the cooperation of rescue teams from different regions.*

Branş: Arama ve kurtarma hizmetlerinin etkili bir şekilde yerine getirilebilmesi amacıyla oluşturulan, özel yetenek, teknik bilgi ve beceri gerektiren Kentsel, Doğada, Suda, Çığda Arama ve Kurtarma, Köpekli Arama ve Kurtarma ile KBRN gibi hizmet alanlarını ifade eder. Bu alanlarda görev yapan personel, branşına özgü eğitimler alarak uzmanlaşır.

Branch: *Refers to specialized fields within search and rescue services established to ensure effective operations, requiring specific skills, technical knowledge, and expertise. These branches include Urban, Wilderness, Water, Avalanche Search and Rescue, Canine Search and Rescue, and CBRN (Chemical, Biological, Radiological, and Nuclear) response. Personnel working in these areas receive branch-specific training to become specialists.*

Bröve: Kurtarma ve destek personelinin uzmanlık alanını, görev yetkisini ve eğitim seviyesini gösteren kimlik amblemi veya kartıdır. Personelin görev tanımı ve yeterliliği açısından tanımlayıcı bir unsurdur.

Badge: *An identification emblem or card that indicates the specialty, authority, and training level of rescue and support personnel. It serves as a distinguishing element regarding the person's role and qualifications.*

Brusella: Hayvanlardan insanlara genellikle temas, solunum veya kontamine gıdaların tüketimi yoluyla bulaşan enfeksiyon hastalığıdır. Zoonotik özellik taşıyan bu hastalık, özellikle süt ürünleri ve hayvancılıkla uğraşan kişiler için risk oluşturur.

Brucella: *An infectious disease transmitted from animals to humans, primarily through direct contact, inhalation, or consumption of contaminated food. This zoonotic disease poses particular risks to individuals involved in livestock farming and dairy production.*

BSAFE: Birleşmiş Milletler tarafından sahada görev yapacak personellere verilen çevrimiçi güvenlik farkındalık eğitimidir. BSAFE, personel, stajyerler ve danışmanlar dahil olmak üzere tüm BM personeli için zorunludur.

BSAFE: *It is an online security awareness training provided by the United Nations to staff who will be working in the field. BSAFE is mandatory for all UN staff, including staff, interns and consultants.*

Buhar Basıncı: Kapalı bir sistem veya kap içerisinde bulunan katı ya da sıvı fazdaki maddelerin sıcaklık artışı ile oluşturdıkları buharlarının, belirli bir sıcaklıkta kaba uyguladığı basınçtır.

Vapor Pressure: *It is the pressure exerted on the container at a certain temperature by the vapors of solid or liquid phase substances in a closed system or container with an increase in temperature.*

Buhar Genleşme Patlaması: Yüksek basınç altındaki yanıcı bir sıvının hızla buharlaşarak, bulunduğu kabın patlamasıyla meydana gelen ani ve şiddetli infilak olayıdır. Bu patlama, büyük bir enerji açığa çıkarak çevrede ciddi hasar ve tehlike oluşturur.

Vapor Expansion Explosion: *A sudden and violent blast that occurs when a flammable liquid under high pressure rapidly vaporizes, causing the rupture of its container. This explosion releases a large amount of energy, creating significant damage and danger in the surrounding area.*

Buhar Önleyici Sprey: Arama kurtarma faaliyetlerinde kullanılan, özellikle gözlük, maske vizörü, dalış maskesi veya kask siperliği gibi saydam yüzeylerde buğulanmayı önlemek amacıyla uygulanan kimyasal içerikli spreydir. Sıcak-soğuk hava farkı, terleme veya nem nedeniyle oluşan buğu, görüşü engelleyerek müdahale etkinliğini düşürebilir. Buhar önleyici sprey, bu yüzeylerde ince bir film tabakası oluşturarak buğunun oluşmasını engeller ve kurtarma personelinin net görüşle çalışmasına olanak tanır.

Anti-Vapor Spray: *It is a chemical-containing spray used in search and rescue activities, especially to prevent fogging on transparent surfaces such as goggles, mask visors, diving masks or helmet visors. Fogging caused by hot-cold air difference, perspiration or humidity can obstruct vision and reduce the effectiveness of intervention. The anti-fog spray forms a thin film on these surfaces, preventing the formation of fog and allowing rescue personnel to work with clear vision.*

Bulaşıcı Hastalık: Mikroorganizma (bakteri, virüs, mantar veya parazit) tarafından oluşturulan ve insandan insana ya da çevresel faktörlerle (su, hava, yiyecek gibi) bulaşabilen hastalıklardır. Bulaşıcı hastalıkların yayılmasını önlemek için hijyen kurallarına dikkat etmek, aşı olmak ve hasta bireylerle teması sınırlamak önemlidir.

Infectious Disease: *These are diseases caused by microorganisms (bacteria, viruses, fungi or parasites) that can be transmitted from person to person or through environmental factors (such as water, air, food). To prevent the spread of infectious diseases, it is important to pay attention to hygiene rules, get vaccinated and limit contact with sick people.*

Bulaşma:

1. Hastalığa neden olan mikroorganizmaların (virüs, bakteri, parazit veya mantar) bir canlıdan başka bir canlıya yada çevreden canlıya geçme sürecidir.

2. Radyoaktif maddenin solunması, doğrudan veya dolaylı yoldan sindirim sistemine alınması ile kişiyi radyasyona maruz bırakan radyoaktif etkidir.

Contamination:

1. *The process of transmission of disease-causing microorganisms(viruses, bacteria, parasites or fungi) from one living thing to another living thing or from the environment to the living thing.*

2. *It is the radioactive effect that exposes the person to radiation by inhalation of radioactive material, direct or indirect ingestion into the digestive system.*

Bulgu: Afettede veya kayıp kişilerin yerlerinin tespiti için yapılan çalışmalarda elde edilen fiziksel, teknik ve teknolojik sistemler sonucunda afettede veya kayıp kişiye ait verilerin tümüdür.

Finding (İz, Emare): *It is all of the data belonging to the disaster survivor or missing person as a result of the physical, technical and technological systems obtained in the studies carried out to locate the disaster survivors or missing persons.*

Bulin (İzbarço) Düğümü: İpin ucunda sabit bir göz (ilmek) oluşturmak için kullanılan bir düğümdür. Yük taşıma sistemlerinde güvenilir olup, kolay çözülmesi sayesinde özellikle kurtarma operasyonlarında tercih edilmektedir.

Bowline Knot: *It is a knot used to form a fixed eye (loop) at the end of the rope. It is reliable in load transportation systems and is especially preferred in rescue operations thanks to its easy untying.*

Buluşma Noktası: Belirlenmiş bir yerde, acil duruma müdahale edecek personel, araçlar ve yardıma gelen takviye kurum/kuruluş ve ekiplerinin olay yerine gitmeden önce konuşlandıkları belirlenmiş yerlerdir. Bu noktalarda planlar tekrar gözeden geçirilerek ekiplere son talimatlar verilir.

Rally Point: *At a designated location, personnel, vehicles and reinforcing institutions/organizations and teams that will respond to the emergency are deployed before going to the scene. At these points, plans are reviewed and final instructions are given to the teams.*

Burun Korumalı Ayakkabı: Burun kısmına yerleştirilen çelik veya kompozit aksam sayesinde düşen nesnelere, delinmelere ve darbelere karşı ayak parmaklarını koruyan, arama kurtarma için zorunlu kişisel koruyucu donanımdır.

Protective Toe Boots: *It is a mandatory personal protective equipment for search and rescue that protects the toes against falling objects, punctures and impacts thanks to the steel or composite parts placed on the toe.*

Buz Çözme: Uçakların yüzeylerinde oluşan buzun ve karın temizlenmesi işlemidir. Bu işlem, uçuş güvenliğini sağlamak amacıyla kalkış öncesinde gerçekleştirilir ve uçağın aerodinamik performansını olumsuz etkileyebilecek don oluşumlarını ortadan kaldırır.

Defrosting: *It is the process of removing ice and snow from the surfaces of airplanes. This is carried out before take-off to ensure flight safety and eliminates frost formations that can adversely affect the aerodynamic performance of the aircraft.*

Buz Çözücü: Buzlanmayı çözücü veya önleyici kimyasal maddelerin uçaklara uygulanması için kullanılan özel donanımlı araçlardır.

De-icing: *Specially equipped vehicles used to apply chemical agents that remove or prevent ice formation on aircraft surfaces.*

Buz Kazıma Baltası: Buz baltasının sapına dik kesici ağzı olan ve ayağın basıp tutunabileceği yer kazmaya yarayan balta çeşididir.

Ice Axe: *It is a type of axe with a cutting edge perpendicular to the handle of the ice axe and used for digging a place where the foot can step and hold on.*

Buz Kramponu: Altında bulunan küçük sivri uçlar veya çiviler sayesinde, kar ve buzlu zeminlerde kaymayı önlemek amacıyla bot veya ayakkabıya takılan ekipmandır.

Ice Crampons: *Equipment attached to boots or shoes featuring small spikes or studs underneath, designed to prevent slipping on snowy and icy surfaces.*

Buz Önleme ve Çözme Aracı: Buzlanmayı çözücü/önleyici kimyasal maddelerin uçaklara uygulanması için kullanılan özel donanımlı araçlardır.

Anti-icing and De-icing Vehicle: *They are specially equipped vehicles used for the application of de-icing/preventive chemicals to aircraft.*

Buz Torbası: Yaralanma sonrası şişliği azaltmak, kan akışını yavaşlatmak veya sıcak çarpmalarına müdahale etmek için kullanılan su geçirmez soğuk kompres torbasıdır.

Ice Pack: *It is a waterproof cold compress bag used to reduce swelling after injury, to slow blood flow or to treat heatstroke.*

.....

Buz Vidası: Buzla kaplı zeminlerde güvenli sabitleme sağlamak için kullanılan metal vidalardır. Dağcılık, arama kurtarma ve buzda çalışma gibi faaliyetlerde, ip sistemlerinin sabitlenmesi amacıyla kullanılır.

Ice Screw: *Metal screws used to securely anchor on ice-covered surfaces. They are employed in mountaineering, search and rescue, and ice work to fix rope systems safely.*

.....

Buzda Sıkışma: Bir geminin buzla kaplı bir bölgede sıkışıp kalması durumudur. Özellikle Kuzey Kutbu gibi aşırı soğuk denizlerde yaygın olarak görülür ve geminin hareket kabiliyetini kaybetmesine neden olur.

Ice Entrapment: *The situation where a ship becomes trapped in an ice-covered area. This is especially common in extremely cold seas like the Arctic and results in the vessel losing its ability to maneuver.*

.....

Buzlanma: Hava sıcaklığının sıfır derecenin altına düşmesiyle birlikte, yağış (yağmur, kar, sis) veya zemin neminin donarak yol yüzeyinde ince ve kaygan bir buz tabakası oluşturması durumudur. Buzlanma sürüş güvenliğini ciddi şekilde tehdit eder ve özellikle virajlarda, rampalarda, köprülerde ve gölgede kalan yol kesimlerinde daha sık görülür.

Icing: *Icing is a condition where precipitation (rain, snow, fog) or ground moisture freezes and forms a thin and slippery layer of ice on the road surface as the air temperature drops below zero degrees Celsius. Icing poses a serious threat to driving safety and is particularly common on curves, ramps, bridges and shaded road sections.*

.....

Buzlanma ile Mücadele: Buz veya kar yağışı nedeniyle sürüş güvenliği tehlikeye giren karayollarında, özel araçlar kullanılarak yapılan küreme, tuzlama veya kimyasal solüsyon püskürtme yöntemiyle yolun temizlenmesi işlemidir. Bu uygulama, trafik kazalarının önlenmesi ve güvenli ulaşımın sağlanması açısından büyük önem taşır.

Anti-Icing: *The process of clearing roads threatened by ice or snow accumulation to ensure driving safety, using specialized vehicles to perform plowing, salting, or spraying chemical solutions. This procedure is crucial for preventing traffic accidents and maintaining safe transportation.*

.....

Büyük Kitle Tahliyesi: Çok sayıda il veya yerleşim yerini etkileyen afetlerde, afetzedelerin büyük kitleler halinde önceden planlanmış güvenli bölgelere nakledilmesi işlemlerinin bütünüdür. Tahliye sürecinden önce ulaşım yolları, konaklama alanları, sağlık ve güvenlik riskleri ile kullanılacak ulaşım araçları gibi unsurlar dikkate alınmalıdır.

Mass Evacuation: *The comprehensive process of relocating large groups of people to pre-planned safe areas during disasters affecting multiple cities or settlements. Before evacuation, factors such as transportation routes, accommodation facilities, health and safety risks, and the types of vehicles to be used must be carefully considered.*

.....

Büyük Yangın: Geniş bir alana yayılan, ciddi can ve mal kaybı riski taşıyan, kontrol altına alınabilmesi için kapsamlı müdahale, yoğun kaynak ve ekipman kullanımı gerektiren yangınlardır. Yerleşim alanları, ormanlık bölgeler veya endüstriyel tesisler üzerinde tehdit oluşturabilir ve hızlı, koordineli acil müdahale gerektirir.

Major Fire: *Fires that spread over a wide area and pose significant risks to life and property. These incidents require extensive intervention efforts, intensive use of resources and equipment, and coordinated rapid emergency response. They can threaten residential areas, forests, or industrial facilities.*

.....

CG

C Düzeyi Kişisel Koruyucu Donanım: KBRN olaylarına müdahale eden ekiplerin kullandığı, solunum, göz ve deri korumasını sağlayan kişisel koruyucu donanımdır. C Düzeyi Kişisel Koruyucu Donanım Koruyucu kıyafet, koruyucu eldiven, koruyucu bot veya bot kılıfı, tam yüz maskesi, filtre, baretten oluşur. Genellikle düşük düzeyde solunum koruması gerektiren ve sıvı sıçraması tehlikesi bulunan durumlarda (aktif karbonlu kıyafetler hariç) tercih edilir.

Level C Personal Protective Equipment: Personal protective equipment used by teams responding to CBRN incidents, providing respiratory, eye and skin protection. Level C Personal Protective Equipment Consists of protective clothing, protective gloves, protective boots or boot covers, full face mask, filter, helmet. It is generally preferred in situations requiring low level respiratory protection and where there is a danger of liquid splashing (except for activated carbon clothing).

.....

C Sınıfı Yangınlar: Likit petrol gazı, hava gazı, hidrojen gibi yanıcı gazların tutuşmasıyla oluşan yangınlardır. Bu tür yangınlar, gazın sızdığı noktalarda hızla yayılabilir ve patlama riski taşıdığından özel söndürücülerle müdahale edilmesi gerekir.

Class C Fires: Fires caused by the ignition of flammable gases such as liquefied petroleum gas (LPG), city gas, hydrogen, and similar substances. These fires can spread rapidly at leak points and carry a risk of explosion, requiring intervention with specialized extinguishing agents designed for gas fires.

.....

Cam Kesme Bıçağı: Lamine edilmiş ön camı kesmek için tasarlanmış bir alettir. Özellikle trafik kazalarında araç içerisindeki kişilere ulaşmak amacıyla arama kurtarma ekipleri tarafından kullanılır.

Glass Cutting Knife: A tool designed to cut laminated windshields. It is primarily used by search and rescue teams during traffic accidents to access individuals trapped inside vehicles.

.....

Cam Kırıcı: Araç içinde mahsur kalma durumlarında camları güvenli ve hızlı bir şekilde kırmak için kullanılan özel el aletidir. Genellikle sivri metal çekiç uçludur ve acil çıkış gerektiren durumlarda etkili sonuç verir. Toplu taşıma araçlarında, görünür ve kolayca erişilebilir noktalara sabitlenmiş halde bulunur.

Glass Breaker: A pointed metal tool used to quickly and safely break vehicle windows to rescue trapped individuals. It is fixed in accessible locations in public transport vehicles for emergency exits.

.....

Cam Kırıcı ve Film Sıyrıcı: Ulaştırma kazalarında araç camlarını hızlıca kırmak ve camlara yapışık olan güvenlik filmlerini temizlemek için kullanılan çok amaçlı bir alettir. Genellikle cam kenarlarında saklanabilir ve tek elle kullanılabilecek ergonomide tasarlanır.

Glass Breaker and Film Stripper: *It is a multi-purpose tool used in transportation accidents to quickly break vehicle windows and remove safety films adhered to the windows. It can usually be stored on the windowsills and is ergonomically designed to be used with one hand.*

Cam Patlatma: Ulaştırma kazalarında ve enkazda güvenli geçiş için özel kesici aletler veya basınçlı yastıklarla camların parçalanması işlemidir.

Glass Breaking: *It is the process of shattering glass with special cutting tools or pressurized pads for safe passage in transportation accidents and wreckage.*

Cam Patlatma Kalem: Trafik kazalarında araç içerisinde mahsur kalmış afetzedeleri çıkarmak için araç camlarının kolaylıkla kırılmasını sağlayan yaylı kalem şeklinde bir kurtarma ekipmanıdır.

Window Breaker Tool: *It is a spring-loaded pen-shaped rescue equipment that allows easy breaking of vehicle windows to remove disaster survivors trapped inside the vehicle in traffic accidents.*

Camadan Düşümü: Aynı kalınlıktaki iki ipin birbirine sağlam şekilde bağlanmasını sağlayan dayanıklı bir düğüm tekniğidir. Özellikle dağcılık, tırmanış ve arama-kurtarma faaliyetlerinde, iplerin sabitlenmesi ve güvenli hareket için kullanılır. Düşüş riski bulunan durumlarda yüksek emniyet ve güvenilirlik sağlar.

Double Fisherman's Knot: *A strong knot technique used to securely tie two ropes of the same thickness together. Commonly used in climbing, mountaineering, and search and rescue for securing ropes and ensuring safe movement.*

Camdan Tahliye: Araç kapılarının açılmadığı veya patlama riski gibi hızlı tahliyenin gerektiği durumlarda, kazazedenin camdan çıkarılması işlemidir. Cam güvenli bir şekilde kırılır ve cam kenarları koruyucu örtülerle kaplanarak yaralanma riski en aza indirilir.

Window Evacuation: *The process of safely breaking vehicle windows and removing trapped survivors when doors cannot be opened or rapid evacuation is required. Edges are covered with protective materials to minimize injury risks.*

Can Simidi: Su üzerinde batmadan kalarak kişinin boğulmasını önlemek için dairesel şekilde tasarlanmış bir kurtarma ekipmanıdır. Genellikle deniz, göl ve havuz gibi su alanlarında acil durumlarda kullanılır ve kolay fark edilebilmesi için parlak renkte üretilir.

Lifebuoy: *A circular flotation device designed to keep a person afloat and prevent drowning. Used in water bodies like seas, lakes, and pools for emergency rescues and typically brightly colored for visibility.*

Can Yeleği: Suya düşen kişinin rahatça nefes alabileceği şekilde su üstünde kalmasını sağlayan, yeterli kaldırma kuvvetine sahip, reflektif bantlarla donatılmış ve can kurtarma araçlarına çıkmayı engellemeyecek şekilde tasarlanmış kişisel koruyucu ekipmandır.

Life Jacket: *A personal protective device designed to keep a person afloat in water, equipped with sufficient buoyancy and reflective strips. It allows the wearer to breathe comfortably and prevents interference with rescue operations.*

Canlı Afetzedede Tespiti: Fiziksel ve teknik aramalar sonucunda, afetzedede solunum, dolaşım, hareket veya konuşma gibi temel yaşam belirtilerinin tespit edilmesi durumudur.

Live Disaster survivor Detection: *The detection of basic life signs such as breathing, circulation, movement, or speech in a disaster survivor through physical and technical search methods.*

Canlı Görüş - FPV: Bir dronun kamerasından alınan görüntülerin, bir gözlük ya da ekran aracılığıyla gerçek zamanlı olarak izlenmesi durumudur. Bu sistem, özellikle arama kurtarma, keşif ve denetim gibi alanlarda operatöre sahadaki durumu anlık olarak görme imkânı sağlar.

Live View - FPV: *A system where real-time video from a drone's camera is transmitted to goggles or screens, allowing operators to monitor the situation on site instantly. Used in search and rescue, reconnaissance, and inspection.*

Canlı Veri Ekranı: Arama kurtarma operasyonlarında kullanılan dinleme cihazları, yılan kameralar, sonar cihazlar, dronlar, telsizler ve sensörler gibi ekipmanların gerçek zamanlı olarak topladığı verilerin anlık ekranda gösterilmesidir.

Live Data Display: *A screen that displays real-time data collected by equipment used in search and rescue operations such as listening devices, snake cameras, sonar systems, drones, radios, and sensors.*

Cas Kayıt Numarası: Kimyasal maddelerin ayırt edilmesinde kullanılan, tanımlayıcı ve özgün sayılardır. Her kimyasal maddeye özel olarak verilen bu numaralar, maddeyi uluslararası düzeyde standart bir biçimde tanımlamayı sağlar.

Cas Registration Number: *Unique and identifying numbers assigned to chemical substances for international standardization and classification.*

Cep Sobası: Soğuk hava koşullarında kurtarma ekipleri veya afetzedeler tarafından kullanılan, cepte veya eldiven içinde taşınabilen taşınabilir bir ısıtıcıdır. Vücut ısısını koruyarak hipotermi riskini azaltmak amacıyla tercih edilir ve acil durumlarda ısınma ihtiyacını karşılar.

Pocket Stove: *A portable heating device carried in a pocket or glove, used by rescue teams or survivors in cold environments to maintain body temperature and reduce hypothermia risk.*

Cerrahi Eldiven: Enfeksiyon riskini azaltmak için kullanılan tek kullanımlık eldivenlerdir. Lateks, nitril veya vinil gibi malzemelerden üretilir ve genellikle steril bir şekilde paketlenir. Kurtarma operasyonlarında personelin enfeksiyon riskinden korunması için geçirgen olan çalışma eldiveni öncesi ellere takılarak kullanılır.

Surgical Gloves: *Disposable gloves used to reduce the risk of infection. They are made of materials such as latex, nitrile or vinyl and are usually packaged sterile. In rescue operations, they are worn on the hands before the permeable work glove to protect personnel from the risk of infection.*

Ceset Torbası: Vefat eden afetzedelerin cenazelerinin muhafaza edilerek taşınması için tasarlanmış genellikle sızdırmaz plastik veya kumaş malzemelerden imal edilmiş taşıma kemerli ve fermuarlı büyük torbalardır.

Body Bag: *They are large zippered bags with carrying belts, usually made of impermeable plastic or fabric materials, designed for the preservation and transportation of the bodies of deceased disaster survivors.*

Ciddi Yaralanma: Hayati organları etkileyen, hızlı şekilde müdahale edilmediği takdirde kalıcı sakatlığa yol açabilecek ya da ölüm riski doğurabilecek fiziksel travmalardır.

Serious Injury: *Physical trauma that affects vital organs and can lead to permanent disability or risk death if not responded to quickly.*

Cisim Dalgası: Yer kabuğunun içinden yayılan ve sismik hareketler sonucu oluşan elastik dalgalardır. Yalnızca yerin iç yapısında ilerleyebilen bu dalgalar, birincil (P) dalgaları ve ikincil (S) dalgaları olmak üzere ikiye ayrılır. P ve S dalgaları, dalga yönüne paralel ve/veya dik şekilde yayılır ve depremlerde kayıt cihazlarına ilk ulaşan yüksek hızlı dalgalardır.

Body Wave: *Elastic waves that propagate through the Earth's interior as a result of seismic activity. These waves can only travel within the Earth's internal structure and are classified into two types: primary (P) waves and secondary (S) waves. P and S waves propagate parallel and/or perpendicular to the direction of wave travel and are the first high-speed waves to reach recording instruments during earthquakes.*

CMAS (Dünya Su altı Aktiviteleri Konfederasyonu): Dünyadaki tüm su altı organizasyonlarını aynı çatı altında toplamak amacıyla 1959 yılında Monako'da kurulmuş olan bir konfederasyondur.

CMAS (World Confederation of Underwater Activities): *The World Confederation of Underwater Activities (Confédération Mondiale des Activités Subaquatiques, CMAS) is a confederation founded in Monaco in 1959 to bring all underwater organizations in the world under the same roof.*

CN Gazı: Kloroasetofenon ya da CN olarak ifade edilen bir kargaşa kontrol ajanıdır. Göz yaşartıcı etkisiyle kalabalık kontrolünde ve toplumsal olaylara müdahalede güvenlik güçleri tarafından kullanılır.

CN Gas: *A riot control agent known as chloroacetophenone or CN. It causes tearing and is used by security forces for crowd control and intervention in public disturbances.*

Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS): Dünya üzerindeki sosyal, ekonomik, çevresel ve benzeri karmaşık sorunların çözümüne yönelik olarak, mekâna dayalı karar verme süreçlerinde kullanıcıya yardımcı olan bir sistem bütünüdür. Büyük hacimli coğrafi verilerin toplanması, depolanması, işlenmesi, yönetimi, mekânsal analizi, sorgulanması ve sunulması gibi işlevleri; donanım, yazılım, personel, coğrafi veri ve yöntem unsurlarıyla birlikte yerine getirir.

Geographic Information System (GIS): *An integrated system that assists users in spatial decision-making processes aimed at solving complex social, economic, environmental, and similar problems around the world. It performs functions such as collecting, storing, processing, managing, spatial analysis, querying, and presenting large volumes of geographic data, using components such as hardware, software, personnel, geographic data, and methodologies.*

Coğrafi Veri: Bir koordinat sisteminde tanımlanan ve bu konumla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkilendirilen bilgidir.

Geographic Data: Information defined in a coordinate system and directly or indirectly associated with that location.

Crush Sendromu (Ezilme Sendromu): Afetlerde enkaz veya ağır cisim altında uzun süre ve özellikle büyük kas grupları kalan bireylerde sıkça görülen, kas hücrelerinin parçalanması sonucu kana salınan maddelerin böbrek yetmezliği ve çoklu organ yetmezliğine yol açabildiği yaşamı tehdit eden bir durumdur. Hasta dışarıdan sağlıklı görünebilir; ancak ezilme sonucu kurtarıldıktan sonra saatler içinde durumu hızla kötüleşebilir. Bu sendromun afet bölgelerinde görevli müdahale ekipleri tarafından erken tanınması, hayati öneme sahiptir. Crush sendromunun en etkili tedavisi, henüz kişi enkaz altındayken sağlık ekipleri tarafından sıvı tedavisine başlanmasıdır.

Crush Syndrome: A life-threatening condition frequently observed in disasters among individuals who have been trapped for a long time—particularly with large muscle groups—under rubble or heavy objects. It results from the breakdown of muscle cells, releasing substances into the bloodstream that can lead to kidney failure and multiple organ failure. The patient may appear healthy from the outside; however, after being rescued from the crushing force, their condition can rapidly deteriorate within hours. Early recognition of this syndrome by response teams operating in disaster areas is of vital importance. The most effective treatment for crush syndrome is initiating fluid therapy by medical teams while the person is still trapped under the rubble.

CS Gazı: 2-Klorobenzalmalononitril veya CS olarak ifade edilen bir kargaşa kontrol ajanıdır.

CS Gas: 2-Chlorobenzalmalononitrile or CS, is a riot control agent.

Curie: Saniyede 37 milyar radyoaktif bozunum gerçekleşmesini ifade eden aktivite birimidir. (1 Curie (Ci) = $3,7 \times 10^{10}$ Bekerel (Bq)).

Curie: It is the unit of activity that expresses 37 billion radioactive decays per second (1 Curie (Ci) = 3.7×10^{10} Becquerel (Bq)).

Çadır Kaziğı: Kamp çadırını zemine sabitlemek için kullanılan, genellikle metal veya dayanıklı plastikten üretilen, toprağa çakılan çubuk şeklinde bir bağlama elemanıdır. Farklı zemin türlerine uygun olarak düz, spiral veya kancalı uçlu çeşitli modelleri bulunur ve çadırın rüzgâr veya dış etkenlerle yerinden oynamasını önler.

Tent Stake: A peg-shaped fastener, typically made of metal or durable plastic,

driven into the ground to secure a camping tent. Various models are available—such as straight, spiral, or hooked tips—designed for different ground types, preventing the tent from being displaced by wind or external factors.

Çadır Kent: Afetzedeler için kurulan; sosyal tesisler, güvenlik ve sağlık birimleri içeren geçici barınma kompleksidir.

Tent City: *It is a temporary shelter complex for disaster survivors, including social facilities, security and health units.*

Çadır Sobası: Soğuk havalarda kampçılara çadır içinde güvenli ısınma ve yemek pişirme imkanı sağlayan, genellikle portatif, katlanabilir ve baca sistemi bulunan ısıtma cihazıdır. Dumanın dışarı tahliye edilmesi için, özel baca çıkışına sahip çadırlarla birlikte kullanılması gerekmektedir.

Tent Stove: *A portable heating device, usually foldable and equipped with a chimney system, that provides campers with safe warmth and cooking capabilities inside a tent during cold weather. It must be used with tents that have a special chimney outlet to properly vent smoke outside.*

Çadır Zemin Örtüsü: Çadırın altına serilerek zeminden gelebilecek nem, su, soğuk hava, ve kesici-sert yüzeylerden koruma sağlayan su geçirmez ve dayanıklı bir örtüdür. Aynı zamanda çadırın ömrünü uzatır ve ekstra yalıtım sunar.

Tent Footprint: *A waterproof and durable cover laid under the tent to protect against moisture, water, cold, and sharp or hard surfaces from the ground. It also extends the life of the tent and provides additional insulation.*

Çağrı Alıcı Personel: Çağrı merkezinde gelen çağrıyı ilk karşılayan personeldir. Gelen ihbarları doğru şekilde değerlendirerek ilgili birimlere yönlendirme sürecini başlatır ve acil durumlarda hızlı iletişimi sağlar.

Call Receiver: *Personnel at the call center who first receive incoming calls. They correctly assess incoming reports, initiate the process of directing them to relevant units, and ensure fast communication in emergencies.*

Çağrı Cihazı: Kısa metinli veya sayısal mesajların tek yönlü ya da iki yönlü olarak iletebildiği genellikle acil durum iletişimi için kullanılan taşınabilir bir haberleşme cihazıdır.

Pager: *It is a portable communication device generally used for emergency communication where short text or digital messages can be transmitted one-way or two-way.*

Çağrı Kodu: Olay, durum veya birimlerle hızlı ve standart iletişim sağlamak için önceden belirlenmiş kısa kodlardır. Genellikle acil durumlar, arama kurtarma, sağlık hizmetleri, güvenlik ve afet yönetimi gibi alanlarda kullanılır. Bu kodlar, iletişimi hızlandırır, bilgi karışıklığını önler ve gizliliği sağlar.

Call Code: *Predefined short codes used for quick and standardized communication related to events, situations, or units. Commonly used in emergency, search and rescue, healthcare, security, and disaster management fields. These codes speed communication, prevent confusion, and maintain confidentiality.*

Çağrı Yönlendirme: 112 acil çağrı hatlarına gelen ihbar bildirimlerini, AFAD, itfaiye, sağlık, orman ekipleri gibi ilgili birimlere aktarma işlemidir.

Call Forwarding: *The process of transferring incoming notifications on emergency number 112 to relevant units such as AFAD, fire department, health teams, or forestry units.*

Çakmaktaşı Kiti: Kampçılık veya doğada kıvılcım oluşturarak ateş yakmayı sağlayan, genellikle çelik çubuk ve magnezyum alaşımından oluşan geleneksel bir ateş başlatma setidir.

Flint Kit: *A traditional fire-starting set, usually composed of a steel rod and magnesium alloy, used in camping or outdoor activities to create sparks and start a fire.*

Çalışana Psikososyal Destek: Afet ve acil durumdan etkilenen personellerin iş yaşamında karşılaştığı duygusal, zihinsel, sosyal ve psikolojik zorluklarla başa çıkabilmesine yardımcı olmak amacıyla sunulan, bireyin iyi oluş halini korumayı ve geliştirmeyi hedefleyen destekleyici çalışmalarlardır.

Psychosocial Support to Employees: *These are supportive activities that aim to protect and improve the well-being of the individual and help them cope with the emotional, mental, social and psychological difficulties faced by personnel affected by disasters and emergencies in their work life.*

Çalışma Alanı Takip Formu: Ekiplerin hangi bölgede, hangi görevle çalıştığını gösteren resmi belgedir. Zaman, konum, görev tipi ve sorumlu personel bilgilerini içerir. Alan yönetimi ve görev dağılımında kullanılır.

Worksite Tracking Form: *It is the official document showing in which region and with which task the teams are working. It includes time, location, task type and responsible personnel information. It is used in area management and task distribution.*

Çalışma Eldiveni: Arama kurtarma çalışmalarında elleri kesilme, delinme, sıcak-soğuk temas ve sürtünmeye karşı korumak için tasarlanmış kalın ve dayanıklı eldivenlerdir.

Working Glove: *Thick and durable gloves designed to protect hands from cuts, punctures, heat-cold exposure, and friction during search and rescue operations.*

Çalışma Grubu Sekreteryası: Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında, afet ve acil durum müdahale organizasyonunun etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla çalışma gruplarının koordinasyonunu, dokümantasyonunu ve iletişimini yürüten birimdir.

Working Group Secretariat: *The unit responsible for coordinating, documenting, and communicating the disaster and emergency response organization effectively within TAMP.*

Çalışma Sahası: Arama kurtarma veya diğer müdahale ekiplerinin belirli bir görevi yürüttüğü, güvenlik sınırları belirlenmiş operasyon bölgesidir.

Work Area: *An operational zone with defined security boundaries where search and rescue or other response teams carry out a specific task.*

Çamur Zemin: Acil durum ve arama kurtarma çalışmalarında karşılaşılan, suyun taşıdığı yüksek miktarda kil ve ince malzemenin birikerek oluşturduğu, yumuşak, kaygan ve taşıma kapasitesi düşük balçıklı zemin türüdür. Ayrıca yoğun yağış, su baskını veya zemin doygunluğu sonucu toprakla suyun birleşmesiyle de oluşabilir. Bu tür zeminler, ekip hareketini zorlaştırır, araç geçişine engel olabilir ve enkaz altında kalanlara ulaşımı geciktirebilir.

Mud Floor: *A type of soft, slippery ground with low load-bearing capacity formed by the accumulation of large amounts of clay and fine materials transported by water during emergencies and rescue operations. It can also result from heavy rain, flooding, or soil saturation. Such terrain hampers team movement, blocks vehicle passage, and delays reaching trapped survivors.*

Çanta Jeneratör: Benzinli veya dizel motorla çalışan, elektrik kesintilerinde veya kamp koşullarında enerji sağlayan taşınabilir elektrik üretim cihazıdır.

Portable Generator: *It is a portable electricity generation device powered by a gasoline or diesel engine that provides energy in power outages or camping conditions.*

Çapa: Dağcılık veya kış kamplarında, kar veya buz zeminine sabitlenerek emniyet noktası oluşturmaya yarayan, genellikle çelikten üretilmiş vida, plaka veya torba şeklinde olabilen sabitleyicilerdir.

Hoe: *In mountaineering or winter camps, they are fasteners, usually made of steel, which can be in the form of screws, plates or bags, used to create a safety point by fixing them to the snow or ice ground.*

Çapalı Tırmık: Orman yangınlarında yanıcı yüzey örtüsünü temizleyerek yangın şeridi açmaya yarayan, bir tarafı kesici çapa diğer tarafı dişli tırmık şeklinde tasarlanmış, uzun sap ucuna takılan el aletidir.

Fire Rake: *A hand tool with a long handle, featuring a cutting hoe on one side and a toothed rake on the other, used to clear combustible ground cover and create firebreaks during forest fires.*

Çapraz Bağlantı: Tahkimat sistemlerinde iki taşıyıcı eleman arasında çapraz şekilde kurulan, destek sistemi ile yapının yatay yüklenmelere karşı dayanımı artıran parçadır. Sıkışma veya titreşimli ortamlarda güvenlik sağlar.

Cross Connection: *It is a part that is installed diagonally between two carrier elements in support systems and increases the resistance of the structure against horizontal loads with the support system. It provides safety in compression or vibrating environments.*

Çapraz Kesme Tekniği: Araç kapısı veya kolonuna uygulanan çapraz kesme tekniğidir. Parçanın düzgün şekilde ayrılması ve çıkış alanı oluşturulması amacıyla yapılan kontrollü bir kesim yöntemidir. Özellikle dar ve sınırlı alanlarda gerçekleştirilen müdahalelerde tercih edilir.

Cross-Cutting Technique: *A controlled cutting method applied to vehicle doors or pillars to create an exit area. It involves making crosswise cuts and is preferred in confined or restricted spaces during rescues.*

Çapraz Kirlenme: KBRN kirliliğinin kişilerden veya nesnelerden başka kişilere veya nesnelere bulaşmasıdır.

Cross Contamination: *CBRN is the transmission of contamination from persons or objects to other persons or objects.*

Çaresizlik Hissi: Afete maruz kalan bireylerin, yaşadıkları travma karşısında kendilerini etkisiz, güçsüz ve duruma müdahale edemez halde hissetmelerine yol açan psikolojik durumdur.

Feeling of Helplessness: *A psychological state where individuals affected by a disaster feel powerless, weak, and unable to intervene in their situation due to trauma experienced.*

.....

Çeki Demiri: Kendi başına hareket edemeyen römork, jeneretör, kurtarma botu, karavan gibi sistemleri araçlara bağlayıp çekmek için oluşturulan bağlantı ekipmanıdır.

Tow Bar: *A connecting equipment used to attach and tow trailers, generators, rescue boats, caravans, and similar non-self-propelled systems with vehicles.*

.....

Çeki Halatı: Araçları çekilmek, kurtarılmak veya hareket ettirmek amacıyla kullanılan, yüksek mukavemete sahip, genellikle çelik, polyester veya naylon liflerden üretilmiş, dayanıklı kalın halatlardır. Genellikle otomobil, kamyon, iş makinası gibi araçların arızalanması, yolda kalması veya zorlu arazi şartlarında hareket ettirilmeleri sırasında kullanılır.

Tow Rope: *Durable thick ropes made from steel, polyester, or nylon fibers used to tow, recover, or move vehicles. Typically used when cars, trucks, or machinery break down, become stranded, or need to be moved in difficult terrain.*

.....

Çekiçleme Etkisi: Deprem sırasında bitişik veya çok yakın konumda yer alan binaların, titreşim hareketleri sırasında farklı salınım periyotlarına sahip olmaları nedeniyle birbirlerine çarpması sonucu oluşan etkidir. Bu durum, binaların yatay yer değiştirme miktarının farklı olması nedeniyle ortaya çıkar ve genellikle yapısal hasarlara, kolon-kiriş bağlantılarında zayıflamalara ve çarpışma noktalarında lokal yıkımlara neden olabilir.

Hammering Effect: *It is the effect caused by the impact of buildings located adjacent or very close to each other during an earthquake due to their different oscillation periods during vibration motions. This occurs due to the different amount of horizontal displacement of the buildings and can often cause structural damage, weakening of column-beam connections and local destruction at the collision points.*

.....

Çekme Halatı ile Çekme: Kaza yapan aracın yol güvenliği açısından çekme halatları kullanılarak güvenli bir noktaya taşınması işlemidir. Bu yöntem sabit hızda ve kontrollü şekilde uygulanmalıdır.

Towing with a Tow Rope: *It is the process of transporting the accident vehicle to a safe point using tow ropes for road safety. This method should be applied at constant speed and in a controlled manner.*

.....

Çelik Halat: Yüksek gerilimlere, korozyona ve aşınmaya dirençli farklı sayıda ve kalınlıkta çelik telin belirli düzen ve yapıda bükülmesiyle elde edilen, yük kaldırma, çekme ve taşıma işlemlerinde kullanılan, halatlardır.

Steel Wire Rope: *A rope made by twisting multiple steel wires arranged in specific patterns, resistant to high tension, corrosion, and abrasion. Used for lifting, pulling, and transporting loads.*

Çelik Halat Makaraları: Vinç, trifor gibi sistemlerde veya teleferik ve telesiyej kazalarında, taşıyıcı çelik halatlar üzerinde kurtarma ekiplerinin ve sedyelerin güvenli hareketini sağlayan, yüksek mukavemetli makara sistemleridir.

Steel Wire Rope Reels: *They are high-strength pulley systems that ensure the safe movement of rescue teams and stretchers on carrier steel ropes in systems such as cranes, trifors or in cable car and chairlift accidents.*

Çelik Sonda: Çiğ sonrası buz tutmuş yüzeylerde veya sertleşmiş kar tabakalarının altında kalan afetzedeleri tespit etmek için kullanılan sağlam, uzun ve esnek metal çubuktur.

Steel Probe: *A sturdy, long, and flexible metal rod used to detect survivors buried under hardened snow or ice layers after avalanches.*

Çelik Tel Kesme Makası: Kalın çelik halatların kesilmesinde kullanılan yüksek mukavemetli manuel veya hidrolik makastır.

Steel Cable Cutter: *High-strength manual or hydraulic shears for cutting thick steel ropes.*

Çelik Yapı: Yük taşıma kapasitesine sahip çelik profillerin birbirlerine perçin, bulon ve çeşitli kaynak tipleriyle doğrudan veya ek çelik elemanlar ile birleştirilerek oluşturulan çok parçalı yapı sistemidir.

Steel Structure: *A multi-component structural system created by joining steel profiles with load-bearing capacity using rivets, bolts, various types of welding, or additional steel elements.*

Çevre Güvenliği: Afet alanına yetkisiz kişilerin girişini engellemek ve operasyon güvenliğini sağlamak için oluşturulan önlemler bütünüdür. Bu sayede kişiler tehlikelerden korunur, yağma riski azaltılır ve profesyonel ekiplerin çalışma alanı korunur.

Environmental Safety: *It's a set of measures designed to prevent unauthorized access to a disaster area and ensure operational security. This*

protects people from hazards, reduces the risk of looting, and protects the workspace of professional teams.

Çevresel Radyolojik İzleme: Nükleer tesis çevresinde iyonlaştırıcı radyasyon doz hızının ölçülmesi, gıda, toprak, su ve biyoindikatör gibi örneklerin alınarak radyonüklid konsantrasyonlarının belirlenmesi ve bu ölçüm ile analiz sonuçlarının değerlendirilmesi sürecidir.

Environmental Radiological Monitoring: The process of measuring ionizing radiation dose rates around nuclear facilities, collecting samples like food, soil, water, and bioindicators, determining radionuclide concentrations, and evaluating measurement and analysis results.

Çevresel Risk: Doğal ya da insan kaynaklı etkenler nedeniyle çevre üzerinde oluşabilecek olumsuz etkilerin meydana gelme olasılığı ve bu etkilerin canlı yaşamına, ekosistemlere, ekonomik faaliyetlere veya insan sağlığına verebileceği zararlar olarak tanımlanır.

Environmental Risk: It is defined as the likelihood of adverse impacts on the environment due to natural or anthropogenic factors and the damage these impacts may cause to life, ecosystems, economic activities or human health.

Çevrimdışı Güzergah Kılavuzu: İnternet bağlantısı olmadan önceden belirlenmiş ve cihazlara kaydedilmiş ulaşım rotalarıdır. Afet durumlarında iletişim alt yapısının çökme olasılığına karşı, arama kurtarma ekipleri önceden belirlenmiş çevrim dışı güzergahları kullanarak güvenli ve hızlı bir şekilde hareket edebilir. Bu rotalar; benzin istasyonları, geçici konaklama alanları, kritik geçiş noktaları gibi bilgileri de içerir.

Offline Route Guide: Predefined transportation routes saved on devices for use without internet connection. In disasters where communication infrastructure may fail, search and rescue teams use these offline routes to move safely and quickly. These routes include information such as fuel stations, temporary shelter areas, and critical checkpoints.

Çevrimiçi Güzergah Kılavuzu: Araçların ekiplerin veya bireylerin bir noktadan diğerine ulaşmasını sağlamak amacıyla internet bağlantısı üzerinden, harita ve konum tabanlı uygulamalarla oluşturulan ve takip edilen rotadır. Bu güzergah; trafik durumu, yol kapanmaları, hava koşulları gibi güncel verilerle sürekli güncellenir. Afet müdahale ekiplerinin en hızlı ve güvenli yoldan olay yerine ulaşmasını sağlar.

Online Route Guide: Routes created and followed via internet-connected, map- and location-based applications to enable vehicles, teams, or individuals

to travel from one point to another. These routes are continuously updated with real-time data like traffic, road closures, and weather conditions. They ensure the fastest and safest arrival of disaster response teams at the scene.

Çığ: Genellikle bitki örtüsünden yoksun, engebeli, dağlık ve eğimli arazilerde, vadi yamaçlarında tabakalar halinde birikmiş kar kütlelerinin iç ve/veya dış kuvvetlerin etkisiyle başlayan ilk hareket sonucunda yamaçtan aşağıya doğru hızla kaymasıdır. Kar tabakalarının özellikleri birbirinden farklı olabileceğinden, bu hareket bazen bir tabakanın diğerinin üzerinde kaymasıyla, bazen de tüm kar kütlelerinin zemin üzerinde topluca hareket etmesiyle gerçekleşir.

Avalanche: A rapid downhill movement of accumulated layers of snow on usually vegetation-free, rugged, mountainous, and sloped terrains, initiated by internal and/or external forces. Due to differing characteristics between snow layers, this movement can occur as one layer sliding over another or the entire snow mass moving collectively over the ground.

Çığ Akma Hattı: Kar kütlelerinin dağ yamacından koparak yerçekimi yönünde aşağıya doğru hareket ettiği, doğal akış yoludur. Çığın en yoğun ve hızlı şekilde aktığı bu hat, genellikle en kısa ve en dik eğimli güzergah boyunca uzanır.

Avalanche Runout Zone: The natural flow path along which a mass of snow detaches from a mountain slope and moves downward due to gravity. This line typically extends along the shortest and steepest route where the avalanche flows most intensely and rapidly.

Çığ Altında Hayatta Kalma Süresi: Bir kişinin çığ altında yaşamını sürdürebileceği azami süreyi ifade eder. Genellikle ilk 15 dakikalık dönem hayatta kalma açısından kritik olarak değerlendirilir. Bu sürenin aşılmasıyla birlikte oksijen yetersizliği, hipotermi ve travmalar nedeniyle hayatta kalma olasılığı hızla düşer.

Avalanche Survival Time: The maximum duration a person can survive buried under an avalanche. The first 15 minutes are considered critical for survival; beyond this, the chances decrease rapidly due to oxygen deficiency, hypothermia, and trauma.

Çığ Başlangıç Bölgesi: Çığın ilk harekete geçtiği ve kar kütlelerinin yamaçtan aşağı doğru kaymaya başladığı bölgedir.

Avalanche Starting Zone: The area where the avalanche initially begins to move and the snow mass starts sliding down the slope.

Çığ Birikme ve Durma Bölgesi: Çığın hareketini tamamlayarak yavaşladığı ve kar kütlelerinin durarak biriktiği alandır. Genellikle vadiler, eğimin azaldığı düzlükler veya doğal engellerin bulunduğu noktalar bu bölgeyi oluşturur. Çığ altında kalan kişilerin bulunma olasılığı en yüksek alan olduğu için, arama kurtarma çalışmalarında öncelikli müdahale sahası olarak değerlendirilir.

Avalanche Accumulation and Runout Zone: *This is the area where an avalanche completes its motion and slows down, and the snow mass settles and accumulates. This zone is typically comprised of valleys, flat areas with decreasing slopes, or areas with natural obstacles. Because it is the area most likely to find people trapped under an avalanche, it is considered a priority intervention area for search and rescue operations.*

Çığ Bölgesi: Yoğun kar birikimi, eğim, sıcaklık değişimi veya titreşim gibi nedenlerle kar kütlelerinin aniden kayarak hareket etme riski taşıdığı veya çığın gerçekleştiği alandır. Acil durum ve arama kurtarma operasyonlarında, yüksek tehlike içeren bu bölgeler, hem ekip güvenliği hem de müdahale planlaması açısından kritik öneme sahiptir. Bu alanlar genellikle karla kaplı dağlık yamaçlarda bulunur ve ikinci bir çığ riski taşıdığı için giriş, hareket ve müdahale süreçleri dikkatle yönetilmelidir.

Avalanche Zone: *An area where the snowpack poses a risk of sudden sliding or avalanche movement due to reasons such as heavy snow accumulation, slope, temperature changes, or vibration. In emergency and search and rescue operations, these high-hazard areas are critical for both team safety and response planning. These areas are typically located on snow-covered mountain slopes and carry a secondary avalanche risk, so entry, movement, and response processes must be carefully managed.*

Çığ Gözcüsü: Çığ riski taşıyan bölgelerde, hareket eden ekipleri izleyerek olası tehlikeleri belirleyen ve uyarılarda bulunan kişidir. Uyarıların anlık ve fark edilir olması ekip güvenliği açısından son derece önemlidir.

Avalanche Spotter: *In avalanche-prone areas, he/she monitors the moving teams, identifies potential hazards and gives warnings. It is extremely important for team safety that warnings are instantaneous and recognizable.*

Çığ Gradyanı: Bir yamaç üzerindeki kar tabakasının yoğunluğu, sertliği veya diğer fiziksel özelliklerinin belirli bir yönde değişim hızını ifade eder. Bu gradyan, kar tabakasının stabilitesini etkileyerek çığ oluşumunda önemli bir rol oynar.

Avalanche Gradient: *Describes the rate of change in snowpack characteristics (density, hardness, etc.) across a slope. Influences snow stability and plays a critical role in avalanche formation.*

Çığ Hava Yastığı: Çığ maruziyetinde kullanılan, havayla şişirilen sırt çantası sistemidir. Bu sistem, kullanıcının kar altında kalma riskini azaltmak amacıyla tasarlanmıştır. Çığ anında otomatik olarak şişerek kullanıcının yüzeyde kalmasına yardımcı olur, gömülme derinliğini azaltır ve arama süresini kısaltır. Özellikle kayak ve dağcılık gibi aktivitelerinde güvenlik açısından tercih edilen bir ekipmandır.

Avalanche Airbag: *An air-inflated backpack system used in avalanche-prone environments. Designed to reduce the risk of being buried under snow, it automatically inflates during an avalanche, helping the user stay on the surface, decreasing burial depth, and shortening rescue time. It is especially favored for safety in activities like skiing and mountaineering.*

Çığ İşaret Bayrağı: Çığ felaketi sonrası arama kurtarma çalışmalarında, özellikle çığ altına düşen kişilerin yerini belirlemek amacıyla kullanılan bir güvenlik ekipmanıdır.

Avalanche Signal Flag: *It is a safety equipment used in search and rescue operations after avalanche disasters, especially to locate people who have fallen under an avalanche.*

Çığ Kaytanı: 20-30 metre uzunluğunda, kurdele, perlon veya başka bir malzemeden yapılmış göze çarpacak renkte (genellikle turuncu, kırmızı) bir banttır. Her 2,5 metrede bir üzerine ok işaretli baskılar vardır. Tehlikeli yerlerden geçişlerde bir ucu bele bağlanır diğer ucu serbest bırakılarak yerde sürüklenir. Ucu ya da bir bölümü kar üstünde kalacağından, çığa yakalanan personeli kolayca bulmaya yarar.

Avalanche Drag Tape: *A 20-30 meter long, brightly colored (usually orange or red) tape made of ribbon, nylon, or other materials. It features arrow markings every 2.5 meters. One end is tied to the waist during dangerous crossings and the other end is dragged on the ground. Since part or all of the tape remains on the snow, it helps locate personnel caught in an avalanche.*

Çığ Köpeği: Kar altında kalan kişilerin kokusunu tespit edebilen, özel olarak eğitilmiş arama köpeğidir. Zamanla yarışılan durumlarda, teknik cihazların yetersiz kaldığı alanlarda yüksek başarıyla kullanılabilir. Hem hayatta kalanları hem de yaşamını yitirmiş kişileri tespit edebilme yeteneğine sahiptir.

Avalanche Dog: *A specially trained search dog that can detect the scent of people trapped under snow. Highly effective in time-critical situations and areas where technical equipment falls short. These dogs can locate both survivors and deceased individuals.*

Çığ Küreği: Kara şekil vermek, kar bloğu hazırlamak, çığ altındakileri kurtarmak, karın kazılması ve atılması gibi genel maksatlarla kullanılan katlanabilen bir ekipmandır.

Avalanche Shovel: *It is a folding equipment used for general purposes such as shaping snow, preparing snow blocks, rescuing avalanche survivors, digging and throwing snow.*

Çığ Kürek Testi: Kar tabakasının katmanlarını incelemek ve zayıf tabaka varlığını tespit etmek amacıyla yapılan bir kar kararlılık testidir. Bu testte, kar bloğu kürekle dikkatlice kazılarak veya testere ile kesilerek bir kütle oluşturulur ve oluşan bu kütleyle farklı kuvvetler uygulanır ve hangi kuvvetle, hangi katmanların kaydığı gözlemlenir. Elde edilen veriler, çığ riski değerlendirmelerinde kullanılır.

Avalanche Shovel Test: *It is a snow stability test to examine the layers of the snow layer and to detect the presence of weak layers. In this test, a snow block is carefully excavated with a shovel or cut with a saw to form a mass and different forces are applied to this mass and it is observed which layers slide with which force. The data obtained is used in avalanche risk assessments.*

Çığ Molozu: Çığın hareketi sırasında sürüklediği ve felaketin ardından geride kalan, genellikle kayalar, ağaçlar, toprak ve kar karışımından oluşan malzeme yığınıdır.

Avalanche Rubble: *The debris left behind after an avalanche, consisting of a mixture of rocks, trees, soil, and snow that the avalanche carries along during its movement.*

Çığ Patikası: Çığ riskinin en yüksek olduğu bölgelerde, çığ düşme olasılığını en aza indirmek amacıyla oluşturulan, güvenli geçiş yoludur.

Avalanche Path: *It is a safe passageway created to minimize the possibility of avalanches in areas with the highest avalanche risk.*

Çığ Risk Değerlendirmesi: Belirli bir alanda çığ oluşma olasılığını ve bu olayın yaratabileceği tehlikeleri analiz etmek için yapılan sistematik bir incelemedir. Bu değerlendirme, özellikle dağlık ve karla kaplı bölgelerde can ve mal güvenliğini sağlamak için kritik öneme sahiptir.

Avalanche Risk Assessment: *A systematic examination to analyze the likelihood of avalanches in a given area and the potential dangers they pose. It is critical for ensuring safety in mountainous and snow-covered regions.*

Çığ Risk Yönetimi: Belirli bir kar örtüsünün çığ oluşturma ihtimalini tanımlar. Bu potansiyel, karın yapısı, yağış zamanı, rüzgar etkisi ve sıcaklık değişimleri gibi birçok faktörün birleşimiyle değerlendirilir. Risk değerlendirme tablolarında kullanılır.

Avalanche Potential: *It describes the avalanche potential of a given snow cover. This potential is assessed by a combination of many factors, such as the nature of the snow, the timing of precipitation, wind effects and temperature variations. Used in risk assessment tables.*

Çığ Riski Eğim Açısı: Bir yamacın yatay düzleme göre dikliğini belirten açıdır. 30°- 45° arası eğimler çığların en sık meydana geldiği alanlardır. Bu nedenle bu eğim aralığı çığ analizlerinde kritik parametre olarak değerlendirilir.

Avalanche Risk Slope Angle: *It is the angle that indicates the steepness of a slope relative to a horizontal plane. Slopes between 30° and 45° are the areas where avalanches occur most frequently. For this reason, this slope range is considered a critical parameter in avalanche analysis.*

Çığ Riski Taşıyan Alanlar: Çığ tehlikesi bulunan alanlarda, arama kurtarma personeli, destek ekipleri ve bölgede bulunan diğer kişilerin güvenliğini tehdit edebilecek riskli bölgelerdir. Bu alanlar; kar birikimi, eğim, sıcaklık değişimi, rüzgar etkisi ve diğer çevresel faktörlere bağlı olarak çığ düşme olasılığı taşıyan sahalardır.

Avalanche Risk Zones: *Risky areas prone to avalanches that threaten the safety of rescue personnel, support teams, and others present. These zones are influenced by snow accumulation, slope, temperature changes, wind, and other environmental factors.*

Çığ Riskli Alan İşaretlemesi: Çığ riski taşıyan bölgelerin, arama kurtarma ekipleri ve diğer personelin güvenliğini sağlamak amacıyla, görsel uyarı elemanlarıyla belirgin şekilde işaretlenmesi sürecidir. Bu işaretleme; renkli bayraklar, reflektörler, uyarı tabelaları ve bariyerler gibi malzemeler kullanılarak yapılır. Amaç, ekiplerin riskli alanlardan uzak durmasını sağlamak, güvenli geçiş yollarını yönlendirmek ve operasyon sırasında çığ tehlikesine karşı önleyici tedbir oluşturmaktır.

Avalanche Hazard Area Marking: *It's the process of clearly marking avalanche-prone areas with visual warnings to ensure the safety of search and rescue teams and other personnel. This marking is done using materials such as colored flags, reflectors, warning signs, and barriers. The goal is to ensure teams avoid risky areas, guide safe passageways, and implement preventative measures against avalanche hazards during operations.*

Çığ Riskli Kar Alanları: Çığ oluşumuna zemin hazırlayan, karın yapısal olarak zayıf ve kararsız olduğu küçük alanlardır.

Avalanche-Prone Snow Areas: *What paves the way for avalanche formation are small areas where the snow is structurally weak and unstable.*

Çığ Solunum Maskesi: Çığ sırasında kişinin hayatta kalma süresini uzatmak amacıyla kullanılan, solunumu kolaylaştıran ve oksijen alımını destekleyen bir ekipmandır.

Avalanche Respirator: *Equipment used during avalanches to prolong survival by facilitating easier breathing and supporting oxygen intake.*

Çığ Sondası: Alüminyum, karbon fiber veya çelikten üretilmiş, teleskopik veya ipli sistemle birbirine bağlı ince çubuklardan oluşan bir ekipmandır. Kurtarma ekipleri veya bu konuda eğitim almış kişiler tarafından kullanılır. Kar yığınları altında kalan kişilerin yerini tespit etmek amacıyla, çubuklar sistematik şekilde kar kütteline dik açıyla ve belirlenen derinliğe kadar sokulur. Arama personeli, çubuklarla fiziksel teması hissederek enkaz altındaki kişinin konumunu belirlemeye yardımcı olur.

Avalanche Probe: *A tool made of aluminum, carbon fiber, or steel, consisting of thin rods connected telescopically or with cords. Used by rescue teams or trained individuals to detect the location of survivors buried under snow by systematically probing at right angles and set depths.*

Çığ Taban Yüzeyi: Kar örtüsünün üst katmanlarının, alt katmanlardan ya da yer yüzeyinden ayrılarak çığa dönüşüp kaydığı alttaki kar tabakası veya zemin yüzeyidir.

Avalanche Base Surface: *The underlying snow layer or ground surface beneath the snowpack layers that separate and slide down to form an avalanche.*

Çığ Tetikleme Hattı: Kar örtüsünde ilk kopmanın, yani çığ oluşumunun başladığı zayıf noktadır. Genellikle zayıf tabakaların kırılma sınırında bulunur. Bu nokta genellikle insan veya hayvan geçişleriyle tetiklenebilir.

Avalanche Trigger Line: *It's the weak point in the snowpack where the initial rupture, or avalanche formation, begins. It's usually found at the rupture point of weak layers. This point is often triggered by human or animal migration.*

Çığ Uyarısı: Çığ riski taşıyan bölgelerde yaşayanları, çalışanları veya dağ sporlarıyla ilgilenen kişileri, artan çığ tehlikesi konusunda önceden bilgilendirerek söz konusu alandan uzak durmaları gerektiğini bildiren resmi veya teknik uyarıdır.

Avalanche Warning: *It is an official or technical warning that informs residents, workers or mountain sports enthusiasts living in avalanche risk areas about the increased avalanche danger and informs them to stay away from the area in question.*

Çığ ve Kar Güvenliği Eğitimi: Çığ risklerinin anlaşılması, önlenmesi ve müdahale yöntemlerini kapsayan kapsamlı bir eğitim programıdır. Bu eğitimde; kar analizi, arama kurtarma teknikleri, çığ güvenlik ekipmanlarının kullanımı (verici/alıcı cihazlar, sondalar, kürek vb.) gibi konular ele alınır. Özellikle dağcılık, kayak, doğa sporları ve profesyonel kurtarma ekipleri için önemli bir hazırlık sürecidir.

Avalanche and Snow Safety Training: *A comprehensive training program covering understanding avalanche risks, prevention, and intervention methods. Includes snow analysis, search and rescue techniques, and the use of safety equipment like transceivers, probes, and shovels. Especially important for mountaineers, skiers, outdoor sports enthusiasts, and professional rescue teams.*

Çığ Yönetimi: Çığ riski bulunan bölgelerde yaşayanların can ve mal güvenliğini korumak amacıyla, çığ kaynaklı tehlikeleri önleme, riskleri azaltma, acil müdahale ve iyileştirme süreçlerini kapsayan kapsamlı planlama, uygulama ve koordinasyon faaliyetlerinin bütünüdür. Bu yönetim süreci; risk değerlendirmesi, erken uyarı sistemleri, saha işaretlemeleri, eğitimler ve afet sonrası iyileştirme gibi aşamaları içerir.

Avalanche Management: *It encompasses comprehensive planning, implementation, and coordination activities encompassing avalanche-related hazard prevention, risk reduction, emergency response, and recovery processes, with the goal of protecting the lives and property of residents in avalanche-prone areas. This management process includes stages such as risk assessment, early warning systems, site markings, training, and post-disaster recovery.*

Çığda Arama: Kar kütlelerinin ani hareketi sonucu meydana gelen çığ olaylarında, çığın altında kalan kişileri bulmak ve kurtarmak amacıyla yürütülen operasyonlardır. Bu operasyonlar; çığ bölgesinin tespiti, kar altında kalan kişilerin yerinin belirlenmesi, sağlık durumlarının değerlendirilmesi, güvenli şekilde çıkarılmaları ve bölgede oluşabilecek diğer tehlikelerin önlenmesi gibi aşamalardan oluşur. Başarıyla yürütülebilmesi için özel eğitilmiş personel,

arama köpekleri, sondalar, kürekler, lavin cihazları, helikopterler ve çeşitli teknik ekipmanlar gerektirir. Dağcılık, kış sporları ve açık hava etkinlikleriyle uğraşan kişiler için hayati önem taşır.

Avalanche Search: *These operations are conducted to locate and rescue people trapped under an avalanche caused by sudden snowfall movements. These operations involve identifying the avalanche zone, locating those trapped under the snow, assessing their health, safely rescuing them, and preventing other potential hazards in the area. Successful execution requires specially trained personnel, search dogs, probes, shovels, lava tubes, helicopters, and various other technical equipment. They are vital for those involved in mountaineering, winter sports, and outdoor activities.*

.....

Çığda Çoklu Kişi Arama Prosedürü: Bir çığ olayında birden fazla kişinin kar altında kaldığı durumlarda, arama kurtarma ekiplerinin hızlı, sistematik ve önceliklendirilmiş şekilde çalışmasını sağlayan yöntemler bütünüdür. Arama alanı grid (izgara) sistemine göre organize edilir. Bir ekip arama yaparken diğeri kürekle kazı hazırlığı yapar.

Avalanche Multiple Casualty Search Procedure: *It is a set of methods that enables search and rescue teams to work in a fast, systematic and prioritized manner when more than one person is buried under snow in an avalanche event. The search area is organized according to a grid system. While one team searches, the other prepares for excavation with shovels.*

.....

Çığda Kazı Erişim Noktası: Çığ altında kaldığı tespit edilen kişinin sonda yardımıyla yerinin belirlenmesinden sonra, kazazedenin bulunduğu alana en kısa ve güvenli şekilde, doğrudan üstten değil, yamaç yönünden eğimli şekilde kazı yapılarak ulaşılabilecek noktadır.

Avalanche Dig Access Point: *It is the point to be reached in the shortest and safest way to the area where the survivor is located, not directly from the top, but by excavating in a sloping manner from the slope direction, after determining the location of the person found to be trapped under the avalanche with the help of the probe.*

.....

Çığda Kurtarma: Kar kütlesi altında kalan afetzedelerin hızlı ve etkili şekilde kurtarılmasını sağlamak amacıyla geliştirilen özel teknikleri içeren, uzmanlık gerektiren bir müdahale türüdür. Bu operasyonlarda ilk 15–30 dakikalık süre hayati önem taşır; çünkü bu zaman diliminde yapılan müdahaleler, hayatta kalma oranını belirgin şekilde artırır. Müdahale sırasında ikinci bir çığ oluşma riskine karşı karın yapısı değerlendirilir ve güvenli çalışma alanları oluşturulur. Oksijen seviyesinin düşüklüğü ve hipotermi riski nedeniyle zamanla yarışan ekipler, kurtarılan kişilere derhal hipotermiye karşı müdahalede bulunur ve gerekli durumlarda helikopter ambulanslarla en yakın sağlık kuruluşuna nakil sağlar.

Avalanche Rescue: A specialized intervention involving techniques to rapidly and effectively rescue avalanche survivors. The first 15–30 minutes are critical as timely intervention significantly increases survival rates. The structure of the snow is assessed to avoid secondary avalanches, safe working areas are established, and rescuers treat hypothermia and arrange urgent evacuation by air ambulance when needed.

.....

Çığda Tabakaları Arası Kayma: Kar tabakaları arasındaki sürtünme kaybı nedeniyle meydana gelen kristal yapıların veya nem oranlarının bir araya geldiği sınır tabakalarda görülen ve çığların başlangıcında oluşan yatay hareketlenmedir.

Interlayer Shear in Avalanche: It is the horizontal movement that occurs at the beginning of avalanches and is seen in the boundary layers where crystalline structures or moisture content come together due to the loss of friction between snow layers.

.....

Çığın Başlama Noktası: Çığın oluştuğu ve hareket etmeye başladığı alanı ifade eder. Bu bölge genellikle eğimin yüksek olduğu, kar tabakasının zayıf olduğu ve tetikleyici faktörlerin etkili olduğu yerlerdir.

Avalanche Starting Zone: It refers to the area where the avalanche forms and starts to move. This area is usually where the slope is high, the snow layer is weak and triggering factors are effective.

.....

Çıma: Halatın uç kısmına verilen isimdir.

Rope End: It is the name given to the end of the rope.

.....

Çift Halatlı İniş Sistemi: Yüksek katlı binalardan veya ulaşımı zor noktalardan afetzedelerin güvenli tahliyesi için kullanılan bir yöntemdir. Ana yük taşıyıcı ip (birinci ip) ile yedek emniyet ipi (ikinci ip) olmak üzere iki bağımsız sistemden oluşur. Ana ipten oluşabilecek herhangi bir arıza durumunda, yedek ip yükü taşıyarak düşmeyi engeller. Bu sistem, yangın merdivenlerinin kullanılmadığı durumlarda, deprem anlarında, asansör boşluğuna sıkışmalarda ve endüstriyel kazalarda sıklıkla tercih edilir.

Double Rope Descent System: It is a method used for the safe evacuation of disaster victims from high-rise buildings or hard-to-reach locations. It consists of two independent systems: the main load-bearing rope (primary rope) and the backup safety rope (secondary rope). In the event of a failure of the main rope, the backup rope carries the load and prevents falls. This system is frequently used in situations where fire escapes are unavailable, during earthquakes, when trapped in elevator shafts, and during industrial accidents.

.....

Çift İp Sistemi: Tırmanış sırasında her iki ipin de birlikte kliplenerek kullanıldığı, daha fazla güvenlik ve yük paylaşımı sağlayan ip sistemidir. Düşüşlerde riski azaltır ve uzun inişlerde yedek emniyet sağlar.

Double rope system: It is a rope system where both ropes are clipped together during climbing, providing more safety and load sharing. It reduces the risk in falls and provides backup safety on long descents.

Çift Sonda: Karın derinliği, yapısı, sertliği ve katmanlarındaki değişiklikleri daha ayrıntılı bir şekilde değerlendirmek amacıyla iki ayrı sondalama noktasında yapılan ölçümlerdir.

Double Probe: Measurements made at two separate probing points to assess in more detail changes in the depth, structure, hardness and layers of the abdomen.

Çift T-Spot Tahkimat: Dayanıklılığı artırmak amacıyla iki ayrı T-Spot sisteminin yan yana veya karşılıklı şekilde yerleştirilmesiyle oluşturulan tahkimat türüdür. Yapısal bütünlüğü güçlendirmek ve çökme riskini azaltmak için tercih edilir.

Double T-Spot Fortification: A type of reinforcement created by placing two separate T-Spot systems side by side or opposite each other to increase durability and reduce collapse risk.

Çivi Tabancası: Ahşap tahkimatlar ile hızlı bağlantı gerektiren durumlarda çivi çakmak için kullanılan, basınçla çalışan bir el aletidir. Yalnızca eğitimli operatörler tarafından, gerekli güvenlik önlemleri alınarak kullanılmalıdır.

Nail Gun: A pressure-operated handheld tool used to quickly drive nails in wood reinforcements. Should only be operated by trained users with proper safety measures.

Çizme: Su, çamur ve kimyasal risk içeren ortamlarda ayakları korumak amacıyla kullanılan, koncu en az dize kadar çıkan, dayanıklı, genellikle çelik burunlu ve su geçirmez lastik ayakkabıdır.

Boots: Durable, often steel-toed and waterproof rubber boots extending at least to the knee, designed to protect feet from water, mud, and chemical hazards.

Çok Amaçlı Balta: Kesme, kırma, parçalama ve tahliye gibi çeşitli işlemler için kullanılan dayanıklı el aletidir. Kamp ve kurtarma çantalarında yer alır.

Multipurpose Axe: Durable hand tool for various operations such as cutting, breaking, shredding and evacuation. It is included in camping and rescue bags.

Çok Amaçlı Sedye: Farklı durumlara uyum sağlayarak hasta veya yaralının güvenli ve konforlu bir şekilde taşınmasını mümkün kılan sedye türüdür. Tekerekli, katlanabilir, kızaklı, teleskopik veya eklemli gibi çeşitli özelliklere sahip olabilir. Ambulans, hastane, klinik, dağ, çığ ve su gibi farklı ortamlarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Multipurpose Stretcher: A type of stretcher designed for safe and comfortable transportation of patients or injured persons, adaptable to various conditions. May have wheels, foldable, sled, telescopic, or jointed features, used in ambulances, hospitals, clinics, mountains, avalanches, and water rescue.

Çok Ekipli Operasyon Yönetimi: Aynı operasyon sahasında birden fazla arama kurtarma ekibinin görev yaptığı durumlarda, görev çakışmalarını önlemek, kaynak kullanımını optimize etmek ve etkin iş bölümü sağlamak amacıyla uygulanan planlama ve koordinasyon sürecidir. Bu yönetim yaklaşımı, tüm ekiplerin eşgüdüm içinde, güvenli ve verimli şekilde çalışmasını hedefler.

Multi-Team Operation Management: Same operation area involves multiple search and rescue teams; a planning and coordination process to prevent task overlap, optimize resource use, and ensure efficient division of labor. It aims for all teams to work in harmony, safely and effectively.

Çok Fonksiyonlu Çakı: Bıçak, pense, tornavida, makas, törpü gibi birçok el aletinin portatif olarak bir araya getirildiği, kompakt tasarıma sahip çok amaçlı kişisel el aletidir.

Multifunctional Pocket Knife: A compact personal tool combining a knife, pliers, screwdriver, scissors, file, and other hand tools into one portable device.

Çok Katlı Yapılarda Eşzamanlı Kurtarma: Aynı anda farklı katlarda mahsur kalan kişilere yönelik olarak yürütülen, eşzamanlı ve koordineli kurtarma operasyonlarıdır. Her kat için özel ekipler görevlendirilir ve merkezi komuta sistemi üzerinden anlık bilgi paylaşımı sağlanır. Operasyon boyunca yapının bütünlüğü sürekli izlenir ve ekiplerin çalışmalarının uyumlu şekilde ilerlemesi amaçlanır.

Simultaneous Rescue in Multi-Story Buildings: Coordinated rescue operations conducted simultaneously on different floors for trapped individuals. Specialized teams are assigned per floor, with real-time information sharing via a central command system. The structural integrity is continuously monitored, and teamwork synchronization is ensured.

Çok Katlı Yapılardan Kurtarma Operasyonu: Yüksek katlı binalarda mahsur kalan kişileri kurtarmak için uygulanan özel kurtarma tekniklerini içerir. Bu operasyonlar genellikle ip sistemleri, vinçler ve özel ekipmanlar kullanılarak gerçekleştirilir. Yangınlar, depremler veya diğer acil durumlar nedeniyle yüksek binalarda mahsur kalan kişilere ulaşmayı ve güvenli tahliye amaçlar.

Rescue Operation from Multi-Story Buildings: *It includes special rescue techniques applied to rescue people trapped in high-rise buildings. These operations are usually carried out using rope systems, cranes and specialized equipment. It aims to reach and safely evacuate people trapped in high-rise buildings due to fires, earthquakes or other emergencies.*

Çok Noktalı Tahliye Operasyonu: Aynı anda birden fazla tahliye noktasından yaralı veya kurtarılan kişilerin güvenli şekilde bölgeden çıkarılması yöntemidir. Büyük ölçekli afetlerde veya geniş dağılım gösteren olaylarda uygulanır. Zaman kazandırır ve tahliye baskısını azaltır.

Multi-Point Evacuation Operation: *It is the method of safely removing the injured or rescued people from more than one evacuation point at the same time. It is applied in large-scale disasters or events with wide distribution. It saves time and reduces evacuation pressure.*

Çok Pervaneli Dron: Birden fazla pervaneye sahip olan ve genellikle denge, taşıma kapasitesi ve manevra kabiliyeti açısından avantaj sağlayan dron türüdür.

Multi-Rotor Drone: *A drone type with multiple propellers, offering advantages in stability, carrying capacity, and maneuverability.*

Çok Yönlü Bağlama Halkası: Birden fazla yöne gelen yükleri güvenli taşıyacak şekilde tasarlanmış, genellikle simetrik veya üçgen yapıya sahip özel bir karabina türüdür. Tırmanış, kurtarma ve teknik ip sistemlerinde yaygın olarak kullanılır.

Multi-Directional Anchor Ring: *A special carabiner designed to safely carry loads from multiple directions, usually symmetrical or triangular in shape. Commonly used in climbing, rescue, and technical rope systems.*

Çok Yönlü Trafik Kazası: Kavşaklarda veya yol kesişim bölgelerinde birden fazla aracın farklı yönlerden çarpışmasıyla oluşan kaza türüdür. Genellikle karmaşık trafik akışı ve görüş kısıtları nedeniyle meydana gelir.

Multi-Directional Traffic Accident: *Accidents involving multiple vehicles colliding from different directions, typically occurring at intersections or junctions due to complex traffic flow and limited visibility.*

Çoklu Arama Tekniği: Bir arama operasyonunda, farklı arama yöntemlerinin aynı anda ve eş zamanlı olarak kullanılmasıdır. Örneğin, havadaki koku izlerinin takibi ile yere bağlı fiziksel izlerin birlikte değerlendirilmesi bu teknik kapsamına girer. Özellikle karmaşık ve belirsiz kayıp vakalarında başarı şansını artırır.

Multiple Search Technique: Using different search methods simultaneously and synchronously in one operation. For example, combining aerial scent tracking with ground physical evidence. Particularly increases success in complex or uncertain missing person cases.

Çoklu Bağlantılı İstasyon Kurulumu: İple kurtarma sistemlerinde, üç veya daha fazla bağlantı noktasının kullanıldığı ve yükün bu noktalar arasında eşit şekilde dağıtılmasını sağlayan istasyon kurma yöntemidir. Bu teknik, sistemin güvenliğini artırarak ekipman ve ipler üzerindeki yükü dengeler.

Multi-Linked Station Installation: A rope rescue technique using three or more anchor points, distributing load evenly among them to increase system safety and balance equipment and rope tension.

Çoklu Ekip Koordinasyonu: Polis, sağlık, itfaiye, AFAD gibi birden fazla ekibin aynı olayda eş zamanlı ve uyumlu şekilde çalışmasını sağlamak amacıyla yürütülen planlama ve yönetim faaliyetidir. Bu süreçte bilgi paylaşımı, görev dağılımı ve zamanlama hayati öneme sahiptir.

Multiple Team Coordination: Planning and managing simultaneous, harmonious operation of multiple teams such as police, health, fire brigade, and AFAD at an incident. Information sharing, task distribution, and timing are critical.

Çoklu Haberleşme: Üç veya daha fazla merkezin aynı anda ve doğrudan iletişim kurabildiği haberleşme kolaylığıdır. Koordinasyonun yüksek düzeyde gerektiği acil durum ve operasyonlarda etkin iletişim sağlar.

Multiple Communication: Communication capability enabling three or more centers to communicate directly and simultaneously, ensuring effective coordination during emergencies and operations requiring high-level communication.

Çoklu Tehlike Yaklaşımı: Tek bir tehlikeye odaklanmak yerine, afetlere yol açabilecek ikincil tehlikelerin de dikkate alındığı ve tüm risklerin birlikte değerlendirildiği rasyonel yaklaşımlar bütünüdür.

Multi-Hazard Approach: A rational approach evaluating all risks together, considering secondary hazards arising from disasters rather than focusing on a single hazard.

.....

Çök-Kapan-Tutun: Deprem anında kişinin en kısa sürede kendini koruyabilmesi için uygulaması gereken, hedef küçülterek sarsıntının etkilerinden korunmayı amaçlayan davranış biçimi ve sloganıdır.

Drop-Cover-Hold On: A protective behavior and slogan for earthquake moments, emphasizing minimizing exposure and protecting oneself from shaking by dropping to the ground, covering the head, and holding on.

.....

Çökme: Binaların deprem, patlama veya yapısal yorgunluk gibi nedenlerle nasıl çöktüğünü tanımlayan mühendislik analizidir. Çökme biçimi, enkazın yapısını belirler ve bu doğrultuda uygun arama kurtarma yöntemlerinin seçilmesini sağlar.

Collapse: Engineering analysis describing how buildings fail due to earthquakes, explosions, or structural fatigue. The collapse pattern determines the rubble structure and guides the choice of appropriate search and rescue methods.

.....

Çökme Biçimi: Binaların deprem, patlama veya yorgunluk sonucu nasıl çöktüğünü tarif eden mühendislik analizidir. Binaların çökme türlerine göre farklı kurtarma yöntemleri uygulanır.

Collapse Pattern: It is an engineering analysis that describes how buildings collapse as a result of earthquake, explosion or fatigue. Different rescue methods are applied according to the types of collapse of buildings.

.....

Çökmekte Olan Yapılarda Hızlı Tahliye: Kısmi çökme riski bulunan yapılarda görev yapan kurtarma personelinin, ani çökme durumunda hızlı ve güvenli şekilde çalışma alanından tahliye edilmesini sağlamak amacıyla önceden planlanan prosedürler bütünüdür. Bu prosedürler; çalışma öncesinde belirlenen acil çıkış rotalarını, yapısal çökme uyarı sistemlerini ve tahliye sırasında kullanılacak özel ekipmanları içerir.

Rapid Evacuation in Collapsing Structures: Pre-planned procedures ensuring quick and safe evacuation of rescue personnel from partially collapsing buildings. Includes pre-determined emergency exit routes, structural collapse warning systems, and special equipment for evacuation.

.....

Çöküntü Depremleri: Aşınmış ve zayıf toprak yapılarının çökmesi sonucu oluşan, enerjisi düşük ve genellikle az hasara yol açan deprem türlerinden biridir. Şiddeti yüksek değildir ve hissedilme alanı sınırlıdır.

Collapse Earthquakes: Depression earthquakes are one of the earthquake types with low energy and little damage. They occur as a result of the collapse of eroded and weak soils and have low intensity. The felt area is small.

.....

Çözelti: Bir maddenin, başka bir madde içerisinde gözle görülemeyecek kadar küçük tanecikler halinde dağılmasıyla oluşan homojen karışımdır.

Solution: It is a homogeneous mixture of one substance dispersed in another substance as particles too small to be seen by the eye.

.....

Çözüm Önerisi: TCAS cihazı tarafından, uçaklar arasında çarpışma riski olduğunda pilota sunulan kaçınma manevrasına yönelik çözüm önerisidir.

Resolution Advisory: It is a solution offered by the TCAS device to the pilot against the risk of aircraft collision.

.....

AFAD

D Düzeyi Kişisel Koruyucu Donanım: KBRN olaylarında, tehlikeli maddelerin cilde bulaşma olasılığının bulunmadığı durumlarda kullanılan ve en düşük seviyede koruma sağlayan koruyucu kıyafettir. Genellikle gözetleme, temizlik çalışmaları veya düşük riskli müdahalelerde tercih edilir.

Level D Personal Protective Equipment: *It is a protective clothing that provides the lowest level of protection used in CBRN incidents where there is no possibility of contamination of the skin by the hazardous substance. It is used for surveillance, cleaning or low-risk interventions.*

D Sınıfı Yangınlar: Yanabilen metallerin ve alaşımlarının, örneğin magnezyum, lityum, sodyum, seryum, yanmasıyla oluşan yangınlardır. Bu tür yangınları söndürmek için etkili bir söndürücü olan trimetoksiboroksin bulunmadığında, kum da benzer şekilde kullanılabilir. Ayrıca, özel kuru kimyevi tozlar, her metal ve alaşıma karşı ayrı ayrı geliştirilmiş kimyasallarla, bu yangınları söndürmek için tercih edilir.

Class D Fires: *Fires caused by the combustion of flammable metals and alloys (such as Magnesium, Lithium, Sodium, Cerium). In the absence of trimethoxyboroxine, which is an effective extinguisher, sand acts in the same way. Special dry chemical powders (chemicals developed separately for each metal and alloy are added to the dry powder) are used to extinguish these fires.*

Dağ: Çevresine göre daha yüksek konumda bulunan toprak veya kayalıklardan oluşan yeryüzü şeklidir.

Mountain: *It is a land or rocky landform that is higher than its surroundings.*

Dağ Geçidi: Genellikle yüksek ve geçilmesi güç dağlık alanlarda yer alan, doğal yollarla oluşmuş geçiş rotasıdır.

Mountain Pass: *Natural routes through high, difficult mountain terrain used for passage.*

Dağ Gözcü Noktası: Dağlık veya geniş arazilerde, arama kurtarma ekiplerinin çevreyi gözlemlemek, hava durumu değişikliklerini izlemek ve operasyon sahasını değerlendirmek için kullandığı yüksek ve stratejik bir noktadır. Çiğ riski bulunan bölgelerde ise bu noktalar, kar hareketlerini, çatlak oluşumlarını ve olası çiğ belirtilerini sürekli izlendiği özel gözlem yerleri olarak kullanılır.

Mountain Observation Post: *In mountainous or expansive terrain, it is an elevated and strategic point that search and rescue teams use to observe the surroundings, monitor weather changes and assess the operational area.*

In avalanche-prone areas, these points are used as special observation posts where snow movements, crevasse formations and signs of possible avalanches are constantly monitored.

Dağ İçi İkmal Noktası: Dağlık ve erişimi zor bölgelerde görev yapan ekiplerin, yiyecek, içecek, sağlık malzemesi, teknik ekipman yakıt, ve iletişim araçları gibi ihtiyaçlarını karşılamak üzere önceden belirlenmiş veya oluşturulmuş lojistik destek alanıdır. Arama kurtarma ekipleri için hayati önemdedir.

Mountain Supply Point: *It is a logistic support area predetermined or established to meet the needs of teams operating in mountainous and difficult-to-access areas, such as food, drink, health supplies, technical equipment, fuel and communication tools. It is vital for search and rescue teams.*

Dağ Masifi: Belirli bir bölgede yer alan, birbirine yakın ve yapısal olarak ilişkili çok sayıda zirve, tepe, sırt ve vadiden oluşan büyük dağ bloğudur.

Mountain Massif: *A large mountain block consisting of a large number of closely and structurally related peaks, summits, ridges and valleys located in a particular region.*

Dağ Tipi Taşıma Sedyesi: Zorlu arazi, sarp kayalık ve dağlık bölgelerde yaralı tahliyesi için özel olarak tasarlanmış, dayanıklı ve çok amaçlı bir taşıma sedyesidir.

Mountain Rescue Stretcher: *It is a durable and multi-purpose transport stretcher specially designed for injured evacuation in difficult terrain, steep rocky and mountainous areas.*

Dağcı Bıçağı (Kamp Bıçağı): Paslanmaz çelikten imal edilen, kılıfı sayesinde belde taşınabilir şekilde tasarlanmış özel dağcılık bıçağıdır. Yemek hazırlama, ateş yakma, ip kesme, oyma, yontma, acil durumlarda savunma gibi doğa aktivitelerinde kullanılır.

Mountaineering Knife: *It is a special mountaineering knife made of stainless steel and designed to be carried on the waist thanks to its sheath. It is used in nature activities such as food preparation, fire lighting, rope cutting, carving, chiseling, emergency defense.*

Dağcı Botu: Zorlu doğa koşullarında kullanılan, suya ve darbelere karşı dayanıklı, sert tabanlı, uzun konçlu özel bir tırmanış ayakkabısıdır. Buz kramponu takmaya uygundur ve soğuk ile kaygan zeminlere karşı yalıtım sağlayarak güvenli hareket imkânı sunar.

Mountaineering Boot: Specialized boots used in harsh nature conditions, waterproof and impact-resistant with rigid soles and high cuffs. Suitable for crampons and provide insulation against cold and slippery terrains.

.....

Dağcı Çantası: Dağcılık, kamp ve zorlu arazi koşullarında; emniyet ekipmanları, yiyecek, su ve uyku sistemleri gibi malzemeleri taşımak için kullanılan, geniş hacimli ve çok bölmeli bir taşıma çantasıdır. Yük dengeleme sistemine sahiptir, dayanıklı ve su geçirmez kumaştan üretilmiştir.

.....

Mountaineering Backpack: A large, multi-compartment carrying bag designed for mountaineering, camping, and rough terrain. Used for carrying safety gear, food, water, and sleeping systems. Features load balancing and is made of durable, waterproof fabric.

.....

Dağcı Çekici: Tırmanıcıların çivi veya diğer korumaları yerleştirmek için kullandıkları özel bir çekiç; teknik tırmanış ve kurtarma için gereklidir.

.....

Climbing Hammer: A specialized hammer used by climbers to place pitons or other protection; essential for technical climbing and rescue.

.....

Dağcı Eldiveni: Sert kaya yüzeylerine temas, ip sürtünmesi ve soğuk hava koşullarına karşı elleri koruyan, esnek ve tutuş kabiliyeti yüksek tırmanış eldivenidir. Parmak uçları açık veya kapalı modelleri bulunur.

.....

Mountaineering Glove: It is a flexible and high grip climbing glove that protects hands against contact with hard rock surfaces, rope friction and cold weather conditions. There are models with open or closed fingertips.

.....

Dağcı Gözlüğü: Yoğun kar yansıması, sert rüzgar ve zararlı UV ışınlarına karşı gözleri korumak için tasarlanmış, yan koruma bariyerlerine ve buğu önleyici kaplamaya sahip özel bir dağcılık gözlüğüdür.

.....

Mountaineering Goggles: Special goggles designed to protect eyes from intense snow reflection, strong winds, and harmful UV rays. Equipped with side shields and anti-fog coatings.

.....

Dağcı Kazması: Klasik yürüyüş kazmasından farklı olarak kısa ve kıvrık saplı, değişik eğim ve malzemeye göre optimize edilmiş uç geometrisine sahip, modüler veya sabit başlıklı, hem kazma hem de çekiç/adze işlevi görebilen bir dağcılık aracıdır.

.....

Ice Axe: Unlike the classic hiking pickaxe, it is a mountaineering tool with a short and curved handle, with a tip geometry optimized for variable slope and

material, with a modular or fixed head, which can function both as a pickaxe and a hammer/adze.

.....

Dağcı Pantolonu: Soğuk hava, rüzgar, yağmur ve kaya sürtünmesine karşı dayanıklı, elastik yapıda ve genellikle su itici kumaşlardan üretilmiş, tırmanış sırasında hareket özgürlüğü sağlayan teknik bir pantolondur.

Mountaineering Pants: *Technical pants made from water-repellent fabrics, resistant to cold, wind, rain, and rock abrasion. Elastic to allow freedom of movement during climbing.*

.....

Dağcılık Federasyonu: Dağcılık sporunu geliştirmek, düzenlemek ve yaygınlaştırmak amacıyla faaliyet gösteren, dağcılık, kaya tırmanışı, spor tırmanışı, buz tırmanışı gibi disiplinlerde eğitim, yarışma ve lisanslama çalışmaları yürüten kuruluştur.

Mountaineering Federation: *It is an organization that carries out training, competition and licensing activities in disciplines such as mountaineering, rock climbing, sport climbing, ice climbing, which operates to develop, regulate and popularize mountaineering sports.*

.....

Dağda Acil Yardım Sinyali: Dağlık ve ulaşılması güç bölgelerde acil durum çağırısı yapmak için kullanılan uluslararası tanınan bir yardım sinyali sistemidir. Sistemde, bir dakika boyunca altı kez sesli ya da görsel sinyal verilir; ardından bir dakika ara verilir ve döngü tekrarlanır. Yardım çağırısına yanıt olarak ise dakikada üç sinyal gönderilir. Bu yöntem, özellikle arama kurtarma ekiplerinin konum belirlemesini kolaylaştırarak, müdahale sürecini hızlandırır.

Mountain Emergency Signal: *An internationally recognized distress signaling system used to call for help in mountainous and hard-to-reach areas. It involves sending six audible or visual signals in one minute, followed by one minute of silence, and then repeating the cycle. The response signal is three signals per minute. This method facilitates location detection by search and rescue teams, speeding up intervention.*

.....

Dahili Müdahale: Kapalı alan yangınlarında, yapı içerisine girilerek yangının kaynağına doğrudan müdahale edilmesi işlemidir. Bu yöntem, yangının yayılmasını önlemek ve hızlı kontrol altına almak amacıyla uygulanır.

Interior Attack: *Intervention method in enclosed space fires where firefighters enter the building to directly attack the fire source. This method aims to prevent fire spread and achieve rapid control.*

.....

Dalgıç Maskesi: Su altında gözleri ve burnu kapatarak net görüş sağlayan ve burundan nefes almayı engelleyen ekipmana dalgıç maskesi denir. Genellikle regülatörle birlikte kullanılır ve dalgıcın su altındaki yönünü, derinliği ve çevresini rahatça görmesini sağlar.

Diver Mask: *Equipment that covers the eyes and nose underwater to provide clear vision and prevent breathing through the nose. Usually used with a regulator, allowing the diver to see direction, depth, and surroundings clearly.*

Dalgıç Pompa: Motoru ve pompa kısmı su geçirmez tek bir gövde içinde yer alan, tamamen suya daldırılarak çalışan ve suyu basınçla yukarı taşıyan elektrikli bir pompadır. Su seviyesini algılayan şamandıra sistemi sayesinde, su yükseldiğinde otomatik olarak devreye girer; seviye düştüğünde ise durarak enerji tasarrufu sağlar ve kuru çalışmaya karşı pompayı korur.

Submersible Pump: *An electric pump with motor and pump housed in a single waterproof body, designed to be fully submerged in water and pump water upwards under pressure. It features a float switch system that automatically activates when water rises and shuts off when levels drop to save energy and prevent dry running.*

Dalış Amiri: Dalış eğitimleri ve görevleri sırasında, yüzeyde veya suda dalış faaliyetlerini yöneten, bu alanda uzmanlaşmış ve kıdemli personeldir.

Diving Supervisor: *A senior and specialized personnel who manages and oversees diving activities and training on the surface or underwater.*

Dalış Ayakkabısı: Dalgıçların ayaklarını zararlı deniz canlılarından, keskin kayalardan korumak ve sıcak tutmak için geliştirilen bir dalış ekipmanıdır.

Diving Shoes: *It is a diving equipment developed to protect divers' feet from harmful sea creatures, sharp rocks and to keep them warm.*

Dalış Bıçağı: Dalgıçların su altında balık misinaları gibi engelleri kesmek veya bir dalış arkadaşının dikkatini çekmek için hava tüpüne vurmak amacıyla kullandıkları, sualtı koşullarına uygun özel bir kesici alettir.

Diving Knife: *A special cutting tool designed for underwater conditions, used by divers to cut fishing lines or signal by tapping the air tank.*

Dalış Bilgisayarı: Yapılan dalışların verilerini kaydeden, dalgıcının derinlik ve çıkış hızını izleyen, gerektiğinde uyarılar veren elektronik bir cihazdır. İki dalış arasında geçen süreyi dikkate alarak ikinci dalış için hesaplamaları otomatik olarak yapar ve böylece güvenli dalışı sürdürmeye yardımcı olur.

Dive Computer: *An electronic device that records dive data, monitors depth and ascent speed, provides warnings, and calculates decompression and surface intervals for safe diving.*

Dalış Çantası: Dalış tüpü, dalış kıyafeti, dalış maskesi ve diğer tüm dalış malzemelerini korumak ve dalış noktasına kolayca taşımak için tasarlanmış özel bir çantadır.

Diving Bag: *A specially designed bag to protect and transport diving gear such as cylinders, suits, masks, and other equipment.*

Dalış Defteri: Kurbağa adam personelinin yaptığı dalışları kaydettiği ve takip ettiği resmi belgedir.

Dive Logbook: *An official document where a diver records and tracks all dives performed.*

Dalış Disiplinsizliği: Dalış eğitimi ve görevi sırasında, karada ya da suda kurbağa adam ve kurbağa adam adaylarının, dalış amirinin emirlerine ve dalış emniyeti için belirlenmiş mevzuat ile kurallara uymaması durumudur. Bu tür davranışlar, hem bireysel hem ekip güvenliğini tehlikeye atabilecek disiplin ihlalleridir.

Diving Misconduct: *Failure of divers or diving candidates to follow the diving supervisor's orders or safety regulations during training and operations, risking individual and team safety.*

Dalış Ekip Amiri: Birlik veya il müdürlüklerinde, su altı arama, kurtarma ekiplerinin dalış eğitimleri ve görevlerinde görev alan; birlik veya il müdürünün teklifi ve valilik makamının onayıyla görevlendirilen kıdemli kurbağa adam personeldir.

Diving Team Leader: *A senior diver appointed by unit or provincial command upon approval, responsible for leading underwater search and rescue training and operations.*

Dalış Eldiveni: Su altında ellerin ısınıp korumak ve kesilme, sürtünme gibi yaralanmalara karşı koruma sağlamak amacıyla tasarlanmış özel bir ekipmandır.

Diving Glove: *Special gloves designed to keep hands warm underwater and protect against cuts, abrasions, and other injuries.*

Dalış Eşi: Güvenlik kuralları gereği dalgıçların birlikte dalış yaptığı kişidir. Acil durumlarda karşılıklı destek sağlar ve dalışın güvenliğini artırmak amacıyla eşli dalış sistemi içinde görev yapar.

Dive Buddy: *The diving partner who accompanies a diver to provide mutual support and enhance safety during the dive.*

Dalış İşaretleri: Dalgıçların su altında birbirleriyle veya dalış liderleriyle iletişim kurmalarını sağlamak amacıyla geliştirilen, el, kol ve ışık hareketlerine dayalı görsel bir iletişim sistemidir. Su altındaki sessiz ortamda, güvenli ve etkili bilgi aktarımı için standartlaştırılmış işaretler kullanılır.

Diving Signals: *Standardized visual communication system using hand, arm, and light signals for divers to communicate underwater silently and effectively.*

Dalış Kayıt Defteri: Kurbağa adamların dalış saatlerini belirlemek amacıyla su altı arama ve kurtarma ekip amirliği tarafından tutulan bir defterdir. Dalış faaliyetlerinin planlanması, takibi ve denetlenmesi açısından resmi bir kayıt aracıdır.

Dive Log: *A record book maintained by underwater search and rescue command, tracking divers' hours and operations for planning and supervision.*

Dalış Paleti: Ayak koruyucu patik üzerine giyilen, topuk kısmı açık olan, giyildikten sonra ayağa paletin arka kısmında bulunan kayış ile sabitlenen palet türüdür.

Diving Fins: *A type of diving fin worn over protective booties, with an open heel and secured to the foot by a strap located at the back of the fin.*

Dalış Şamandırması: Kaldırma kuvveti ve su üstünde yüzerlik özelliğine sahip bir cismin kullanılmasıyla, belirli bir derinliğe ulaşıldığında bir aksiyonun tetiklenmesini sağlayan düzendir. Ayrıca, dalış noktasının yerini sabit olarak işaret eden şamandıraların yanı sıra, dalış gruplarını izlemek ve yüzeydeki dalgıcın konumunu göstermek için kullanılan hareketli ve yüzey belirleyici şamandıra türleri de bulunmaktadır.

Diving Buoy: *A buoyant device used to mark dive locations, trigger actions at specific depths, and track diving groups or individual diver positions on the surface.*

Dalış Tüpü: Dalış faaliyetlerinde kullanılan havanın basınç altında sıkıştırılarak depolandığı silindirik gaz kaplarıdır. Dalgıca su altında solunum imkânı sağlayarak dalış süresini ve güvenliğini doğrudan etkileyen temel ekipmanlardandır.

Diving Cylinder: Cylindrical gas containers that store compressed air used during dives, essential for providing underwater breathing air and affecting dive duration and safety.

Darbeli Manivela Seti: Enkaz altında sıkışan yapıları kırmak, kaldırma kuvvetiyle aralama yapmak amacıyla kullanılan ağır hizmet manivelalarından oluşan settir.

Impact Pry Bar Set: It is a set of heavy-duty levers used for breaking structures trapped under debris and for spacing with leverage.

Darbeye Dayanıklı Koruyucu Kıyafet: Enkaz çalışmalarında ekiplerin keskin metal parçaları, düşen nesneler ve diğer fiziksel tehlikelerden korunmasını sağlayan özel ekipmanlardır. Kevlar ve çelik telli kompozit malzemelerden üretilen bu kıyafetler, ANSI ve EN standartlarına uygun olarak test edilir.

Impact-Resistant Protective Clothing: They are special equipment that protects teams from sharp metal fragments, falling objects and other physical hazards during debris operations. Made of Kevlar and steel wire composite materials, these suits are tested in accordance with ANSI and EN standards.

DASK: Türkiye’de zorunlu deprem sigortası sistemidir. Konut sahiplerinin deprem kaynaklı zararlarını karşılamak amacıyla oluşturulmuş, devlet destekli bir sigorta uygulamasıdır.

TCIP: A mandatory earthquake insurance system in Turkey, designed to cover earthquake-related damages to residential properties, supported by the government.

Datum: Ölçüm, konumlandırma veya çizim işlerinde referans alınan sabit nokta, çizgi veya düzlemdir. Coğrafyada veya haritacılıkta dünya üzerindeki konumların (enlem, boylam, yükseklik) hesaplamalarında kullanılan matematiksel bir modeldir.

Datum: A fixed point, line or plane used as a reference for measurement, positioning or drawing. It is a mathematical model used in geography or cartography to calculate the positions (latitude, longitude, altitude) on the earth.

Davranış Çökmesi: Köpeğin aşırı stres, yorgunluk veya başarısızlık duygusu sonucu tamamen pasif hale gelmesi ve görev tepkilerini bırakması durumudur. Bu durumda köpek görev yapmaz ve hareketleri azalır veya çevreyle ilgisini keser. köpeğe müdahale edilerek moral ve dinlenme desteği verilmelidir.

Behavioral Shutdown: *This is when the dog becomes completely passive and stops responding to tasks as a result of extreme stress, fatigue or a sense of failure. In this case, the dog does not perform tasks and its movements are reduced or it loses interest in the environment. the dog should be intervened and given moral and rest support.*

Davranışsal Tepki: Afet sonrasında bireylerin yaşadığı şok, korku, kaygı, üzüntü, çaresizlik, öfke, gibi duygusal tepkiler, zihinsel dalgalanmalar ve buna bağlı olarak gelişen davranışsal değişikliklerdir.

Behavioral Response: *Emotional reactions such as shock, fear, anxiety, sadness, helplessness, anger, mental fluctuations and behavioral changes that develop accordingly.*

Dedektör: Çevrede bulunan kimyasal, biyolojik, radyoaktif veya nükleer maddeleri tespit etmek, tanımlamak ve/veya ölçmek için kullanılan cihaz veya sistemdir. Tehlikeli maddelerin varlığını hızlı ve güvenilir şekilde belirleyerek, müdahale ve korunma çalışmalarına destek sağlar.

Detector: *Device or system used to detect, identify, and/or measure chemical, biological, radioactive, or nuclear substances in the environment, enabling rapid and reliable hazard assessment.*

Değerlendirmeci: Tatbikat düzenleyicileri adına uygulama esnasında fiili olarak alanda yer alan, genel tatbikat direktifleri ve senaryo doğrultusunda; ekip kapasite ve kabiliyetleri, kullanılan ekipmanlar, senaryo ve olay sürümü uygulamaları gibi hususlarda gözlem ve denetimlerde bulunarak raporunu hazırlayan kişidir.

Evaluator: *The person who actually takes part in the field during the exercise on behalf of the exercise organizers and prepares the report by making observations and audits on issues such as team capacity and capabilities, equipment used, scenario and incident version applications in line with the general exercise directives and scenario.*

Değerli Eşya Kayıt Formu: Enkazdan çıkarılan kişisel değerli eşyaların (takı, elektronik, evrak vb.) kimliklendirilerek kayda alındığı formdur. Hukuki sorumluluk ve mülkiyet takibi açısından önemlidir.

Valuables Registration Form: *This is the form in which personal valuables (jewelry, electronics, documents, etc.) recovered from the rubble are identified and recorded. It is important in terms of legal liability and property tracking.*

Dehidrasyon: Sıvı alımının azalması ve aşırı sıvı kaybı sonucu gelişen rahatsızlıktır. Vücudun aldığı sudan daha fazla su kaybetmesi durumudur.

Dehydration: *A medical condition caused by reduced fluid intake and excessive fluid loss, where the body loses more water than it takes in.*

.....

Dehliz: Enkazlarda oluşturulan veya doğal olarak oluşmuş dar geçitlerdir. Ekiplerin ya da cihazların içeri girmesi için kullanılır. Güvenli hale getirilmeden ekiplerin çalışması tehlikeli olan alanlardır. Bina oturması ve artçı sarsıntılar sebebiyle sürekli değişikliğe uğrar. Çalışmalar esnasında takibi yapılmalıdır.

Passageway: *Narrow passages created or naturally occurring in debris. They are used for teams or equipment to enter. Areas where it is dangerous for teams to work without being made safe. It is constantly changing due to building settlement and aftershocks. It should be monitored during the works.*

.....

Dehliz Açma: Bina veya yapı enkazı altında mahsur kalan kişilere ulaşmak amacıyla dikkatli ve kontrollü şekilde oluşturulan dar destekli geçitlerdir. Giriş noktası ile olası yaşam boşluklarının tespitinde kullanılır. Güvenli hale getirilmeden çalışılması tehlikelidir. Bina oturması ve artçı sarsıntılar nedeniyle sürekli değişime uğrar ve çalışmalar sırasında takibi yapılmalıdır.

Opening a Hole: *Narrow, carefully and controlled passages created under building or structure rubble to reach trapped individuals. Used to locate entry points and possible voids. Dangerous if not secured properly. Must be continuously monitored due to structural settlement and aftershocks.*

.....

Deko Balonu: Dalgıçların güvenli şekilde su yüzeyine çıkışını belirtmek için su altında şişirilip yüzeye doğru yükselen işaret balonudur. Görünürlüğü artırarak yüzeydeki ekiplerin dalgıç konumunu kolayca takip etmesini sağlar.

Deko Balloon: *A marker balloon inflated underwater by divers to signal a safe ascent to the surface. It increases visibility, helping surface teams track diver locations easily.*

.....

Dekompresyon (Vurgun): Kısa sürede yüksek basınçlı bir ortamdan alçak basınçlı bir ortama geçilmesi sonucu vücutta gaz kabarcıklarının oluşmasıyla ortaya çıkan gaz embolizmidir. Bu durum, dalış gibi basınç değişimlerinin hızlı yaşandığı faaliyetlerde ciddi sağlık risklerine yol açar.

Decompression: *A gas embolism caused by formation of gas bubbles in the body due to rapid pressure decrease, such as during fast ascent in diving. It poses serious health risks in activities with quick pressure changes.*

.....

Dekompresyon Durağı: Dalış veya yüksek irtifa tırmanışlarında ani basınç düşüşü sonucu kan ve dokularda nitrojen gibi inert gazların kabarcık haline gelmesiyle oluşan bir sağlık sorunudur. Eklem ağrısı yorgunluk, kaşıntı, dolaşım problemleri, nörolojik semptomlar gibi çeşitli belirtiler ile kendini gösterir. Yavaş ve kontrollü yükselme, dekompresyon duraklarına uyma, yeterince dinlenmek, uygun dalış ekipmanları kullanmak ve sağlık durumunuzu bilmek korunma önlemleri arasında sayılabilir.

Decompression Stop: *It is a health problem that occurs when inert gases such as nitrogen bubble up in the blood and tissues as a result of a sudden drop in pressure during diving or high altitude climbing. It manifests itself with various symptoms such as joint pain, fatigue, itching, circulatory problems and neurological symptoms. Prevention measures include slow and controlled ascent, adhering to decompression stops, getting enough rest, using appropriate diving equipment and knowing your health status.*

.....

Dekontaminasyon: Kişi, araç, malzeme ve binalar ile alanlar üzerinde etki gösteren kimyasal, KBRN maddelerinin etkilerinin tamamen giderilmesi veya sağlık açısından tehdit oluşturmayacak seviyeye indirilmesi için yapılan arındırma işlemidir.

Decontamination: *It is the purification process carried out to completely eliminate the effects of chemical, CBRN substances that affect people, vehicles, materials, buildings and areas or to reduce them to a level that does not pose a threat to health.*

.....

Dekontaminasyon Aracı: Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer (KBRN) tehdit durumlarında; personel, araç ve ekipmanın yüzeyindeki zararlı maddelerin temizlenmesini sağlayan, tam donanımlı mobil bir ünedir. Olay yerinde hızlı ve etkili dekontaminasyon işlemleri gerçekleştirerek bulaşmanın yayılmasını önler ve çevresel güvenliğin sağlanmasına katkıda bulunur.

Decontamination Vehicle: *A fully equipped mobile unit used in chemical, biological, radiological, and nuclear (CBRN) incidents for cleaning personnel, vehicles, and equipment surfaces. Prevents contamination spread and ensures environmental safety on site.*

.....

Dekontaminasyon Maddesi: KBRN olaylarında kişi, alan, ekipman gibi unsurların dekontaminasyonunda kullanılan, KBRN maddesini absorbsiyon yoluyla uzaklaştıran veya nötralizasyon yoluyla etkisiz hale getiren, toz ya da sıvı formda bulunabilen maddelerdir. Etkili arındırma için olayın türüne uygun olarak seçilir.

Decontamination Agent: *Substances (powder or liquid) used in CBRN events to remove or neutralize hazardous materials on people, areas, or equipment by absorption or chemical neutralization. Selected based on incident type.*

Dekontaminasyon Triyajı: Kazazede sayısının fazla olduğu durumlarda, dekontaminasyon faaliyetleri kapsamında kazazedelerin önceliklendirilmesi işlemidir. Bu uygulamada, dekontaminasyona daha fazla ihtiyaç duyduğu değerlendirilen ve acil müdahale edilmediği takdirde sağlık durumu hızla kötüleşebilecek kişilere öncelik verilir.

Decontamination Triage: *Prioritizing survivors for decontamination in mass casualty events. Those needing urgent decontamination due to rapidly worsening health are treated first.*

Delici Buz Çubuğu: Kar ve buz zeminlerde çadır, barınak veya malzeme sabitlemek amacıyla kullanılan hafif, dayanıklı ve paslanmaz metal çubuklardır.

Ice Stake: *Lightweight, durable and stainless metal rods for fixing tents, shelters or materials on snow and ice surfaces.*

Delici Kesici Cisim: Enkaz ve kaza alanlarında bulunan, metal, çivi, cam ve seramik parçaları gibi keskin ve delici nesnelerdir; Arama kurtarma ekipleri titizlikle çalıştıkları bu alanlarda ciddi yaralanma risklerine karşı kaymaz sağlam tabanlı botlar kullanırlar.

Sharp Object: *Sharp and piercing objects such as metal, nails, glass and ceramic fragments found in debris and accident sites; Search and rescue teams use boots with non-slip solid soles against the risk of serious injury in these areas where they work meticulously.*

Delme / Açma: Beton, çelik veya diğer yapı malzemelerinin kontrollü şekilde delinmesi veya kesilmesiyle geçiş sağlanması işlemidir. Enkaz altında kalan afetzedelere ulaşmak veya güvenli bir çıkış yolu oluşturmak amacıyla uygulanır. Hidrolik kırıcılar, elmas uçlu matkaplar ve termal kesiciler gibi özel ekipmanlarla gerçekleştirilir. İşlem öncesinde enkaz ve yangın güvenliği sağlanarak dikkatli bir planlama yapılmalıdır.

Drilling / Opening: *Controlled drilling or cutting of concrete, steel, or other structural materials to create access or escape routes. Used to reach trapped survivors under rubble. Requires careful planning, fire and rubble safety, and special tools like hydraulic breakers or diamond drills.*

Demir Makası: Kalın çelik çubuk, tel veya zincirleri kesmek amacıyla kullanılan güçlü manuel el aletidir. Dayanıklı yapısı sayesinde özellikle arama kurtarma ve inşaat gibi alanlarda ağır kesme işlemlerinde tercih edilir.

Bolt Cutter: A heavy-duty manual tool used to cut thick steel rods, wires, or chains. Preferred in rescue and construction for powerful cutting tasks.

Demiryolu Geçidi: Karayolu ile demiryolunun aynı seviyede kesiştiği bariyerli veya bariyersiz geçitlerdir. Bariyer ve geçit görevlisi bulunmadığı durumlarda tren yolu kontrol edilerek dikkatli geçilmelidir.

Railway Crossing: Crossings with or without barriers where road and railroad cross at the same level. In the absence of barriers and crossing guards, the railroad should be checked and crossed with caution.

Demiryolu Geçidi Uyarısı: Araç içi yerleşik ekipman aracılığıyla demiryolu geçidi öncesi

Railway Crossing Warning: Pre-railroad crossing through on-board on-board equipment

Demobilizasyon: Afet bölgesinde görev yapan personel, ekipman ve araç gibi kaynakların çalışmalarını tamamladıktan sonra düzenli, planlı ve güvenli şekilde bölgeden ayrılma ve toparlanma sürecidir.

Demobilization: It is the process of leaving and recovering from the region in an organized, planned and safe manner after completing the work of resources such as personnel, equipment and vehicles working in the disaster area.

Demografik Yapı: Afet bölgesinde yaşayan nüfusun yaş, cinsiyet, engellilik durumu, inanış ve sosyal statü gibi özelliklerini ifade eden yapıdır. Müdahale personelinin etkili ve duyarlı çalışma yürütebilmesi için bölge halkının demografik özelliklerini bilmesi önem taşır.

Demographic Structure: Characteristics of the population in a disaster area, including age, gender, disability, beliefs, and social status. Knowing this helps responders work effectively and sensitively.

Denge Yeleği: Dalgıcın su altında batmasını, yüzmesini veya belirli bir derinlikte dengede kalmasını sağlayan, tüpten aldığı hava ile şişirilebilen ya da içindeki havayı suya vererek boşaltılabilen özel bir ekipmandır.

Buoyancy Compensator: A special device worn by divers to control buoyancy underwater by inflating or deflating air from the cylinder, allowing sinking, floating, or maintaining neutral buoyancy at a set depth.

Deniz Seddi: Deniz kıyılarını taşkınlara, dalga erozyonuna ve deniz seviyesindeki yükselmelere karşı korumak amacıyla inşa edilen, genellikle toprak, taş, beton veya diğer mühendislik malzemeleriyle yapılan duvar ya da bariyer türü yapılardır. Kıyı güvenliğini sağlamak ve yerleşim alanlarını korumak için kullanılır.

Seawall: Structures made of earth, stone, concrete, or other materials built to protect coastlines from flooding, wave erosion, and rising sea levels. Used to safeguard coastal settlements.

Denizde Arama ve Kurtarma: Denizde veya kıyıda kaybolan veya tehlikede olan kişilerin aranması ve kurtarılması işlemidir.

Maritime Search and Rescue: It is the process of searching and rescuing people who are lost or in danger at sea or on the shore.

Denizde Toplu Yüzdürme ve Kurtarma Sistemleri: Boğulma tehlikesi yaşayan çok sayıda afetzedenin aynı anda tahliyesi için geliştirilmiş yüzdürme sistemleridir. Otomatik şişme botlar, can yelekleri ve platform şamandıraları kullanılarak kişiler su yüzeyinde güvenli şekilde tutulur. Özellikle feribot kazaları ve sahil güvenlik müdahalelerinde kullanılan bu sistemler, toplu kurtarma operasyonlarında etkilidir. Kişiler güvenli hale getirildikten sonra helikopter veya botlarla karaya tahliye edilir.

Maritime Mass Flotation and Rescue Systems: Flotation systems designed to evacuate large numbers of drowning survivors simultaneously using automatic inflatable boats, life jackets, and platform buoys. Common in ferry accidents and coast guard operations. survivors are stabilized on water before air or sea evacuation.

Denizyolu İle İntikal: Liman veya kıyı bölgelerinden deniz taşıtlarıyla gerçekleştirilen malzeme ve personel sevkiyat şeklidir. Afet ve acil durumlarda alternatif ulaşım yolu olarak kullanılır ve özellikle kara yolu erişiminin kısıtlı olduğu durumlarda etkinlik sağlar.

Sea Transport: Movement of personnel and materials via sea vessels from ports or coastal areas. Used especially when land access is limited in disasters or emergencies.

Deprem: Yer kabuğunu oluşturan ve sürekli hareket halinde olan levhaların birbirini itmesiyle biriken enerjinin, fay hatlarında meydana gelen kırılmalar sonucu aniden açığa çıkmasıdır. Bu enerji sismik dalgalar şeklinde yayılır ve yer yüzeyinde titreşim, şiddetli sarsıntılar, bina ve altyapılarda yıkım, can ve mal kayıpları, psikolojik travmalar ve tsunamiler gibi birçok yıkıcı sonuca yol açan doğal afetleri meydana getirir.

Earthquake: Sudden release of energy due to movements of tectonic plates along fault lines, causing seismic waves. Results in ground shaking, structural damage, casualties, psychological trauma, and sometimes tsunamis.

Deprem Bölgesi: Fay hatlarına yakınlık ve geçmiş sismik aktivite verilerine göre 1. derece riskli kabul edilen coğrafi alandır.

Earthquake Zone: It is a geographical area considered 1st degree risky according to proximity to fault lines and past seismic activity data.

Deprem İvme Spektrumu: Farklı yapıların (kısa, orta, uzun gibi) bir deprem sırasında ne kadar sallanacağını ivme cinsinden gösteren teknik bir araçtır. Her binanın yüksekliği ve esnekliği farklı olduğundan, depremin yapılar üzerindeki etkisi de değişkenlik gösterir. Bu spektrum, mühendislik hesaplamalarında yapı güvenliğini değerlendirmek için kullanılır.

Earthquake Acceleration Spectrum: A technical tool showing acceleration values for different building types (short, medium, tall) during an earthquake. Helps engineers assess structural safety by accounting for height and flexibility differences.

Deprem İzolatörü: Yapıların deprem sırasında yer hareketlerinden etkilenmesini azaltmak amacıyla, temel ile yapının arasında yerleştirilen özel elastik veya sönümlü cihazlardır. Bu cihazlar, yapıya gelen sismik enerjiyi emerek veya yavaşlatarak titreşimlerin yapıya doğrudan iletilmesini engeller. Sonuç olarak, yapının hasar görme riski azalır ve deprem dayanıklılığı artar. Deprem izolatörleri, bina güvenliğini artırmak için modern deprem mühendisliğinde önemli bir koruma yöntemidir.

Earthquake Isolator: Special elastomeric or damped devices placed between a building's foundation and its structure to reduce the impact of seismic ground motion. These devices absorb or slow down seismic energy, preventing direct transmission to the building, thus minimizing potential damage and enhancing earthquake resistance. They are a crucial component in modern seismic design for building safety.

Deprem Kuşağı: Tektonik levha sınırlarında oluşan ve bu sınırlar boyunca büyük depremlerin meydana geldiği küresel ölçekteki zonlara verilen addır. Ülkemizin de içinde yer aldığı Alp-Himalaya deprem kuşağı, Akdeniz'den başlayarak Hindistan'a kadar uzanır ve dünyadaki en aktif sismik bölgelerden biridir.

Earthquake Zone: *Global zones along tectonic plate boundaries where major earthquakes occur frequently. The Alp-Himalaya zone, including Turkey, extends from the Mediterranean to India and is among the most seismically active regions.*

Deprem Merkez Üssü: Deprem odak noktasının yeryüzündeki iz düşümü. Genel olarak depremin en kuvvetli hissedildiği ve en çok hasar oluşturduğu bölgedir.

Epicenter: *The projection of the focal point of an earthquake on the earth's surface. It is generally the region where the earthquake is felt most strongly and causes the most damage.*

Deprem Odak Derinliği: Bir depremin yer kabuğu içinde kırılmanın başladığı noktanın (hipomerkez) yeryüzüne olan dikey uzaklığıdır. Depremin yüzeyde hissedilme şiddetini ve etkilediği alanı doğrudan belirleyen önemli bir parametredir.

Earthquake Focal Depth: *The vertical distance from the Earth's surface to the point within the crust where the earthquake rupture begins (hypocenter). It directly affects the intensity and the affected area on the surface.*

Deprem Risk Haritası: Fay hatları, zemin özellikleri ve geçmiş depremler dikkate alınarak deprem riski taşıyan bölgelerin haritalandırılmasıdır. Afet yönetimi, yapılaşma planlaması ve risk azaltma stratejilerinde rehber olarak kullanılır.

Earthquake Risk Map: *Maps showing regions with earthquake risk based on fault lines, soil characteristics, and historical earthquakes. Used for disaster management, urban planning, and risk reduction strategies.*

Deprem Riski: Deprem tehlikesinin gerçekleşmesi durumunda, fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıpların meydana gelme olasılığıdır. Bu çalışmaların temelini sismik tehlike analizleri oluşturur.

Earthquake Risk: *It is the probability of physical, economic and social losses in the event of an earthquake hazard. The basis of these studies is seismic hazard analysis.*

Deprem Tahmini: Bilimsel yöntemlerle bir bölgede deprem olasılığını değerlendirme çabasıdır. Ancak günümüzde henüz kesin ve güvenilir bir şekilde yapılabilen bir yöntem bulunmamaktadır; çalışmalar olasılık temelli tahminler üzerinden yürütülmektedir.

Earthquake Forecast: *Scientific efforts to assess the probability of an earthquake occurring in a region. Currently, no method can reliably and definitively predict earthquakes; predictions are probabilistic.*

Depremin Büyüklüğü: Depremi ortaya çıkardığı toplam enerjiyi ifade eden, aletsel ölçüm ve hesaplamalarla belirlenen değerdir. Genellikle büyüklük skalaları (örneğin Richter ölçeği) üzerinden ifade edilir ve depremin fiziksel gücünü tanımlar.

Magnitude of Earthquake: *A numerical value expressing the total energy released by an earthquake, measured instrumentally (e.g., Richter scale). It defines the physical strength of the earthquake.*

Deprem Süresi: Yapılar üzerinde hasara yol açan kuvvetli yer hareketinin devam ettiği süredir. Depremi yıkıcılığı üzerinde etkili olan önemli faktörlerden biridir.

Earthquake Duration: *The time span during which strong ground motion causing damage to structures persists. It is an important factor influencing the destructiveness of an earthquake.*

Deprem Şiddeti: Depremi yer yüzeyinde insanlar, yapılar ve çevre üzerinde oluşturduğu etkilerin derecesini tanımlayan ölçüdür. Sarsıntının hissedilme düzeyi ve neden olduğu hasar dikkate alınarak belirlenir. Aynı depremin farklı bölgelerde farklı şiddette hissedilmesi mümkündür; bu durum zeminin yapısı, derinlik ve merkeze uzaklık gibi etkenlere bağlıdır. Depremi şiddeti genellikle niteliksel bir ölçek olan Modified Mercalli Şiddet Ölçeği (MMI) ile değerlendirilir.

Earthquake Intensity: *A measure of the effects of an earthquake on people, buildings, and the environment at specific locations. It considers shaking felt and damage caused. Intensity can vary by location due to soil, depth, and distance factors. Commonly assessed by the Modified Mercalli Intensity (MMI) scale.*

Depremsellik: Bir bölgenin tarihsel ve güncel depremler açısından gösterdiği sismik aktivite düzeyidir. Arama kurtarma planlamasında risk analizi, yapı güvenliği ve müdahale önceliklerinin belirlenmesinde dikkate alınması gereken temel bir parametredir.

Seismicity: *The seismic activity level of a region in terms of historical and current earthquakes. In search and rescue planning, risk analysis is a fundamental parameter to be considered in determining building safety and intervention priorities.*

.....

Depresyon: Afet sonrası yaşanan kayıp, travma veya uzun süreli stresin etkisiyle müdahale ekipleri ve afetzedelerde ortaya çıkan, ruh halinin çökmesi, ilgi kaybı ve enerji azalması gibi belirtilerle seyreden psikolojik durumdur.

Depression: *It is a psychological condition that occurs in response teams and disaster victims due to the effects of loss, trauma or long-term stress experienced after a disaster, and is characterized by symptoms such as depression, loss of interest and decreased energy.*

.....

Deray: Tren ya da raylı araçların raydan çıkmasıyla oluşan kaza türüdür.

Derailment: *It is a type of accident that occurs when trains or rail vehicles derail.*

.....

Dere Yatağı: Eğim boyunca sürekli ya da dönemsel olarak akan suların en üst seviyede ulaşabileceği, su akışının doğal sınırlarını oluşturan alandır. Bu sınırlar içinde yer alan yerleşim birimleri taşkın riski altında olduğundan, yapılaşmaların bu alanlardan uzak tutulması son derece önemlidir.

Stream Bed: *The natural boundary area along which water flows continuously or periodically. Settlements in this zone are at flood risk, making it critical to avoid construction in these areas.*

.....

Derin Denizlerde Kurtarma Operasyonu: Genellikle denizaltılarda, batık gemilerde veya diğer su altı yapılarında mahsur kalan kişileri kurtarmak için büyük derinliklerde gerçekleştirilen bir su altı kurtarma operasyonudur. Bu operasyonlar, yüksek basınç, karanlık ve karmaşık su altı koşulları nedeniyle derin deniz dalış kıyafetleri, dalgıçlar, uzaktan kumandalı araçlar (ROV) gibi özel ekipmanlar ve eğitilmiş personel gerektirir.

Deep Sea Rescue Operations: *An underwater rescue mission conducted at great depths, typically to save individuals trapped in submarines, sunken vessels, or other underwater structures. These operations require specialized equipment such as deep-sea diving suits, submersibles, remotely operated vehicles (ROVs), and trained personnel due to high pressure, darkness, and complex underwater conditions.*

.....

Derinden Kurtarma: Enkaz, maden, kuyu, silo veya benzeri derin yapılarda mahsur kalan kişilerin kurtarılması amacıyla yapılan özel müdahale faaliyetleridir.

Deep Rescue: *Special intervention activities for the rescue of people trapped in debris, mines, wells, silos or similar deep structures.*

.....

Destek AFAD Gönüllüsü: Afet ve acil durumlarda arama kurtarma, sosyal yardım, yangın, ilkyardım gibi alanlarda profesyonel ekiplere destek olabilecek bilgi ve beceriye sahip, destek olmak istediği alana yönelik İl AFAD Müdürlüklerince verilen yüz yüze eğitimleri başarıyla tamamlamış ya da geçerli bir eğitimi olduğunu belgeleyebilen gönüllülerdir. 18 yaşını doldurmuş gönüllüler Destek AFAD Gönüllüsü eğitimlerine katılabilmektedir.

Support AFAD Volunteer: *Volunteers trained and certified by provincial AFAD offices, with knowledge and skills to support professional teams in search and rescue, social aid, fire, and first aid during disasters. Must be at least 18 years old.*

.....

Destek Çözüm Ortağı: TAMP kapsamında, çalışma gruplarında ana çözüm ortağı olarak görev alan Bakanlık kurum ve kuruluşlarının destek olarak görev alan paydaşlardır.

Supporting Solution Partner: *Stakeholders within Ministry institutions that act as primary solution partners or support members in working groups under the TAMP framework.*

.....

Destek İller: TAMP kapsamında, Bakanlık tarafından olay bölgesine destek olmak üzere belirlenecek il gruplarıdır.

Support Provinces: *Groups of provinces designated by the Ministry to provide assistance in disaster areas as part of the TAMP framework.*

.....

Destek Seti: Hasar görmüş ya da çökme riski bulunan yapıların güvenliğini sağlamak amacıyla, çökme tehlikesi altındaki alanları desteklemek için kullanılan, genellikle metal, hidrolik veya pnömatik sistemlerden oluşan özel ekipmandır.

Shoring Set: *Special equipment, often metal, hydraulic, or pneumatic, used to stabilize damaged or collapsing structures to prevent further collapse and secure hazardous areas.*

.....

Destek Tahkimatı: Hasar görmüş ya da çökme riski taşıyan yapıların çalışma güvenliğini artırmak amacıyla geçici olarak kurulan ahşap destekleme sistemlerinin genel adıdır.

Temporary Shoring: *It is the general name of wooden support systems that are temporarily installed to increase the operational safety of structures that are damaged or at risk of collapse.*

Destekleme: Çökmekte olan yapıları sabitlemek için uygulanan geçici destek sistemleridir. Ahşap dikmeler, hidrolik destekler veya metal dikmeler kullanılarak yapının daha fazla çökmesi önlenir.

Shoring: *They are temporary support systems applied to stabilize collapsing structures. Wooden struts, hydraulic supports or metal struts are used to prevent further collapse of the structure.*

Detaylı Arama: Hızlı arama sonrasında potansiyel canlı izlerinin tespit edildiği alanlarda, teknik arama cihazları kullanılarak enkazın bölümlere ayrılması ve her bölümün ayrıntılı şekilde taranması işlemidir.

Detailed Search: *A thorough search following rapid search results, where technical devices are used to divide rubble into sections and scan each carefully for signs of life.*

Deterministik Etki: Genellikle maruz kalınan radyasyon dozunun belirli bir eşik seviyesini aşması durumunda ortaya çıkan ve şiddeti alınan dozla doğru orantılı olarak artan sağlık etkisidir.

Deterministic Effect: *A health effect caused when radiation exposure exceeds a threshold dose; severity increases proportionally with dose received.*

Detonasyon (İnfilak): Yanıcı gaz ve buharların birikmesi sonucu, çok kısa sürede yüksek basınç ve sıcaklıkla gerçekleşen ani ve patlayıcı yanma olayıdır.

Detonation (Explosion): *A rapid, explosive combustion of accumulated flammable gases or vapors generating high pressure and temperature in a very short time.*

Dezavantajlı Gruplar: Bu kavram(lar) fiziksel, sosyal ve ekonomik olarak farklı özelliklere sahip olan grupları işaret eder. Fiziksel ve zihinsel engelliler, kronik hastalığı bulunanlar, yaşlılar, okur-yazar olmayanlar, çocuklar, hamile ve yeni doğum yapmış kadınlar, mülteciler ve yabancıları ifade eder.

Disadvantaged Groups: *This concept(s) refers to groups with different physical, social and economic characteristics. It refers to the physically and mentally disabled, the chronically ill, the elderly, the illiterate, children, pregnant and recently delivered women, refugees and foreigners.*

Dezenfeksiyon: Patojenik veya zararlı mikroorganizmaların ortadan kaldırılması amacıyla uygulanan fiziksel ya da kimyasal yöntemlerdir.

Disinfection: *Physical or chemical methods applied to eliminate pathogenic or harmful microorganisms.*

Dış Işınlanma: Vücut dışında bulunan bir iyonlaştırıcı radyasyon kaynağından yayılan radyasyona maruz kalınması durumudur.

External Exposure: *Exposure to ionizing radiation emitted from a source located outside the body.*

Dış Kontaminasyon: Radyoaktif maddelerin insan vücuduna, giysilere veya diğer canlı ve cansız nesnelerin dış yüzeylerine bulaşması durumudur.

External Contamination: *Radioactive materials deposited on the exterior surfaces of the body, clothing, or other living/non-living objects.*

Diazepam: Benzodiazepin türevi bir anksiyolitik ilaçtır. Sinir ajanlarının neden olduğu şuur kaybı ile birlikte gelişen kasılmaları (konvülsiyonları) ve buna bağlı beyin hasarını azaltmak, ayrıca myoklonik fasikülasyonları engellemek amacıyla kullanılır.

Diazepam: *A benzodiazepine anxiolytic drug used to reduce seizures caused by nerve agents, prevent brain damage, and control myoclonic fasciculations.*

Difosgen: Kimyasal formülü CICO_CCl_ olan boğucu özellikte bir kimyasal savaş ajanıdır. Solunum yollarını tahriş ederek akciğer ödemeine yol açabilir ve yüksek dozlarda maruziyet ciddi solunum yetmezliği ile sonuçlanabilir.

Diphosgene: *A choking chemical warfare agent with the chemical formula CICO_CCl_. It irritates the respiratory tract, can cause pulmonary edema, and, in high-dose exposures, may result in severe respiratory failure.*

Diğer Müdahale Faaliyetleri: Acil durumlarda, koruyucu eylemler dışında yürütülen; halkın bilgilendirilmesi, tıbbi müdahale sağlanması ve kişilerin uzun dönemli sağlık takibinin yapılması gibi müdahale faaliyetleridir.

Other Response Activities: *Emergency activities carried out in addition to protective actions, such as informing the public, providing medical care, and conducting long-term health monitoring of affected individuals.*

Dijital Odaklama: Kameranın fiziksel lens hareketi yerine, görüntünün yazılımsal olarak büyütülmesini sağlayan dijital yakınlaştırma özelliğidir.

Digital Focusing: *A digital zoom feature that enlarges the image through software processing instead of physically moving the camera lens.*

.....

Dikey Kurtarma: Kuyu, uçurum, bina cephesi gibi dikey yüzeylerde mahsur kalan kişilerin kurtarılması amacıyla, özel eğitilmiş personeller tarafından ipli sistemler, makara düzenekleri veya sepetli vinçler kullanılarak yapılan kurtarma yöntemidir.

Vertical Rescue: *A rescue method for retrieving individuals stranded on vertical surfaces such as wells, cliffs, or building facades. It is carried out by specially trained personnel using rope systems, pulley arrangements, or basket cranes.*

.....

Dikey Yapay Tırmanış: Doğal tutamakların yetersiz olduğu dikey yüzeylerde, çivi, bolt, yapay merdiven gibi sabitlenmiş malzemeler kullanılarak gerçekleştirilen tırmanış tekniğidir.

Aid Climbing: *A climbing technique performed on vertical surfaces lacking sufficient natural holds, using fixed gear such as pitons, bolts, and artificial ladders.*

.....

Dilatasyon: Yapılarda sıcaklık değişimleri, zemin hareketleri veya deprem gibi etkiler sonucu oluşabilecek genleşme, büzülme ve yapısal gerilmeleri karşılamak amacıyla bırakılan kontrollü boşluk veya ayırma derzidir. Bu boşluk sayesinde yapı elemanları birbirinden bağımsız hareket edebilir ve çatlama, hasar ya da deformasyon riski azaltılmış olur. Özellikle uzun veya büyük yapılarda, köprülerde ve viyadüklerde dilatasyon uygulamaları oldukça önemlidir.

Dilatation: *A controlled gap or separation joint left in structures to accommodate expansion, contraction, or structural stresses caused by temperature changes, ground movement, or earthquakes. This allows structural elements to move independently, reducing the risk of cracking, damage, or deformation. It is especially important in long or large structures, bridges, and viaducts.*

.....

Dimerkaprol: Genellikle kurşun, cıva ve arsenik gibi ağır metal zehirlenmelerinde kullanılan bir ilaçtır. Ayrıca polonyum-210 ve amerisyum-241 gibi bazı radyoaktif maddelere karşı şelasyon tedavisinde etkili olup, yakıcı bir kimyasal savaş ajanı olan lewisite için de antidot görevi görür.

Dimercaprol: A medication commonly used in cases of heavy metal poisoning from lead, mercury, and arsenic. It is also effective in chelation therapy for certain radioactive substances such as polonium-210 and americium-241, and serves as an antidote for the blister agent lewisite.

Dinamik İp: Dağcılık ve kaya tırmanışında kullanılan, düşüş anında şok emici özelliğe sahip esnek halattır. Statik iplerin aksine %35-40 oranında uzayabilme kapasitesiyle, düşen tırmanıcıya zarar verecek ani darbe kuvvetini absorbe eder. Bu özelliğinden dolayı kurtarma faaliyetlerinde kullanılan iplerdir.

Dynamic Rope: It is a flexible rope used in mountaineering and rock climbing, which has shock absorbing properties in the event of a fall. Unlike static ropes, it absorbs the sudden impact force that will harm the falling climber with its 35-40% extension capacity. Because of this feature, they are the ropes used in rescue activities.

Dinamik Olay Sürümü: Tabiatın icrası sırasında tatbikatı canlı tutmak, ani gelişen olaylara müdahale refleksini ölçmek ve değerlendirmek amacıyla tatbikat koordinatörlüğü tarafından işleme konulan olay sürümleridir.

Dynamic Event Version: These are the event versions processed by the exercise coordinatorship in order to keep the exercise alive during the execution of the exercise and to measure and evaluate the reflex to respond to sudden events.

Dinamik Tehlike: Müdahale alanında artçı sarsıntı, patlama, çökme, ikincil kazalar, hareket eden toprak kütleleri gibi zamanla değişebilen ya da ani şekilde ortaya çıkabilen risklerdir. Bu tür tehlikeler, olay anında personel güvenliği açısından dikkatle izlenmesi gereken dinamik unsurlardır.

Dynamic Hazard: Risks in the intervention area that can change over time or occur suddenly, such as aftershocks, explosions, collapses, secondary accidents, or moving soil masses. These hazards must be carefully monitored to ensure personnel safety during operations.

Direksiyon Hava Yastığı Koruyucu: Trafik kazalarına müdahale sırasında, açılmamış direksiyon hava yastıklarının kazazedeye ve kurtarma personeline zarar vermesini önlemek amacıyla direksiyon simidine takılan koruyucu ekipmandır.

Steering Wheel Airbag Protector: A protective device placed on the steering wheel during traffic accident interventions to prevent undeployed airbags from injuring the casualty or rescue personnel.

Diskli Kesici: Metal, taş, beton gibi sert malzemeleri hızlı ve hassas bir şekilde kesmek amacıyla kullanılan, dairesel kesici bıçağa sahip ve akaryakıtlı, elektrikli ya da hidrolik sistemle çalışan makinelerdir.

Disc Cutter: *A machine equipped with a circular cutting blade, powered by fuel, electricity, or hydraulics, used for quickly and precisely cutting hard materials such as metal, stone, or concrete.*

Distress Çağırısı: Deniz, hava veya kara ortamında tehlike altındaki bir kişi ya da ekibin, uluslararası standart sinyaller (Mayday, SOS) veya iletişim sistemleri (EPIRB, uydu telefonu) aracılığıyla acil yardım talep etmek için yaptığı çağırısıdır.

Distress Call: *An emergency call made by a person or team in danger at sea, in the air, or on land, using internationally recognized signals (Mayday, SOS) or communication systems (EPIRB, satellite phone) to request urgent assistance.*

Diagonal Bağlantı: İki farklı bağlantı noktasını çapraz şekilde birleştiren sistemdir. Genellikle yapıların taşıyıcı elemanlarında yük dağılımını dengelemek, rijitliği artırmak ve yatay kuvvetlere karşı dayanımı sağlamak amacıyla kullanılır.

Diagonal Connection: *A structural system connecting two different points in a crosswise manner, commonly used in load-bearing elements to balance load distribution, increase rigidity, and enhance resistance to lateral forces.*

Dizlik Dirseklik – Diz ve Dirsek Koruyucular: Arama kurtarma operasyonlarında personeli dış darbe, sürtünme, baskı veya çarpmalar gibi fiziksel risklere karşı korumaya yardımcı olan, genellikle plastik ya da kauçuk dış yüzeye sahip koruyucu ekipmandır.

Knee and Elbow Pads: *Protective equipment with a hard plastic or rubber outer surface, used in search and rescue operations to protect personnel from impacts, abrasion, pressure, or blows.*

Doblin: Halatın iki ucu tutulup sarkıtıldığında ortaya oluşan sarkık halat bölümüdür. Dağcılıkta, düşme anında ip gerilmesini kontrol altına alarak şok yükünü azaltmak ve tırmanıcının güvenli bir şekilde durmasını sağlamak amacıyla kullanılan bir emniyet sistemi veya ekipmandır.

Dynamic Rope Loop: *The sagging section of rope formed in the middle when both ends are held and suspended. In climbing, it is used as a safety system or equipment to absorb shock loads during a fall and safely stop the climber.*

Doğada Arama Kurtarma: Dağ, orman, mağara, kırsal veya zorlu doğa veya iklim koşullarında kaybolan, mahsur kalan, yaralanan ya da yaşam tehlikesi bulunan bireylerin arama, yer tespiti ve güvenli tahliyesini kapsayan, planlı ve organize bir acil müdahale sürecidir.

Search and Rescue in Nature: *It is a planned and organized emergency response process involving the search, location and safe evacuation of individuals who are lost, stranded, injured or in danger of life in mountain, forest, cave, rural or harsh natural or climatic conditions.*

Doğal Afet: İnsan kontrolü dışında, doğa kaynaklı olarak meydana gelen; can ve mal kaybına, çevresel yıkıma, ekonomik zararlara yol açabilen olaylardır. Deprem, sel, heyelan, çığ, kuraklık, volkanik patlama, fırtına, dolu, hortum, göktaşı düşmesi gibi olaylar doğal afetler arasında yer alır. Bu tür afetler , ani veya yavaş gelişebilir ve toplumun yaşam düzenini ciddi şekilde etkileyebilir.

Natural Disaster: *Events of natural origin, beyond human control, that can cause loss of life, property damage, environmental destruction, and economic loss. Examples include earthquakes, floods, landslides, avalanches, droughts, volcanic eruptions, storms, hail, tornadoes, and meteorite impacts. These events may develop suddenly or slowly and can significantly disrupt societal living conditions.*

Doğal Emniyet Noktası: Arama kurtarma faaliyetlerinde ankraj (sabitleme) noktası olarak kullanılabilen; ağaç, kaya çıkıntısı, kaya bloğu veya kök gibi insan müdahalesi olmadan oluşmuş doğal sabitleme unsurlarıdır. Bu noktalar, uygun değerlendirme ve kontrol sonrası güvenli bağlantı elemanı olarak görev yapabilir.

Natural Safety Point: *A naturally occurring anchorage point in search and rescue operations, such as a tree, rock outcrop, boulder, or root, that can be used for secure attachment after proper assessment and safety checks.*

Doğal Uranyum: Doğada normal olarak bulunduğu şekliyle kütlece; %0,715 oranında Uranyum-235 izotopu, %99,28 oranında Uranyum-238 izotopu ve %0,0057 oranında Uranyum-234 izotopu bulunan elementtir. Nükleer enerji üretimi ve nükleer yakıt çevriminde hammadde olarak kullanılır.

Natural Uranium: *The element found in nature in its natural isotopic composition: 0.715% uranium-235, 99.28% uranium-238, and 0.0057% uranium-234 by mass. It is used as raw material in nuclear energy production and the nuclear fuel cycle.*

Doğrudan Görüş: Dronun, operatör tarafından herhangi bir engel olmaksızın doğrudan gözle görülebilecek mesafede uçuşması durumudur. Genellikle güvenli ve yasal uçuş operasyonları için gerekli bir şarttır.

Line of Sight: *The condition in which a drone is flown within the operator's direct visual range without any obstacles obstructing the view. This is generally a requirement for safe and legal flight operations.*

.....

Doğu Anadolu Fayı (DAF): Arap levhası ile Anadolu levhası arasında yer alan, kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda yaklaşık 600 km boyunca uzanan bir fay hattıdır. Hatay'dan başlayarak Kahramanmaraş, Malatya, Elazığ, Bingöl ve Erzincan üzerinden geçer. 2020 Elazığ ve 2023 Kahramanmaraş merkezli büyük depremler bu hat üzerinde olmuştur.

Eastern Anatolia Fault (DAF): *It is a fault line between the Arabian plate and the Anatolian plate, extending for about 600 km in the northeast-southwest direction. Starting from Hatay, it passes through Kahramanmaraş, Malatya, Elazığ, Bingöl and Erzincan. 2020 Elazığ and 2023 Kahramanmaraş earthquakes centered on this line.*

.....

Dolgu Zemin: Zemin kotunu yükseltmek veya düzensiz topoğrafyayı dengelemek için kompakt edilmiş (sıkıştırılmış) toprak, çakıl veya geri dönüşümlü malzemelerle oluşturulan yapay tabakadır. Yol, baraj veya temel altı dolgularında kullanılır.

Fill Dirt: *It is an artificial layer formed with compacted soil, gravel or recycled materials to raise the ground elevation or to stabilize irregular topography. It is used for road, dam or foundation fill.*

.....

Dolu Fırtınası: Çapları 5 ila 50 mm arasında değişen, bazı durumlarda çok daha büyük olabilen küresel veya düzensiz buz parçacıklarının şiddetli rüzgârla birlikte yağmasıdır.

Hailstorm: *Spherical or irregular ice pellets ranging in diameter from 5 to 50 mm, sometimes much larger, falling with strong winds.*

.....

Dome Çadır: Yuvarlak kubbe şeklinde tasarlanmış, rüzgar ve yağmura dayanıklı malzemelerden üretilmiş tek veya üç kişilik hafif kamp çadırıdır.

Dome Tent: *It is a single or three-person lightweight camping tent designed in the shape of a round dome and made of wind and rain resistant materials.*

.....

Domuz Damı Tahkimat Sistemi: Enkazda yük dağılımını artırmak amacıyla, boyları 60, 80 ve 100 cm olarak hazırlanmış 10x10 cm ölçülerindeki ahşap destek elemanlarının enine ve boyuna ikili veya üçlü şekilde üst üste yerleştirilmesiyle oluşturulan çok katmanlı tahkimat sistemidir. Güvenli çalışma için zemin eğimi %5'i geçmemeli ve sistem en fazla 1 metre yükseltilmelidir.

Pigsty Shoring System: A multilayered shoring system created by stacking 10x10 cm wooden support elements of lengths 60, 80, and 100 cm in pairs or triplets, both lengthwise and crosswise, to increase load distribution in rubble. For safe operation, the ground slope should not exceed 5%, and the system should be raised no more than 1 meter.

Don: Yer ve yere yakın seviyelerde hava sıcaklığının 0°C'nin altına düşmesiyle, havadaki su buharının yoğunlaşarak yüzeylerde buz tabakası veya buz kristalleri oluşturması durumudur.

Frost: The formation of ice layers or ice crystals on surfaces due to air temperature dropping below 0°C near the ground, causing water vapor in the air to condense.

Donatı: Betonun çekme dayanımını artırmak amacıyla içerisine yerleştirilen çubuk şeklindeki inşaat demiridir.

Reinforcement: Rod-shaped construction steel placed inside concrete to increase its tensile strength.

Donma Eşiği: Çevre sıcaklığının, çıplak deri veya korumasız vücut bölgelerinde donmaya yol açabilecek kritik dereceye ulaştığı sınır değeri ifade eder. Kurtarma ekipleri bu değerin altındaki sıcaklıklarda ilave koruyucu tedbirler almak zorundadır.

Freezing Threshold: It refers to the limit value at which the ambient temperature reaches a critical level that can cause frostbite on bare skin or unprotected body parts. Rescuers must take additional protective measures at temperatures below this value.

Doz: Belirli bir zaman diliminde canlı dokunun soğurduğu radyasyon miktarıdır. Radyasyonun canlı üzerindeki etkisini değerlendirmede temel ölçü birimi olarak kullanılır.

Dose: The amount of radiation absorbed by living tissue over a specified time period. It is the basic unit for evaluating the effect of radiation on living organisms.

Doz Hızı: Birim zamandaki radyasyon dozu miktarıdır. Radyasyonun şiddetini ve maruziyet süresine bağlı olarak etkisini değerlendirmek amacıyla kullanılır. Genellikle sievert/saat (Sv/saat) veya gray/saat (Gy/saat) birimleriyle ifade edilir.

Dose Rate: *The amount of radiation dose per unit time. It is used to assess the intensity of radiation and its effect based on exposure duration. Usually expressed in sieverts per hour (Sv/h) or grays per hour (Gy/h).*

Doz Sınırları: Doğal radyasyon ve tıbbi işinlamalar hariç, radyasyon uygulamaları kapsamında izin verilen tüm işinlamaların ilgili organ veya dokuda neden olduğu eşdeğer doz ve etkin doz için mevzuatla belirlenmiş yıllık sınır değerlerdir. Bu sınırlar, bireylerin radyasyondan kaynaklanan sağlık risklerine karşı korunmasını sağlamak amacıyla belirlenmiştir.

Dose Limits: *Annual regulatory limits for equivalent and effective doses caused by radiation, excluding natural background radiation and medical exposures. These limits are set to protect individuals from health risks due to radiation.*

Dozimetre: Soğurulan radyasyon dozuna ilişkin bilgiyi ölçen taşınabilir kişisel izleme cihazıdır. Genellikle radyasyonla çalışan personelin maruz kaldığı doz miktarını izlemek ve kayıt altına almak amacıyla kullanılır.

Dosimeter: *A portable personal monitoring device that measures absorbed radiation dose. Typically used to monitor and record the dose exposure of personnel working with radiation.*

Dönme: Dronun yan yatma hareketidir. Gövdenin sağa veya sola doğru kendi eksenini etrafında eğilmesiyle gerçekleşir ve genellikle sağ-sol yönlendirmesinde kullanılır.

Roll: *The sideways tilting motion of a drone. It occurs when the body tilts right or left around its longitudinal axis and is generally used for right-left directional control.*

Dönüş: Dronun yatay ekseninde (sağ-sol) döndürülmesi hareketidir. Bu hareket, dron gövdesinin sabit bir noktada yön değiştirmesini sağlar ve yön kontrolünde kullanılır.

Yaw: *The rotational movement of a drone around the vertical (yaw) axis. This allows the drone body to change direction at a fixed point and is used for orientation control.*

Dönüş Kancası: Kurtarma hattı üzerinde geri dönüş veya sabitleme sağlamak amacıyla kullanılan, yaylı çengel sistemine sahip bağlantı aparatıdır.

Swivel Hook: *It is a connection apparatus with a spring hook system used to provide return or fixation on the rescue line.*

Dört El Oturak Tekniği: Yaralı veya hareket kabiliyeti kısıtlı kişilerin güvenli ve hızlı bir şekilde taşınması için iki kurtarıcı tarafından uygulanan temel bir sedyesiz taşıma yöntemidir. Kurtarıcılar, kollarını çapraz şekilde birleştirerek oturak benzeri bir yapı oluşturur ve kişinin bu yapı üzerine oturması sağlanır.

Four-Hand Seat Technique: *A basic non-stretcher carrying method used by two rescuers for safely and quickly transporting injured or mobility-impaired individuals. Rescuers interlock their arms in a cross shape to form a seat-like structure on which the person sits.*

Dört Mevsim Çadırı: İlkbahar, yaz ve sonbahar mevsimlerinde kullanılmak üzere tasarlanmış, çok soğuk olmayan mevsim şartlarına uyumlu kamp çadırıdır.

Four Seasons Tent: *It is a camping tent designed to be used in spring, summer and fall seasons, compatible with not too cold seasonal conditions.*

Dron: Havadan görüntü alma, veri toplama ve gerektiğinde hafif yük taşıma amacıyla kullanılan, uzaktan kumanda ile yönlendirilebilen veya programlanmış rota üzerinde otonom olarak uçabilen insansız hava araçlarıdır.

Drone: *Unmanned aerial vehicles used for aerial imaging, data collection, and, when necessary, light cargo transport. They can be remotely controlled or fly autonomously along a pre-programmed route.*

Dron Bilgi Ekranı: Dron kamerasında hız, yükseklik, batarya durumu gibi uçuş verilerini ekranda gösteren sistemdir.

Drone Information Display: *A system on the drone's camera that shows real-time flight data such as speed, altitude, and battery status on the screen.*

Dron Destekli Arama: İnsansız hava araçları ile yapılan aramadır. Geniş alanların hızlı taranmasına, yüksekten görüntü alarak kayıp veya tehlike altındaki kişilerin tespitine olanak sağlar. Özellikle erişimi zor bölgelerde arama kurtarma çalışmalarını destekleyen etkili bir teknolojidir.

Drone Assisted Search: Search operations conducted with unmanned aerial vehicles. It enables rapid scanning of large areas and detection of missing or endangered persons via aerial imaging. It is an effective technology supporting search and rescue, especially in hard-to-access regions.

.....

Dron Destekli Keşif: Dronlar kullanılarak afet bölgesinin havadan incelenmesi ve afetzedelerin tespit edilmesidir. Kamera, termal görüntüleme ve GPS teknolojileriyle donatılmış bu sistem, kurtarma ekiplerine anlık ve detaylı veri sağlar. Özellikle yoğun enkaz alanlarında hızlı, güvenli ve etkili keşif yapılmasına olanak tanır.

Drone Assisted Reconnaissance: The aerial observation of a disaster area and identification of survivors using drones. Equipped with cameras, thermal imaging, and GPS technologies, this system provides rescue teams with real-time and detailed data. It enables rapid, safe, and effective reconnaissance, especially in heavily debris-covered zones.

.....

Dron Kalibrasyonu: Dron sensörleri, pusulası, GPS sistemi ve diğer donanımlarının çevresel koşullara uyumlu ve doğru çalışabilmesi için yapılan ayarlamalardır.

Drone Calibration: Adjustments made to ensure the drone's sensors, compass, GPS system, and other equipment operate accurately and compatibly with environmental conditions.

.....

Dron Kayıt Defteri: Dron uçuşlarının kaydedildiği dijital ya da fiziksel defter.

Drone Logbook: A digital or physical notebook in which drone flights are recorded.

.....

Dron Pisti: İnsansız hava araçlarının güvenli şekilde iniş ve kalkış yapabilmesi amacıyla hazırlanan düz, belirgin ve engellerden arındırılmış alan veya platformdur.

Drone Track: A flat, clear area or platform created for the safe landing and take-off of unmanned aerial vehicles.

.....

Duman Dedektörü: Kapalı alanlarda dumanı algılayarak yangın tehlikesini belirleyen, merkezi izleme sistemine veya ilgili birimlere otomatik olarak sinyal gönderen, aynı zamanda yüksek sesli ve ışıklı uyarılarla çevredekileri uyarıcı cihazdır. Yangın algılandığında, hızlı tahliye için çevredekileri zaman kaybetmeden uyarmak esastır.

Smoke Detector: It is a device that detects smoke in closed areas and automatically notifies the central monitoring station or fire department that there is a fire hazard and at the same time warns those around with a loud sound and light warning system. When a fire warning is detected, those in the building should be evacuated quickly by warning those around with a loud voice without wasting time.

.....

Duman Haznesi: Kapalı alanlarda yangın anında oluşan dumanın geçici olarak toplanmasını ve kontrol altına alınmasını sağlayan bir yapı elemanıdır.

Smoke Chamber: It is a building element where smoke is collected and controlled in case of fire in closed areas.

.....

Duman Kontrolü: Yangın hâlinde oluşan duman ve sıcak gazların yapı içerisinde kontrolsüz şekilde yayılmasını önlemek, tahliyeyi kolaylaştırmak ve can güvenliğini sağlamak amacıyla alınan mühendislik önlemleri ve sistemler bütünüdür.

Smoke Control: Measures taken to control the movement or spread of smoke and hot gases within the structure in case of fire.

.....

Duman Perdesi: Yükselen dumanın yatay doğrultuda yayılmasını sınırlamak amacıyla tavana sabitlenmiş şekilde yerleştirilen, yangına dayanıklı malzemeden yapılmış ve uzaktan kumandayla ya da algılayıcı sinyaliyle otomatik olarak devreye giren bölücü sistemdir.

Smoke Screen: It is a fire-resistant partition curtain that can be closed remotely or closed with a sensor warning in a fixed position on the ceiling to limit the lateral spread of rising smoke.

.....

Duman Tahliyesi: Dumanın bina dışına doğal veya mekanik yollarla veya cihazla uzaklaştırılmasıdır.

Smoke Extraction: It is the removal of smoke from the building by natural or mechanical means of the smoke outside the building or its removal with the device.

.....

Duman Yönlendirme Bacası: Yangın hâlinde dumanların belirli bir yöne yönlendirilmesini sağlayarak, dumanın kontrolsüz yayılımını engelleyen ve yangının büyümesini önlemeye yardımcı olan bacalardır.

Smoke Diversion Chimney: In case of fire, they are chimneys to prevent the fire from expanding by pulling the smoke in the desired direction.

.....

Dumanla Alan İşaretleme Fişeği: Özellikle helikopter yönlendirmesi veya geniş alanlarda ekiplerin dikkatini çekmek için kullanılan renkli ve yoğun duman çıkaran işaretleme fişeğidir.

Smoke Signal Flare for Area Marking: It is a colorful flare that emits dense smoke and is used especially for helicopter guidance or to attract the attention of teams in large areas.

Dumanlı Ortamda Kurtarma: Yangın gibi olaylar sırasında görüş mesafesinin çok düşük, hava kalitesinin ise tehlikeli seviyede olduğu ortamlarda yapılan insan veya canlı kurtarma çalışmalarını ifade eder.

Rescue in Heavy Smoke Environment: It refers to human or live rescue operations carried out in environments where visibility is very low and air quality is at dangerous levels during incidents such as fires.

Durum Haritası: Arama ve kurtarma operasyonlarında kaynakların konumunu, arama bölgelerinin durumunu ve operasyonun ilerleme seviyesini görsel olarak gösteren, genellikle büyük ölçekli (1:20.000 gibi) kullanılan temel bir planlama aracıdır.

Status Map: It is a basic large-scale (1:20,000) planning tool used in search and rescue operations, visualizing the distribution of resources, the status of search areas and operational progress.

Duş Çadırı: Operasyon bölgelerinde, personelin kişisel temizliğini sağlamak amacıyla kullanılan geçici duş ünitesidir.

Shower Tent: It is a temporary shower unit established in operation areas to ensure personal hygiene of personnel.

Duvar Destekleme Uygulaması: Yıkılma veya devrilme riski taşıyan duvarların, eğimli açıyla yerleştirilen destek kirişleri veya payandalar kullanılarak güçlendirilmesi ve güvenli hale getirilmesidir.

Wall Support Procedure: The process of reinforcing walls at risk of collapse or tipping by installing support beams or braces at an inclined angle to stabilize and secure them.

Düdük: Acil durum sinyali vermek için kullanılan, 120 dB'ye kadar ses çıkaran standart kurtarma ekipmanıdır.

Whistle: Standard rescue equipment used for emergency signaling, sounding up to 120 dB.

Düğüm: Dağcılık, tırmanış ve kurtarma faaliyetlerinde ipleri bağlamak, sabitlemek, emniyet almak veya yük taşımak amacıyla özel tekniklerle yapılan bağlama yöntemidir. Güvenli, kolay yapılabilir, ipe zarar vermeyen ve yük altında sıkışsa dahi kolay çözülebilir özellikte olmalıdır.

Knot: A method of tying ropes using specific techniques for purposes such as securing, anchoring, ensuring safety, or carrying loads during mountaineering, climbing, and rescue operations. A proper knot should be secure, easy to tie, not damage the rope, and remain easy to untie even after bearing a load.

Dünya Sağlık Örgütü Uluslararası Sağlık Tüzüğü (IHT): Dünya Sağlık Örgütü tarafından kabul edilen ve ülkelerin bulaşıcı hastalıklar ile diğer halk sağlığı acil durumlarına karşı uluslararası iş birliği ve koordinasyon sağlamasını amaçlayan yasal bir çerçevedir. Tüzük, salgın hastalıkların yayılmasını önlemek, sağlık tehditlerine hızlı müdahale etmek ve küresel halk sağlığını korumak için ülkelerin sorumluluklarını ve yükümlülüklerini belirler.

World Health Organization International Health Regulations (IHT): A legal framework adopted by WHO to ensure international cooperation and response to infectious diseases and public health emergencies. Defines responsibilities of countries in preventing disease spread and protecting global health.

Dürbün: Uzakta bulunan cisim ve nesneleri daha net ve yakından görmeye yarayan iki mercekli optik ekipmandır.

Binoculars: An optical device with two lenses used to see distant objects more clearly and closely.

Düşey Taşıma Makarası: Dikey yönlü kurtarma operasyonlarında yük transferini kolaylaştırmak ve ip üzerinde sürtünmeyi azaltmak için kullanılan makaralı sistemdir.

Vertical Hauling Pulley: It is a roller system used to facilitate load transfer and reduce friction on the rope in vertical rescue operations.

Düşme Tehlikesi: Arama kurtarma faaliyetleri sırasında personelin veya kazazedelerin, yüksekten alçağa doğru kontrolsüz bir şekilde düşme riskiyle karşı karşıya kalması durumudur. Kask, emniyet kemeri ve düşüş durdurucular gibi koruyucu önlemler alınmalıdır.

Fall Hazard: During search and rescue activities, personnel or survivors face the risk of an uncontrolled fall from high to low. Protective measures such as helmets, seat belts and fall arrestors should be taken.

Düşük Görüş Modu: Çevresel koşullar nedeniyle görüş mesafesinin ciddi şekilde azaldığı çalışma durumlarıdır. Bu tür operasyonlarda arama kurtarma personeli; el ve kafa feneri, termal kamera, ekip içi ip bağlantısı, yüksek sesli iletişim, yavaş ve dikkatli ilerleme ve işaretleme önlemleri ile hareket eder.

Low Visibility Mode: *These are working situations where visibility is severely reduced due to environmental conditions. In such operations, search and rescue personnel act with hand and head torches, thermal cameras, intra-team rope connection, loud communication, slow and careful progress and marking measures.*

Düşüş Durdurucu / Şok Emici: Dağcılıkta düşüş anında oluşan ani kuvveti azaltarak, düşüşten kaynaklanan darbeyi sönümleyen ve tırmanıcının yaralanma riskini minimize eden özel tasarımlı ekipman veya ip sistemidir. Bu sistemler, enerji emici özellikleri sayesinde düşüş sırasında tırmanıcıya binen yükü azaltır ve güvenli iniş veya tutunma sağlar.

Fall Arrester / Shock Absorber: *Specially designed equipment or rope systems used in climbing that reduce the sudden force generated during a fall, minimizing the climber's injury risk. These systems absorb energy to lessen the load on the climber during the fall, enabling a safer descent or hold.*

Düşüş Etki Oranı: Bir düşüşün şiddetini belirleyen matematiksel oran olarak, düşme mesafesinin kullanılan ip uzunluğuna oranı şeklinde hesaplanan değerdir.

Fall Impact Ratio: *A mathematical ratio used to quantify the severity of a fall, calculated as the fall distance divided by the length of the rope used.*

Düzenleyici Kontrol: Nükleer Düzenleme Kurumunun (NDK) yürüttüğü düzenleme, yetkilendirme, değerlendirme ve denetleme faaliyetleri ile yaptırımların uygulanmasıdır.

Regulatory Control: *The Nuclear Regulatory Authority (NRA) carries out regulation, authorization, assessment and inspection activities and enforcement of sanctions.*

Düzenleyici Kontrolden Çıkarma: 702 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki tesis, cihaz, madde, faaliyet ve faaliyetin yürütüldüğü yer üzerinde düzenleyici kontrol uygulanmasına gerek kalmadığı yönündeki Nükleer Düzenleme Kurumu (NDK) kararıdır.

Exemption from Regulatory Control: *Decree 702 is the decision of the Nuclear Regulatory Authority (NDK) that there is no need to exercise regulatory control over the facility, device, substance, activity and the place where the activity is carried out.*

Düzensiz Göç: Afet sonrası kayıt dışı ve kontrolsüz şekilde güvenli bölgelere yönelen nüfus hareketleridir.

Irregular Migration: *Population movements toward safe zones that occur in an uncontrolled and undocumented manner following a disaster.*

.....

efg

Ebola Virüsü: İnsanlarda ve insan dışı primatlarda hastalık yapan, yüksek derecede bulaşıcı ve tehlikeli bir virüstür. Dünya Sağlık Örgütü tarafından 4. Risk Grubu Patojen olarak sınıflandırılmıştır. Enfeksiyon ateş, baş ağrısı, karın ağrısı, kusma ve ishal gibi belirtilerle seyredir. Bu tür bölgelerde görev yapan arama kurtarma personeli, bulaşma riskine karşı gerekli tüm önlemleri almalıdır.

Ebola Virus: *A highly contagious and dangerous virus that causes disease in humans and non-human primates. Classified by the World Health Organization as a Risk Group 4 Pathogen. Infection typically presents with symptoms such as fever, headache, abdominal pain, vomiting, and diarrhea. Search and rescue personnel operating in such areas must take all necessary precautions to prevent transmission.*

Eğik Yüzey Kurtarma: Eğimli, kaygan veya tehlikeli zeminlerde mahsur kalan kişilerin halatlar, sabitleyiciler ve özel sedyeleri gibi ekipmanlar kullanılarak güvenli şekilde tahliye edilmesini sağlayan özel arama kurtarma operasyonlarıdır.

Inclined Surface Rescue: *Special search and rescue operations involving the safe evacuation of individuals stranded on inclined, slippery, or hazardous surfaces using ropes, stabilizers, and special stretchers.*

Eğim: Dronların dikey ekseninde (ön-arka yönde) yaptığı yukarı veya aşağı hareketi ifade eder.

Pitch: *The upward or downward movement of a drone along its vertical axis (forward-backward direction).*

Eğim Ölçer: Bir yüzeyin yatay düzleme göre eğim derecesini ölçmek için kullanılan cihazdır.

Inclinometer: *It is a device used to measure the degree of inclination of a surface relative to the horizontal plane.*

Eğimli Yamaçta Güvenli Geçiş: Dik bir arazide eğime paralel ilerleyerek yapılan güvenli geçiş tekniğidir. Özellikle çığ riski bulunan veya kayma tehlikesi taşıyan yamaçlarda kullanılır. Kontrollü adımlama, ip emniyeti ve çevre gözlemi ile yürütülür.

Safe Passage on a Sloped Terrain: *It is a safe crossing technique on a steep terrain by moving parallel to the slope. It is especially used on slopes with avalanche risk or sliding hazard. It is carried out with controlled stepping, rope safety and environmental observation.*

Eğitim Yeterlilik Sınavı Sertifikası (K9): Belirlenmiş standartlarda yapılan sınavı başarıyla tamamlayan köpekli arama timine verilen ve iki yıl süreyle geçerli olan sertifikadır.

Training Competency Examination Certificate (K9): A certificate granted to a canine search team upon successfully completing a standardized examination. It is valid for two years.

.....

Ekip Amir Yardımcısı: Arama kurtarma operasyonlarında ekibin güvenlik, iletişim, sevk, organizasyon vb. yönetim işlerinde ekip amirine yardımcı olan personeldir.

Deputy Team Chief: In search and rescue operations, it is the personnel who assist the team supervisor in the management works of the team such as security, communication, dispatch, organization, etc.

.....

Ekip Amiri: Birlik müdürlükleri veya il ekiplerinde arama ve kurtarma görevlerini yürüten, birim amirliğine bağlı olarak oluşturulan ekibin yöneticisidir.

Team Chief: The manager of a search and rescue team formed within units or provincial teams, reporting to the unit supervisor and responsible for conducting operations.

.....

Ekip Lideri: Afet ve acil durumlarda olay yerinde görev yapan arama kurtarma ekibinin faaliyetlerini planlayan, koordine eden, yöneten ve denetleyen; ayrıca amirlerden gelen talimatları ekibe ileten kişidir.

Team Leader: The individual responsible for planning, coordinating, managing, and supervising the activities of a search and rescue team at the scene during a disaster or emergency. They also relay instructions from superiors to the team.

.....

Ekip Takibi: Arama ve kurtarma operasyonları sırasında ekip üyelerinin GPS veya özel takip sistemleri aracılığıyla anlık konumlarının izlenmesidir. Bu yöntem, ekiplerin güvenliğini artırırken, olay yeri yönetim merkezinin ekip hareketlerini koordine etmesini ve kaybolma riskini azaltmasını sağlar. Özellikle yurt dışı görevlerde ve zorlu, geniş arazilerde yaygın olarak kullanılır.

Team Tracking: The real-time monitoring of team members' locations during search and rescue operations via GPS or other tracking systems. This method enhances safety, helps the command center coordinate team movements, and reduces the risk of losing personnel, especially in foreign missions or large, challenging terrains.

.....

Ekipler Arası Kültürel Farklılık: Operasyona katılan farklı grupların inanç, değer, gelenek, sosyal norm, iletişim tarzı ve dünya görüşlerindeki çeşitlilik ve farklılıklardır. Kurtarma ekipleri, bu farklılıklara saygı göstererek iletişim kurmalı, kültürel hassasiyetlere dikkat etmeli ve iş birliğini güçlendirmek için anlayışlı bir yaklaşım benimsemelidir.

Cultural Diversity Between Teams: *The variety and differences in beliefs, values, traditions, social norms, communication styles, and worldviews among different groups participating in an operation. Rescue teams should communicate with respect, be sensitive to cultural differences, and adopt an understanding approach to strengthen cooperation.*

.....

Ekipler Arası Yardım İletişimi: Afet veya acil durumlarda arama kurtarma ekiplerinin birbirlerinin konumunu tespit etmek ve iletişim kurmak için kullandıkları bir yöntemdir. Ekipler, belirli aralıklarla ısıklık, düdük, siren, el feneri veya işaret fişegi gibi sesli ve görsel işaretler gönderir. Bu yöntem, ekiplerin koordinasyonunu artırır ve güvenliklerini sağlamaya yardımcı olur.

Inter-Team Assistance Communication: *A method used by search and rescue teams during disasters or emergencies to locate each other and communicate. Teams send audio and visual signals at regular intervals, such as whistles, horns, sirens, flashlights, or flares, enhancing coordination and safety.*

.....

Ekipman Brandası: Çalışma alanında kullanılacak arama kurtarma ekipmanlarının toz, çamur, yağmur, kar vb. dış etmenlerden korunması amacı ile ekipmanların altına ve üstüne serilen su geçirmez plastik örtüdür.

Equipment Tarpaulin: *It is a waterproof plastic cover that is laid under and over the equipment in order to protect the search and rescue equipment to be used in the work area from external factors such as dust, mud, rain, snow, etc.*

.....

Ekipman Kontrol Prosedürü: Operasyon öncesi ve sırasında kullanılan tüm malzeme ve araçların teknik olarak sağlam, güvenli ve kullanılabilir durumda olup olmadığının kontrol edilmesi sürecidir. Bu uygulama, kullanıcı güvenliğini sağlamak ve operasyonun sorunsuz yürütülmesini destekler.

Equipment Control Procedure: *The process of inspecting all equipment and tools before and during operations to ensure they are technically sound, safe, and operational. This procedure supports user safety and the smooth execution of missions.*

.....

Ekipman Manifestosu: Tüm arama ve kurtarma ekipmanlarının kayıt altına alındığı detaylı envanter listesidir. Bu manifestolar; intikal, gümrük geçişleri

ve hava araçlarıyla yapılan sevkiyat ve planlama süreçlerinde, malzemelerin hacmi, kütlesi ve ağırlığı gibi bilgilerin düzenli takibi açısından büyük önem taşır.

Equipment Manifest: *A detailed inventory list recording all search and rescue equipment. These manifests are crucial for tracking the volume, mass, and weight of materials during transport, customs clearance, and air shipment planning processes.*

Ekipman Sürükleme Tekniği: Zorlu arazi veya operasyon şartlarında, ağır ekipmanların taşınmasının mümkün olmadığı durumlarda, ekipmanların sürüklenerek kontrollü şekilde hareket ettirilmesi yöntemidir. Genellikle kar, buz veya engebeli arazilerde kullanılır.

Equipment Dragging Technique: *In difficult terrain or operational conditions, when it is not possible to transport heavy equipment, it is a method of moving equipment in a controlled manner by dragging it. It is generally used in snow, ice or rough terrain.*

Ekipman Yönetim Sistemi: Bir arama kurtarma ekip organizasyonunun sahip olduğu ekipman envanterinin kayıt altına alınması, takibi, bakımı, kullanımı, yer değişiklikleri ve kullanım ömrünün yönetilmesini sağlayan dijital veya matbu sistemdir.

Equipment Management System: *It is a digital or printed system that enables a search and rescue team organization to record, track, maintain, use, relocate and manage the lifecycle of its equipment inventory.*

Ekosistem: Canlı varlıklar ile onların içinde bulunduğu cansız çevre (toprak, hava, su, iklim) arasındaki karşılıklı etkileşimlerin oluşturduğu doğal bir sistemdir.

Ecosystem: *It is a natural system formed by the mutual interactions between living beings and their non-living environment (soil, air, water, climate).*

Ekspedisyon Faaliyeti: Dağlık ve zorlu arazi koşullarında, belirli bir amaç doğrultusunda detaylı hazırlık yapılarak gerçekleştirilen, genellikle birkaç hafta veya daha uzun süren uzun süreli keşif ve tırmanış faaliyetleridir.

Expedition Activity: *A long-term exploration and climbing activity conducted in mountainous and challenging terrain, prepared with detailed planning for a specific purpose. It usually lasts several weeks or more.*

El Feneri: Düşük ışıklı, karanlık veya kapalı alanlarda çalışan arama kurtarma personelinin görüşünü sağlamak amacıyla kullanılan, dayanıklı, taşınabilir pilli veya şarjlı ışık kaynağıdır.

Flashlight: *It is a durable, portable, battery-powered or rechargeable light source used to provide visibility for search and rescue personnel working in low-light, dark or confined spaces.*

El Isıtıcısı: Soğuk hava koşullarında ellerin donmasını önlemek amacıyla kullanılan, kimyasal reaksiyonla veya şarjlı şekilde ısı üreten ekipmandır.

Hand Warmer: *A device that generates heat chemically or via battery to prevent hands from freezing in cold weather conditions.*

El Jumarı: Dağcılık ve tırmanışta kullanılan, halat üzerinde yukarı doğru tırmanmayı sağlayan mekanik bir emniyet cihazıdır. Kullanıcının halata tutunmasını ve tırmanmasını kolaylaştırırken, aşağıya kaymasını engeller. Genellikle tek elle çalıştırılır ve dik ya da dikey yüzeylerde güvenli tırmanış için tercih edilir.

Hand Jumar: *A mechanical safety device used in mountaineering and climbing to ascend a rope. It prevents downward slipping while allowing upward movement and is typically operated with one hand on steep or vertical surfaces.*

El Telsizi: Aralarında herhangi bir fiziki bağlantı olmaksızın elektromanyetik dalgalar yolu ile açık, kodlu veya kriptolu ses, data ve resimleri vermeye, almaya ya da yalnızca vermeye veya yalnızca almaya yarayan cihazdır.

Handheld Radio: *A device that transmits, receives, or both transmits and receives voice, data, and images via electromagnetic waves without any physical connection, capable of operating in open, coded, or encrypted modes.*

El Testeresi: Ahşap ve metal malzemelerin kesiminde manuel kullanım için tasarlanmış, dişli bıçağa sahip testere türüdür.

Hand Saw: *A type of saw with a toothed blade designed for manual use in cutting wood and metal materials.*

El Yapımı Patlayıcı: Standart askeri veya endüstriyel patlayıcılar dışında, genellikle evde veya yerel malzemeler kullanılarak hazırlanan, kontrolsüz ve yasa dışı patlayıcı türüdür. Terör eylemlerinde ve yasa dışı faaliyetlerde sıklıkla kullanılır. Kullanımı ve taşınması yüksek risk taşır.

Improvised Explosive Device: A non-standard explosive device, typically made using household or locally sourced materials, often used in terrorist acts and illegal activities. Its use and transport carry significant risks.

.....

Elastik Bandaj: Yaralanan veya zedelenen bölgeyi sarmak, desteklemek ve basınç uygulamak amacıyla kullanılan, esnek ve gerilebilir özellikte bir bandajdır. Kan dolaşımını engellemeden sabitleme sağlar ve şişliklerin azalmasına yardımcı olur.

Elastic Bandage: It is a type of flexible bandage applied to support the wound and incision areas of the body, reduce swelling, increase blood circulation and accelerate healing.

.....

Elastik Dalga: Bir deprem veya patlama sonucunda meydana gelen enerjinin yer kabuğu içinde farklı nitelik ve hızlarda yayılmasına verilen addır.

Elastic Wave: It is the name given to the spread of energy resulting from an earthquake or explosion in different qualities and speeds within the earth's crust.

.....

Elektrik Çarpma Tehlikesi: Arama kurtarma operasyonlarında hasar görmüş elektrik kabloları, jeneratörler veya güç kaynaklarının yanlış kullanımı veya dikkatsizlik nedeniyle ortaya çıkan elektrik çarpması tehlikesidir.

Electric Shock Hazard: The danger of electric shock occurring during search and rescue operations due to damaged electrical cables, generators, or improper use or carelessness with power sources.

.....

Elektrik Kaçağı Tespit Cihazı: Elektrikli sistemlerde izolasyon bozulmaları veya hatalı bağlantılar sonucu oluşan kaçak akımları tespit eden bir ölçüm cihazıdır. Arama kurtarma çalışmalarında jeneratörler, kablo sistemleri, suyla temas etmiş elektrikli ekipmanlar, kaza yapmış elektrikli araçlar ve geçici aydınlatma sistemleri gibi unsurlarda elektrik kaçağı olup olmadığını kontrol etmek için kullanılır. Elektrik çarpması, yangın ve ekipman arızası gibi risklerin önlenmesine katkı sağlar.

Electric Leakage Detector: It is a measuring device that detects leakage currents caused by insulation deterioration or faulty connections in electrical systems. In search and rescue operations, it is used to check for electrical leakage in elements such as generators, cable systems, electrical equipment that has come into contact with water, accident electric vehicles and temporary lighting systems. It contributes to the prevention of risks such as electric shock, fire and equipment failure.

.....

Elektrikli Kolon ve Kiriş Kesici: Betonarme veya çelik yapı elemanlarını kesmek amacıyla kullanılan, güçlü bir elektrik motoruyla çalışan ve özellikle arama kurtarma faaliyetlerinde tercih edilen kesici alettir. Enkaz altı müdahalelerde yapısal elemanlara hızlı ve kontrollü erişim sağlamak için kullanılır.

Electric Column and Beam Cutter: A cutting tool powered by a strong electric motor, designed to cut reinforced concrete or steel structural elements. It is commonly used in search and rescue operations to quickly and safely access structural components under debris.

Elektrikli Raylı Hat: Tren, metro veya tramvay gibi raylı taşıma araçlarının elektrik enerjisiyle çalışmasını sağlayan, hat boyunca döşenmiş elektrikli sistemlerdir. Bu sistemde enerji, genellikle katener (hava hattı) ya da üçüncü ray üzerinden araçlara iletilir. Ulaşımda çevre dostu, hızlı ve sürdürülebilir bir çözüm sunar.

Electric Rail Line: They are electrical systems laid along the line that enable rail transport vehicles such as trains, subways or trams to operate with electrical energy. In this system, energy is usually transmitted to vehicles via catenary (air line) or third rail. It offers an environmentally friendly, fast and sustainable solution in transportation.

Elektromanyetik Puls: Özellikle nükleer patlamalar sonrasında oluşan, kısa süreli ancak yüksek şiddetli elektromanyetik dalgalanmalardır. Bu dalgalar, elektronik cihazlarda ani voltaj artışlarına neden olarak devrelerin bozulmasına, sistemlerin çalışamaz hale gelmesine ve geniş çaplı iletişim ve enerji kesintilerine yol açabilir. Askeri, endüstriyel ve acil durum planlamalarında önemli bir tehdit unsuru olarak değerlendirilir.

Electromagnetic Pulse: They are short-term but high-intensity electromagnetic fluctuations that occur especially after nuclear explosions. These waves can cause sudden voltage spikes in electronic devices, leading to circuit failure, systems becoming inoperable, and widespread communication and power outages. It is considered as an important threat element in military, industrial and emergency planning.

Elektron: Kütlesi çok küçük olan ve atom çekirdeğinin çevresinde dönen negatif yüklü parçacıktır.

Electron: A negatively charged particle with a very small mass that orbits around the nucleus of an atom.

Element: Aynı cins atomlardan oluşan ve kimyasal yöntemlerle daha basit maddelere ayrıştırılamayan saf maddedir. Periyodik tabloda sembollerle gösterilir ve her elementin kendine özgü fiziksel ve kimyasal özellikleri vardır.

Element: *A pure substance consisting of only one kind of atom that cannot be broken down into simpler substances by chemical means. Represented by symbols in the periodic table, each element has unique physical and chemical properties.*

Emniyet Düğümü: Asıl düğümün hemen sonuna atılan ve onun çözülmesini önleyen yedek bir düğümdür. Özellikle yük altında çalışan ip sistemlerinde, ana düğümün gevşeme veya çözülme riskine karşı ek güvenlik sağlar.

Safety Knot: *A backup knot tied immediately after the main knot to prevent it from loosening. It provides additional safety in rope systems under load, reducing the risk of the main knot untying.*

Emniyet Hatlı İniş Sistemi: Yüksek katlı binalardan veya ulaşımı zor yerlerden afetzedelerin güvenli tahliyesi için kullanılan bir yöntemdir. Birinci ip (ana yük taşıyıcı) ve ikinci ip (yedek emniyet) olmak üzere iki bağımsız sistemden oluşur. Birinci ipten oluşabilecek olumsuzluklara karşı ikinci hat, yükü karşılayarak düşmeyi önler. Yangın merdivenlerinin kullanılmadığı durumlarda, deprem, asansör boşluğuna sıkışmalar ve endüstriyel kazalarda yaygın olarak uygulanır.

Safety Rope Descent System: *It is a method used for the safe evacuation of disaster survivors from high-rise buildings or hard-to-reach places. It consists of two independent systems, the first rope (main load carrier) and the second rope (backup safety). In case of any problems that may occur in the first rope, the second line meets the load and prevents falling. It is widely used in cases where fire escapes are not used, earthquakes, elevator shaft entrapments and industrial accidents.*

Emniyet İstasyonu: Tırmanış veya kurtarma operasyonlarında emniyet almak, dinlenmek veya malzeme değiştirmek için kurulan sabit bağlantı noktasıdır.

Safety Station: *It is a fixed anchor point established for safety, resting or changing supplies during climbing or rescue operations.*

Emniyet Kemer: Arama ve kurtarma operasyonlarında, doğada arama, enkaz, çığ ve su altı gibi zorlu ortamlarda personelin güvenliğini sağlamak

için kullanılan ayarlanabilir ve sağlam malzemeden üretilmiş koruyucu donanımdır. Bel, göğüs, omuz ve bacaklardan vücuda sabitlenir. Ön ve arka kısmında ip, karabina, makara gibi ekipmanların takılabilmesi için bağlantı noktaları bulunur.

Seat Belt: *A protective harness made from durable and adjustable material used during search and rescue operations in harsh environments such as debris fields, avalanches, and underwater missions. It secures the waist, chest, shoulders, and legs, and includes attachment points for ropes, carabiners, and pulleys.*

Emniyet Kemer Kesicisi: Araç içinde sıkışan kişilerin emniyet kemerini hızlı ve güvenli bir şekilde kesmek için tasarlanmış, keskin uçlu ve korumalı özel bir alettir.

Seat Belt Cutter: *A sharp and guarded tool designed to quickly and safely cut seat belts in order to free individuals trapped inside vehicles.*

Emniyet Şeridi:

1. Otoyollarda, geçiş üstünlüğü olan veya arıza yapan araçların kullanımı için en sağda ayrılmış özel şerittir. Bu şerit, trafik akışının güvenliğini sağlamak amacıyla araçların ihtiyaç halinde durması veya geçiş yapması için kullanılır.

2. Tehlikeli veya yasak bölgelere izinsiz girişleri önlemek amacıyla kullanılan, sınırları belirten işaretleme veya bariyer sistemidir. Bu şerit, güvenlik alanlarını korumak ve yetkisiz kişilerin bölgeye girmesini engellemek için kullanılır.

Safety Lane:

1-On highways, a special lane on the far right designated for vehicles with priority or those experiencing breakdowns, ensuring safe traffic flow.

2-A marked or barricaded area used to prevent unauthorized access to dangerous or restricted zones, helping to maintain safety boundaries.

Emniyet Valfi: Tanker, tank, tüp gibi basınçlı kaplarda basıncın tehlikeli seviyelere ulaşması durumunda otomatik olarak açılarak fazla basıncı tahliye eden güvenlik vanasıdır. Böylece patlama veya hasar riskleri önlenir.

Safety Valve: *A valve that automatically opens when pressure in pressurized containers (such as tanks, cylinders, or vessels) exceeds safe limits, releasing excess pressure to prevent explosions or damage.*

Emniyet ve Güvenlik Yetkilisi: Çalışma alanının güvenliğini sağlamak, personelin risklerden korunmasını temin etmek ve güvenlik protokollerinin doğru şekilde uygulanmasını denetlemekle görevli kişidir.

Safety and Security Officer: *A person responsible for ensuring workplace safety, protecting personnel from risks, and overseeing the proper implementation of safety protocols.*

Emniyet Zinciri: Dağcılıkta veya dikey çalışmalarda sabitleme amacıyla kullanılan, genellikle birden fazla kısa bağlantı halkasından oluşan çelik güvenlik zinciridir.

Safety Chain: *It is a steel safety chain, usually consisting of multiple short connecting rings, used for fixing purposes in mountaineering or vertical work.*

Empati: Başkalarının duygularını, düşüncelerini ve deneyimlerini anlamaya çalışmak ve onları kendi bakış açısından hissedebilme yeteneğidir. Afetlerde görev yapan müdahale personelinin etkili çalışabilmesi için güçlü bir empati yeteneğine sahip olması önemlidir.

Empathy: *The ability to understand and share the feelings, thoughts, and experiences of others from their perspective. Strong empathy skills are crucial for emergency response personnel working in disaster scenarios to operate effectively.*

Emprovize Malzeme: Standart ekipmanların yetersiz kaldığı durumlarda, mevcut malzemelerden geliştirilen, sınırlı süreyle kullanılan araçlardır.

Improvised Material: *These are tools developed from existing materials and used for a limited period of time when standard equipment is insufficient.*

Endotermik Reaksiyon: Isı enerjisini çevreden absorbe eden, çevre sıcaklığını düşüren kimyasal reaksiyondur.

Endothermic Reaction: *A chemical reaction in which energy (usually in the form of heat) is absorbed from the surroundings, resulting in a decrease in temperature of the environment.*

Endüstriyel Dağcılık: Yüksek binalar, kuleler ve zor erişilen bölgelerde bakım, onarım ve kurtarma çalışmalarının, profesyonel ip ve emniyet sistemleri kullanılarak gerçekleştirildiği uzmanlık gerektiren çalışma yöntemidir.

Industrial Mountaineering: A specialized working method that involves performing maintenance, repair, and rescue tasks on high-rise buildings, towers, and hard-to-reach areas using professional rope and safety systems.

.....

Endüstriyel Kaza: Fabrikalar, enerji tesisleri ve inşaat sahalarında meydana gelen patlama, çökme, zehirlenme ve yangın gibi ani ve tehlikeli olaylardır.

Industrial Accident: Sudden and dangerous incidents such as explosions, collapses, poisonings, or fires that occur at factories, energy facilities, or construction sites.

.....

Endüstriyel Radyografi: İyonlaştırıcı radyasyon kullanılarak malzemelerin iç yapısının tahribatsız olarak incelenmesi ve radyografik görüntülerinin elde edilmesi yöntemidir.

Industrial Radiography: A non-destructive testing method that uses ionizing radiation to examine the internal structure of materials and obtain radiographic images.

.....

Endüstriyel ve Çelik Yapılarda Kurtarma: Afet, kaza veya yapısal çökme gibi durumlarda, çelik konstrüksiyonlu binalar, köprüler, endüstriyel tesisler gibi yapılarda enkaz altında veya yapıya sıkışmış durumda kalanların güvenli ve kontrollü şekilde çıkarılması amacıyla yürütülen arama kurtarma faaliyetidir. Bu tür kurtarmalarda hidrolik, plazma ve oksijenli kesicilerin yanı sıra vinç, makara ve destekleme sistemleri, çelik halatlar, termal kameralar gibi ekipmanlar kullanılır.

Industrial and Steel Structure Rescue: It is a search and rescue activity carried out for the safe and controlled extraction of those trapped under debris or trapped in structures such as steel constructed buildings, bridges, industrial facilities in cases such as disasters, accidents or structural collapse. In such rescues, equipment such as cranes, pulleys and supporting systems, steel ropes, thermal cameras, as well as hydraulic, pneumatic and oxygen cutters are used.

.....

Enfeksiyon Dozu: Bir organizmada enfeksiyonun başlaması için gereken mikroorganizma miktarıdır. Bu doz, patojenin bulaşma ve hastalık oluşturma potansiyelini belirler.

Infection Dose: This term, abbreviated ID, is the amount of pathogen required to cause infection in a host. The term ID50 is the amount of pathogen required to infect half of the population tested after a given test period.

.....

Enformasyon: Afet ve acil durum öncesi, sırası ve sonrasında elde edilen verilerin işlenerek anlamlı ve kullanılabilir hale getirilmiş şeklidir. Karar verme, risk analizi, müdahale planlaması ve kaynak yönetimi gibi süreçlerde kritik öneme sahiptir.

Information: Data processed into a meaningful and usable form obtained before, during, or after a disaster or emergency. It plays a critical role in decision-making, risk analysis, intervention planning, and resource management.

Engel Algılama ve Kaçınma: Dronun uçuş sırasında karşılaştığı engelleri algılayarak, çarpışmayı önlemek amacıyla otomatik olarak bu engellerden uzaklaşmasını sağlayan gelişmiş navigasyon sistemidir.

Obstacle Detection and Avoidance: An advanced navigation system that enables a drone to detect obstacles during flight and automatically maneuver to avoid collisions.

Enkaz: Afet, kaza veya yıkım sonucu zarar görmüş, çökmüş veya yıkılmış yapı ve malzemelerin oluşturduğu moloz, kalıntı ve artıkların tümüdür. Kurtarma çalışmaları arama yapılacak alanın temelini oluşturur.

Debris: The collection of rubble, remains, and waste materials resulting from damage, collapse, or destruction during a disaster or accident. It forms the primary area for search and rescue operations.

Enkaz İşaretlemesi (Bina İşaretlemesi): Enkazda çalışan arama kurtarma ekipleri tarafından, taranan yapıların dış cephesine USAR standartlarına göre yapılan; tarih, ekip kodu, bulgular, yapılan uygulamalar, ölü ve yaralı sayısı, görevin sonuçlanıp sonuçlanmadığı ve yapının durumu gibi bilgileri içeren işaretlemelerdir. Enkaz alanına sonradan gelen ekiplere kolay bilgi aktarımı sağlar.

Debris Marking: These markings, made by search and rescue teams working in the rubble, are applied to the exteriors of scanned structures according to USAR standards. They contain information such as the date, team code, findings, actions taken, the number of dead and injured, whether the mission was completed, and the structure's condition. They facilitate the easy transfer of information to teams arriving at the rubble site.

Enkaz Alanı Güvenliği: Enkaz alanında bulunan tehlikeli maddeler, gevşek zeminler, dar giriş-çıkış noktaları ve dışarıdan gelebilecek tüm tehditlere karşı alınması gereken önlemler ve uygulamalardır. Bu tedbirler, hem kurtarma ekiplerinin hem de afetzedelerin güvenliğini sağlamak, kazaları ve zararları önlemek amacıyla planlanır ve yürütülür.

Debris Area Safety: *The measures and procedures implemented to mitigate risks from hazardous materials, unstable grounds, narrow passages, and external threats in debris zones. These measures aim to protect both rescue teams and survivors.*

.....

Enkaz Altı Canlı Tespiti: Enkaz altında bulunan ve yerleri tam olarak bilinmeyen kazazedelere ulaşabilmek için fiziksel yöntemler, arama köpekleri ve çeşitli teknolojik cihazlar kullanılarak yapılan canlı tespit çalışmalarıdır. Bu süreç, kurtarma operasyonlarının etkinliğini artırmak ve hayatta kalanlara hızlı müdahale sağlamak için kritik öneme sahiptir.

Live survivor Detection Under Rubble: *Detection of trapped survivors whose exact locations are unknown beneath the rubble using physical methods, search dogs, and various technological devices. This process is crucial for enhancing the effectiveness of rescue operations and ensuring rapid intervention for survivors.*

.....

Enkaz Altı Görüntü İşleme: Arama ve kurtarma operasyonlarında, enkaz altındaki yaşam belirtilerini ve yapısal durumu tespit etmek amacıyla kullanılan kameralı sondalar, endoskopik sistemler, insansız hava araçları ve özel görüntüleme cihazlarından (termal kamera, radar tabanlı sistemler) elde edilen verilerin analiz edilmesi sürecidir.

Under-Rubble Image Processing: *It is the process of analyzing the data obtained from camera probes, endoscopic systems, unmanned aerial vehicles and special imaging devices (thermal camera, radar-based systems) used in search and rescue operations to detect signs of life and structural conditions under the rubble.*

.....

Enkaz Altı Robotik Sistem: Dar ve erişilemeyen alanlara girebilen, sensörler, kameralar ve haberleşme sistemleriyle donatılmış, uzaktan kumandalı veya otonom çalışan robotlardır. Enkaz altında kalan kişilerin yerini tespit etmek, çevresel koşulları değerlendirmek ve enkaz haritalaması yapmak amacıyla kullanılırlar.

Under-Rubble Robotic System: *Robots equipped with sensors, cameras, and communication systems that can enter narrow and inaccessible spaces. Operated remotely or autonomously, they are used to locate trapped individuals, assess environmental conditions, and map rubble areas.*

.....

Enkaz Altı Sıcaklık Ölçümü: Termal kameralar veya sensörler yardımı ile, enkaz altındaki sıcaklık değişimlerinin veya canlı varlığının tespit edilmesi için yapılan ölçümlerdir.

Under-Rubble Temperature Measurement: Measurements made with the help of thermal cameras or sensors to detect temperature changes or the presence of life under the debris.

.....

Enkaz Aydınlatma: Enkaz alanında, özellikle dar ve karanlık bölgelerde gerçekleştirilen arama kurtarma çalışmalarında, personelin güvenliğini sağlamak ve müdahaleyi kolaylaştırmak amacıyla kullanılan aydınlatma uygulamasıdır. Taşınabilir projektörler, el fenerleri, kafa lambaları ve jeneratör destekli ışık kuleleri gibi ekipmanlarla yeterli görüş sağlanarak hem çalışma verimliliği artırılır hem de olası kazalar önlenir.

Debris Lighting: Lighting applications used in debris areas, especially in narrow and dark zones during search and rescue operations, aimed at ensuring personnel safety and facilitating intervention. Portable floodlights, flashlights, headlamps, and generator-powered light towers provide sufficient visibility to increase work efficiency and prevent possible accidents.

.....

Enkaz Bina: Arama kurtarma ekiplerinin eğitim ve tatbikatlarında kullanılması amacıyla özel olarak tasarlanmış, kontrollü şekilde yıkılmış ya da yıkık görünümde inşa edilmiş yapay enkaz alanıdır. Bu yapılar; arama, kurtarma, tahliye ve ilk yardım gibi uygulamaların gerçeğe yakın, güvenli ve kontrollü koşullarda yapılmasını sağlar. Eğitimlerde gerçek olay senaryolarının canlandırılmasına olanak tanır ve ekiplerin pratik becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur.

Training Rubble Building: Artificial rubble structures specially designed for search and rescue teams' training and exercises. These controlled or simulated collapsed buildings allow realistic, safe, and controlled practice of search, rescue, evacuation, and first aid procedures. They enable teams to simulate real incident scenarios and develop practical skills.

.....

Enkaz Değerlendirmesi: Arama kurtarma çalışmalarının güvenli, hızlı ve etkili bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla, yıkılmış veya hasar görmüş yapıların genel durumu, çökme biçimi, giriş-çıkış noktaları, tehlike unsurları ve olası yaşam boşlukları gibi unsurların analiz edilmesidir. Bu değerlendirme, ekiplerin müdahale planını oluşturmaya, önceliklerin belirlenmesine ve uygun tekniklerin seçilmesine yardımcı olur. Aynı zamanda personel güvenliğini sağlamaya yönelik riskleri tanımlamada da önemli rol oynar.

Rubble Assessment: The analysis of collapsed or damaged structures to evaluate their overall condition, collapse pattern, entry and exit points, hazards, and potential survival voids. This assessment helps teams create intervention plans, prioritize tasks, and select appropriate techniques while identifying risks to ensure personnel safety.

.....

Enkaz Gazları: Yıkılan yapılarda meydana gelen, beton tozu, boya buharı, küf ve diğer kimyasal maddelerden oluşan gazlardır. Bu gazlar, arama ve kurtarma operasyonlarında köpeklerin koku alma duyusunu geçici olarak etkileyebilir.

Rubble Gases: Concrete dust, paint fumes, mold, mildew and other chemical gases from demolished buildings. These gases can temporarily affect dogs' sense of smell during search and rescue operations.

Enkaz Giriş Noktası: Enkaza güvenli bir şekilde erişim sağlamak için çökme riski ve diğer tehlikeler göz önünde bulundurularak belirlenen giriş noktalarıdır.

Debris Entry Point: Entry points determined by considering the risk of collapse and other hazards to ensure safe access to the debris.

Enkaz Güvenlik İşaretleri: Enkaz alanlarında yapılan hızlı taramalar sırasında, tehlikeli boşluklar ve çökme riski taşıyan bölgeleri belirlemek için kullanılan, reflektif veya fosforlu malzemeden üretilmiş güvenlik işaretleridir. Bu plakalar, ekiplerin riskli alanlardan uzak durmasını sağlar ve güvenli çalışma ortamının oluşturulmasına katkıda bulunur.

Debris Safety Signs: Reflective or phosphorescent safety signs used during rapid scans of debris fields to identify dangerous voids and collapse-prone areas. These signs help teams avoid hazardous zones and contribute to maintaining a safe working environment.:

Enkaz İnceleme ve Haritalama: Afet sonrası oluşan enkaz alanlarının, hava fotoğrafları, LIDAR taramaları ve üç boyutlu modelleme teknikleri kullanılarak sistematik biçimde incelenmesi ve analiz edilmesi sürecidir. Bu yöntemler, enkaz yapısının detaylı haritalanmasını sağlayarak arama kurtarma çalışmalarının planlanmasına ve ekiplerin güvenli şekilde yönlendirilmesine yardımcı olur.

Debris Inspection and Mapping: The systematic examination and analysis of post-disaster debris fields using aerial photography, LIDAR scans, and 3D modeling techniques. These methods provide detailed mapping of debris structures, aiding in planning search and rescue operations and safely directing teams.

Enkaz İşaretleme Spreyi: Arama kurtarma çalışmalarında yön, giriş, çıkış, tehlike ve müdahale alanlarını görsel olarak işaretleme amacıyla kullanılan belirgin renkli sprey boyadır.

Debris Marking Spray: *Highly visible colored spray paint used in search and rescue operations to visually mark directions, entrances, exits, hazards, and intervention zones.*

Enkaz Kaldırma: Güvenliği tehdit eden, ulaşımı engelleyen veya çevresel sorunlara yol açabilen kısmen ya da tamamen yıkılmış yapı, tesis, ekipman ve malzemelerin toplanarak önceden belirlenmiş alanlara kontrollü şekilde taşınması işlemidir.

Rubble Removal: *It is the process of collecting partially or completely demolished structures, facilities, equipment and materials that threaten safety, impede transportation or cause environmental problems and transporting them to predetermined areas in a controlled manner.*

Enkaza Giriş Teknikleri: Enkaz altında kalan kazazedelere ulaşmak için uygulanan ve üstten, yandan ve alttan giriş ile kat kaldırma yöntemlerini kapsayan, enkaz içinde güvenli geçitler oluşturma çalışmalarının tümüne verilen addır.

Debris Entry Techniques: *It is the name given to the entire work of creating safe passages in the rubble, including top, side and bottom entry and floor lifting methods applied to reach the survivors trapped under the rubble.*

Enkaza Kontrollü Giriş: Yıkım veya afet sonrası oluşan enkaz alanına, ekiplerin can güvenliğini ön planda tutarak planlı ve sistematik şekilde girmesidir. Bu süreçte enkazın durumu, olası tehlikeler ve kurtarılabilecek canlıların durumu sürekli değerlendirilir; riskler en aza indirilerek arama kurtarma çalışmaları yürütülür. Amaç, operasyonların etkinliğini artırmak ve ekiplerin güvenliğini sağlamaktır.

Controlled Rubble Entry: *A planned and systematic entry into a debris area following a collapse or disaster, prioritizing the safety of rescue teams. During this process, the condition of the debris, potential hazards, and the status of trapped survivors are constantly assessed to minimize risks and ensure efficient and safe search and rescue operations.*

Enkaza Üstten Giriş: Arama kurtarma operasyonlarında çökmüş veya yıkılmış bir yapıya en güvenli ve kontrollü şekilde müdahale etmek için uygulanan yöntemlerden biridir. Diğer giriş tekniklerine göre daha çok kullanılan bir yöntemdir. Destekleme sistemleriyle entegre çalışmaya gerektirir.

Wreckage Top Entry: *It is one of the methods used to intervene in a collapsed or destroyed structure in the safest and most controlled manner during search and rescue operations. It is a method that is used more often than other entry techniques. It requires integrated work with support systems.*

Enkazda Arama ve Kurtarma: Binaların çökmesi sonucu enkaz altında kalan kişileri kurtarmaya yönelik yürütülen çalışmalardır. Bu süreçte, ekipler enkaz alanını titizlikle değerlendirir, hayatta kalanları tespit etmek için teknik arama yöntemleri kullanır ve güvenli kurtarma yolları oluşturur. Müdahaleler sırasında olası ek sarsıntılar ve yapısal çökme riskleri dikkate alınarak hassas ve kontrollü bir şekilde hareket edilir.

Search and Rescue in Debris: Rescue efforts are ongoing to rescue survivors of building collapses. During this process, teams utilize technical search methods to assess the consequences of death, identify survivors, and establish safe rescue routes. During interventions, we utilize precise and controlled maneuvers, taking into account potential additional performance and the risk of structural collapse.

Epidemik: Belli bir bölgede ya da belirli bir grup insan arasında belirli bir zaman diliminde normalde var olmayan bir hastalığın ortaya çıkması ve hızlı bir şekilde yayılmasıdır.

Epidemic: The emergence and rapid spread of a disease that does not normally exist in a particular region or among a particular group of people over a period of time.

Epidemiyoloji: Belli toplumlarda hastalıkların görülme sıklığı, saptanması, dağılımı, nedenleri, bunları etkileyen diğer faktörler ve bunların kontrol ve önleme yöntemlerini inceleyen bilim dalıdır.

Epidemiology: It is the branch of science that examines the incidence, detection, distribution, causes, other factors affecting them and their control and prevention methods in certain societies.

Epizootik: Aynı anda birçok hayvanda görülen ve bulaşıcı nitelik gösteren salgın hastalıktır.

Epizootic: An epidemic disease that occurs in many animals at the same time and is contagious.

Erime: Isı alan maddenin katı halden sıvı hale geçmesidir.

Melting: It is the transition of the heated substance from solid to liquid state.

Erken Koruyucu Eylem: Radyasyon acil durumlarında, günler veya haftalar içinde uygulanabilen ve etkili koruma sağlayan önleyici tedbirlerdir.

Early Protective Action: Preventive measures applied in radiation emergencies that can be implemented within days or weeks and provide effective protection against exposure.

Erken Uyarı: Resmi kurum ve kuruluşlar tarafından, yaklaşmakta olan bir tehdit veya tehlikenin kaynağı, yeri, zamanı, şiddeti, olasılığı, muhtemel etkileri vb. hakkında yaptığı duyuru ve uyarılardır.

Early Warning: Announcements and warnings made by official institutions and organizations about the source, location, time, severity, probability, possible effects, etc. of an impending threat or danger.

Erken Uyarı Sistemi: Afet ve tehlikelerin oluşma olasılığını önceden tespit ederek yetkili birimleri ve halkı zamanında uyaran sistemdir. Sensörler, radarlar, uydular ve meteoroloji istasyonlarından alınan verilerle çalışır. Arama kurtarma ekiplerine, olay öncesinde hazırlıklarını gözden geçirme ve müdahale planlaması yapma imkanı sağlar.

Early Warning System: A system that detects potential disasters and hazards in advance, warning authorities and the public in a timely manner. Operates using data from sensors, radars, satellites, and meteorological stations, and allows response teams to prepare and plan interventions beforehand.

Eşik Sınır Değeri: Günde 8 saat ve haftada 40 saat çalışma süresi boyunca, uzun süreli ve tekrarlayan kimyasal maruziyetlerde çalışanların sağlığını olumsuz etkilemeyecek zaman ağırlıklı ortalama konsantrasyondur.

Threshold Limit Value: The time-weighted average concentration of a chemical substance that workers can be exposed to during an 8-hour workday and a 40-hour workweek without adverse health effects from long-term, repeated exposure.

Etki:

1. Bir kişi, nesne veya olayın başka bir kişi, nesne veya durum üzerinde yarattığı sonuç, değişim veya tepki anlamına gelir. Kısaca, bir şeyin başka bir şeye uyguladığı güç veya tesirdir.

2. Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik ve Nükleer (KBRN) maddelerin insan sağlığı, çevre ve yapılar üzerinde oluşturduğu zararlı ve tahrip edici etkiler bütünüdür. Bu etkiler, maruziyet şekline, dozuna ve maruz kalma süresine bağlı olarak değişir ve zehirlenme, enfeksiyon, radyasyon hasarı veya yapısal zararlar gibi sonuçlar doğurabilir.

Impact:

1-The result, change, or reaction caused by one person, object, or event on another. Essentially, the force or influence exerted by something.

2-The harmful and destructive effects of Chemical, Biological, Radiological, and Nuclear (CBRN) agents on human health, the environment, and structures, varying by exposure type, dose, and duration—leading to poisoning, infections, radiation damage, or structural failure.

Etki Analizi: Afetin oluşundan hemen sonra, olaya zamanında, hızlı ve etkili olarak müdahale edebilmek için olayın yol açtığı zarar ve kayıpların belirlenip değerlendirilmesi sürecidir.

Impact Analysis: The process of determining and evaluating the damages and losses caused by the event immediately after the occurrence of the disaster in order to respond to the event in a timely, fast and effective manner

Etkilenen Alan: Bir afetin doğrudan veya dolaylı şekilde fiziksel, çevresel, ekonomik ya da sosyal etkiler bıraktığı coğrafi bölgedir.

Affected Area: A geographical area where a disaster has direct or indirect physical, environmental, economic or social impacts.

Etkilenen Nüfus: Afet bölgesinde yaşayan ve afetten doğrudan etkilenen kişilerdir. Bu grup, yaralananlar, evsiz kalanlar ve acil sağlık müdahalesi, su, yiyecek, barınma ile psikososyal destek gibi temel yaşamsal ihtiyaçları olanları kapsar.

Affected Population: Individuals residing in a disaster area who are directly impacted. This includes the injured, displaced, and those in urgent need of medical care, water, food, shelter, and psychosocial support.

Etriye: Betonarme yapı elemanlarında özellikle kolon ve kirişlerde kullanılan, donatı çubuklarını bir arada tutarak kesme kuvvetlerine karşı dayanımı artıran kapalı çelik bağlantı elemanıdır. Genellikle halka, kare ya da U şeklinde bükülerek kullanılır ve donatının yer değiştirmesini önleyerek yapısal bütünlüğü sağlar.

Stirrup: A closed steel reinforcement element used in reinforced concrete components such as columns and beams. It holds the rebars together and enhances shear strength. Typically shaped as rings, squares, or U-forms, stirrups prevent displacement of reinforcement and ensure structural integrity.

EX: Sağlık triyaj sisteminde hayatını kaybetmiş kişilere verilen kodlamadır.

EX: *It is the coding given to people who have died in the health triage system.*

Exproof: Patlayıcı gaz, buhar veya yanıcı toz bulunan ortamlarda kullanılmak üzere özel olarak tasarlanmış, kıvılcım, ark ya da yüksek sıcaklık oluşturarak patlamaya neden olma riski taşımayan ekipman ve sistemleri ifade eder. Bu tür ekipmanlar; petrol rafinerileri, kimya tesisleri, LPG dolum alanları, gaz istasyonları, madenler ve sanayi tesisleri gibi yüksek riskli ortamlarda güvenli kullanım için üretilir.

Exproof: *Equipment and systems specially designed to prevent sparks, arcs, or high temperatures in environments containing explosive gases, vapors, or flammable dust. Commonly used in oil refineries, chemical plants, LPG filling stations, gas stations, mines, and industrial sites to ensure safe operation under hazardous conditions.*

Eylem Planı: Belirli bir hedefe ulaşmak için atılacak adımların, sorumlu kişilerin, zaman çizelgesinin ve gerekli kaynakların önceden planlandığı, sistematik ve yazılı yol haritasıdır.

Action Plan: *It is a systematic and written road map in which the steps to be taken, responsible persons, timetable and necessary resources are planned in advance to achieve a specific goal.*

Fake Havlama: Genellikle çevresel faktörler veya eğitim eksiklikleri nedeniyle, arama kurtarma köpeğinin yanlış bir şekilde verdiği uyarı veya yanlış havlama durumu. Bu durum, gerçek bir bulgu olmadan köpeğin tepki vermesi olarak tanımlanır.

Fake Barking: *A false alert behavior by a search and rescue dog, typically caused by environmental distractions or lack of proper training. The dog barks without the presence of an actual target or finding, leading to misleading search efforts.*

Fasetli Kar: Sıcaklık farkının yüksek olduğu kar tabakalarında, buhar difüzyonu sonucu oluşan, kenarları belirgin ve gevşek yapıli kar kristalleridir. Bu kristaller bağ yapmaktan uzak, tutunması zayıf bir yapı oluşturur ve üstündeki sert kar tabakasını taşıyamayarak çığ riski yaratır. Genellikle karın alt katmanlarında ve özellikle sürekli donma-çözülme yaşanan bölgelerde görülür.

Faceted Snow: *Snow crystals with distinct edges formed by vapor diffusion in snow layers with significant temperature differences. These crystals have weak bonding and poor cohesion, unable to support the hard snow layer above, thus increasing avalanche risk. Commonly found in the lower snowpack layers and areas with frequent freeze-thaw cycles.*

Fay: Yer kabuğunda oluşan kırık ve bu kırık boyunca kaya bloklarının birbirine göre hareket ettiği bölgedir. Genellikle tektonik kuvvetlerin etkisiyle ortaya çıkar ve deprem gibi jeolojik olayların temel nedenlerinden biridir.

Fault: *A fracture in the Earth's crust along which blocks of rock have moved relative to each other. Typically caused by tectonic forces and is one of the primary causes of earthquakes.*

FCI: Uluslararası Kinoloji Federasyonu (kinoloji; köpekleri inceleyen bilim dalı)

FCI: *International Federation of Kinology (kinology; the study of dogs)*

FEMA (Amerika Acil Durum Yönetimi Ajansı): Amerika Birleşik Devletleri'nde afet ve acil durum yönetiminden sorumlu federal ajanstır. Doğal afetler, insan kaynaklı acil durumlar ve terör olaylarına müdahale, hazırlık, önleme ve iyileştirme faaliyetlerini koordine eder. Ayrıca afet risklerini azaltmak ve toplumların afetlere karşı dayanıklılığını artırmak için planlama, eğitim ve destek sağlar.

FEMA (US Emergency Management Agency): *The federal agency responsible for disaster and emergency management in the United States. Coordinates response, preparedness, prevention, and recovery efforts for natural disasters, human-made emergencies, and terrorist incidents. It also supports planning, education, and resources to reduce disaster risks and strengthen community resilience.*

Fermuar Sistemi: Emniyet şeridinin olmadığı bölünmüş yollarda veya tek yönlü yollarda; iki şeritli yollarda sağ şeritteki aracın şeridin sağına, sol şeritteki aracın şeridin soluna; üç veya daha fazla şeritli yollarda ise en sol şeritte bulunan aracın şeridin soluna, diğer şeritlerdeki araçların şeridin sağına yanaşarak fermuar sistemiyle acil geçiş koridoru oluşturulmasıdır.

Zipper Merge: *On divided roads or one-way roads where there is no safety lane; on two-lane roads, the vehicle in the right lane approaches to the right of the lane and the vehicle in the left lane approaches to the left of the lane; on roads with three or more lanes, the vehicle in the leftmost lane approaches to the left of the lane and the vehicles in the other lanes approach to the right of the lane to create an emergency passage corridor with a zipper system.*

FFP Maske: Filtreli yüz maskesinin Avrupa Birliği standartlarında kullanılan kısaltmasıdır. Bu tür maskeler partiküllere karşı koruma sağlamakta olup, EN 149 standardına göre partiküllerin filtrelenme seviyesine bağlı olarak FFP1, FFP2 ve FFP3 şeklinde 3 sınıfı bulunmaktadır.

FFP Mask: *It is the abbreviation of filtering face mask used in European Union standards. Such masks provide protection against particles and have 3 classes as FFP1, FFP2 and FFP3 depending on the level of filtration of particles according to EN 149 standard.*

FFP1 Maske: Partiküllerin en az %80'ini filtreleyen, Avrupa Birliği tarafından sertifikalandırılmış maskelerdir.

FFP1 Mask: *Certified by the European Union, filtering at least 80% of particulates are masks.*

FFP2 Maske: Partiküllerin en az %94'ünü filtreleyen, Avrupa Birliği tarafından sertifikalandırılmış maskelerdir.

FFP2 Mask: *Masks that filter at least 94% of particles, certified by the European Union.*

FFP3 Maske: Partiküllerin en az %99,97'sini filtreleyen, Avrupa Birliği tarafından sertifikalandırılmış maskelerdir.

FFP3 Mask: *Masks that filter at least 99.97% of particles and are certified by the European Union.*

Fırdöndü: İp sistemlerinde halatların kendi etrafında dönmesini engelleyerek gerilimi ve burulmayı önleyen bağlantı ekipmanıdır.

Swivel: *It is the connection equipment that prevents tension and torsion by preventing the ropes from rotating around themselves in rope systems.*

Fırtına: Ani ve şiddetli rüzgarların, genellikle yoğun yağış, yıldırım, dolu ve bazen de hortum gibi hava olaylarının eşlik ettiği meteorolojik doğa olayıdır. Fırtınalar, özellikle deniz ve karada ciddi hasar, ulaşım kesintileri ve can kayıplarına yol açabilir. Arama kurtarma ve afet yönetimi açısından erken uyarı sistemleri ile takip edilip etkilerine karşı önlemler alınması önemlidir.

Storm: *A meteorological event characterized by sudden and strong winds, often accompanied by heavy rain, lightning, hail, and sometimes tornadoes. Storms can cause serious damage, transportation disruptions, and loss of life*

on land and sea. Early warning systems and preventive measures are crucial for disaster response and management.

Fisyon: Ağır atom çekirdeklerinin, kendiliğinden veya nötronlarla etkileşime girerek daha küçük atom çekirdeklerine ve parçacıklara bölünme sürecidir. Bu bölünme sırasında, reaksiyondan önceki toplam kütleden daha az kütleye sahip ürünler oluşur ve kaybolan kütle enerjiye dönüşür. Fisyon olayı, nükleer enerji üretimi ve bazı radyasyon kaynaklarının temel mekanizmasıdır ve “çekirdek bölünmesi” olarak da adlandırılır.

Fission: The process by which heavy atomic nuclei split spontaneously or when struck by neutrons into smaller nuclei and particles. This reaction produces less mass than the original nuclei, with the missing mass converted into energy. Fission is the fundamental mechanism behind nuclear energy production and some radiation sources, also known as nuclear splitting.

Fitopatoloji: Bitki hastalıklarını ve buna yönelik korunma ve tedavi yöntemlerini araştıran bilim dalıdır.

Phytopathology: It is the branch of science that investigates plant diseases and their prevention and treatment methods.

Fiziksel Arama: Afet veya acil durum sonrası, enkaz altında kalan veya yerleri belirlenemeyen kişileri bulmak amacıyla yapılan sistematik, gözleme dayalı ve cihaz kullanılmadan gerçekleştirilen hızlı arama çalışmasıdır. Bu yöntemle, kolay erişilebilen afetzedelerin yerleri tespit edilerek tahliyeleri sağlanır.

Physical Search: It is a systematic search effort to find people trapped under rubble or unidentified after a disaster or emergency. These searches are rapid searches based on observation without the use of devices. The aim is to locate and evacuate easily accessible disaster survivors.

Fiziksel Stres Tepkisi: Afet sonrası ortaya çıkan baş ağrısı, mide bulantısı, çarpıntı ve kas gerginliği gibi bedenin strese karşı verdiği fizyolojik tepkilerdir. Bu tepkiler, kişinin maruz kaldığı travmaya karşı vücudun doğal savunma mekanizmalarını yansıtır.

Physical Stress Response: Physiological reactions of the body to stress after a disaster, such as headaches, nausea, palpitations, and muscle tension. These responses reflect the body's natural defense mechanisms against trauma.

Fiziksel Yaralanma: Afet sonucunda insan vücudunda oluşan yaralanmalar, kırıklar, ezilmeler, yanıklar ve iç kanamalar gibi travmatik zararları ifade eder.

Physical Injury: Traumatic damages to the human body resulting from disasters, including fractures, crush injuries, burns, and internal bleeding.

.....

Flaşor: Genellikle kırmızı, mavi, turuncu veya beyaz renkte dönerek ya da yanıp sönerek çalışan bir uyarı ışığıdır. Dikkat çekmek ve ikincil kazaları önlemek için kullanılır.

Flasher: A warning light that rotates or flashes, usually in red, blue, orange or white. It is used to attract attention and prevent secondary accidents.

.....

Fore Kazık: İnşaat ve zemin mühendisliğinde, genellikle makine kullanılarak yeraltına kazılan ve beton veya başka malzemelerle doldurulan derin temel elemanıdır. Fore kazıklar, taşıma kapasitesi düşük olan zeminlerde yapının yükünü daha derin ve sağlam tabakalara iletmek için kullanılır. Genellikle yüksek binalar, köprüler ve ağır yapılar için tercih edilir.

Bored Pile: A deep foundation element used in construction and geotechnical engineering, created by drilling into the ground and filling the hole with concrete or other materials. Bored piles are used to transfer structural loads to deeper, more stable soil layers in areas where surface soil lacks sufficient bearing capacity. They are typically employed in high-rise buildings, bridges, and heavy structures.

.....

Fosgen: Kimyasal formülü COCl_2 olan, boğucu etkisiyle bilinen tehlikeli bir kimyasal ajandır. Genellikle kimyasal silah ve endüstriyel kazalarda karşılaşılan, solunum yoluyla zarar veren gazdır.

Phosgene: A toxic chemical compound with the formula COCl_2 , known for its suffocating effect on the respiratory system. Historically used as a chemical weapon and still present in some industrial processes, phosgene gas is highly hazardous when inhaled.

.....

Fotoiyonizasyon Dedektörü: Kimyasal maddelerin buharlarını tespit etmek için kullanılan cihazdır. Maddenin türünü belirlemek için değil, sadece buharın varlığını saptamak amacıyla kullanılır.

Photoionization Detector: A device used to detect the presence of chemical vapors in the air. It does not identify the exact substance but confirms the existence of potentially hazardous volatile organic compounds (VOCs) in the environment, aiding in industrial hygiene and hazardous material response.

.....

Fotokapan: Doğada hayvanların hareketlerini izlemek için kullanılan, genellikle hareket sensörlü ve gece görüş özellikli fotoğraf veya video çeken otomatik kameradır.

Trail Camera: An automatic camera, typically equipped with motion sensors and night vision capabilities, used to monitor and capture photos or videos of animal movements in the wild.

Fourier Dönüşüm Kızılötesi Spektroskopisi: Katı, sıvı veya gaz halindeki maddelerin kızılötesi ışığı soğurma ve yayma özelliklerini ölçerek spektrumlarını elde eden gelişmiş bir spektroskopi tekniğidir. Maddenin kimyasal yapısı ve bileşenleri hakkında detaylı bilgi sağlar.

Fourier Transform Infrared Spectroscopy: An advanced spectroscopy technique that measures the absorption and emission of infrared light by solids, liquids, or gases to obtain their spectra, providing detailed information about the chemical structure and components of a substance.

Füzyon: Bazı hafif atom çekirdeklerinin uygun koşullar altında birleşerek daha ağır çekirdekler oluşturduğu ve bu süreçte büyük miktarda enerji açığa çıktığı nükleer reaksiyondur. Bu olaya “Çekirdek Kaynaşması” da denir.

Fusion: A nuclear reaction in which light atomic nuclei combine under suitable conditions to form heavier nuclei, releasing a large amount of energy. This process is also known as “nuclear fusion.”

G Ajanları: Tabun (GA), sarin (GB), soman (GD) ve siklosarin (GF) sinir ajanlarına verilen isimdir. İlk defa Alman bilim adamları tarafından sentezlendiklerinden dolayı NATO kod adları G harfi ile başlamaktadır.

G Agents: Tabun (GA), sarin (GB), soman (GD) and cyclosarin (GF) are nerve agents. Their NATO code names begin with the letter G, as they were first synthesized by German scientists.

Gabari: Taşıtların, yapı elemanlarının veya taşınan yüklerin izin verilen maksimum boyutlarını (yükseklik, genişlik ve uzunluk) belirleyen standart ölçüdür. Ulaşım altyapısında, özellikle tünel, köprü ve geçit gibi yapıların geçiş uygunluğunu sağlamak amacıyla kullanılır.

Gabari: A standard measurement that defines the maximum allowable dimensions (height, width, and length) of vehicles, structural elements, or transported loads, used primarily to ensure compatibility with transportation infrastructure such as tunnels, bridges, and passages.

Gama Radyasyonu: Nükleer reaksiyonlar veya bozunmalar sonucunda atom çekirdeğinden yayınlanan elektromanyetik ışınlardır.

Gamma Radiation: Electromagnetic rays emitted from atomic nuclei as a result of nuclear reactions or decay.

Gambrel Aleti: Genellikle metalden yapılmış, her iki ucunda hayvanın arka ayak bileklerine geçirmek üzere kanca yada halka bulunan, ortasında vinç veya kaldırma sistemiyle bağlanmaya uygun bir bağlantı noktası olan alettir. Hayvan arama kurtarma operasyonlarında kullanılır.

Gambrel Device: *It is an apparatus, usually made of metal, with a hook or ring at each end to be passed through the animal's hind ankles, with a connection point in the middle suitable for attachment with a crane or lifting system. Used in animal search and rescue operations.*

Gaz Kartuşu: Kamp mutfakları ve taşınabilir pişirme sistemlerinde yakıt sağlamak amacıyla kullanılan, içinde sıvılaştırılmış gaz bulunan taşınabilir bir tüptür. Hafif ve kompakt yapısı sayesinde özellikle açık hava etkinliklerinde pratik bir yakıt kaynağı olarak tercih edilir.

Gas Cartridge: *A portable cylinder containing liquefied gas used as fuel in camping stoves and portable cooking systems, favored for its lightweight and compact design, especially in outdoor activities.*

Gaz Kromatografisi: Ayrışmadan buharlaşabilen kimyasal bileşiklerin ayrılması, tanımlanması ve miktarlarının belirlenmesi için kullanılan bir analiz tekniğidir. Bu yöntem, özellikle uçucu bileşiklerin karışımlar içinde tespitinde yaygın olarak tercih edilir.

Gas Chromatography: *An analytical technique used to separate, identify, and quantify volatile chemical compounds by vaporizing them and passing them through a chromatographic column, commonly applied for detecting volatile substances in mixtures.*

Gaz Maskesi: Solunum yoluyla alınabilecek kimyasal, biyolojik, radyolojik veya nükleer tehditlere (ör. toksik gazlar, aerosol halindeki biyolojik ajanlar veya radyoaktif partiküller) karşı koruma sağlamak amacıyla tasarlanmış bir kişisel koruyucu donanımdır.

Gas Mask: *Personal protective equipment designed to protect against chemical, biological, radiological or nuclear threats (e.g. toxic gases, aerosolized biological agents or radioactive particles) that may be inhaled.*

Gaz Tahliyesi: Yangın alanındaki zehirli gazların ve dumanın tahliye edilmesi için kullanılan havalandırma sistemidir.

Gas Evacuation: *It is the ventilation system used to evacuate toxic gases and smoke in the fire area.*

Gazlı Otomatik Yangın Söndürme Sistemi: Çalışma öncesinde kontrol vanasından sonraki boru hattının basınçlı hava veya inert gaz ile dolu tutulduğu, yangın algılama sinyali ile otomatik olarak aktive olan ve yangın bölgesine yüksek hızlı gaz tahliyesi yaparak oksijen seviyesini düşürüp yanmayı durdurmayı hedefleyen yangın söndürme sistemidir. Bu sistem, özellikle elektronik, veri merkezi ve hassas ekipman bulunan alanlarda kullanılır ve yangına hızlı müdahale sağlar.

Gas-Based Automatic Fire Suppression System: *This fire suppression system, which automatically activates a fire detection signal and fills the pipeline after the control valve with compressed air or inert gas before operation, aims to reduce oxygen levels and stop the fire by releasing high-velocity gas into the fire zone. This system is particularly suitable for areas with electronics, data centers, and sensitive equipment, enabling rapid fire response.*

Gece Arama ve Kurtarma Operasyonu: Gece saatlerinde gerçekleştirilen arama ve kurtarma operasyonları için uygulanan özel prosedürler bütünüdür. Bu modda, ekiplerin güvenliğini sağlamak ve operasyonel etkinliği artırmak amacıyla gece görüş cihazları, düşük güçlü aydınlatma sistemleri ve işitsel-görsel sinyaller kullanılır. Hareketlerin dikkatli planlanması, iletişimin net ve kısa tutulması, risk değerlendirmelerinin sık yapılması esastır.

Night Search and Rescue Operation: *It is a set of special procedures for search and rescue operations conducted at night. In this mode, night vision devices, low-power lighting systems and audio-visual signals are used to ensure the safety of the teams and increase operational effectiveness. It is essential to plan movements carefully, keep communication clear and short and conduct frequent risk assessments.*

Gece Dalışı: Gün ışığının olmadığı yer ve zamanda yapılan dalıştır.

Night Diving: *It is diving where and when there is no daylight.*

Gece Görüş Sistemleri: Düşük ışık koşullarında veya tamamen karanlık ortamlarda çevrenin görülmesini sağlayan elektronik optik cihazlardır. Bu cihazlar, ortamdaki mevcut ışığı (örneğin ay ışığı veya yıldız ışığı) güçlendirerek ya da kızılötesi ışınları algılayarak kullanıcıya net bir görüntü sunar. Genellikle askeri, güvenlik, avcılık ve doğa gözlemi gibi alanlarda kullanılır.

Night Vision Systems: *Electronic optical devices that enable vision in low-light or completely dark environments by amplifying available light (e.g., moonlight or starlight) or detecting infrared radiation, widely used in military, security, hunting, and wildlife observation.*

Gece Uçuşu: Gece saatlerinde sınırlı görüş koşulları altında yapılan, özel donanım ve eğitim gerektiren hava harekâtı veya ulaşım operasyonudur.

Night Flight: *It is an air operation or transportation operation conducted at night under limited visibility conditions, requiring special equipment and training.*

Geçici Barınma Merkezi: Afet ve acil durumlar sonrasında evlerini kaybeden ya da güvenli olmayan koşullarda yaşayan afetzedelere, afetin hemen ardından güvenli, sağlıklı ve insani yaşam koşulları sunmak amacıyla oluşturulan ve afetzedeleri kalıcı konutlara yerleştirmeye kadar geçici bir çözüm niteliği taşıyan barınma hizmetidir.

Temporary Shelter Center: *It is a shelter service created to provide safe, healthy and humane living conditions to disaster survivors who have lost their homes or live in unsafe conditions after disasters and emergencies, immediately after the disaster and is a temporary solution until the disaster survivors are placed in permanent housing.*

Geçici Barınma Noktası: Zor arazi şartlarında, sıcaklık, yağış, tipi, fırtına gibi faktörlerin yoğun olduğu bölgelerde gerçekleştirilen arama kurtarma operasyonlarında afetzedelerin ve kurtarma personelinin geçici olarak kullandığı güvenli alanlardır.

Temporary Shelter Point: *They are safe areas temporarily used by disaster survivors and rescue personnel in search and rescue operations carried out in areas where factors such as temperature, precipitation, blizzard and storm are intense in difficult terrain conditions.*

Geçici Müdahale ve Koordinasyon Noktası: Afet veya çoklu kaza senaryolarında oluşturulan geçici ekip noktasıdır. Burada triaj, tahliye, iletişim koordinasyonu gibi süreçler yürütülür. Genellikle olay yerine yakın alanlarda kurulur.

Temporary Response and Coordination Point: *It is a temporary team point established in disaster or multiple accident scenarios. Processes such as triage, evacuation and communication coordination are carried out here. It is usually established in areas close to the scene.*

Geçici Ulaşım Rotaları: Afet, kaza veya yapısal hasar gibi nedenlerle kullanılamayan yolların yerine geçici ve güvenli güzergâhların belirlenmesi sürecidir. Bu işlem; navigasyon sistemleri, harita uygulamaları ve trafik birimleri tarafından koordine edilerek, özellikle acil yardım ekipleri ve tahliye için en hızlı ve güvenli ulaşımın sağlanmasını amaçlar.

Temporary Access Routes: *This is the process of determining temporary and safe routes to replace roads that have become unusable due to disasters, accidents, or structural damage. This process is coordinated with navigation systems, mapping applications, and traffic units to ensure the fastest and safest access, particularly for emergency response teams and evacuation.*

Geçiş Noktası: Operasyon sırasında ekiplerin dikeyden yatay alana veya yataydan dikey alana geçtiği kritik hareket noktasıdır. Bu noktalarda ip sistemleri veya farklı teknik ekipman değişimleri yapılır.

Transition Point: *It is the critical movement point where teams move from vertical to horizontal or from horizontal to vertical during the operation. At these points, rope systems or different technical equipment are changed.*

Geçiş Üstünlüğü: Afet ve acil durumlarda görevli müdahale araçlarının, görevlerini ifa ederken sesli ve ışıklı uyarı sistemlerini kullanmak koşuluyla, diğer araç sürücülerinin can ve mal güvenliğini tehlikeye atmadan, trafik ile ilgili kısıtlama ve yasaklara tabi olmaksızın geçiş yapabilmelerini ifade eder. Bu hak, müdahale ekiplerinin olay yerine en hızlı ve güvenli şekilde ulaşabilmesini sağlamak amacıyla tanınmıştır.

Right of Way: *The right granted to emergency response vehicles during disasters and urgent situations to pass through traffic restrictions and prohibitions without endangering the safety of other drivers, provided they use audible and visual warning systems. This right ensures that response teams can reach the incident site as quickly and safely as possible.*

Gemici Düğümü: Farklı kalınlıkta ipleri hızlıca bağlamak ve güvenli bir şekilde sabitlemek için kullanılan, kolayca yapılabilen ve sağlam bir düğüm türüdür; dağcılık, denizcilik gibi çeşitli alanlarda yük taşıma ve güvenlik amaçlı sıklıkla tercih edilir, çözülmesi zor olup güçlü bir bağlantı sağlar.

Seaman's Knot: *It is an easily made and strong knot used to quickly tie and securely fasten ropes of different thicknesses; it is often preferred for load carrying and safety purposes in various fields such as mountaineering and maritime, it is difficult to untie and provides a strong connection.*

Gemiden Hızlı Tahliye: Acil durumlarda gemilerdeki yolcu ve mürettebatın güvenli, düzenli ve mümkün olan en kısa sürede gemiyi terk etmesini sağlamak amacıyla kullanılan yöntemler, araçlar ve uygulamalar bütünüdür.

Rapid Ship Evacuation: *It is a set of methods, tools and practices used to ensure that passengers and crew on board ships leave the ship in emergency situations in a safe, orderly and as soon as possible.*

Genetik Mühendisliği: Modern DNA teknolojileri kullanılarak bir organizmanın genetik yapısının doğrudan değiştirilmesi işlemidir. Bu müdahaleyle organizmanın fiziksel özellikleri, fizyolojik işleyişi veya biyolojik fonksiyonları istenilen şekilde yeniden programlanabilir. Tarım, tıp, biyoteknoloji ve endüstri gibi pek çok alanda uygulama alanı bulur.

Genetic Engineering: *The process of directly altering the genetic structure of an organism using modern DNA technologies. This intervention allows the physical traits, physiological functions, or biological processes of the organism to be reprogrammed as desired. It has applications in agriculture, medicine, biotechnology, and industry.*

Geniş Alan Araması: Kayıp kişileri bulmak için son görüldükleri noktadan başlayarak genişleyen bir alanda ve öncelikle en muhtemel bölgelerde (dağ, orman gibi geniş doğal alanlarda) yapılan sistematik arama yöntemidir.

Wide Area Search: *It is a systematic method of searching for missing persons in an expanding area starting from the point where they were last seen and primarily in the most likely areas (large natural areas such as mountains and forests).*

Geniş Alan Değerlendirmesi (ASR1): Afetin hemen ardından afet bölgesinde sektörlere, eylem planı oluşturma, ön analiz ve Operasyon Üssü (BoO) kurulum alanlarının belirlenmesi amacıyla yapılan kapsamlı çalışmalardır.

Wide Area Assessment (ASR1): *Comprehensive operations conducted immediately after a disaster to sectorize the affected area, develop an action plan, perform preliminary analysis, and determine locations for the Base of Operations (BoO).*

Geniş Spektrumlu Antibiyotik: Birçok bakteri türüne etki eden antibiyotik çeşididir.

Broad Spectrum Antibiotic: *It is a type of antibiotic that acts on many types of bacteria.*

Genişletilmiş Planlama Mesafesi (GPM): Bir salım sonrasında nükleer bir tesisinin etrafında, bir gün içinde tahliye veya bir hafta ile bir ay arasında süre içinde yer değiştirmenin gerçekleştirilmesini gerektirecek alanların tespiti için erken dönemde radyoaktif madde birikiminin izlenmesi gereken mesafedir.

Extended Planning Distance (GPM): *The distance around a nuclear facility after a release at which early accumulation of radioactive material should be monitored to identify areas that would require evacuation within a day or relocation within a week to a month.*

Genişleyen Kareler Arama Tekniği: Belirli bir merkezden başlayarak kare şeklinde büyüyen dairesel rota izlenerek yapılan sistematik su altı arama yöntemidir.

Expanding Square Search Technique: *It is a systematic underwater search method that starts from a certain center and follows a circular route that grows in a square shape.*

Geomatik: Coğrafi bilgilerin veya mekânsal olarak referanslı bilgilerin toplanması, depolanması, işlenmesi ve iletilmesi disiplindir.

Geomatics: *It is the discipline of collecting, storing, processing and communicating geographic information or spatially referenced information.*

Gerçek Zamanlı Konum Bilgisi: GPS teknolojisi kullanarak özellikle haritalama, inşaat ve dron uygulamalarında, konum verilerinin anlık ve yüksek hassasiyetle iletilmesini sağlayan bir sistemdir. Bu teknoloji, standart GPS'e kıyasla santimetre düzeyinde doğruluk sunarak operasyonların daha kesin ve güvenilir olmasını mümkün kılar.

Real-Time Position Information: *A system using GPS technology that provides instantaneous, highly accurate positional data, mainly used in mapping, construction, and drone applications. This technology offers centimeter-level precision compared to standard GPS, enabling more precise and reliable operations.*

Gerçek Zamanlı Tatbikat: Afet, acil durum veya askeri operasyon senaryolarında, katılımcıların olay anındaki koşullar altında gerçek zamanlı olarak uygulamalı eğitim ve müdahale becerilerini geliştirdiği, sahada gerçekleştirilen tatbikatlardır. Bu tür tatbikatlar, ekiplerin koordinasyonunu, karar alma hızını ve etkinliğini artırmayı amaçlar.

Real Time Drill: *Field exercises conducted under disaster, emergency, or military operation scenarios where participants practice and improve their skills in real-time conditions. These drills aim to enhance coordination, decision-making speed, and operational effectiveness.*

Gevşek Kar Çığı: Kar kristallerinin birbirine zayıf bağlarla tutunması sonucu meydana gelen çığ türüdür .Kar yüzeyinde başlayan, genellikle bir noktadan akarak aşağı doğru yayılan küçük ölçekli çığdır. Ancak dik yamaçlarda çok hızlı hareket edebilir ve ikinci bir çığı tetikleyebilir.

Loose Snow Avalanche: *It is a type of avalanche that occurs as a result of snow crystals clinging to each other with weak bonds. It is a small-scale*

avalanche that starts on the snow surface, usually flowing from a point and spreading downwards. However, it can move very fast on steep slopes and trigger a second avalanche.

.....

Gıda Kolisi: Acil durum ve sosyal yardım durumlarında, temel besin ihtiyaçlarını karşılamak üzere bir araya getirilmiş, içinde çeşitli temel gıda maddeleri bulunan paket veya kutudur.

Food Parcel: *A package or box containing a variety of basic foodstuffs, assembled to meet basic nutritional needs in emergency and social assistance situations.*

.....

Gıda Maddesi ve Ticari Mal Kısıtlama Mesafesi (GMTKM): Genel acil durum ilanının ardından, çevreye radyoaktif madde salımı gerçekleştiğinde, ileri değerlendirmeler tamamlanana kadar uygulanan kısıtlama alanıdır. Bu mesafe içinde şu önlemler alınır;

- Otlayan hayvanların sadece kapalı ve güvenli yemlerle beslenmesi,
- Yağmur suyu kullanan içme suyu kaynaklarının korunması (örneğin, yağmur suyu toplama borularının bağlantısının kesilmesi),
- Yerel üretim ve zaruri olmayan gıda maddelerinin yanı sıra doğada yetişen gıdalar (mantar, av hayvanları), otlayan hayvanların sütleri, yağmur suyu ve hayvan yemlerinin tüketiminin kısıtlanması,
- Ticari malların dağıtımının durdurulmasına yönelik hazırlıkların yapılması.
- Bu düzenlemeler, halk sağlığını korumak ve radyoaktif bulaşmayı önlemek amacıyla erken müdahale safhasında önem taşır.

Foodstuff and Merchandise Restriction Distance (GMTKM): A restricted area implemented after a general emergency declaration involving radioactive release, maintained until further assessment is completed. Within this distance, measures include:

- Feeding grazing animals only with enclosed and safe feed,
 - Protecting drinking water sources that use rainwater (e.g., disconnecting rainwater collection pipes),
 - Restricting consumption of local production and non-essential food items, wild foods (mushrooms, game), milk from grazing animals, rainwater, and animal feed,
 - Preparing to stop the distribution of commercial goods
 - These regulations are critical during early intervention to protect public health and prevent radioactive contamination.
-

Gıda Terörizmi: Sivil nüfusa zarar vermek veya ölüme neden olmak ve/veya sosyal, ekonomik veya politik istikrarı bozmak amacıyla gıda ve yemlerin KBRN maddeleriyle kasıtlı olarak kirletilmesi eylemidir.

Food Terrorism: *The deliberate contamination of food and feed with CBRN agents with the intent to cause harm or death to the civilian population and/or to destabilize social, economic or political stability.*

Gimbal: İnsansız hava aracına monte edilen kameranın titreşimlerden kaynaklanan görüntü bozulmalarını önleyen ve kesintisiz, net görüntü alınmasını sağlayan mekanizmadır.

Gimbal: *A mechanism mounted on an unmanned aerial vehicle that stabilizes the camera by preventing image distortion caused by vibrations, ensuring smooth and clear footage.*

Giydirme Cephe: Binanın taşıyıcı sistemine kendine ait bir konstrüksiyon yardımı ile asılı olarak yapının kabuğunu oluşturan, binanın yükünü almayan, önceden üretilmiş değişik malzemelerden oluşan dış kaplamalardır.

Curtain Wall: *They are exterior coverings consisting of different pre-produced materials that form the shell of the building by hanging on the load-bearing system of the building with the help of a construction of its own and do not take the load of the building.*

Gizli Katman: Yüzeyden görünmeyen, ancak kar tabakası içinde zayıf bağlarla tutunan ve çığ riski oluşturan katmandır. Kar kesiti analizleri ve çeşitli testlerle tespit edilebilir. Beklenmedik çığlara yol açabileceği için büyük tehlike arz eder.

Hidden Layer: *A layer within the snowpack that is not visible from the surface but is weakly bonded, creating an avalanche risk. It can be detected through snow profile analyses and various tests and poses significant danger due to its potential to trigger unexpected avalanches.*

Global Harmonize Sistem (GHS): Birleşmiş Milletler tarafından, kimyasal maddelerin tüm dünyada tek ve standart bir şekilde sınıflandırılması ve etiketlenmesi için oluşturulmuş olan sistemdir.

Globally Harmonized System (GHS): *It is a system established by the United Nations for the classification and labeling of chemical substances in a single and standardized manner throughout the world.*

Göçük: Deprem, maden kazası, patlama veya heyelan gibi olaylar sonucunda, yer altı veya yer üstündeki toprak, kaya ve yapılarının çökmesi ya da kaymasıyla meydana gelen afet durumudur.

Dent: *A disaster condition caused by the collapse or displacement of underground or surface soil, rock, and structures due to events such as earthquakes, mining accidents, explosions, or landslides.*

.....

Göğüs Jumarı: Dağcılıkta, tırmanıcının ip üzerinde yukarı doğru çıkmasını sağlayan, göğüs bölgesine takılan ve geri kaymayı önleyen dişli mekanizmalı emniyet ekipmanıdır. Bu cihaz, tırmanıcının güvenli bir şekilde ilerlemesini sağlarken düşüş riskini azaltır ve ip üzerinde daha rahat hareket etmesine olanak tanır.

Chest Jumar: *A climbing safety device worn on the chest, featuring a toothed mechanism that allows a climber to ascend a rope while preventing downward slipping. It enhances safety by reducing fall risks and facilitating easier upward movement.*

.....

Göğüs Kemerı: Dikey kurtarma operasyonlarında bel kemeriyle entegre çalışarak vücut dengesini sağlayan, özellikle sedye tahliyelerinde ve yüksekten erişimde üst gövdeyi sabitleyen emniyet ekipmanıdır.

Chest Strap: *It is a safety equipment that provides body balance by working integrated with the waist belt in vertical rescue operations and stabilizes the upper body, especially in stretcher evacuations and high access.*

.....

Gömülme Derinliği: Kazazedenin kar tabakası altında bulunduğu mesafeyi ifade eder. Derinlik arttıkça arama ve kazı süresi uzar, bu da hayatta kalma şansını azaltır. Arama faaliyetleri, sondalama ve kazı teknikleri bu derinlik ölçümüne göre planlanır ve yönlendirilir.

Burial Depth: *The distance at which a survivor is buried under the snowpack. Increased depth prolongs search and excavation time, reducing survival chances. Search operations, probing, and excavation techniques are planned and directed according to this measurement.*

.....

Gönüllü İtfaiyeci: İtfaiye ekiplerine destek sağlayan ve yangın söndürme ile kurtarma operasyonlarına katılan, eğitim almış kişidir.

Volunteer Firefighter: *A trained individual who supports fire brigades and participates in firefighting and rescue operations.*

.....

Gönüllü Tanıtım Kartı: Gönüllü arama kurtarma, sağlık veya destek personelinin kimlik, eğitim seviyesi ve yetki sınırlarını belirleyen resmi karttır.

Volunteer Identification Card: *It is the official card that determines the identity, training level and limits of authority of volunteer search and rescue, health or support personnel.*

Görev Bilgi Formu: Operasyona katılan ekiplerin görev dağılımı, müdahale detayları, riskler ve iletişim bilgilerini kayıt altına almak için kullanılan planlama aracıdır.

Task Information Form: *It is a planning tool used to record the task distribution, intervention details, risks and contact information of the teams participating in the operation.*

Görev Çatışması Yönetimi: Farklı ekiplerin aynı sorumlulukları üstlenmesi sonucu ortaya çıkabilecek görev çakışmalarının, sahadaki liderler ve koordinasyon noktaları tarafından çözülmesi sürecidir. Bu yönetim, yetki karmaşasının önlenmesi ve operasyonların etkin yürütülmesi açısından büyük önem taşır.

Task Conflict Management: *The process of resolving overlapping responsibilities and potential conflicts among different teams on-site, managed by leaders and coordination points. Effective management prevents authority confusion and ensures smooth operation execution.*

Görev Dağılımı: Operasyon süresince gerçekleştirilecek tüm çalışmaların türü belirlenerek, bu faaliyetlerin sağlıklı, kesintisiz ve koordineli şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla birim ve ekiplere yapacakları iş ve işlemlerin önceden planlanıp bildirilmesidir.

Distribution of Tasks: *The pre-planned and communicated assignment of specific work and responsibilities to units and teams to ensure that all activities during an operation are carried out smoothly, continuously, and in a coordinated manner.*

Görev Dayanıklılık İndeksi: Köpeğin uzun süreli (4 saatten fazla) operasyonlar sırasında performansının istikrarlı kalma seviyesini ölçen dayanıklılık göstergesidir. Yüksek GDI'ye sahip köpekler, uzun süreli görevlerde güvenle kullanılabilir.

Task Endurance Index: *A measure of a dog's ability to maintain stable performance during long-duration operations (over 4 hours). Dogs with a high Task Endurance Index can be reliably used in extended missions.*

Görev Emri Zinciri: Müdahale ekipleri arasında sorumluluk, yetki ve bilgi akışının düzenli ve hiyerarşik şekilde organize edildiği yapıdır. İyi tanımlanmış bir emir-komuta zinciri, karışıklık ve kaosun önlenmesini sağlar, operasyonların etkinliğini artırır.

Chain of Command: *A structured and hierarchical system that organizes responsibility, authority, and information flow among response teams. A well-defined chain of command prevents confusion and chaos, enhancing operational effectiveness.*

Görev Grupları: Afet veya acil durumlarda arama ve kurtarma faaliyetlerini yürüten, farklı uzmanlıklara sahip personel ve ekipmanlardan oluşan birimlerdir.

Task Groups: *These are the units that carry out search and rescue activities in disasters or emergencies, consisting of personnel and equipment with different specializations.*

Görev Gücü: Belirli bir taktiksel ihtiyaca yönelik olarak, farklı kaynakların ortak iletişim ve liderlik altında bir araya getirilmesiyle oluşturulan birliktir.

Task Force: *A unit formed by combining various resources under a common leadership and communication system to address a specific tactical need.*

Görev Sadakati: Köpeğin arama sırasında çevredeki dikkat dağıtıcı unsurlara (başka hayvanlar, yiyecek kokuları, gürültü) rağmen odaklanmayı sürdürmesi yeteneğidir. Yüksek görev sadakati, arama operasyonlarının başarısında kilit faktördür.

Task Loyalty: *It is the dog's ability to maintain focus during a search despite distractions in the environment (other animals, food odors, noise). High task focus is a key factor in the success of search operations.*

Görev Sonrası Değerlendirme: Kurtarma operasyonu tamamlandıktan sonra, operasyonun etkinliğini ölçmek, karşılaşılan zorlukları belirlemek ve gelecekteki müdahalelerin başarısını artırmak amacıyla müdahale ekibinin gerçekleştirdiği değerlendirme toplantısıdır.

After-Action Review: *A debriefing meeting held after the completion of a rescue operation to evaluate the operation's effectiveness, identify challenges faced, and improve the success of future interventions.*

Görev Sonuç Raporu: Kurtarma operasyonu tamamlandıktan sonra, operasyonun etkinliğini ölçmek, karşılaşılan zorlukları belirlemek ve gelecekteki müdahalelerin başarısını artırmak amacıyla müdahale ekibinin hazırladığı faaliyet raporudur.

Mission Result Report: A formal report prepared by the response team after completing a rescue operation, documenting the operation's effectiveness, challenges encountered, and recommendations for future improvements.

Görev Yoğunluğu: Olay bölgesinde müdahale eden ekip sayısı veya görev yükünün önceden belirlenen sınırı aşması durumudur. Aşırı yoğunluk, müdahale etkinliğini düşürebilir ve ekiplerin güvenliğini riske atabilir; bu nedenle zamanında uyarı verilmesi kritik öneme sahiptir.

Task Load: A condition where the number of teams or the workload at an incident site exceeds a predefined threshold. Excessive load can reduce response effectiveness and risk team safety; therefore, timely warnings are critical.

Görevlendirme: AFAD Arama kurtarma ve diğer personeli, gerekli durumlarda başkanlık veya valilik makamınca farklı çalışma alanlarına gönderilmesidir.

Assignment: AFAD search and rescue and other personnel are sent to different working areas by the presidency or governor's office when necessary.

Görgü Tanığı: Afetin ya da acil durumun meydana geldiği anda olay yerinde bulunan, olayı doğrudan gören, duyan veya yaşayan ve bu duruma ilişkin doğrudan gözlem ve bilgi sahibi olan kişidir. Görgü tanıkları, olayın nasıl gerçekleştiği, kimlerin etkilendiği, ilk tepkiler, patlama, çökme, yangın, sel gibi olayların başlangıcı veya yayılma şekli gibi konularda önemli birincil bilgi kaynağıdır.

Eyewitness: An eyewitness is a person who is present at the scene of a disaster or emergency, who directly sees, hears or experiences the event and has direct observation and information about this situation. Eyewitnesses are the primary source of information on how the event occurred, who was affected, first reactions, the beginning or spread of events such as explosion, collapse, fire, flood.

Görsel Takip İşareti: Ekiplerin izlediği rotaları işaretlemek ve diğer ekiplerin, öncü ekibi kolayca takip edebilmesi için araziye yerleştirilen işaretlerdir. Bayrak, işaretleme bandı, reflektörlü nesneler ve spreylere boyanabilir.

Visual Tracking Marker: *These are markers placed on the terrain to mark the routes followed by the teams and to enable other teams to easily follow the lead team. Flags, marking tape, reflective objects and spray paints can be used.*

Görüş Azalması (Aberasyon): Su altı arama kurtarma çalışmalarında ışığın suda katettiği mesafeden dolayı, su yoğunluğunun görüşü bozulması durumudur.

Visibility Reduction (Aberration): *In underwater search and rescue operations, due to the distance the light travels in the water, the density of the water distorts the vision.*

Görüş Mesafesi: Arama ve kurtarma çalışmalarında hava koşulları, duman, sis, kar, tipi, yağmur veya toz gibi etkenler sebebiyle bir gözlemcinin çevresindeki nesneleri net şekilde görebildiği maksimum uzaklıktır.

Viewing Distance: *The maximum distance at which an observer can clearly see objects around them during search and rescue operations, affected by weather conditions such as smoke, fog, snow, blizzard, rain, or dust.*

Görüş Ötesinde: Dronun, operatörün görüş alanı dışında uçuşmasıdır.

Beyond Line Of Sight (BLOS): *The operation of a drone flying outside the visual range of its operator.*

Göz Yaşartıcı Gaz: Gözdeki korneal sinirleri uyarak gözyaşı, yanma ve körlüğe neden olabilen, ölümcül olmayan bir kargaşa kontrol ajanıdır.

Tear Gas: *It is a non-lethal riot control agent that can cause lacrimation, burning and blindness by stimulating corneal nerves in the eye.*

Gözlem ve Uyarı Sistemleri: Meteorolojik, jeolojik veya teknolojik tehlikeleri erken tespit etmek ve uyarılarda bulunmak amacıyla kullanılan sistemlerdir.

Observation and Warning Systems: *These are systems used for early detection and warning of meteorological, geological or technological hazards.*

Gözlemci: Çığ riski bulunan bölgelerde hareket eden ekipleri takip ederek olası tehlikeleri tespit eden ve anlık, fark edilir uyarılarla ekip güvenliğini sağlayan kişidir. Bu uyarılar, operasyonların güvenli ve etkin şekilde yürütülmesi için hayati öneme sahiptir.

Observer: *A person who monitors teams moving in avalanche-prone areas, identifies potential hazards, and provides timely and clear warnings to ensure team safety. These alerts are crucial for conducting safe and effective operations.*

GPS: Global Positioning System; dünya üzerinde konum belirlemeye yarayan, uydu tabanlı radyonavigasyon sistemidir.

GPS: *Global Positioning System is a satellite-based radionavigation system for determining position on Earth.*

GPS Cihazı: Arama kurtarma ekiplerinin afet bölgelerinde konum belirleme, kazazede koordinat tespiti ve güvenli rota planlaması yapmalarını sağlayan uydu destekli navigasyon teknolojisidir.

GPS Device: *A satellite-supported navigation technology used by search and rescue teams in disaster areas for location tracking, survivor coordinate identification, and safe route planning.*

GPS Tasması: Arama köpeğinin hareketlerini ve rotasını gerçek zamanlı olarak izlemeye yarayan GPS teknolojisine sahip tasmadır. Geniş alanlarda çalışırken köpeğin nerelerde arama yaptığı ve hangi bölgeleri taradığı kaydedilir.

GPS Collar: *It is a collar with GPS technology for real-time tracking of the search dog's movements and route. When working in large areas, it records where the dog is searching and what areas it is scanning.*

Gray: Soğurulan doz birimidir (1 Gray (Gy)= 100 Rad).

Gray: *Unit of absorbed dose (1 Gray (Gy) = 100 Rad).*

Grizu: Yer altı kömür madenlerinde bulunan metan gazının havayla karışarak oluşturduğu, kolay tutuşabilen ve patlayıcı özellikte bir gaz karışımıdır. Genellikle görünmez ve kokusuzdur; belirli oksijen yoğunluklarında patlama riski taşır.

Grizu: *A highly flammable and explosive gas mixture formed by methane found in underground coal mines mixing with air. It is usually invisible and odorless, posing explosion risks at certain oxygen concentrations.*

Metan

Grizu Patlaması: Maden ocaklarında biriken metan gazının (grizu), kıvılcım veya sıcak yüzey gibi bir ateşleme kaynağıyla temas etmesi sonucu meydana gelen ani ve şiddetli patlamadır.

Grizu Explosion: *It is a sudden and violent explosion that occurs when methane gas (grizu) accumulated in mines comes into contact with an ignition source such as a spark or hot surface.*

.....

Güçlendirme: Riskli yapıların deprem veya diğer afetlere karşı dayanıklılığını artırmak için yapılan müdahaledir. Güçlendirme işlemi, binanın taşıyıcı sisteminin veya yapı elamanlarının değiştirilmesi veya takviye edilmesini içerir. Başlıca güçlendirme yöntemleri kolon ve kiriş güçlendirme, betonarme karbon fiber takviyeleri, çelik takviyeleri ve kimyasal takviyelerdir.

Reinforcement: *It is an intervention to increase the resistance of risky structures against earthquakes or other disasters. Retrofitting involves the replacement or reinforcement of the building's structural system or structural elements. The main strengthening methods are column and beam reinforcement, reinforced concrete carbon fiber reinforcements, steel reinforcements and chemical reinforcements.*

.....

Güneş Çarpması: Çok sıcak ve nemli ortamlarda uzun süre kalmak ve yoğun fiziksel güç harcamak sonucu, vücudun ısı düzenleme mekanizmasının bozulmasıyla ortaya çıkan tehlikeli durumdur. Kramp, yüksek ateş, mide bulantısı, halsizlik ve ishal gibi belirtilerle kendini gösterir.

Sunstroke: *A dangerous condition resulting from prolonged exposure to very hot and humid environments combined with intense physical activity, causing the body's heat regulation to fail. Symptoms include cramps, high fever, nausea, weakness, and diarrhea.*

.....

Günlük Kalori: Arama kurtarma personelinin günlük operasyonel faaliyetlerinde kaybettiği enerjiye karşılık gelen beslenme ihtiyacını tanımlar.

Daily Calories: *It defines the nutritional needs of search and rescue personnel corresponding to the energy lost in their daily operational activities.*

.....

Güvenli Alan: Arama kurtarma faaliyetlerinin yürütüldüğü müdahale alanı çevresinde, çökme, yangın, patlama gibi tehlikelerin bulunmadığı ve risklerin kontrol altına alındığı bölgedir. Dinlenme, komuta yönetimi, tıbbi müdahale ve malzeme konuşlandırma gibi destekleyici işlemler bu alanda güvenli şekilde gerçekleştirilir.

Safe Space: *An area around the search and rescue operation site free from hazards such as collapse, fire, or explosion, where risks are controlled. Support activities like rest, command management, medical intervention, and equipment deployment are safely conducted here.*

Güvenli Bölge: Kriz veya acil durumlar sırasında ya da sonrasında, insanların can güvenliğinin sağlandığı, tehlikelerden uzak, temel ihtiyaçlarını karşılayabildikleri ve kendilerini fiziksel ve psikolojik olarak güvende hissedebilecekleri geçici ya da kalıcı barınma alanlarıdır.

Safe Zone: *Temporary or permanent shelter areas during or after crises or emergencies where people's safety is ensured, they are kept away from dangers, their basic needs are met, and they can feel physically and psychologically secure.*

Güvenli İniş Patikası: Dik arazilerde ekiplerin güvenli iniş yapabilmesi için önceden belirlenen ve güvenlik kontrolleri yapılmış iniş rotasıdır. Çığ riski, taş düşmesi veya kaygan yüzeyler dikkate alınarak seçilir ve çoğu zaman işaretlemelerle desteklenir.

Safe Descent Path: *It is a pre-determined and safety-checked landing route for teams to land safely on steep terrain. It is selected taking into account avalanche risk, rockfall or slippery surfaces and is often supported by markings.*

Güvenli Mesafe: Tehlikeli bir olay (patlama, yangın, KBRN, vb.) durumunda, can güvenliğini sağlamak için insanların olay yerinden uzaklaştırılması gereken minimum mesafeyi ifade eder.

Safe Distance: *In the event of a hazardous incident (explosion, fire, CBRN, etc.), it refers to the minimum distance that people must be removed from the scene to ensure life safety.*

Güvenli Rota Belirleme: Arama kurtarma, dağcılık, dalış veya benzeri riskli faaliyetler sırasında; can güvenliğini ön planda tutarak, en az tehlike içeren, ulaşılabilir ve çevresel koşullara uygun ulaşım yolunun planlanması ve seçilmesi sürecidir.

Safe Route Determination: *During search and rescue, mountaineering, diving or similar risky activities; It is the process of planning and selecting the least dangerous, accessible and environmentally appropriate transportation route by prioritizing life safety.*

Güvenlik Bariyeri: Kaza yeri veya afet bölgesinde, afetzedelerin ve diğer kişilerin can ve mal güvenliğini sağlamak amacıyla olay yerinin çevresinin kontrol altına alınarak, giriş ve çıkışların sınırlandırılması işlemidir. Bu uygulama, hem müdahale ekiplerinin güvenli çalışmasını hem de olay yerinin düzenini korumayı amaçlar.

Safety Barrier: *The process of controlling and restricting entry and exit around accident or disaster sites to protect the safety of survivors and others. This practice aims to ensure the safe work of response teams and maintain order at the scene.*

Güvenlik Brifingi: Operasyon öncesinde ekip amiri tarafından ekip üyelerine verilen, güvenlik önlemleri, riskler ve acil durum prosedürleri hakkında bilgilendirme toplantısıdır.

Security Briefing: *It is a meeting given to team members by the team supervisor prior to the operation to inform them about safety precautions, risks and emergency procedures.*

Güvenlik Çemberi: Bir kaza yeri veya afet bölgesinde afetzedelerin ve diğer kişilerin can ve mal güvenliğini sağlamak için olay yeri veya bölgesinin çevrilerek giriş ve çıkışların kontrol altına alınmasıdır.

Security Circle: *It is the encirclement of an accident site or disaster area to ensure the safety of life and property of disaster survivors and other persons and the control of entrances and exits.*

Güvenlik Görevlisi: Afet ve acil durumlarda sırasında, olay yerinde can ve mal güvenliği sağlamak, yetkisiz kişilerin çalışma alanına girişini engellemek, müdahale ekiplerinin güvenli şekilde çalışmalarına destek olmakla görevli personeldir. Aynı zamanda toplumsal düzenin korunması ve kargaşanın önlenmesi için ilgili kurumlarla koordineli şekilde çalışırlar.

Security Guard: *During disasters and emergencies, they are the personnel in charge of ensuring the safety of life and property at the scene, preventing unauthorized persons from entering the work area and supporting the intervention teams to work safely. At the same time, they work in coordination with relevant institutions to maintain social order and prevent disorder.*

Güvenlik Kamerası: Arama ve kurtarma sahasında personel hareketlerini ve olay yerini izlemeye yarayan elektronik cihazdır.

Safety Camera: *It is an electronic device used to monitor personnel movements and the scene of the incident in the search and rescue area.*

Güvenlik Kuralları: Arama ve kurtarma faaliyetleri sırasında personelin uyması gereken temel güvenlik ilkeleridir.

Safety Rules: *Basic safety principles that personnel must comply with during search and rescue activities.*

Güvenlik Riski: Arama ve kurtarma sırasında görevli personelin veya afetzedelerin can güvenliğini tehdit eden unsurdur.

Safety Risk: *It is the element that threatens the life safety of the personnel in charge or disaster survivors during search and rescue.*

Güvenlik Şerit İhlali: Geçiş üstünlüğü veya arıza durumu olmayan araçların emniyet şeridini kullanmasıdır.

Illegal Use of Emergency Lane: *The use of the safety lane by vehicles that do not have the right of way or a fault condition.*

Güvenlik Tedbiri: Tehlikeleri önlemek veya en aza indirmek amacıyla alınan önleyici uygulamadır.

Safety Precaution: *Preventive measures taken to avoid or minimize hazards.*

Güvenlik Zafiyeti: Güvenlik önlemlerinin yetersiz olması nedeniyle ortaya çıkan açıklık veya zayıflıktır.

Safety Vulnerability: *A vulnerability or weakness caused by inadequate security measures.*

Güvenlik Zinciri: Güvenlik süreçlerinin birbirine bağlı şekilde işlediği ardışık uygulama sistemidir.

Safety Chain: *It is a sequential application system in which security processes operate in an interdependent manner.*

Güzergah Bilgisi: Ekiplerin olay yerine en hızlı ve güvenli şekilde ulaşmasını sağlamak amacıyla verilen yol bilgisidir.

Route Information: *It is the road information given to ensure that the teams reach the scene in the fastest and safest way.*

Güzergah Kılavuzu: Arama kurtarma araçları ve ekiplerinin olay bölgesine hızlı ve doğru şekilde ulaşmasını sağlamak amacıyla kullanılan yönlendirme ve sevk sistemidir.

Route Guidance: *A navigation and dispatch system used to help search and rescue vehicles and teams reach the incident area quickly and accurately.*

.....

Güzergah Tabelası: Ana yolun kullanılamaz hale gelmesi durumunda, araç ve ekiplerin güvenli şekilde yönlendirilmesini sağlamak amacıyla kullanılan alternatif yol işaretleme sistemidir.

Detour Sign: *An alternative route marking system used to safely direct vehicles and teams when the main road becomes unusable.*

.....

H Ajanı: Yakıcı özellikte bir sülfür hardal ajanı olan H Ajanı, %20–30 oranında safsızlık içeren kimyasal bir bileşiktir. Cilt, göz ve solunum yollarında ciddi tahrişe yol açabilen bu madde, kimyasal harp maddesi olarak sınıflandırılır ve özellikle temasla zarar verir.

H Agent: A sulfur mustard chemical agent containing 20-30% impurities, known for its corrosive properties. It causes severe irritation to skin, eyes, and respiratory tracts and is classified as a chemical warfare agent causing harm primarily through contact.

Haber Merkezi: İhbarları derleyip toplamak ve değerlendirmekle sorumlu ve yükümlü koordinasyon birimidir.

News Center: The coordination unit responsible and liable for collecting and evaluating reports.

Haberleşme: Ekipler, yönetim merkezi ve ilgili kurumlar arasındaki bilgi akışını sağlayan sistemler bütünüdür. Telsiz, mobil ağ, uydu iletişimi ve veri aktarımı bu kapsamda değerlendirilir.

Communication: It is the whole of the systems that ensure the flow of information between the teams, the management center and the relevant institutions. Radio, mobile network, satellite communication and data transfer are considered within this scope.

Haberleşme Aracı: Olay yerine konuşlandırılan, canlı yayın kameraları, telsiz rölesi, uydu bağlantısı ve veri aktarımı yapabilen özel donanımlı araçtır. Acil durum ve afet bölgelerinde, iletişim ve bilgi akışının kesintisiz sürdürülebilmesi amacıyla kullanılır.

Communication Vehicle: A specially equipped vehicle deployed to the incident site, featuring live broadcast cameras, radio relays, satellite connections, and data transmission capabilities. It is used to maintain continuous communication and information flow in emergency and disaster zones.

Haberleşme Manifestosu: Kullanılan telsiz frekansları, görevli operatörler, acil kanal numaraları gibi tüm haberleşme bilgilerinin yer aldığı dokümandır.

Communication Manifest: It is a document containing all communication information such as radio frequencies used, operators on duty, emergency channel numbers.

Haberleşme Uzmanı: Saha ekiplerinin birbirleri ve yönetim merkeziyle sağlıklı iletişim kurmalarını sağlayan, teknik haberleşme ekipmanlarının kurulum ve yönetiminden sorumlu kişidir.

Communications Specialist: *The person responsible for the installation and management of technical communication equipment that enables field teams to establish healthy communication with each other and the management center.*

Habersiz Tatbikatlar: Herhangi bir tatbikat planlaması ya da ön hazırlık olmaksızın afet ve acil durumlarda görev alan, özellikle karar verme mekanizması içinde yer alan personelin/görevlilerin karşılıklı görüş alışverişi ve soru cevap oturumlarına imkan sağlayan; görevlerin, sorumlulukların, planların işlerliğinin, beklenmedik olaylara cevap verme durumlarının, karar verme ve kordinasyon unsurlarının masabaşında değerlendirildiği ya da ekiplerin intikal kapasite ve kabiliyetlerini ölçmek amacıyla sahada yapılan tatbikat uygulamalarıdır.

Unannounced Drills: *These are exercise practices that allow mutual exchange of views and question and answer sessions of the personnel/officials who take part in disasters and emergencies, especially those involved in the decision-making mechanism, without any exercise planning or preliminary preparation; where tasks, responsibilities, operability of plans, response to unexpected events, decision-making and coordination elements are evaluated at the desk or in the field to measure the deployment capacity and capabilities of the teams.*

Hafif Arama Kurtarma: Özel eğitilmiş toplum afet müdahale ekipleri veya yerel afet gönüllüleri tarafından hafif ve orta hasar görmüş yapılarda, profesyonel ekipler gelinceye kadar gerçekleştirilen arama ve kurtarma faaliyetidir.

Light Search and Rescue: *It is a search and rescue activity carried out by specially trained community disaster response teams or local disaster volunteers in light and medium damaged structures until the arrival of professional teams.*

Hafif Hasarlı Bina: Yüzeysel hasarlar (çatlak, sıva dökülmesi vb.) içeren, yapısal açıdan güvenli kabul edilen ve kullanılabilir durumdaki binalardır.

Lightly Damaged Building: *Buildings with superficial damages (cracks, crumbling plaster, etc.) that are considered structurally safe and in usable condition.*

Hafif Seviye Arama Kurtarma Ekibi: AFAD tarafından hafif arama kurtarma seviyesinde akredite edilmiş, yüzeysel ve basit kurtarma operasyonlarını gerçekleştiren, ağır ekipman envanteri ve kullanma yeteneği olmayan ekiplerdir.

Light Urban Search and Rescue Team: *These teams are accredited by AFAD at the light search and rescue level, perform superficial and simple rescue operations and do not have the inventory and ability to use heavy equipment.*

Hafif Yaralı Tahliyesi: Hafif yaralı bireylerin, kendi başlarına ya da destekle yürütülerek güvenli bir alana alınması yöntemidir. Sedy kullanımı gerektirmediği acil durumlarda tercih edilir ve hızlı müdahale imkânı sunarak zaman kazandırır.

Light Casualty Evacuation: *The evacuation of lightly injured individuals to a safe area, either on their own or with minimal support. This method is used when a stretcher is not necessary and allows for quick and efficient response in emergencies.*

Hafifletici Eylem: İşletici veya ilgili taraflarca, saha içinde veya dışında acil durumlara müdahale amacıyla gerçekleştirilen, radyasyona maruz kalma ya da radyoaktif madde salımı riskini azaltmaya yönelik hızlı ve etkili eylemlerdir.

Mitigating Action: *Rapid and effective measures carried out by operators or relevant parties, on-site or off-site, to reduce the risk of radiation exposure or radioactive material release during emergencies.*

Hak Sahipliği: Afet sonrası yardım, konut veya tazminat alacak kişilerin resmi olarak belirlenmiş olmasıdır.

Entitlement: *The official designation of those who will receive post-disaster assistance, housing or compensation.*

Halat Bedeni: Dağcılık kurtarma iplerinde iç kısmı dışında kalan bölümdür.

Rope Sheath: *It is the part of the mountaineering rescue ropes that is outside the inner part.*

Halat Fırlatma Tüfeği: Özellikle dağcılık görevlerinde kullanılan, yüksek mesafelere kurtarma iplerini ulaştırmak amacıyla kullanılan, genellikle hava basınçlı veya kartuşlu mekanizmaya sahip özel ekipmandır.

Rope Launcher Rifle: It is a special equipment used especially in mountaineering missions, used to deliver rescue ropes to high distances, usually with air pressure or cartridge mechanism.

Haliç: Gelgit olayının büyük ölçüde görüldüğü deniz kıyılarında, akarsu ağzında oluşan, huni şeklinde, derin, biraz geniş ve uzun acı (tatlı-tuzlu) su kısımlarıdır.

Golden Horn: They are funnel-shaped, deep, slightly wide and long brackish (fresh-salty) water sections formed at the mouth of the river on the sea coasts where the tidal phenomenon is observed to a great extent.

Halojen Projektör: Gece operasyonlarında veya kapalı alanlarda geniş bir alanı aydınlatmak amacıyla kullanılan yüksek ışık gücüne sahip taşınabilir aydınlatma cihazıdır.

Halogen Projector: It is a portable lighting device with high light power used to illuminate a large area in night operations or indoors.

Hardal Gazı: Cilt, gözler ve solunum sistemi üzerinde ciddi tahribata yol açan yakıcı ajanlar sınıfında kimyasal bir savaş ajanıdır. Havada, suda veya yüzeylerde uzun süre kalıcı olabilir ve maruziyette deri yanıkları, solunum yolu hasarı ve uzun vadeli sağlık sorunlarına yol açabilir.

Mustard Gas: It is a chemical warfare agent in the class of caustic agents that causes serious damage to the skin, eyes and respiratory system. It can persist in air, water or on surfaces for long periods of time and exposure can lead to skin burns, respiratory damage and long-term health problems.

Hareketsizlik Sensörü: Afet, arama kurtarma veya tehlikeli çalışma ortamlarında görev yapan personelin belirli bir süre boyunca hareket etmemesi durumunda devreye giren, sabit kalmayı algılayarak sesli, görsel veya radyo sinyalleriyle uyarı veren güvenlik ekipmanıdır. Özellikle bayılan, sıkışan ya da bilincini kaybeden kurtarma personelinin yerinin hızlıca tespit edilmesini sağlayarak zamanında müdahaleye olanak tanır. Genellikle solunum cihazlarına, koruyucu giysilere veya vücuda takılan taşıyıcı sistemlere entegre edilir.

Inactivity Sensor: It is a safety equipment that is activated in the event that the personnel working in disaster, search and rescue or hazardous working environments do not move for a certain period of time and gives a warning with audible, visual or radio signals by detecting immobility. It enables timely intervention, especially by quickly locating rescue personnel who faint, get stuck or lose consciousness. It is usually integrated into breathing apparatus, protective clothing or body-worn carrier systems.

Harfiyat Döküm Alanı: Yıkım veya inşaat sonrası ortaya çıkan molozların kontrollü şekilde bırakıldığı alandır. Bu alanlar, düzenli ve güvenli döküm yapılabilmesi için yetkili kurumlarca belirlenir ve denetlenir.

Debris dumping Site: *It is the area where the rubble resulting from demolition or construction is left in a controlled manner.*

Harici Müdahale: Kapalı alan yangınlarında bina dışarısından yangının görünen kısımlarına veya açıklıklardan içeriye doğru müdahale edilmesidir.

External Intervention: *In indoor fires, it is the intervention from the outside of the building to the visible parts of the fire or through openings.*

Harici Müdahale Ekibi: Afet ve acil durum bölgesinde yerel yardım ekiplerinin kapasitesini ve kaynaklarını destekleyen, çeşitli disiplinlerden gelen uzman personel ve donanımdan oluşan takımlardır. Bu ekipler arama kurtarma operasyonlarında yerel ekiplerle iş birliği yaparak, müdahale etkinliğini arttırmırlar.

External Response Team: *Teams of expert personnel and equipment from various disciplines supporting local emergency teams in disaster zones. These teams collaborate with local responders to enhance the effectiveness of search and rescue operations.*

Harita: Afet ve arama kurtarma operasyonlarında kullanılan, belirli bir coğrafi bölgenin ölçeklendirilmiş, görsel ve sembollerle ifade edilmiş, fiziksel ve insan yapımı unsurları gösteren grafiksel temsildir. Bu haritalar, risklerin belirlenmesi, müdahale planlarının hazırlanması ve zararların azaltılması açısından kritik öneme sahiptir.

Map: *It is a graphical representation of a specific geographical region, scaled, visualized and symbolized, showing physical and man-made elements used in disaster and search and rescue operations. These maps are of critical importance in terms of identification of risks, preparation of response plans and mitigation of damages.*

Harnes (K9): Arama kurtarma köpeklerinin yüksek açıdan güvenli bir şekilde indirilmesi veya kaldırılması amacıyla tasarlanmış özel güvenlik yeleğidir. Köpeğin vücut yapısına uygun olarak destek sağlar ve iniş-çıkış sırasında hem hayvanın hem de ekiplerin güvenliğini artırır.

Harnes (K9): *A special safety harness designed for safely lowering or lifting search and rescue dogs from high places. It provides support fitting the dog's body structure and increases safety for both the animal and the teams during ascent or descent.*

Hasar Tespit: Bir afetin neden olduğu fiziksel, ekonomik, sosyal ve çevresel hasar, zarar ve kayıpların teknik ekiplerce belirlenmesi işlemidir.

Damage Assessment: *It is the process of determining the physical, economic, social and environmental damages, losses and losses caused by a disaster by technical teams.*

Hasar Tespit Haritası: Afetin yol açtığı fiziksel hasarları gösteren coğrafi haritalardır. Uydu görüntüleri, dron çekimleri ve saha verileriyle oluşturulur. Yeniden yapılanma sürecinin planlanmasında kullanılır. Hasarın yoğunluk dağılımını görselleştirir.

Damage Assessment Map: *Geographical maps showing the physical damages caused by the disaster. They are created with satellite images, drone shots and field data. Used in planning the reconstruction process. Visualizes the intensity distribution of damage.*

Hassas Arama: Afet, acil durumlar ve kayıp şahıs aramalarında, can kayıplarını en aza indirmek ve kayıpları hızlıca bulmak amacıyla uygulanan dikkatli, sistemli ve detaylı arama yöntemidir. Bu süreçte, şüpheli bölgeler metre metre taranır; iz, ses, koku ya da herhangi bir belirtiye odaklanılır. Arama faaliyetleri, iz takip köpekleri, termal kameralar ve hassas dinleme cihazları gibi özel ekipmanlarla desteklenerek profesyonel ekipler tarafından yürütülür.

Precision Search: *A careful, systematic, and detailed search method applied in disasters, emergencies, and missing person searches to minimize casualties and find survivors quickly. Suspected areas are scanned meter by meter, focusing on tracks, sounds, smells, or any signs, supported by tracking dogs, thermal cameras, and sensitive listening devices, carried out by professional teams.*

Hassas Bölge: Düşman saldırıları veya doğal afetler nedeniyle tehdit altında olabilecek, önemli şehir, kasaba, tesis ve yerleşim alanlarıdır.

Sensitive Area: *Important cities, towns, facilities and settlements that may be threatened by enemy attacks or natural disasters.*

Hassas Dinleme: Arama kurtarma çalışmalarında, özellikle enkaz altında yaşam belirtisi olabilecek kişilerin yerini tespit etmek amacıyla uygulanan, son derece dikkatli ve sessiz ortamda gerçekleştirilen dinleme tekniğidir. Bu yöntemde, en küçük yardım çağırısı, nefes sesi, hafif tıklama yada hareket sesi gibi yaşam belirtileri; yüksek hassasiyetli akustik dinleme cihazları ve özel sensörlerle algılanarak değerlendirilir.

Sensitive Listening: *It is a listening technique applied in search and rescue operations, especially in order to locate people who may show signs of life under the rubble and is carried out in an extremely careful and quiet environment. In this method, signs of life such as the smallest call for help, breathing sound, slight clicks or sounds of movement are detected and evaluated with high-sensitivity acoustic listening devices and special sensors.*

.....

Hassas Sondalama: Çığ altında kalan kazazedelerin yerini tespit etmek için özel eğitilmiş ekipler tarafından uygulanan, 25-30 cm aralıklarla sistematik şekilde yapılan ve sondalama çubuklarıyla (3-4 mm çapında) hissedilen en ufak temas sinyallerinin bile değerlendirildiği yüksek hassasiyetli bir arama yöntemidir.

Precision Probing: *It is a high-precision search method applied by specially trained teams to locate survivors trapped under avalanches, systematically conducted at 25-30 cm intervals and evaluating even the slightest contact signals felt with probing rods (3-4 mm in diameter).*

.....

Hasta Yaralı Taşıma Teknikleri: Yaralı veya hasta bireylerin güvenli şekilde taşınmasını sağlayan ilkyardım ve kurtarma yöntemleridir. Taşıma işlemi hasta yaralının sağlık durumunu tehlikeye atmamak için en yakın güvenli alana yapılmalıdır.

Patient and Casualty Transport Techniques: *First aid and rescue methods that ensure the safe transportation of injured or sick individuals. Transportation should be carried out to the nearest safe area in order not to jeopardize the health status of the sick or injured person.*

.....

Hastalık: Afetlerin ardından bozulan yaşam koşulları, sağlık hizmetine erişimdeki aksamalar ve stres gibi etkenlerle birlikte ortaya çıkan; bireyin beden ve ruh sağlığını tehdit eden sağlık sorunlarıdır.

Disease: *These are health problems that arise after disasters due to factors such as deteriorated living conditions, disruptions in access to health services and stress and threaten the physical and mental health of the individual.*

.....

Hat Süpürme Tekniği: Arama kurtarma personelinin, arazinin yapısı ve görüş mesafesine göre belirli aralıklarla dizilerek bir hat (çizgi) oluşturması ve bu hat boyunca düzenli şekilde ilerleyerek kayıp şahıs veya nesneyi arama faaliyetidir. Amaç, arama yapılan bölgenin dikkatli ve eksiksiz incelenmesi ve hiçbir alanın gözden kaçırılmamasıdır. Arama personelinin hassas davranması son derece önemlidir. Bir personelin dikkatsizliği bütün ekibin çalışmasını boşa çıkarabilir. Uygulama doğru bir şekilde yapılırsa alanın tekrar aranmasına gerek kalmaz.

Line Sweeping Technique: It is the activity of search and rescue personnel to form a line by lining up at certain intervals according to the structure of the terrain and visibility distance and to search for the missing person or object by moving along this line in a regular manner. The aim is to examine the search area carefully and completely and not to miss any area. It is extremely important for search personnel to be sensitive. The carelessness of one staff member can undo the work of the whole team. If the application is done correctly, there is no need to search the area again.

.....

Hata Koruma: Dronun uçuşu sırasında bir arıza meydana geldiğinde devreye giren güvenlik sistemidir.

Failsafe: It is a safety system that is activated when a malfunction occurs during the flight of the drone.

.....

Hava Araçlarına Müdahale: Hava araçlarıyla ilgili kazalarda veya yangınlarda kurtarma ve yangın söndürme faaliyetleridir.

Aircraft Emergency Response: Rescue and fire-fighting activities in accidents or fires related to aircraft.

.....

Hava Basıncı Raporu: Yüksek irtifada değişen hava basıncının, ekip üyelerinin sağlık durumu ve ekipman performansı üzerindeki etkilerini analiz eden rapordur. Özellikle solunum, baş ağrısı ve irtifa hastalığı risklerinin yönetilmesine yardımcı olur.

Air Pressure Report: It is a report that analyzes the effects of changing air pressure at high altitude on the health status of team members and equipment performance. In particular, it helps manage respiratory, headache and altitude sickness risks.

.....

Hava Destekli Arama: Geniş afet bölgelerinde, arama ve değerlendirme çalışmalarını desteklemek amacıyla insansız hava araçları (İHA) ve helikopterler kullanılarak gerçekleştirilen havadan gözlem yöntemidir. Bu süreçte termal kameralar, lidar sistemleri ve yüksek çözünürlüklü optik kameralarla alan taraması yapılarak, kayıpların tespiti, yapısal hasar analizi ve genel durum değerlendirmesi sağlanır.

Aerial-Assisted Search: An aerial observation method using Unmanned Aerial Vehicles (UAVs) and helicopters to support search and assessment activities over wide disaster areas. This process involves scanning the area with thermal cameras, lidar systems, and high-resolution optical cameras to detect losses, analyze structural damage, and provide general situation assessment.

.....

Hava Durumu Penceresi: Fırtına, yoğun sis, yağış gibi olumsuz hava koşulları arasında oluşan kısa süreli uygun hava aralıklarıdır. Bu kısa zaman dilimleri, arama kurtarma ve diğer operasyonların güvenli şekilde gerçekleştirilebilmesi için kritik öneme sahiptir. Ekipler, bu fırsat pencerelerinden yararlanarak hızlı ve etkili müdahalelerde bulunur.

Weather Window: *Short intervals of suitable weather conditions occurring between adverse weather like storms, dense fog, or heavy rain. These brief periods are critical for safely conducting search and rescue and other operations. Teams utilize these windows for rapid and effective intervention.*

.....

Hava İkmal Desteği / Hava Lojistik Desteği: Karayolu ulaşımının kesildiği afet bölgelerine GPS destekli hassas bırakma sistemleri ile helikopter veya uçaklarla temel ihtiyaç malzemelerinin ulaştırılması yöntemidir.

Air Supply Support / Air Logistics Support: *It is a method of delivering essential supplies by helicopters or airplanes with GPS-supported precision dropping systems to disaster areas where road transportation is cut off.*

.....

Hava Kalite Ölçüm Cihazı: KBRN ilk müdahale ekiplerinin güvenli bir şekilde çalışabilmesi amacıyla kapalı alanlardaki oksijen miktarı, patlayıcı madde, yanıcı madde ve/veya cihazın sensör kapasitesine bağlı olarak farklı endüstriyel kimyasal maddelerin varlığının tespit edilmesi için kullanılan cihazdır.

Air Quality Measurement Device: *It is a device used to detect the presence of different industrial chemical substances depending on the amount of oxygen, explosive substance, flammable substance and/or sensor capacity of the device in closed areas in order for CBRN first responders to work safely.*

.....

Hava Kompresörü: Atmosferdeki havayı sıkıştırarak basınçlı hava oluşturan, depolayan ve hava tüplerine doldurmaya yarayan makinedir.

Air Compressor: *It is a machine that creates compressed air by compressing the air in the atmosphere, storing it and filling it into air cylinders.*

.....

Hava Kontrolü: Enkaz altı ve kapalı alanlarda zehirli ve boğucu gazların (CO, metan vb.) varlığını izlemek ve oksijen sirkülasyonu sağlamak için yapılan işlemidir.

Air Monitoring / Ventilation Control: *It is a process to monitor the presence of toxic and asphyxiating gases (CO, methane, etc.) under the rubble and in confined spaces and to provide oxygen circulation.*

.....

Hava Muhalefeti: Arama kurtarma operasyonları sırasında ekiplerin hareket kabiliyetini, görüş mesafesini, ulaşım olanaklarını ve güvenliğini tehdit eden olumsuz meteorolojik koşullardır. Operasyonların planlamasını, süresini ve başarısını doğrudan etkiler.

Weather Adversity: *Adverse meteorological conditions that threaten the mobility, visibility, transportation possibilities and safety of the teams during search and rescue operations. It directly affects the planning, duration and success of operations.*

.....

Hava Radar Sistemleri: Hava sahasında bulunan uçak, helikopter, insansız hava aracı ve kuş sürüleri gibi nesneleri tespit etmek, izlemek ve konumlarını belirlemek amacıyla kullanılan radar sistemleridir. Bu radarlar özellikle geniş bir alanı sürekli olarak tarayarak hava trafiğini izleme ve tehlikeleri erken farketme görevini üstlenir. Savunma, hava trafiği kontrolü ve arama faaliyetlerinde yaygın olarak kullanılır.

Air Radar Systems: *Radar systems are used to detect, track and locate objects such as airplanes, helicopters, unmanned aerial vehicles and flocks of birds in the airspace. In particular, these radars scan a wide area continuously to monitor air traffic and detect threats early. They are widely used in defense, air traffic control and search operations.*

.....

Hava Tahliye Koridoru: Afet bölgesinde helikopter ve uçakların güvenli iniş/kalkış yapabilmesi için belirlenmiş özel uçuş güzergahlarıdır.

Air Evacuation Corridor: *Special flight routes designated for safe landing/take-off of helicopters and airplanes in the disaster area.*

.....

Havaalanı Kareli Müdahale Haritası: Havalimanı, referans noktası merkez olmak üzere 8 km. yarıçaplı alan içinde yangın söndürme araçlarının herhangi bir noktaya kısa sürede ulaşmasını sağlamak için, numaralandırılıp havalimanının karelere ayrılmış haritasıdır.

Airport Grid Response Map: *It is a map of the airport, numbered and divided into squares to ensure that fire extinguishing vehicles can reach any point in a short time within a radius of 8 km. with the reference point as the center.*

.....

Havacılık Acil Durum Bildirim Sistemi: Arama kurtarma gerektiren durumlarda, hava araçlarına ilişkin bilgilerin yetkili müdahale birimlerine iletilmesini ve gerekli durumlarda destek sağlanmasını amaçlayan bildirim ve koordinasyon sistemidir. Bu sistem, hava araçlarının kaybolması, acil durum çağırısı yapması veya iletişim kesintisi yaşaması gibi durumlarda devreye girerek hızlı müdahale sürecini başlatır.

Aviation Emergency Notification System: A communication and coordination system designed to relay information about aircraft involved in emergencies to relevant response units and provide support when necessary. It activates during aircraft loss, distress calls, or communication failures to enable rapid response.

Havacılık NATOM Kodu: Arama kurtarma faaliyetlerinde görev alan hava araçlarının görev türlerini, ekipmanlarını veya operasyonel rollerini belirtmek amacıyla kullanılan, NATO standartlarına uygun tanımlama kodudur. Bu kodlar, hava trafiği yönetimi, koordinasyon ve uluslararası görevlerde ortak anlayışı sağlamak için kullanılır.

Aviation NATOM Code: A NATO-standardized identification code used to classify the mission types, equipment, or operational roles of aircraft involved in search and rescue activities. These codes facilitate air traffic management, coordination, and international cooperation.

Havadan Müdahale: Orman yangınlarını söndürmek için özel tasarlanmış hava araçları ile yapılan müdahaledir.

Aerial Intervention: It is the intervention carried out by air vehicles specially designed to extinguish forest fires.

Havadan Paraşütlü İkmal: Karayolu ile ulaşımın mümkün olmadığı afet bölgelerine, acil yardım malzemelerinin paraşüt sistemleriyle havadan ulaştırılması yöntemidir. Bu yöntemde ilaç, kan ürünü ve cerrahi setler, su geçirmez ve darbe emici kaplarda, GPS destekli paraşütlerle güvenli şekilde hedefe indirilir.

Airdrop: It is a method of airborne delivery of emergency aid supplies to disaster areas where transportation by road is not possible. In this method, medicines, blood products and surgical sets are safely landed on the target with GPS-supported parachutes in waterproof and shock-absorbing containers.

Havai Hat Tahliyesi: Kazazedenin arazideki engelleri aşamayacak durumda olduğu durumlarda, ip ve yardımcı ekipmanlarla kurulan gerdirme sistemi aracılığıyla gerçekleştirilen tahliye yöntemidir. Teleferik benzeri havai bir hat oluşturularak, kazazedenin güvenli şekilde karşı yakaya veya aşağı noktaya aktarılması sağlanır. Bu yöntem özellikle sarp araziler, dere yatakları ve uçurum kenarlarında kullanılır.

Overhead Line Evacuation: An evacuation method using a tensioned rope system and auxiliary equipment to transport casualties across obstacles they cannot bypass on foot. This aerial line, similar to a zip line, is used especially in rugged terrains, riverbeds, and cliff edges for safe transfer.

Havalandırma Fanı: Kapalı alanlarda hava dolaşımını sağlamak, biriken toz, gaz ve zararlı maddeleri dışarı tahliye etmek amacıyla kullanılan güçlü ve dayanıklı fanlardır. Bu ekipmanlar, özellikle madencilik, tünel çalışmaları ve kapalı mekanlarda çalışan ekiplerin güvenliği için hayati öneme sahiptir.

Ventilation Fan: *Powerful and durable fans used to circulate air and evacuate dust, gases, and harmful substances in confined spaces. They are essential for the safety of teams working in mines, tunnels, and enclosed environments.*

Havalı Kırıcı: Pnömatik sistemle çalışan, beton ve sert yüzeyleri kırmak için kullanılan güçlü alettir.

Pneumatic Breaker: *It is a powerful tool that works with a pneumatic system and is used to break concrete and hard surfaces.*

Havayolu ile İntikal: Uçak veya helikopter ile personel ve malzemenin hızlı bir şekilde afet bölgesine ulaştırılması yöntemidir.

Air Transportation: *It is the method of rapid transportation of personnel and materials to the disaster area by airplane or helicopter.*

Havlama Kutusu (K9): Canlı insan arama köpeklerinin insan kokusu ile oyuncak kokusunun eşleştirildiği, aynı zamanda köpeklerin havlama yetilerinin artırıldığı bir eğitim aracıdır.

Bark Box (K9): Live human search dogs matching human scent with toy scent, is also a training tool for dogs to improve their barking skills.

Havuzlama Bölgesi: Yanıcı veya parlayıcı sıvıların bulunduğu ortamlarda, bu sıvıların sızıntı, dökülme, veya boşalma sonucunda yerçekimi etkisiyle bir yüzeyde birikerek oluşturduğu sıvı birikintisinin yer aldığı fiziksel alandır.

Containment Area: *In environments where flammable or combustible liquids are present, it is the physical area where these liquids accumulate on a surface under the influence of gravity as a result of leakage, spillage or discharge.*

Hayat Üçgeni (Yaşam Boşluğu): Yapıların çökmesi sırasında bazı alanlarda doğal olarak oluşan ve afetzedelerin hayatta kalabileceği boşluklardır; genellikle dayanıklı mobilyalar, kolonlar veya duvar destekleri sayesinde meydana gelir.

Life Triangle (Survival Space): *A cavity is a naturally occurring space in some areas during the collapse of a building where disaster survivors can survive, usually due to durable furniture, columns or wall supports.*

Hayatta Kalan Teslim Prosedürü: Enkazdan veya tehlikeli alandan kurtarılan kişilerin, sağlık ekiplerine, ilgili kurumlara veya yetkili makamlara teslim edilmesine yönelik uygulanan planlı ve kayıtlı işlemler bütünüdür.

Survivor Delivery Procedure: *It is a set of planned and recorded procedures for the delivery of people rescued from debris or hazardous areas to health teams, relevant institutions or competent authorities.*

Hayatta Kalma Süresi: Kayıp veya mahsur kalan kişinin çevresel koşullar, hava sıcaklığı, su ve gıda kaynakları ve fiziksel durumu dikkate alınarak yaşayabileceği tahmini süredir. Kurtarma operasyonlarında önceliklendirme için kritik bir veridir.

Survival Time: *The estimated time that a missing or trapped person can survive, taking into account environmental conditions, air temperature, water and food resources and physical condition. It is critical data for prioritization in rescue operations.*

HAYDİ (Çevre, Doğa ve Hayvanları Koruma Polisi): İçişleri Bakanlığı bünyesinde görev yapan ve çevre, doğa ile hayvanlara yönelik suçları önleme, tespit etme ve müdahale etme yetkisine sahip özel kolluk birimidir. HAYDİ polisleri; hayvana şiddet, kötü muamele, terk, çevre kirliliği, kaçak avcılık gibi durumlara karşı hem sahada hem dijital platformlarda etkin görev yürütmektedir. 112 üzerinden ya da HAYDİ mobil uygulaması aracılığıyla gelen ihbarlar doğrultusunda hızlı şekilde olay yerine intikal ederler. Doğa dostu kolluk yaklaşımı ile afet sonrası hayvan kurtarma ve rehabilitasyon sürecine de aktif katkı sunarlar.

HAYDİ (Environment, Nature and Animal Protection Police): *It is a special law enforcement unit under the Ministry of Interior with the authority to prevent, detect and intervene in crimes against the environment, nature and animals. HAYDİ police officers work effectively both in the field and on digital platforms against situations such as animal violence, mistreatment, abandonment, environmental pollution and poaching. They quickly arrive at the scene in line with the notifications received via 112 or HAYDİ mobile application. With their nature-friendly law enforcement approach, they also actively contribute to animal rescue and rehabilitation after disasters.*

Hayvah Yakalama Kepçesi: Sap ucuna oluşturulmuş file takılı çember-kare alanlardır. Yaklaşılması tehlikeli durumlarda yakın mesafeden Kedi, köpek, porsuk, tavşan vb. küçük hayvanların yakalanmasında kullanılır.

Animal Capture Scoop: *They are circle-square areas with a net attached to the end of the handle. Used for catching small animals such as cats, dogs, badgers, rabbits etc. at close range in dangerous situations.*

Hayvan Ağızlıkları: Hayvan kurtarma operasyonlarında, hayvanın müdahale sırasında ısırmasını engellemek amacıyla çenesine takılan koruyucu ekipmandır.

Animal Muzzles: *Protective equipment fitted on animals' jaws during rescue operations to prevent biting.*

.....

Hayvan Arama Kurtarma: Mahsur kalan evcil veya çiftlik hayvanlarının yerini tespit etmek ve güvenli şekilde tahliye etmek amacıyla yürütülen özel arama kurtarma faaliyetidir.

Animal Search Rescue: *Special search and rescue operations aimed at locating and safely evacuating trapped domestic or farm animals.*

.....

Hayvan Kaldırma Ekipmanları: Yüksekten düşmüş, sıkışmış ya da hareket edemeyen büyük hayvanların kaldırılması ve taşınması için kullanılan halat, askı ve makara sistemleridir.

Animal Lifting Equipment: *Rope, sling and pulley systems used for lifting and transporting large animals that have fallen from a height, are stuck or unable to move.*

.....

Hayvan Kurtarma Kemer: At, inek, boğa gibi büyükbaş hayvanların anatomik yapısına uygun olarak tasarlanmış taşıma ekipmanıdır. Hayvanın baş, boyun ve karın bölgesine bağlanarak dengede tutulmasını sağlar. Bataklık, dar alan gibi zorlayıcı ortamlarda sıkışmış hayvanların, vinç veya helikopter gibi araçlarla zarar görmeden taşınmasında kullanılır.

Animal Rescue Belt: *A carrying device designed to fit the anatomy of large animals like horses, cows, and bulls. It is tied around the head, neck, and abdomen to maintain balance. Used for safely moving animals stuck in challenging environments like swamps or narrow spaces with cranes or helicopters.*

.....

Hayvan Saldırısı: Afet veya acil durumlarda arama ve kurtarma personeli veya mahsur kalan kişilerin, vahşi veya evcil hayvanlar tarafından ısırılması, tırılmalması veya sokulması sonucu oluşan bir durumdur.

Animal Attack: *In disasters or emergencies, search and rescue personnel or trapped persons are bitten, scratched or stung by wild or domestic animals.*

.....

Hayvan Yakalama Eldiveni: El bileği ve parmakları koruyan, delinmeye ve ısırmaya dayanıklı özel eldivendir.

Animal Handling Gloves: It is a special glove that protects the wrist and fingers and is puncture and bite resistant.

.....

Hayvan Yakalama Filesi: Küçük ve orta boy hayvanların hareketini sınırlandırmak için kullanılan geniş yüzeyli ağ sistemidir. Kafesle ulaşılamayan alanlarda etkili olur.

Animal Catch Net: It is a large surface netting system used to restrict the movement of small and medium-sized animals. It is effective in areas that cannot be reached with a cage.

.....

Hayvan Yakalama Kafesi: Kaçma veya saldırı riski bulunan hayvanların güvenli şekilde yakalanmasını sağlamak amacıyla kullanılan, metal veya sert plastikten yapılmış özel tuzaktır.

Animal Capture Cage: A special trap made of metal or hard plastic used to ensure the safe capture of animals at risk of escape or attack.

.....

Hayvan Yakalama Koruyucu Giysi: Isırma, tırmalama ve travmalara karşı kalın ve mukavemetli kumaşlardan imal edilmiş vücut bütünlüğünü korumak amacıyla kullanılan özel kıyafettir.

Animal Capture Protective Suit: It is a special clothing used to protect body integrity made of thick and durable fabrics against biting, scratching and trauma.

.....

Hayvan Yakalama Maşası: Uzatılabilir sapı sayesinde hayvanın başı veya boynuna kontrollü müdahale yapılmasına imkân tanıyan mekanik alettir.

Animal Control Pole / Snare Pole: It is a mechanical tool that allows controlled intervention on the animal's head or neck thanks to its extendable handle.

.....

Hayvan Yaşam Alanı: Yaban hayvanlarının, özellikle yırtıcı türlerin, kendine ait olarak sahiplendiği, yaşamını sürdürdüğü, barındığı, beslendiği, ürettiği, yavrularını koruduğu ve başka bireylerin girişini tehdit veya saldırı olarak algıladığı doğal alandır. Hayvanlar bu alanları koku, ses, işaretleme (idrar, dışkı, pençe izi) gibi yollarla sınırlar. Arama kurtarma, orman yangını veya doğal afet sonrası bu tür hayvanların alanına girilmesi durumunda tehlikeli karşılaşmalar yaşanabilir. Bu nedenle biyolojik risk değerlendirmeleri yapılmalı ve hayvan davranışları dikkate alınmalıdır.

Animal Habitat: Wild animals, especially predatory species, have their own natural habitat where they live, shelter, feed, breed, protect their young and perceive the entry of other individuals as a threat or attack. Animals delimit these areas by smell, sound, marking (urine, feces, paw prints). Dangerous encounters may occur if such animals enter the area after search and rescue, forest fires or natural disasters. Therefore, biological risk assessments should be made and animal behavior should be taken into account.

.....

Hayvanlarda Zapt-ı Rapt: Hayvanın yaralanmasına veya kaçmasına neden olmadan fiziksel ya da kimyasal yöntemler ile güvenli şekilde kontrol altına alınması işlemidir.

Humane Animal Restraint: It is the process of safely controlling the animal by physical or chemical methods without causing injury or escape.

.....

Hazır Kıta: Afet ve acil durumlarda derhal müdahale etmek üzere 7/24 hazır bekleyen, alarm durumunda hızlıca sahaya intikal eden özel eğitilmiş ve tam donanımlı müdahale ekipleridir. Görev dağılımları önceden belirlenmiş bu profesyonel ekipler, afetlerin ilk dakikalarında müdahaleleri gerçekleştirir.

Rapid Response Unit: Specially trained and fully equipped intervention teams that stand ready 24/7 to respond immediately during disasters and emergencies. Their task assignments are pre-determined, and they perform interventions during the critical initial moments of disasters.

.....

Hazırlık: Afetler öncesinde yapılan risk analizi, eğitim, tatbikat, kaynak planlaması ve envanter oluşturma gibi önleyici ve hazırlayıcı çalışmaları kapsayan süreçtir.

Preparation: It is the process that covers preventive and preparatory activities such as risk analysis, training, drills, resource planning and inventorying before disasters.

.....

HAZMAT: Tehlikeli maddelerin tanımı ve yönetimiyle ilgilenen alanı ifade eder. Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer (KBRN) maddeler gibi insan sağlığına ve çevreye zarar verebilecek tehlikeli malzemelerin tanımlanması, depolanması, taşınması, kullanımı ve bertaraf edilmesi süreçlerini kapsar. Acil durum müdahalelerinde HAZMAT ekipleri, bu maddelerle ilgili risklerin kontrol altına alınması ve güvenli yönetimi için özel eğitim ve ekipman kullanır.

HAZMAT: The field concerned with the identification and management of dangerous substances such as chemical, biological, radiological, and nuclear (CBRN) materials. It covers the classification, storage, transport, use, and disposal of materials harmful to human health and the environment. HAZMAT teams use specialized training and equipment to control and safely manage risks during emergency interventions.

.....

HD Ajanı: Safsızlıklardan arındırılmış, yüksek saflıkta distile sülfür hardal ajanıdır. Kimyasal silah sınıfına giren bu madde, ciddi tahriş edici etkileriyle bilinir.

HD Agent: *A highly purified, distilled sulfur mustard agent free from impurities. Classified as a chemical weapon, known for its severe irritant effects.*

Hedik: Derin karlı bölgelerde kar üzerinde batmadan yürümeyi sağlayan, ayakkabılara bağlanan geniş tabanlı aparatlardır.

Snowshoes: *In deep snowy areas, they are wide-soled apparatus attached to shoes that allow walking on snow without sinking.*

Helikopter Çekme Noktası: Helikopterle havadan tahliye işlemi için belirlenen güvenli iniş ve kurtarma bölgesidir. Bu alan, helikopterin iniş yapmadan tahliye halatı kullanarak yaralı veya kurtarılan kişileri çekmesine uygun şekilde seçilir.

Helicopter Extraction Point: *This is the safe landing and rescue area designated for helicopter air evacuation. This area is selected to allow the helicopter to tow injured or rescued persons using an evacuation rope without landing.*

Helikopter İniş Biniş İstikameti: Helikopterlerin rüzgar yönü, çevresel engeller ve zemin koşulları dikkate alınarak personelin güvenli iniş ve binişini sağlamak amacıyla belirlenen yön ve açı bilgisidir.

Helicopter Landing and Boarding Direction: *It is the direction and angle information determined to ensure safe landing and boarding of personnel by taking into account the wind direction, environmental obstacles and ground conditions of the helicopters.*

Helikopter Pisti: Helikopterlerin iniş-kalkış yaptığı küçük, dairesel veya kare şeklindeki işaretli alandır. Beton, çelik veya çim zemine sahip olabilir.

Helipad: *It is a small, circular or square marked area where helicopters land and take off. It may have a concrete, steel or grass surface.*

Helikopter Tahliyesi: Afet ve acil durum bölgelerinde karadan ulaşımın mümkün olmadığı ya da çok riskli olduğu durumlarda, yaralı, hasta veya tehlike altındaki kişilerin güvenli alanlara taşınması amacıyla helikopter kullanılarak gerçekleştirilen tahliye yöntemidir. Bu tür tahliyeler kısıtlı zaman ve kara araçları ile ulaşımın mümkün olmadığı durumlarda uzman personel tarafından uygulanır.

Helicopter Evacuation: It is the evacuation method carried out by using helicopters in order to transport injured, sick or endangered people to safe areas in disaster and emergency areas where ground transportation is not possible or too risky. Such evacuations are carried out by specialized personnel in cases where limited time and transportation by land vehicles is not possible.

.....

Helikopter Vinçli Kurtarma: Kara yolu ile erişimi zor olan ya da zaman kaybının hayati risk taşıdığı durumlarda, yaralıların helikopterle tahliye edilmesi işlemidir. Özellikle dağlık, kırsal veya afet sonrası yıkım yaşanan bölgelerde kullanılmaktadır. Doğrudan iniş yapmanın mümkün olmadığı durumlarda kullanılır. Kurtarma personeli özel halatlar, sepetler yada sedyeler yardımıyla kazazedeye ulaşır ve onu helikoptere alır ve güvenli bölgeye taşınmasını sağlar.

Helicopter Hoist Rescue: It is the process of evacuating the wounded by helicopter in situations where access by road is difficult or where loss of time carries a life-threatening risk. It is especially used in mountainous, rural or disaster-stricken areas. It is used when direct landing is not possible. Rescue personnel reach the survivor with the help of special ropes, baskets or stretchers, take him/her to the helicopter and transport him/her to a safe area.

.....

Helikopter Yangın Söndürme Kovası: Helikoptere halat yardımıyla bağlı, suya daldırıldığında içi su ile dolan esnek sağlam malzemeden imal ekipmandır. Yangın alanına ulaştığında özel sistemleri sayesinde alt kapak açılarak havadan su boşaltımı yaparlar. 10 tona kadar su alma kapasitene ulaşanları bulunur.

Helicopter Firefighting Bucket: It is an equipment made of flexible robust material connected to the helicopter with the help of a rope and filled with water when immersed in water. When it reaches the fire area, the bottom cover opens and discharges water from the air thanks to its special systems. They can hold up to 10 tons of water.

.....

Hepa Filtre: Havada 0,3 mikron boyutuna kadar var olan partikülleri %99,97 etkinlikle tutabilen bir hava filtresidir.

Hepa Filter: It is an air filter that can hold particles up to 0.3 microns in the air with 99.97% efficiency.

.....

HES Kodu: Pandemi döneminde kişilerin risk durumunu gösteren, 11 haneli dijital sağlık kimliğidir. (HES: Hayat Eve Sığar)

HES Code: It is an 11-digit digital health ID that shows the risk status of people during the pandemic. (HES: Hayat Eve Sığar)

.....

Heyelan: Kaya, toprak veya arazi parçalarının, yer çekimi, depremler, aşırı yağışlar gibi dış etkenlerin etkisi ile fark edilebilir düzeyde eğim aşağı doğru kayması veya hareket etmesidir.

Landslide: *It is the movement or sliding of rock, soil or pieces of land downslope at a noticeable level under the influence of external factors such as gravity, earthquakes, excessive rainfall.*

Heyelanda Arama ve Kurtarma: Heyelan sonucu yıkılan veya toprak altında kalan yapılar içinde mahsur kalan kişileri kurtarmak için yapılan çalışmadır.

Landslide Search and Rescue: *It is the work carried out to rescue people trapped in structures that collapsed or were buried under the soil as a result of landslides.*

HF/SSB Telsiz Sistemleri: Yüksek frekans (HF) ve tek yan bant (SSB) teknolojisi ile çalışan, özellikle şehirler arası ve uluslararası uzun mesafe iletişimde kullanılan telsiz sistemleridir.

HF/SSB Radio Systems: *They are radio systems operating with high frequency (HF) and single sideband (SSB) technology, especially used in long distance communication between cities and internationally.*

Hız Sınırı: Motorlu araçların belirli bir yolda yasal olarak ulaşabileceği en yüksek ya da en düşük hız değerini ifade eder.

Speed Limit: *The highest or lowest speed that motor vehicles can legally reach on a given road.*

Hızlı Alan Taraması: Kısıtlı sürede bir bölgenin hızlı bir şekilde genel kontrolünün yapılmasıdır. Belirgin izler, yer değiştirmiş nesneler veya doğrudan gözle görülebilir ipuçları aranır.

Rapid Area Survey: *It is a quick general inspection of an area in a limited time. It looks for obvious tracks, displaced objects or directly visible clues.*

Hızlı Arama: Afet sonrası ilk aşamada gerçekleştirilen ve ekiplerin enkaz alanına hızla yayılıp seslenerek/gözlemleyerek afetzedelerin yerini tespit etmeye çalıştığı yüzeysel arama sürecidir.

Quick Search: *It is a superficial search process carried out in the first phase after a disaster, where teams spread rapidly to the debris field and try to locate the disaster survivors by calling/observing.*

Hızlı Boşluk Değerlendirmesi: Enkaz altında hayatta kalma ihtimali olan kazedelerin bulunabileceği yaşam boşluklarının hızlı şekilde tespit edilmesi işlemidir.

Rapid Gap Assessment: *It is the process of quickly identifying life gaps under the rubble where survivors who are likely to survive can be found.*

Hızlı Değerlendirme: Afetin ardından ilk saatlerde yapılan saha taraması ile can kaybı, yaralı sayısı, hasar durumu gibi kritik bilgilerin hızlı şekilde toplanması ve müdahale planlarının buna göre yönlendirilmesi sürecidir.

Rapid Assessment: *It is the process of rapidly collecting critical information such as loss of life, number of injured and damage status through field surveys in the first hours after the disaster and directing response plans accordingly.*

Hızlı Değerlendirme Ekibi: Afet bölgesine ilk ulaşan, acil ihtiyaçları belirleyen ve müdahale triyajını yapan uzman ekiplerdir.

Rapid Assessment Team: *They are the first teams to reach the disaster area, identify urgent needs and perform response triage.*

Hızlı Kurulum Barikat Seti: Tehlikeli bölgeleri hızlıca çevrelemek, insan trafiğini yönlendirmek veya güvenli alanları ayırmak için kullanılan katlanabilir bariyer sistemidir.

Rapid Deployment Barricade Set: *It is a collapsible barrier system used to quickly enclose hazardous areas, direct human traffic or separate safe areas.*

Hızlı Sel: Çok kısa sürede, genellikle dakikalar veya birkaç saat içinde oluşan, ani ve şiddetli su baskınıdır.

Flash Flood: *It is a sudden and severe flooding that occurs in a very short time, usually within minutes or a few hours.*

Hızlı Tırmanış Kancası: İp sistemlerine veya tırmanış rotalarına hızlıca tutunmak ve güvenli tırmanış sağlamak amacıyla kullanılan pratik bağlantı aparatıdır.

Quick Climbing Hook: *It is a practical attachment apparatus used to quickly attach to rope systems or climbing routes and ensure safe climbing.*

Hızlı Yamaç Çıkışı: Ani tehlike durumlarında, özellikle çığ, taş düşmesi

veya zemin kayması gibi risklerden kaçınmak için ekiplerin dik yamaçları hızla ve güvenli şekilde tırmanarak güvenli bölgelere ulaşmasını sağlayan bir uygulamadır. Bu teknikte ekipler, eğime paralel adımlarla dikkatli ama hızlı şekilde ilerler, gerektiğinde buz baltası, baton veya ip desteği kullanır. Amaç, tehlikeli alandan mümkün olan en kısa sürede yukarı çıkarak risklerden uzaklaşmaktır.

Rapid Slope Ascent: *It is a practice that enables teams to climb steep slopes quickly and safely to reach safe areas in case of sudden danger, especially to avoid risks such as avalanches, stone falls or landslides. In this technique, teams proceed cautiously but quickly with steps parallel to the slope, using ice axes, batons or rope support when necessary. The aim is to get away from the risks by ascending the dangerous area as quickly as possible.*

Hidrant: Sokaklarda veya açık alanlarda bulunan, yer altı ya da yer üstünden su temini sağlayan bağlantı noktasıdır. İtfaiye ekipleri, hidrantlara özel bağlantı aparatlarıyla yangın hortumlarını bağlayarak doğrudan yangına müdahale eder veya araçlarının su tanklarını doldurur. Yangınla mücadelede hızlı ve etkili su erişimi sağlamak amacıyla kritik bir altyapı unsurudur. Hidrantların önüne araç park edilmemesi, erişim açısından son derece önem taşır.

Hydrant: *A connection point located in streets or open areas providing water supply from underground or above ground. Firefighters connect hoses to hydrants using special adapters to fight fires directly or refill their vehicle tanks. Hydrants are a critical infrastructure element for rapid and effective firefighting. It is vital not to park vehicles in front of hydrants to ensure accessibility.*

Hidrojen Bombası: Yıkım gücünün büyük bir bölümünün füzyon ile sağlandığı nükleer silah türüdür. Termonükleer silah olarak da bilinmektedir.

Hydrogen Bomb: *It is a type of nuclear weapon in which most of the destructive power is provided by fusion. Also known as thermonuclear weapons.*

Hidrojen Siyanür: Kimyasal formülü HCN olan renksiz 25,6oC'nin üzerinde gaz halinde bulunan kan zehirleyici bir kimyasal savaş ajanıdır. Kısa süreli maruziyetlerde bile ölümcül olabilir. Endüstride de yaygın olarak kullanılmaktadır.

Hydrogen Cyanide: *It is a colorless, gaseous, blood-poisoning chemical warfare agent with the chemical formula HCN above 25.6oC. It can be fatal even in short-term exposures. It is also widely used in industry.*

Hidrolik Ayırıcı: Araç kapılarını açmak veya yapıları birbirinden ayırmak için kullanılan güçlü hidrolik cihazdır. Yaygın olarak "ayırıcı çene" olarak da

adlandırılır. Birbirine yakın iki parçaya baskı uygulayarak parçaların ayrılmasını sağlar.

Hydraulic Separator: *Powerful hydraulic device used to open vehicle doors or to separate structures. It is also commonly referred to as a “separator jaw”. It applies pressure to two parts close to each other to separate them.*

Hidrolik Güç Hortumu: Motorlu güç ünitesinden çıkan basınçlı hidrolik sıvıyı, kesici, ayırıcı veya kriko sistemine güvenli şekilde ileten, yüksek dayanımlı bağlantı hortumudur. Kurtarma ve teknik müdahale ekipmanlarında, sıvı basıncının verimli ve güvenilir aktarımı için kullanılır.

Hydraulic Power Hose: *This high-strength connection hose safely transmits pressurized hydraulic fluid from a motorized power unit to a cutter, separator, or jack system. It is used for efficient and reliable fluid pressure transfer in rescue and technical intervention equipment.*

Hidrolik Güç Ünitesi: Arama kurtarma operasyonlarında, hidrolik ekipmanları çalıştırmak için kullanılan, yüksek basınçlı sıvı akışı sağlayan genellikle motorlu bir pompa ile çalışan ve kesiciler, yayma araçları ve diğer kurtarma ekipmanlarının etkin şekilde kullanılmasını sağlayan güç üniteleridir.

Hydraulic Power Unit: *In search and rescue operations, hydraulic equipment is used to operate, usually powered by a motorized pump that provides high-pressure fluid flow and enables the effective use of cutters, spreaders and other rescue equipment.*

Hidrolik Kesici: Metal parçaları, direkleri veya taşıyıcı kolonları kesmek için kullanılan güçlü ve hassas hidrolik araçtır. Genellikle trafik kazalarında, sıkışan kazazedeye ulaşmak amacıyla araçların yapısal unsurlarının kesilmesinde kullanılır. Yüksek kesme gücü sayesinde hızlı ve güvenli müdahaleyi mümkün kılar.

Hydraulic Cutter: *A powerful and precise hydraulic tool used to cut metal parts, poles, or supporting columns. Commonly used in traffic accidents to cut structural elements of vehicles and reach trapped survivors. Its high cutting power enables fast and safe interventions.*

Hidrolik Kriko: Sıkışan parçaları birbirinden ayırmak, boşluk oluşturmak veya yapı elemanlarını itmek amacıyla kullanılan güçlü, teleskopik hidrolik cihazdır. Özellikle araç kazalarında bacak boşluğu, torpido altı gibi dar alanlardaki sıkışmaları açmak için kullanılır.

Hydraulic Jack: *A powerful telescopic hydraulic device used to separate*

trapped parts, create gaps, or push structural elements. Especially used in vehicle accidents to free tight spaces like leg gaps or under the dashboard.

.....

Hidrolik Kurtarma Araçları: Arama ve kurtarma faaliyetlerinde kullanılan, hidrolik güç ile çalışan ve çeşitli metal veya beton malzemeleri kesme, ayırma, kaldırma veya itme gibi işlemleri yapabilen araçlardır.

Hydraulic Rescue Equipments: *They are vehicles used in search and rescue activities, powered by hydraulic power and capable of cutting, separating, lifting or pushing various metal or concrete materials.*

.....

Hijyen: Afet ve acil durumlar sonrasında bireylerin sağlıklarını korumak amacıyla kişisel temizlik, çevre temizliği, su ve gıda güvenliği gibi temel hijyen kurallarının uygulanması ve sürdürülmesidir. Bulaşıcı hastalıkların yayılmasını önlemek, yaşam alanlarının sağlıklı kalmasını sağlamak ve afetzedelerin yaşam kalitesini arttırmak için hayati öneme sahiptir.

Hygiene: *It is the implementation and maintenance of basic hygiene rules such as personal hygiene, environmental cleanliness, water and food safety in order to protect the health of individuals after disasters and emergencies. It is of vital importance to prevent the spread of infectious diseases, to ensure that living spaces remain healthy and to increase the life heritage of disaster survivors.*

.....

Hijyen Alanı: Personelin kişisel temizliğini yapabileceği kamp alanı içinde oluşturulmuş temizlik alanıdır.

Sanitation Zone: *It is a cleaning area created within the campsite where the staff can do their personal cleaning.*

.....

Hijyen Kolisi: Sabun, dezenfektan, tuvalet kağıdı, ped gibi kişisel temizlik ürünlerinin yer aldığı yardım kolisidir.

Hygiene Parcel: *It is an aid parcel containing personal cleaning products such as soap, disinfectant, toilet paper and pads.*

.....

Hilal Ağızlı Kesici: Hilal formunda özel kesici başlığa sahip, dar alanlara erişerek çelik veya sert malzeme kesmeye yarayan kesici alettir.

Crescent-Blade Cutter: *A cutting tool with a special crescent-shaped cutting head for cutting steel or hard materials by reaching into narrow spaces.*

.....

Hipotermi: Vücut merkez sıcaklığının 35°C'nin altına düşmesiyle ortaya çıkan, hayati tehlike oluşturabilen tıbbi durumdur. Soğuk hava, soğuk suya maruz kalma, yetersiz giyinme veya uzun süre ıslak kalma gibi nedenlerle vücut ısı kaybeder; bu da hayati organların işlevlerini bozabilir. Belirtileri arasında titreme, konuşma bozukluğu, halsizlik, bilinç kaybı ve ileri aşamalarda ölüm riski yer alır. Kurtarma personelinin hipotermiye karşı ilk yardım ve müdahale tekniklerini bilmesi hayati öneme sahiptir.

Hypothermia: A life-threatening medical condition occurring when the body's core temperature drops below 35°C. Caused by cold weather, cold water exposure, inadequate clothing, or prolonged wetness, leading to impaired vital organ functions. Symptoms include shivering, speech difficulty, weakness, unconsciousness, and in advanced stages, risk of death. Rescue personnel must know first aid and treatment techniques for hypothermia.

Hipotermi Müdahalesi: Soğuk hava veya uzun süre enkaz altında kalma nedeniyle vücut ısı düşen afetzedelere vücut ısını yükseltmek için yapılan tıbbi müdahaledir.

Hypothermia Treatment: Medical intervention to raise body temperature of survivors exposed to cold air or trapped under rubble for a long time.

Hipotermi Önleyici Vücut Torbası: Hipotermi riski altındaki kazazedeleri sıcak tutmak amacıyla yalıtkan malzemeden üretilmiş ve vücut sıcaklığını koruyan özel torbadır.

Hypothermia Prevention Body Bag: A special insulated bag designed to keep hypothermia-risk survivors warm by maintaining body heat.

HMS Karabina: Geniş ve genellikle armut biçiminde tasarlanmış, emniyet alma ve iniş tekniklerinde kullanılan özel bir kilitli karabina türüdür.

HMS Carabiner: It is a special type of locking carabiner, wide and usually pear-shaped, used in securement and landing techniques.

Holigan: Kapı, pencere veya duvar gibi engelleri aşmak için kullanılan, çekiç, kaldıraç ve kesici özelliklerini bir arada barındıran çok işlevli el aletidir.

Hooligan: It is a multifunctional hand tool that combines hammer, lever and cutter, used to break through obstacles such as doors, windows or walls.

Hortum: Doğada havadaki basınç değişimlerine bağlı olarak oluşan, kendi eksenini etrafında dönerek hareket edebilen, yüksek hızlara ulaşabilen ve yıkıcı etkileri olan şiddetli bir rüzgâr çeşididir.

Tornado: *It is a type of violent wind that occurs in nature due to pressure changes in the air, can move by rotating around its own axis, can reach high speeds and has destructive effects.*

Hörto: Yüksekten iniş, kurtarma veya ağır cisim çekimi için makaralar, ipler ve sabitleyicilerden oluşan mekanik sistemdir.

Rope Pulley System: *A mechanical system of pulleys, ropes and stabilizers for abseiling, rescue or heavy object towing.*

Hörtuvar: Raylı sistemlerde güvenlik amacıyla, ray sonuna özel tırnakları sayesinde bağlanan, düşük hızdaki trenleri durdurmak amacıyla kullanılan düzeneştir.

Buffer Stop: *It is a device used to stop low-speed trains, which is connected to the end of the rail with special tabs for safety purposes in rail systems.*

ID Kontrollü İniş Ekipmanı: Sabit ipler üzerinde sürtünmeyi ayarlayarak iniş kontrolü sağlamak için tasarlanmış ekipmanlardır. Kullanıcının ipin herhangi bir noktasında konumlanmasını sağlar. Kurtarma için kapısız tasarlanmıştır. Yük altında karabina takılıyken sistemden çıkarılamaz.

ID Controlled Descend Equipment: *Equipment designed to provide landing control by adjusting friction on fixed ropes. It allows the user to be positioned at any point on the rope. Designed without door for rescue. Cannot be removed from the system with the carabiner attached under load.*

IDLH Değeri: Havada bulunan kirleticilerin, ani ya da gecikmeli sağlık etkilerine veya ölüme yol açabilecek düzeydeki yoğunluğudur. Genellikle miligram/metreküp (mg/m₃) veya ppm (part per million) birimleriyle ifade edilir. Bu değer, maruz kalınabilecek tehlikeli sınırları belirlemek için kullanılır.

IDLH Value: *The concentration of airborne contaminants that can cause immediate or delayed adverse health effects or death. Usually expressed in mg/m₃ or ppm (parts per million). Used to determine hazardous exposure limits.*

Ilık Bölge: Tehlikeli bölgenin tespit edildiği sıcak bölge sınırından itibaren rüzgârın tersi yönde kalan, dekontaminasyon faaliyetlerinin yürütüldüğü ve bu faaliyetler nedeniyle kirlenme riski bulunan bölgedir.

Warm Zone: *An area upwind from the hot zone boundary where the hazardous area is identified, where decontamination activities are carried out and where there is a risk of contamination due to these activities.*

INSARAG (Uluslararası Kurtarma Dayanışma Grubu): Birleşmiş milletler çatısı altında faaliyet gösteren ve uluslararası düzeyde kentsel kurtarma operasyonlarını koordine etmek amacıyla kurulmuş yapıdır. Büyük ölçekli afetlerde uluslararası arama kurtarma ekiplerinin koordinasyonunu sağlamak ve standartları belirlemekle görevli bir Birleşmiş Milletler yapısıdır. Özellikle deprem, çökme, sel gibi olaylarda görev yapan ekipler için oluşturulmuştur.

INSARAG (International Rescue Solidarity Group): *It is a structure operating under the umbrella of the United Nations and established to coordinate urban rescue operations at the international level. It is a United Nations structure tasked with ensuring the coordination of international search and rescue teams in large-scale disasters and setting standards. It was created especially for teams working in events such as earthquakes, collapses and floods.*

.....

INSARAG Ekipman Standartları: Insarag tarafından belirlenen, uluslararası arama kurtarma ekiplerinin görevlerini etkin, güvenli ve kordineli birşekilde yerine getirebilmesi için sahip olması gereken asgari araç, gereç ve donanımın düzeyini tanımlayan kurallardır.

INSARAG Equipment Standards: *These are the rules set by Insarag that define the minimum level of tools, materials and equipment that international search and rescue teams should have in order to fulfill their duties in an effective, safe and coordinated manner.*

.....

INSARAG İşaretleme Sistemi: Kentsel arama ve kurtarma operasyonlarında, sahadaki ekiplerin koordinasyonunu sağlamak ve bilgi akışını kolaylaştırmak için kullanılan uluslararası bir işaretleme sistemidir.

INSARAG Marking System: *It is an international marking system used in urban search and rescue operations to ensure the coordination of teams in the field and facilitate the flow of information.*

.....

INSARAG Rehberi: Uluslararası USAR operasyonlarının ekip kurulumu, lojistik ve operasyonlar gibi konuları nasıl yürütüleceğine dair detaylı bilgiler içeren kitapçıktır.

INSARAG Guide: *It is a booklet containing detailed information on how to conduct international USAR operations such as team formation, logistics and operations.*

.....

INSARAG Saha Rehberi: USAR ekiplerinin afet bölgesinde ceplerinde taşıyabilecekleri pratik bir rehberdir. Operasyonel süreçlerde referans kaynağı olarak kullanılır. Rehber, INSARAG işaretleme sistemlerini, ekipman kontrol listelerini, triyaj protokollerini ve çok dilli iletişim kılavuzlarını içerir. “Kültürel

Hassasiyet Rehberi” adlı özel bir bölüm, ekiplere afet bölgesindeki yerel gelenekler ve dini hassasiyetler konusunda rehberlik eder. Rehber 30’dan fazla dilde yayınlanmakta ve her 2 yılda bir güncellenmektedir.

INSARAG Field Guide: *It is a practical guide that USAR teams can carry in pocket size in the disaster area. It is used as a reference source in operational processes. The guide includes INSARAG marking systems, equipment checklists, triage protocols and multilingual communication guides. A special section, the “Cultural Sensitivity Guide”, guides teams through local customs and religious sensitivities in the disaster area. The guide is published in more than 30 languages and is updated every 2 years.*

INSARAG Sertifikasyonu: USAR ekibinin uluslararası standartlara uygunluğunu belgeleyen ve afet bölgelerinde tanınırlık sağlayarak diğer ekiplerle uyumlu çalışabilme yetkinliğini kanıtlayan bir belgedir.

INSARAG Certification: *It is a document that certifies the USAR team’s compliance with international standards and proves its competence to work in harmony with other teams by providing recognition in disaster areas.*

INSARAG Sinyalizasyonu: Uluslararası arama ve kurtarma operasyonlarında kullanılan standart görsel işaretleme sistemidir. Farklı ülkelerden gelen ekipler arasında hızlı, net ve ortak bir anlayışla iletişim ve koordinasyon sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Bu sistem, yapıların tarama durumu, tehlike seviyeleri ve ekiplerin faaliyet bilgilerini göstermek için kullanılır.

INSARAG Signalling: *A standardized visual marking system used in international search and rescue operations to ensure rapid, clear, and shared communication among multinational teams. It indicates building search status, hazard levels, and team activities.*

INSARAG Standartları: Birleşmiş Milletler tarafından afetlerde uluslararası arama ve kurtarma (USAR) operasyonlarını koordine etmek için oluşturulmuş bir dizi kılavuz ve prosedürdür. Bu standartlar, müdahale ekiplerinin etkin, güvenli ve uyumlu çalışmasını sağlamak amacıyla ortak bir metodoloji belirler.

INSARAG Standards: *It is a set of guidelines and procedures established by the United Nations to coordinate international search and rescue (USAR) operations in disasters. These standards establish a common methodology to ensure that responders work effectively, safely and cohesively.*

Isı Merkezi: Büyük yapılarda merkezi ısıtma ve enerji kaynağı bulunan bölgedir.

Heating Plant: It is the area with central heating and energy supply in large buildings.

.....

Isı Torbası: Kazazedelerin vücut ısını artırmak veya donma tehlikesine karşı korunmalarını sağlamak için kullanılan kimyasal ya da elektrikli ısıtıcıdır.

Heat Pack: It is a chemical or electric heater used to increase the body temperature of survivors or to protect them against frostbite.

.....

Isı Transferi: Sıcaklık farkı nedeniyle ısınan akışkanın genişleşip hafifleyerek yukarı çıkması ve yerine daha soğuk ve ağır akışkanın gelmesiyle oluşan doğal sirkülasyon sonucunda, ısı enerjisinin bir noktadan başka bir noktaya akışkan hareketiyle birlikte taşınması sürecidir.

Heat Transfer: It is the process of transporting heat energy from one point to another with fluid movement as a result of natural circulation caused by the expansion and lightening of the heated fluid due to the temperature difference and the replacement of the cooler and heavier fluid.

.....

Isı Yalıtımlı Mat: Soğuk zeminle temasın neden olabileceği ısı kaybını önlemek amacıyla kullanılan, yatay izolasyon sağlayan yastıklı mat malzemesidir.

Insulated Sleeping Mat: It is a padded mat material that provides horizontal insulation used to prevent heat loss that may be caused by contact with cold ground.

.....

Islak Borulu Yağmurlama Sistemi: Boruları sürekli olarak suyla dolu halde tutulan, otomatik çalışan yangın söndürme sistemidir. Yangın algılandığında, sprinklerin açılmasıyla birlikte, su anında boşalır ve alevlerin kontrol altına alınması sağlanır. En yaygın kullanılan sprinkler sistemi türüdür ve hızlı tepki süresi ile etkili yangın müdahalesi sağlar.

Wet Pipe Sprinkler System: A fire suppression system with pipes continuously filled with water that activates automatically. When fire is detected, sprinklers open immediately to release water and control flames. It is the most commonly used sprinkler type with fast response and effective fire control.

.....

Islak Kar Çığı: Erimiş kar veya suya doymuş ağır kar kütesinin kayması sonucu oluşan çığı türüdür. Genellikle ilkbahar aylarında görülür. Hızı kuru çığılara göre daha yavaştır, ancak ağırlığı nedeniyle ciddi hasarlara yol açabilir.

Wet Snow Avalanche: An avalanche type caused by the sliding of melted or water-saturated heavy snow masses. Typically occurs in spring. It moves slower than dry avalanches but can cause serious damage due to its weight.

.....

Işık Çubuğu: Kimyasal reaksiyonla ışık üreten, özellikle gece görevlerinde, su üstü/su altı aramalarda yön gösterici ve işaretleyici olarak kullanılan tek kullanımlık ışık kaynağıdır.

Light Bar: *It is a disposable light source that produces light by chemical reaction and is used as a direction indicator and marker, especially in night missions, overwater / underwater searches.*

Işınlama Dozu: Radyasyonun doku dışında bulunan havanın iyonlaştırılmasını esas alan ve sadece gama ve X-ışınları için geçerli olan bir ölçüm birimidir. Birimi Röntgen (R) veya Coulomb/kg (C/kg)'dir (1 R = $2,58 \times 10^{-4}$ C / kg).

Irradiation Dose: *It is a unit of measurement based on the ionization of radiation in air outside the tissue and is valid only for gamma and X-rays. The unit is Röntgen (R) or Coulomb/kg (C/kg) (1 R = 2.58×10^{-4} C/kg).*

İlaşe: Afet personeli veya afetzedelere sağlanan yiyecek ve içecek tedarik sürecidir.

Provisioning: *It is the process of providing food and beverages to disaster personnel or disaster survivors.*

İbate: Afet personeli veya afetzedelere geçici konaklama imkânı sunulmasıdır.

Temporary Shelter: *Providing temporary accommodation for disaster personnel or disaster survivors.*

İç Kontaminasyon: Radyoaktif maddelerin; soluma, yutulma ya da vücuttaki yaralar ve sıyrıklar yoluyla vücuda girmesi durumudur.

Internal Contamination: *Radioactive substances enter the body through inhalation, ingestion or wounds and abrasions on the body.*

İçe Çökme: Yapının iç taşıyıcı elemanlarının ani ve eşzamanlı olarak çökmesiyle, yapının kendi içine doğru çökmesi durumudur. Bu tür çökme, genellikle kontrollü yıkımlar sırasında hedeflenen bir yöntemdir, ancak yapısal zayıflıklar veya patlamalar sonucu da meydana gelebilir.

Internal Collapse: *A sudden and simultaneous collapse of the internal load-bearing elements of a structure, whereby the structure collapses in on itself. This type of collapse is usually targeted during controlled demolitions, but can also occur as a result of structural weaknesses or explosions.*

İglo: Sıkıştırılmış kar bloklarının kubbe şeklinde üst üste yerleştirilmesiyle inşa edilen, yalıtımı yüksek, geleneksel kutup sığınağıdır.

Igloo: *It is a highly insulated, traditional arctic shelter built by stacking blocks of compacted snow into a dome.*

İHA: Kurtarma operasyonlarında kullanılan, insan müdahalesi olmadan havada uçabilen ve uzaktan kontrol edilebilen hava taşıtıdır.

UAV Unmanned Aerial Vehicle: *It is an aircraft used in rescue operations that can fly in the air without human intervention and can be controlled remotely.*

İHA Pilotu: İnsansız hava aracı kullanma yeterliliklerini sağlayan kişi/operatördür.

UAV Pilot: *A person/operator who provides the qualifications to use unmanned aerial vehicles.*

İHA Sürüşü: Birden fazla dronun aynı anda ve koordineli bir şekilde çalıştığı sistemdir.

UAV Swarm: *It is a system in which multiple drones operate simultaneously and in a coordinated manner.*

İHA Termal Görüntüleme: Dronlara entegre edilen termal kameralar sayesinde sıcaklık farklarını ölçen ve gece veya düşük ışık koşullarında uçuş yapabilen görüntüleme teknolojisidir.

UAV Thermal Imaging: *It is an imaging technology that measures temperature differences thanks to thermal cameras integrated into drones and can fly at night or in low light conditions.*

İHA Uzaktan Kumanda: İHA'yı yatay ve düşey ekseninde yönlendirme cihazıdır.

UAV Remote Control: *It is a device that guides the UAV in horizontal and vertical axis.*

İHA Yatay ve Dikey Hareket: Kamera sistemlerinde kullanılan özellikler. Pan, kameranın yatay yönde hareket etmesini sağlarken, tilt kameranın dikey yönde hareket etmesini sağlar.

UAV Horizontal and Vertical Movement: *Features used in camera systems. Pan allows the camera to move horizontally, while tilt allows the camera to move vertically.*

İha-Dron Başlangıç Noktası: İha-dron cihazının yerden havalandığı ilk lokasyondur.

UAV-Drone Starting Point: *It is the first location where the drone takes off from the ground.*

İhbar: Vakayı bildirme, bildirim, haber verme işlemidir.

Notification: *It is the process of reporting, notifying, informing about a case.*

İhtisas: Arama ve kurtarma hizmetlerinin yerine getirilmesi için oluşturulan branşlarda görev alan personelin özel yetenek, teknik bilgi ve beceri gerektiren alanlarda uzmanlaştığı dalı ifade eder.

Specialization: *It refers to the branch in which the personnel working in the branches created for the fulfillment of search and rescue services are specialized in areas requiring special skills, technical knowledge and skills.*

İhtisas Ekibi: Arama ve kurtarma hizmetlerinin yerine getirilebilmesi amacıyla özel yetenek, teknik bilgi ve beceri gerektiren branşlarda uzmanlaşmış personelden oluşan ekibi ifade eder.

Specialized Team: *It refers to the team consisting of personnel specialized in branches requiring special skills, technical knowledge and skills in order to perform search and rescue services.*

İhtiyaç İnalizi: Olası bir afet gerçekleşmeden önce, arama kurtarma faaliyetlerinin etkili bir şekilde yürütülebilmesi için ihtiyaç duyulacak insan gücü, ekipman, lojistik destek, ulaşım yolları, riskli bölgeler ile kapasitenin planlı bir şekilde tespit edilmesi ve eksiklerin belirlenmesi gibi unsurların önceden bilinmesi ve analiz edilmesidir.

Needs Assessment: *Before a possible disaster occurs, it is to know and analyze the elements such as manpower, equipment, logistic support, transportation routes, risky areas and capacity that will be needed for the effective execution of search and rescue activities in a planned manner and to identify the deficiencies.*

İhtiyati Eylem: Radyasyon acil durumlarında, radyoaktif salım gerçekleşmeden önce veya hemen sonrasında, ya da radyasyona maruz kalmadan önce, ciddi sağlık risklerini önlemek veya azaltmak amacıyla mevcut koşullar doğrultusunda alınan koruyucu tedbirlerdir.

Precautionary Action: *Protective measures taken before or immediately after a radiation emergency or exposure to radiation to prevent or reduce serious health risks according to current conditions.*

İhtiyati Eylem Bölgesi (İEB): Bir tesisin çevresinde, radyasyon acil durumu halinde dışarıdaki riskleri azaltmak amacıyla tesis koşulları dikkate alınarak, radyoaktif madde salımından önce veya hemen sonra uygulanacak acil koruyucu önlemlerin planlandığı ve düzenlendiği alandır.

Precautionary Action Zone: *An area surrounding a facility where emergency protective measures are planned and organized before or immediately after radioactive material release to reduce outdoor risks.*

İkaz ve Alarm Sistemi: Tehdit ve tehlikelere karşı halkı bilgilendirerek gerekli önlemlerin zamanında alınmasını sağlayan sistemdir.

Warning and Alarm System: *A system that informs the public about threats and hazards to ensure timely precautions.*

İkaz Yeleği: Görünürlüğü artırmak amacıyla kullanılan, genellikle fosforlu renkteki güvenlik yeleğidir.

Safety Vest: *A safety vest used to increase visibility, usually in a phosphorescent color.*

İkili İp Sistemi: Düşüş yükünü iki hatta dağıtarak güvenliğini artıran, özellikle karmaşık veya uzun rotalarda kullanılan iki ayrı iple yapılan tırmanış sistemidir.

Twin Rope System: *It is a climbing system with two separate ropes used especially on complex or long routes, which increases safety by distributing the fall load on two lines.*

İkinci Toplanma Alanı: Afet ve acil durumlarda, tehlikenin büyüklüğüne göre birincil toplanma alanından daha güvenli olan, kurtarma ekiplerinin yönlendirildiği güvenli bölgedir.

Secondary Assembly Area: *In disasters and emergencies, it is a safe area where rescue teams are directed, which is safer than the primary gathering area according to the magnitude of the danger.*

İkincil Afet: Bir afetin etkisi veya tetiklemesiyle meydana gelen diğer afet ve acil durum hallerini, ifade eder.

Secondary Disaster: Refers to other disasters and emergencies triggered or caused by the effects of a primary disaster.

İkincil Çarpışma Riski: Ulaştırma kazalarına müdahale ekipleri olay yerine ulaşmadan önce ya da olay yerinde çalışırken, başka bir aracın kaza bölgesine çarpma riskidir. Bu nedenle olay yeri çevresine yeterli mesafe gözetilerek reflektör, ışıklandırma ve uyarı levhaları önceden yerleştirilmeli, sürücülerin dikkatini çekecek şekilde gerekli tedbirler alınmalı.

Secondary Collision Risk: The risk of another vehicle crashing into the accident site before transportation accident responders arrive at the scene or while they are working at the scene. For this reason, reflectors, lighting and warning signs should be placed at a sufficient distance around the scene in advance and necessary measures should be taken to attract the attention of drivers.

İkincil Tehlikeler: Olaya müdahale esnasında ikinci bir afet, kaza, çökme, patlama vb. gibi durumların ortaya çıkma ihtimalidir.

Secondary Hazards: It is the possibility of a second disaster, accident, collapse, explosion, etc. during the response to the incident.

İkiye Katlanmış Bağlama: Sapanla taşıma işlemlerinde halatın ortadan katlanıp kendi üzerinden geçirilerek yükün bağlandığı, güvenli ve dengeli yük taşıma tekniğidir.

Double-folded Hitch: It is a safe and balanced load carrying technique in which the rope is folded in the middle and the load is tied by passing over itself in sling transportation operations.

İklim Değişikliği: Hem genel ortalama hem de 30 yıllık veya daha uzun dönemler itibarıyla istatistik olarak iklimde ortaya çıkan değişiklikler. Bu, yerkürenin doğal sürecinin veya harici kuvvetlerin etkilerine veya insan kaynaklı olarak atmosferde oluşan kalıcı değişimlere bağlı olarak değişmektedir.

Climate Change: Statistical changes in climate, both on an overall average and over periods of 30 years or more. This varies depending on the effects of the earth's natural processes or external forces or permanent changes in the atmosphere caused by man.

İklim Değişikliğine Uyum: İklim değişikliğinin zararlı etkilerinin önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması ve bu konuda ülke şartlarını da gözden geçirmek suretiyle uygun iç ve dış politikaların belirlenmesidir. Mevcut veya beklenen iklimsel uyarı veya bunların etkilerine karşı doğal veya insani sistemlerin uyum sağlaması olarak da tanımlanmaktadır.

Climate Change Adaptation: Taking the necessary measures to prevent the harmful effects of climate change and determining appropriate domestic and foreign policies in this regard by reviewing the conditions of the country. It is also defined as the adaptation of natural or human systems against current or expected climatic warnings or their effects.

İkram Aracı: Afet bölgelerinde 7/24 sıcak çorba, yemek ve içecek dağıtımını yapan kurum, kuruluş, kişi ve sivil toplum kuruluşlarına ait mobil araçlardır.

Catering Vehicle: These are mobile vehicles belonging to institutions, organizations, individuals and non-governmental organizations that distribute hot soup, food and beverages 24/7 in disaster areas.

İl AFAD Merkezi: İllerde kurulan İl Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezini, ifade eder.

Provincial AFAD Center: The Provincial Disaster and Emergency Management Center established in provinces.

İl Afet ve Acil Durum Koordinasyon Kurulu: İlde meydana gelebilecek afet ve acil durumlara karşı hazırlık, müdahale ve iyileştirme faaliyetlerini planlamak, koordine etmek ve denetlemek amacıyla oluşturulan, ilgili kamu kurumları ve kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan karar alma ve uygulama kuruludur.

Provincial Disaster and Emergency Coordination Board: A decision-making and implementation board formed by representatives of relevant public institutions and organizations to plan, coordinate, and supervise preparedness, response, and recovery activities for disasters and emergencies that may occur in a province.

İl Müdürlüğü: AFAD'ın illerde taşra teşkilatı olarak görev yapan birimleri; İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleridir.

Provincial Directorate: AFAD's provincial branch units, known as Provincial Disaster and Emergency Directorates.

İlçe AFAD Merkezi: İlçelerde kurulan İlçe Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezini ifade eder.

District AFAD Center: The District Disaster and Emergency Management Center established in districts.

İleri Sürüş Teknikleri: Arama ve kurtarma personelinin donanımlı kurtarma araçlarını kullanırken özel manevra ve araç kontrol becerilerini kapsayan sürüş yöntemleridir.

Advanced Driving Techniques: Driving methods that include special maneuvering and vehicle control skills of search and rescue personnel while using equipped rescue vehicles.

İletişim Sorumlusu: Tüm iletişim süreçlerini kordineli bir şekilde yöneten kişidir.

Communication Officer: The person who manages all communication processes in a coordinated manner.

İlk Değerlendirme Ekibi: Afet haberi alındıktan sonra en yakın birimden etkilenen bölgeye yönlendirilen, afetin büyüklüğü, türü ve etkilenen kişi sayısı gibi ilk bilgileri karar alıcılara ileterek müdahale şekli ve ölçeğinin belirlenmesine yardımcı olan ekiptir.

Initial Evaluation Team: A team dispatched from the nearest unit after disaster notification to the affected area to gather initial information on disaster size, type, and affected population, helping decision-makers determine the intervention method and scale.

İlk Ekip: Olay yerine ilk ulaşan, durumu değerlendiren, kazazedelere ilk müdahaleyi yapan profesyonel görevlilerdir. Genellikle AFAD, polis, itfaiye, jandarma veya sağlık ekiplerinden oluşur. Alanın güvenliğini sağlayarak diğer ekipleri yönlendirirler.

First Response Team: They are professional officers who are the first to arrive at the scene, assess the situation and make the first intervention to the survivors. They usually consist of AFAD, police, fire brigade, gendarmerie or health teams. They ensure the security of the area and direct other teams.

İlk Gözlem Raporu: Olay yerine ilk ulaşan ekip tarafından hazırlanan ve bölgenin genel durumu, mevcut riskler, hava koşulları ve acil ihtiyaçlar hakkında ön bilgi sunan hızlı değerlendirme raporudur. Müdahale stratejisinin belirlenmesinde ilk adımı oluşturur.

First Observation Report: It is a rapid assessment report prepared by the first team to arrive at the scene and provides preliminary information on the general situation of the area, existing risks, weather conditions and urgent needs. It constitutes the first step in determining the response strategy.

İlk Müdahale Dronu: Acil durumlarda ilk müdahaleyi yapacak ekiplerin kullandığı dronlardır. Bu dronlar tıbbi malzeme taşımak, araziyi taramak ve bilgi toplamak için kullanılır.

First Response Drone: *These are drones used by first responders in emergencies. These drones are used to carry medical supplies, scan the terrain and gather information.*

İlk Müdahale Ekipleri: Olay bölgesinde keşif-tespit, bomba imha, olay yeri güvenlik, arama kurtarma, dekontaminasyon, itfaiye ve acil sağlık hizmetlerini yürüten ekiplerdir.

First Responders: *These are the teams that carry out reconnaissance-detection, bomb disposal, crime scene security, search and rescue, decontamination, fire brigade and emergency health services in the incident area.*

İlk Yardım: Herhangi bir kaza ya da yaşamı tehlikeye düşüren bir durumda, sağlık görevlilerinin tıbbi yardımı sağlanıncaya kadar, hayatın kurtarılması ya da durumun daha kötüye gitmesini önleyebilmek amacıyla olay yerinde, tıbbi araç gereç aranmaksızın mevcut araç ve gereçlerle yapılan ilaçsız uygulamalardır.

First Aid: *In the event of an accident or a life-threatening situation, until the medical assistance of paramedics is provided, these are non-medical applications made with existing tools and equipment without seeking medical equipment at the scene in order to save life or prevent the situation from worsening.*

İlk Yardım Çantası: İlk müdahale çantası, acil durumlarda temel sağlık hizmetlerini sağlamak için kullanılan bir ekipman setidir.

First Aid Kit: *A first responder kit is a set of equipment used to provide basic health services in emergencies.*

İlk Yardım Sorumlusu: Afet sonrası ilkyardım süreçlerini yöneten kişidir.

First Aid Officer: *The person who manages first aid processes after a disaster.*

İlmek: İpin kendi üzerinde katlanarak oluşturduğu, sabit veya ayarlanabilir halka şeklindeki düğüm yapısıdır.

Loop Knot: A fixed or adjustable ring-shaped knot structure formed by the rope folding over itself.

İltihap: Dokuların yaralanma, patojenler veya tahriş edici maddelere karşı geliştirdiği, acı, şişlik, kızarıklık ve yüksek ateş gibi belirtilerle kendini gösteren savunma tepkisidir.

Inflammation: A defensive response of tissues to injury, pathogens, or irritants, characterized by symptoms such as pain, swelling, redness, and fever.

İmdat Çekici: Araç içinde veya raylı sistemlerde camları kırmak ya da emniyet kemeri kesmek amacıyla kullanılan, acil durumlar için tasarlanmış özel el aletidir. Özellikle sıkışmalı kazalarda içerde kalan kişilerin tahliyesinde kullanılır.

Emergency Rescue Tool: It is a special hand tool designed for emergency situations, used for breaking windows or cutting seat belts in vehicles or rail systems. It is especially used for the evacuation of trapped persons in pinch accidents.

İmdat Freni: Raylı sistemlerde trenin acil durumlarda durdurulması için yolcu ya da mürettebat tarafından manuel olarak çalıştırılabilen fren mekanizmasıdır. Acil durumlarda ani duruş sağlar ancak kötüye kullanımı sistemsel riskler doğurabilir.

Emergency Brake: In rail systems, it is a brake mechanism that can be operated manually by passengers or crew to stop the train in emergencies. It provides a sudden stop in emergencies, but its misuse may cause systemic risks.

İniş Hızı: Su altına 75 feet/dakika inme hızıdır.

Landing Speed: It's 75 feet per minute underwater.

İniş Kontrol Cihazı: Dağcılıkta veya teknik inişlerde, ip üzerinde -kontrollü bir iniş yapmayı sağlayan mekanik cihazdır. Hızlı veya dengesiz inişi önleyerek kullanıcıya güvenli bir iniş deneyimi sunar. Genellikle tırmanış ve mağaracılık operasyonlarında kullanılır.

Descent Control Device: It is a mechanical device that enables a controlled descent on a rope in mountaineering or technical descents. It provides a safe descent experience to the user by preventing fast or unstable descent. It is generally used in climbing and caving operations.

İniş Sabitleyici: İple iniş yapılacak noktada ipin güvenli şekilde sabitlenmesini sağlayan, genellikle ankraj veya doğal sabit noktaya bağlanan sistemdir.

Descent Anchor: *It is a system that ensures that the rope is securely fixed at the point where the rappel is to be made, usually anchored or connected to a natural fixed point.*

İniş ve Tırmanış Ekipmanları: Dikey yüzeylerde (enkaz, kaya, bina vb.) kontrollü hareket için kullanılan; karabinalar, makaralar, emniyet kemerleri ve özel ip sistemlerini içeren teknik malzeme setidir.

Rappelling and Climbing Equipment: *It is a set of technical equipment including carabiners, pulleys, safety belts and special rope systems used for controlled movement on vertical surfaces (debris, rocks, buildings, etc.).*

İnsani İhtiyaç Belirleme Formu: Afetten etkilenen bireylerin barınma, gıda, su, sağlık, hijyen ve psikososyal ihtiyaçlarını tespit etmek için kullanılan detaylı formdur.

Humanitarian Needs Assessment Form: *It is a detailed form used to identify the shelter, food, water, health, hygiene and psychosocial needs of individuals affected by the disaster.*

İnsani Yardım: Afet, savaş, salgın hastalık, kıtlık gibi olağanüstü durumlar nedeniyle temel yaşam ihtiyaçlarını karşılayamayan birey veya topluluklara, hayatta kalmalarını sağlamak ve insan onurunu korumak amacıyla yapılan yardımlardır. Bu yardımlar gıda, su, barınma, sağlık hizmetleri, arama kurtarma ve psikososyal destek gibi alanları kapsar. İnsani yardım tarafsızlık, bağımsızlık ve ayırım gözetmeme ilkelerine dayanır ve siyasi, askeri yada ekonomik çıkar gözetmeden yapılır.

Humanitarian Aid: *Disasters are aids provided to individuals or communities who are unable to meet their basic living needs due to extraordinary situations such as war, epidemics, famine, etc. in order to ensure their survival and protect human dignity. This assistance covers areas such as food, water, shelter, health services, search and rescue and psychosocial support. Humanitarian assistance is based on the principles of impartiality, independence and non-discrimination and is provided without political, military or economic interest.*

İnsektisit: Böcek zararını önlemek veya azaltmak için tasarlanmış madde veya madde karışımıdır. Bunların bazıları (organofosfatlar, karbamatlar) insanlar için toksiktir.

Insecticide: A substance or mixture of substances designed to prevent or reduce insect damage. Some of these (organophosphates, carbamates) are toxic to humans.

İnsidans: Belirli bir popülasyonda, belirli bir dönemde başlayan yeni hastalık vakalarının veya hastalanan kişilerin sayıdır. Genellikle oran olarak ifade edilir.

Incidence: The number of new cases of disease or the number of people who become ill in a given population in a given period. It is usually expressed as a proportion.

İntikal: Arama ve kurtarma operasyonlarında ekiplerin, ekipmanların ve lojistik kaynakların afet bölgesine hızlı ve organize şekilde ulaştırılması sürecidir.

Deployment: It is the process of rapid and organized delivery of teams, equipment and logistic resources to the disaster area in search and rescue operations.

İntikal Planı: Arama ve kurtarma ekiplerinin olay yerine veya olay yerinden başka bir yere güvenli ve hızlı bir şekilde ulaşmalarını sağlamak için hazırlanan bir planlamadır.

Deployment Plan: A plan prepared to ensure safe and rapid access for search and rescue teams to and from the incident site.

İnvertör: Elektrik enerjisini bir formdan diğerine (genellikle DC'den AC'ye) dönüştüren cihazdır.

Inverter: A device that converts electrical energy from one form to another (usually DC to AC).

İp: Arama kurtarma, dağcılık ve yüksekte çalışma faaliyetlerinde yük taşıma, iniş-çıkış, sabitleme ve tahliye işlemleri için kullanılan, yüksek mukavemetli örgü malzemedir.

Rope: It is a high-strength mesh material used for load carrying, descent-ascent, stabilization and evacuation operations in search and rescue, mountaineering and working at height activities.

İp Çekme Sistemi: Özellikle yük ya da kişilerin yukarı çekilmesinde kullanılan, iplerin daha kolay ve kontrollü çekilmesini sağlayan el tipi yardımcı sistemdir.

Rope Pulling System: It is a hand-held auxiliary system used especially for pulling up loads or people, allowing easier and more controlled pulling of ropes.

İp Gerginlik Ölçer (Dinamometre): Kurtarma çalışmalarında kullanılan halatların ve emniyet sistemlerinin çekme kuvvetlerini ölçmeye yarayan bir araçtır.

Rope Tension Meter (Dynamometer): It is a tool for measuring the pulling forces of ropes and safety systems used in rescue operations.

İp Kesici: Acil durumlarda hızlı müdahale edebilmek için özel bıçak veya makas şeklinde tasarlanmış ip kesme ekipmanıdır.

Rope Cutter: It is a rope cutting equipment designed in the form of special knives or scissors for quick intervention in emergency situations.

İp Manevrası: İple erişim operasyonlarında yapılan yön değiştirme, düşümler veya geçiş tekniklerini kapsayan genel terimdir.

Rope Maneuver: It is the general term for any change of direction, knotting or traversing techniques used in rope access operations.

İp Merdiven: Yüksek duvar, kaya veya dikey alanlarda iniş-çıkış için kullanılan, taşınabilir ve hafif merdivendir.

Rope ladder: It is a portable and lightweight ladder used for ascent and descent on high walls, rocks or vertical areas.

İp Sedyeler: İp veya özel bağlama sistemleriyle donatılmış, yaralıların enkaz altı, dik yamaç, dar geçit gibi erişimi zor alanlardan güvenli şekilde tahliye edilmesini sağlayan özel taşıma ekipmanlarıdır.

Rope Stretchers: Special transport equipment equipped with ropes or special harness systems used for safely evacuating injured persons from difficult-to-access areas like under rubble, steep slopes, or narrow passages.

İp Taşıma Çantası: İplerin yüksek sıcaklık, sürtünme veya güneş ışığı gibi dış etkenlerden korunması için özel kaplamalı, ısıya dayanıklı taşıma çantasıdır.

Rope Carrying Bag: Heat resistant carrying case with special coating to protect the ropes from external factors such as high temperature, friction or sunlight.

İp Toplama: Kurtarma operasyonlarında veya inişlerde kullanılan, ipin geri çekilerek sistemin toplanmasıdır.

Rope Retrieval: *It is used in rescue operations or landings, where the rope is pulled back to collect the system.*

İp Transferi: Bir ipten diğerine güvenli bir şekilde geçiş yapmayı sağlayan teknik. Yüksekte çalışmalarda ve mağaracılıkta kullanılır.

Rope Transfer: *A technique that allows safe passage from one rope to another. Used for working at heights and in caving.*

İp Tuttucu: İp sistemlerinin sabitlenmesini sağlayan güvenli bağlantı noktasıdır. Doğal (kaya, ağaç) ya da yapay (çelik kazık, sabit bağlantı ekipmanları) yüzeylere kurularak emniyet sisteminin temelini oluşturur. Düşüşlerin önlenmesi ve iniş/çıkış emniyeti için kullanılır.

Rope Anchor: *It is a secure anchor point that provides anchoring of rope systems. It forms the basis of the safety system by being installed on natural (rock, tree) or artificial (steel pile, fixed connection equipment) surfaces. It is used for fall prevention and ascent/descent safety.*

İple Kurtarma: Arama ve kurtarma operasyonlarında, iple erişim teknikleri kullanılarak yüksek irtifa, derin kuyu, enkaz veya doğal afet bölgelerindeki mahsur kalmış kişilerin güvenli şekilde tahliye edilmesi işlemidir.

Rope Rescue: *In search and rescue operations, it is the process of safely evacuating people trapped in high altitude, deep wells, debris or natural disaster areas using rope access techniques.*

İpli İniş: Dik yüzeylerden, kaya, bina veya mağara duvarlarından güvenli bir şekilde aşağı iniş yapmayı sağlayan ip tekniğidir. Arama kurtarma, dağcılık ve mağaracılık operasyonlarında kullanılır. Özel emniyet sistemleriyle desteklenerek güvenlik sağlanır.

Rope Descent: *It is a rope technique that allows safe descent from steep surfaces, rocks, buildings or cave walls. It is used in search and rescue, mountaineering and caving operations. Safety is ensured by supporting with special safety systems.*

İpte Acil Kurtarma: Acil kurtarma operasyonlarında ip üzerinden, kayan veya tehlikede olan bir kişiyi hızlıca yukarı çekmek veya güvenli bir noktaya taşımak için uygulanan tekniktir.

Emergency Rope Rescue: A technique used in emergency rescue operations to quickly pull a person who is sliding or in danger up or transport them safely to a secure point using ropes.

İRAP: İl Afet Risk Azaltma Planı

Provincial Disaster Risk Reduction Plan: Provincial Disaster Risk Reduction Plan

İRATA: Yüksek yapı ve endüstriyel ortamlarda iple güvenli erişim sağlayan personelin eğitim ve sertifikasyonunu yöneten uluslararası otoritedir.

İRATA: It is the international authority governing the training and certification of personnel providing rope safety access in high-rise construction and industrial environments.

İrtibat Noktası: Arama ve kurtarma operasyonlarında farklı ekipler veya kurumlar arasındaki koordinasyonu sağlamak için belirlenmiş fiziksel veya sanal haberleşme merkezidir.

Contact Point: It is a physical or virtual communication center designated to ensure coordination between different teams or institutions in search and rescue operations.

İrtibat Yetkilisi: Operasyonlarda farklı kurumlar (AFAD, UMKE, itfaiye vb.) arasında bilgi akışını ve eşgüdümü sağlamakla görevli yetkili personeldir.

Liaison Officer: Authorized personnel in charge of ensuring information flow and coordination between different institutions (AFAD, UMKE, fire brigade, etc.) during operations.

İrtifa: Deniz seviyesine göre dikey yüksekliği ifade eder. Arama kurtarma çalışmalarında (özellikle dağ ve hava operasyonlarında) ekip güvenliği, oksijen seviyesi ve operasyon planlaması için kritik veridir.

Altitude: It refers to the vertical height relative to sea level. It is critical data for team safety, oxygen level and operation planning in search and rescue operations (especially in mountain and air operations).

İrtifa Dalışı: Deniz seviyesinden 300 metreden (1000 feet) daha yüksek rakımlarda bulunan göllerde veya su kütlelerinde yapılan sportif ya da teknik dalış türüdür.

Altitude Diving: *It is a type of sportive or technical diving in lakes or bodies of water at altitudes higher than 300 meters (1000 feet) above sea level.*

.....

İrtifa Sabitleme: Dronun belirli bir yükseklikte sabit kalmasını sağlayan özelliktir.

Altitude Hold: *It is the feature that allows the drone to remain stable at a certain height.*

.....

İskandil: Deniz, göl veya nehir gibi su kütlelerinin derinliğini ölçmekte kullanılan araç veya yöntemdir.

Plumb Line: *A tool or method used to measure the depth of bodies of water such as seas, lakes or rivers.*

.....

İskeleden Suyu Giriş Tekniği: Balık adamların suya giriş tekniklerindendir. Tüm malzemeler kuşandıktan sonra platformun suya giriş noktasının ucuna gelinir ve bir elle maske ve regülatör diğer elle göbek üzerinde BS bağlantısı ile konsol ve ahtapot tutulur, karşıya bakarak ileri büyükçe bir adım atılarak suya inilen tekniktir.

Giant Stride Entry Technique: *It is one of the techniques of fishermen in the water. After all the materials are equipped, the end of the platform's entry point into the water is reached and the mask and regulator are held with one hand and the console and octopus are held with the BS connection on the belly with the other hand and it is a technique that descends into the water by taking a large step forward while looking across.*

.....

İstasyon: Arama kurtarma faaliyetlerinin yürütüldüğü; komuta merkezi, tıbbi destek ve lojistik üssün bulunduğu geçici saha karargahıdır.

Station: *It is the temporary field headquarters where search and rescue activities are conducted and where the command center, medical support and logistics base are located.*

.....

İstimval: Afet ve acil durumlarda, kamu yararını korumak amacıyla devlet veya yetkili makamlar tarafından, taşınır malların geçici olarak kullanımını veya mülkiyetini, taşınmaz malların ise sadece geçici olarak kullanımını sağlayan zorlayıcı idari bir işlemidir. Bu işlemle, afet bölgelerinde hızlı müdahale, kurtarma, tahliye, barınma ve alt yapı hizmetlerinin sağlanması için gerekli kaynakların el değiştirmesi veya kullanımını sağlar.

Requisition: *In disasters and emergencies, it is a coercive administrative action taken by the state or competent authorities in order to protect the public*

interest, which enables the temporary use or ownership of movable property and only the temporary use of immovable property. With this process, it enables the transfer or use of resources necessary for rapid response, rescue, evacuation, shelter and infrastructure services in disaster areas.

İş Kazası: Arama ve kurtarma faaliyetleri sırasında arama ve kurtarma personelinin veya gönüllülerin yaralanması veya ölmesi sonucu oluşan bir durumdur.

Work Accident: Injury or death of search and rescue personnel or volunteers during search and rescue activities.

İşaret Dili: Anlamı karşı tarafa iletmek için görsel kanalı kullanan dillere verilen addır. El işaretlerinin (manual) yanında el dışı işaretler (non-manual) ile ifade edilirler.

Sign Language: It is the name given to languages that use visual channels to convey meaning to the other party. In addition to manual signs, they are also expressed by non-manual signs.

İşaret Fişegi: Patlama olmaksızın yoğun bir ışık ve ısı oluşumunu sağlayan piroteknik bir araçtır.

Flare Gun: It is a pyrotechnic device that generates intense light and heat without explosion.

İşaret Fişegi Tabancası: Görsel acil durum sinyali göndermek için kullanılan, belirli renklerde alev veya duman çıkaran fişeklerin ateşlenmesini sağlayan tabancadır.

Flare Gun: A gun used to send a visual emergency signal, firing flares that produce flames or smoke of specific colors.

İşaretleme / Sinyalizasyon: Afet ve acil durum müdahalelerinde, ekipler arasında iletişimi sağlamak için kullanılan görsel ve işitsel sinyal sistemleridir. Bu sistem; el feneri sinyalleri, bayraklar, sesli düdükler veya telsiz çağrıları gibi farklı yöntemleri içerebilir. Acil durumlarda hızlı ve etkili bir bilgi aktarımı sağlamak amacıyla kullanılır.

Signaling: Visual and auditory signaling systems used in disaster and emergency response to ensure communication between teams. This system may include different methods such as flashlight signals, flags, loud whistles or radio calls. It is used to provide fast and effective information transfer in emergencies.

İşletici: Bir tesisi işletmek üzere Nükleer Düzenleme Kurumu (NDK) tarafından yetkilendirilmiş tüzel kişidir.

Operator: *A legal entity authorized by the Nuclear Regulatory Authority (NDK) to operate a facility.*

İtaat Eğitim (K9): Köpeklerin sahipleri ile disiplinli bir şekilde emir ve komuta zincirinde hareket etmelerini sağlayan eğitimidir.

Obedience Training (K9): “Dogs are trained in a disciplined manner with their owners in a chain of command education that enables them to act.”

İtfaiye: Yangın söndürme işlemi ve bu işlemi yapan kuruluşa verilen genel addır. Ayrıca bütün arama kurtarma operasyonlarını yürütebilecek nitelikteki ekiplerdir.

Fire Brigade: *The organization responsible for extinguishing fires and also capable of conducting all kinds of search and rescue operations.*

İtfaiye Merdiveni: Yangın ve acil durumlarda binaların yüksek katlarına ulaşmak veya insanları kurtarmak için itfaiye ekipleri tarafından kullanılan taşınabilir veya araç üzerine monte edilmiş hidrolik sistemli merdivendir.

Fire Brigade Ladder: *A portable or vehicle-mounted hydraulic ladder used by fire brigade teams to reach high floors of buildings or rescue people during fires and emergencies.*

İtfaiye Su Verme Bağlantısı: Yangın hidrantlarına veya binalardaki yangın su sistemine İtfaiye aracından su bağlamak için kullanılan bağlantı noktalarıdır.

Fire Department Connection: *Connection points used to connect water from the fire truck to fire hydrants or the fire water system in buildings.*

İtfaiyeci Çizmesi / Botu: En 15090 CE 0193 EN ISO 20345:2004 + A1:2007 SRA SB P CI E standartlarına uygun olarak deri veya kauçuk malzemelerden imal edilmiş personelin ayağını ve ayak bileğini konvektif ısıya, sıvı döküntülerine, yabancı cisim batmasına ve elektrikakımına karşı koruyan bot veya çizme şeklindeki ekipmanlardır.

Firefighter Boots: *En 15090 CE 0193 EN ISO 20345:2004 + A1:2007 SRA SB P CI E leather or rubber materials in accordance with the standards manufactured to convectively heat the foot and ankle of the personnel, liquid spills, foreign body stings and electrical equipment in the form of boots or boots that protect against the current.*

İtfaiyeci Eldiveni: Para aramid, kevler, alev almaz deri gibi malzemelerden imal edilmiş aleve ve yüksek ısıya karşı personelin elini ve bileğini korumaya yarayan eldivenlerdir.

Firefighter gloves: *Money is made of materials such as aramid, kevler, non-flammable leather manufactured flame and high temperature resistant personnel gloves to protect your hand and wrist.*

İtfaiyeci Kaskı: Alev almaz ve yüksek sıcaklığa dayanıklı kompozit veya termoplastik, darbeye, ısıya ve basınca karşı dayanıklı malzemelerden imal edilmiş itfaiye personelinin başını yüksek sıcaklık ve darbelere karşı koruyan şapkadır. Ayrıca kaska monte yüz korumaya yarayan vizör ve ense korumaya yarayan enselik kısmı bulunmaktadır.

Firefighter Helmet: *Flame retardant and high temperature resistant composite orthermoplastic, impact, heat and pressure resistant made of materials made of fire brigade personnel's headis a hat that protects against high temperatures and impacts. Also a helmet-mounted visor for face protection and there is a nape to protect the nape.*

İtfaiyeci Usulu Taşıma Yöntemi: Yaralı veya hasta bir kişiyi tek kişi tarafından sırtına alınarak taşınmasıdır. Yaralı kişi koltuk altlarından tutularak sırta alınır ve taşıma işlemi başlatılır. Bu yöntem, kısa mesafelerde veya acil durumlarda kullanılabilir ve hızlı taşıma gerektiren durumlarda etkili olur. Ancak, tek başına yapılan taşıma, yaralının sabitlenmesi ve güvenliği açısından daha dikkatli yapılmalıdır.

Fireman's Carry: *It is the transportation of an injured or sick person on the back by a single person. The injured person is taken on the back by grasping the armpits and the transportation process is started. This method can be used over short distances or in emergencies and is effective in situations requiring rapid transportation. However, solo transportation should be done more carefully in terms of stabilization and safety of the injured person.*

İtlaf: Afet sonrası hastalık taşıyan hayvanların ya da tehlike arz eden ürünlerin kontrollü şekilde yok edilmesidir.

Culling: *Controlled destruction of diseased animals or dangerous products after a disaster.*

İyileştirme: Afet ve acil durum sebebiyle bozulan hayatın normalleştirilmesine yönelik faaliyetler ve yeniden yapılanmadır.

Improvement: *Activities aimed at normalizing life disrupted due to disasters and emergencies and reconstruction efforts.*

İyon Hareketlilik Spektrometresi: Çok düşük konsantrasyondaki kimyasalların oluşturduğu kirliliğin tespit edilmesinde kullanılan teknolojidir.

Ion Mobility Spectrometer: *It is the technology used to detect pollution caused by very low concentrations of chemicals.*

.....

İyonlaştırıcı Olmayan Radyasyon: Maddeyle etkileşime girerken atom veya moleküllerden elektron koparmayan, yani iyonlaşmaya neden olmayan düşük enerjili radyasyon türüdür. Genellikle radyo dalgaları, mikrodalgalar, görünür ışık, kızılötesi ve ultraviyole ışınları bu gruba girer. İyonlaştırıcı olmayan radyasyon, genellikle hücrelerde iyonizasyon oluşturmaz ancak uzun süreli veya yoğun maruziyetlerde ısınma veya diğer biyolojik etkiler yapılabilir.

Non-Ionizing Radiation: *A type of low-energy radiation that does not remove electrons from atoms or molecules and therefore does not cause ionization. Examples include radio waves, microwaves, visible light, infrared, and ultraviolet rays. While it usually does not cause ionization in cells, long-term or intense exposure may cause heating or other biological effects.*

.....

İyonlaştırıcı Radyasyon: Maddeyle etkileşime girerek atom veya moleküllerden elektron kopararak iyonlar oluşturabilen yüksek enerjili radyasyon türüdür. Bu radyasyon türü, hücrelere zarar verebilir, genetik yapıyı etkileyebilir ve yüksek dozlarda sağlık sorunlarına yol açabilir. Radyoaktif maddeler, X-ışınları ve gama ışınları iyonlaştırıcı radyasyon örneklerindendir.

Ionizing Radiation: *High-energy radiation that interacts with matter by removing electrons from atoms or molecules, creating ions. This type of radiation can damage cells, affect genetic material, and cause health problems at high doses. Examples include radioactive materials, X-rays, and gamma rays.*

.....

İyot Tableti: Acil durumlarda radyoaktif iyotun tiroit bezinde toplanmasını önlemek veya azaltmak üzere alınacak radyoaktif olmayan iyot bileşimidir.

Iodine Tablet: *A non-radioactive iodine compound to be taken in emergencies to prevent or reduce the accumulation of radioactive iodine in the thyroid gland.*

.....

İz Aralığı: Paralel tarama yönteminde arama ekipleri, araçları veya köpeklerin bitişik geçiş hatları arasındaki mesafeyi ifade eden ve arama etkinliğini belirleyen temel ölçüdür.

Track Spacing: *In the parallel scanning method, the distance between adjacent passage lines of search teams, vehicles or dogs is the main measure of search efficiency.*

.....

İz Sürme: Köpeğin, yerde bulunan koku izlerini adım adım takip ederek kayıp kişiye ulaşmasını sağlayan yöntemdir. Burunlarını yere yakın tutarak çalışırlar ve genellikle kaybolan kişinin attığı adımları ve geçtiği güzergahı izlerler. Şehir ortamlarında ve kırsal alanlarda kullanılır.

Tracking: *It is a method that allows the dog to find the missing person by following the scent trails on the ground step by step. They work by keeping their noses close to the ground and usually follow the steps and routes taken by the missing person. It is used in urban and rural areas.*

İz Takip: Arama kurtarma çalışmalarında kayıp ya da mahsur kalmış kişilerin yerinin belirlenmesi amacıyla, geride bıraktığı ayak izi, koku, eşya, giysi, kırık dal, ezilmiş ot gibi izlerin dikkatlice takip edilmesidir. İz takibi, iz takip uzmanları, iz takip köpekleri ve çeşitli teknolojik araçlarla yürütülür. Bu yöntem özellikle ormanlık, dağlık ve engebeli alanlarda kayıpların bulunmasında önemlidir.

Trace Tracking: *In search and rescue operations, it is the careful tracking of traces such as footprints, odors, belongings, clothes, broken branches, crushed grass, etc. left behind by lost or trapped people in order to locate them. Tracking is carried out by tracking experts, tracking dogs and various technological tools. This method is especially important in finding missing persons in forested, mountainous and hilly areas.*

İz Takip Köpeği: Belirli bir kişiye ait alınan referans kokuyu kullanarak, kişinin bıraktığı fiziksel izleri ve temas noktalarını adım adım takip eden köpektir. İz takibi daha yere bağlı ve güzergah odaklı bir çalışmadır.

Tracking Dog: *It is a dog that uses the reference scent of a specific person to follow the physical traces and contact points left by the person step by step. Tracking is more location-based and route-oriented.*

İzleme: KBRN maddelerinin varlığını veya yokluğunu nitel veya nicel olarak belirleyen sürekli, periyodik veya gerekli görülen durumlarda gerçekleştirilen faaliyettir.

Monitoring: *It is a continuous, periodic or necessary activity that qualitatively or quantitatively determines the presence or absence of CBRN substances.*

İzleme Bıkkınlığı (K9): Köpeğin uzun süreli iz sürme çalışmaları sonucunda fiziksel veya zihinsel olarak yorgunluk yaşaması durumudur. Bu yorgunluk köpeğin motivasyonunu, dikkatini ve iz sürme performansını olumsuz etkileyebilir. Düzenli mola ve motivasyon destekleriyle önlenir.

Tracking Fatigue (K9): *This is when the dog experiences physical or mental fatigue as a result of prolonged tracking work. This fatigue can negatively*

affect the dog's motivation, attention and tracking performance. It can be prevented with regular breaks and motivational support.

.....

İzotermal Yanma: Yanma sürecinde ısı kaybı olmadan, sıcaklığın sabit kaldığı ve yanmanın bu şekilde devam ettiği teorik yanma modelidir. Enerjinin verimli kullanıldığı varsayılır, ancak pratikte tam olarak gerçekleşmez.

Isothermal Combustion: *A theoretical combustion model where burning occurs at a constant temperature without heat loss. It assumes efficient energy use but is not fully achievable in practice.*

.....

İzotop: Proton sayıları aynı nötron sayıları farklı olan atomlardır.

Isotope: *Atoms with the same number of protons and different numbers of neutrons.*

.....

İKİ

Jackstay Arama Tekniği: Su altı arama operasyonlarında, belirli bir alanın sistematik olarak taranması için iki sabit nokta arasına gerilen rehber halat (jackstay) ile yapılan düzenli arama yöntemidir. Bu teknik özellikle düşük görüş mesafeli sularda, batık cisimlerin veya kayıp kişilerin bulunmasında kullanılır.

Jackstay Search Technique: *In underwater search operations, it is a method of regular search with a guide rope (jackstay) stretched between two fixed points for systematic scanning of a specific area. This technique is used especially in low visibility waters to find sunken objects or missing persons.*

Jandarma Komando Arama Kurtarma Timleri (JAK): Ülke genelinde meydana gelen her türlü doğa ve insan kaynaklı afet ve olaylara müdahale eden, jandarma genel komutanlığına bağlı özel eğitilmiş arama kurtarma timleridir.

Gendarmerie Commando Search and Rescue Teams: *Gendarmerie Commando Search and Rescue Teams (JAK) are specially trained search and rescue teams affiliated to the Gendarmerie General Command that intervene in all kinds of natural and human-induced disasters and incidents occurring throughout the country.*

Jeneratör: Akaryakıt ile çalışan, mekanik enerjiyi elektrik enerjisine çeviren değişik güçlere sahip genellikle seyyar taşınabilir makinelerdir. Arama kurtarma faaliyetinde ekiplerin elektrik ihtiyacını karşılar.

Generator: *They are usually mobile portable machines with different powers that work with fuel oil and convert mechanical energy into electrical energy. They meet the electricity needs of the teams in search and rescue activities.*

Jeoloji: Yer kabuğu, fay hatları ve zemin yapısını inceleyerek afet risklerinin analizini yapan bilim dalıdır.

Geology: *It is the branch of science that analyzes disaster risks by examining the earth's crust, fault lines and soil structure.*

Jikle: Benzinli motorlarda soğuk havalarda ilk çalıştırmayı kolaylaştırmak için hava-yakıt karışımını düzenleyen mekanik parçadır.

Choke: *In gasoline engines, it is the mechanical part that regulates the air-fuel mixture to facilitate starting in cold weather.*

Jumar: Dağcılık ve kurtarma operasyonlarında ip üzerinde tek yönlü kilitleme özelliğiyle kullanıcının güvenli şekilde yukarı tırmanmasını sağlayan mekanik bir tırmanma aletidir.

Jumar: *It is a mechanical climbing tool that allows the user to climb up safely with its one-way locking feature on the rope in mountaineering and rescue operations.*

Jumarlı Makara: Dağcılıkta, ipli tırmanış sırasında, yukarıya doğru tırmanmak için kullanılan ve içinde serbest hareket eden bir dişli mekanizma bulunan bir emniyet ekipmanı türüdür. Bu mekanizma, tırmanıcının ip üzerinde güvenli bir şekilde yukarı tırmanmasını sağlarken, düşüş durumunda geri kaymayı engeller. Jumarlı makara, genellikle yukarı tırmanış, yamaçlarda ilerleme veya emniyetli geçişler için kullanılır ve ipi sabitleyen tek yönlü dişli sayesinde, tırmanıcı geri kaymadan ilerleyebilir.

Jumar Reel: *In mountaineering, it is a type of safety equipment used for climbing upwards during rope climbing and has a free-moving gear mechanism inside. This mechanism allows the climber to safely climb upwards on the rope, while preventing backsliding in the event of a fall. The jumar pulley is often used for upclimbing, traversing slopes or safety traverses and thanks to the one-way gear that secures the rope, the climber can move forward without backsliding.*

K9: K9, özel eğitim almış ve genellikle arama kurtarma operasyonlarında kullanılan köpeklerdir. Bu köpekler, doğal koku alma yetenekleri sayesinde enkaz altındaki veya geniş alanlardaki kayıp kişileri hızlı ve etkili şekilde bulmak için görevlendirilir. Zorlu arazilerde, afet bölgelerinde veya karanlık, dumanlı ve zor koşullarda çalışabilirler. İnsan hayatını kurtarmada kritik rol oynayan K9 ekipleri, hem zamandan hem de kaynaklardan tasarruf sağlar.

K9: *Specially trained dogs used primarily in search and rescue operations. These dogs utilize their natural scent detection abilities to quickly and effectively locate missing persons under rubble or across large areas, even in difficult terrain, disaster zones, or low visibility conditions.*

K9 Taşıma Kafesi: Arama kurtarma köpeklerinin güvenli, konforlu ve kontrollü bir şekilde nakledilmesini sağlayan, genellikle plastik veya alüminyumdan yapılmış korunaklı kafestir.

K9 Transport Cage: *A sheltered cage, usually made of plastic or aluminum, that provides safe, comfortable and controlled transport of search and rescue dogs.*

Kaba Sondalama: Kar tabakalarının ve çığ alanlarının hızlıca incelenmesi amacıyla yapılan, detaylı olmayan ve daha yüzeysel bir sondalama yöntemidir.

Rough Probing: *It is a less detailed and more superficial probing method to quickly survey snowfields and avalanche areas.*

Kablo Tamburu: Elektrikli ekipmanların uzatma kablolarını düzenli şekilde sarmak, taşımak ve açmak için kullanılan makaralı taşıma sistemidir.

Cable Drum: *It is a roller transport system used to wind, transport and unwind the extension cables of electrical equipment in an orderly manner.*

Kabul Edilebilir Risk: İnsanların veya toplumun, mevcut sosyal, ekonomik, politik, kültürel ve teknik koşullar dikkate alındığında, katlanabileceği kayıp ve zararın derecesidir.

Acceptable Risk: *It is the degree of loss and damage that people or society can bear, taking into account existing social, economic, political, cultural and technical conditions.*

Kabul ve Sevk Merkezi: Tahliye edilen halk için ilk kabulün, izlemenin, arındırmanın ve kaydın gerçekleştirildiği radyasyon açısından güvenli alandır.

Reception and Referral Center: *A radiation-safe area where initial reception, monitoring, decontamination and registration of the evacuated population takes place.*

Kaçak Yapı: Ruhsatsız veya imar mevzuatına aykırı olarak inşa edilmiş yapıdır.

Illegal Structure: *A structure built without a license or in violation of the zoning legislation.*

Kaçış Güzergahı: Tünel içindeki herhangi bir nokta ile tünel dışında emniyetli bağımsız bir alan arasında olası acil durum çıkışları ve tahliye tünellerini de içeren bağlantı tünelleridir.

Escape Route: *Connection tunnels, including possible emergency exits and evacuation tunnels, between any point inside the tunnel and a safe independent area outside the tunnel.*

Kaçış Rampası: Acil durumlarda, özellikle taşıtların fren sistemlerinin arızalanması sonucu kontrolünü kaybetmesi durumunda, aracın güvenli bir şekilde durdurulmasını sağlayan özel yapılmış yol bölümüdür. Genellikle yokuş aşağı inişlerde yer alır ve aracın hızını azaltmak veya durdurmak için kum, çakıl veya özel malzemelerle doldurulmuş geniş alanlardan oluşur. Kaçış rampaları, trafik kazalarını önlemek ve sürücü ile yolcuların güvenliğini artırmak amacıyla tasarlanmıştır.

Escape Ramp: A specially designed section of road intended to safely stop vehicles that have lost braking control, usually located on steep downhill slopes. These ramps are filled with gravel, sand, or other materials to slow and stop the vehicle, preventing accidents and protecting drivers and passengers.

Kaçış Uzaklığı: Bir mekân içinde en uzak noktada bulunan kişinin tahliye esnasında kendisine en yakın kat çıkışına kadar yürümek zorunda olduğu mesafesidir.

Escape Distance: This is the distance a person at the farthest point within a space must walk to the nearest exit during evacuation.

Kadavra Köpeği: İnsan vücudu kalıntılarını veya ölüm sonrası ortaya çıkan kokuları tespit etmek için özel eğitim almış köpeklerin yaptığı arama çalışmasıdır. Hem taze cesetler hem de eski kalıntılar üzerinde çalışabilirler. Köpekler, enkaz altında, ormanlık alanlarda ve su yüzeyi üzerinde yayılan bu kokuları algılayarak arama yapabilirler.

Cadaver Dog: It is a search by dogs specially trained to detect human remains or post-mortem odors. They can work on both fresh bodies and old remains. Dogs can search under debris, in forested areas and on the surface of water by detecting these odors.

Kafa Lambası: Arama ve kurtarma operasyonlarında, özellikle gece çalışmalarında veya kapalı alanlarda kullanılan, baret üzerine sabitlenen taşınabilir aydınlatma cihazıdır.

Head Lamp: It is a portable lighting device that is fixed on the hard hat and used in search and rescue operations, especially in night work or in confined spaces.

Kagir Yapı: Taş, tuğla veya betonarme ile inşa edilmiş geleneksel yapı türüdür.

Masonry Structure: It is a traditional type of building constructed with stone, brick or reinforced concrete.

Kaldırma Balonu: Su altında 10 kg'dan ağır nesneleri kaldırmak için kullanılan, sağlam muşamba ve naylondan yapılan, üzerinde kayışları ve doldurma boşaltma valfleri olan sağlam ve hava geçirmez bir balon veya paraşüttür.

Lifting Balloon: It is a sturdy and airtight balloon or parachute made of sturdy tarp and nylon, with straps and fill and drain valves, used for lifting objects weighing more than 10 kg under water.

Kaldırma Kancası: Kaldırma cihazlarının yükleri sıkıca kavrayıp kaldırması ve taşınması için tasarlanmış sapan ve zincirlerin bağlandığı aparatdır. Tek ve çift yönlü olabilirler.

Lifting Hook: *An attachment used on lifting devices to firmly grip, lift, and carry loads. It can be single or double directional and is connected to slings or chains.*

Kaldırma Yastıkları: Enkaz, moloz, araç veya diğer ağır malzemeleri kaldırmak için kullanılan, hava ile şişirilen ve yüksek basınca dayanıklı kauçuk veya plastikten yapılmış yastıklardır.

Lifting Pads: *They are cushions made of rubber or plastic, inflated with air and resistant to high pressure, used for lifting debris, rubble, vehicles or other heavy materials.*

Kalıcı Ajanlar: Belirli sıcaklık, basınç, rüzgâr şartlarında çevrede bir günden fazla kalabilen ajanlardır. Kalıcı ajanlara örnek olarak sülfür hardal (HD), levizit (L) ve VX gösterilebilir.

Permanent Agents: *Agents that can remain in the environment for more than a day under certain temperature, pressure and wind conditions. Examples of persistent agents include sulfur mustard (HD), levizite (L) and VX.*

Kalıcı Olmayan Ajanlar: Belirli sıcaklık, basınç, rüzgâr şartlarında çevrede bir günden daha az kalabilen ajanlardır. Kalıcı olmayan ajanlara örnek olarak sarin (GB) ve hidrojen siyanür (AC) gösterilebilir.

Non-Permanent Agents: *Agents that can remain in the environment for less than a day under certain temperature, pressure and wind conditions. Examples of nonpersistent agents are sarin (GB) and hydrogen cyanide (AC).*

Kalıcılık: Maddelerin kimyasal veya biyolojik bozunmaya karşı gösterdiği dirençtir. Kalıcılığı yüksek maddeler dekontaminasyon önlemleri alınmadığı takdirde uzun süreli kirliliğe neden olabilmektedir.

Permanence: *Resistance of substances to chemical or biological degradation. Substances with high persistence can cause long-term pollution if decontamination measures are not taken.*

Kalibrasyon: Belirlenmiş koşullar altında, doğruluğu bilinen bir ölçüm standardını veya sistemini kullanarak diğer test ve ölçüm aletinin doğruluğunun ölçülmesi ve sapmalarının belirlenmesi için yapılan işlemlerdir.

Calibration: *It is the process of measuring the accuracy and determining the deviations of other test and measuring instruments using a measurement standard or system of known accuracy under specified conditions.*

Kalkış Kazası: Uçağın kalkışı sırasında motor arızası, hava koşulları veya pilot hataları nedeniyle meydana gelen kazalardır.

Takeoff accident: *These are accidents that occur during take-off due to engine failure, weather conditions or pilot errors.*

Kalp Masajı: Kalbi duran bir kişiye, göğüs kemiği üzerine belirli ritim ve basınçla yapılan baskılar yoluyla yapay dolaşım sağlamak amaçlı hayati bir müdahaledir. Uygulama şekli; Hasta sert bir zemine yatırılır, göğüs kemiğinin ortasına iki el üst üste konur dirsekler düz tutularak vücut ağırlığı kullanılarak aşağı doğru bastırılır, göğüs 5-6 cm çökecek şekilde dakikada 100-120 ritmiyle bası uygulanır. Solunumda durmuşsa 30 kalp masajı + 2 suni solunum şeklinde devam edilir. İlk yardım temel yaşam desteği eğitimi almış kişiler tarafından yapılır.

Cardiac Massage: *It is a vital intervention to provide artificial circulation to a person whose heart stops by pressing on the sternum with a certain rhythm and pressure. Method of application; The patient is laid on a hard surface, both hands are placed on top of each other in the middle of the sternum, the elbows are kept straight and the body weight is pressed downwards using body weight, the chest is pressed with a rhythm of 100-120 per minute so that the chest collapses 5-6 cm. If breathing has stopped, 30 heart massage + 2 artificial respiration is continued. First aid is performed by persons trained in basic life support.*

Kama: Tahkimat sistemlerinde ana taşıyıcıları sıkıştırmak için kullanılan üçgen şeklinde parçalardır. Genelde çiftli takım olarak kullanılır, 5x10x30 cm ebatlarında ahşabın çapraz kesimiyle oluşturulur.

Kama: *They are triangular pieces used to compress the main carriers in support systems. Generally used as a double set, they are formed by cross-cutting 5x10x30 cm sized wood.*

Kamp: Dağ tırmanışı veya uzun süreli doğa yürüyüşleri sırasında sporcuların dinlenmek, barınmak ve gerekli hazırlıkları yapmak amacıyla kurdukları geçici yaşam alanlarıdır. Dağcılıkta kamp, sadece konaklama değil; aynı zamanda iklim koşullarına uyum sağlama, ekip toparlanması ve sonraki etaplara hazırlık için kritik bir aşamadır.

Camp: *They are temporary living spaces that athletes set up to rest, shelter and make the necessary preparations during mountain climbing or long-term trekking. In mountaineering, camping is not only accommodation; it is also a critical stage for adaptation to climatic conditions, team recovery and preparation for the next stages.*

Kamp Lambası: Arama, kamp veya gece çalışmaları sırasında geniş alanı aydınlatmak amacıyla kullanılan, çoğunlukla LED ve taşınabilir özellikte ışık kaynağıdır.

Camping Lantern: *It is a light source, mostly LED and portable, used to illuminate a large area during exploration, camping or night work.*

Kamp Ocağı: Gaz kartuşu veya sıvı yakıtla çalışan, açık alanda yiyecek veya içecek hazırlamak için kullanılan taşınabilir pişirme cihazıdır.

Camping stove: *A portable cooking appliance for outdoor food or beverage preparation, powered by a gas cartridge or liquid fuel.*

Kampet: Katlanabilir metal iskeletli, kumaş yüzeyli ve yerden yüksekte konaklama sağlayan kamp yatağıdır.

Camp Cot: *It is a camping bed with foldable metal frame, fabric surface and provides accommodation above the ground.*

Kan Zehirleyici Ajan: Vücuda girdikten sonra kan dolaşımını etkileyerek, hücrelerin oksijen taşıma kapasitesini azaltan veya engelleyen toksik kimyasal maddelerdir. Bu ajanlar, solunum sistemi ve dokularda zehirlenmeye yol açarak ciddi sağlık sorunlarına ve ölüme neden olabilir.

Blood Poisoning Agent: *Toxic chemical substances that enter the body and interfere with the blood circulation, reducing or blocking the oxygen-carrying capacity of cells. These agents cause poisoning in respiratory systems and tissues, potentially leading to severe health issues or death.*

Kanıt: Olay yeri, afet bölgesi veya kayıp şahıs arama alanında bulunan, olayın nasıl gerçekleştiğini, kayıp kişinin izini, yönünü veya durumunu belirlemeye yardımcı olan her türlü iz, bulgu, eşya veya görsel işitsel materyale kanıt denir. Bu bulgular hem arama kurtarma sürecinin yönlendirilmesinde hemde adli süreçlerde bilgi sağlayabilir. Arama kurtarma ekipleri delil tespiti ve delil karamasına karşı çalışmalarını dikkatle yürütürler.

Evidence: Evidence is any trace, finding, item or audiovisual material found at the scene, disaster area or missing person search area that helps to determine how the event took place, the trace, direction or condition of the missing person. These findings can provide information both in guiding the search and rescue process and in forensic processes. Search and rescue teams carry out their work carefully against evidence detection and evidence tampering.

.....

Kanyon: Nehir veya sel sularının aşındırmasıyla oluşmuş, derin ve dar vadiler şeklinde olan dik, dar, yamaç duvarı gibi doğal jeolojik oluşumdur.

Canyon: It is a natural geological formation such as a steep, narrow, slope wall in the form of deep and narrow valleys formed by the erosion of river or flood waters.

.....

Kanyon Kurtarma Operasyonu: Sarp nehir vadileri ve derin kanyonlarda mahsur kalan dağcılarının veya yürüyüşçülerin tahliyesi için uygulanan teknikler bütünüdür. Yüksek irtifa kurtarma ekipleri, dinamik halat sistemleri ve havadan destekli iniş teknikleri kullanır.

Canyon Rescue Operation: It is a set of techniques for the evacuation of climbers or hikers stranded in steep river valleys and deep canyons. High-altitude rescue teams use dynamic rope systems and aerial assisted descent techniques.

.....

Kapalı Alan Dalışı: Çeşitli amaçlarla mağara, kovuk, tünel batık vb. doğal veya yapay yapıların içine yapılan, dalış esnasında direk satha yükselme imkânı olmayan özel eğitim gerektiren dalışlardır.

Closed-Circuit Diving: For various purposes, caves, caverns, tunnels, wrecks, etc. These are dives into natural or artificial structures that require special training that do not have the opportunity to rise directly to the surface during the dive.

.....

Kapalı Alandan Kurtarma: Dar ve tehlikeli alanlarda mahsur kalan kişilerin kurtarılması için yapılan özel operasyonlardır. Kanalizasyon, tank, silo gibi dar ve riskli ortamlarda uygulanır.

Confined Space Rescue: These are special operations for rescuing people trapped in narrow and dangerous areas. It is applied in narrow and risky environments such as sewers, tanks and silos.

.....

Kapalı Borudan Kurtarma: Dar kanalizasyon ve su boruları ile sulama tünelleri gibi uzun ve dar alanlarda mahsur kalan kişilerin tahliyesi için özel ekipmanların kullanıldığı kurtarma operasyonudur. Operasyonda hava besleme sistemleri, mini kameralar ve kompresörle genişletilebilen sedyeler kullanılır. Ayrıca, oksijen seviyesi sürekli izlenerek operasyonun güvenliği sağlanır.

Rescue from Closed Pipe: A rescue operation involving the evacuation of trapped individuals from narrow, confined spaces such as sewer pipes or irrigation tunnels. Specialized equipment including air supply systems, mini cameras, and expandable stretchers with compressors are used, with continuous oxygen level monitoring to ensure safety.

Kapalı Devre Solunum Cihazı: Zehirli gaz veya oksijensiz ortamlarda solunum desteği sağlamak için kullanılan cihazdır. Kullanıcının soluduğu hava filtrelenerek tekrar kullanılır.

Closed-Circuit Breathing Apparatus: It is a device used to provide respiratory support in toxic gas or oxygen-free environments. The air inhaled by the user is filtered and reused.

Kapalı Devre-Yeniden Soluma Sistemi: Kabarcıksız soluma, her derinlikte solumaya en uygun gaz karışımını dalıcıya sunan ve dalıcıya verimli gaz kullanımı sağlayan ekipmandır.

Closed-Circuit Rebreather System: Bubble-free breathing is the equipment that provides the diver with the most suitable gas mixture for breathing at each depth and provides efficient gas utilization to the diver.

Kapalı Kaynak: Kullanım ve çevre koşullarından etkilenmeyecek ve sızdırma yapmayacak şekilde bir kapsül içerisine alınmış radyoaktif madde bulunduran radyasyon kaynağıdır.

Sealed Source: It is a radiation source containing radioactive material enclosed in a capsule so as not to be affected by usage and environmental conditions and not to leak.

Kapalı Palet: Suda yüzmeye yardımcı olmak için ayaklara giyilen; kauçuk, plastik veya bu malzemelerin kombinasyonlarından yapılmış, su sporları faaliyetlerinde kullanılan bir dalış ekipmanıdır.

Closed Heel Swim Fins: It is a diving equipment used in water sports activities, made of rubber, plastic or combinations of these materials, worn on the feet to help swimming in the water.

Kapalı Yol Uyarı Sistemi: Afet veya kazadan sonra ulaşım yollarının kapanması halinde, müdahale ekiplerine otomatik olarak uyarı gönderen sistemdir. Alternatif yol planlaması için önemlidir.

Intense Alert: *It is a system that automatically sends warnings to response teams in case of transportation road closures after a disaster or accident. It is important for alternative road planning.*

Kapalı/Kısıtlı Alan: Giriş ve çıkışı zor, hacim veya hava sirkülasyonu yetersiz olan; içinde çalışmanın veya kurtarma operasyonlarının sınırlı ve riskli olduğu alanlardır.

Confined/Restricted Space: *An area with limited entry and exit points, insufficient volume or air circulation, where working or conducting rescue operations is restricted and risky.*

Kapasite Bozucu Ajan: Geçici ve ölümcül olmayan etkileriyle kişide zihinsel ve psikolojik bozukluklara yol açan kimyasal maddelerdir. Maruz kalan kişinin davranışlarını etkileyerek geçici süreyle etkisiz kalmasına neden olur. En bilinen örnekleri 3-Kvinüklidinil Benzilat (BZ) ve Liserjik Asit Dietilamid (LSD)'dir.

Incapacitating Agent: *Chemical substances that cause temporary and non-lethal mental and psychological impairments. Exposure affects the individual's behavior, rendering them temporarily incapacitated. Well-known examples include 3-Quinuclidinyl Benzilate (BZ) and Lysergic Acid Diethylamide (LSD).*

Kapı Açma Takımı: Arama kurtarma veya acil durumlarda kapalı kapılara erişim sağlamak için kullanılan çekiç, levye, kesici gibi aletlerden oluşan çok parçalı settir.

Door Opening Kit: *A multi-piece set of tools such as hammers, crowbars and cutters used for search and rescue or to gain access to closed doors in emergency situations.*

Kapı ve Pencere Tahkimatı: Hasarlı yapı girişlerinde veya pencerelerinde olası çökmeleri önlemek amacıyla oluşturulan ahşap destek ve güçlendirme düzenekleridir.

Door and Window Fortifications: *They are wooden support and reinforcement devices created to prevent possible collapses in damaged building entrances or windows.*

Kapsama Alanı: Bir haberleşme cihazı veya sisteminin, sinyal gönderip alabileceği ve etkili şekilde iletişim sağlayabileceği coğrafi bölge veya mesafedir.

Coverage Area: *The geographical region or distance within which a communication device or system can send and receive signals effectively, ensuring reliable communication.*

Kar: Atmosferdeki su buharının yoğunlaşarak buz kristallerine dönüşmesiyle oluşan, parlak, beyaz, katı ve çok kere altıgen şeklinde olan yağış türüdür.

Snow: *It is a type of precipitation formed by the condensation of water vapor in the atmosphere into ice crystals, shiny, white, solid and often hexagonal in shape.*

Kar / Tipi Gözlüğü: Kar ve buzdan yansıyan yoğun güneş ışınlarında, rüzgar ve tipiye karşı gözleri korumak amacıyla kullanılan, genellikle UV filtrelili, buğulanmayı önleyen dayanıklı özel koruma gözlüğüdür.

Snow/Blizzard Goggles: *These are durable, special protective glasses, usually with UV filters and designed to prevent fogging, used to protect the eyes against intense sunlight reflected from snow and ice, as well as wind and blizzards.*

Kar Birikimi: Belirli bir yüzeyde zamanla biriken kar miktarıdır. Kar birikimi, çığ riski analizi için temel göstergelerden biridir. Kısa sürede yüksek miktarda kar birikmesi, alt tabakalara ani yük bindirerek çığ oluşumunu tetikleyebilir.

Snow Accumulation: *It is the amount of snow accumulated on a given surface over time. Snow accumulation is one of the key indicators for avalanche risk analysis. High snow accumulation in a short period of time can trigger an avalanche by placing a sudden load on the lower layers.*

Kar Birikme Hızı: Belirli bir zaman diliminde bir bölgede düşen karın ne kadar hızlı biriktiğini gösteren ölçüdür.

Snow accumulation rate: *A measurement that indicates how quickly snow is accumulating in a certain area over a specified period.*

Kar Bloğu Kesici: Kar barınağı, duvar veya yalıtım amacıyla kar blokları kesmek için kullanılan düz kenarlı ve genellikle metalden yapılmış alettir.

Snow Block Cutter: *A snow shelter is a flat-edged tool, usually made of metal, used to cut blocks of snow for walls or insulation.*

Kar Blok Testi: Kar tabakasının yapısını incelemek için kazılan dikey çukur veya oyuğa verilen isimdir. İç katmanlar analiz edilerek zayıf tabakalar ve kristal türleri belirlenir. Profesyonel çığ analizlerinde temel bir araçtır.

Snow Block Test: *A vertical pit or trench dug into the snowpack to study its structure. By analyzing internal layers, weak layers and crystal types are identified. It is a fundamental tool in professional avalanche assessments.*

Kar Erime-Buzlanma Döngüsü: Gündüzleri eriyen karın gece tekrar donmasıyla oluşan süreçtir. Bu döngü, kar tabakasında sert ve kaygan yüzeyler meydana getirir. Üzerine yeni kar yağdığında, bu katmanlar zayıf zemin oluşturarak tabak tipi çığların tetiklenmesine neden olabilir.

Snowmelt-Icing Cycle: *The process where snow melts during the day and refreezes at night, creating hard and slippery surfaces. When new snow falls on this layer, it forms weak layers that can trigger slab avalanches.*

Kar Erimesi: Sıcaklık artışı sonucu karın sıvı hale dönüşmesidir. Bu süreç kar tabakasında ıslak ve kaygan katmanların oluşmasına yol açar, tabakalar arasındaki bağları zayıflatarak çığ riskini artırır. Özellikle ıslak kar çığı oluşumu için zemin hazırlar.

Snow Melt: *The process of snow turning into liquid due to temperature increase. This creates wet and slippery layers within the snowpack, weakening bonds between layers and increasing avalanche risk. It particularly sets the stage for wet snow avalanches.*

Kar Fırtınası: Şiddetli rüzgarla birlikte yoğun kar yağışının görüldüğü, görüş mesafesinin ciddi ölçüde azaldığı ve hava sıcaklığının genellikle donma noktasının altında seyrettiği şiddetli bir hava olayıdır. Bu koşullar, özellikle ulaşımı ve günlük yaşamı olumsuz etkiler. Kar fırtınası sırasında tipi şeklinde kar savrulmaları da sıkça görülür. Bu durum; arama-kurtarma çalışmaları, ulaşım ve açık alanlarda hayatta kalma açısından ciddi riskler oluşturur.

Snowstorm: *A severe weather event characterized by intense snowfall combined with strong winds, drastically reducing visibility and typically featuring temperatures below freezing. Snowstorms significantly disrupt transportation and daily life. Blowing snow (whiteout) conditions often occur, posing serious risks for search and rescue, travel, and outdoor survival.*

Kar Kazığı Çıpası: Karlı ve buzlu zeminlerde emniyet noktası oluşturmak için kullanılan, özel şekilli metal kazık sistemidir.

Snow Pile anchor: *It is a specially shaped metal stake system used to create a safety point on snowy and icy ground.*

Kar Kohezyonu ve Çığ Riski: Kar kristalleri arasındaki yapışma gücünü ifade eder. Kohezyonu düşük tabakalar, üzerlerine gelen baskıyı taşıyamaz ve tabaka kaymalarına neden olabilir. Bu durum çığ oluşumunun temel sebeplerinden biridir.

Snow Cohesion and Avalanche Risk: *It refers to the strength of adhesion between snow crystals. Layers with low cohesion cannot bear the pressure on them and can cause sliding. This is one of the main causes of avalanches.*

Kar Kristal Kartı: Farklı kar kristali türlerinin gözlemlenmesi, sınıflandırılması ve belgelenmesi amacıyla kullanılan özel bir araçtır. Bu kart genellikle üzerinde kar kristali tiplerinin örnek çizimleri, ölçekli ızgaralar ve not alma alanları bulundurulur. Alan çalışmaları sırasında, özellikle kar profili analizi, kar yapısının değerlendirmesi ve çığ riski tespiti gibi uygulamalarda kullanılır. Kristaller kart üzerine dikkatlice yerleştirilerek şekilleri, boyutları ve dönüşüm süreçleri analiz edilir.

Snow Crystal Card: *A specialized tool used for observing, classifying, and documenting different types of snow crystals. Typically, the card contains sample drawings of crystal types, scaled grids, and note-taking areas. It is used in fieldwork, especially for snow profile analysis, snow structure assessment, and avalanche risk detection. Crystals are carefully placed on the card to analyze their shapes, sizes, and transformation processes.*

Kar Kristali: Atmosferdeki nemin donmasıyla oluşan altıgen simetriye sahip buz yapılarıdır. Kristal yapısı, sıcaklık ve nem değişimlerine göre farklılık gösterir.

Snow Crystal: *Ice structures with hexagonal symmetry formed by the freezing of moisture in the atmosphere. Crystal structure varies according to temperature and humidity changes.*

Kar Küreği: Arama kurtarma süreçlerinde, kar temizleme ve kazma işlemlerinde kullanılan ekipmandır.

Snow Shovel: *It is the equipment used in search and rescue processes, snow clearing and digging operations.*

Kar Mağarası (Tilki Oyuğu): Acil barınma ihtiyacını karşılamak üzere, karla kaplı arazilerde elle kazılarak oluşturulan geçici bir sığınaktır. Bu yapılar, kişiyi şiddetli rüzgâr, aşırı soğuk ve olumsuz hava koşullarından korumak amacıyla kullanılır. Özellikle kış dağcılığı, kampçılık ve hayatta kalma durumlarında hayat kurtarıcı bir barınma yöntemidir.

Snow Cave: A temporary shelter manually dug into snowy terrain to provide emergency protection. These structures shield occupants from harsh winds, extreme cold, and adverse weather conditions, serving as life-saving refuges especially in winter mountaineering, camping, and survival situations.

.....

Kar Nemi: Kar tabakası içerisindeki serbest su miktarını ifade eder. Nemli kar, kuru kara göre daha ağırdır ve tabakalar arasındaki bağların zayıflamasına neden olarak kayma riskini artırır. Bu durum, özellikle çığ oluşumu açısından önemli bir etkidir. İlkbahar aylarında, eriyen karla birlikte artan nem seviyesi nedeniyle kar nemi, dikkatle izlenmesi gereken kritik bir parametre haline gelir.

Snow Moisture: The amount of free water within the snowpack. Moist snow is heavier than dry snow and weakens bonds between layers, increasing the risk of sliding. Snow moisture is a critical parameter to monitor, especially in spring when melting raises moisture levels.

.....

Kar profili: Karın hangi katmanlardan oluştuğu, katmanların kalınlıkları, yoğunluğu, sertliği, nem oranı gibi fiziksel özellikleridir.

Snow profile: The physical properties of the snow, such as the layers it is composed of, their thickness, density, hardness and moisture content.

.....

Kar Profili Tespiti: Kar örtüsünün dikey yapısını incelemek amacıyla kar yüzeyine dik bir çukur kazılarak yapılan gözlemdir. Bu yöntemle tabakaların kalınlığı, sertliği, kristal yapısı ve sıcaklık dağılımı gibi özellikler belirlenir. Elde edilen veriler sayesinde, kar tabakası içindeki zayıf katmanlar tespit edilerek çığ riski değerlendirilebilir. Özellikle dağcılık, kış sporları ve arama kurtarma faaliyetlerinde önemli bir analiz yöntemidir.

Snow Profiling: An observational technique involving digging a vertical pit in the snow surface to examine the snowpack's layers. Properties such as thickness, hardness, crystal structure, and temperature distribution are assessed. This data helps identify weak layers within the snowpack and evaluate avalanche risk, important for mountaineering, winter sports, and rescue operations.

.....

Kar Sedyesi: Karlı arazide yaralıları taşımak için tasarlanmış özel sedyedir. Hafif, su geçirmez ve kaygan malzemelerden yapılır. Kar üstünde kaydırılarak veya ip sistemiyle çekilerek kullanılır.

Snow Stretcher: It is a special stretcher designed to carry the wounded in snowy terrain. It is made of light, waterproof and slippery materials. It is used by sliding on snow or by pulling with rope system.

.....

Kar Sıcaklığı: Kar tabakası içinde belirli bir derinlikte ölçülen sıcaklık değeridir. Güneş ışınlamı, rüzgar, nem ve alt zemin sıcaklığı kar sıcaklığını etkiler. Bu sıcaklık, karın erimesi, yeniden donması, çığ riski ve kar kristallerinin dönüşümü gibi doğal süreçleri etkileyen önemli bir fiziksel parametredir.

Snow Temperature: *It is the temperature measured at a certain depth in the snow layer. Solar radiation, wind, humidity and subsoil temperature affect the snow temperature. It is an important physical parameter that influences natural processes such as snow melting, refreezing, avalanche risk and the transformation of snow crystals.*

Kar Sıkışma Riski: Üzerinde yüründüğünde veya araç geçişinde çökmeye yol açabilecek zayıf kar tabakalarının varlığına işaret eder. Bu durum, çığ oluşumunun önemli göstergelerinden biridir ve tespit edilip gereken önlemler alınmadığında hayatı tehlikeler yaratabilir.

Snow Impaction Risk: *Indicates the presence of weak snow layers that may collapse under foot traffic or vehicle passage. This condition is a significant indicator of avalanche formation and can pose life-threatening dangers if detected and not properly managed.*

Kar Su Eşdeğeri: Belirli bir kar tabakasının eridiğinde ortaya çıkaracağı su miktarıdır. Karın içindeki suyun toplam ağırlığının, aynı hacimdeki saf su miktarına karşılık gelen değeridir. Bu parametre, su kaynakları yönetimi, sel riski değerlendirmesi ve çığ analizlerinde önemli bir göstergedir. Kar su eşdeğeri yüksek olan bölgelerde, ani erimeler durumunda su baskını riski artar.

Snow Water Equivalent: *The amount of water produced when a specific snow layer melts. It corresponds to the total weight of water within the snow compared to the equivalent volume of pure water. This parameter is crucial for water resource management, flood risk assessment, and avalanche analysis. Areas with high snow water equivalent are at greater risk of flooding during rapid melts.*

Kar Tabaka Kirlenmesi: Karın içine karışan yabancı maddeler veya toprak, organik materyaller, hava kirliliği, kül, duman, kimyasal maddeler, bitki örtüsü, mikroorganizmalar ve diğer doğal veya insan yapımı unsurlar gibi kirleticilerdir. Kar profili incelemelerinde belirleyici unsurlardandır.

Snow Layer Contamination: *Foreign materials or contaminants such as soil, organic materials, air pollution, ash, smoke, chemicals, vegetation, microorganisms and other natural or man-made elements. They are a determining factor in snow profile studies.*

Kar Tabakası: Zamanla birikmiş ve farklı iklim koşulları sonucu farklı katmanlara ayrılmış kar kütesidir. Kar tabakasının kalınlığı, yoğunluğu ve katman özellikleri çığ oluşumunda belirleyici rol oynar.

Snow Layer: *It is a snow mass accumulated over time and separated into different layers as a result of different climatic conditions. The thickness, density and layer properties of the snow layer play a decisive role in avalanche formation.*

Kar Tabanlı Alan Etüdü: Arazide doğrudan ölçüm yaparak kar kalınlığı, sıcaklık profili ve tabaka analizi elde etmeyi amaçlayan saha çalışmasıdır. Bölgesel çığ riski değerlendirmesi için temel veri kaynağıdır. Kar profili çizimiyle birlikte uygulanır.

Snow-based Field Study: *It is a field study that aims to obtain snow thickness, temperature profile and layer analysis by direct measurement in the field. It is the main data source for regional avalanche risk assessment. It is applied together with snow profile drawing.*

Kar Tane büyüklüğü: Yere düşen kar tanelerinin ya da yerdeki kar kar tabakasında bulunan tanelerin çap kalınlık veya hacim açısından boyutudur. Bu büyüklük, karın tipini, yoğunluğunu, kayma riskini ve yüzey özelliklerini anlamada önemli parametredir.

Snow grain size: *Yere düşen kar tanelerinin ya da yerdeki kar kar tabakasında bulunan tanelerin çapı veya hacim boyutu boyutudur. Bu büyüklük, karın tipini, zarar görmesi, kayma riski ve yüzey özelliklerini anlamada önemli bir parametredir.*

Kar Tanesi Dönüşümü: Kar kristallerinin zamanla sıcaklık, basınç ve nem etkisiyle fiziksel özelliklerinin değişmesidir. Bu süreç bazı tabakaların güçlenmesine, bazılarının ise zayıflamasına neden olur. Çığ riski analizlerinde bu değişim kritik öneme sahiptir.

Snowflake Transformation: *It is the change in the physical properties of snow crystals over time under the influence of temperature, pressure and humidity. This process causes some layers to strengthen and others to weaken. This change is critical in avalanche risk analysis.*

Kar Taşınımı: Rüzgarın etkisiyle karın yüksekte alçak bölgelere taşınması sonucu oluşan kar birikimleridir. Bu birikimler genellikle zayıf bağlara sahip, dengesiz yapılar oluşturur. Rüzgarlı havalarda meydana gelen bu kar yığınları, tabaka çığlarının tetiklenmesine yol açabilecek potansiyel tehlike alanlarıdır.

Snow Transport: Snow accumulations formed by wind-driven movement of snow from higher to lower elevations. These deposits usually have weak bonding and unstable structures. Snowdrifts caused by wind can create potential hazard zones that may trigger slab avalanches.

Kar Test Kiti: Kar tabakasının yapısını ve dayanıklılığını değerlendirmek için kullanılan araç ve gereçlerin bütünüdür. Bu ekipmanlarla yapılan blok testi, sıkıştırma testi gibi analizler sayesinde çığ riski tespit edilir. Genellikle profesyonel kurtarma ekipleri, dağ rehberleri ve kış sporları uzmanları tarafından kullanılır.

Snow Test Kit: A set of tools and equipment used to evaluate the structure and stability of the snowpack. Analyses like block tests and compression tests are performed using this kit to assess avalanche risk. Typically used by professional rescue teams, mountain guides, and winter sports experts.

Kar Testeresi: Kar ve ince buz tabakalarını kesmek için kullanılan, genellikle sert dişli yapıya sahip taşınabilir testeredir.

Snow Saw: A portable saw, usually with a hard-toothed construction, used for cutting snow and thin layers of ice.

Kar Yoğunluğu: Kar tabakasının birim hacminde bulunan kar miktarının oranını ifade eder. Bu değer, karın ağırlığını ve yapısını belirlemede önemli bir parametredir.

Snow Density: The ratio of the amount of snow contained within a unit volume of the snowpack. This value is an important parameter in determining snow weight and structure.

Kar Yumuşaması: Güneşlenme, sıcaklık artışı veya yağış etkisiyle karın daha yumuşak, yapışkan hale gelmesidir. Bu durum çığ riski açısından hem olumlu hem olumsuz etkilere yol açabilir. Stabilite testleriyle birlikte değerlendirilmelidir.

Snow Softening: This is when the snow becomes softer and stickier due to insolation, temperature increase or precipitation. This can have both positive and negative effects on avalanche risk. It should be evaluated together with stability tests.

Kar Yüğü: Kar yağışı sonucu bir yapının çatısı üzerinde biriken kar kütlesinin oluşturduğu dikey yük miktarıdır. Aşırı kar birikmesi, çatı çökmesi, taşıyıcı sistemin zorlanması, can ve mal kayıpları gibi ciddi risklere neden olabilir.

Karasal iklime sahip bir bölgede düz bir çatıda biriken karın oluşturduğu yük, 200-300 kg/m²'yi bulabilir.

Snow Load: Kar yağışı sonucu bir karşılıklı çatısı üzerinde biriken kar oranlarının oluşturduğu dikey yük miktarıdır. Aşırı kar kaybı, çatının çökmesi, sistemin zorlanması, mal kayıplar gibi ciddi risklere neden olabilir. Karasal iklime sahip bir bölgede düz bir çatıda biriken kar oluşturulmuş yük, 200-300 kg/m²'yi biliniyor.

.....

Kar Zemin Tespiti: Kar tabakasının üzerinde olduğu arazi özelliklerinin belirlenmesi işlemidir. Bu zemin; toprak, kaya, bitki örtüsü, donmuş tabaka veya sert buz gibi çeşitli malzemelerden oluşabilir. Zemin yapısı, karın tutunma kabiliyeti ve erime hızını doğrudan etkiler. Özellikle eğimli veya gevşek zeminlerde, kar birikimi ve hareketi farklı şekillerde gerçekleşir; bu durum çık oluşumu açısından önemli riskler taşır. Kar zemin tespiti, bu özelliklerin saha çalışmalarıyla belirlenmesini sağlar.

Snow Ground Detection: The process of identifying the terrain characteristics beneath a snow layer. This ground can consist of various materials such as soil, rock, vegetation, frozen layers, or hard ice. The ground structure directly affects the snow's adhesion and melting rate. Especially on sloped or loose grounds, snow accumulation and movement vary, posing significant avalanche risks. Snow ground detection involves fieldwork to determine these characteristics.

.....

Karabina: Karabina, yaylı bir kapı mekanizmasıyla açılıp kapanan, genellikle alüminyum veya çelikten yapılmış metalik oval halka şeklinde bir dağcılık ekipmanıdır. Emniyet noktalarına halat bağlamak, hızlı iniş (rappel) yapmak ve emniyet almak gibi işlemlerde kullanılır.

Carabiner: A metal oval-shaped climbing tool made of aluminum or steel with a spring-loaded gate mechanism that opens and closes. It is used for attaching ropes to safety points, rappelling, and securing during climbing or rescue operations.

.....

Karada Arama ve Kurtarma: Karasal ortamlarda kaybolan, yaralanan veya mahsur kalan kişileri bulmak ve güvenli bir yere nakletmek için kullanılan teknik ve yöntemlerdir.

Search and Rescue on Land: Techniques and methods used to find and transport people who are lost, injured or stranded in terrestrial environments to a safe place.

.....

Karantina: Bir enfeksiyon ya da kontaminasyonun olası yayılmasını önlemek amacıyla, bulaşıcı bir hastalığa maruz kalmış nüfus ya da hasta olmayan şüpheli kişilerin veya şüpheli yolcu eşyası, konteyner, taşıt ve malların taşınması ve bunların içinde olduğu faaliyetlerin kısıtlanması veya bunların diğerlerinden zorunlu olarak ayrılması durumudur.

Quarantine: *Restriction or mandatory separation of the population exposed to an infectious disease or suspected non-suspected infected persons or suspected passengers, containers, vehicles and goods, as well as the transportation of and activities involving them, in order to prevent the possible spread of an infection or contamination.*

Karantina Çadırı: Bulaşıcı hastalık riski taşıyan kişilerin izole edilerek gözlem altında tutulduğu çadır alanıdır.

Quarantine Tent: *It is a tent area where people at risk of infectious diseases are isolated and kept under observation.*

Karar Alma Süreci: Arama ve kurtarma müdahalelerinde gözlem, yönlendirme, karar verme ve eylem adımlarını içeren dinamik bir karar verme çerçevesidir.

Decision Making Process: *It is a dynamic decision-making framework that includes observation, guidance, decision-making and action steps in search and rescue interventions.*

Karar Vericiler: Arama ve kurtarma, afet yönetimi ve acil müdahale süreçlerinde strateji geliştirmek, kaynakları etkin şekilde dağıtmak ve operasyon ekiplerini yönlendirmekle sorumlu olan kişilerdir. Afet öncesi hazırlık, olay anındaki müdahale ve sonrasındaki iyileştirme aşamalarında kritik roller üstlenirler. Bu kişiler; afetin büyüklüğüne, türüne ve ihtiyaçlara göre hızlı ve doğru kararlar alarak, müdahale faaliyetlerinin koordinasyonunu sağlarlar.

Decision Makers: *Individuals responsible for strategizing, allocating resources efficiently, and directing operational teams during search and rescue, disaster management, and emergency response processes. They play critical roles in preparedness, response, and recovery phases by making quick, accurate decisions based on disaster scale, type, and needs to coordinate interventions.*

Karaya Oturm: Geminin, su altındaki kayalar veya kara parçalarına çarpması sonucu karaya oturması. Genellikle pilotaj hataları veya kötü hava koşulları nedeniyle oluşur.

Grounding: *Grounding of a ship when it strikes submerged rocks or land. Usually caused by piloting errors or bad weather conditions.*

Karayolu: Kara taşıtlarının kullanımına açık olan, genellikle asfalt, beton veya stabilize malzeme ile kaplanmış ulaşım yollarıdır.

Highway: *Transportation routes open to the use of land vehicles, usually paved with asphalt, concrete or stabilized material.*

Karayolu İle İntikal: Ekipman ve personelin kara araçlarıyla afet bölgesine ulaştırılmasını sağlayan intikal yöntemidir.

Road Transfer: *It is the deployment method that enables the transportation of equipment and personnel to the disaster area by land vehicles.*

Karayolu Yapısı: Karayolunun kendisi ile karayolunun üstünde, yanında, altında veya yukarısındaki; ada, ayırıcı, otokorkuluk, istinat duvarı, köprü, tünel, menfez ve benzeri yapılardır.

Highway Structure: *The highway itself and structures on, beside, under or above the highway such as islands, separators, guardrails, retaining walls, bridges, tunnels, culverts and similar structures.*

Karbonmonoksit: Kimyasal formülü CO olan kömür, odun, benzin, doğalgaz gibi organik yakıtların tam tutuşmaması sonucu oluşan renksiz, kokusuz, tatsız ve yanıcı bir gazdır.

Carbon monoxide: *Kimyasal formül CO olan kömür, odun, benzin, doğal gibi organik yakıtların tam tutuşmaması sonucu oluşan renksiz, kokuz, tatsız ve yanıcı bir gazdır.*

Karbonmonoksit Zehirlenmesi: Karbonmonoksit gazı, özellikle yangınlar, soba zehirlenmeleri, baca tıkanıklıkları, kapalı alanlardaki jeneratör kullanımı ve endüstriyel kazalar sırasında acil durum tehlikesi oluşturur. Sessiz ve sinsi bir zehir olduğu için genellikle fark edilmesi zordur. Solunması durumunda kandaki oksijen taşıma kapasitesini azaltarak hücrelere oksijen ulaşmasını engeller. Kısa sürede zehirlenmelere, bilinç kaybına ve ölümle sonuçlanabilen ciddi sağlık sorunlarına yol açabilir. Bu nedenle karbonmonoksit alarm cihazlarının kullanımı, iyi havalandırma ve güvenli yakıt kullanımı hayati önem taşır.

Carbon Monoxide Poisoning: *Carbon monoxide poses an emergency hazard, particularly during fires, stove poisoning, chimney blockages, generator use in enclosed spaces, and industrial accidents. Because it's a silent and insidious poison, it's often difficult to detect. If inhaled, it reduces the blood's oxygen-carrying capacity, preventing oxygen from reaching cells. It can quickly lead to poisoning, loss of consciousness, and serious health*

problems, including death. Therefore, the use of carbon monoxide alarms, good ventilation, and safe fuel consumption are crucial.

Kare veya Spiral Arama Tekniği: Kayıp kişinin son görüldüğü noktadan başlayarak, alanı giderek genişleterek yapılan sistematik arama yöntemidir. Bu teknik, arama ekiplerinin düzenli ve kapsamlı bir şekilde çalışmasını sağlayarak kayıp kişinin bulunma olasılığını artırır.

Square or Spiral Search Technique: A systematic search method starting from the last known location of a missing person and gradually expanding the search area. This technique helps search teams work in an organized and thorough manner, increasing the chances of locating the missing individual.

Kargaşa Kontrol Ajanı: Kullanıldığı anda hızla duyuları olumsuz etkileyen ve hareket kabiliyetini kısıtlayan kimyasal maddelerdir. En yaygın örnekleri biber gazı ve göz yaşartıcı spreylendir. Bu ajanlar, kalabalık kontrolü ve kamu düzeninin sağlanmasında kullanılır.

Mayhem Control Agent: Chemical substances that rapidly impair senses and restrict mobility upon use. The most common examples include pepper spray and tear gas. These agents are used for crowd control and maintaining public order.

Karın Yaşı: Karın yerde geçirdiği süreyi ifade eder. Kar ne kadar uzun süre yerde kalırsa, metamorfizmaya uğrayarak ya daha dayanıklı bir yapı kazanır ya da zayıf kristallere dönüşür. Bu nedenle, taze kar ile yaşlı kar farklı risk seviyelerine sahiptir ve çığ oluşumu açısından ayrı değerlendirilir.

Age Of Snow: Refers to the length of time snow has remained on the ground. Snow undergoes metamorphism over time, becoming either more resilient or transforming into weaker crystals. Therefore, fresh snow and aged snow carry different risk levels and are assessed separately for avalanche potential.

Karın Yoğunluğu: Çığ riskinin değerlendirilmesinde önemli bir parametre olup, kar tabakasının birim hacmindeki kütlesini ifade eder. Karın yapısı, su içeriği ve sıkışma durumunu belirleyerek kar tabakasının dayanıklılığı hakkında bilgi verir.

Snow Density: An important parameter in avalanche risk assessment, it indicates the mass of snow per unit volume. Snow density provides information on snow structure, water content, and compaction, which helps determine the strength of the snowpack.

Karkas Yapı: Taşıyıcı sistemi betonarme, çelik veya ahşap gibi malzemelerden oluşan kolon, kiriş ve döşemelerden meydana gelen bir iskelet sistemine dayanan yapı türüdür. Bu yapılarda yükler iskelet aracılığıyla temele aktarılırken, duvarlar sadece bölme veya örtü elemanı olarak kullanılır. Deprem ve diğer yatay kuvvetlere karşı yüksek dayanıklılık sağlayan modern bir yapı türüdür.

Frame Building: A type of structure based on a skeleton system composed of columns, beams, and slabs made from materials like reinforced concrete, steel, or wood. Loads are transferred to the foundation through the frame, while walls serve mainly as partitions or coverings. It is a modern building type offering high resistance to earthquakes and other lateral forces.

Karma Arazi: Farklı arazi türlerinin bir arada bulunduğu, ormanlık, açık alan, kayalık ve eğimli bölgelerin karışımından oluşan arazi yapısıdır. Bu tür araziler, arazi koşullarının çeşitliliği nedeniyle planlama, yürüyüş veya operasyonlarda ekstra dikkat ve farklı teknikler gerektirir.

Mixed Land: Terrain consisting of a combination of different land types such as forests, open areas, rocky and sloped regions. Due to its diverse conditions, mixed land requires extra caution and specialized techniques in planning, hiking, or operational activities.

Karoser: Ulaşım araçlarının dışını kabuğunu oluşturan, genellikle metal veya kompozit malzemelerden yapılan koruyucu yapıdır. Kazalarda, yaralıların araçtan çıkarılabilmesi için kesme veya kırma işlemlerinde önemli bir rol oynar.

Body: The protective outer structure of a vehicle, typically made from metal or composite materials. It plays a crucial role in accidents, as cutting or breaking the body is often necessary to safely remove injured persons from the vehicle.

Karot Alma İşlemi: Taşıma kapasitelerini belirlemek amacıyla zemin veya beton gibi malzemelerden özel aletler kullanılarak örselemeden alınan küçük çaptaki numunedir.

Coring: It is a small diameter sample taken from materials such as soil or concrete by using special tools to determine their bearing capacity.

Karot Cihazı: Beton, asfalt veya taş yüzeylerden silindirik örnek almak için kullanılan matkap türüdür. Yapı analizleri ve delme işlemleri için kullanılır.

Core Drill: It is a type of drill used to take cylindrical samples from concrete, asphalt or stone surfaces. Used for structural analysis and drilling operations.

Karot Testi: Betonun dayanıklılığını ve kalitesini belirlemek için yapılan laboratuvar analizidir.

Core Test: *It is a laboratory analysis performed to determine the durability and quality of concrete.*

Karşı Ateş Tekniği: Yangının hızla ilerlediği yönde, yangın emniyet yolu veya şeridi önündeki yanıcı maddelerin, ana yangının baş kısmı o bölgeye ulaşmadan önce, kontrollü olarak yakılmasıdır.

Counter Fire Technique: *It is the controlled burning of combustible materials in front of the fire safety road or lane in the direction where the fire is moving rapidly, before the head of the main fire reaches that area.*

Kaset: Arama kurtarma tatbikatlarında enkazda geçit açma, giriş sağlama veya tahliye uygulamalarında kullanılan beton plakadır. Önceden belirlenmiş bölümlere yerleştirilen bu plakalar, kontrollü kırma ve kesme işlemlerine uygun, zorlu yapıya sahiptir ve kullanım sonrası kolayca değiştirilebilir. Ekiplerin gerçek enkaz koşullarında karşılaşılabilecekleri fiziksel engelleri aşma becerilerini geliştirmek için tasarlanmıştır. Kasetler, istenilen ebat ve kalınlıklarda üretilebilir ve beton sertlik dereceleri ayarlanabilir.

Cassette: *A concrete slab used in search and rescue drills for creating passages, providing entry, or evacuation in debris. These slabs are placed in predefined sections, designed for controlled breaking and cutting operations, and can be easily replaced after use. They help teams improve skills to overcome physical obstacles encountered in real debris conditions. Cassettes can be produced in various sizes and thicknesses, with adjustable concrete hardness levels.*

Kasık Çizme: Genellikle sel ve su baskınları sonrasında dere, göl, gölet ve çamur oranının fazla olduğu alanlarda personellerin ayak, bacak ve bedenlerinin bir kısmını sudan ve çamurdan korumak için tasarlanmış su geçirmez ekipmanlardır.

Hip Waders: *They are waterproof equipment designed to protect the feet, legs and parts of the body of the personnel from water and mud in areas with high mud content such as streams, lakes and ponds after floods and floods.*

Kasırğa: Düşük basınç merkezinin etrafında hızla dönen, dar ve yoğun bir hava sütunu olup, şiddetli rüzgarlar, yağış ve fırtına dalgalarıyla birlikte yıkıcı etkiler yaratabilen güçlü bir atmosfer olayıdır. Afet ve acil durumlar açısından dikkatle takip edilmesi ve gerekli önlemlerin alınması hayati öneme sahiptir.

Tornado: A narrow and intense atmospheric column rotating rapidly around a low-pressure center, accompanied by severe winds, rain, and storm waves, causing destructive effects. Monitoring and taking necessary precautions during tornadoes are critical for disaster and emergency management.

Kask Kamerası: Arama ve kurtarma operasyonlarında kullanıcıların kaskına monte edilen, elleri serbest bırakarak görüntü kaydı yapabilen taşınabilir bir cihazdır. Operasyonların belgelenmesi, eğitim, analiz ve raporlama süreçlerinde önemli katkılar sağlar.

Helmet Camera: A portable device mounted on the helmet in search and rescue operations, allowing hands-free video recording. It significantly contributes to documentation, training, analysis, and reporting processes.

Kasti Kullanım: KBRN maddelerinin kasıtlı ve kötü niyetli şekilde kullanılarak topluma zarar verme eylemidir.

Intentional Use: The deliberate and malicious use of CBRN (Chemical, Biological, Radiological, and Nuclear) agents to harm the public.

Kaşık Sedye: Kazazedenin hareket ettirilmeden güvenli bir şekilde taşınmasını sağlayan, iki parçaya ayrılabilen, hafif ve dayanıklı özel alaşımlı alüminyumdan yapılmış bir sedyedir.

Spoon Stretcher: A lightweight and durable stretcher made of special alloy aluminum that splits into two parts, enabling safe transportation of injured persons without moving them unnecessarily.

Kat Kaldırma Tekniği: Enkaza giriş yaparak içerideki afetzedelere ulaşabilmek için büyük beton blok ve plakaların uygun yöntemler ve ekipmanlarla kesilip sabitlenmesi, ardından iş makineleri yardımıyla kaldırılması işlemidir.

Floor Lifting Technique: The procedure of cutting and securing large concrete blocks or slabs using appropriate methods and equipment, followed by lifting them with heavy machinery to gain access inside debris and reach trapped survivors.

Katılım Belgesi: Düzenlenen eğitim, tatbikat veya seminerlere katılan personelin etkinlik süresince öngörülen müfredatı tamamladığını ve başarı ölçütlerini karşıladığını gösteren belgedir.

Certificate of Participation: A document certifying that personnel who attended training, drills, or seminars have completed the required curriculum and met success criteria during the event.

Katlanabilir Sedyeler: Alan tasarrufu sağlayan, genellikle alüminyum veya plastik destekli, acil durumlarda hasta taşıma amacıyla kullanılan pratik bir sedyedir.

Foldable Stretcher: A practical stretcher designed for emergency patient transport that folds for space-saving, usually made with aluminum or plastic supports.

Kavşak: İki veya daha fazla karayolunun kesişmesi veya birleşmesi ile oluşan ortak alandır.

Crossroads: A common area formed by the intersection or merger of two or more highways.

Kaya Babası: Kaya tırmanışı ve kurtarma operasyonlarında, kayalık alanlarda ip bağlamak için kullanılan, doğal olarak oluşmuş sağlam ve güvenilir bağlantı noktasıdır.

Rock Bollard: A naturally formed solid and reliable anchor point used for tying ropes in rock climbing and rescue operations in rocky terrains.

Kaya Düşmesi: Fiziksel veya kimyasal etkilerle zayıflamış ya da parçalanmış farklı boyut ve türdeki kaya veya zemin parçalarının, kendiliğinden ya da depremler, aşırı yağışlar gibi dış etkenlerle eğim aşağı hızla hareket etmesi olayıdır.

Rockfall: The rapid downhill movement of rocks or soil fragments of varying sizes and types, weakened by physical or chemical effects or triggered by external factors like earthquakes or heavy rains.

Kaya Tırmanışı: Düşük yükseklikte, ip kullanılmadan yapılan kısa ve zorlu kaya tırmanışlarıdır. Genellikle tırmanıcının düşmesini yumuşatmak amacıyla yere serilen özel minderlerle (crash pad) desteklenerek gerçekleştirilir.

Bouldering: Bouldering is a form of rock climbing performed at low heights without the use of ropes. Climbers rely on specially designed crash pads placed on the ground to cushion falls. It involves short but challenging climbing routes.

Kayak Bağlantı Aparatı: Kayak ayakkabısını kayaklara güvenli bir şekilde sabitleyen, dönüş ve hareket kontrolünü sağlayan mekanik ekipmandır.

Ski Attachment: A mechanical device that securely fastens ski boots to skis, enabling control of turns and movements.

Kayalık Alan Taraması: Kayalık, sert ve keskin zeminlerde gerçekleştirilen, yüksek dikkat, dengeli hareket ve koruyucu ekipman kullanımı gerektiren özel bir arama faaliyetidir. Düşme ve yaralanma riskinin yüksek olması nedeniyle güvenlik önlemlerinin artırılması zorunludur.

Rocky Area Scanning: *A specialized search operation conducted in rocky, hard, and sharp terrains requiring high attention, balanced movement, and protective equipment usage. Increased safety measures are mandatory due to the high risk of falls and injuries.*

Kaygan Yüzey Uyarısı: Operasyon bölgesinde buz, çamur veya su birikintileri nedeniyle düşme riski oluşturan kaygan zeminlerin tespiti ve ekiplerin bu bölgelerde ekstra dikkatli olmaları için yapılan uyarıdır.

Slippery Surface Warning: *Detection of slippery surfaces in the operation area that pose a risk of falling due to ice, mud or puddles and a warning for teams to be extra careful in these areas.*

Kayık (Basket) Sedye: Açık yapılı ve hafif bir sedye türüdür. Yaralıyı sabitlemek için kafes şeklinde bir yapıya sahiptir, bu da yaralının taşınması sırasında hareket etmelerini engeller. Basket sedye, genellikle dağcılık ve kurtarma operasyonlarında, özellikle ağır arazi koşullarında kullanılır.

Boat (Basket) Stretcher: *It is a type of stretcher with an open structure and light weight. It has a cage-shaped structure to stabilize the casualty, which prevents them from moving during transportation. Basket stretcher is often used in mountaineering and rescue operations, especially in heavy terrain.*

Kayıp Arama: Belirli bir bölgede mahsur kalmış, sıkışmış veya yaralanmış kişinin yerini tespit etmek ve ona güvenli şekilde ulaşmak amacıyla yürütülen ve hayat kurtarmak veya daha fazla yaralanmalarını önlemek için gerekli kaynakları bir araya getiren ve koordine edilen arama kurtarma faaliyetidir.

Missing Search: *A coordinated search and rescue operation conducted to locate and safely reach a person who is trapped, injured, or missing in a specific area. The goal is to save lives or prevent further injuries by mobilizing and managing the necessary resources effectively.*

Kayıp Kişi: Bir afet, kaza, doğa gezisi, toplumsal olay ya da başka bir olağan dışı durumda belirli bir süre boyunca kendisinden haber alınamayan, yerinin bilinmediği ve sağlık yada güvenlik açısından risk altında olabileceği değerlendirilen kişidir. Süreç genellikle yakınları ya da yetkili kişiler tarafından bildirilen kayıp ihbarı ile acil durum birimleri tarafından sistematik ve organize arama faaliyetlerinin başlatılması şeklinde olur. Arama kurtarma faaliyetlerinde

sonuçlanma zamanı tahmin edilemeyen, bir an önce çalışmaların başlaması gereken bir durumdur.

Missing Person: *A missing person is a person who has not been heard from for a certain period of time, whose whereabouts are unknown and who is considered to be at risk for health or safety in the event of a disaster, accident, nature trip, social event or other extraordinary situation. The process usually takes the form of a missing person report by relatives or authorized persons and the initiation of systematic and organized search activities by emergency units. In search and rescue activities, the time of completion is unpredictable and work should start as soon as possible.*

.....

Kayıp Kişi Bilgi Formu: Arama faaliyetlerinde kayıp şahsa dair kimlik, kıyafet, son görüldüğü yer gibi bilgilerin hızlı toplanmasını ve paylaşımını sağlayan standart formdur.

Missing Person Information Form: *It is a standard form that enables the rapid collection and sharing of information such as identity, clothing, last seen place of the missing person in search activities.*

.....

Kayıp Kişi Davranışı: Kişinin kaybolduğu andan itibaren içinde bulunduğu fiziksel, psikolojik ve çevresel koşullara bağlı olarak seğilebileceği hareket, karar ve tepkiler bütünüdür. Bu davranışlar; yaş, sağlık durumu, bilgi düzeyi, kişilik özellikleri, çevre koşulları, stres seviyesi ve bulunduğu ortamla olan etkileşimlerine göre şekillenir. Arama faaliyetine başlamadan önce ekiplere, kayıp kişi ve arama faaliyetinin hangi planlar dahilinde yapılacağı hakkında bilgilendirme yapılır. Arama ekibine katılan her yeni ekibe bu bilgilendirmeler yapılmaya devam eder.

Missing Person Behavior: *It is a set of actions, decisions and reactions that a person may exhibit depending on the physical, psychological and environmental conditions they are in from the moment they are lost. These behaviors are shaped according to age, health status, knowledge level, personality traits, environmental conditions, stress level and interactions with the environment. Before starting the search activity, the teams are informed about the missing person and the plans within which the search activity will be carried out. This information continues to be provided to each new team joining the search team.*

.....

Kaynak Talep Formu: Olay sahasında ihtiyaç duyulan personel, araç-gereç, malzeme veya hizmetlerin resmi olarak talep edilmesi, onaylanması ve takibinin sağlanması amacıyla kullanılan standart bir belgedir.

Resource Request Form: *It is a standard document used to officially request, approve and track the personnel, tools, materials or services needed at the incident site.*

.....

Kaynak ve İhtiyaç Analizi: Afet, acil durum veya kriz anlarında etkili müdahale için gerekli olan kaynakların (insan gücü, ekipman, lojistik, sağlık hizmetleri vb.) ne düzeyde mevcut olduğunu ve hangi alanlarda eksiklik bulunduğunu belirlemeye yönelik sistemli bir değerlendirme sürecidir.

Resource and Needs Analysis: *A systematic assessment process conducted during disasters, emergencies, or crises to determine the current availability of essential resources (personnel, equipment, logistics, healthcare, etc.) and identify gaps requiring attention for effective response.*

Kaynaklı Afet: Politik ve insan faktörlerinin etkin olduğu savaşlar, iç çatışmalar, terör eylemleri, büyük göçler, endüstriyel kazalar gibi olaylar ve bunların doğurduğu sonuçların tümüdür.

Caused Disaster: *Events such as wars, internal conflicts, acts of terrorism, large-scale migrations, industrial accidents, etc. in which political and human factors are active and all of their consequences.*

Kaynama Noktası: Bir sıvının buhar basıncının dış basınca eşit olduğu andaki sıcaklığıdır.

Boiling Point: *The temperature of a liquid when its vapor pressure is equal to the external pressure.*

Kayşat: Dağcılıkta, kar veya buzlu yüzeylerde kayarak ilerleme sırasında uygulanan, kayma hareketini kontrollü hâle getirmeyi amaçlayan bir tekniktir.

Glissade: *In mountaineering, it is a technique applied during sliding on snow or icy surfaces, aiming to control the sliding movement.*

Kaz Ayağı: Zemin üzerinde doğal ya da hazır bir ankraj bulunmadığı durumlarda halat ve kuplaj sistemleri ile yükü yada çekme kuvvetini birden fazla noktaya dengeli şekilde dağıtmak amacıyla oluşturulan çoklu bağlantı sistemidir.

Goose Feet: *A multi-anchor system created using ropes and coupling devices to evenly distribute loads or pulling forces to multiple points when natural or fixed anchors are unavailable on the ground.*

Kaza: Önceden öngörülemeyen, istem dışı olarak meydana gelen ve genellikle can kaybı, yaralanma, maddi hasar ya da çevresel zararlar gibi olumsuz sonuçlara yol açan ani olaydır. Kazalar, insan hatası, teknik arızalar, çevresel faktörler veya kontrol dışı gelişmeler sonucu oluşabilir.

Accident: A sudden, unforeseen, unintentional event that usually leads to negative consequences such as loss of life, injury, property damage or environmental damage. Accidents may occur as a result of human error, technical failures, environmental factors or out-of-control developments.

Kaza (Deniz): Deniz araçlarının seyrü seferi sırasında meydana gelen, can kaybı, yaralanma, çevre kirliliği veya maddi zarara yol açan olaydır. Bu kazalar; çarpışma, karaya oturma, batma, yangın ya da makine arızası gibi nedenlerle gerçekleşebilir.

Accident (Sea): It is an event that occurs during the navigation of marine vessels and causes loss of life, injury, environmental pollution or material damage. These accidents may occur due to collision, grounding, sinking, fire or machinery failure.

Kaza (Hava): Uçak, helikopter gibi hava taşıtlarının uçuş, kalkış veya iniş sırasında meydana gelen, can kaybı, yaralanma veya maddi hasara yol açan olaylardır. Bu kazalar teknik arızalar, hava koşulları, insan hatası veya çarpışmalar sonucu gerçekleşebilir.

Accident (Air): These are incidents that occur during the flight, take-off or landing of aircraft such as airplanes and helicopters, causing loss of life, injury or material damage. These accidents can occur as a result of technical failures, weather conditions, human error or collisions.

Kaza (KBRN): İşletme hataları, ekipman arızaları veya diğer nedenlerle meydana gelen potansiyel sonuçları nükleer güvenlik veya radyasyondan korunma açısından önemli olan kasıtsız olağandışı olaylardır.

Accident (CBRN): Unintentional unusual events that occur due to operational errors, equipment failures or other causes, the potential consequences of which are important for nuclear safety or radiation protection.

Kaza Alanı Güvenliği: Bir kaza meydana geldikten sonra olay yerinde görev yapan personelin, kazazedelerin ve çevredeki diğer kişilerin güvenliğini sağlamak amacıyla alınan tüm önlem ve uygulamalardır.

Accident Area Safety: After an accident occurs, all measures and practices taken to ensure the safety of personnel working at the scene, survivors and other people in the environment.

Kaza Algılama Sistemi: Kazanın erken tespiti ve müdahale için kullanılan sistemlerdir.

Accident Detection System: Systems used for the early detection of accidents and to facilitate rapid intervention.

Kaza Kırım Ekibi: Trafik, hava, deniz veya demiryolu gibi ulaşım araçlarının karıştığı kazalarda, olay yerinde kurtarma, güvenlik, değerlendirme ve delil toplama gibi görevleri yerine getiren özel eğitilmiş ekiplerdir

Accident Investigation Team: Specially trained teams that perform tasks such as rescue, security, assessment and evidence collection at the scene of accidents involving transportation vehicles such as traffic, air, sea or railway.

Kaza Uyarısı: Araç içi yerleşik ekipman vasıtasıyla öndeki bir kaza hakkında sürücüyeye bilgi verilmesidir.

Accident Warning: Informing the driver about an accident ahead by means of in-vehicle on-board equipment.

Kaza Yeri Temizliği: Kaza sonrası yola saçılmış parça, lastik, cam gibi araç kalıntılarının toplanması, sınıflandırılması ve güvenli şekilde kaldırılması sürecidir.

Accident Scene Cleanup: It is the process of collecting, classifying and safely removing vehicle debris such as parts, tires and glass scattered on the road after an accident.

Kaza Yoğunluk Haritası: Ulaşım yollarında sıkça tekrarlanan kaza noktalarının, dijital veya fiziksel haritalar üzerinde istatistiksel verilerle işaretlenerek görselleştirildiği analiz yöntemidir. Bu haritalar, alınması gereken önlemler, risk önleme ve müdahale stratejilerinin geliştirilmesinde temel veri kaynağı olarak kullanılır.

Accident Density Map: It is an analysis method in which frequently recurring accident points on transportation roads are visualized by marking them with statistical data on digital or physical maps. These maps are used as a basic data source in the development of measures to be taken, risk prevention and intervention strategies.

Kaza-Kırım: Hava, deniz, kara taşıtlarında meydana gelen kazaların ardından, olay yerindeki enkazın incelenmesi, parçaların toplanması ve kazanın nedenlerinin araştırılması amacıyla yapılan teknik inceleme ve müdahale sürecidir. Kırım kelimesi, taşıtın yapısal bütünlüğünün bozulması, parçalanmasını ifade eder.

Accident-Destruction: *It is the technical examination and intervention process carried out after accidents in air, sea and land vehicles in order to examine the wreckage at the scene, collect the parts and investigate the causes of the accident. The word "wreckage" refers to the disruption of the structural integrity of the vehicle and its disintegration.*

Kazazede: Trafik kazası, iş kazası, doğal afet, yangın, patlama veya benzeri beklenmedik ve ani olaylar sonucunda doğrudan ya da dolaylı olarak bedensel, ruhsal ya da maddi zarar gören; yaralanan, sakatlanan ya da yaşamını yitiren kişidir.

Casualty: *A person who has suffered direct or indirect physical, mental or material damage as a result of a traffic accident, work accident, natural disaster, fire, explosion or similar unexpected and sudden events; who has been injured, disabled or lost his/her life.*

Kazazede Dekontaminasyonu: KBRN olaylarından etkilenen kazazedelerin dekontamine edilmesi işlemidir. Yürüeyebilen ve yürüyemeyen kazazedeler için genellikle farklı dekontaminasyon prosedürleri uygulanır.

Casualty Decontamination: *It is the process of decontaminating casualties affected by CBRN incidents. Different decontamination procedures are usually applied for ambulatory and non-ambulatory survivors.*

Kazazede Güvenliği: Bir kaza veya acil durum sonucu yaralanan kişilerin (kazazedelerin) fiziksel, psikolojik ve çevresel güvenliğini sağlama sürecidir.

Casualty Safety: *It is the process of ensuring the physical, psychological and environmental safety of people (survivors) injured as a result of an accident or emergency.*

Kazazede Hayvan: Bulunduğu ortamdaki tehlike veya zarar verici koşullar nedeniyle hayatı tehdit altında bulunan, yaralı, sıkışmış veya mahsur kalmış kişi olmayan canlıdır.

Animal Casualty: *A living creature whose life is under threat due to dangerous or harmful conditions in its environment and who is not a person who is injured, trapped or trapped.*

Kazazede Kar Yüğü: Çiğ veya yoğun kar yağışı gibi durumlarda kazazedenin vücudu üzerine biriken kar kütlelerinin oluşturduğu baskı ve ağırlık nedeniyle solunum, dolaşım ve vücut ısısı üzerinde olumsuz etkilere yol açabilen fiziksel yüküdür.

Accident Snow Load: *Physical load that may cause negative effects on respiration, circulation and body temperature due to the pressure and weight of the snow mass accumulated on the body of the survivor in situations such as avalanches or heavy snowfall*

.....

Kazazede Sabitleme: Genellikle ilk yardım ekipleri, sağlık personeli veya kurtarma görevlileri tarafından; omurilik yaralanmaları, kırıklar, çıkıklar veya bilinci kapalı kazazedelerde hayati tehlikeyi azaltmak, yaralanan kişinin mevcut durumunun daha da kötüleşmesini önlemek amacıyla, vücudunun veya yaralı bölgenin hareketini sınırlamak ya da tamamen durdurmak için uygulanan yöntemler bütünüdür

Casualty Immobilization: *It is a set of methods generally applied by first aid teams, medical personnel or rescue workers to limit or completely stop the movement of the body or injured area in order to reduce the danger to life in spinal cord injuries, fractures, dislocations or unconscious accident survivors and to prevent the current condition of the injured person from worsening.*

.....

Kazazede Tahliyesi: Arama kurtarma operasyonlarında, yaralanan veya tehlike altında bulunan kişilerin bulunduğu zorlu ve riskli ortamlardan sağlık durumu göz önünde bulundurularak, güvenli ve etkili yöntemlerle çıkarılıp acil tıbbi müdahale veya daha güvenli bir alana ulaştırılması sürecidir. Tahliye işlemi en yakın güvenli alana yapılmalıdır.

Casualty Evacuation: *In search and rescue operations, it is the process of removing injured or endangered people from challenging and risky environments with safe and effective methods, taking into account their health status and providing emergency medical intervention or transportation to a safer area. Evacuation should be to the nearest safe area.*

.....

Kazazede Taşıma Teknikleri: Arama kurtarma operasyonlarında yaralı veya hareketsiz durumdaki kişilerin sağlık durumları, çevresel koşullar ve mevcut imkanlara göre güvenli, hızlı ve etkili şekilde olay yerinden çıkarılmasını sağlayan çeşitli teknik ve donanım uygulamalarıdır.

Casualty Carrying Techniques: *Search and rescue operations are various technical and equipment applications that enable the safe, fast and effective removal of injured or immobilized people from the scene according to their health status, environmental conditions and available facilities.*

.....

Kazazede Teslim Formu: Yaralıların sağlık personeline teslimi sırasında kimlik, yaralanma durumu ve yapılan ilk müdahaleleri içeren standart belgedir.

Casualty Delivery Form: *It is a standard document that includes the identity, injury status and first interventions made during the delivery of the injured to the health personnel.*

.....

Kazazede Yakını: Afet veya acil durum sonucu zarar gören, yaralanan ya da hayatını kaybeden kişinin ailesi, akrabası veya komşu, iş arkadaşı gibi yakınlık bağı bulunan kişidir. Olay sonrası duygusal destek sağlamak, bilgi almak ve yasal işlemlerde yardımcı olmak amacıyla kazazedeye en yakın olan kişidir.

Casualty Relative: *A person closely related to a survivor of a disaster or emergency, such as family members, relatives, neighbors, or coworkers. They provide emotional support, receive information, and assist with legal or procedural matters following the incident.*

.....

Kazma: Metalden yapılmış, saplı ve sivri uçlu bir el aletidir. Toprak, taş veya sert zeminleri kazmak, kırmak veya parçalamak için kullanılır.

Digging: *A hand tool made of metal with a handle and pointed tip, used for excavating, breaking, or loosening soil, rocks, or hard surfaces.*

.....

KBRN: Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer kelime grubunun kısaltmasıdır.

CBRN: *It stands for chemical, biological, radiological and nuclear.*

.....

KBRN Acil Durum Müdahale Rehberi: Tehlikeli madde içerikli taşımacılık kazalarına müdahaleye yönelik olarak ilk müdahale ekiplerine yardımcı olması amacıyla hazırlanan rehberdir.

CBRN Emergency Response Guide: *It is a guide prepared to assist first response teams in intervening in accidents involving the transportation of hazardous materials.*

.....

KBRN Atık Yönetimi: İnsan ve çevre sağlığının korunması amacıyla atık halde bulunan suyun doğaya veya kullanıma sunulmadan önce izlenmesi, arındırılması, seyreltilmesi, depolanması veya tasfiyesi gibi iş, işlem veya tesisleri ifade eden yöntemdir.

CBRN Waste Management: *It is a method that refers to works, processes or facilities such as monitoring, purification, dilution, storage or disposal of wastewater before it is put into nature or use in order to protect human and environmental health.*

.....

KBRN Dirençliliği: KBRN olaylarının etkilerine karşı toplumsal ve bireysel olarak hazırlıklı olma, bu etkileri önleme, azaltma ve iyileştirme kapasitesidir.

CBRN Resistance: *It is the capacity to be socially and individually prepared for, prevent, mitigate and recover from the impacts of CBRN events.*

KBRN Keşif-Tespit: İzleme, gözetleme veya başka yöntemlerle KBRN tehlikesi veya olaylarının mevcudiyetini doğrulamak veya reddetmek, olayın türünü ve boyutunu belirlemek ve riskleri değerlendirmek amacıyla icra edilen faaliyetidir.

CBRN Reconnaissance-Detection: *Monitoring is the activity carried out to confirm or deny the existence of CBRN hazards or incidents through surveillance or other methods, to determine the type and extent of the incident and to assess the risks.*

KBRN Kişisel Koruyucu Donanım: KBRN ilk müdahale ekiplerinde görev alan personelin olay müdahalesinde kullanacağı kişisel koruyucu kıyafet, maske, eldiven, bot vb. ekipmanın tümüdür.

CBRN Personal Protective Equipment: *Personal protective clothing, masks, gloves, boots, etc. that the personnel working in CBRN first response teams will use in incident intervention.*

KBRN Olayı: Kimyasal, biyolojik, radyoaktif ve nükleer maddelerin kasten veya kazaen yayılmasıyla oluşan, insan ve çevre için zararlı ve tehlikeli durumlardır.

CBRN Incident: *Harmful and dangerous situations for humans and the environment caused by the intentional or accidental release of chemical, biological, radioactive and nuclear substances.*

KBRN Raportörü: Numune alma işlemi sırasında KBRN Numune Bilgi Formunu dolduran ve mümkünse numune alma işlemlerini fotoğraf veya video ile kayıt altına alan personeldir.

CBRN Rapporteur: *Personnel who fill in the CBRN Sample Information Form during the sampling process and, if possible, record the sampling process with photographs or videos.*

KBRN Risk Analizi: İnsan sağlığı ve çevrenin, KBRN maddelerinin kasten veya kazaen çevreye yayılmasından zarar görme olasılığının ve zararın ciddiyet derecesinin değerlendirilmesine ilişkin faaliyetler bütünüdür.

CBRN Risk Analysis: A comprehensive set of activities aimed at assessing the likelihood and severity of harm to human health and the environment caused by the intentional or accidental release of Chemical, Biological, Radiological, and Nuclear (CBRN) substances.

KBRN Riski: İnsan sağlığı ve çevrenin, KBRN maddelerinin kasten veya kazaen çevreye yayılmasından zarar görme olasılığı ve zararın ciddiyet derecesidir.

CBRN Risk: The likelihood and severity of harm to human health and the environment from the intentional or accidental release of CBRN substances into the environment.

KBRN Sahası: Bir tesisi fiziksel engellerle çevreleyen, sadece kontrollü giriş-çıkış yapılabilen ve üzerinde tesis sahibinin yetkisi olan alan ile sabit olmayan kaynakları içeren acil durumlarda kordon içine alınan alandır.

CBRN Site: It is the area that surrounds a facility with physical barriers, where only controlled entry and exit can be made and which is authorized by the owner of the facility and the area cordoned off in emergencies involving non-fixed resources.

KBRN Savunması: KBRN saldırılarından korunabilmek, KBRN ajanlarının etkilerini yok etmek veya mümkün olduğunca en aza indirebilmek için alınan önlemler ve yapılacak çalışmaların tümüdür.

CBRN Defense: It is all the measures taken and all the work to be done in order to be protected from CBRN attacks, to eliminate or minimize the effects of CBRN agents as much as possible.

KBRN Silahları: Kimyasal, biyolojik, radyoaktif ve nükleer maddeleri yaymak için tasarlanan silahlardır.

CBRN Weapons: Weapons designed to disperse chemical, biological, radiological, and nuclear materials.

KBRN Siperleri: Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik ve Nükleer tehditlere karşı personel ve ekipmanı korumak amacıyla tasarlanmış, doğal veya yapay malzemelerden inşa edilen koruyucu yapılardır. Bu siperler, zararlı kimyasal gazlar, biyolojik ajanlar, iyonlaştırıcı radyasyon ve nükleer serpintilere karşı fiziksel bariyer oluşturarak korunma sağlar. Genellikle beton, kurşun, toprak veya özel malzemeler kullanılarak yapılır ve askerî, endüstriyel veya afet yönetimi alanlarında kritik öneme sahiptir.

CBRN Trenches: Protective structures made of natural or artificial materials, designed to safeguard personnel and equipment against Chemical, Biological, Radiological, and Nuclear threats. These trenches act as physical barriers against harmful chemical gases, biological agents, ionizing radiation, and nuclear fallout. Commonly built with materials like concrete, lead, earth, or specially engineered substances, CBRN trenches are essential in military, industrial, and emergency management settings.

.....

KBRN Standart Operasyon Prosedür: KBRN olaylarına müdahale faaliyetleri için güvenli çalışma yöntemlerini ve standart müdahale uygulamalarını içeren yazılı talimatlardır.

CBRN Standard Operating Procedure: Written instructions that include safe working methods and standard response practices for CBRN incident response activities.

.....

KBRN Tahliye: KBRN olayları kapsamında, boşaltılması gereken yapıların veya bir bölgenin, önceden belirlenmiş yollar kullanılarak hızlı ve düzenli bir şekilde boşaltılıp insan ve canlıların güvenli yerlere nakledilmesi işlemidir.

CBRN Evacuation: Within the scope of CBRN incidents, it is the process of evacuating structures or an area that needs to be evacuated quickly and regularly using predetermined routes and transporting people and living things to safe places.

.....

KBRN Tehdidi: Petrol kirlenmeleri, bulaşıcı hastalıklar, soba zehirlenmeleri ve KBRN maddesi yayılımı sonucu meydana gelebilecek deniz kirlenmeleri hariç olmak üzere; KBRN maddelerinden elde edilmiş silahların, terör, sabotaj vb. eylemlerde kasten kullanılmasıdır.

CBRN Threat: Except for oil pollution, infectious diseases, stove poisoning and marine pollution that may occur as a result of CBRN substance dispersion; It is the intentional use of weapons obtained from CBRN substances in acts of terrorism, sabotage, etc.

.....

KBRN Tehlikeli Madde: Kimyasal ve fiziksel yapısı itibarıyla elde edilmesi, işlenmesi, saklanması, paketlenmesi, kullanılması, atılması ve taşınması çevreye, insanlara ve doğal hayata zararlı olabilecek tüm maddelerdir.

CBRN Hazardous Material: All substances whose acquisition, processing, storage, packaging, use, disposal and transportation may be harmful to the environment, people and natural life due to their chemical and physical structure.

.....

KBRN Tehlikesi: Petrol kirlenmeleri, bulaşıcı hastalıklar, soba zehirlenmeleri ve KBRN maddesi yayılımı sonucu meydana gelebilecek deniz kirlenmeleri hariç olmak üzere; endüstriyel üretimde, sağlık sektöründe, laboratuvarlarda, bilimsel araştırmalarda ürün ya da ara ürün olarak kullanılan KBRN maddelerinin kazaen yayılmasıyla oluşan durumlardır.

CBRN Hazard: *Except for oil pollution, infectious diseases, stove poisoning and marine pollution that may occur as a result of CBRN substance dispersion; These are situations caused by the accidental spread of CBRN substances used as products or intermediate products in industrial production, health entific research.*

KBRN Tespit: KBRN maddelerinin varlığının ortaya çıkarılması eylemidir.

CBRN Detection: *It is the act of revealing the presence of CBRN substances.*

KBRN Teşhis: Ortamda hangi KBRN maddesinin mevcut olduğunun açık ve nitel olarak belirlenmesi eylemidir.

CBRN Diagnostics: *It is the act of clearly and qualitatively determining which CBRN substance is present in the environment.*

KBRN Triyaj: Savaş alanları, acil servisler vb. acil hizmet gerektiren alanlarda hastanın yaşama şansı, durumun aciliyeti gibi çeşitli parametreler dikkate alınarak yapılan önceliklendirme işlemleridir.

CBRN Triage: *These are prioritization procedures in areas requiring emergency services such as battlefields, emergency services, etc., taking into account various parameters such as the patient's chance of survival and the urgency of the situation.*

KBRN-P: Kimyasal, biyolojik, radyolojik, nükleer, patlayıcı kelime grubunun kısaltmasıdır. Patlayıcı (explosive) kavramı KBRN terimine sonradan eklenmiş olup, KBRN maddelerinin patlayıcı sistemler kullanılarak yayılması hususunu ifade etmek için kullanılmaktadır.

CBRN-E: *It is the abbreviation of chemical, biological, radiological, nuclear, explosive. The concept of explosive (e) was added to the term CBRN and is used to express the spread of CBRN substances using explosive systems.*

Kelebek Düşümü: İp üzerinde istenilen herhangi bir noktada sabit ve güvenli bir halka oluşturmak için kullanılan dayanıklı bir düğümdür. Dağcılık, yüksek irtifa kurtarma, endüstriyel ip erişimi, kampçılık ve yük taşıma gibi alanlarda yaygın olarak tercih edilir. İpin her iki ucundan çekilse bile ortadaki halka

formunu koruyarak sağlam kalır. Sağlam yapısı sayesinde, özellikle zorlu hava koşullarında ve hareketli ortamlarda güvenli kullanım sunar.

Butterfly Knot: *A strong and secure knot used to create a fixed loop at any point on a rope. Commonly used in mountaineering, high-angle rescue, industrial rope access, camping, and load-bearing applications. It maintains its form even under tension from both ends and is reliable in harsh or dynamic environments.*

Kent Bilgi Sistemi: Bir kentin coğrafi, altyapı ve sosyal verilerini dijital ortamda toplayan, depolayan, analiz eden ve yönetime sunan entegre bilgi sistemidir; bu sayede kentsel planlama, hizmet sunumu ve karar alma süreçleri daha etkin ve verimli hale getirilir.

Urban Information System: *An integrated digital system that collects, stores, analyzes, and presents geographic, infrastructural, and social data of a city to enhance urban planning, service delivery, and decision-making processes effectively and efficiently.*

Kent İçi Trafik Kazalarına Müdahale Standardı: Kent merkezlerinde trafik kazalarına yapılacak müdahaleler için oluşturulmuş prosedürler bütünüdür. Ulaşım yoğunluğu, yaya trafiği ve bina yoğunluğu gibi faktörlere göre şekillenir.

Urban Traffic Accident Response Standard: *It is a set of procedures established for interventions to traffic accidents in urban centers. It is shaped according to factors such as transportation density, pedestrian traffic and building density.*

Kent İçi Trafik Yoğunluğu ve Müdahale Güçlükleri: Şehir merkezlerinde yaşanan ağır trafik nedeniyle müdahale ekiplerinin olay yerine geç ulaşması veya müdahalenin zorlaşması durumudur. Bu nedenle, acil durum geçiş koridorlarının açılması ve güvenlik şeritlerinin etkin kullanımı gibi trafik yönetimi yöntemleri hayati önem taşır.

Urban Traffic Congestion and Response Challenges: *Situations where heavy traffic in city centers delays emergency response teams or complicates their operations. Managing traffic corridors and effectively using safety lanes are crucial to ensure timely interventions.*

Kentsel Arama ve Kurtarma: Doğal afetler veya insan kaynaklı olaylar sonucunda çökmüş, hasar görmüş veya tehlikeli hale gelmiş kentsel yapılarda kayıp, mahsur kalan veya yaralı kişilerin yerini tespit etmek ve çıkarmak amacıyla yapılan arama faaliyetidir. Kentsel arama ve kurtarma ekipleri, enkaz altında kalan kişileri, güvenli bir şekilde kurtarmak ve ilk yardım sağlamak için özel ekipmanlar, görüntüleme cihazları ve arama köpekleri kullanırlar.

Urban Search and Rescue: Search operations conducted in collapsed, damaged, or hazardous urban structures caused by natural disasters or man-made events to locate and extract missing, trapped, or injured persons. Urban search and rescue teams use specialized equipment, imaging devices, and search dogs to safely rescue survivors and provide first aid.

Kentsel Doku Analizi: Kent dokusunu oluşturan yerleşme tipleri, insan çevre etkileşimi, kentsel riskler gibi tüm unsurların tarihî gelişim içinde irdelenme ve değerlendirilmesine yönelik çalışmalardır

Urban Fabric Analysis: It is a study for examining and evaluating all elements such as settlement types, human-environment interaction, urban risks that make up the urban fabric in historical development.

Kentsel Arama İşaret Bayrağı: Enkaz alanlarında kaçış yollarını, kazazede konumlarını veya tehlikeli bölgeleri belirtmek için kullanılan, yüksek görünürlüklü (Fotoluminesans, reflektif) renklere üretilmiş plastik/kumaş bayraklardır.

Urban Search Signal Flag: Highly visible plastic or fabric flags (photoluminescent or reflective) used in rubble areas to mark escape routes, survivor locations, or hazardous zones.

Kentsel Dönüşüm: Riskli ve dayanaksız yapıların yıkılarak, deprem yönetmeliklerine uygun, güvenli ve sağlam yeni binaların inşa edilmesi sürecidir; böylece can ve mal kayıplarını azaltarak şehirlerin dayanıklılığını artırma amaçlanmaktadır

Urban Transformation: It is the process of demolishing risky and unstable buildings and constructing safe and robust new buildings that comply with earthquake regulations; thus, it aims to increase the resilience of cities by reducing the loss of life and property

Kentsel Yangınlar: Şehirleşmiş alanlarda, konut, iş yeri, sanayi tesisi, araçlar veya alt yapı sistemlerinde meydana gelen kontrolsüz bir şekilde yayılarak can ve mal kaybına, çevre tahribatına ve sosyal/ekonomik zararlara yol açan yangınlardır. Kentsel yangınlar genellikle elektrik kontağı, soba ya da ocak gibi ısıtıcıların yanlış kullanımı, ihmal, sabotaj veya doğal afetler sonrası ikincil tehlikeler sonucu ortaya çıkar.

Urban Fires: Uncontrolled fires occurring in urban areas affecting residential buildings, workplaces, industrial facilities, vehicles, or infrastructure systems. These fires cause loss of life, property damage, environmental destruction,

and socio-economic impacts. Common causes include electrical faults, improper use of heating devices, negligence, sabotage, or secondary hazards after natural disasters.

Kerteriz: Bir hedefin yada yerin yönünü belirlemek amacıyla, bir doğa unsurunun (zirve, kaya, ağaç, vadi gibi) pusula ile açısının alınarak yön tayini yapılmasıdır. Bu yöntemle, yürüyüş sırasında rota kaybı yaşanmaması sağlanır veya geri dönüşte doğru yoldan geri dönmek mümkün olur.

Bearing: *It is the determination of direction by taking the angle of a natural element (such as a summit, rock, tree, valley) with a compass in order to determine the direction of a target or place. With this method, it is ensured that there is no loss of route during the hike or it is possible to return the right way back.*

Kesik Sinyal: İletişim hatlarında ya da kablosuz bağlantıda, sinyalin belirli zamanlarda tamamen kesilmesi ya da düzensiz aralıklarla iletilmesi durumudur. Dağlık arazi, tünel, yoğun betonarme yapılar, atmosfer koşulları veya cihaz arızaları gibi durumlar sebebiyle olur. Haberleşme kalitesini ve veri aktarımını olumsuz etkiler.

Intermittent Signal: *In a communication line or wireless connection, the signal may be completely interrupted at certain times or transmitted at irregular intervals. It can be caused by mountainous terrain, tunnels, dense reinforced concrete structures, atmospheric conditions or device malfunctions. It negatively affects communication quality and data transfer.*

Kesintisiz ve Güvenli Haberleşme Sistemi: Afet ve acil durum yönetim merkezleri arasında sürekli ve güvenli iletişim sağlayan, Başkanlık tarafından kurulan bir haberleşme sistemidir. Kablo, GSM, uydu, HF gibi farklı iletişim ortamları anahtarlama olarak kullanılarak, merkezler arasında ses, görüntü, e-posta, video konferans ve veri iletimi kesintisiz ve güvenli şekilde gerçekleştirilir.

Uninterrupted and Secure Communication System: *A communication network established by the Presidency to provide continuous and secure communication among disaster and emergency management centers. It uses multiple communication media such as cable, GSM, satellite, and HF, enabling seamless and secure transmission of voice, video, email, video conferences, and data.*

Kesme Diski: Metal, taş veya beton yüzeyleri kesmek için kullanılan yüksek devirli el aletlerine takılan, değiştirilebilir döner disk sistemidir.

Cutting Disc: *It is an interchangeable rotating disk system fitted to high-speed hand tools used for cutting metal, stone or concrete surfaces.*

.....

Kesme Gerilme Kırılması: Bir yapı elemanı veya malzemenin maruz kaldığı kesme gerilmesinin, o malzemenin kesme dayanımını aşması sonucu ortaya çıkan ani ve gevrek kırılma türüdür. Genellikle yaklaşık 45° eğiminde çatlaklarla kendini gösterir.

Shear Stress Fracture: *A sudden and brittle fracture type occurring when the shear stress on a structural element or material exceeds its shear strength. It often appears as cracks at approximately a 45° angle.*

.....

Keşif: Olay ve afetzedenin yeri, bölgesi, arazinin yapısı ve durumu vb. bilgilerin yetersiz olduğu durumda 2- 3 kişilik çok deneyimli personelden oluşan bir ekip ve basit ekipmanlarla yapılan kısa süreli araştırmalardır. Yapılacak arama ve kurtarma çalışma türünü, strateji, yöntem ve tekniklerini belirleme amacıyla yapılır.

Exploration: *Short-duration investigations carried out by a small, highly experienced team (2-3 persons) with simple equipment when information about the incident site, survivor location, terrain, or conditions is insufficient. The purpose is to determine the type of search and rescue operations, strategies, methods, and techniques to be used.*

.....

Keşif Araması: Olay yerinde kazazede veya tehlike unsurlarını belirlemek, durum değerlendirmesi yapmak ve müdahale planını oluşturmak amacıyla gerçekleştirilen ön inceleme ve bilgi toplama sürecidir; bu aşamada riskler, erişim yolları ve kaynaklar tespit edilir

Exploration Search: *It is the process of preliminary investigation and information gathering carried out in order to identify casualties or hazard elements at the scene, to make a situation assessment and to create an intervention plan; at this stage, risks, access routes and resources are determined.*

.....

Kılcal Çatlak: Karabina veya emniyet ekipmanlarında oluşan, gözle fark edilemeyen mukavemet kaybına yol açan mikro çatlaklardır; kontrolleri özel röntgen cihazları ile yapılır. Darbe almış, düşmüş malzemeler şüpheli kabul edilir. Cihaz ile kontrolleri yapılmadan kullanılamazlar.

Capillary Cracks: *Micro cracks in carabiners or safety equipment that are not visible to the naked eye but cause strength loss. These cracks are detected through special X-ray inspections. Equipment subjected to impacts or drops is considered suspect and cannot be used without proper testing.*

.....

Kırağı: Havadaki su buharının soğuk yüzeyler üzerinde doğrudan donarak oluşturduğu ince buz kristalleridir. Genellikle açık ve soğuk havalarda, gece boyunca toprak, bitki veya nesnelerin üzerinde oluşur.

Frost: *Needle-like ice crystals formed by the freezing of moisture in the air layer near the snow surface on cold, clear and windless nights. They usually appear as a shiny and fragile blanket on the snow surface. They do not pose an avalanche risk at the time of formation; however, they are very loose and can become a potential weak layer when they accumulate on the surface.*

Kırıcı-Delici Makineler: Arama ve kurtarma ekiplerinin, enkaz altında kalan kişilere ulaşmak amacıyla beton, taş, metal, tuğla gibi diğer sert malzemeleri kırmak, delmek ve parçalamak için kullandığı güçlü el aletleridir. Bu makineler özellikle bina enkazlarında hızlı ve kontrollü erişim sağlamak için kullanılır. Hidrolik, pnömatik, havalı veya elektrikli güçle çalışanlar ve darbeli matkaplar, kırıcılar, beton kesme makineleri ve hidrolik kırıcılar gibi türleri bulunur.

Rotary Hammer Machines: *These are powerful hand tools used by search and rescue teams to break, drill and break up concrete, stone, metal, brick and other hard materials in order to reach people trapped under rubble. These machines are especially used in building rubble to provide fast and controlled access. They are hydraulically, pneumatically, pneumatically or electrically powered and come in a variety of types such as hammer drills, jackhammers, concrete cutting machines and hydraulic breakers.*

Kırılma Çizgisi: Bir tabaka çığının başlangıç noktasında oluşan ve üst sert katmanın keskin şekilde ayrıldığı kırık çizgi, çığın büyüklüğünü ve başladığı alanı belirlemek için saha analizlerinde referans alınır.

Break Line: *The broken line formed at the starting point of a sheet avalanche, where the upper hard layer is sharply separated, is used as a reference in field analyses to determine the size and starting area of the avalanche.*

Kırılma Noktası: Yapısal bütünlüğün zayıfladığı, çökme ya da yıkılma riskinin yüksek olduğu kritik alanları ifade eder. Genellikle kolon, kiriş, döşeme bağlantıları veya yapısal ek yerleri gibi taşıyıcı sistemin zorlandığı yerlerde ortaya çıkar. Arama kurtarma çalışmaları sırasında bu noktaların tespiti, hem ekip güvenliği hem de enkaz altındaki kişilere güvenli ve etkili erişim açısından son derece önemlidir.

Break Point: *It refers to critical areas where structural integrity is weakened and the risk of collapse or collapse is high. It usually occurs in places where the load-bearing system is stressed, such as columns, beams, floor connections or structural joints. Detection of these points during search and rescue operations is extremely important for both team safety and safe and effective access to the people under the rubble.*

Kırma ve Kesme: Enkaz altındaki afetzedelere ulaşmak amacıyla beton, metal, ahşap gibi sert yapı malzemelerinin kontrollü şekilde parçalanması veya kesilmesi işlemidir. Özellikle dar, tehlikeli veya istikrarsız enkaz alanlarında kurtarma ekiplerinin ilerlemesini sağlamak ve mahsur kalmış kişilere güvenli erişim oluşturmak için uygulanır. Hidrolik kırıcılar, beton delici makineler, elmas kesiciler, termal kesiciler ve çeşitli el aletleri gibi ekipmanlar bu işlemlerde kullanılır.

Crushing and Cutting: *It is the controlled breaking or cutting of hard building materials such as concrete, metal, wood, etc. in order to reach disaster survivors under rubble. It is applied especially in narrow, dangerous or unstable debris areas to enable rescue teams to advance and create safe access to trapped people. Equipment such as hydraulic breakers, concrete drilling machines, diamond cutters, thermal cutters and various hand tools are used in these operations.*

Kırmızı Alarm: 3 dakika süren, yükselip alçalan dalgalı siren sesi ile hava saldırısı tehlikesi olduğunu işaret eden kırmızı tehlike işaretidir.

Red Alert: *A red distress signal lasting 3 minutes, with a wavy siren sound that rises and falls, signaling the danger of an air attack.*

Kırmızı Kod: Yaşamı tehdit eden ciddi yaralanma veya hastalıkları olan, derhal tıbbi müdahale ve taşınma gerektiren, müdahale önceliği en yüksek olan hasta veya kazazedelerdir.

Code Red: *Patients or casualties with serious life-threatening injuries or illnesses, requiring immediate medical attention and transportation, with the highest priority for intervention.*

Kısa Kolon Hasarı: Bir kolonun boyunun, yanındaki duvar, pencere veya perde gibi yapı elemanları nedeniyle kısalması sonucu, deprem gibi yatay yükler altında orantısız şekilde fazla zorlanarak kırılmasıdır. Bu durum kolonun alt kısmında ciddi ezilme ve beton çatlamalarına yol açar ve yapının taşıyıcı sisteminde ciddi zafiyet oluşturur.

Short Column Damage: *When the length of a column is shortened due to structural elements such as walls, windows or curtains next to it, it is disproportionately overstrained and broken under horizontal loads such as earthquakes. This situation causes serious crushing and concrete cracking at the bottom of the column and creates a serious weakness in the structural system of the building.*

Kıvılcım: Ani ve kısa süreli olarak ortaya çıkan, yüksek sıcaklığa sahip küçük ışık ve ısı parçacıklarıdır. Genellikle sürtünme, elektrik arki veya hızlı oksidasyon sonucu oluşur ve yanıcı ortamlarda yangın veya patlama riskine yol açabilir. Özellikle tehlikeli madde ve gazların bulunduğu alanlarda kıvılcım oluşumu büyük tehlike oluşturur.

Spark: A sudden, brief emission of small, high-temperature light and heat particles. Typically caused by friction, electrical arcing, or rapid oxidation, sparks can ignite fires or explosions in flammable environments, especially where hazardous materials or gases are present.

Kıvılcımsız Testere: Patlayıcı veya yanıcı ortamlarda kıvılcım oluşturmada güvenli kesim yapabilen diskli testere türüdür.

Sparkless Saw: It is a type of disk saw that can cut safely in explosive or flammable environments without sparking.

Kıyı Araması: Suya bitişik göl, nehir ve deniz gibi kara alanlarında kayıp şahıs, ceset veya delil aramak amacıyla yapılan arama faaliyetidir.

Coastal Search: It is a search activity carried out in land areas such as lakes, rivers and seas adjacent to water in order to search for missing persons, corpses or evidence.

Kıyı Taşkını: Deniz seviyesinin aşırı yükselmesi sonucu deniz suyunun kara alanlarına taşarak su baskını oluşturmalarıdır. Genellikle fırtına, tropikal siklon, tsunami, gelgit yükselmesi veya deniz seviyesi yükselmesi gibi nedenlerle meydana gelir. Yerleşim alanlarında can ve mal kaybına yol açabilir; alt yapıyı, yolları ve tarım arazilerini olumsuz etkileyebilir.

Coastal Flooding: Flooding is when sea water overflows onto land areas as a result of excessive sea level rise. It is usually caused by storms, tropical cyclones, tsunamis, tidal surges or sea level rise. It can cause loss of life and property in residential areas; it can negatively affect infrastructure, roads and agricultural lands.

Kıydan Suya Giriş: Dalgıcın tüm malzemeleri kuşandıktan sonra geri geri yürünerek kıydan suya girme tekniğidir.

Coastal Water Entry: It is a technique of entering the water from the shore by walking backwards after all materials are equipped.

Kızılay: Afet, acil durum ve savaş zamanlarında afetzedelere sağlık, barınma, gıda ve insani yardım sağlayan, gönüllülük ve tarafsızlık ilkeleriyle faaliyet

gösteren köklü bir yardım kuruluşudur. Toplumda sosyal dayanışmayı güçlendirmeyi amaçlar ve hem ulusal hem de uluslararası düzeyde insani yardım faaliyetleri yürütür.

Red Crescent: *It is a well-established aid organization that provides health, shelter, food and humanitarian aid to survivors in disasters and emergencies, in times of war, acts with the principles of volunteerism and impartiality, aims to strengthen the social solidarity of the society and also carries out humanitarian aid activities at national and international level.*

Kızılhaç: Savaş ve barış zamanlarında ihtiyaç sahiplerine sağlık hizmeti, acil yardım, barınma ve gıda desteği sağlayan uluslararası insani yardım kuruluşudur.

Red Cross: *Global relief organization providing international humanitarian assistance and disaster response.*

Kızılötesi Görüntüleme: Kızılötesi kamera teknolojisi kullanılarak, özellikle gece operasyonlarında sıcaklık farklarını algılayan ve böylece kaybolan kişi veya hayvanların yerini tespit etmeye yardımcı olan ekipmandır.

Infrared Imaging: *It is the equipment used to find lost people or animals by detecting temperature differences, especially in night operations with infrared camera technology.*

Kızılötesi Uydu Görüntüsü: Uyduların Dünya yüzeyi ve atmosferden yayılan kızılötesi ışınları algılayarak sıcaklık farklarını gösteren ve meteoroloji ile çevresel verilerin analizinde kullanılan görüntüdür.

Infrared Satellite Image: *It is an image used in the analysis of meteorology and environmental data, showing temperature differences by detecting infrared rays emitted by satellites from the Earth's surface and atmosphere.*

Kilitli karabina: Yaylı mandalı kilit mekanizmasıyla güvence altına alınmış, düşme veya kazara açılma riskini ortadan kaldıran emniyetli bağlantı elemanıdır.

Locking carabiner: *The spring-loaded latch is secured with a locking mechanism, eliminating the risk of dropping or accidental opening.*

Kimyasal Gaz Kurtarma Operasyonu: Endüstriyel kazalar veya kimyasal salınımlar sonucu oluşan tehlikeli ve zehirli gaz bulutlarının bulunduğu alanlarda gerçekleştirilen özel kurtarma müdahaleleridir. Bu operasyonlar, hem kurtarma ekiplerinin güvenliğini sağlamak hem de etkilenen kişilere hızlı müdahale etmek için özel donanım ve prosedürler gerektirir.

Chemical Gas Rescue Operation: *Special rescue interventions carried out in areas contaminated by dangerous and poisonous gas clouds caused by industrial accidents or chemical releases. These operations require special equipment and procedures to ensure the safety of rescue teams and to provide rapid aid to affected individuals.*

Kimyasal Kaza: İnsan hayatı veya çevre için tehlikeli olan kimyasal maddelerin çevreye kasıtsız olarak yayılımıyla sonuçlanan olaylardır.

Chemical Accident: *Incidents that result in the unintentional release of chemicals into the environment that are hazardous to human life or the environment.*

Kimyasal Savaş: Kimyasal maddelerin toksik ve öldürücü özelliklerinin silah olarak kullanıldığı savaştır.

Chemical Warfare: *A war in which the toxic and lethal properties of chemical substances are used as weapons.*

Kimyasal Zapt-ı Rapt: Kurtarma operasyonlarında özellikle enkaz altında veya tehlikeli ortamlarda mahsur kalan ya da saldırgan davranış riski taşıyan hayvan ve canlı varlıkların ilaçsal yöntemlerle emniyetli biçimde kontrol altına alınmasıdır.

Chemical restraint: *In rescue operations, it is the safe control of animals and living beings, especially those trapped under rubble or in dangerous environments or at risk of aggressive behavior, with medicinal methods.*

Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması: Avrupa Birliğinin kimyasallarla ilgili politikasını ortaya koyan 1907/2006 EC sayılı bir A.B. mevzuatıdır. REACH bu konudaki birçok A.B. mevzuatını tek bir çatı altında toplamaktadır.1 Haziran 2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmelik 23/06/2017’de Resmi Gazete’de yayınlanmıştır.

Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals: *“REACH is an EU legislation (EC No. 1907/2006) that sets out the European Union’s policy on chemicals. REACH gathers many EU legislation on this subject under a single roof. It entered into force on June 1, 2007. The Regulation on Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals was published in the Official Gazette on 23/06/2017.”*

Kirli Bomba: Dinamit gibi konvansiyonel patlayıcılarla radyoaktif maddelerin bir araya getirilmesiyle elde edilen Radyoaktif Madde Yayan Düzenek (RMYD) türüdür.

Dirty Bomb: *A Radioactive Material Dispersal Device (RMYD) is a type of Radioactive Material Emitting Device (RMD) obtained by combining radioactive materials with conventional explosives such as dynamite.*

Kişisel Ekipmanlar: Arama ve kurtarma personelinin kendini ve başkalarını korumak, hayatta kalmak ve görevlerini yerine getirmek için kullandıkları ekipmanlardır.

Personal Equipment: *It is the equipment used by search and rescue personnel to protect themselves and others, to survive and to fulfill their duties.*

Kişisel İzleme: Uygun dozimetreler kullanılarak veya cilde bulaşan, vücut içine alınan ve vücuttan dışarı atılan radyoaktif maddelerin miktarının ölçülmesi ve ölçüm sonuçlarının değerlendirilmesi aracılığıyla radyasyonla çalışanların izlenmesidir.

Personal Tracking: *Monitoring of radiation workers by using appropriate dosimeters or by measuring the amount of radioactive substances transmitted to the skin, taken into the body and excreted from the body and evaluating the measurement results.*

Kişisel Konum Belirleyici: Acil durumlarda kişinin bulunduğu konumu uydu sistemleri aracılığıyla arama ve kurtarma merkezlerine ileten cihazdır. Dağcılık, denizcilik ve uzak bölgelerde seyahat edenler tarafından kullanılır. Aktivasyonla birlikte GPS verileri doğrudan yardım merkezine iletilir.

Personal Locator: *A device that transmits a person's location to search and rescue centers via satellite systems in emergencies. Commonly used by climbers, sailors, and travelers in remote areas. Upon activation, GPS data is sent directly to the help center.*

Kişisel Koruyucu Donanım: Koruyucu giysi, baret, koruma gözlüğü veya kullanıcının vücudunu yaralanma ve enfeksiyon gibi dış tehlikelere karşı koruyacak şekilde tasarlanmış diğer giysi veya ekipmandır.

Personal Protective Equipment: *Protective clothing is a hard hat, safety glasses or other clothing or equipment designed to protect the wearer's body against external hazards such as injury and infection.*

Klavuz İp: Kazazede veya ekip üyelerinin tehlikeli ve karanlık ortamlarda yönlerini kaybetmeden güvenli şekilde hareket etmelerini sağlamak amacıyla kullanılan, sabitlenen ve takip edilen güvenlik ipidir.

Guide Rope: *It is a safety rope that is used, fixed and followed to ensure that the survivor or team members can move safely in dangerous and dark environments without losing their direction.*

Klinik Numune: İnsanlardan alınan doku, vücut sıvısı vb. biyolojik numunedir.

Clinical Sample: *Tissue, body fluid, etc. taken from humans is a biological sample.*

Klor: Kalıcı olmayan, gözleri ve boğazı tahriş eden ve ölüme yol açabilen boğucu bir ajandır. Klor elementi aynı zamanda endüstride ve evsel ürünlerde de kullanılmaktadır.

Chlorine: *It is a non-permanent, suffocating agent that irritates the eyes and throat and can cause death. The element chlorine is also used in industry and household products.*

Klorpikrin: Kimyasal formülü CCl_3NO_2 olan, ilk defa 1848 yılında sentezlenen ve ismini üretilmesinde kullanılan klor ve pikrik asitten alan boğucu kimyasal savaş ajanıdır.

Chlorpicrin: *It is a suffocating chemical warfare agent with the chemical formula CCl_3NO_2 , first synthesized in 1848 and named after the chlorine and picric acid used in its production.*

Koku Adsorpsiyonu: İnsan kokusu moleküllerinin toprak, bitki örtüsü, taş veya beton gibi yüzeylere yapışması ve zamanla bu yüzeylerde tutulması sürecidir. Köpekler bu yüzeylerde kalan iz kokularını takip ederek arama yapabilirler.

Odor Adsorption: *It is the process by which human scent molecules adhere to surfaces such as soil, vegetation, stone or concrete and are retained on these surfaces over time. Dogs can search by following the trace odors left on these surfaces.*

Koku Ayırt Etme Keskinliği: Köpeğin birbirine çok benzeyen farklı kokular arasında doğru ayırım yapabilme yeteneğidir. Özellikle birden fazla insanın bulunduğu veya koku karışıklığının olduğu ortamlarda kritik öneme sahiptir.

Odor Discrimination Acuity: *It is the dog's ability to correctly discriminate between different odors that are very similar. It is especially critical in environments with multiple people or odor confusion.*

.....

Koku Bariyer Aşımı: İnsan kokusunun, beton duvarlar, yoğun toprak tabakası veya kar gibi fiziksel engelleri aşarak dışarıya sızma yeteneğini ifade eder. İyi eğitilmiş köpekler, bu zayıf sızıntıları algılayarak kaynağa yönelir.

Odor Barrier Breach: *It refers to the ability of human odor to seep through physical barriers such as concrete walls, dense soil or snow. Well-trained dogs detect these weak leaks and head towards the source.*

.....

Koku Eşik Değeri: Bir köpeğin bir kokuyu algılayabilmesi için gerekli olan minimum koku yoğunluğu seviyesidir. Farklı köpeklerin koku eşiği farklı olabilir. Eğitilmiş arama köpekleri çok düşük yoğunluktaki kokuları bile algılayabilir.

Odor Threshold Value: *The minimum level of odor intensity required for a dog to detect an odor. Different dogs may have different odor thresholds. Trained search dogs can detect even very low intensity odors.*

.....

Koku Havuzu (K9): Araması yapılan nesnenin veya kazazedenin kokusunun biriktiği alana denir. Köpekler genellikle ilk olarak tepki verir. Daha sonra kaynağa doğru ulaşmaya çalışır.

Scent Pool (K9): *The area where the scent of the object or casualty being searched accumulates. Dogs usually react first. Then they try to reach towards the source.*

.....

Koku Kirliliği: Köpeklerin doğru koku izini takip etmelerini zorlaştıran denetimsiz durumdur

Scent Pollution: *Uncontrolled situation that makes it difficult for dogs to follow the right scent trail*

.....

Koku Koridoru (K9): Aranan nesnenin veya kazazedenin kokusunun kaynağından en uç noktaya kadar geldiği alandır

Scent Corridor (K9): *From the source of the odor of the wanted object or casualty is the area where it goes to the extreme.*

.....

Koku Koruyucu Kap: Referans kokuların (giysi, eşya) tazeliğini uzun süre koruyabilmesi için kullanılan, hava geçirmez özel kaplardır. Özellikle kayıp kişilerin arandığı uzun süreli operasyonlarda kokunun etkinliğini korumak için kullanılır.

Odor Preservative Container: *Special airtight containers used to preserve the freshness of reference odors (clothing, goods) for a long time. It is especially used in long term operations where missing persons are searched to preserve the effectiveness of the odor.*

Koku Yoğunluğu Haritalaması: Köpeklerin verdiği tepki noktalarının coğrafi bilgi sistemleri (GIS) kullanılarak yoğunluk bazlı haritalanması işlemidir. Bu yöntem, hangi alanlarda kokunun daha yoğun algılandığını belirlemek ve arama stratejilerini optimize etmek için kullanılır.

Odor Intensity Mapping: *Intensity-based mapping of dog response points using geographic information systems (GIS). This method is used to determine which areas have more intense scent perception and to optimize search strategies.*

Kolera: Vibrio cholerae bakterisinin neden olduğu, ani başlayan şiddetli ishal ve kusma ile karakterize bulaşıcı bir bağırsak enfeksiyonudur. Hastalık, hızla su ve elektrolit kaybına (dehidrasyon) yol açarak tedavi edilmezse ölümcül sonuçlara neden olabilir. Kolera, özellikle hijyen koşullarının yetersiz olduğu bölgelerde hızlı yayılabilir ve acil müdahale gerektirir.

Cholera: *It is a contagious intestinal infection caused by the bacterium Vibrio cholerae that causes severe diarrhea and vomiting, can rapidly lead to dehydration and can be fatal if not treated properly.*

Kolluk Kuvveti: Bir ülkede huzur ve güvenliği sağlamakla görevli asker, polis, jandarma gibi tüm birimlerin genel adıdır.

Law Enforcement: *It is the general name of all units such as soldiers, police and gendarmerie in charge of ensuring peace and security in a country.*

Kombi Testere: Farklı malzemeleri (metal, ahşap, plastik gibi) kesmek için kullanılan, değiştirilebilir bıçaklara sahip, çok yönlü ve taşınabilir motorlu testere türüdür; özellikle araç kurtarma ve enkaz kaldırma çalışmalarında tercih edilir.

Combi Saw: *It is a versatile and portable type of chainsaw with interchangeable blades used for cutting different materials (such as metal, wood, plastic); especially preferred for vehicle recovery and debris removal.*

Kompakt Yangın Söndürücü: Küçük ölçekli yangınlara hızlı müdahale için genellikle araç içi veya kamp ekipmanlarına sabitlenen, taşınabilir kuru kimyevi tozlu veya CO2 tüpleridir.

Compact Fire Extinguisher: They are portable dry chemical powder or CO2 cylinders, usually fixed to in-vehicle or camping equipment for rapid response to small-scale fires.

Kompet: Arama kurtarma ekiplerinin sahip olduğu bilgi, beceri ve deneyimlerin bütününe ifade eder. Ekip üyelerinin görevlerini etkin ve güvenli şekilde yerine getirebilmeleri için gerekli olan yetkinlik seviyesini belirler.

Competence: The total knowledge, skills, and experience possessed by search and rescue teams. It defines the level of proficiency required for team members to perform their duties effectively and safely.

Kompresör: Hava yastıkları, tüpler (doldurmak için), pnömatik kesme ve ayırma aletleri gibi ekipmanların çalışması için gerekli basınçlı havayı sağlayan mekanik bir cihazdır.

Compressor: It is a mechanical device that provides the compressed air necessary for the operation of equipment such as air bags, cylinders (for filling), pneumatic cutting and separating tools.

Komuta Kontrol Merkezi: Acil sağlık hizmetlerinin yönetildiği ve koordine edildiği merkezdir. Bu merkezlerden acil durumlara hızlı müdahale için ambulans ve sağlık ekipleri yönlendirilir, olay yerindeki sağlık müdahaleleri organize edilir. Merkezi iletişim ağı sayesinde hasta veya yaralılara en kısa sürede yardım ulaştırılması sağlanır.

Command and Control Center: A center where emergency medical services are managed and coordinated. Ambulances and medical teams are dispatched for rapid response, and on-site medical interventions are organized. The communication network ensures patients and injured persons receive assistance as quickly as possible.

Komuta Zinciri: Herhangi bir eylemi hiyerarşik bir düzene tabi kılmak ve bu hiyerarşiyi takip etmektir.

Chain of Command: To subject any action to a hierarchical order and to follow this hierarchy.

Konak: Doğal şartlar altında bulaşıcı bir ajan tarafından enfekte olan kişi veya hayvandır.

Mansion: *A person or animal infected by an infectious agent under natural conditions.*

Koni: Yol güvenliğini sağlamak amacıyla kullanılan, genellikle parlak turuncu renkte ve üzerinde reflektif şeritler bulunan plastik veya kauçuk malzemeden yapılmış trafik güvenlik ekipmanıdır.

Cone: *Traffic safety equipment used to ensure road safety, usually bright orange in color and made of plastic or rubber material with reflective strips on it.*

Konsantrasyon: Bir kimyasal karışım içerisindeki belli bir madde miktarının toplam hacme bölünmesi sonucu elde edilen değerdir.

Concentration: *It is the value obtained by dividing the amount of a certain substance in a chemical mixture by the total volume.*

Konsol: Su altı arama kurtarma faaliyetlerinde kullanılan ve dalgıcın tüpündeki hava basıncını, dalış derinliğini, su sıcaklığını ve dalış süresini gösteren, çoğunlukla bileğe takılan ya da hortum bağlantılı olarak taşınan bir cihazdır. Konsol, dalgıcın güvenliğini sağlamak ve dalış sürecini kontrol altında tutmak için kritik bilgiler sunar.

Console: *A device used in underwater search and rescue operations that displays critical diving information such as air pressure in the diver's tank, diving depth, water temperature, and dive duration. Typically worn on the wrist or connected via a hose, it provides essential data to ensure diver safety.*

Kontaminant: İnsan ve çevre üzerinde kirliliğe neden olan KBRN maddeleridir.

Contaminant: *CBRN substances that cause pollution to humans and the environment.*

Kontaminasyon: Kimyasal, biyolojik, radyoaktif ve nükleer maddelerin belirli bir bölgeye, kişilere, yapılara, su kaynaklarına ve toprağa bulaşması durumudur.

Contamination: *It is the contamination of chemical, biological, radioactive and nuclear substances to a specific area, people, structures, water resources and soil.*

Konteyner Kent: Afet sonrası hızlı konut ihtiyacını karşılamak üzere birimler halinde dizayn edilmiş, elektrik ve su bağlantıları yapılmış geçici yerleşim alanıdır.

Container City: A temporary settlement area designed as units to quickly meet housing needs after a disaster. These units are equipped with electricity and water connections.

.....

Kontrollü Arama (K9): Köpeğin sevk kayışı, el görseli veya ses ile sadece istenilen bölgelere yönlendirilerek o bölgenin aranmasının sağlanmasıdır.

Controlled Search (K9): It is to direct the dog to the desired areas only with the help of a referral strap, hand visualization or voice and to search that area.

.....

Kontrollü Durma Yöntemi: Karlı veya buzlu yamaçlarda kontrolsüz kayma veya düşme durumunda, dağcılar, tırmanıcılar ve arama kurtarma ekiplerinin uygun pozisyon alarak ve ekipman kullanarak sürtünme oluşturup hızla durmasını sağlayan, eğitim ve pratik gerektiren temel bir güvenlik tekniğidir.

Controlled Stop Method: A fundamental safety technique practiced by climbers, mountaineers, and rescue teams to rapidly stop uncontrolled slipping or falling on snowy or icy slopes by adopting proper positions and using equipment to create friction. This requires training and practice.

.....

Kontrollü İniş ve Sabitleme Fren Sistemi: Dağcılık ve arama kurtarma çalışmalarında, ip üzerinde kontrollü iniş ve sabitleme işlemi sağlamak için kullanılan, ip üzerinde sürtünme oluşturarak denge ve güvenlik sağlayan ekipmandır.

Controlled Descent and Securing Brake System: Equipment used in mountaineering and rescue operations to enable controlled descent and secure positioning on ropes by creating friction, ensuring balance and safety.

.....

Kontrolsüz Uçuş: Dronun pilotun kontrolünden çıkması ve komutlara yanıt vermayerek rastgele bir yöne uçuşması durumudur. GPS arızası, sinyal kaybı, yazılım hatası veya donanımsal sorunlar nedeniyle meydana gelir. Bakım, güncel yazılım kullanımı ve doğru kalibrasyon ayarlarının yapılmış olması uçuş sağlığı açısından önemlidir.

Flyaway: A situation where a drone loses pilot control and flies off randomly, ignoring commands. This can be caused by GPS failure, signal loss, software bugs, or hardware issues. Proper maintenance, updated software, and accurate calibration are vital for safe flights.

.....

Konum Bilgisi: Kazazedelerin, tehlike alanlarının ve ekiplerin yerlerinin kesin koordinatlarla belirlenerek müdahale planlaması ve operasyonların etkinliğinin sağlanması için kullanılan coğrafi verilerdir.

Location Information: *Geographical data used for response planning and ensuring the effectiveness of operations by determining the locations of survivors, hazard areas and teams with precise coordinates.*

Konum Verisi

.....

Konuşlanma: Ekiplerin olay yerine belirli görev ve sorumluluklarla düzenli ve organize şekilde yerleşmesi, stratejik pozisyon alması ve hazırlıklarını tamamlaması sürecidir.

Deployment: *It is the process of teams settling at the scene in a regular and organized manner with specific duties and responsibilities, taking strategic positions and completing their preparations.*

.....

Konuşma Aparatı: Enkaz altında kalan kazazedelerle iletişim kurmak veya ekipler arasında koordinasyonu sağlamak amacıyla kullanılan sesli iletişim cihazlarıdır.

Speech Apparatus: *Voice communication devices used to communicate with survivors trapped under the rubble or to ensure coordination between teams.*

.....

Koordinasyon Ekipleri: Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında, Bakanlıkların Afet Yönetim Merkezinde, çalışma grubunun ana çözüm ortağı ve destek çözüm ortaklarının katılımı ile oluşturulan ve süreci yönetecek idari ekiplerdir. Koordinasyon ekipleri, çalışma grubunun planladığı çalışmaların afet anında hayata geçirilmesini sağlar.

Coordination Teams: *Administrative teams formed at the Disaster Management Centers of ministries under TAMP, including main solution partners and support solution partners, responsible for managing the process. Coordination teams ensure the implementation of planned activities during disasters.*

.....

Koordine: Farklı ekiplerin, kurumların ve kaynakların bir araya getirilerek, arama kurtarma faaliyetlerinin planlı, hızlı ve güvenli bir biçimde yürütülmesini sağlayan kritik bir süreçtir.

Coordinate: *It is a critical process that brings together different teams, organizations and resources to ensure that search and rescue activities are carried out in a planned, fast and safe manner.*

.....

Kordinasyon Noktası: Olay yerinde görevli ekiplerin sevk ve idaresinin yapıldığı, bilgi akışının sağlandığı, kaynakların yönetildiği ve karar alma sürecinin yürütüldüğü fiziksel veya mobil merkezdir. Bu nokta aynı zamanda ekiplerin görev öncesi ve sonrası toplanma, bilgilendirme ve dinlenme gibi ihtiyaçlarının karşılandığı bir alan olarak da işlev görür.

Coordination Point: *It is the physical or mobile center where the teams on duty at the scene are directed and managed, information flow is ensured, resources are managed and the decision-making process is carried out. This point also functions as an area where teams meet their needs such as gathering, informing and resting before and after the mission.*

Korna: Motorlu taşıtlar ve bisikletlerde sesle işaret vermek için kullanılan yüksek sesli uyarı aygıtıdır.

Horn: *A loud sound signaling device used in motor vehicles and bicycles to warn others.*

Korniş: Rüzgarın etkisiyle yamaçların üst kısımlarında biriken çıkıntılı ve dengesiz kar kütleleridir. Çatlayıp kırılarak çığ tehlikesi oluşturabilirler.

Cornice: *Overhanging, unstable snow masses formed by wind accumulation at the top edges of slopes. They can crack and break off, posing avalanche risks.*

Korozyon: Metal veya metal alaşımlı malzemelerin maruz kaldıkları oksitlenme veya kimyasal dış etkiler gibi nedeniyle bozulmaya uğrayarak özelliklerini kaybetmesi durumudur.

Corrosion: *It is a condition in which metal or metal alloy materials lose their properties due to deterioration such as oxidation or chemical external effects.*

Koruma Örtüsü: Trafik kazalarında hem müdahale ekiplerini hem kazazedeyi korumak için tehlike arz eden bölümlere yerleştirilen aşınmaz, aleve dayanıklı ve sudan etkilenmez polyester malzemeden üretilmiş ekipmanlardır.

Protection Cover: *It is equipment made of non-corrosive, flame-resistant and water-resistant polyester material that is placed in dangerous areas to protect both the intervention teams and the survivor in traffic accidents.*

Koruma Setlerinin Güçlendirilmesi: Eskimiş, kısmen tahrip olmuş ve koruma özelliği azalmış seddelerin onarılması ve güçlü hâle getirilmesi faaliyetidir.

Strengthening Protection Embankments: *It is the activity of repairing and strengthening the old, partially destroyed and reduced protection features.*

Korunumlu Merdiven: Yangına karşı dayanıklı bir malzeme ile çevrili veya yangından etkilenmeyecek şekilde düzenlenen merdivendir.

Conservative Staircase: *It is a staircase surrounded by a fire-resistant material or organized in such a way that it is not affected by fire.*

Koruyucu Giysi: Afet ve acil durumlarda görev yapan kurtarma ekiplerinin kullandığı özel giysilerdir. Yangına dayanıklı malzeme, su geçirmez katmanlar ve yüksek görünürlük sağlayan reflektif bantlarla tasarlanır. Temel işlevi, kurtarma personeli dış tehlikelerden koruyarak operasyonel verimliliği artırmaktır.

Protective Clothing: *They are special clothing used by rescue teams working in disasters and emergencies. It is designed with fire resistant material, waterproof layers and reflective tapes that provide high visibility. Its main function is to increase operational efficiency by protecting rescue personnel from external hazards.*

Koruyucu Gözlük: Arama kurtarma çalışmalarında ortaya çıkan toz, kimyasal maddeler, taş parçacıkları ve ışık yansımalarına karşı gözleri koruyan, darbeye dayanıklı kişisel koruyucu ekipmandır.

Protective Goggles: *Personal protective equipment used in search and rescue operations to shield eyes from dust, chemicals, debris, and light reflections. They are impact-resistant.*

Kot: Yapıların kat seviyelerini, zeminle ilişkilerini ve enkaz alanlarındaki yükseklik farklarını belirlemek için kullanılan bir noktanın deniz seviyesine göre yüksekliğini veya alçaklığını ifade eden ölçü birimidir.

Kot: *It is a unit of measurement that expresses the height or low height of a point relative to sea level, used to determine the floor levels of buildings, their relationship with the ground and height differences in debris areas.*

Kova: Enkaz alanlarında su, moloz, toprak veya kimyasal sıvıların taşınmasında kullanılan temel el ekipmanıdır.

Bucket: *It is the basic hand equipment used to transport water, rubble, soil or chemical liquids in debris fields.*

Köpek Agresyonu: Dışarıdan hiçbir olumsuz davranış, şiddet, tehdit ve kışkırtıcı bir davranış gelmeden köpeğin herhangi bir varlığa saldırı pozisyonuna girmesidir.

Canine Aggression: *It is when the dog goes into a position to attack any entity without any negative behavior, violence, threats or provocative behavior coming from the outside.*

.....

Köpek Çadır Alanı: Ana kamp alanında K-9 arama köpekler için dinlenme, gezinti, bakım ve oyun amacıyla kurulan özel çadır ve yeni görevlere hazırlanma alanıdır. Köpeklerin çevre şartlarından etkilenmemesi için kamp alanının izole bir bölgesinde oluşturulur.

Dog Tent Area: *A special tent area within the main camp for K-9 search dogs to rest, exercise, receive care, and prepare for new missions. It is set up in an isolated part of the camp to protect the dogs from environmental disturbances.*

.....

Köpek Eğitmeni: Köpeklerin belirli davranışları öğrenmesi ve komutlara itaat etmesi için arama kurtarma, canlı tespiti, en kazaltı arama, kadavra tespiti, koruma, terapi veya özel görevler için gerekli davranışları öğretip geliştiren, köpeklerin fiziksel ve zihinsel yeteneklerini eğitim programlarıyla yönlendiren ve sahiplerine köpek bakımı ile iletişim konusunda rehberlik eden uzman kişidir.

Dog Trainer: *It is a specialist who teaches and develops the behaviors necessary for search and rescue, live detection, survival search, cadaver detection, protection, therapy or special tasks, guides the physical and mental abilities of dogs through training programs and guides owners in dog care and communication so that dogs learn certain behaviors and obey commands.*

.....

Köpek İdarecisi: Arama kurtarma, canlı ve kadavra tespiti, enkaz altı arama, koruma, terapi veya özel görevler gibi alanlarda görev yapacak köpeklerle gerekli komut ve davranışları öğreten, onların fiziksel ve zihinsel gelişimini yöneten, aynı zamanda sahiplerine köpek bakımı ve iletişimi konusunda rehberlik eden uzman kişidir.

Dog Handler: *A specialist who trains search and rescue dogs or those used for cadaver detection, debris search, protection, therapy, or special tasks. The handler teaches commands and behaviors, manages the dog's physical and mental development, and guides the owners on care and communication.*

.....

Köpek Motivasyon Araçları: Eğitimleri esnasında köpekleri motive etmek için kullanılan materyallerdir.

Dog Motivation Tools: *Materials used to motivate dogs during their training.*

.....

Köpek Savar: Arama kurtarma ekiplerinin görevlerde karşılaştığı saldırgan köpek sürülerine karşı kullandığı, insan kulağının duyamadığı fakat köpekler tarafından algılanan yüksek frekanslı (20-45 kHz) ses dalgaları yayan taşınabilir güvenlik cihazıdır.

Dog Repellent: *It is a portable security device used by search and rescue teams against aggressive dog packs encountered during missions, emitting high-frequency (20-45 kHz) sound waves that are inaudible to the human ear but can be detected by dogs.*

.....

Köpekli Arama: Afet, acil durum veya kayıp vakalarında, enkaz altında kalan ya da yeri bilinmeyen kişilerin tespiti amacıyla, arama kurtarma köpeği ve yeterlilik sertifikasına sahip eğitmeniyle birlikte yapılan arama faaliyetlerinin bütünüdür.

Dog Search: *A search operation carried out with a certified search and rescue dog and its trained handler to locate individuals trapped under debris or missing during disasters, emergencies, or search and rescue missions.*

.....

Köpekli Arama Timi: Arama kurtarma operasyonlarında eğitilmiş köpekler ve onları yönlendiren eğitmenlerden oluşan, kayıp veya enkaz altındaki kazazedeleri kokuları sayesinde hızlı ve etkili şekilde bulmak üzere çalışan özel ekiplerdir.

Dog Search Team: *Special teams consisting of dogs trained in search and rescue operations and trainers who guide them, working to find lost or wrecked survivors quickly and effectively thanks to their scent.*

.....

Köpekli Arama Timi Denetim Komisyonu: AFAD tarafından ilgili Daire Başkanlığı onayı ile oluşturulacak köpekli arama timlerinin ve köpekli arama timi sınav komisyonunun denetiminden sorumlu komisyondur.

Dog Search Team Audit Commission: *It is the commission responsible for the inspection of the dog search teams and the dog search team examination commission to be established by AFAD with the approval of the relevant Department Head.*

.....

Köpekli Arama Timi Ekipmanı: Köpekli arama timlerinin eğitim ve görev faaliyetlerinde kullanılan araç ve ekipmandır.

Dog Search Team Equipment: *It is the vehicle and equipment used in the training and mission activities of dog search teams.*

.....

Köpekli Arama Timi Sertifikası: AFAD tarafından ilgili Daire Başkanlığınca oluşturulan köpekli arama timi çalışma ve sınav komisyonunun açtığı sınavlarda başarılı olan timin akreditasyonunu gösteren sertifikadır.

Dog Search Team Certificate: *It is the certificate showing the accreditation of the team that has passed the exams opened by the dog search team work and exam commission established by the relevant Department Head of AFAD.*

Köpekli Arama Uzmanı: Özel eğitilmiş arama kurtarma köpeğiyle birlikte çalışan ve enkaz altında kalan canlıları tespit etmek için çalışan profesyonel görevlidir.

Dog Search Specialist: *A professional working with a specially trained search and rescue dog to detect living persons trapped under rubble or in other inaccessible areas.*

Köprü Çökmesi: Yapısal yetersizlik, malzeme aşınması, doğal afetler (deprem, sel, heyelan vb.), aşırı yükleme veya bakım eksikliği gibi nedenlerle bir köprünün kısmen ya da tamamen yıkılarak taşıma fonksiyonunu kaybetmesi durumudur.

Bridge Collapse: *Structural failure is the partial or total collapse of a bridge due to material erosion, natural disasters (earthquakes, floods, landslides, etc.), overloading or lack of maintenance.*

Kör Nokta: Telsiz sinyallerinin ulaşamadığı, zayıf olduğu veya tamamen kesildiği bölgelere verilen isimdir. Bu alanlar için ek röle cihazları veya alternatif iletişim yöntemleri kullanılması planlanır.

Blind Spot: *It is the name given to areas where radio signals cannot reach, are weak or completely cut off. Additional relay devices or alternative communication methods are planned for these areas.*

Kötü Hava Koşulları: İnsan sağlığını, ulaşımı, operasyonları veya günlük yaşamı olumsuz etkileyen; şiddetli yağış, yoğun kar, fırtına, kuvvetli rüzgar, sis, dolu, aşırı sıcak veya soğuk gibi atmosferik olayların genel adıdır. Özellikle arama kurtarma, havacılık ve denizcilik gibi alanlarda ciddi riskler oluşturur ve özel önlem alınmasını gerektirir.

Bad Weather Conditions: *General term for atmospheric events adversely affecting human health, transportation, operations, or daily life, including heavy rain, dense snow, storms, strong winds, fog, hail, and extreme temperatures. Such conditions pose serious risks, especially in search and rescue, aviation, and maritime fields, necessitating special precautions.*

Kriko: Enkaz altındaki kazazedelere ulaşmak amacıyla ağır nesneleri veya yapı elemanlarını kontrollü şekilde kaldırmak, desteklemek ya da aralamak için kullanılan, mekanik ya da hidrolik sistemle çalışan kaldırma cihazıdır.

Jack: *It is a mechanical or hydraulic lifting device used for lifting, supporting or spacing heavy objects or structural elements in a controlled manner in order to reach the survivors under the rubble.*

Kritik Geçiş Noktası: Genellikle duraklama, yön değiştirme, hız kesme gibi davranışlarla kendini gösteren ve köpeğin koku kaynağına yaklaşık 3–5 metre yaklaştığını belirten kritik aşamadır. Bu noktada köpeğin davranışında belirgin bir değişiklik gözlemlenir ve bu, eğitmenine (handler) hedefin çok yakın olduğu sinyalini verir.

Critical Crossing Point: *A stage during a dog search when the dog is approximately 3–5 meters from the scent source, usually marked by changes in behavior such as pausing, changing direction, or slowing down. These cues signal to the handler that the target is very close.*

Kritik Görev İletimi: Yüksek önem ve aciliyete sahip görevin doğru, hızlı ve güvenli şekilde ilgili kişi ve birimlere aktarılmasıdır.

Critical Task Transmission: *Transferring the task of high importance and urgency to the relevant persons and units in an accurate, fast and safe manner.*

Kritik Süreli Müdahale: Belirli ve sınırlı bir zaman aralığında yapılması gereken, gecikme durumunda olumsuz sonuçların artacağı ve müdahalenin başarısının doğrudan zamanlamaya bağlı olduğu müdahaledir.

Time-Critical Intervention: *It is an intervention that needs to be carried out within a specific and limited timeframe, where negative consequences will increase in case of delay and where the success of the intervention directly depends on timing.*

Kritik Tesis: Afet ve acil durumlarda toplumun ihtiyaçlarını sürdürmesi için gerekli olan birincil öneme sahip yapı, teknik yapı ve sistemlerdir. Bir afet sonrasında can ve mal kaybının azaltılması açısından önem katsayısı yüksek yapılardır.

Critical Facility: *Structures, technical structures and systems of primary importance that are necessary for the society to sustain its needs in disasters and emergencies. They are structures with high importance coefficient in terms of reducing the loss of life and property after a disaster.*

Kritik Yol Erişimi: Olay, afet veya operasyonlar için hayati öneme sahip yolların güvenli, hızlı ve sürekli kullanılabilir durumda tutulması veya yeniden açılmasıdır. Arama kurtarma, sağlık hizmeti, tahliye, lojistik destek ve güvenlik güçlerinin müdahalesi için vazgeçilmezdir.

Critical Road Access: *It is the safe, rapid and continuous availability or reopening of vital roads for incidents, disasters or operations. It is indispensable for search and rescue, healthcare, evacuation, logistical support and security force response.*

Kritiklik: Kentsel arama ve kurtarma operasyonlarında, bir olayın veya durumun aciliyet derecesini, potansiyel risklerini ve müdahale önceliğini belirleyen sistematik değerlendirme parametresidir.

Criticality: *In urban search and rescue operations, it is a systematic assessment parameter that determines the degree of urgency, potential risks and intervention priority of an event or situation.*

Kriz: Normal düzeni bozan, toplum için olumsuz sonuçlar doğurma olasılığı bulunan fiziksel, sosyal, ekonomik ve politik olayların ortaya çıkması hâlidir. Sistemi ve toplumun temel değerlerini önemli ölçüde tehdit eder, zaman baskısı ve stres altında önemli kararlar almayı gerektirir.

Crisis: *It is the occurrence of physical, social, economic and political events that disrupt the normal order and are likely to have negative consequences for society. It poses a significant threat to the system and society's fundamental values and requires making important decisions under time pressure and stress.*

Kriz Yönetimi: Doğal afet, kaza, saldırı veya benzeri olağanüstü durumlarda can ve mal kaybını en aza indirmek amacıyla olay öncesi, sırası ve sonrasında planlama, müdahale, koordinasyon ve iyileştirme süreçlerinin tümünü kapsayan yönetim faaliyetidir.

Crisis Management: *It is a management activity that covers all planning, intervention, coordination and improvement processes before, during and after the event in order to minimize the loss of life and property in natural disasters, accidents, attacks or similar extraordinary situations.*

Kroki: Olay yeri, arama alanı veya operasyon bölgesinin genel görünümünü, önemli noktalarını ve ekip yerleşimlerini basit, ölçekli veya ölçeksiz şekilde gösteren, hızlıca çizilen yardımcı harita niteliğindeki görsellerdir. Arama kurtarma faaliyetlerinde enkaz krokileri kayıpların yoğunlaştığı bölgelerin tespiti, deprem veya afetin oluş saatine göre kişilerin hangi alanlarda bulunabileceklerinin tahmini konusunda yol gösterir.

Sketch: They are visuals that show the general view of the crime scene, search area or operation area, important points and team placements in a simple, scaled or non-scaled way and are quickly drawn as an auxiliary map. In search and rescue activities, debris sketches provide guidance on determining the areas where casualties are concentrated and estimating the areas where people can be found according to the time of the earthquake or disaster.

.....

Kros-Kontaminasyon Önleme: Arama alanına dışarıdan insan kokusu, eşya, giysi ya da başka canlıların izlerinin taşınmasını engelleyerek arama köpeğinin sadece hedef kokuya odaklanmasını sağlamak amacıyla alınan tüm önlem ve uygulamalardır.

Cross-Contamination Prevention: All measures and practices taken to ensure that the search dog focuses only on the target scent by preventing the transfer of human odor, objects, clothes or traces of other living things from outside the search area.

.....

Kroz: Özellikle halat ve ip üretiminde ip veya liflerin dayanıklı, esnek ve sağlam bir yapıya kavuşması için düzenli ve kontrollü bir şekilde birbirine geçirilerek veya dolanarak örülmesi işlemidir.

Twisting: It is the process of interlacing or entangling ropes or fibers in a regular and controlled manner in order to obtain a durable, flexible and robust structure, especially in rope and rope production.

.....

Kulak Tıkacı: Gürültülü ortamlarda işitme sağlığını korumak amacıyla kulağın iç kısmına yerleştirilen kişisel koruyucudur.

Ear Plugs: It is a personal protector placed inside the ear to protect hearing health in noisy environments.

.....

Kulaklık:

1. Arama kurtarma personeli arasında anlık ve kesintisiz iletişim sağlamak amacıyla kullanılan telsiz sistemine entegre kulaklık türüdür.
2. Enkaz altında yaşam belirtisi aramak için; akustik dinleme cihazları, sismik sensörler, boroskop kameralar ile birlikte kullanılan yüksek hassasiyetli kulaklıktır.
3. Arama kurtarma personelini, sahadaki zararlı ses düzeylerinden (ağır iş makinası, patlamalar, çekiç-balyoz sesleri, helikopter gürültüsü) korunmak için kullanılan koruyucu kulaklık türüdür.

Headset:

1. It is a type of headset integrated into the radio system used to provide instant and uninterrupted communication between search and rescue personnel.

2. It is a high sensitivity headset used in conjunction with acoustic listening devices, seismic sensors, boroscope cameras to search for signs of life under the rubble.

3. It is a type of protective headset used to protect search and rescue personnel from harmful sound levels in the field (heavy machinery, explosions, hammer and hammer sounds, helicopter noise).

Kullanıcı Sayısı: Herhangi bir anda, bir binada veya binanın esas alınan belirli bir bölümünde bulunma ihtimali olan toplam insan sayısıdır.

Number of Users: The total number of people likely to be in a building or a specific underlying part of a building at any one time.

Kullanıcı Yük Katsayısı: Yapılarda kişi başına düşen kullanım alanının metrekare cinsinden m2/kişi olarak ifadesidir.

User Load Coefficient: It is the expression of the usage area per person in buildings in square meters in m2/person.

Kuluçka Süresi: Patojen ile ilk temastan, hastalığın ilk belirtilerinin görülmeye başlamasına kadar geçen zamandır.

Incubation Period: It is the time from the first contact with the pathogen until the first symptoms of the disease appear.

Kum Fırtınası: Güçlü rüzgarların kuru ve gevşek toprak yüzeylerinden ince kum ve toz parçacıklarını havaya kaldırarak görüşü ciddi şekilde azaltan, solunum yollarını tehdit eden ve ulaşım ve altyapıyı olumsuz etkileyen doğal bir hava olayıdır.

Sandstorm: It is a natural weather phenomenon in which strong winds lift fine sand and dust particles from dry and loose soil surfaces into the air, severely reducing visibility, threatening the respiratory tract and adversely affecting transportation and infrastructure.

Kumanya: Afet ve acil durum sonrasında afetzedelerin ve müdahale sürecinde arama kurtarma personelinin temel besin ihtiyacını karşılamak amacıyla hazırlanan, genellikle uzun süre bozulmadan saklanabilen paketli gıdalardır. Kumanyalar; enerji verici, kolay taşınabilir ve hızlı tüketilebilir şekilde planlanır. İçerisinde konserve yiyecekler, kuru gıdalar, bisküvi, su, meyve suyu, gibi acil beslenme ihtiyacını karşılayacak temel gıda maddeleri bulunur.

Rations: *These are packaged foods, typically designed to meet the basic nutritional needs of disaster victims and search and rescue personnel during the response process after a disaster or emergency. These foods are typically packaged to ensure long-term storage. These rations are designed to be energizing, easily transportable, and quickly consumed. They contain essential food items such as canned food, dry goods, biscuits, water, and fruit juice to meet immediate nutritional needs.*

Kundaklama: Bir binayı, aracı, ormanı ya da bir yapıyı kasten ve yasadışı şekilde ateşe vererek zarar verme eylemidir. Bu tür eylemler genellikle sabotaj, kişisel intikam, sigorta dolandırıcılığı veya terör amaçlı yapılır. Yangın riskini artırır, can kaybına ve ciddi hasarlara yol açabilir.

Arson: *The act of deliberately and unlawfully setting fire to a building, vehicle, forest or other structure. Such acts are often committed for sabotage, personal revenge, insurance fraud or terrorism. It increases the risk of fire and can lead to loss of life and serious damage.*

Kunt Uçlu Makas: İlk yardım çantasında bulunan ve yaralıların elbiselerini, sargılarını gibi malzemelerini kesmek için kullanılan bir makastır.

Blunt Tip Scissors: *Scissors with rounded tips found in first aid kits, used to cut clothing, bandages, and other materials from injured persons safely.*

Kurbağa Adam: AFAD, Su Altı Sporları Federasyonu veya ilgili kurumlar tarafından verilmiş asgari üç yıldız balık adam brövesine sahip, komisyon tarafından yapılacak sınavda başarı gösteren ve ekibe katılmaya ilişkin ilgili yönergeadaki diğer kriterleri sağlayan personeldir.

Frogman: *Personnel certified by AFAD, Underwater Sports Federation, or related institutions holding at least a three-star diver badge, having passed relevant commission exams, and meeting other criteria outlined in related guidelines for team inclusion.*

Kursiyer: Arama kurtarma, dağcılık veya ilk yardım gibi alanlarda eğitim gören, henüz görevli olmayan öğrenci statüsündeki katılımcıdır.

Trainee: *A participant who is a non-student in search and rescue, mountaineering or first aid training and who is not yet on duty.*

Kurşun Ağırlık: Dalgıcın su altında dengeli bir şekilde hareket edebilmesi ve istenilen derinlikte kalabilmesi için kullanılan, genellikle kurşundan yapılmış özel bir dalış ekipmanıdır. Suyun, insan vücuduna ve neopren dalış kıyafetine uyguladığı doğal bir kaldırma kuvveti dalgıcın yüzeye doğru itilmesine neden olur. Kurşun ağırlıklar ise bu pozitif yüzerliği dengeleyerek, dalgıcın nötr yüzerlikte (ne batarak ne de yükselme eğiliminde) kalmasını sağlar.

Lead Weight: *It is a special diving equipment, usually made of lead, used for the diver to move underwater in a balanced way and to stay at the desired depth. A natural buoyancy force applied by the water to the human body and the neoprene diving suit causes the diver to be pushed towards the surface. Lead weights compensate for this positive buoyancy and keep the diver in neutral buoyancy (neither sinking nor rising).*

Kurtarılan Eşya: Arama ve kurtarma işlemi sonucu kurtarılan her türlü eşya ve nakil vasıtalarını ifade eder.

Recovered Item: *It refers to all kinds of goods and transportation vehicles rescued as a result of search and rescue operations.*

Kurtarma Botu: Fiberglas veya yüksek yoğunluklu polietilen gibi hafif ve dayanıklı malzemelerden üretilen, deniz, göl, nehir, baraj ve sel gibi su alanlarında kullanılan, arama, kurtarma ve tahliye amaçlı özel müdahale aracıdır. Genellikle dıştan takmalı motorla çalışan bu botlar, su üstünde yüksek manevra kabiliyeti sunar ve çevresel koşullara karşı dirençlidir.

Rescue Boat: *A specialized intervention vessel made from lightweight and durable materials like fiberglass or high-density polyethylene, used in seas, lakes, rivers, dams, or flood zones for search, rescue, and evacuation missions. Typically equipped with an outboard motor, it offers high maneuverability and resistance to harsh environmental conditions.*

Kurtarma Hamalı: Yaralı kişileri güvenli bir şekilde taşımak için kullanılan portatif sedye taşıyıcısıdır. Özellikle zorlu arazi koşullarında veya dar alanlarda yaralı tahliyesinde kullanılır. Hafif, dayanıklı ve kolay taşınabilir yapıya sahiptir.

Rescue Porter: *It is a portable stretcher carrier used to transport injured people safely. It is especially used in difficult terrain conditions or in narrow spaces for casualty evacuation. It has a lightweight, durable and easily portable structure.*

Kurtarma Helikopteri: Afet ve acil durumlarda yaralı veya mahsur kalanların tahliyesi için kullanılan özel donanımlı hava araçlarıdır. Bu helikopterler; vinç sistemleri, gece görüş ekipmanları, tıbbi müdahale üniteleri ve uzun menzili yakıt tanklarıyla donatılmıştır.

Rescue Helicopter: These helicopters are specially equipped aircrafts used for evacuation of injured or trapped people in disasters and emergencies. These helicopters are equipped with crane systems, night vision equipment, medical response units and long-range fuel tanks.

Kurtarma İpi: Kazazedelerin güvenli tahliyesi ve ekiplerin erişim sağlaması için kullanılan, yüksek dayanımlı, özel malzemelerden üretilmiş statik veya dinamik özellikteki güvenlik halatıdır. Aynı zamanda yüklerin kontrollü şekilde taşınmasında da kullanılır.

Rescue Lanyard: A high-strength safety rope made from specialized materials, used to safely evacuate survivors or allow rescue teams access to hazardous areas. It is also used for controlled transport of heavy loads.

Kurtarma Makara Sistemi: Dağcılıkta, yük kaldırma veya çekme işlemlerini kolaylaştırmak için kullanılan, hareketli olanları ise kuvveti azaltarak iş yükünü hafifleten mekanik sistemdir. Kurtarma operasyonlarında kazazedelerin güvenli tahliyesi, ağır yüklerin taşınması ve ip germe gibi işlemlerde kullanılır.

Rescue Pulley System: A mechanical system used in mountaineering and rescue operations to lift or pull loads more easily. Moving pulleys reduce the force required, making survivor evacuation, heavy load handling, and rope tensioning more efficient and safe.

Kurtarma Operasyonlarında Dayanıklılık Yönetimi: Uzun süren kurtarma faaliyetlerinde performans kaybını önlemek amacıyla uyku, su, beslenme ve dinlenme gibi ihtiyaçları içeren planlama ve uygulama sürecidir. Bu düzenli periyotlar, aşırı yorgunluk ve dikkatsizlikten kaynaklanan kazaların önlenmesini sağlar.

Resilience Management in Rescue Operations: A planning and implementation process that includes addressing sleep, hydration, nutrition, and rest needs to prevent performance decline during prolonged rescue operations. These regular intervals help avoid accidents caused by extreme fatigue and inattention.

Kurtarma Önlüğü: Cam, metal kesme veya kıvılcım çıkaran işlemler sırasında operatörü sıçramalardan koruyan, yangına ve kesilmeye dayanıklı özel koruyucu önlüktür.

Rescue Apron: A specialized protective apron made of fire-resistant and cut-resistant materials, worn to shield operators from sparks, glass, or metal fragments during cutting and rescue operations.

Kurtarma Trenleri: Demiryolu kazalarında hasar gören trenlerin veya rayların onarılması, enkaz kaldırma, kurtarma ekiplerinin ve ağır ekipmanların olay yerine hızlıca ulaşmasını sağlamak amacıyla özel donanımlarla donatılmış, acil müdahale ve kurtarma çalışmalarında kullanılan trenlerdir.

Rescue Trains: *These are trains used in emergency intervention and rescue operations, equipped with special equipment to repair trains or tracks damaged in railway accidents, to remove debris, to ensure that rescue teams and heavy equipment can reach the scene quickly.*

Kurtarma Tripodu: Kuyu, silo ve benzeri operasyonlarda üç ayak ve üzerindeki makara sistemi sayesinde derinden kurtarma operasyonlarında kullanılan sağlam yapıdır. Kurtarma personelinin güvenli bir şekilde iniş ve çıkış yapması veya kazazedelerin ya da ağır ekipmanların kaldırılıp indirilmesi için sabit bir ankraj noktası sağlar.

Rescue Tripod: *A three-legged structure equipped with a pulley system used in confined space rescues, such as wells or silos, to safely lower or lift rescuers, survivors, or heavy equipment by providing a secure anchor point.*

Kurtarma Triyajı: Olay yerinde birden fazla afetzede bulunması durumunda ilk önce hangi afetzedelerin çıkarılacağı veya tahliye edileceğinin belirlenmesidir. Sınıflandırma ve öncelik belirleme işlemi olarak ifade edilir.

Rescue Triage: *In case there is more than one disaster survivor at the scene, it is the determination of which disaster survivors will be removed or evacuated first. It is expressed as classification and prioritization process.*

Kuru Boru Sistemi: Çalışma öncesinde kontrol vanasından sonraki boru hattının basınçlı hava veya inert gaz ile dolu tutulduğu, yangın algılama sinyali ile otomatik olarak aktive olan ve yangın bölgesine yüksek hızlı gaz tahliyesi yaparak oksijen seviyesini düşürüp yanmayı durdurmayı hedefleyen yangın söndürme sistemidir. Bu sistem, özellikle elektronik, veri merkezi ve hassas ekipman bulunan alanlarda kullanılır ve yangına hızlı müdahale sağlar.

Dry Piping System: *A fire suppression system where the pipe network is filled with pressurized air or inert gas before activation. Upon receiving a fire detection signal, it rapidly releases gas into the area, lowering oxygen levels to stop combustion. Commonly used in data centers, electronics rooms, and other sensitive equipment areas requiring rapid, non-water-based fire suppression.*

Kuru Dere Yatağı: Genellikle yazın kuruyan küçük akarsuların akarken kullandığı yoldur.

Dry Stream Bed: *It is usually used by small streams that dry up in summer.*

.....

Kusturucu Ajan: Üst solunum yollarında kuvvetli bir iritasyon ile birlikte kontrol edilemeyen öksürük, bulantı, kusma ve rahatsızlık hissi oluşturan kimyasal maddelerdir. En bilinenleri adamsit ve klorpicrin.

Emetic Agent: *Chemical substances that cause a strong irritation of the upper respiratory tract with uncontrollable coughing, nausea, vomiting and discomfort. The best known are adamsit and chlorpicrin.*

.....

Kuyudan Kurtarma Operasyonu: Derin, dar ve kuyu gibi alanlarda mahsur kalan kişinin, hayvanın veya nesnenin güvenli bir şekilde çıkarılması için yapılan, kurtarma faaliyetidir. Bu tür kurtarma çalışmaları, genellikle dar alan kurtarma teknikleri, ip sistemleri, tripod, vinç, oksijen desteği, gaz ölçüm cihazları ve iletişim ekipmanları gibi özel ekipman ve yöntemlerle gerçekleştirilir.

Well Rescue Operation: *It is a rescue activity carried out to safely remove a person, animal or object trapped in deep, narrow and well-like areas. Such rescue operations are usually carried out with specialized equipment and methods such as confined space rescue techniques, rope systems, tripods, cranes, oxygen support, gas measuring devices and communication equipment.*

.....

Kuzey Anadolu Fayı (KAF): Anadolu levhası ile Avrasya levhası arasındaki sınırı oluşturan, doğu-batı yönünde, yaklaşık 1200 km boyunca uzanan bir fay hattıdır. Erzincan, Tokat, Amasya, Bolu, Düzce, Sakarya ve marmara üzerinden geçer. Türkiye'nin kuzey kesiminde yer alan, dünyanın en aktif ve en tehlikeli fay hatlarından biridir. 1939 Erzincan ve 1999 gölcük (İzmit) depremleri bu fay hattı üzerinde meydana gelmiştir.

North Anatolian Fault (KAF): *It is a fault line that forms the boundary between the Anatolian plate and the Eurasian plate, extending in the east-west direction for about 1200 km. It passes through Erzincan, Tokat, Amasya, Bolu, Düzce, Sakarya and Marmara. Located in the northern part of Turkey, it is one of the most active and dangerous fault lines in the world. 1939 Erzincan and 1999 Gölçük (İzmit) earthquakes occurred on this fault line.*

.....

Küçük Yangın: Genellikle başlangıç aşamasında olan, yayılma potansiyeli düşük ve kontrol altına alınması daha kolay olan yangınlardır.

Small Fire: *These fires are usually in the initial stage, have a low potential to spread and are easier to control.*

.....

Küre Kar: Yamaçta hareket eden kar tabakalarının kopmasına ve çığ oluşumuna yol açan, kar yüzeyinde yuvarlak, top şeklinde veya düzensiz biçimde oluşan gevşek ve sertleşmemiş kar kütleleridir. Genellikle çığ riskini artıran önemli bir tehlike unsuru olarak kabul edilir.

Globe Snow: *Loose, rounded, ball-like snow formations on slopes that can detach and slide, increasing avalanche risk. Considered a critical hazard in avalanche-prone terrain.*

Kürek: Toprak taşımak, kar küremek veya enkazı temizlemek gibi işlerde kullanılan, düz ve geniş bir yüzey ve sapa sahip el aletidir.

Shovel: *A hand tool with a flat and wide surface and handle used for moving earth, shoveling snow or clearing debris.*

Küresel Salgın: Afet planlarında özel önlem gerektiren, dünyaya yayılan bulaşıcı hastalık durumudur.

Global Pandemic: *It is an infectious disease spreading around the world that requires special precautions in disaster plans.*

Lazer Beton Kütle Ölçme Cihazı: Enkaz altındaki beton parçalarının boyut ve yoğunluk ölçümünü lazerle tespit etmeye yarayan cihazdır.

Laser Concrete Mass Measuring Machine: *It is a device for laser detection of the size and density measurement of concrete fragments under the rubble.*

Lazer Mesafe Ölçme Cihazı: Arama kurtarma operasyonlarında enkaz yüksekliklerini, boşluk derinliklerini ve erişilemeyen noktalar arası mesafeleri milimetrik hassasiyetle ölçmeye yarayan taşınabilir elektronik cihazdır.

Laser Distance Measuring Device: *It is a portable electronic device for measuring debris heights, cavity depths and distances between inaccessible points with millimeter precision in search and rescue operations.*

LED Projektör Seti: Gece operasyonlarında veya karanlık ortamda sahayı aydınlatmak için kullanılan, yüksek lümenli, portatif LED ışık sistemidir.

LED Projector Set: *It is a high lumen, portable LED light system used to illuminate the field during night operations or in dark environments.*

Levha: Yer kabuğunu meydana getiren hareket hâlindeki kırılğan parçalardır. Levhaların sınırlarında oluşan sürekli hareketler depremler ve volkanik faaliyetleri oluşturur.

Plate: They are the moving fragile parts that make up the earth's crust. Continuous movements at the boundaries of the plates create earthquakes and volcanic activity.

.....

Levizit: Kimyasal formülü $C_2H_2AsCl_3$ olan, saf halde kokusuz ve renksiz yakıcı bir ajandır.

Levize: It is a pure, odorless and colorless caustic agent with the chemical formula $C_2H_2AsCl_3$.

.....

Liberatör: İp üzerinde iniş ve tırmanış işlemlerini kontrollü şekilde yapmaya yarayan, dağcılık ve özellikle teknik kurtarma faaliyetlerinde kullanılan, bir tür mekanik emniyet ve otomatik hız kontrollü iniş-çıkış cihazıdır. Kullanım kolaylığı sebebiyle akaryakıtlı modellerinin yerini günümüzde bataryalı modeller almaktadır.

Liberator: A mechanical device used for controlled descent and ascent on ropes in mountaineering and technical rescue operations. It ensures safety during rope maneuvers. Modern battery-powered models have largely replaced older fuel-powered ones due to easier handling and reliability.

.....

Lidar Cihazı Monteli Dron: Uzaktan kumandalı, lidar cihazı monte edilmiş, farklı boyut ve özelliklerdeki hava aracıdır.

Lidar-Mounted Drone: It is a remotely controlled aerial vehicle of different sizes and specifications, equipped with a Lidar device.

.....

Lidar Mesafe Ölçümü: Lazer darbeleri kullanılarak bir nesnenin veya bir yüzeyin uzaklığını anlamaya yarayan ve 3D haritalama ve modelleme yapan teknolojidir. Radar teknolojisiyle benzerdir. Radarda kullanılan radyo dalgaları yerine ışık, yani lazer darbeleri kullanılır.

Lidar Distance Measurement: It is a 3D mapping and modeling technology that uses laser pulses to determine the distance of an object or a surface. It is similar to radar technology. Instead of the radio waves used in radar, light, i.e. laser pulses, are used.

.....

Lisans: Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin bir faaliyetin ilgili mevzuat ve yetki koşulları uyarınca ve geçerli olduğu süre içerisinde yürütülmesi için Nükleer Düzenleme Kurumu (NDK) tarafından verilen yetkidir.

License: *An authorization granted by the Nuclear Regulatory Authority (NDK) to carry out an activity related to nuclear energy and ionizing radiation in accordance with the relevant legislation and authorization conditions and within the validity period.*

Lisans Sahibi: Radyasyon güvenliği mevzuatının uygulanmasında Nükleer Düzenleme Kurumuna (NDK) karşı sorumlu olan gerçek veya tüzel kişidir.

License Holder: *A natural or legal person responsible to the Nuclear Regulatory Authority (NDK) for the implementation of radiation safety legislation.*

Lojistik: Afet ve acil durumlarda, arama kurtarma faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütebilmesi için gerekli olan malzeme, ekipman ve personelin ihtiyaç duyulan zamanda ve doğru yere güvenli, hızlı ve düzenli şekilde ulaştırılması sürecidir. Bu süreç, taşıma, depolama, dağıtım, koordinasyon ve zaman yönetimi gibi unsurları kapsar.

Logistics: *In disasters and emergencies, it is the process of delivering the materials, equipment and personnel required for the effective conduct of search and rescue activities to the right place at the right time and in a safe, fast and orderly manner. This process includes elements such as transportation, storage, distribution, coordination and time management.*

Lojistik Destek: Arama ve kurtarma faaliyetlerinin planlanması, yürütülmesi ve sonlandırılması sırasında ihtiyaç duyulan malzeme, ekipman, personel, ulaşım, haberleşme, sağlık, barınma, beslenme, bakım, onarım gibi hizmetlerin sağlanmasıdır. Arama ve kurtarmada lojistik destek, afet ve acil durumlarda arama ve kurtarma ekiplerinin etkin, verimli ve güvenli bir şekilde çalışabilmesi için önemlidir.

Logistic Support: *It is the provision of services such as materials, equipment, personnel, transportation, communication, health, shelter, nutrition, maintenance and repair needed during the planning, execution and termination of search and rescue activities. Logistic support in search and rescue is important for search and rescue teams to work effectively, efficiently and safely in disasters and emergencies.*

Lojistik Destek Ekibi: Afet bölgesinde kurtarma operasyonlarını desteklemek için gerekli personel, gıda, su, barınma gibi malzeme, ekipman ve teknik donanımların intikali ve teminini sağlayan ve bu süreçleri planlayan birimdir. Ayrıca, operasyon sırasında yakıt ikmali, ulaşım desteği gibi görevleri de yerine getirir.

Logistics Support Team: *It is the unit that ensures the transfer and supply of materials, equipment and technical equipment such as personnel, food, water, shelter, etc. required to support rescue operations in the disaster area and plans these processes. It also performs tasks such as refueling and transportation support during the operation.*

Lojistik Hizmet: Lojistik ile ilgili tüm çalışmaların bir bütünlük içinde ve aksamadan devam etmesi amacıyla oluşturulan faaliyettir.

Logistics Service: *A set of activities established to ensure that all logistics-related operations are carried out in an integrated manner and continue without interruption.*

Lojistik Malzeme Çadırı: Operasyon bölgesine yakın alanlarda, kullanılacak ekipman, araç gereç ve diğer ikmal malzemelerinin güvenli şekilde depolandığı çadırıdır.

Logistics Material Tent: *It is a tent where the equipment, tools and other supplies to be used are safely stored in areas close to the operation area.*

Lojistik Planlama: Afet anında kullanılabilecek kaynak ve stoklarla diğer ihtiyaç maddelerinin temini, afet bölgesine nakli ile oradaki yardım faaliyetlerinin devamlılığını sağlamayı amaçlayan, afet öncesi hazırlıklar içinde yapılan planlama çalışmasıdır.

Logistics Planning: *It is the planning work carried out within the pre-disaster preparations aiming to ensure the supply of resources and stocks that can be used at the time of disaster and other necessities, their transportation to the disaster area and the continuity of the relief activities there.*

Lojistik Sorumlusu: Afet öncesi, sırası ve sonrasında operasyon faaliyetleri için gerekli tüm bileşenlerin, intikal süreçlerini prosedür ve mevzuata uygun şekilde gerçekleştirilmesini sağlayan kişidir.

Logistics Officer: *The person who ensures that all components required for operation activities before, during and after the disaster are carried out in accordance with the procedures and legislation.*

Lojistik Yöneticisi: Lojistik desteğin tüm aşamalarını planlayan, koordine eden ve denetleyen yetkili kişidir. Bu rolde görev yapanlar; malzeme, ekipman, tesis, ulaşım, intikal, haberleşme, yiyecek_ıçecek ve sağlık hizmetleri gibi kritik destek fonksiyonlarını yönetir; iletişim ve destek personelini sevk ve idare eder; kaynak ihtiyaçlarını planlama bölümü ile eşgüdümlü olarak belirler; ve demobilizasyon planlarını hazırlar.

Logistics Manager: *The authorized person who plans, coordinates, and oversees all phases of logistics support. Those serving in this role manage critical support functions such as supplies, equipment, facilities, transportation, deployment, communications, food and beverage, and health services; direct and manage communications and support personnel; determine resource needs in coordination with the planning department; and prepare demobilization plans.*

.....

Lojistik Yükleme Planı: Afet bölgesine sevk edilecek ekipman ve malzemelerin, taşıma araçlarına ağırlık dağılımı ve öncelik sırasına göre güvenli şekilde yüklenmesini planlayan belgedir.

Logistics Loading Plan: *It is a document that plans the safe loading of equipment and materials to be shipped to the disaster area according to weight distribution and priority order on transportation vehicles.*

.....

mn

Madde Isı Transferi: Farklı sıcaklıklardaki maddelerin veya aynı maddenin sıcaklık farkı olan bölgeleri arasında, moleküller arası enerji iletimi yoluyla gerçekleşen bir ısı geçiş taşıdır.

Material Heat Transfer: It is a heat transfer convection that takes place through intermolecular energy transfer between substances at different temperatures or between regions of the same substance with temperature differences.

Mağara Dağcılığı: Dar ve karmaşık mağara sistemlerinde ilerlemek için özel teknikler (ipli iniş, su altı dalışı vb.) gerektiren dağcılık disiplindir.

Cave Mountaineering: It is a mountaineering discipline that requires special techniques (rope descent, underwater diving, etc.) to progress in narrow and complex cave systems.

Mağara Makarası: Mağara dalışı için özel olarak yapılmış, kılavuz halatı döşemede kullanılan bir makaradır.

Cave Reel: It is a reel specially made for cave diving, used for laying the guide rope.

Mahalle Afet Gönüllüsü: Afet riskleri ve bu risklere karşı alınabilecek önlemler konusunda bilgilendirilmiş, afetlere duyarlılığı ve bilinç düzeyi artırılmış, gerekli eğitim ve ekipmanla donatılmış, profesyonel ekipler gelene kadar ilk saatlerde müdahale için imkân ve kabiliyeti güçlenmiş vatandaşlardan oluşan organize olan gruptur.

Neighborhood Disaster Volunteer: It is the organized group consisting of citizens who have been informed about disaster risks and the measures that can be taken against these risks, whose sensitivity and awareness level to disasters have been increased, who are equipped with the necessary training and equipment and whose means and capabilities have been strengthened for intervention in the first hours until the arrival of professional teams.

Mahremiyet: Kazazedelerin korunması, kişisel sınırların ihlâl edilmemesi ve hassas durumların gizliliğinin sağlanmasıdır.

Privacy: Protecting survivors, ensuring personal boundaries are not violated and ensuring confidentiality of sensitive situations.

Makara: İp ya da halatın sarıldığı silindirik yapıya sahip basit bir makinedir. Sabit makara sadece kuvvetin yönünü değiştirirken, hareketli makara hem

yön değişimi sağlar hem de uygulanan kuvveti azaltarak kuvvet kazancı sunar. Genellikle yük kaldırma sistemlerinde kullanılır.

Reel: *A simple machine with a cylindrical structure around which a rope or cable is wound. A fixed reel only changes the direction of the applied force, while a movable reel both changes the direction and reduces the required force, providing a mechanical advantage. It is commonly used in lifting systems.*

Maksimum Taşkın Olasılığı: Aşırı ve ani yağışlar, karların hızlı erimesi veya baraj gibi su yapılarının bentlerinin çökmesi durumlarında, suyun normal sınırlarını aşarak yerleşim alanları, tarım arazileri ve alt yapılar üzerinde oluşturabileceği en büyük taşkın miktarıdır.

Maximum Flood Probability: *It is the maximum amount of flooding that can be caused by excessive and sudden precipitation, rapid melting of snow or collapse of the dykes of water structures such as dams, exceeding the normal limits of water and over residential areas, agricultural lands and infrastructures.*

Maksimum Yer İvmesi: Bir deprem sırasında yer hareketinin ivme kayıt cihazlarıyla ölçülen ya da matematiksel modellerle hesaplanan en yüksek genlikli ivme değeridir. Bu değer, depremin şiddetinin yapılar üzerindeki etkisini belirlemede önemli bir ölçüttür.

Maximum Ground Acceleration: *The highest amplitude of ground acceleration measured by accelerometers or calculated using mathematical models during an earthquake. This value is an important parameter in determining the impact of earthquake intensity on structures.*

Malzeme Taşıma Sandığı: Arama kurtarma ekipmanlarının güvenli ve düzenli şekilde taşınması için kullanılan özel sandıktır.

Material Transport Crate: *It is a special case used for the safe and orderly transportation of search and rescue equipment.*

Manifesto: Araç, ekipman veya personel taşınmasına dair detaylı içeriğin listelendiği belgedir.

Manifesto: *A document listing the detailed contents of the transportation of vehicles, equipment or personnel.*

Manila Halat: Arama kurtarma, dağcılık ve yük kaldırma gibi faaliyetlerde kullanılan, doğal elyaftan üretilmiş dayanıklı bir halat türüdür.

Manila Rope: *It is a durable type of rope made of natural fiber used in activities such as search and rescue, mountaineering and load lifting.*

.....

Mantar: Çok hücreli veya tek hücreli olabilen, şapkali mantarlar, küfler ve mayalar gibi organizmaları kapsayan, ortak bir atadan evrimleşmiş ve birbirleriyle yakın evrimsel ilişki içinde olan canlılar grubudur.

Fungus: *A group of organisms, including multicellular and unicellular forms such as mushrooms, molds, and yeasts, that share a common evolutionary ancestor and have close evolutionary relationships.*

.....

Mantar Pano: Operasyon yönetim merkezlerinde, bildiri, harita, görev çizelgesi gibi belgelerin sabitlenerek sergilendiği pano türüdür.

Cork Board: *It is a type of board where documents such as leaflets, maps, mission charts are fixed and displayed in operation management centers.*

.....

Manuel Kırıcı ve Kesiciler: Enkazda beton, ahşap veya metal yapıların kesilmesinde ve kırılmasında kullanılan el tipi balyoz, levye, keski gibi aletlerdir.

Manual Breakers and Cutters: *Hand-held tools such as sledgehammers, crowbars and chisels used for cutting and breaking concrete, wood or metal structures in debris.*

.....

Manyetik Bozulma/Karışma: Dronların manyetik alanlar veya elektromanyetik bozulmalar nedeniyle GPS sinyallerinde meydana gelen kayıplardır.

Magnetic Disturbance / Interference: *Losses in GPS signals of drones due to magnetic fields or electromagnetic disturbances.*

.....

Manyetik İp Bağlantı Halkası: Mıknatıslı tabanı sayesinde metal yüzeylere yapışarak, ip veya sistemlerin sabitlenmesini sağlayan geçici emniyet noktasıdır.

Magnetic Rope Attachment Ring: *It is a temporary safety point that adheres to metal surfaces thanks to its magnetic base, allowing the rope or systems to be fixed.*

.....

Manyetometre: Kar tabakasındaki yer değiştirmeleri veya kayma eğilimlerini izlemek amacıyla kullanılan cihazdır.

Magnetometer: *A device used to monitor displacements or sliding tendencies in the snow layer.*

.....

Mapa: Halat veya zincir sistemlerinin bağlantısını sağlayan, vidalı kilit sistemiyle açılıp kapanan metal bağlantı halkasıdır.

SCLC — Screw-Closed Locking Carabiner: *It is a metal connecting ring that provides the connection of rope or chain systems and opens and closes with a screw lock system.*

Markalama Kalemı: Arama kurtarma ekiplerinin, enkaz işaretlemelerinde kullandığı sudan etkilenmeyen belirgin renkli yazma ekipmanıdır.

Marking Pen: *A brightly colored writing tool used by search and rescue teams for marking debris, resistant to water and other elements.*

Maruz Kalma: Olumsuz bir etkiye karşı potansiyel duyarlı olma veya bir riske karşı savunmasız bulunmayı ifade eder.

Exposure: *The state of being potentially vulnerable or sensitive to an adverse effect or risk.*

Masabaşı Tatbikat: Afet ve acil durumlarda görev alacak olan, özellikle karar verme mekanizması içinde yer alan, personelin/görevlilerin katıldığı, karşılıklı görüş alışverişi ve soru-cevap oturumlarına imkan sağlayan; görevlerin, sorumlulukların, planların işlerliğinin, beklenmedik olaylara cevap verme durumlarının, karar verme ve koordinasyon unsurlarının senaryo ve plan dahilinde test edildiği fiziki saha aktivitesi gerektirmeyen tatbikatlardır.

Tabletop Exercise: *These are drills that do not require physical field activity, in which tasks, responsibilities, operability of plans, response to unexpected events, decision-making and coordination elements are tested within the scenario and plan, with the participation of personnel/officials who will take part in disasters and emergencies, especially those involved in the decision-making mechanism, allowing mutual exchange of views and question-answer sessions.*

Matkap: Beton, ahşap veya benzer sert yüzeylerde silindirik bir şekilde delik açmak amacıyla kullanılan ekipmanlardır. Matkap uçlarının kendi eksenı etrafında hızlı dönüş hareketi ile delme işlemi gerçekleştirmektedir. Delinecek zeminin durumuna göre farklı delme uçları (ahşap, demir, beton vb.) kullanılması gerekmektedir.

Drill: *They are equipment used to drill cylindrical holes in concrete, wood or similar hard surfaces. Drilling is performed by the rapid rotation of the drill bits around its own axis. Different drill bits (wood, iron, concrete, etc.) should be used depending on the condition of the ground to be drilled.*

Medikal Çadır: Yaralı veya hastaların ilk tedavi ve sağlık müdahalesinin yapıldığı geçici sağlık ünitesidir.

Medical Tent: *It is a temporary health unit where the first treatment and health intervention of wounded or sick people are carried out.*

Medikal Ekip: Olay yerinde yaralılara ilk müdahaleyi yapmak ve tıbbi destek sağlamakla görevli sağlık personelinin oluşan ekip yapısıdır.

Medical Team: *It is a team structure consisting of health personnel in charge of providing first intervention and medical support to the injured at the scene.*

Medikal Kurtarma: Afetlerde ve acil durumlarda, hasta ve yaralılara sağlık personeli tarafından olay yerinde başlatılan ve uygun sağlık tesisi veya ekiplerine teslim edilinceye kadar devam eden acil tıbbi müdahaledir.

Medical Rescue: *Emergency medical intervention initiated by health personnel at the disaster or emergency scene and continuing until patients and injured are transferred to appropriate health facilities or teams.*

Medikal Yardım: Yaralanmış ya da hastalanmış kişilere olay yerinde ya da sevk öncesi sağlanan sağlık desteğidir.

Medical Assistance: *Health support provided to injured or ill people at the scene of an incident or prior to referral.*

Megafon: Gürültülü ortamlarda ekiplerin ya da yöneticilerin sesli komutlarını net şekilde iletmek için kullanıldıkları ses yükseltici cihazdır.

Megaphone: *A voice amplification device used to clearly transmit vocal commands in noisy environments by teams or leaders.*

Megaton TNT: Yaklaşık bir milyon ton TNT'nin patlamasıyla açığa çıkan enerjidir.

Megaton of TNT: *It is the energy released by the explosion of about one million tons of TNT.*

Mekanik Çekici: Araç kurtarma ve enkaz açma işlemlerinde kullanılan, yüksek basınçla çalışan hidrolik açma ve çekme ekipmanıdır.

Mechanical Tow Truck: *It is a high-pressure hydraulic opening and pulling equipment used in vehicle rescue and wrecking operations.*

Mekanik Destek: Enkazda destekleme yapmak için kullanılan yüksekliği ayarlanabilir mekanik sistemlerdir.

Mechanical Support: Height-adjustable mechanical systems used to support debris.

Mekanik Ekipman: Kurtarma çalışmalarında kuvvet uygulamak, kaldırmak, kesmek veya ayırmak amacıyla kullanılan; motorlu ya da el gücüyle çalışan araç ve gereçlerdir.

Mechanical Equipment: Motorized or manual tools and devices used in rescue operations to apply force, lift, cut, or separate materials.

Mekanik İp Tutucu: İpin hızlı şekilde sabitlenmesini veya çözülmesini sağlayan, yaylı dişli mekanizmaya sahip kilit sistemidir. Kurtarma operasyonlarında hızlı bağlantı ve ayar gerektiren durumlarda kullanılır.

Mechanical Rope Gripper: It is a locking system with a spring-loaded gear mechanism that allows the rope to be quickly fixed or untied. It is used in rescue operations where quick connection and adjustment is required.

Mekânsal Veri: Koordinat, adres vb. konum bilgisi içeren veya harita üzerinde bir konuma bağlanmış olan, mekâna ilişkin her türlü veridir.

Spatial Data: All kinds of spatial data such as coordinates, addresses, etc. that contain location information or are linked to a location on a map.

Mental Sağlık Durumu: Afet afetzedenin veya müdahale personelinin psikolojik dayanıklılık, stres ve travmaya karşı ruhsal durum değerlendirmesidir.

Mental Health Status: It is an assessment of the psychological resilience, stress and mental state against trauma of the disaster survivor or response personnel.

Mesajlı Uyarı Sistemi: Afet ve acil durumlarda, tehdit altındaki yerleşim bölgelerinde yaşayan halkı hızla bilgilendirmek ve yönlendirmek amacıyla kullanılan, GSM şebekesi üzerinden kısa mesaj (SMS) yoluyla uyarı gönderen bir sistemdir.

Message Warning System: A system that sends alerts via SMS over GSM networks to rapidly inform and guide residents in threatened areas during disasters and emergencies.

Meskun Mahal: İnsanların sürekli olarak yaşadığı, yerleşim amacıyla kullanılan, konutlar, iş yerleri, okullar gibi yapıların bulunduğu, nüfusun barındığı yerleşim alanlarıdır.

Residential: *They are residential areas where people live permanently, used for settlement purposes, where there are structures such as residences, workplaces, schools and where the population is sheltered.*

Meskûn Mahalde Arama ve Kurtarma: Yerleşim yerlerinde veya çevresinde meydana gelen afet, kaza veya olaylarda mahsur kalan kişilerin bulunması ve kurtarılması için yapılan faaliyetlerdir.

Urban Search and Rescue: *These are the activities carried out to find and rescue people trapped in disasters, accidents or incidents occurring in or around settlements.*

Meslek Etiği: Afet ve acil durum ortamlarında görev yapan personelin, görevlerini yerine getirirken insan onuruna saygılı, tarafsız, adil, sorumlu ve şeffaf bir şekilde hareket etmesidir. Afet ortamında etik ilkelere bağlı kalmak, hem müdahalenin güvenilirliğini, hem de toplumda kuruma olan güveni artırır.

Professional Ethics: *The conduct expected from personnel working in disaster and emergency environments, characterized by respect for human dignity, impartiality, fairness, responsibility, and transparency. Adhering to ethical principles enhances both intervention reliability and public trust in the institution.*

Meslek Hastalığı: Arama ve kurtarma personelinin çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal bozukluk halleridir.

Occupational Disease: *Temporary or permanent physical or mental illnesses or disorders caused by repeated exposure to the nature of the work or working conditions experienced by search and rescue personnel.*

Meslek İçi Eğitim: Arama kurtama alanında görevli personelin güncel tekniklerle donatılması, kondisyon ve sağlığının korunması amacıyla verilen eğitimlerdir.

On-the-Job Training: *These are the trainings provided to equip the personnel working in the field of search and rescue with up-to-date techniques and to protect their fitness and health.*

Metal Kesiciler: Afet ve acil durumlarda enkaz, endüstriyel kaza, ulaştırma kazaları gibi müdahale gerektiren durumlarda, afetzedeleri kurtarmak için kullanılan diskli, hidrolik ve pnömatik güçlü kesme aletleridir.

Metal Cutters: *They are disc, hydraulic and pneumatic powerful cutting tools used to rescue disaster survivors in cases requiring intervention such as debris, industrial accidents, transportation accidents in disasters and emergencies.*

.....

Metamorfizma Bozukluğu: Kar kristallerinin zamanla sıcaklık, nem ve basınç gibi çevresel faktörlerin etkisiyle fiziksel ve kimyasal değişim geçirmesi sürecidir. Bu süreç, kar tabakalarının stabilitesini doğrudan etkiler. Özellikle, zayıf bağlara sahip kristallerin (örneğin, faceted crystals) oluşumu, çığ riskini artırabilir. Bu tür kristaller, kar tabakaları arasında zayıf katmanlar oluşturarak slab çığlarının tetiklenmesine neden olabilir.

Metamorphism Disorder: *It is the process by which snow crystals undergo physical and chemical changes over time under the influence of environmental factors such as temperature, humidity and pressure. This process directly affects the stability of snow layers. In particular, the formation of crystals with weak bonds (e.g. faceted crystals) can increase the risk of avalanches. Such crystals can create weak layers between snow layers, triggering slab avalanches.*

.....

Metan Gazı: Çürüyen karbonlu maddelerden veya maden çalışmaları sırasında açığa çıkan, renksiz ve kokusuz bir gazdır. Havada sarı renkte alevle yanar ve ölümcül patlamalara yol açabilir. Bataklık gazı olarak da bilinir ve özellikle köy ile kırsal kesimlerde foseptik çukurlarında oluşur. Solunması hayati tehlike yaratır; bu nedenle müdahale ekipleri, bu tür alanlarda çalışmalarını kapalı devre solunum cihazları kullanarak büyük bir dikkatle yürütürler.

Methane Gas: *A colorless, odorless gas released from decaying carbon-based materials or mining activities. It burns with a yellow flame and can cause deadly explosions. Also known as swamp gas, it forms especially in septic pits in rural areas. Inhalation poses serious health risks; therefore, response teams use closed-circuit breathing apparatus when working in such environments.*

.....

Meteoroloji: Atmosferde meydana gelen hava olaylarının oluşumunu, gelişimini ve değişimini nedenleri ile birlikte inceleyen ve bu olayların canlılar ve yerküre açısından doğuracağı sonuçları araştırıp ortaya koyan bilim dalıdır.

Meteorology: *It is the branch of science that examines the formation, development and change of weather events occurring in the atmosphere together with their causes and investigates and reveals the consequences of these events for living things and the earth.*

.....

Meteoroloji İstasyonu: Hava durumu, iklim koşulları ve atmosferik değişkenler hakkında sürekli veri toplayan, bu verileri analiz ederek erken uyarı sistemlerine katkı sağlayan teknolojik donanımlı gözlem noktalarıdır. Olası tehlike durumlarında acil müdahale birimleri erken uyarı sistemleri sayesinde hazırlıklarını gözden geçirir.

Meteorology Station: *These are technologically equipped observation points that continuously collect data on weather, climatic conditions and atmospheric variables and contribute to early warning systems by analyzing these data. In case of possible danger, emergency response units review their preparations thanks to early warning systems.*

Meteorolojik Afet: Kaynağını sıcaklık yağış, basınç gibi atmosferik olaylardan alan sel, çığ, yıldırım, tayfun, tipi, hortum, kuraklık gibi doğal olaylardan kaynaklanan afetlerdir.

Meteorological Disaster: *These are disasters caused by natural events such as floods, avalanches, lightning, typhoons, blizzards, tornadoes, droughts, which take their source from atmospheric events such as temperature, precipitation and pressure.*

Mezenformasyon: Yanlış bilginin herhangi bir kasıt olmadan paylaşılmasıdır.

Mesinformation: *It is the unintentional sharing of false information.*

Mikrobiyoloji: Mikro boydaki (bakteri, virüs, algler) organizmaları inceleyen bilim dalıdır.

Microbiology: *It is the branch of science that studies micro-sized organisms (bacteria, viruses, algae).*

Mikrobölgeleme: Belirli bir yerleşim alanının zemin özelliklerine, deprem riski, jeolojik yapı, yeraltı suyu durumu ve inşaat zemini güvenliği gibi faktörlere göre küçük alanlara ayrılarak detaylı olarak analiz edilmesidir.

Microzonation: *It is the detailed analysis of a certain settlement area by dividing it into small areas according to factors such as soil properties, earthquake risk, geological structure, groundwater status and construction ground safety.*

Mikroçip (Köpek): Arama kurtarma köpeklerinin, kimliklendirilmesi amacıyla deri altına yerleştirilen, benzersiz bir numara içeren, piring tanesi büyüklüğünde elektronik bir cihazdır.

Microchip (Dog): *It is an electronic device the size of a grain of rice with a unique number implanted under the skin for the identification of search and rescue dogs.*

Mikrodeprem: Büyüklükleri 3 ve altında olan ve kolayca hissedilemeyen, ancak sismik kayıt cihazları tarafından kaydedilen depremdir.

Microearthquake: *An earthquake with a magnitude of 3 or less that cannot be easily felt but is recorded by seismic recorders.*

Mikroorganizma: Mikroskobik boyutlarda herhangi bir organizmaya verilen isimdir.

Microorganism: *It is the name given to any organism of microscopic size.*

Mikroskobik: Çıplak gözle görülemeyecek kadar küçük olan; ancak mikroskop yardımıyla incelenebilen yapılar, organizmalar veya detaylar için kullanılan terimdir.

Microscopic: *Describes structures, organisms, or details too small to be seen with the naked eye but observable under a microscope.*

Mikrotremor: Yer kabuğundaki doğal ya da insan kaynaklı düşük genlikli sürekli titreşimlerdir. Bu küçük yer hareketleri, zemin özelliklerinin incelenmesi ve deprem riski değerlendirmelerinde kullanılır.

Microtremor: *Low amplitude, continuous vibrations of the earth's crust caused naturally or by human activity. These small movements are used to study soil characteristics and assess earthquake risk.*

Milli Fonetik Alfabe: Türk Silahlı Kuvvetleri, emniyet teşkilatı, AFAD, itfaiye ve diğer kamu güvenlik birimlerinde haberleşme sırasında harflerin doğru ve net bir şekilde anlaşılabilmesi için kullanılan, Türkçeye uyarlanmış bir harf kodlama sistemidir. Örneğin AFAD'ın Adana, Fatsa, Aksaray, Denizli şeklinde kodlamasıdır.

National Phonetic Alphabet: *It's a letter coding system adapted to Turkish and used by the Turkish Armed Forces, law enforcement, AFAD, fire departments, and other public safety units to ensure accurate and clear letter recognition during communication. For example, AFAD was Adana, Fatsa, Aksaray, and Denizli.*

Mini Kesici: Dar ve erişimi zor alanlarda kullanılmak üzere tasarlanmış, kompakt yapılı, yüksek kesme gücüne sahip hidrolik veya bataryalı bir kurtarma ekipmanıdır. Hafifliği ve manevra kabiliyeti sayesinde geniş kesici ekipmanların giremeyeceği bölgelerde etkili çözüm sunar.

Mini Cutter: *It is a compact, high cutting power hydraulic or battery powered rescue equipment designed for use in narrow and difficult to access areas. Thanks to its light weight and maneuverability, it offers an effective solution in areas where large cutting equipment cannot enter.*

Mini Testere: Özellikle dar alanlarda küçük çaplı kesimlerde kullanılan, katlanabilir, hafif ve elde taşınabilir testeredir.

Mini Saw: *Foldable, lightweight and handheld saw for small diameter cuts, especially in confined spaces.*

Miyozis: Göz bebeklerinin aşırı derecede küçülmesidir. Sinir ajanına maruz kalınması durumunda en yaygın görülen semptomlardan biridir.

Myosis: *Excessive constriction of the pupils. It is one of the most common symptoms of nerve agent exposure.*

Mm Deprem Şiddet Cetveli: Deprem yeryüzünde neden olduğu etkileri ve hissedilme derecesini insan gözlemleri ve yapısal hasarlar üzerinden sınıflandıran 12 dereceli bir şiddet ölçeğidir.

Mm Earthquake Intensity Scale: *A 12-level scale classifying the effects and perceived severity of an earthquake on the surface, based on human observations and structural damage.*

Mobil Haberleşme Üniteleri: Afet ve acil durumlarda iletişim altyapısının zarar görmesi veya yetersiz kalması durumunda, hızlı ve kesintisiz haberleşme sağlamak amacıyla kurulan, taşınabilir ve kolay kurulabilen iletişim sistemleridir. Bu üniteler, saha operasyonlarının koordinasyonunu destekler ve ekiplerin etkin iletişim kurmasını sağlar.

Mobile Communication Units: *Portable communication systems established in disaster and emergency situations where infrastructure is damaged or insufficient, ensuring rapid and uninterrupted communication to support field operations coordination.*

Mobil Işık Kulesi: Gece çalışmalarında geniş alan aydınlatması için kullanılan, genellikle jeneratör destekli, teleskopik yapıya sahip taşınabilir aydınlatma sistemidir.

Mobile Light Tower: It is a portable lighting system with a telescopic structure, usually generator-supported, used for large area lighting in night work.

Mobil Koordinasyon Tırı: Afet ve acil durumlarda sahada hızlı ve etkili yönetim sağlamak amacıyla kullanılan, içinde iletişim, planlama ve koordinasyon ekipmanları bulunan, taşınabilir ve kendi enerji kaynağına sahip donanımlı araçtır. Bu tır, olay yerinde yönetim merkezi işlevi görerek ekiplerin koordinasyonunu kolaylaştırır.

Mobile Coordination Truck: A fully equipped vehicle with communication, planning, and coordination tools used for rapid and effective on-site disaster management. Acts as a command center facilitating team coordination.

Mobil Sağlık Ünitesi: Afet ve acil durumlarda sağlık hizmetlerinin hızlı ve etkin bir şekilde sunulabilmesi amacıyla, taşınabilir, donanımlı ve genellikle araç üzerinde kurulu olan sağlık hizmet birimidir. Bu üniteler, sahada ilk yardım, acil müdahale, muayene ve tedavi hizmetleri sağlar.

Mobile Health Unit: A portable and equipped medical service unit, often vehicle-mounted, providing rapid and effective health services in disaster and emergency settings, including first aid, emergency care, examination, and treatment.

Moloz: Afetler veya başka nedenlerle yıkılmış yapı parçaları, kırık eşyalar ve benzeri döküntü malzemenin karışımı, inşaat atığıdır.

Rubble: Construction waste is a mixture of building fragments, broken furniture and similar debris that has been destroyed by disasters or for other reasons.

Monopod: Kamera veya aydınlatma ekipmanlarının sabitlenmesi için kullanılan, tek ayaklı, portatif ve taşınabilir bir destek aparatıdır. Özellikle belgeleme ve kayıt süreçlerinde denge sağlayarak görüntü sabitleme imkanı sunar.

Monopod: A single-legged, portable support used to stabilize cameras or lighting equipment, providing balance especially during documentation and recording processes.

Morbidite Oran: Belirli bir nüfusta, belirli bir zaman dilimi içerisinde ve coğrafyada hastalığa yakalanan kişilerin sayısının sağlıklı kalmış nüfusa oranıdır.

Morbidity Rate: *It is the ratio of the number of people infected with a disease in a given population, over a given period of time and geography, to the number of people who remain healthy.*

.....

Motopomp: Su veya diğer sıvıların taşınması, boşaltılması ve basılması amacıyla kullanılan, motor gücüyle çalışan pompa sistemidir. Genellikle afetlerde su tahliyesi, yangın söndürme ve sulama gibi işlemlerde kullanılır.

Motopump: *A motor-driven pump system used for transferring, draining, and pressurizing water or other liquids, commonly used in disaster scenarios for water evacuation, firefighting, and irrigation.*

.....

Motorize Ekip: Motorlu araçlarla donatılmış, hızlı mobilize olabilen müdahale birimidir.

Motorized Team: *It is a rapidly mobilizable intervention unit equipped with motorized vehicles.*

.....

Muharebe Arama ve Kurtarma: Savaş veya çatışma bölgelerinde, tehlikeli koşullar altında kaybolan, yaralanan veya mahsur kalan personelin bulunması, kurtarılması ve güvenli bölgeye tahliyesini amaçlayan özel eğitilmiş ve donanımlı operasyonlardır

Combat Search and Rescue: *Specially trained and equipped operations aimed at locating, rescuing, and evacuating personnel lost, injured, or trapped under dangerous conditions in war or conflict zones.*

.....

Muhtemel Patlayıcı Ortam - ATEX: Avrupa Birliği'nin patlayıcı ortamlarda kullanılan ekipman ve koruma sistemlerine yönelik güvenlik standartlarını belirleyen düzenlemedir. Muhtemel patlayıcı ortamları; gazlar, buharlar, tozlar veya diğer yanıcı maddelerin havada belirli konsantrasyonlarda bulunarak patlayıcı bir ortam oluşturabileceği alanlar olarak tanımlar.

Potentially explosive atmosphere - ATEX: *A European Union regulation that defines safety standards for equipment and protective systems used in explosive atmospheres. Potentially explosive atmospheres are areas where gases, vapors, dust, or other flammable substances exist in the air at certain concentrations, creating an explosive environment.*

.....

Multispektral Kameralı Dron: Elektromanyetik spektrumun birden çok bandında, görünür ışık, kızılötesi, yakın kızılötesi gibi dalga boylarında görüntüleme yapabilen özel kameralarla donatılmış insansız hava aracıdır. Bu dronlar, çıplak gözle görülmeyen yüzey ve ısı farklılıklarını algılayarak özellikle kar altındaki boşlukları, vücut ısısından kaynaklı sıcaklık değişimlerini, taze izleri ve toprak kaymalarını tespit etmekte kullanılır.

Multispectral Camera Drone: *It is an unmanned aerial vehicle equipped with special cameras capable of imaging in multiple bands of the electromagnetic spectrum, wavelengths such as visible light, infrared, near infrared. By detecting surface and temperature differences invisible to the naked eye, these drones are especially used to detect gaps under snow, temperature changes due to body heat, fresh tracks and landslides.*

.....

Mutajen: Genetik materyalde (DNA veya RNA) değişikliklere, yani mutasyonlara yol açabilen fiziksel, kimyasal veya biyolojik etkenlerdir. Mutajenler, hücrelerin genetik yapısını etkileyerek kalıcı değişikliklere sebep olabilir.

Mutagen: *Physical, chemical, or biological agents that cause changes (mutations) in genetic material (DNA or RNA). Mutagens can induce permanent alterations in the genetic structure of cells.*

.....

Mutasyon: Canlı organizmaların genetik yapısında, yani DNA diziliminde meydana gelen kalıcı ve rastlantısal değişikliklerdir.

Mutation: *Permanent and random changes in the genetic structure of living organisms, i.e. the DNA sequence.*

.....

Müdahale: Afetin oluşundan hemen sonra başlayıp afetin yol açtığı kayıp ve zararların büyüklüğüne bağlı olarak gerçekleştirilen tüm faaliyetlere verilen genel addir. Bu safhada yapılan faaliyetlerin ana hedefi; mümkün olan en kısa süre içinde çok sayıda insanın hayatını kurtarmak, yaralıların tedavilerini sağlamak, tedavisi sürenlerin tedavilerinin aksamamasını sağlamak, barınma, beslenme, korunma, ısınma, haberleşme, ulaşım, tahliye, güvenlik, psikolojik ve sosyal destek, gibi hayati gereksinimlerini en kısa sürede ve en uygun yöntemlerle karşılamaktır.

Response: *It is the general name given to all activities that start immediately after the occurrence of the disaster and are realized depending on the magnitude of the losses and damages caused by the disaster. The main objective of the activities carried out in this phase is to save the lives of a large number of people in the shortest possible time, to provide treatment for the injured, to ensure that the treatment of those who are still being treated is not interrupted, to meet their vital needs such as shelter, nutrition, protection, heating, communication, transportation, evacuation, security, psychological and social support in the shortest time possible and with the most appropriate methods.*

.....

Müdahale Analizi: Afetin etkilerini ve müdahale sürecini değerlendiren kapsamlı çalışmalardır. Bu analizler kapsamında, yapısal hasarlar, çevresel etkiler ve operasyonel verimlilik incelenir.

Response Analysis: *They are comprehensive studies that assess the impacts of the disaster and the response process. Within the scope of these analyses, structural damages, environmental impacts and operational efficiency are examined.*

Müdahale Çalışmalarının Sonlandırılması: Müdahale çalışmalarının sonlandırılması ve afet bölgesinde görevlendirilen ekiplerin ilden ayrılışları, Başkanlığın uygun görüşü alınarak il valileri tarafından kararlaştırılıp sonlandırılmasıdır. Müdahale çalışmaları sonrası, yaşanan sıkıntılar ve çözümleri ile tecrübe analizini içeren raporlar ilgili çalışma gruplarınca hazırlanır ve Başkanlığa iletilir. Tecrübe analizleri afet bilgi yönetimi, izleme ve değerlendirme grubu tarafından, AYDES'e aktarılır.

Termination of Intervention Work: *The cessation of intervention activities and the departure of teams assigned to the disaster area, decided and finalized by provincial governors with the approval of the Presidency. After interventions, reports containing problems encountered, solutions, and experience analysis are prepared by related working groups and submitted to the Presidency. Experience analyses are transferred to AYDES by the disaster information management, monitoring, and evaluation group.*

Müdahale Ekibi: Afet ve acil durumlarda olayın etkilerini azaltmak, hayat kurtarmak ve zararı en aza indirmek amacıyla görev yapan, eğitilmiş ve donanımlı personelden oluşan profesyonel veya gönüllü ekiplerdir. Bu ekipler arama kurtarma, ilk yardım, yangın söndürme, teknik destek, güvenlik ve tahliye gibi görevlerde yer alır. Müdahale ekipleri, hızlı, koordineli ve planlı şekilde hareket ederek olay yerinde etkili müdahale sağlar.

Response Team: *These are professional or volunteer teams consisting of trained and equipped personnel who work in order to reduce the effects of disasters and emergencies, save lives and minimize the damage. These teams take part in tasks such as search and rescue, first aid, fire fighting, technical support, security and evacuation. Response teams provide effective intervention at the scene by acting in a fast, coordinated and planned manner.*

Müdahale Ekipmanı: Müdahale ekiplerinin kullandığı özel araç ve gereçlerdir.

Rescue Equipment: *These are special tools and equipment used by response teams.*

Müdahale Eylem Düzeyi: Acil durumlarda olayın niteliğine, yayılma potansiyeline ve tehdidin büyüklüğüne göre belirlenen; olaya verilecek müdahalenin kapsamını, gerektirdiği kaynak düzeyini ve koordinasyon ihtiyacını ifade eden sınıflandırma sistemidir

Intervention Action Level: *It is a classification system that expresses the scope of the response to the incident, the level of resources required and the need for coordination, determined according to the nature of the incident, the potential of spread and the magnitude of the threat in emergencies.*

.....

Müdahale Organizasyon Sistemi: Afet ve acil durumlarda görev yapan tüm kurum ve birimlerin koordineli bir şekilde çalışmasını sağlayan, müdahale süreçlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi için tasarlanmış standart bir yönetim yapısıdır.

Response Organization System: *It is a standard management structure designed to ensure that all institutions and units working in disasters and emergencies work in coordination and to carry out response processes effectively and efficiently.*

.....

Müdahale Planı: Hızlı, etkili ve koordineli bir şekilde müdahale edebilmek amacıyla önceden yapılan hazırlık, organizasyon ve görev dağılımı çalışmalarının bütünüdür. Bu planlama; görevli kurum ve kuruluşların belirlenmesini, personel, ekipman, ve lojistik gibi kaynakların tespitini, iletişim ve koordinasyon yöntemlerinin oluşturulmasını ve olay anında uygulanacak stratejilerin belirlenmesini kapsar. Amaç, müdahale sürecinde zaman kaybını önleyerek can ve mal kayıplarını en aza indirmesidir.

Response Plan: *It is the whole of the preparation, organization and task distribution activities carried out in advance in order to intervene in a fast, effective and coordinated manner. This planning includes determining the institutions and organizations in charge, identifying resources such as personnel, equipment and logistics, establishing communication and coordination methods and determining the strategies to be applied at the time of the incident. The aim is to minimize loss of life and property by preventing loss of time in the response process.*

.....

Müdahale Süresi: Bir kaza, afet veya acil durum meydana geldikten sonra, profesyonel ekiplerin olay yerine ulaşarak ilk müdahaleye başladığı ana kadar geçen reaksiyon süresidir. Bu süreye çağrının alınması, ekibin toplanması, olay yerine ulaşım ve ilk temas dahildir. Müdahale başlangıç süresi ne kadar kısa olursa, kazazedelerin hayatta kalma ihtimali ve olayın kontrol altına alınma başarısı o kadar yüksek olur.

Response Time: After an accident, disaster or emergency occurs, it is the reaction time until professional teams arrive at the scene and start the first intervention. This includes receiving the call, gathering the team, transportation to the scene and first contact. The shorter the response start time, the higher the likelihood of survivors' survival and the success of bringing the incident under control.

N Direk Tahkimat: Üç dikme ve çapraz bağlantı elemanları ile "N" harfi şeklinde kurulan, özellikle dar geçitlerde yük taşıma kapasitesini artıran destek sistemidir.

N Post Fortification: It is a support system that is built in the shape of the letter "N" with three uprights and diagonal fasteners, which increases the load carrying capacity especially in narrow passages.

N Direk Yatay Tahkimat: N direk sisteminin yatayda kurularak daha geniş alanlarda yük dağılımı sağladığı varyasyonudur. Genellikle zemin seviyesinde kullanılır.

N Post Horizontal Fortification: It is a variation of the N-pole system that is installed horizontally and provides load distribution in wider areas. It is usually used at ground level.

N100 Maske: ABD standartlarındaki sertifikalandırmaya göre partiküllerin en az %99,97'sini filtreleyen maskelerdir.

N100 Mask: Masks that filter at least 99.97% of particles according to US standards certification.

N95 Maske: ABD standartlarındaki sertifikalandırmaya göre partiküllerin en az %95'ini filtreleyen maskelerdir.

N95 Mask: Masks that filter at least 95% of particles according to US standards certification.

N99 Maske: ABD standartlarındaki sertifikalandırmaya göre partiküllerin en az %99'unu filtreleyen maskelerdir.

N99 Mask: Masks that filter at least 99% of particles according to US standards certification.

Nakdi Yardım: Afetzedede veya ihtiyaç sahiplerine para şeklinde yapılan doğrudan yardım türüdür.

Cash Assistance: *It is a type of direct aid provided in the form of money to disaster survivors or people in need.*

Navigasyon Cihazı: Kullanıcıya bulunduğu konumu belirleme, hedefe ulaşma yönünü gösterme ve en uygun rotayı sunma amacıyla kullanılan elektronik konum belirleme sistemidir. Genellikle GPS (Küresel Konumlama Sistemi) teknolojisiyle çalışır ve kara, hava, deniz taşımacılığı ile arama kurtarma faaliyetlerinde yaygın olarak kullanılır. Bu cihazlar harita, pusula, mesafe ve rota bilgilerini dijital olarak sunar ve yön bulmayı kolaylaştırır.

Navigation Device: *It is an electronic positioning system used to determine the location of the user, to show the direction of reaching the target and to provide the most suitable route. It usually works with GPS (Global Positioning System) technology and is widely used in land, air, sea transportation and search and rescue activities. These devices provide map, compass, distance and route information digitally and facilitate navigation.*

Negatif Basınç Yöntemi: Negatif basınç, bir ortamın iç atmosfer basıncının çevredeki atmosfer basıncından daha düşük olacak şekilde tasarlanması veya kontrol edilmesidir. Bu yöntem, özellikle biyolojik veya kimyasal tehditlerin (ör. patojenler, toksik gazlar) yayılmasını önlemek için kullanılır. Negatif basınçlı ortamlar (ör. karantina odaları, biyogüvenlik laboratuvarları), havanın dışarı sızmasını engelleyerek kontaminasyon riskini azaltır ve havanın filtrelenmiş bir şekilde tahliye edilmesini sağlar

Negative Pressure Method: *Negative pressure is the design or control of an environment so that its internal atmospheric pressure is lower than the surrounding atmospheric pressure. This method is particularly used to prevent the spread of biological or chemical threats (e.g. pathogens, toxic gases). Negative pressure environments (e.g. quarantine rooms, biosafety laboratories) reduce the risk of contamination by preventing air from leaking out and allow air to be discharged in a filtered manner*

Negatif Pekiştirme Dengesi: Arama eğitiminde, istenmeyen davranışların ceza verilmeden, sadece ödülün kaldırılması yoluyla düzeltilmesi yöntemidir. Bu teknik, köpeğin eğitim sürecinde stres yaşamadan doğru davranışı öğrenmesini sağlar.

Negative Reinforcement Balance: *In search training, it is a method of correcting undesirable behaviors without punishment, simply by removing the reward. This technique allows the dog to learn the correct behavior without stress during the training process.*

Nekroz: Bir veya daha fazla hücrenin, dokunun ya da organın geri dönüşümsüz şekilde hasar görmesi sonucu ortaya çıkan patolojik hücre ölümüdür. Bu durum, genellikle kan akışının durması, enfeksiyon veya zehirlenme gibi nedenlerle meydana gelir ve iltihap ile doku hasarına yol açar.

Necrosis: *Pathological, irreversible cell death occurring in one or more cells, tissues, or organs, usually caused by interruption of blood flow, infection, or poisoning, leading to inflammation and tissue damage.*

Nem Tabanlı Koku Bozulması: Yüksek nem seviyelerinde insan kokusunu oluşturan moleküllerin kimyasal yapısının değişmesi veya yayılım şeklinin bozulmasıdır. Bu durum, köpeklerin koku izini algılamasını zorlaştırır veya yanıltıcı hale getirebilir.

Moisture-Based Odor Deterioration: *At high humidity levels, the chemical structure of the molecules that make up human odor changes or the way they diffuse is disrupted. This can make it difficult or misleading for dogs to detect the scent trail.*

Neopren Başlık: Soğuk sularda dalış yapan personelin baş bölgesini hipotermiye karşı korumak amacıyla kullanılan, neopren malzemeden üretilmiş yalıtımlı başlıktır.

Neoprene Helmet: *It is an insulated cap made of neoprene material used to protect the head area of personnel diving in cold waters against hypothermia.*

Nitrojen Hardal: HN-1, HN-2, HN-3 ve HN-4 türleri bulunan, kimyasal silah olarak çok fazla kullanım alanı bulamayan yakıcı ajandır.

Nitrogen Mustard: *HN-1, HN-2, HN-3 and HN-4 are caustic agents that are not widely used as chemical weapons.*

Nitrojen Narkozu: Derin dalışlarda artan basınç altında nitrojenin sinir sistemi üzerinde yarattığı baskı sonucu oluşan bilinç bulanıklığı, karar verme zorluğu ve refleks kaybı durumudur.

Nitrogen Narcosis: *It is a condition of confusion, difficulty in making decisions and loss of reflexes caused by the pressure of nitrogen on the nervous system under increased pressure in deep dives.*

Nivelman: Belirlenen iki nokta arasındaki yükseklik farkını tanımlamak için kullanılır.

Leveling: *Used to define the height difference between two specified points.*

Normal Hayata Geri Dönme: Afet sonrası bireylerin barınma, sağlık, psikolojik ve sosyal alanlarda yeniden işlevsellik kazanarak olağan yaşam rutinlerine dönmesi sürecidir.

Return to Normal Life: *It is the process of returning to normal life routines by regaining functionality in shelter, health, psychological and social areas after a disaster.*

Normale Dönmek: Afet veya acil duruma müdahale sürecinin tamamlanmasının ardından, görevli ekiplerin operasyonel ve kurumsal olarak olağan görev düzenine geri dönmesidir. Zorlu süreçler sonrasında ekiplerin fiziksel ve psikolojik yönden desteklenmesi, ekipmanların bakım onarımının yapılması ile yeni görevlere hazır hale getirilmesi amaçlanır.

Return to Normal: *After the completion of the disaster or emergency response process, it is the operational and organizational return of the teams in charge to the usual task order. It is aimed to support the teams physically and psychologically after challenging processes, to make them ready for new missions with the maintenance and repair of equipment.*

Nötralizasyon: Kimyasal ajanın kimyasal, fiziksel ve toksikolojik özelliklerini değiştirerek ajanı etkisiz hale getirme işlemidir.

Neutralization: *It is the process of neutralizing the chemical agent by changing its chemical, physical and toxicological properties.*

Nötron: Atom çekirdeğinde bulunan yüksüz temel parçacıktır.

Neutron: *It is the uncharged elementary particle in the atomic nucleus.*

Nötron Bombası: Yüksek miktarda nötron radyasyonu yayarak canlı organizmalar üzerinde ölümcül etkiler yaratan ancak çevredeki binalar ve altyapıya nispeten az hasar veren bir tür termonükleer silahtır. Bu bomba, özellikle insan kaybını maksimize edip yapısal hasarı minimize etmek amacıyla geliştirilmiştir.

Neutron Bomb: *A type of thermonuclear weapon that emits a high amount of neutron radiation causing lethal effects on living organisms while causing relatively minimal damage to buildings and infrastructure. It is designed to maximize human casualties while minimizing structural damage.*

Nötron Radyasyonu: Atom çekirdeğinden yayılan ve elektriksel olarak nötr olan yüksek enerjili parçacıklardan oluşan radyasyon türüdür. Maddelerle

etkileşimi yüksek olduğu için canlı hücrelerde ciddi hasara yol açabilir ve nükleer reaktörler ile nükleer silahlarda önemli bir etkidir.

Neutron Radiation: *Radiation consisting of high-energy particles (neutrons) emitted from atomic nuclei that are electrically neutral. It interacts strongly with matter, causing significant damage to living cells, and plays an important role in nuclear reactors and weapons.*

Nötür Yüzerlik: Suda arama kurtarma faaliyetlerinde kullanılan bir terim olup, bir cismin veya canlının su ortamında batmadan veya yüzeye çıkmadan belirli bir derinlikte dengede kalması durumunu ifade eder.

Neutral buoyancy: *A term used in water search and rescue operations describing the state in which an object or organism remains suspended in water at a specific depth without sinking or rising.*

Numune Alma: KBRN olaylarında kirliliğe neden olan maddelerin sahada veya laboratuvar ortamında tespit edilmesi amacıyla; toprak, hava, tarım alanları, su kaynakları, gıda maddeleri gibi etkenlerden, numunenin türüne uygun yöntemlerle gerçekleştirilen örnek toplama işlemidir. Bu süreç, kirliliğin kaynağının belirlenmesi ve olay etkilerinin izlenmesi için hayati öneme sahiptir.

Sampling: *The process of collecting samples from soil, air, agricultural fields, water sources, food items, etc., using methods appropriate to the type of sample in order to detect contaminants in CBRN (Chemical, Biological, Radiological, Nuclear) incidents. This process is crucial for identifying contamination sources and monitoring incident impacts.*

Nükleer: Çekirdek bölünmesi (filyon) ya da çekirdek kaynaşması (füzyon) neticesinde elde edilen enerjiyle ilgili kavram, sistem veya mekanizmaları nitelerken kullanılan sıfattır.

Nuclear: *An adjective used to characterize concepts, systems or mechanisms related to the energy produced by nuclear fission (fission) or nuclear fusion (fusion).*

Nükleer Bomba: Filyon veya füzyon esasına dayanan ve konvansiyonel silahlara nazaran insan ve çevre için çok daha yıkıcı etkileri olan kitle imha silahı türüdür.

Nuclear Bomb: *It is a type of weapon of mass destruction based on fission or fusion and has far more devastating effects on humans and the environment than conventional weapons.*

Nükleer Düzenleme Kurumu (NDK): Türkiye’de nükleer enerji ve radyasyon kaynaklı faaliyetlerin insan sağlığı, çevre ve kamu güvenliği açısından ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak yürütülmesini sağlamakla görevli, teknik ve idari özelliğe sahip düzenleyici otoritedir.

Nuclear Regulatory Authority (NDK): *The regulatory body in Turkey responsible for ensuring that nuclear energy and radiation-related activities are carried out according to national and international standards concerning human health, environment, and public safety, with both technical and administrative authority.*

.....

Nükleer Emniyet: Nükleer madde ve nükleer tesisleri hedef alan hırsızlık, sabotaj, yetkisiz erişim ve diğer kötü niyetli girişimleri engellemek, tespit etmek ve gerektiğinde karşılık vermek üzere gerekli fiziksel koruma önlemlerinin alınması ve bu önlemlerin etkinliğinin sürdürülmesidir.

Nuclear Safety: *Taking the necessary physical protection measures to prevent, detect and, when necessary, respond to theft, sabotage, unauthorized access and other malicious attempts targeting nuclear material and nuclear facilities and maintaining the effectiveness of these measures.*

.....

Nükleer Enerji: Nükleer reaksiyonlarda (filyon ve füzyon) açığa çıkan enerjidir.

Nuclear Energy: *Energy released in nuclear reactions (fission and fusion).*

.....

Nükleer Güç Santrali: Güvenli olarak elektrik enerjisi üretmek amacıyla kurulan yapı, sistem ve bileşenlerin bütününe içeren nükleer reaktör veya reaktör gruplarıdır.

Nuclear Power Plant: *Nuclear reactors or reactor groups that include the whole of the structure, system and components established to safely generate electrical energy.*

.....

Nükleer Güvenlik: Nükleer enerjiye ilişkin faaliyetlerin yürütülmesi sırasında çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin radyasyondan korunmasını sağlamak üzere uygun şartların oluşturularak sürdürülmesi, kazaların önlenmesi veya kaza sonuçlarının hafifletilmesidir.

Nuclear Safety: *It is the creation and maintenance of appropriate conditions to ensure the protection of workers, the public, the environment and future generations from radiation during the conduct of activities related to nuclear energy and the prevention of accidents or mitigation of the consequences of accidents.*

.....

Nükleer Madde: Radyoaktif özelliklere sahip olan ve nükleer enerji üretimi, tıbbi uygulamalar veya silah yapımı gibi alanlarda kullanılan maddelerdir. Bu maddeler, atom çekirdeğinin parçalanması veya birleşmesi sonucu büyük miktarda enerji açığa çıkarabilir.

Nuclear Material: *These are substances with radioactive properties that are used in nuclear energy production, medical applications, or weapons manufacturing. These substances can release large amounts of energy through the splitting or combination of atomic nuclei.*

Nükleer Madde Kaçakçılığı: Nükleer maddelerin ve diğer radyoaktif kaynakların yasadışı olarak bulundurulması veya el değiştirmesidir.

Smuggling of Nuclear Materials: *The possession or modification of nuclear weapons and other radioactive devices in electronic form.*

Nükleer Olay: Nükleer maddelerin kaza, saldırı veya sabotaj gibi sebeplerle halk ve çevre sağlığına, ülke huzuru ve ekonomisine zarar verebildiği acil durumdur.

Nuclear Incident: *An emergency situation in which nuclear materials can cause damage to public and environmental health, national peace and economy due to accidents, attacks or sabotage.*

Nükleer Patlama: Sınırlı bir alanda kontrolsüz olarak meydana gelen zincirleme fisyon veya füzyon reaksiyonları neticesinde gerçekleşen patlamadır.

Nuclear Explosion: *An explosion that occurs as a result of chain fission or fusion reactions occurring uncontrollably in a limited area.*

Nükleer Tehdit: Nükleer maddelerin fisyonu ya da füzyonu neticesinde açığa çıkan yoğun enerjiden faydalanılarak askeri ya da terör amaçlı geliştirilen nükleer silahların kullanılma ihtimalidir.

Nuclear Threat: *It is the possibility of using nuclear weapons developed for military or terrorist purposes by utilizing the intense energy released as a result of the fission or fusion of nuclear materials.*

Nükleer Tehlike: Nükleer maddelerin barışçıl kullanımı esnasında kaza meydana gelme ihtimalidir.

Nuclear Hazard: *The possibility of an accident occurring during the peaceful use of nuclear materials.*

Nükleer Tesis: Nükleer maddenin çıkarıldığı, üretildiği, işlendiği, kullanıldığı, bulundurulduğu, yeniden işlendiği veya depolandığı tesistir.

Nuclear Facility: *A facility where nuclear material is extracted, produced, processed, used, possessed, reprocessed or stored.*

Nükleer Tıp: Radyoizotopların teşhis ve tedavi amacı ile kullanıldığı tıp alanıdır.

Nuclear Medicine: *The field of medicine in which radioisotopes are used for diagnosis and treatment.*

Nükleer veya Radyolojik Acil Durum: Nükleer tesislerde, radyolojik kaynaklarda veya taşıma sırasında meydana gelen kazalar, sızıntılar ya da herhangi bir kontrol dışı radyoaktif madde yayılımı sonucu oluşan, insan sağlığı ve çevre üzerinde ciddi tehlike yaratabilen acil durumlardır.

Nuclear or Radiological Emergency: *Emergencies arising from accidents, leaks, or uncontrolled releases of radioactive materials at nuclear facilities, radiological sources, or during transportation, posing serious risks to human health and the environment.*

Nükleer Yakıt: Nükleer reaktörlerde enerji üretmek amacıyla kullanılan, radyoaktif özellik taşıyan ve atom çekirdeğinin bölünmesi (filyon) ile büyük miktarda enerji açığa çıkaran maddelerdir. En yaygın nükleer yakıtlar arasında uranyum ve plütonyum bulunur.

Nuclear Fuel: *Radioactive materials used in nuclear reactors to produce energy through nuclear fission, releasing large amounts of energy. The most common nuclear fuels are uranium and plutonium.*

Nükleer Yakıt Erimesi: Nükleer reaktörün kalbinde bulunan yakıt çubuklarının; soğutma sistemlerinin çalışmaması veya filyon reaksiyonlarının yeterince yavaşlatılamaması sonucunda kısmen veya tamamen erimesi durumudur.

Nuclear Fuel Meltdown: *It is the partial or complete melting of the fuel rods in the heart of the nuclear reactor as a result of the cooling systems not working or the fission reactions not being slowed down sufficiently.*

دولت

Obidoksim Klorür: Sinir ajanlarına maruziyet durumunda tedavi olarak atropin ile birlikte kullanılan bir ilaçtır.

Obidoxime Chloride: *It is a medicine used in combination with atropine as a treatment for exposure to nerve agents.*

Obruk: Yer altında olusan boşluklar sebebiyle yer üstünde oluşan çukurlardır. Son yıllarda ülkemizde Konya havzasında karşılaşılmakta.

Sinkhole: *They are pits formed above the ground due to cavities in the ground. In recent years, it has been encountered in Konya basin in our country.*

Odak Mekânizması Çözümü: Deprem dalgalarının analizini yaparak, depreme neden olan kırılma düzleminin eğimi, doğrultusu, kayma açısı ve yırtılmanın zaman içinde gelişimi gibi dinamik parametrelerin hesaplanması yöntemidir.

Focal Mechanism Solution: *The method of analyzing earthquake waves and calculating dynamic parameters such as the inclination, direction, slip angle and time evolution of the rupture plane causing the earthquake.*

Odak Noktası: Depremin yer altında olduğu ve sismik dalgaların yayılmaya başladığı ilk noktadır.

Focus Point: *It is the first point where the earthquake occurs underground and seismic waves begin to propagate.*

Oksijen Çadırı: Solunum desteğine ihtiyaç duyan kazazedeler için kullanılan yarı kapalı oksijen destek sistemidir.

Oxygen Tent: *It is a semi-closed oxygen support system used for survivors in need of respiratory support.*

Oksijen Seviyesi: Kapalı alanlarda hava kalitesini belirlemek amacıyla ölçülen değerdir. Oksijen seviyesi düşük ortamlar, arama kurtarma ekiplerinin kapalı devre solunum cihazı kullanmasını gerektirir.

Oxygen Level: *It is the value measured to determine air quality in confined spaces. Environments with low oxygen levels require search and rescue teams to use closed-circuit breathing apparatus.*

Oksijen Zehirlenmesi: Vucuda aşırı miktarda oksijen alındığında meydana gelen durumdur. Arama kurtarma çalışmalarında, oksijen destekli sistemlerin yanlış veya kontrolsüz kullanımı sonucu oluşur. Müdahale personeli tarafından karşılaşılabilecek ikincil sağlık riskidir.

Oxygen Poisoning: *A condition that occurs when excessive amounts of oxygen are taken into the body. It is caused by improper or uncontrolled use of oxygen-supporting systems in search and rescue operations. It is a secondary health risk that may be encountered by intervention personnel.*

Oksim: Sinir gazlarıyla zehirlenmiş kişilerin tedavisinde kullanılan antidot (panzehir) maddedir. Sinir ajanlarına maruziyet sonucu inhibe olan asetilkolinesteraz enzimini tekrar aktive ederek bu etkinin geri giderilmesini sağlar. Müdahale birimlerinin acil müdahale kitlerinde yer alır. Atropin ile birlikte kullanılır.

Oxime: *Antidote (antidote) used in the treatment of people poisoned by nerve agents. It reactivates the enzyme acetylcholinesterase, which is inhibited as a result of exposure to nerve agents and reverses this effect. It is included in the emergency response kits of intervention units. It is used together with atropine.*

Oksimetre (Oksim): Parmak ucuna takılarak, iğne veya kesi yapmadan kandaki oksijen seviyesini ve nabızı ölçen taşınabilir tıbbi cihazdır.

Oximeter (Oxim): *It is a portable medical device that is worn on the fingertip and measures blood oxygen levels and pulse rate without needle or incision.*

Oksitlenme: Maddelerin oksijenle tepkimeye girmesi sonucu meydana gelen yanma reaksiyonudur.

Oxidation: *It is a combustion reaction that occurs when substances react with oxygen.*

Olağanüstü Hâl: Savaş, seferberlik, ayaklanma, şiddet olaylarının yaygınlaşması, kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması, doğal afet, tehlikeli salgın hastalık veya ağır ekonomik bunalım gibi durumlarda; Cumhurbaşkanı tarafından ilk ilan süresi altı ay (uzatılabilir) olarak ilan edilen, önceden kanunla belirlenmiş, yetkili makamlarca uygulanacak tedbir ve sorumluluklardır.

State of Emergency: *Measures and responsibilities to be implemented by the authorities in cases of war, mobilization, insurrection, widespread violence, serious deterioration of public order, natural disasters, dangerous epidemics or severe economic depression, which are declared by the President of the Republic with an initial declaration period of six months (extendable), determined in advance by law.*

Olası Senaryo: Afetlerin gerçekleşmesi durumunda meydana gelebilecek can kaybı, altyapı hasarı, ekonomik kayıp gibi etkilerin önceden tahmin edilerek zaman, mekan ve büyüklük gibi değişkenler çerçevesinde oluşturulan, hazırlık ve müdahale planlamalarına temel teşkil eden varsayımsal durum analizidir.

Possible Scenario: *It is a hypothetical situation analysis which is created within the framework of variables such as time, place and magnitude by predicting the effects such as loss of life, infrastructure damage and economic loss that may occur in case of disasters and which constitutes the basis for preparation and response planning.*

Olasılık Yoğunluğu: Kayıp kişinin belirli bir alanda bulunma ihtimalinin, o alanın büyüklüğüne bölünmesiyle elde edilen değerdir. Bu değer, arama ekiplerinin hangi bölgeye öncelik vereceğini belirlemede kullanılır.

Probability Density: *The value obtained by dividing the likelihood of a missing person being in a specific area by the size of that area. This metric helps search teams prioritize regions during rescue operations.*

Olasılık Yöntemi: Kayıp kişinin bulunma ihtimalini artırmak için kullanılan sistematik yaklaşımdır. Bu yöntemde, kişinin son görüldüğü yer, fiziksel özellikleri, çevre şartları ve benzeri vakalardaki deneyimler bir arada değerlendirilir. Elde edilen veriler ışığında arama alanı bölümlere ayrılır ve her bölüm için bir öncelik derecesi belirlenir. Örneğin, demans hastası bir yaşlının ana yollardan uzak, korunaklı alanlarda bulunma olasılığı daha yüksektir.

Probability Method: *It is a systematic approach used to increase the chances of finding a missing person. In this method, the last place where the person was last seen, physical characteristics, environmental conditions and experiences in similar cases are evaluated together. In the light of the data obtained, the search area is divided into sections and a priority level is determined for each section. For example, an elderly person with dementia is more likely to be found in sheltered areas away from main roads.*

Olay: Normal hayatı ve faaliyetleri durduran veya kesintiye uğratan doğa, teknoloji ve insan kaynaklı nedenlerle oluşan ve toplumda can ve mal kaybı, çevresel ve ekonomik zararlara yol açan, acil müdahaleyi gerektiren kriz halidir.

Incident: *It is a state of crisis caused by natural, technological and human-induced causes that stops or interrupts normal life and activities and causes loss of life and property, environmental and economic damages in the society and requires urgent intervention.*

Olay Bilgisi: İhbar ve olay hakkında alınan tüm temel verileri kapsar. Olayın yeri, zamanı, olay türü, potansiyel afetzede sayısı gibi detayları içerir.

Incident Information: *It covers all basic data received about the notification and incident. It includes details such as location, time, type of incident, number of potential disaster survivors.*

Olay Bölgesi: Afet, kaza veya acil durumun doğrudan etkili olduğu ve müdahale ekiplerinin faaliyet yürüttüğü alandır.

Incident Area: *It is the area where a disaster, accident or emergency has a direct impact and where response teams operate.*

Olay Bölgesi Haritalandırma ve Analiz Sistemi: Afet bölgesinin, müdahale ekipleri tarafından daha iyi anlaşılması ve yönetilmesi amacıyla harita üzerinden analiz edilmesi sürecidir. Olay haritaları; hasarlı yapıları, tehlikeli bölgeleri, toplanma alanlarını ve lojistik kaynakların konumlarını gösterecek şekilde hazırlanır. Bu yöntem, operasyonların daha koordineli bir şekilde yürütülmesine olanak tanır.

Incident Area Mapping and Analysis System: *It is the process of analyzing the disaster area on a map for better understanding and management by the response teams. Incident maps are prepared to show damaged structures, hazardous areas, gathering areas and locations of logistic resources. This method allows operations to be carried out in a more coordinated manner.*

Olay Mahalli: Bir afet ve acil durumun etkilediği veya başladığı yerdir

Incident Scene: *The place where a disaster or emergency affects or begins*

Olay Seviyesi: Bir olayın büyüklüğü, etkilediği alan, ihtiyaç duyulan kaynak miktarı ve müdahale düzeyi gibi ölçütlere göre belirlenen sınıflandırmadır. Bu sınıflama, olaylara uygun düzeyde ve hızlı şekilde müdahale edilmesini sağlar.

S1 Seviyesi: İl düzeyinde, yerel imkânlarla kontrol altına alınabilen küçük çaplı olaydır

S2 Seviyesi: Bölge düzeyinde müdahale gerektiren, destek illerin takviyesine ihtiyaç duyulan olaydır.

S3 Seviyesi: Ulusal düzeyde kaynak ve koordinasyon gerektiren büyük çaplı olaydır.

S4 Seviyesi: Uluslararası yardım ve müdahale gerektiren çok büyük çaplı olaydır.

Incident Level: It is a classification determined according to criteria such as the size of an incident, the area it affects, the amount of resources needed and the level of intervention. This classification ensures appropriate and rapid response to incidents.

S1 Level: A small-scale incident at the provincial level that can be taken under control with local resources.

S2 Level: An incident requiring intervention at the regional level and requiring the reinforcement of support provinces.

S3 Level: A large-scale incident requiring national resources and coordination.

S4 Level: A very large-scale incident requiring international assistance and response.

Olay Sürümü: Tatbikatlarda icra edilen her olay veya verilen her görevdir.

Incident Edition: *Every event or task performed in exercises.*

Olay Türü: Doğa, teknoloji veya insan kaynaklı nedenlerle meydana gelen; can ve mal kaybına, çevresel tahribata veya ekonomik zararlara yol açan olayların sınıflandırıldığı kategorilerdir. Bu tür olaylar; doğal afetler (deprem, sel), teknolojik kazalar (endüstriyel patlamalar, nükleer sızıntılar) ve insan kaynaklı olaylar (yangın, terör, sabotaj) gibi çeşitli başlıklarda değerlendirilir.

Incident Type: *Categories of events caused by natural, technological, or human factors resulting in loss of life, property damage, environmental harm, or economic losses. These include natural disasters (earthquake, flood), technological accidents (industrial explosions, nuclear leaks), and human-related incidents (fires, terrorism, sabotage).*

Olay Yeri: Bir afet, kaza veya acil durumun meydana geldiği, arama kurtarma ve müdahale çalışmalarının belirli kurallar çerçevesinde yürütüldüğü alandır.

Incident Location: *It is the area where a disaster, accident or emergency occurs and search and rescue and response activities are carried out within the framework of certain rules.*

Olay Yeri Giriş Çıkış Noktaları: Afet ve acil durum müdahalelerinde operasyonel güvenliği sağlamak amacıyla oluşturulan ve personel, araç ve malzeme giriş-çıkışlarının denetlendiği kontrol noktalarıdır.

Incident Scene Entry-Exit Points: *These are the control points established to ensure operational safety in disaster and emergency interventions and where entry and exit of personnel, vehicles and materials are controlled.*

Olay Yeri Güvenliği: Afet veya herhangi bir tehlikeli durumu takiben, olay yerindeki kişilerin güvenliğini sağlamak ve olası daha büyük tehlikeleri engellemek için alınan önlemler bütünüdür.

Crime Scene Safety: *It is a set of measures taken to ensure the safety of people at the scene and to prevent possible greater dangers following a disaster or any dangerous situation.*

.....

Olay Yeri Güvenliği Prosedürleri: Olay mahalinde görevli ekiplerin, afetzedelerin ve çevredeki bireylerin can güvenliğini sağlamak, müdahale sürecinin düzenli hızlı ve etkili yürütülmesini temin etmek için izlenen sistematik adımların tümüdür.

Crime Scene Safety Procedures: *It is all of the systematic steps followed to ensure the safety of the teams in charge at the scene of the incident, disaster survivors and individuals in the environment and to ensure that the response process is carried out regularly, quickly and effectively.*

.....

Olay Yeri İnceleme: Patlama, şüpheli ölüm, sabotaj veya suç unsuru taşıyan olayların gerçekleştiği alanların hukuki delillerin toplanması, maddi bulguların korunması ve olayın aydınlatılması amacıyla uzman ekipler tarafından sistematik şekilde incelenmesidir. Bu süreçte arama kurtarma personelinin rolü, doğrudan inceleme yapmak değil, delillerin bozulmaması, yerinden oynatılmaması, karatılmaması ve kanıtların korunmasına özen göstererek çalışmaktır.

Crime Scene Investigation: *It is the systematic examination of the areas where explosions, suspicious deaths, sabotage or criminal incidents have occurred by expert teams in order to collect legal evidence, protect material findings and illuminate the incident. The role of search and rescue personnel in this process is not to conduct direct investigations, but to work with care to ensure that evidence is not disturbed, moved, obscured and preserved.*

.....

Olay Yeri Koordinasyon Merkezi: Olay bölgesindeki tüm müdahale faaliyetlerinin planlandığı, koordine edildiği, görev paylaşımının yapıldığı ve iletişim ile raporlamanın yürütüldüğü operasyon yönetim merkezidir.

On-Scene Coordination Center: *It is the operation management center where all response activities in the incident area are planned, coordinated, tasks are shared and communication and reporting are carried out.*

.....

Olay Yeri Koordinatörü: Arama kurtarma çalışmalarında, olay bölgesindeki ekiplerin faaliyetlerini yönlendiren, organize eden ve güvenli bir şekilde yürütülmesini sağlayan sahadaki en yetkili kişidir.

Event Location Coordinator: *In search and rescue operations, it is the most authorized person in the field who directs, organizes and ensures that the activities of the teams in the incident area are carried out safely.*

.....

Olay Yeri Risk Analizi: Operasyon öncesinde ve sırasında, olay yerindeki potansiyel tehlikelerin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve bu sayede ekip güvenliğinin sağlanması ile operasyon etkinliğinin artırılmasını amaçlayan sistematik süreçtir.

Incident Scene Risk Analysis: *It is a systematic process aimed at identifying and assessing potential hazards at the scene before and during the operation, thereby ensuring team safety and increasing operational effectiveness.*

.....

Olay Yeri Triyajı: Müdahale alanının; görev türü, tehlike derecesi, lojistik ihtiyaçlar ve öncelik seviyeleri dikkate alınarak sistematik şekilde bölümlere ayrılması ve bu suretle operasyonel kontrol ile verimliliğin sağlanması işlemidir.

Crime Scene Triage: *It is the process of systematically dividing the intervention area into sections by taking into account the type of mission, degree of danger, logistical needs and priority levels, thus ensuring operational control and efficiency.*

.....

Olay Yeri Yönetimi: Olay yerinin düzenlenmesi, güvenlik önlemlerinin alınması ve kurtarma çalışmalarının koordine edilmesidir. Olay bölgesindeki arama ve kurtarma ekipleri arasında iş birliği ve görev dağılımını sağlayan süreçtir.

Crime Scene Management: *Organizing the scene, taking security measures and coordinating rescue operations. It is the process that ensures cooperation and task distribution among search and rescue teams in the incident area.*

.....

Omurga Tahtası: Omurga yaralanması veya şüphesi bulunan afetzede veya kazazedelerin omurga hareketini önleyerek güvenli taşınmasını sağlayan düz taşıma sedyesidir.

Spine Board: *It is a flat transport stretcher that provides safe transportation of disaster survivors or accident survivors with spinal injury or suspected spinal injury by preventing spinal movement.*

.....

Omurilik Zedelenmesi: Omurga bölgesine alınan darbe veya kırık sonucu sinir sisteminde oluşan, felç veya duyuusal kayıplara yol açabilen ciddi tıbbi durumdur. Kurtarma operasyonlarında özel dikkat ve uzmanlık gerektirir, yanlış müdahale kalıcı hasara neden olabilir.

Spinal Cord Injury: *It is a serious medical condition that occurs in the nervous system as a result of a blow or fracture to the spine and can lead to paralysis or sensory loss. It requires special attention and expertise in rescue operations and improper intervention can cause permanent damage.*

Operant Davranış Zinciri: Köpeğin bir dizi davranışı belirli sırayla öğrenmesi ve uygulaması sürecidir. Örneğin: Koku algıla _ Hedefi işaretle _ Geri dön ve handlera bilgi ver zinciri. Bu ardışık davranışlar, operant şartlanma teknikleriyle pekiştirilir.

Operant Behavior Chain: *It is the process by which the dog learns and practices a set of behaviors in a specific sequence. For example: _ Detect odor _ Mark target _ Return and inform the handler chain. These sequential behaviors are reinforced by operant conditioning techniques.*

Operasyon: Belirli bir hedef doğrultusunda planlanmış, koordineli ve kontrollü şekilde yürütülen afet müdahale, tahliye veya kurtarma faaliyetidir.

Operation: *It is a disaster response, evacuation or rescue activity carried out in a planned, coordinated and controlled manner in line with a specific target.*

Operasyon Sonlandırma: Kurtarma ve müdahale operasyonlarının tamamlanması, ekiplerin olay bölgesinden çekilmesi ve görev sonrası işlemlerin yürütülmesi sürecidir.

Operation Termination: *It is the process of completing rescue and response operations, withdrawing the teams from the incident area and conducting post-mission operations.*

Operasyon Üssü (Boo): Uluslararası Arama ve Kurtarma Danışma Grubu (INSARAG) standartlarına göre kurulan Operasyon Üssü, afet bölgesinde uluslararası arama kurtarma ekiplerinin tüm lojistik, idari ve operasyonel faaliyetlerini koordine ettiği merkezi bir yönetim noktasıdır. Afet bölgesine stratejik ancak güvenli bir mesafede kurulan; ekiplerin temel ihtiyaçlarının karşılandığı, malzeme ve ekipmanın depolandığı, aynı zamanda operasyonel planlama ve karar alma süreçlerinin yürütüldüğü destek merkezidir.

Base of Operations (Boo): *According to INSARAG standards, a centralized management point established in a disaster area to coordinate all logistics, administrative, and operational activities of international search and rescue teams. Located at a strategic but safe distance from the disaster site, it serves as a support center where teams' basic needs are met, equipment and supplies are stored, and operational planning and decision-making occur.*

Operasyonel Dönem: Müdahale çalışmalarının aktif olarak yürütüldüğü, arama kurtarma operasyonları, enkaz kaldırma, yaralı tahliyesi ve acil yardım hizmetleri gibi temel faaliyetlerin yoğun şekilde devam ettiği zaman dilimidir. Bu dönem, afetin meydana gelmesiyle başlar ve tüm müdahale çalışmalarının tamamlanmasıyla sona erer.

Operational Period: *It is the time period when response activities are actively carried out and basic activities such as search and rescue operations, debris removal, casualty evacuation and emergency aid services continue intensively. This period starts with the occurrence of the disaster and ends with the completion of all response activities.*

Operasyonel Risk: Operasyonel faaliyetlerde personel, malzeme veya çevreye zarar verme potansiyeli taşıyan tehlikeli durumların oluşma olasılığıdır.

Operational Risk: *The likelihood of hazardous situations occurring in operational activities that have the potential to harm personnel, material or the environment.*

Organizma: Canlı bir varlığı oluşturan ve yaşamsal fonksiyonları birlikte çalışarak yürüten kompleks sistemler bütünüdür.

Organism: *It is a set of complex systems that make up a living being and carry out vital functions by working together.*

Organofosfat: Genel yapısında $O=P(OR)_n$ grubunu içeren bileşiklerdir. Bu geniş kimyasal sınıf içerisinde hem sinir ajanları hem de böcek ilaçları gibi önemli ve etkili maddeler yer almaktadır.

Organophosphate: *They are compounds containing the group $O=P(OR)_n$ in their general structure. This broad chemical class includes important and effective substances such as nerve agents and insecticides.*

Orman Alanı: Doğal olarak ya da insan müdahalesiyle yetişen ağaç, çalı ve diğer bitki örtüsünden oluşan geniş, genellikle dağlık arazi parçasıdır. Arama kurtarma faaliyetlerinde görüş mesafesi sınırlı, arazi yapısı zorlu, işaret ve iz bulma güçlüğü olan doğal tehlikeler barındıran alanlardır. Bu tür alanlarda çalışan ekipler mutlaka eşli ve birbirlerini ve ekibi görüş ve ses mesafesinden uzaklaşmadan takip etmelidir.

Forest Area: *It is a large, usually mountainous terrain consisting of trees, shrubs and other vegetation that grows naturally or through human intervention. In search and rescue activities, visibility is limited, the terrain is difficult and there are natural hazards with difficulties in finding signs and traces. Teams working in such areas should always work in pairs and follow each other and the team without moving away from sight and sound distance.*

Orman Yangın Direnci: Bir orman ekosisteminin yanmaya karşı göstermiş olduğu dirençtir.

Forest Fire Resistance: *The resistance of a forest ecosystem to burning.*

.....

Orman Yangını: Orman veya ağaçlık alanlarda meydana gelen kontrolsüz geniş çaplı yangınlardır. İhmal, dikkatsizlik, sabotaj, yıldırım düşmesi başlıca sebepleri arasında sayılabilir.

Forest Fire: *They are uncontrolled large-scale fires that occur in forest or wooded areas. Negligence, carelessness, sabotage, lightning strikes are among the main causes.*

.....

Orman Yangınlarında Kurtarma: Orman yangınları sırasında mahsur kalan bireyleri tahliye etmeye yönelik operasyonlardır. Yangının yayılma yönü, duman yoğunluğu ve rüzgar durumu dikkate alınarak güvenli kaçış yolları belirlenir. Havadan destek sağlamak için helikopterler ve insansız hava araçları kullanılarak kurtarma operasyonları koordine edilir.

Rescue in Forest Fires: *These are operations to evacuate individuals trapped during forest fires. Safe escape routes are determined taking into account the direction of fire spread, smoke density and wind conditions. Rescue operations are coordinated using helicopters and unmanned aerial vehicles to provide aerial support.*

.....

Orta Büyüklükte Yangın: Daha geniş bir alanda yayılma potansiyeline sahip ancak hâlâ kontrol altına alınabilir bir yangındır.

Moderate Fire: *A fire with the potential to spread over a wider area but still controllable.*

.....

Orta Hasarlı Bina: Deprem veya başka bir afet sonrasında yapılan hasar tespitinde, taşıyıcı sistemi kısmen hasar görmüş ancak yıkılma riski taşımayan, kullanılabilmesi için güçlendirilmesi gereken yapılardır. Arama kurtarma çalışmalarında, ekiplerinin yapı uzmanı gözetiminde kontrollü olarak girebileceği binalardır.

Moderately Damaged Building: *Structures with partial damage to their load-bearing systems that do not pose an imminent collapse risk but require reinforcement to be safely usable after an earthquake or other disaster. Rescue teams may enter these buildings under the supervision of structural experts during search and rescue operations.*

.....

Orta Seviye Arama ve Kurtarma: Afet ve acil durumlarda arama ve kurtarma faaliyetlerinde görev alan ekiplere yönelik verilen bir eğitim programıdır. Bu eğitim, gelişmiş navigasyon teknikleri, arama stratejileri, teknik kurtarma yöntemleri ve kriz yönetimi gibi konuları kapsamaktadır.

Intermediate Search and Rescue: A training program designed for teams engaged in search and rescue activities during disasters and emergencies. This training covers advanced navigation techniques, search strategies, technical rescue methods, and crisis management.

Orta Seviye Kentsel Arama Kurtarma Ekibi: Orta seviye kentsel arama kurtarma ekipleri, ağır ekiplerden farklı olarak daha az hasarlı binalarda ve daha kısa süreli arama kurtarma faaliyetleri yürütme kapasitesindeki ekiplerdir.

Intermediate Urban Search and Rescue Team: Unlike heavy teams, medium urban search and rescue teams are capable of conducting search and rescue activities in less damaged buildings and for shorter durations.

Ortak AFAD Rölesi: AFAD'ın, çeşitli birimler veya kurumlarla ortak olarak kullandığı iletişim rölesi veya haberleşme sistemidir.

Common AFAD Relay: It is the communication relay or communication system that Afad uses in common with various units or institutions.

Ortak Afet Frekansı: Afet ve acil durumlarda kurumlar arası iletişimi sağlamak amacıyla, ilgili tüm kurum ve kuruluşların kullanımına sunulan ve koordinasyonu AFAD tarafından yürütülen, çeşitli bantlardaki frekanslar ile gelecekte bu amaçla tahsis edilecek frekansların tamamıdır.

Common Disaster Frequency: The frequencies in various bands that are made available to all relevant institutions and organizations as an inter-institutional meeting channel in disasters and emergencies, coordinated by AFAD and all frequencies to be allocated for this purpose in the future.

Ortofoto: Hava veya uydu görüntülerinin, yer şekilleri ve perspektif bozuklukları düzeltilerek ölçülebilir hale getirilmiş halidir. Harita gibi kullanılabilen doğru ölçekli ve konumsal doğruluğa sahip görüntülerdir.

Orthophoto: Aerial or satellite images that have been geometrically corrected for terrain and perspective distortions, making them measurable and usable like maps, with accurate scale and spatial correctness.

Oryantasyon: Göreve yeni başlayan personelin görev yapacağı birime, ekipmanlara, işleyişe ve güvenlik kurallarına uyum sağlaması amacıyla verilen bilgilendirme ve tanıtım sürecidir.

Orientation: *An introductory and informational process provided to newly assigned personnel to help them adapt to their unit, equipment, procedures, and safety rules.*

.....

Oryantasyon Eğitimi: Bir kuruma yeni katılan arama kurtarma veya afet müdahale personelinin görev yapacağı birime, çalışma koşullarına, ekipmanlara, iş güvenliği kurallarına ve organizasyon yapısına ve kurum kültürüne uyum sağlaması amacıyla hızlı ve etkili şekilde yapılan planlı tanıtıcı ve yönlendirici eğitim sürecidir.

Orientation Training: *It is a planned introductory and directive training process carried out in a fast and effective way in order to ensure that the search and rescue or disaster response personnel who are new to an institution adapt to the unit, working conditions, equipment, occupational safety rules and organizational structure and corporate culture.*

.....

Otoenjektör: Kişinin kendi kendine hızlı ve doğru şekilde ilaç enjekte etmesini sağlayan taşınabilir otomatik enjeksiyon cihazıdır. Genellikle acil durumlarda, örneğin alerjik reaksiyonlarda adrenalin gibi ilaçların uygulanmasında kullanılır.

Autoinjector: *A portable automatic injection device that allows individuals to quickly and accurately self-administer medication. It is commonly used in emergencies, such as delivering adrenaline during allergic reactions.*

.....

Otomatik External Defibrilatör (OED): Kalp ritmi bozukluklarını tespit ederek gerektiğinde elektrik şoku uygulayan, kullanımı kolay ve otomatik çalışan taşınabilir bir cihazdır. Ani kalp durması durumlarında hayat kurtarmak için acil müdahalede kullanılır.

Automated External Defibrillator (OED): *A portable, easy-to-use device that detects irregular heart rhythms and delivers an electric shock when necessary to save lives during sudden cardiac arrest.*

.....

Otomatik Kilitli Karabina: Yaylı mekanizması sayesinde kendiliğinden kilitlenen, özellikle hızlı operasyonlarda emniyet açığını azaltan özel karabinadır.

Self-Locking Carabiner: *It is a special carabiner that is self-locking thanks to its spring mechanism, reducing the safety gap especially in fast operations.*

.....

Otomatik Merdiven Aracı: İtfaiye ekiplerinin yüksek binalara ulaşması için kullandığı hidrolik sistemli merdivenli araçtır.

Automatic Ladder Truck: *It is a hydraulic system ladder vehicle used by fire brigades to reach high buildings.*

Otonom Kurtarma Robotları: Sensörler ve yapay zeka teknolojisi kullanarak kaza ve afet alanlarında bağımsız hareket edebilen robotlardır. Engelleri aşarak afetzedeleri tespit eder ve kurtarma ekiplerine veri aktarır.

Autonomous Rescue Robots: *They are robots that can move independently in accident and disaster areas using sensors and artificial intelligence technology. They overcome obstacles, detect disaster survivors and transmit data to rescue teams.*

Otonom Uçuş: Dronun, insan müdahalesi olmadan, önceden girilmiş koordinat sınırları içerisinde kendi başına uçuşmasıdır.

Autonomous Flight: *The drone flies on its own, without human intervention, within pre-entered coordinate boundaries.*

Otoyol Kazası: Yüksek hız limitine sahip yollarda meydana gelen kazalardır. Otoyol kazaları genellikle yüksek hız ve trafik yoğunluğundan kaynaklanır. Çoğunlukla birçok aracın karıştığı zincirleme kazalar şeklinde olur ve çok sayıda müdahale ekibine ihtiyaç duyulur.

Highway Accident: *Accidents occurring on roads with high-speed limits. Highway accidents typically result from high speed and heavy traffic and often involve multiple vehicles in chain collisions, requiring numerous response teams.*

Oturak Sedye: Yaralı veya hasta kişinin oturur pozisyonda taşınmasını sağlayan, hafif ve taşınması kolay bir sedye türüdür. Özellikle dar alanlarda ve merdiven çıkarken tercih edilir.

Seated Stretcher: *A lightweight and easily portable stretcher designed to transport injured or ill persons in a seated position. It is especially useful in narrow spaces and when carrying patients up or down stairs.*

Oyunla Ödüllendirme: Köpeğin başarılı bir bulgu yaptıktan sonra ödül olarak oyuncak, top veya sevdiği bir nesneyle ödüllendirilmesi yöntemidir. Bu teknik, köpeğin motivasyonunu artırır, arama işini köpek için eğlenceli ve ödüllendirici hale getirir.

Play Rewarding: *It is a method of rewarding the dog with a toy, ball or favorite object after a successful find. This technique increases the dog's motivation and makes the search fun and rewarding for the dog.*

Ölü Adam Çapası: Kar, kum veya gevşek toprak gibi yumuşak zeminlerde açılan çukur içine gömülerek oluşturulan ve ip sistemlerini sabitlemek için kullanılan emniyet noktasıdır.

Dead Men Anchor: *It is a safety point created by burying it in a hole dug in soft ground such as snow, sand or loose soil and used to secure rope systems.*

Ölü Bölge: Görüş alanı dışında kalan bölgedir.

Dead Zone: *The area outside the field of view.*

Ölümcül Doz: Tıbbi müdahale olmaksızın etkilediği nüfusun %50'sinin 30 gün içinde ölümüne neden olması beklenen radyasyon dozudur.

Lethal Dose: *A radiation dose that is expected to cause the death of 50% of the affected population within 30 days without medical intervention.*

Ölümlü Trafik Kazası: Kazaya karışan kişilerden en az birinin olay yerinde veya sonrasında hayatını kaybettiği trafik kazasıdır.

Fatal Traffic Accident: *A traffic accident in which at least one person involved dies at the scene or as a result of injuries afterward.*

Ön Cam Tahliyesi: Kazazedeye önden erişimin gerektiği durumlarda, ön camın kesilerek veya çıkarılarak geniş bir müdahale alanı oluşturulması işlemidir. Genellikle direksiyon ve bacakların sıkıştığı durumlarda uygulanır.

Windshield Evacuation: *The process of creating a wide access area by cutting or removing the windshield to reach the casualty from the front, usually applied when the steering wheel or legs are trapped.*

Ön Çeki Vinci: Arama kurtarma, arazi ve özel amaçlı taşıtların ön kısmına monte edilen, akü ile çalışan ve çelik halatla donatılmış bir çekme ve kurtarma sistemidir. Bu sistem, aracın kendi kendini çamur, kar, moloz gibi zorlu koşullardan kurtarmasını veya başka bir aracı ya da nesneyi çekmesini sağlar.

Front Towing Winch: *Search and rescue is a towing and recovery system mounted on the front of off-road and special purpose vehicles, powered by a battery and equipped with a steel cable. This system allows the vehicle to free itself from difficult conditions such as mud, snow, debris or to tow another vehicle or object.*

Ön Değerlendirme: Afet sonrası olay yerinde hızlı ve ilk olarak yapılan durum tespittir. Afetin büyüklüğü, etkilenen alan, zarar gören kişi sayısı ve acil müdahale gereksinimleri hakkında temel bilgilerin toplanmasını sağlar.

Preliminary Assessment: *A rapid initial evaluation conducted at the disaster scene to determine the scale of the event, affected area, number of casualties, and urgent response needs.*

Ön İyileştirme: Afet ve acil durum nedeniyle bozulan yaşam şartlarının normalleştirilmesine yönelik olayın meydana gelmesinden sonra başlayarak yapılacak kısa dönem iyileştirme faaliyetleridir.

Pre-Healing: *Short-term recovery activities starting immediately after the disaster or emergency, aimed at normalizing disrupted living conditions.*

Öncü Depremler: Ana depremden önce meydana gelen ve genellikle daha küçük şiddetteki sarsıntılardır. Bu depremler, ana şokun yaklaşmakta olduğuna dair potansiyel bir işaret olarak değerlendirilebilir, ancak her büyük deprem öncesinde görülmezler. Öncü depremlerin tespiti, deprem tahmini çalışmalarında önemli bir veri kaynağı oluşturur.

Pioneer Earthquakes: *They are tremors that occur before the main earthquake and are usually of smaller intensity. These earthquakes can be considered as a potential sign that a mainshock is approaching, but they do not occur before every major earthquake. The detection of foreshocks is an important source of data for earthquake forecasting.*

Önleme: KBRN maddelerine maruziyeti ve/veya KBRN risklerini azaltan, bir KBRN olayının meydana gelmesini engelleyen, gelişimini ve şiddetlenmesini sınırlandıran tıbbi, sosyal, ekonomik ve politik eylemlerdir.

Prevention: *Medical, social, economic and political actions that reduce exposure to CBRN agents and/or CBRN risks, prevent the occurrence of a CBRN incident and limit its development and exacerbation.*

Örme Çit: Toprağı gevşek çürük yamaçlarda taşınmasını önlemek için çalı, kamış, ağaç dalı gibi şeylerden yapılan duvar türü, çeperdir.

Knitted Fence: *It is a type of wall made of bushes, reeds, tree branches, etc. to prevent the soil from moving on loose rotten slopes.*

Örtü Yangını: Çalılık, fundalık, çayırılık gibi bitki örtüsüne sahip alanlarda meydana gelen yangınlardır. Genellikle kuraklık, yıldırım, kundaklama,

sigara izmariti gibi sebeplerle başlar ve rüzgâr, sıcaklık, nem, bitki yapısı gibi faktörlerle yayılır. Çalı yangınları hem insanlara hem de doğaya zarar verebilir.

Cover Fire: *These are fires that occur in areas with vegetation such as bushes, heaths and meadows. They usually start due to drought, lightning, arson, cigarette butts and spread due to factors such as wind, temperature, humidity and plant structure. Bush fires can harm both people and nature.*

.....

Örümcek Çapası: Dağcılık ve kurtarma operasyonlarında çoklu sabitleme noktalarına bağlanarak yükün eşit dağıtılmasını sağlayan çok kollu emniyet sistemidir.

Spider Anchor: *It is a multi-arm safety system that allows the load to be evenly distributed by connecting to multiple fixing points in mountaineering and rescue operations.*

.....

Özel Amaçlı Taşıt: Özel amaçla insan veya eşya taşımak için imal edilmiş olan ve AFAD arama kurtarma, itfaiye, ambulans, cenaze, radyo, sinema, televizyon, kütüphane, araştırma araçları ile bozuk veya hasara uğramış taşıt ve araçları çekmek veya taşımak, kaldırmak gibi özel işlerde kullanılan motorlu araçtır.

Special Purpose Vehicle: *It is a motor vehicle manufactured for the special purpose of transporting people or goods and used in special works such as AFAD search and rescue, fire brigade, ambulance, funeral, radio, cinema, television, library, research vehicles and towing or transporting and lifting broken or damaged vehicles and vehicles.*

.....

Özel İliği Grupları: Afet ve acil durum yönetiminde engelliler, yaşlılar, hamileler, kronik hastalığı olanlar gibi özel ihtiyaçları nedeniyle ek desteğe gereksinim duyan gruplardır. Bu gruplar için erişilebilir tahliye planları, özel iletişim yöntemleri ve uygun barınma çözümleri geliştirilir.

Special Interest Groups: *In disaster and emergency management, there are groups that need additional support due to their special needs such as the disabled, elderly, pregnant women and those with chronic diseases. Accessible evacuation plans, special communication methods and appropriate shelter solutions are developed for these groups.*

.....

Özgül Ağırlık: Birim hacme düşen birim ağırlıktır.

Density: *Unit weight per unit volume.*

.....

Palanga Sistemi: Az kuvvetle ağır yükleri kaldırmak için kullanılan makaralar sistemidir. Sabit makaraya, aynı gövdeye bağlı bir veya daha fazla hareketli makaranın ilave edilmesiyle meydana gelir.

Pulley System: *It is a system of pulleys used to lift heavy loads with little force. It is formed by adding one or more moving pulleys connected to the same body to the fixed pulley.*

PAN-PAN: Uluslararası alanda tanınan, yardım gerektiren ancak hayati tehlike oluşturmeyen bir durumu belirtmek için kullanılan acil durum sinylidir.

PAN-PAN: *An internationally recognized urgency signal used to indicate a situation requiring assistance but not an immediate danger to life.*

Paralel Arama 'S' Tekniği: Arama personeli ya da hava aracı bölgede 'S' biçiminde bir rota kullanarak arama yapmasıdır. Arama için ikinci bir personel ya da hava aracı kullanılıyorsa birinci aracın rotasındaki kör noktaları kontrol edebilmek için ikinci personel ya da araç ters 'S' biçimde bir rota kullanarak arama yapar.

Parallel Search 'S' Technique: *The search personnel or aircraft searches the area using an 'S' shaped route. If a second personnel or aircraft is used for the search, the second personnel or aircraft searches using an inverted 'S' shaped route in order to check blind spots on the first vehicle's route.*

Paramedik: Acil sağlık hizmetlerinde görev yapan, hasta veya yaralıları olay yerinde ve hastaneye nakil sırasında ileri düzeyde tıbbi müdahale yapma yetkisine sahip sağlık personeldir. Paramedikler, travma, kalp krizi, solunum durması gibi acil durumlarda yaşam kurtarıcı müdahalelerde bulunur ve hastaların en kısa sürede uygun sağlık kuruluşuna ulaştırılmasını sağlar.

Paramedic: *Paramedics are health personnel who work in emergency health services and are authorized to provide advanced medical intervention to the sick or injured at the scene and during transport to the hospital. Paramedics provide life-saving interventions in emergency situations such as trauma, heart attack, respiratory arrest and ensure that patients are transported to the appropriate health institution as soon as possible.*

Paratoner (Yıldırım Savar): Yıldırımın neden olabileceği can ve mal kayıplarını önlemek amacıyla yapıların üzerine kurulan, elektriksel yükü güvenli şekilde toprağa ileten bir koruma sistemidir. Üç temel bileşenden oluşur: yıldırımı ilk karşılayan yakalama çubuğu, elektriksel yükü binanın üzerinden geçirmeden aşağıya ileten iletken kablo ve bu yükü zararsız şekilde doğaya aktaran topraklama sistemi. Genellikle yapının en yüksek noktasına yerleştirilerek, yıldırımın yapıya zarar vermeden yönlendirilmesini sağlar.

Lightning Rod: A lightning rod is a protection system that is installed on buildings to prevent loss of life and property caused by lightning and safely conducts the electrical charge to the ground. It consists of three basic components: the catching rod that first meets the lightning, the conductor cable that conducts the electrical charge downwards without passing over the building and the grounding system that transfers this charge harmlessly to nature. It is usually placed at the highest point of the structure, allowing lightning to be directed without damaging the structure.

Parazit: Başka bir canlının üzerinde yaşayarak ona zarar verme pahasına kendisine yarar sağlayan organizmalardır.

Parasite: Organisms that live on another organism to benefit themselves at the expense of harming it.

Parazitli Ses: Sinyal bozulması nedeniyle telsiz konuşmalarının anlaşılmasındır.

Interference: Radio conversations cannot be understood due to signal degradation.

Parçalı Dağınık Çökme: Yapının farklı bölgelerinde meydana gelen lokal zayıflıklar veya hasarlar sonucu, yapının parçalar halinde ve düzensiz bir şekilde çökmesi durumudur. Bu tür çökme, genellikle yapım hataları, malzeme yetersizlikleri veya dış etkenler sonucu oluşur.

Partial Scattered Collapse: It is a situation where the structure collapses in pieces and irregularly as a result of local weaknesses or damages occurring in different parts of the structure. This type of collapse is usually caused by construction errors, material deficiencies or external factors.

Park Alanı: Operasyonel araçların trafiği engellemeyecek şekilde düzenli ve güvenli şekilde park edildiği, yapılandırılmış alandır.

Park Area: A structured area where operational vehicles are parked in an orderly and safe manner so as not to obstruct traffic.

Park Yeri: Araçların park etmesi için kullanılan açık veya kapalı alandır.

Parking Space: An open or closed area used for parking vehicles.

Parmak Yangın: Büyük yangının hızla yayılan küçük ve lokal alev gruplarıdır.

Finger Fire: They are small and localized groups of flames that spread rapidly from a large fire.

.....

Pasaport: Uluslararası arama ve kurtarma görevlerinde, sınır geçişi ve kimlik doğrulama için zorunlu olan resmi seyahat belgesidir.

Passport: An official travel document required for international search and rescue missions for border crossing and identity verification.

.....

Pasif Bağışıklık: Bir canlı tarafından sentezlenmiş koruyucu antikorların başka bir canlının vücudunda oluşturduğu bağışıklıktır.

Passive Immunity: It is the immunity that protective antibodies synthesized by one organism produce in the body of another organism.

.....

Pasif Köpek: Genel olarak sakin, yavaş hareket eden ve havlama yetisi düşük köpekleri tanımlamaktadır.

Passive Dog: In general, it describes dogs that are calm, slow-moving and have a low barking ability.

.....

Pasif Uyarı (K9): Köpeğin hedefi bulduğunda havlamadan, sessiz bir şekilde (oturma, yatma veya bakışla işaret etme gibi) yaptığı bildirim yöntemidir. Bu tarz ikazlar, özellikle hassas enkaz ortamlarında afetzedeleri ürkütmemek veya riskli ortamlarda sessizliği korumak için tercih edilir.

Passive Warning (K9): When a dog has found a target, it does not bark, but rather indicates in a quiet manner (such as sitting, lying down or pointing with a gaze). Such alerts are preferred to avoid startling disaster survivors, especially in sensitive debris environments or to maintain silence in risky environments.

.....

Patlama: Yüksek basınç ve sıcaklık altında ani enerji açığa çıkması sonucu meydana gelen, şiddetli bir şok dalgası ve sesle karakterize fiziksel veya kimyasal bir olaydır. Patlamalar; kimyasal reaksiyonlar (TNT), fiziksel genleşme (buhar patlaması) veya nükleer fisyon gibi nedenlerle oluşabilir. Yıkıcı etkileri; oluşan basınç dalgası, yüksek ısı ve çevreye fırlayan parçacıklarla kendini gösterir.

Explosion: It is a physical or chemical event characterized by a violent shock wave and sound, resulting from the sudden release of energy under high pressure and temperature. Explosions can occur due to chemical reactions (TNT), physical expansion (steam explosion), or nuclear fission. Their destructive effects manifest themselves through the resulting pressure wave, high temperature, and particles ejected into the surrounding area.

.....

Patlama Sonrası Rüzgarlar: Nükleer bir patlama sonrasında, patlamayla oluşan yoğun ısı nedeniyle yükselen ateş topunun yarattığı düşük basınç alanına doğru, çevreden yer seviyesinden merkeze (sıfır noktasına) doğru esen rüzgârlardır. Bu rüzgarlar, patlama sonrasındaki termal yükselme hareketi sonucu oluşur ve çevredeki toz, duman ve hafif nesneleri merkeze doğru çeker.

Post-Explosion Winds: *Following a nuclear explosion, winds blow from the surrounding area toward the center (ground zero) from the ground level, toward the low-pressure area created by the fireball rising due to the intense heat generated by the explosion. These winds are generated by the thermal uplift following the explosion and draw the surrounding dust, smoke, and light objects toward the center.*

Patlayıcı Madde: Darbe, sürtünme, kıvılcım veya şok gibi bir etki sonucu reaksiyona girerek gaz ürünler oluşturan ve bu esnada büyük miktarda basınç, ısı, ışık ve ses yayan ve bu reaksiyon için dışarıdan oksijene ihtiyaç duymayan kimyasal birleşim veya karışımlardır.

Explosive Material: *Chemical compounds or mixtures that react due to impact, friction, spark, or shock, producing gases while releasing large amounts of pressure, heat, light, and sound without needing external oxygen for the reaction.*

Patojen: Hastalık yapan her türlü organizma veya maddedir.

Pathogen: *Any organism or substance that causes disease.*

Patojenisite: Patojenlerin patolojik değişikliğe neden olma veya hastalık üretme yeteneğidir.

Pathogenicity: *The ability of pathogens to cause pathological change or produce disease.*

PAV: İple erişim ve teknik dağcılık uygulamalarında kullanılan çoklu bağlantı noktası oluşturmayı sağlayan alüminyum ve çelikten üretilmiş delikli bir bağlantı plakasıdır.

PAV: *It is a perforated attachment plate made of aluminum and steel to create multiple attachment points used in rope access and technical mountaineering applications.*

Payanda: Bir duvarı, kolon ya da dik yapıyı yana yatma, devrilme veya çökme gibi etkilerden korumak amacıyla dışarıdan destekleyen eğik veya düşey taşıyıcı elemandır.

Outrigger: *An inclined or vertical load-bearing element that supports a wall, column or vertical structure from the outside to protect it from effects such as tilting, overturning or collapse.*

P-Dalgası (Primer Dalga): Depremin merkezinden yayılan ve yeryüzüne ilk ulaşan sismik dalga türüdür. Boyuna (longitudinal) yapıya sahip olan bu dalgalar, yayılma doğrultusunda sıkışma ve genişleme hareketiyle ilerler. Katı, sıvı ve gaz ortamlarda yayılabilen P-dalgaları, en hızlı sismik dalgalar olup genellikle deprem anında ilk hissedilen hafif sarsıntı veya derin bir gürültü şeklinde algılanır. Yıkıcı etkisi sınırlı olmakla birlikte, daha sonra gelen S-dalgaları gibi daha güçlü dalgaların habercisidir.

P-Wave (Primary Wave): *The first seismic wave to travel from an earthquake's focus and arrive at the surface. These longitudinal waves move by compressing and expanding material in the direction of travel. P-waves travel fastest through solids, liquids, and gases, usually felt as a mild shaking or deep rumble, and serve as a precursor to more destructive S-waves.*

Penisilin: İlk keşfedilen ve yaygın olarak kullanılan antibiyotiklerden biridir. Bakterilerin hücre duvarı sentezini engelleyerek etkisini gösterir ve birçok bakteriyel enfeksiyonun tedavisinde kullanılır. Penisilin, enfeksiyonların kontrol altına alınmasında tıpta devrim yaratmış ve modern antibiyotiklerin temelini oluşturmuştur.

Penicillin: *One of the first discovered and widely used antibiotics, which works by inhibiting bacterial cell wall synthesis and is used to treat many bacterial infections. Penicillin revolutionized infection control and laid the foundation for modern antibiotics.*

Perde Duvar: Yapının devrilmeye karşı direncini artıran dikey taşıyıcı yapı elemanıdır. Betonarme yapılarda eni, kalınlığının 7 katından fazla olan, yük taşıyan ve yük aktaran düşey yapı elemanıdır.

Shear Wall: *It is a vertical load-bearing structural element that increases the resistance of the structure against overturning. In reinforced concrete structures, it is a load-bearing and load-transferring vertical structural element whose width is more than 7 times its thickness.*

Perlon: Naylon esaslı, yüksek mukavemetli, dayanıklı ve esnek yapısıyla arama ve kurtarma çalışmalarında kullanılan, suya, aşınmaya ve kimyasallara dirençli sentetik iplik türüdür.

Perlon: *Nylon based, high strength, durable and flexible synthetic yarn used in search and rescue operations, resistant to water, abrasion and chemicals.*

Perlon Düğümü: Perlon bantlarını birleştirmek için kullanılan bir düğümdür. Özellikle halka oluşturmakta ve sabitleme noktalarında dayanıklılığıyla tercih edilmektedir.

Perlon Knot: *It is a knot used to join perlon bands. It is especially preferred for its durability in forming rings and fixing points.*

Personel Dekontaminasyonu: KBRN ilk müdahale ekiplerinin kontaminasyonudur. Kişisel koruyucu donanım kullanımından dolayı personel dekontaminasyonu kazazede dekontaminasyonundan nispeten farklıdır.

Personnel Decontamination: *CBRN is the contamination of first responders. Personnel decontamination is relatively different from casualty decontamination due to the use of personal protective equipment.*

Personel Dinlenme Çadırı: Afet, acil durum veya saha çalışmalarında görev yapan ekiplerin dinlenme, toplanma ve kısa süreli konaklama ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulan çadırlardır. Personelin enerji toplaması ve verimli çalışmaya devam etmesi için önemli bir destek alanıdır.

Staff Rest Tent: *A tent set up during disasters, emergencies, or field operations to provide rest, gathering, and short-term accommodation for working teams. It serves as a vital support zone to help personnel recharge and maintain operational efficiency.*

Personel Takip Sistemi: Kurtarma operasyonlarına katılan her personelin konumunu, görev süresini ve sağlık durumunu izlemek için kullanılan dijital sistemdir. GPS destekli çözümler ya da manuel formlar üzerinden yürütülebilir.

Personnel Tracking System: *A digital system used to track the location, tenure and health status of every personnel involved in rescue operations. It can be implemented through GPS-enabled solutions or manual forms.*

Personel Tanıtım Kartı: Afet bölgesinde görevli kamu veya özel kurum çalışanlarının görev, kurum ve iletişim bilgilerini içeren resmi tanıtım belgesidir.

Personnel Identification Card: *It is the official identification document containing the duties, institutions and contact information of the employees of public or private institutions working in the disaster area.*

Personel Uyku Çadırı: Afet sahasında görevli personelin dinlenmesi ve gece konaklaması için tahsis edilen, kamp alanlarında kurulan yataklı çadır ünitesidir.

Personnel Sleeping Tent: *It is a tent unit with a bed set up in camping areas, allocated for resting and overnight accommodation of the personnel in charge in the disaster area.*

.....

Pestisid Zehirlenmesi: Tarımda kullanılan kimyasal veya biyolojik böcek ilaçlarının; çevrede bulunan zararlılarla mücadele amacıyla kullanılması sırasında, bu maddelerin ağız, solunum, deri veya göz yolu ile vücuda alınması sonucu ortaya çıkan zehirlenme durumudur. Bu ilaçlar, besin maddelerinin üretimi, depolanması ve tüketimi sırasında zararlı mikroorganizma ve canlıları uzaklaştırmak ya da yok etmek, ayrıca bitkilerin büyümesini düzenlemek için kullanılır.

Pesticide Poisoning: *A toxic condition resulting from the ingestion, inhalation, or skin/eye absorption of chemical or biological pesticides used in agriculture to control pests. These substances are employed to eliminate or repel harmful organisms during food production, storage, and consumption, and to regulate plant growth. Poisoning may occur through improper handling, application, or environmental exposure.*

.....

Pet Hayvanı: Evcil hayvanlardır. Kedi, köpek, kuş, balık gibi birçok hayvanı kapsar.

Pet Animal: *Pets are domestic animals. They include cats, dogs, birds, fish and many other animals.*

.....

Piroteknik: Kimyasal maddelerin kontrollü şekilde yanması veya patlamasıyla ışık, ısı, ses ve gaz açığa çıkaran teknolojidir. Genellikle eğlence amaçlı havai fişekler, sinema efektleri, işaret fişekleri ve askeri uygulamalarda kullanılır.

Pyrotechnic: *A technology involving the controlled combustion or explosion of chemical substances to produce light, heat, sound, and gas. Commonly used in fireworks, movie effects, signal flares, and military applications.*

.....

Pist: Uçakların iniş ve kalkış yaptığı, genellikle 2.000 metreyi aşan uzunlukta düz beton veya asfalt yüzeydir.

Runway: *A flat concrete or asphalt surface, usually over 2,000 meters long, on which aircraft land and take off.*

.....

Planların Güncellenmesi: Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında, Afet ve acil durumlara ilişkin yapılacak ulusal ve yerel düzey planlarının ve eklerinde yer alan personel, malzeme, araç, gereç gibi ihtiyaçların belirli aralıklarla takip edilmesidir. Planda eksiklik veya değişiklikler

meydana geldiğinde planlar ve ekleri, planı hazırlayanlar tarafından güncellenir. Onaylanan planlar çalışma grupları tarafından AYDES'e yüklenir, destek çözüm ortağı olan bakanlıklar ile kurum ve kuruluşlara gönderilir.

Updating Plans: *Periodic monitoring of national and local disaster and emergency plans and their annexes, including personnel, materials, vehicles, and equipment needs, within the scope of TAMP. When deficiencies or changes occur, plans and annexes are updated by the preparers. Approved plans are uploaded to AYDES and sent to supporting ministries and institutions.*

Plastik Davranış: Cisim, yapı ve zeminlerin dış kuvvetler altında gösterdikleri kalıcı şekil değiştirme durumudur.

Plastic Behavior: *It is the permanent deformation of objects, structures and soils under external forces.*

Plastik Takoz Seti: Ara boşlukları doldurmak, yumuşak zeminleri desteklemek, sarsıntıları azaltmak ve kurtarma ekipmanlarını sabitlemek için kullanılan çeşitli boyutlardaki plastik parçalardır.

Plastic Wedge Set: *Plastic pieces of various sizes used to fill gaps, support soft floors, reduce shaking and stabilize rescue equipment.*

Plazma Kesici: Elektrik arkı kullanarak yüksek sıcaklıkta iyonize edilmiş gaz (plazma) oluşturur ve bu plazma ile metali hızlı ve hassas şekilde kesen bir alettir. Arama kurtarma faaliyetlerinde, kapı, tavan veya kalın metal parçaların kesilmesinde kullanılır. Özellikle zorlu ve hızlı müdahale gerektiren durumlarda, kurtarma ekiplerinin işini kolaylaştırır.

Plasma Cutter: *It is a device that cuts metal surfaces with high temperature plasma current. It is used for cutting thick and wide metal surfaces encountered in rescue operations.*

Plütonyum: Nükleer reaktörlerde yakıt olarak kullanılır ve aynı zamanda nükleer silah yapımında önemli bir malzemedir. Plütonyum, doğal olarak çok az bulunur ve genellikle uranyumun nötronlarla bombardımanı sonucu yapay olarak elde edilir. Yüksek radyoaktivitesi ve toksisitesi nedeniyle özel önlemlerle korunması gereken tehlikeli bir elementtir.

Plutonium: *It is an artificial element formed by the interaction of uranium-238 with a neutron and used in nuclear weapons and other fields.*

PMR Lisanssız Telsiz: Herhangi bir lisans ödemesi gerektirmeden satın alınabilen ve kullanılan telsiz haberleşme cihazlarıdır.

PMR Unlicensed Radio: Radio communication devices that can be purchased and used without any license payment.

.....

Pnömatik Destek Sistemleri: Arama ve kurtarma çalışmalarında sıklıkla kullanılan, sıkıştırılmış hava gücüyle çalışan alet, araç veya ekipmanlara verilen genel addır. Arama ve kurtarma çalışmalarında pnömatik teknolojiler, basınçlı hava kullanılarak hafif, taşınabilir ve hızlı çalışan kesme, ayırma, kaldırma veya açma araçlarında kullanılır; böylece zorlu ve dar alanlarda hızlı, etkili müdahale sağlanır.

Pneumatic Support Systems: It is the general name given to tools, vehicles or equipment powered by compressed air that are frequently used in search and rescue operations. In search and rescue operations, pneumatic technologies are used in lightweight, portable and fast-acting cutting, separating, lifting or opening tools using compressed air, enabling fast, effective intervention in difficult and confined spaces.

.....

Polis Arama Kurtarma (PAK): Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulmuş, afet ve acil durumlarda arama ve kurtarma faaliyetlerini yürüten bir birimdir. PAK ekipleri, AFAD tarafından özel olarak eğitilmiş polislerden oluşur.

Police Search and Rescue (PSAR): A unit formed within the General Directorate of Security responsible for conducting search and rescue operations during disasters and emergencies. PSAR teams consist of specially trained police officers under AFAD (Disaster and Emergency Management Authority).

.....

Portatif Kesiciler: Taşınabilir ve el ile kullanılan kesme araçlarıdır. Genellikle arama kurtarma, yangın müdahalesi ve acil durum operasyonlarında, araç veya yapıdaki metal, plastik ya da diğer malzemeleri hızlıca kesmek için kullanılırlar. Hafif yapıları sayesinde müdahale ekiplerinin hareket kabiliyetini artırır ve zor ulaşılan alanlarda pratik çözüm sunar.

Portable Cutters: Handheld cutting tools designed for portability. They are commonly used in search and rescue, firefighting, and emergency operations to quickly cut metal, plastic, or other materials in vehicles or structures. Their lightweight design enhances mobility and provides practical solutions in hard-to-reach areas.

.....

Portatif Vinç: Kolayca taşınıp kurulumu sağlanabilen küçük boyutlu kaldırma ekipmanıdır. Afet, acil durum ve kurtarma operasyonlarında ağır yüklerin kaldırılması, taşınması veya yer değiştirilmesi için kullanılır. Kompakt yapısı sayesinde dar ve zorlu ortamlarda pratik çözümler sunar ve ekiplerin müdahale hızını artırır.

Portable Crane: A small-sized lifting device that can be easily transported and set up. Used in disaster, emergency, and rescue operations to lift, move, or reposition heavy loads. Its compact design allows practical use in confined and difficult environments, speeding up response efforts.

Portatif Yol Bariyeri: Trafik kazası veya afet alanını hızla çevreleyerek araç girişini engellemek amacıyla kullanılan, portatif, kolay taşınabilir yol kapama sistemidir.

Portable Road Barrier: It is a portable, easily transportable road closure system used to prevent vehicle entry by quickly surrounding the traffic accident or disaster area.

Postmortem Koku Dağılımı: İnsan vücudu ölümden sonra çözünürken ortaya çıkan kokuların çevreye yayılma sürecidir. Toprak yapısı, sıcaklık, nem ve rüzgar gibi çevresel faktörler bu kokuların dağılımını etkiler. Arama kurtarma köpekleri, bu koku yayılımını takip ederek hedefin yerini tespit eder.

Postmortem Odor Distribution: The process by which odors emitted from the decomposition of a human body after death disperse into the environment. Factors such as soil composition, temperature, humidity, and wind affect the distribution of these odors. Search and rescue dogs track this odor dispersion to locate the target.

Potasyum Siyanür: Güçlü zehir özelliğine sahip, şekere benzer beyaz kristal yapıda bir kimyasal bileşiktir. Genellikle endüstride metal kaplama, madencilik ve kimyasal sentezlerde kullanılır. Vücuda alındığında solunum hücrelerinin oksijen kullanmasını engelleyerek hızlı ve ölümcül zehirlenmelere yol açar. Bu nedenle çok dikkatli ve kontrollü kullanılması gereken tehlikeli bir madde olarak kabul edilir.

Potassium Cyanide: A highly toxic chemical compound with a white crystalline structure resembling sugar. It is commonly used in industries such as metal plating, mining, and chemical synthesis. When ingested, it prevents respiratory cells from using oxygen, causing rapid and fatal poisoning. Due to its extreme danger, it must be handled with great caution and control.

Pozitif Basınç: Bir ortamın iç atmosfer basıncının çevredeki atmosfer basıncından daha yüksek olacak şekilde tasarlanması veya kontrol edilmesidir. Bu yöntem, özellikle dış ortamdan içeriye zararlı ajanların (ör. patojenler, kimyasal partiküller) girişini önlemek amacıyla kullanılır. Pozitif basınçlı ortamlar (ör. ameliyathaneler, temiz odalar, bazı CBRN korunakları), havanın sürekli olarak dışarıya doğru akmasını sağlayarak iç ortamın kontaminasyona karşı korunmasını sağlar ve dışarı sızan havanın genellikle filtrelenmiş olması güvenliği artırır.

Positive Pressure: *It was one of the first discovered and widely used antibiotics. It works by inhibiting bacterial cell wall synthesis and is used to treat many bacterial infections. Penicillin revolutionized medicine in controlling infections and formed the basis of modern antibiotics.*

PPM: Milyonda bir birime verilen isimdir. Genellikle gazlar, sıvılar veya katı maddelerde çok düşük konsantrasyonları ifade etmek için kullanılır. KBRN sahalarında, havadaki zararlı gaz, kimyasal veya toksik maddelerin konsantrasyonları genellikle çok düşük seviyelerde olur ve bu seviyelerin tespiti kritik önem taşır. Bu nedenle sensörler ve ölçüm cihazları, zararlı maddelerin konsantrasyonunu PPM veya daha hassas birimlerle (örneğin ppb – parts per billion) ölçer. Böylece ekipler, ortamın güvenli olup olmadığını değerlendirebilir ve uygun müdahaleyi planlayabilir.

Parts Per Million: *A unit representing one part per million units, commonly used to express very low concentrations of gases, liquids, or solids. In CBRN (Chemical, Biological, Radiological, Nuclear) environments, the concentration of harmful gases, chemicals, or toxic substances in the air is often very low, making detection at the PPM or even more sensitive units (e.g., ppb - parts per billion) crucial. Sensors and measurement devices use these units to assess safety and plan appropriate responses.*

Pralidoksim Klorür: Pralidoksim de denilen ve sinir ajanları ile böcek ilacı zehirlenmelerinde atropin ile birlikte kullanılan antidottur.

Pralidoxime Chloride: *Pralidoxime, also called pralidoxime, is an antidote used in combination with atropine in nerve agents and pesticide poisoning.*

Prefabrik Yapı: Ön üretimli betonarme elemanların çeşitli şekillerde birleştirilmesi ile oluşturulan yapı türü.

Prefabricated Building: *A type of structure formed by combining prefabricated reinforced concrete elements in various ways.*

Prekürsör: Hangi yöntemle olursa olsun, bir kimyasal maddenin üretimi sırasında herhangi bir aşamada rol oynayan başka bir kimyasal maddedir.

Precursor: *It is another chemical substance that plays a role at any stage during the production of a chemical substance, by whatever method.*

Pridostigmin Bromür: Sinir ajanlarının asetilkolinesteraz reseptörlerine bağlanarak inhibe etmesini engelleyebilen bir ilaçtır. Bu sebeple sinir ajanı saldırılarından önce önleyici ilaç olarak kullanılabilir.

Pridostigmine Bromide: *It is a drug that can prevent nerve agents from binding to and inhibiting acetylcholinesterase receptors. For this reason, it can be used as a preventive drug before nerve agent attacks.*

Projektör: Karanlık veya düşük görüş koşullarında olay yerini aydınlatarak arama, müdahale ve tahliye çalışmalarının güvenli ve etkili şekilde sürdürülmesini sağlayan güçlü ışık kaynağıdır.

Projector: *It is a powerful light source that illuminates the scene in dark or low visibility conditions, enabling search, intervention and evacuation operations to be carried out safely and effectively.*

Protein: Canlı organizmaların yapı taşlarından biri olan büyük ve karmaşık moleküllerdir. Amino asitlerden oluşur ve hücrelerin yapı, işlev ve düzenlenmesinde hayati rol oynar. Arama kurtarma personelinin performansı ve dayanıklılığı için protein önemli bir besin ögesidir. Proteinler, kasların onarımı ve güçlenmesi, enerji sağlanması, bağışıklık sisteminin desteklenmesi gibi hayati fonksiyonlarda rol oynar. Zorlu ve uzun süren operasyonlarda enerjiyi korumak ve vücut fonksiyonlarını desteklemek için yeterli protein alımı gereklidir.

Protein: *Large and complex molecules that are fundamental building blocks of living organisms, composed of amino acids. Proteins play vital roles in the structure, function, and regulation of cells. For search and rescue personnel, protein is an important nutrient supporting performance and endurance by aiding muscle repair, energy supply, and immune system function. Adequate protein intake is essential to sustain energy and body functions during prolonged, demanding operations.*

Proton: Atom çekirdeğinde bulunan pozitif yüklü parçacıktır.

Proton: *A positively charged particle found in the nucleus of an atom.*

Prusik Bağı: Yardımcı ip parçasının ana ip üzerine sarılmasıyla oluşturulan ve yük uygulandığında kendiliğinden kilitlenen düğüm tekniğidir. İpli tırmanış, kurtarma operasyonları ve dikey eğimli tırmanış gibi durumlarda kullanılır; geri kaymayı önler ve güvenli hareket sağlar. Böylece ip üzerinde hareket eden kişinin güvenliği artırılmış olur.

Prusik Tie: *A knot technique created by wrapping a smaller rope around a main rope that locks automatically under load. It is used in rope climbing, rescue operations, and vertical ascents to prevent slipping and ensure safe movement, thereby enhancing the safety of the person moving along the rope.*

Pursik Düğümü

Psikolog: Bireylerin davranışsal ve zihinsel süreçlerini bilimsel temelde değerlendiren ruh sağlığı uzmanıdır.

Psychologist: A mental health specialist who evaluates the behavioral and mental processes of individuals on a scientific basis.

Psikolojik Destek: Özellikle deprem gibi büyük yıkım getiren afetler sonrasında bir kısım afetzedelerde görülen ruhsal sorunların giderilmesi amacıyla profesyonel kişilerce verilen psikolojik yardım hizmetidir.

Psychological Support: It is a psychological assistance service provided by professionals in order to overcome the mental problems seen in some disaster survivors, especially after disasters that bring great destruction such as earthquakes.

Psikolojik Eğitim: Bireylerin duygusal, zihinsel ve davranışsal farkındalıklarını artırmak, stresle başa çıkmalarını sağlamak ve ruh sağlığını geliştirmek amacıyla verilen bilgilendirici ve destekleyici eğitim sürecidir.

Psychological Education: It is an informative and supportive training process to increase individuals' emotional, mental and behavioral awareness, to enable them to cope with stress and to improve their mental health.

Psikolojik İlk Yardım: Bir kriz, afet, kaza, şiddet olayı gibi travmatik bir durumdan hemen sonra etkilenen kişilere duygusal destek sağlamak ve onların güvende, sakin ve desteklenmiş hissetmesini sağlamak için yapılan ilk müdahaledir.

Psychological First Aid: It is the first intervention immediately after a traumatic situation such as a crisis, disaster, accident or violent incident to provide emotional support to those affected and to make them feel safe, calm and supported.

Psikolojik Travma: Bir kişinin yaşamını tehdit eden, aşırı korku, dehşet, çaresizlik veya yoğun stres duygularına neden olan bir olay ya da durum sonrasında yaşadığı zihinsel ve duygusal sarsıntıdır.

Psychological Trauma: It is the mental and emotional trauma experienced by a person after an event or situation that threatens his or her life and causes feelings of extreme fear, terror, helplessness or intense stress.

Psikolojik Triyaj: Afet sonrası bireylerin ruhsal etkilenim düzeyine göre önceliklendirilmesini sağlayan değerlendirme sürecidir.

Psychological Triage: *It is the evaluation process that enables prioritization of individuals according to their level of psychological impact after a disaster.*

Psikososyal Destek: Afet ve acil durumların ardından ortaya çıkabilecek psikolojik uyumsuzluk ve bozuklukların önlenmesi; aile ve toplum içi ilişkilerin yeniden kurulup güçlendirilmesi sürecidir. Bu destek, etkilenenlerin normal yaşamlarına dönmelerine yardımcı olurken, kendi kapasitelerini fark etmelerini ve güçlenmelerini sağlar. Ayrıca, toplumun gelecekteki afetlere karşı dayanıklılığını artırmayı, iyileşme ve toparlanma becerilerini geliştirmeyi ve yardım çalışanlarının desteklenmesini içerir. Afet döngüsünün her aşamasında yürütülen çok disiplinli bir hizmettir.

Psychosocial Support: *A multidisciplinary service aimed at preventing psychological disorders and dysfunctions after disasters and emergencies, restoring and strengthening family and community relationships. This support helps affected individuals return to normal life, recognize and empower their own capacities, and builds community resilience for future disasters. It also includes the support of aid workers throughout all phases of the disaster cycle.*

Psikososyal Müdahale Aracı: İhtiyaç ve kaynak değerlendirmesi, psikolojik ilk yardım, sevk etme ve yönlendirme, bilgi merkezi oluşturma, toplumu harekete geçirme, sosyal projeler, eğitimler gibi psikososyal müdahalede ihtiyaç duyulan araçların tümüdür.

Psychosocial Intervention Tool: *All the tools needed in psychosocial intervention such as needs and resource assessment, psychological first aid, referral and guidance, information centers, community mobilization, social projects and trainings.*

Psikoteknik: Arama kurtarma personelinin ruhsal dayanıklılığı, dikkat süresi ve refleksleri gibi becerilerini ölçen test sistemidir.

Psychotechnical: *It is a testing system that measures skills such as mental endurance, attention span and reflexes of search and rescue personnel.*

Pusula: Elektronik cihazların çalışmadığı veya güvenilir olmadığı durumlarda yön tayini ve konum belirlemek için kullanılan temel yön bulma araçlarıdır.

Compass: *They are the basic navigation tools used to determine direction and location when electronic devices do not work or are unreliable.*

Putrefaktif Bileşikler: Ceset çürümesi sırasında oluşan kadaverin, putresin gibi uçucu kimyasal maddelerdir. Bu bileşikler, ceset kokusunun karakteristiğini belirler ve ceset köpeklerinin tespit ettiği ana kimyasal sinyallerdir.

Putrefactive Compounds: They are volatile chemicals such as cadaverine and putrescine that are formed during corpse decomposition. These compounds characterize the body odor and are the main chemical signals detected by corpse dogs.

.....

Pülverize Söndürme Tekniği: Yangın söndürme işleminde, söndürücü maddenin çok ince partiküller halinde (toz veya sıvı) püskürtülerek yangının hızla ve etkili bir şekilde kontrol altına alınması yöntemidir. Bu teknik, söndürücünün yüzey alanını artırarak yangınla temasını maksimize eder ve oksijenle temasını engelleyerek yangını söndürür.

Pulverized Extinguishing Technique: A firefighting method in which the extinguishing agent is sprayed in very fine particles (powder or liquid) to rapidly and effectively control the fire. This technique increases the surface area of the agent to maximize contact with the fire and interrupts oxygen supply, thereby extinguishing the fire.

.....

qrs

Q Ateşi: Coxiella burnetii'nin neden olduğu zoonotik bakteriyel bir enfeksiyondur. Başlıca bakteri kaynağı sığır, koyun ve keçilerdir. Çevre koşullarına dayanıklı ve virülans bir bakteridir.

Q Fever: *It is a zoonotic bacterial infection caused by Coxiella burnetii. The main source of bacteria is cattle, sheep and goats. It is a virulent bacterium resistant to environmental conditions.*

Qüinüklidinil Benzilat: Quinuclidinyl Benzilat, merkezi ve çevresel sinir sistemini etkileyerek bireyin fiziksel ve zihinsel kapasitesini bozan, kapasite bozucu özellikte bir kimyasal savaş ajanıdır. Etkisini halüsinasyon, bilinç bulanıklığı, yönelim bozukluğu gibi nörolojik belirtilerle gösterir ve özellikle askeri kullanımda geçici olarak görev yapamaz hale getirme amacıyla kullanılır.

Quinuclidinyl Benzilate: *3-Quinuclidinyl Benzilate is a chemical warfare agent that affects the central and peripheral nervous systems, impairing an individual's physical and mental capacities. Its effects manifest through neurological symptoms such as hallucinations, confusion, and disorientation. It is primarily used in military applications to temporarily incapacitate targets.*

Rad: Soğurulan doz birimlerinden biridir (1 Rad= 0,01 Gray (Gy)).

Rad: *It is one of the units of absorbed dose (1 Rad = 0.01 Gray (Gy)).*

Radar Görüntüsü: Radar sistemleri kullanılarak elde edilen, bir bölgedeki cisimlerin, yüzeylerin veya hareketli nesnelerin konumunu ve yapısını gösteren yansıma tabanlı görsel temsildir.

Radar Image: *A reflection-based visual representation of the position and structure of objects, surfaces or moving objects in a region, obtained using radar systems.*

Radyant Isı: Işınlr yoluyla doğrudan yayılıp bir nesneyi veya yüzeyi ısıtan enerjidir. Bu ısı türü, havada hareket eden sıcak hava yerine, infrared (kızılötesi) dalgalar şeklinde yayılır ve nesnelere çarparak onları ısıtır. Yangınlarda ve ısı transferinde önemli bir rol oynar.

Radiant Heat: *Energy that travels in waves and heats objects directly without heating the air in between. Plays a major role in fires and thermal radiation transfer.*

Radyasyon: Enerjinin dalgalar veya parçacıklar halinde yayılmasıdır. Doğal ve yapay kaynaklardan gelebilir; örneğin güneş ışınları, radyoaktif maddeler veya tıbbi cihazlar. Radyasyon, iyonlaştırıcı ve iyonlaştırıcı olmayan türlere ayrılır. Sağlık üzerinde etkileri doz ve türüne bağlı olarak değişir; yüksek dozları zararlı olabilir ve hücre hasarına yol açabilir.

Radiation: The emission of energy in the form of waves or particles. Radiation can come from natural or artificial sources such as sunlight, radioactive materials, or medical devices. It is classified into ionizing and non-ionizing radiation. Its health effects depend on the dose and type; high doses can be harmful and cause cellular damage.

Radyasyon Acil Durumu: Radyoaktif maddelerin kontrolsüz yayılması veya maruziyeti sonucu ortaya çıkan, insan sağlığı ve çevre için ciddi riskler taşıyan acil durumları ifade eder. Bu tür durumlarda hızlı tespit, etkili müdahale ve korunma önlemleri büyük önem taşır.

Radiation Emergency: An emergency situation arising from the uncontrolled release or exposure to radioactive materials, posing serious risks to human health and the environment. Rapid detection, effective intervention, and protective measures are critical in such scenarios.

Radyasyon İzleme ve Uyarı Sistemi Ağı: Ülkemizin genelinde bulunan istasyonlarıyla havadaki gama radyasyon doz hızını sürekli olarak ölçen ve Nükleer Düzenleme Kurumu (NDK) bünyesinde bulunan erken uyarı sistemidir.

Radiation Monitoring and Warning System Network: It is an early warning system within the Nuclear Regulatory Authority (NDK) that continuously measures the gamma radiation dose rate in the air with stations located throughout our country.

Radyasyon Kaynağı: Radyoaktif kaynaklar ile radyasyon üreten veya yayan cihazlardır.

Radiation Source: Radioactive sources and devices that produce or emit radiation.

Radyasyon Kazası: İstenmeyen bir olay sonucu, radyasyon korunması standartlarıyla belirlenen sınırların çok üzerinde radyasyon dozu alınması veya radyoaktif bulaşma meydana gelmesi durumudur.

Radiation Accident: It is the situation of receiving a radiation dose far above the limits set by radiation protection standards or radioactive contamination as a result of an undesired event.

Radyasyon Maruziyet Durumu: KBRN maddelerinin etkilerine, vücut dışından veya solunma, yutma, enjeksiyon, deri ve/veya gözler aracılığıyla vücuda alınarak maruz kalınmasıdır.

Radiation Exposure Status: *Exposure to the effects of CBRN substances occurs when they are taken into the body from outside the body or through inhalation, ingestion, injection, skin and/or eyes.*

.....

Radyasyon Riskli Birim Personeli: Yıllık 1 mSv'in üzerinde doz alma riski bulunan, denetimli ve gözetimli alanlarda görev yaparak radyasyon kaynaklarıyla çalışan kişileri ifade eder. Radyasyon güvenliği açısından özellikle sağlık birimleri ve benzeri ortamlarda çalışan radyoloji teknisyenleri ve nükleer tıp uzmanları gibi personeldir.

Radiation Risk Unit Personnel: *Individuals working in controlled and supervised environments with a risk of annual radiation exposure exceeding 1 mSv. These include radiology technicians, nuclear medicine specialists, and similar personnel who work with radiation sources and require radiation safety precautions.*

.....

Radyasyon Riskli Tesis Personeli: Nükleer tesisler ile radyoaktif atık ve radyasyon tesislerinde ve radyasyon uygulamalarında görev yapan ve görevi gereği halk için belirlenen doz sınırlarının üzerinde radyasyona maruz kalma olasılığı bulunan kişidir.

Radiation Risk Facility Personnel: *A person who works in nuclear facilities, radioactive waste and radiation facilities and radiation applications and who is likely to be exposed to radiation above the dose limits set for the public due to his/her duty.*

.....

Radyasyon Siperi: İyonlaştırıcı radyasyonun (alfa, beta, gama, nötron vb.) etkisini azaltmak veya tamamen engellemek amacıyla kullanılan, koruyucu özellikteki bariyer veya yapılarıdır. Bu siperler, özellikle nükleer tesisler, tıbbi görüntüleme merkezleri, radyolojik acil durumlar ve KBRN olaylarında personelin ve çevrenin korunması için tasarlanırlar. Kullanılan malzeme türü, korunmak istenen radyasyon tipine göre değişir;

- Alfa ve beta için düşük yoğunluklu malzemeler (cam, plastik).
- Gama ve X-ışınları için (kurşun, beton, çelik).
- Nötron radyasyonu için hidrojen içeriği yüksek maddeler (parafin, su, polietilen) tercih edilir.

Radiation Shield: *A protective barrier or structure used to reduce or completely block the effects of ionizing radiation (e.g., alpha, beta,*

gamma, neutron). These shields are designed to protect personnel and the environment, particularly in nuclear facilities, medical imaging centers, radiological emergencies, and CBRN events. Material selection depends on the type of radiation:

- Alpha and Beta: low-density materials (glass, plastic).
- Gamma and X-rays: high-density materials (lead, concrete, steel).
- Neutron radiation: hydrogen-rich materials (paraffin, water, polyethylene).

Radyasyon Tesisi: Radyasyon kaynaklarının üretilmesi, kullanılması, bulundurulması veya bakım ve onarımının yapılması amacıyla özel olarak tasarlanmış tesistir.

Radiation Plant: A facility specially designed for the production, use, possession or maintenance and repair of radiation sources.

Radyasyon Uyarı İşareti: Radyoaktif madde ve radyasyon kaynağı bulunan her türlü alan ve taşıyıcı kaptaki bulunması gereken uyarıcı işaret, etiket ve levhadır. Bu işaret, sarı zemin üzerine siyah renkli ve üç yapraklı yonca şeklindedir.

Radiation Warning Sign: It is a warning sign, label and plate that must be present in all kinds of areas and carrier containers containing radioactive material and radiation sources. This sign is in the form of a black three-leaf clover on a yellow background.

Radyasyon ve Nükleer Korunma Siperleri: Nükleer patlama, radyolojik yayılım veya iyonlaştırıcı radyasyon içeren herhangi bir olay sırasında, personel veya ekipmanın korunması amacıyla inşa edilen, doğal ya da yapay malzemelerden oluşan engelleyici yapılardır. Bu siperler; gama, beta, nötron gibi farklı radyasyon türlerine karşı soğurma (absorpsiyon) ve zayıflatma (attenuation) işlevi görerek radyasyon dozunu azaltmayı hedefler. Beton, kurşun, toprak gibi yüksek yoğunluklu malzemeler kullanılır. Askerî, endüstriyel ve afet yönetimi senaryolarında kritik rol oynar.

Radiation and Nuclear Protection Shields: Structures made of natural or artificial materials, built to protect personnel or equipment during nuclear explosions, radiological dispersions, or any events involving ionizing radiation. These shields function to absorb and attenuate radiation types such as gamma, beta, and neutron rays to reduce radiation exposure. High-density materials such as concrete, lead, or earth are commonly used. They play a critical role in military, industrial, and disaster management scenarios.

Radyasyona Maruz Bırakan Düzenek: İnsanları bilgileri dışında yüksek dozda radyasyona maruz bırakma amacıyla kısmen ya da tamamen zırhlanmamış radyoaktif maddelerden yapılan düzenektir.

Radiation Exposure Device: *A device made of partially or completely unarmored radioactive materials for the purpose of exposing people to high doses of radiation without their knowledge.*

Radyasyondan Korunma Sorumlusu: Belirli bir faaliyeti yürütmek üzere Nükleer Düzenleme Kurumu (NDK) tarafından lisans, izin, onay veya yetki belgesi verilen gerçek veya tüzel kişidir. Bu kişiler, nükleer faaliyetlerin mevzuata uygun ve güvenli şekilde gerçekleştirilmesinden sorumlu kabul edilir.

Radiation Protection Officer: *A person who will apply the basic safety standards in radiation protection according to the qualifications of the work performed, whose training and experience in this field is evaluated and deemed appropriate by the Nuclear Regulatory Authority (NDK) during the licensing phase.*

Radye Temel: Bir yapının tüm yükünü zemine yayarak taşıyan, geniş ve sürekli betonarme temel türüdür. Genellikle zayıf veya orta dayanımlı zeminlerde, yapı yükünü zemine eşit ve geniş bir alana dağıtmak için kullanılır. Radya temel, kolon veya duvarların altında tek tek temel yapılması yerine, bütün yapıyı kapsayan geniş bir platform şeklindedir. Bu sayede oturma riskini azaltır ve yapısal stabiliteyi artırır.

Raft Foundation: *A large and continuous reinforced concrete foundation that distributes the load of a structure over a wide area. It is commonly used in weak or medium-strength soils to evenly spread the building's load, minimizing the risk of settlement. Unlike individual footings under columns or walls, a raft foundation supports the entire structure as a single platform, improving structural stability.*

Radyoaktif: Radyasyon yayma özelliğe sahip maddeler için kullanılan sıfattır.

Radioactive: *It is the adjective used for substances that have the ability to emit radiation.*

Radyoaktif Atık: Radyoaktif maddeler içeren ve radyoaktivite nedeniyle insan sağlığına ve çevreye zarar verebilecek atıklardır. Genellikle nükleer enerji üretimi, tıbbi uygulamalar, endüstriyel işlemler ve araştırma faaliyetleri sonucu ortaya çıkar. Bu atıkların güvenli bir şekilde toplanması, taşınması, depolanması ve bertaraf edilmesi büyük önem taşır.

Radioactive Waste: Waste containing radioactive substances that pose potential harm to human health and the environment due to radioactivity. It is typically generated from nuclear energy production, medical applications, industrial processes, and research activities. Safe collection, transportation, storage, and disposal of this waste are critical.

Radyoaktif Kaynak: İçeriğindeki radyoaktif maddeden faydalanılarak radyasyon uygulamalarında kullanılmak üzere üretilen açık veya kapalı kaynaklardır.

Radioactive Source: Open or closed sources produced for use in radiation applications by utilizing the radioactive material in its content.

Radyoaktif Madde: Kararsız atom çekirdeklerine sahip olan ve bu nedenle kendiliğinden iyonlaştırıcı radyasyon (alfa, beta, gama ışınları gibi) yayan kimyasal bir maddedir. Bu maddeler, bozunarak daha kararlı formlara dönüşürken çevrelere enerji salar. Radyoaktif maddeler; nükleer enerji üretimi, tıbbi uygulamalar, endüstriyel süreçler ve bilimsel araştırmalar gibi pek çok alanda kullanılır. Ancak bu maddeler, canlılar ve çevre için ciddi sağlık riskleri taşıdığından özel önlem ve denetim altında bulundurulmalıdır.

Radioactive Material: Chemical substances with unstable atomic nuclei that emit ionizing radiation (such as alpha, beta, and gamma rays) spontaneously. These materials release energy as they decay into more stable forms. They are used in nuclear energy, medical applications, industrial processes, and scientific research. Due to serious health risks to living beings and the environment, they must be strictly controlled and monitored.

Radyoaktif Madde Yayan Düzenek: Zarar vermek amacıyla, konvansiyonel patlayıcı veya diğer yollarla çevreye radyoaktif madde yaymak üzere oluşturulan düzenektir.

Radioactive Material Emitting Device: A device created to release radioactive material into the environment by conventional explosive or other means with the intent to cause harm.

Radyoaktif Serpinti Tehlikesi: Nükleer kazalar veya patlamalar sonucunda atmosfere yayılan radyoaktif partiküllerin rüzgar ve hava akımları ile yer yüzüne düşerek çevreye yayılması durumudur. Bu serpinti, canlıların sağlık ve çevre üzerinde ciddi olumsuz etkiler oluşturur ve korunma önlemleri alınmasını gerektirir.

Radioactive Fallout Hazard: The dispersion of radioactive particles released into the atmosphere from nuclear accidents or explosions, which are

carried by wind and air currents and fall onto the earth's surface, spreading contamination. This fallout poses serious health and environmental risks, necessitating protective measures.

Radyolojik: Radyoaktif maddelerden yayılan iyonlaştırıcı radyasyonla ilgili olan ya da bu radyasyonun etkilerini inceleyen, ölçen ve yöneten alanlarla ilgili terimdir. Genellikle tıbbi görüntüleme, radyasyon güvenliği ve radyasyonun çevre ile insan sağlığı üzerindeki etkileri bağlamında kullanılır.

Radiological: Pertaining to or involving ionizing radiation emitted from radioactive materials, or the fields that study, measure, and manage these radiation effects. Commonly used in contexts like medical imaging, radiation safety, and the impact of radiation on human health and the environment.

Radyolojik İzleme: Radyasyona veya radyoaktif maddelere maruz kalmanın kontrol altına alınması ya da hesaplanmasına yönelik olarak radyasyon dozunun ya da radyoaktif kirliliğin ölçülmesi ve sonuçların değerlendirilmesidir.

Radiological Monitoring: Measurement of radiation dose or radioactive contamination and evaluation of the results in order to control or calculate exposure to radiation or radioactive substances.

Radyolojik Olay: İyonlaştırıcı radyasyon kaynaklarının kaza, saldırı veya sabotaj gibi sebeplerle halk ve çevre sağlığına, ülke huzuru ve ekonomisine zarar verebildiği acil durumdur.

Radiological Phenomenon: An emergency situation in which ionizing radiation sources can harm public and environmental health, national peace and economy due to accidents, attacks or sabotage.

Radyolojik Olmayan Etkiler: Radyasyon acil durumunun ya da acil duruma yapılan müdahalenin insan sağlığı ve güvenliği, yaşam kalitesi, mal varlığı veya çevre üzerinde olumsuz etkileri olan kimyasal, biyolojik, psikolojik, sosyal, ekonomik vb. sonuçlarıdır.

Non-Radiological Effects: The chemical, biological, psychological, social, economic, etc. consequences of a radiation emergency or response to an emergency, which have adverse effects on human health and safety, quality of life, property or the environment.

Radyolojik Sila: Radyoaktif maddelerin kasten çevreye yayılmasına sebep olan düzenek veya metotları ifade etmektedir.

Radiological Weapon: *It refers to devices or methods that cause the deliberate release of radioactive materials into the environment.*

Radyolojik Tehdit: İyonlaştırıcı radyasyon kaynaklarının kasten zarar vermek amacıyla kullanılabilme ihtimalidir.

Radiological Threat: *The possibility that sources of ionizing radiation may be deliberately used to cause harm.*

Radyolojik Tehlike: Kazaen radyasyona maruz kalma ya da radyoaktif maddelerin kazara yayılma ihtimalidir.

Radiological Hazard: *Accidental exposure to radiation or accidental release of radioactive materials.*

Radyolojik ve Nükleer Korunma: Radyolojik ve nükleer maddelerin barışçıl kullanımları sırasında yaşanabilecek olayların etkilerinden korunmayı ifade etmektedir.

Radiological and Nuclear Protection: *It refers to protection from the effects of incidents that may occur during the peaceful use of radiological and nuclear materials.*

Radyolojik ve Nükleer Savunma: Radyolojik ve nükleer maddelerinin silah olarak kullanılması karşısında uygulanacak savunma faaliyetleridir.

Radiological and Nuclear Defense: *Defense activities against the use of radiological and nuclear materials as weapons.*

RAM: Enkaz altında kalan kişilere ulaşmak veya araç ve sanayi kazalarında sıkışmış kişileri kurtarmak amacıyla kullanılan, yüksek basınçla çalışan güçlü hidrolik veya pnömatik kurtarma ekipmanıdır. Bu ekipmanlar; metal, beton veya diğer sert malzemelerde açıklık oluşturmak, kesme, kaldırma veya ezilen alanları açmak için tasarlanmıştır. RAM cihazları, arama kurtarma operasyonlarında zamandan tasarruf sağlamak ve müdahale etkinliğini artırmak için kritik öneme sahiptir. Güvenli ve etkili kullanımı için eğitim, uzmanlık ve bakım gerektirir.

RAM: *This powerful, high-pressure hydraulic or pneumatic rescue equipment is used to reach people trapped under debris or rescue those trapped in vehicle and industrial accidents. This equipment is designed to create openings in metal, concrete, or other hard materials, cutting, lifting, or excavating crushed areas. RAM devices are critical for saving time and increasing response*

effectiveness in search and rescue operations. Safe and effective use requires training, expertise, and maintenance.

RAM Desteği: Hidrolik silindirlerin yatay veya dikey çalışmasında denge sağlayan destek elemanıdır; dişli yapısı kaymayı engeller, devrilmeyi önler.

RAM Support: It is a support element that provides stability in horizontal or vertical operation of hydraulic cylinders; its gear structure prevents slipping and prevents tipping.

Raman Spektroskopisi: Bir maddenin moleküler yapısını ve kimyasal bileşimini incelemek için kullanılan, ışığın saçılma prensibine dayanan analitik bir tekniktir. Bu yöntemde, bir lazer ışını numuneye tutulur ve ışığın moleküler titreşimlerle etkileşime girmesi sonucu saçılan ışığın dalga boyundaki değişiklikler (Raman saçılması) ölçülür. Elde edilen spektrum, maddenin özgün moleküler parmak izi olarak değerlendirilir. Raman Spektroskopisi, kimya, biyoloji, malzeme bilimi ve ilaç geliştirme gibi pek çok alanda yaygın olarak kullanılır.

Raman Spectroscopy: An analytical technique based on light scattering to examine a substance's molecular structure and chemical composition. A laser beam is directed at the sample, and the scattered light's wavelength shifts (Raman scattering) are measured. The resulting spectrum serves as a unique molecular fingerprint. Widely used in chemistry, biology, material science, and pharmaceutical development.

Raporlama: Afetin etkileri ve müdahale sürecine dair hasar tespiti, kaynak kullanımı, operasyon verileri gibi detaylı doküman hazırlanmasıdır.

Reporting: Preparation of detailed documents on the effects of the disaster and the response process, such as damage assessment, resource utilization, operation data.

Raportör: Afet ve acil durum yönetimi süreçlerinde, yapılan faaliyetlerin kayıt altına alınması, analiz edilmesi ve ilgili birimlere raporlanmasından sorumlu kişidir. Raportör, hem olay öncesi hazırlık aşamalarında hem de olay sonrası müdahale ve iyileştirme dönemlerinde gerçekleştirilen çalışmaların belgelendirilmesini sağlar.

Rapporteur: The Rapporteur is the person responsible for recording, analyzing and reporting the activities carried out in disaster and emergency management processes to the relevant units. The Rapporteur ensures that the activities carried out both in the pre-incident preparation stages and in the post-incident response and recovery periods are documented.

Recco Cihazı: Çığ felaketi sırasında kaybolan kişilerin tespit edilmesinde kullanılan, radar teknolojisiyle çalışan bir sistemdir.

Recco Device: *It is a system that works with radar technology and is used to detect missing people during avalanche disasters.*

RECCO Reflektörü: Pasif bir arama teknolojisidir. Kullanıcının giysisine entegre edilen, RECCO dedektörleriyle tarandığında yansıma yaparak kişinin yerinin belirlenmesini sağlar. Enerji kaynağı gerektirmez; helikopter ve arama kurtarma ekipleri tarafından tarama yapılabilir.

RECCO Reflector: *A passive search technology integrated into clothing that reflects signals from RECCO detectors, helping to locate the wearer. It does not require a power source and can be scanned by helicopters and rescue teams.*

Referans Hastane: Radyasyona maruz kalan ya da radyoaktif madde bulaşmış bireylere ve bir radyasyon acil durumundan dolayı muhtelif yaralanmaları olan kişilere ileri uzmanlık gerektiren tedavinin sağlandığı hastanedir.

Reference Hospital: *A hospital where highly specialized treatment is provided to individuals who have been exposed to radiation or contaminated with radioactive material and to people with various injuries resulting from a radiation emergency.*

Referans Koku: Kayıp kişiye ait giysi, havlu, eşya gibi koku örneklerinin köpeğe koklatılarak tanıtılması işlemidir. Köpek, bu özgün kokuyu kullanarak doğrudan kayıp kişiye odaklanır ve bireysel arama gerçekleştirir. İz sürme görevlerinin vazgeçilmezidir.

Reference Odor: *It is the process of introducing odor samples such as clothes, towels, items belonging to the missing person by having the dog sniff them. Using this unique scent, the dog focuses directly on the missing person and performs an individual search. It is indispensable for tracking missions.*

Reflektör: Gece ya da düşük görüş koşullarında görünürlüğü artırmak için kıyafet ve ekipmanlarda kullanılan ışığı yansıtarak görünürlüğü artıran güvenlik ekipmanıdır.

Reflector: *Safety equipment used in clothing and equipment to increase visibility at night or in low visibility conditions by reflecting light.*

Regülatör: Basıncılı hava tüplü ekipman kullanımında çok yüksek basınçta (200-300 bar) depolanan havayı kullanılabilir seviyeye düşüren ekipmandır.

Regulator: *Equipment that reduces high-pressure air stored in cylinders (200-300 bar) to a usable pressure level, typically used in breathing apparatus systems.*

Rehabilitasyon: Afetten etkilenen bireylerin, ailelerin ve toplulukların eski sağlık, sosyal ve ekonomik durumlarına dönmelerini sağlayan süreçtir. Bu süreç fiziksel, psikolojik ve sosyal iyileşmeyi destekler.

Rehabilitation: *It is the process that enables disaster-affected individuals, families and communities to return to their former health, social and economic status. This process supports physical, psychological and social recovery.*

Rehber Halat Sistemi: Görüş mesafesinin düşük olduğu veya zor arazilerde yön kaybını önlemek amacıyla kurulan sürekli ip hattıdır. Kurtarma ekipleri bu hat boyunca hareket eder, böylece kaybolma riski en aza indirilir.

Guide Rope System: *A continuous rope line established to prevent disorientation in low visibility or difficult terrain. Rescue teams move along this line, thus minimizing the risk of getting lost.*

Rem: Radyasyonun insan vücudu üzerindeki biyolojik etkisini ifade eden eşdeğer doz birimidir. 1 Rem, 0,01 Sievert (Sv) değerine eşittir. Rem, farklı türdeki iyonlaştırıcı radyasyonların dokularda oluşturduğu hasarı karşılaştırmak için kullanılır ve radyasyon maruziyetinin sağlık üzerindeki potansiyel riskini değerlendirmede önemli bir ölçüttür.

Rem: *A unit measuring the biological effect of radiation on the human body. One rem equals 0.01 sievert (Sv). It compares the damage caused by different types of ionizing radiation on tissues and is important for assessing potential health risks from radiation exposure.*

Resüsitasyon: Hayati fonksiyonları duran ya da durma riski taşıyan bir kişide solunumun ve dolaşımın yeniden sağlanması amacıyla uygulanan acil tıbbi müdahaleler bütünüdür.

Resuscitation: *It is a set of emergency medical interventions applied to restore breathing and circulation in a person whose vital functions have stopped or are at risk of stopping.*

Richter Ölçeği: Bilim adamı Charles Francis Richter tarafından geliştirilen ve depremlerin aletsel büyüklüğünü tanımlamak için kullanılan ölçektir.

Richter Scale: *It was developed by scientist Charles Francis Richter and is used to describe the instrumental magnitude of earthquakes.*

Rijitlik: Bir cismin uygulanan kuvvete tepki olarak deformasyona karşı koyma direncidir. Yüksek rijitlik, cismin kolayca bükülmediği veya şekil değiştirmedeği anlamına gelir. Mühendislik, malzeme bilimi ve fizik gibi alanlarda önemli bir kavramdır.

Rigidity: The resistance of a material or object to deformation when force is applied. High rigidity means the object does not easily bend or change shape. Important in engineering, material science, and physics.

Riketsiya: İnsanlarda çeşitli enfeksiyonlara yol açan, zorunlu hücre içi parazit olan küçük, Gram-negatif bakterilerdir. Genellikle keneler, pireler veya bitler gibi vektörlerle bulaşırlar. Riketsiya türleri, tifüs, benekli humma gibi hastalıklara neden olabilir ve hızlı teşhis ve tedavi gerektirir.

Riketsiya: *Small, obligate intracellular, Gram-negative bacteria causing various infections in humans. They are typically transmitted by vectors such as ticks, fleas, or lice. Rickettsia species cause diseases like typhus and spotted fever and require rapid diagnosis and treatment.*

Risk: Belirli bir alandaki tehlike olasılığına göre kaybedilecek değerlerin ölçüsüdür.

Risk: *It is a measure of the values to be lost according to the probability of danger in a given area.*

Risk Analizi: Tehdit ve tehlikelere yönelik olarak ortaya çıkabilecek risklerin önceden tanımlanıp değerlendirilmesidir.

Risk Analysis: *It is the prior identification and assessment of risks that may arise in relation to threats and hazards.*

Risk Azaltma: Tehdit ve tehlikelere yönelik olarak risklerin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve azaltılmasına yönelik sistematik olarak gerçekleştirilen faaliyetlerdir.

Risk Mitigation: *Activities carried out systematically to identify, assess and mitigate risks related to threats and hazards.*

Risk Değerlendirmesi: Tehlikelerin belirlenmesi, bunların gerçekleşme olasılıklarının hesaplanması ve gerçekleşmesi durumunda oluşacak kayıpların tespit edilmesi sürecinin tamamıdır.

Risk Assessment: *It is the entire process of identifying hazards, calculating the probability of their occurrence and determining the losses that will occur if they occur.*

Risk Faktörü: Bir toplumun, bireyin veya yerleşim yerinin bir afete maruz kalması durumunda zarar görme olasılığını arttıran fiziksel, sosyal, ekonomik, çevresel ve yönetsel etkenlerin tümüdür.

Risk Factor: *It is all of the physical, social, economic, environmental and administrative factors that increase the probability of damage to a community, individual or settlement in the event of a disaster.*

Risk Farkındalığı: Riskin sonuçları ve bunlarla nasıl baş edileceği konularında güvenilir ve ulaşılabilir kaynaklardan elde edilen bilgilere sahip olma ve davranış biçimini kalıcı olarak değiştirebilmedir.

Risk Awareness: *Having information from reliable and accessible sources about the consequences of risk and how to deal with them and being able to change behavior permanently.*

Risk Haritası: Tehlikelere maruz alt ve üstyapılar, yerleşim yerleri, nüfus yoğunluğu, iş ve hizmet sürekliliği, fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar, doğal kaynaklar gibi unsurlara ait olası kayıpların gösterildiği haritadır.

Risk Map: *It is a map showing the possible losses of elements such as infrastructure and superstructures, settlements, population density, business and service continuity, physical, economic and social losses, natural resources exposed to hazards.*

Risk Kontrolü: Riskin yönetilmesi için karar verme süreci ve risk değerlendirmesinin sonuçlarından elde edilen girdilerle zaman ve mekan düzeyinde uygulanması ve etkinliğinin yeniden değerlendirilmesidir.

Risk Control: *It is the implementation and re-evaluation of its effectiveness at the time and place level with input from the decision-making process for managing risk and the results of risk assessment.*

Risk Yönetimi: Ülke, bölge, kent ve yerel ölçekte risk türleri ve düzeylerini tespit etme, azaltma ve paylaşma çalışmaları ile bu alandaki planlama esaslarıdır.

Risk Management: The systematic process of identifying, reducing, and sharing risk types and levels at national, regional, urban, and local scales. It includes planning principles and strategies for disaster preparedness, mitigation, response, and recovery.

Riskli Kar Eşiği: Eğimli bir yamaçta, kar tabakasının kendi ağırlığı veya rüzgar, sıcaklık değişimi, titreşim gibi dış etkiler nedeniyle kaymaya başlayabileceği, belirli bir kalınlığa veya yoğunluğa ulaşmış olan kar miktarıdır.

Critical Snow Threshold: The amount of snow that has reached a certain thickness or density on a slope where the snow layer can start to slide due to its own weight or external influences such as wind, temperature change, vibration.

Riskli Yapı: Riskli alan içinde veya dışında olup ekonomik ömrünü tamamlamış ya da yıkılma veya ağır hasar görme riski taşıdığı bilimsel ve teknik verilere dayanılarak tespit edilen yapı veya yapılarıdır.

Risky Building: The building or buildings inside or outside the risky area that have completed their economic life or are determined to be at risk of collapse or severe damage based on scientific and technical data.

RN Olayı: Radyoaktif maddelerin kontrol dışı yayılması veya nükleer materyallerle ilgili beklenmedik ve istenmeyen durumları ifade eder. Bu tür olaylar, radyasyon sızıntısı, reaktör kazası, nükleer tesislerdeki arızalar ya da radyolojik malzeme taşımacılığı sırasında meydana gelebilir.

RN Event: An unexpected and undesired incident involving the uncontrolled release of radioactive materials or issues related to nuclear substances. Such events include radiation leaks, reactor accidents, malfunctions in nuclear facilities, or incidents during the transportation of radiological materials.

Robotik Kurtarma Kolu: Uzaktan kontrol edilebilen makinalarla, enkaz altında kalan kişilerin yer tespiti, kurtarma veya hassas kurtarma işlemleri yapan makinalar için kullanılan teknolojik ekipmandır.

Robotic Rescue Arm: It is the technological equipment used for machines that perform locating, rescuing or sensitive rescue operations of people trapped under rubble with machines that can be remotely controlled.

Rollgliss Makara Sistemi: Dağcılık, kurtarma ve yük taşıma operasyonlarında kullanılan, yüksek çekiş gücüne sahip bir makara sistemi olup, iplerin düzgün bir şekilde yönlendirilmesi ve yüklerin taşınması için tasarlanmış, emniyetli

ve verimli bir ekipmandır ve özellikle kurtarma faaliyetlerinde, ağır yüklerin taşınmasında ve dik eğimli ya da aşağı doğru hareketin kolaylaştırılmasında kullanılır.

Rollgliss Reel System: *It is a high traction pulley system used in mountaineering, rescue and load-carrying operations and is a safe and efficient piece of equipment designed for the smooth routing of ropes and the transportation of loads and is particularly used in rescue activities, the transportation of heavy loads and the facilitation of steep slope or downward movement.*

.....

Rota: Operasyon veya tahliye esnasında araç ya da ekiplerin izlemesi planlanan güvenli ve stratejik güzergâhtır.

Rota: *A safe and strategic route planned to be followed by vehicles or teams during an operation or evacuation.*

.....

Rota Noktası: Dronun belirlenen rotası üzerinde uçuş sırasında geçtiği özel ve önceden tanımlanmış konumlardır. Bu noktalar, uçuşun planlanması ve yönlendirilmesi için kullanılır.

Waypoint: *Specific predefined locations along a drone's flight path used for navigation and flight planning.*

.....

Röle: Arazi koşulları ve uzaklık gibi nedenlerle doğrudan telsiz haberleşmesinin mümkün olmadığı durumlarda, aldığı sinyalleri güçlendirip yeniden ileterek cihazlar arasında iletişimi sağlayan ve haberleşme alanını genişleten aktarıcı cihazdır.

Relay: *In cases where direct radio communication is not possible due to reasons such as terrain conditions and distance, it is a transmitter device that provides communication between devices and expands the communication area by amplifying and retransmitting the received signals.*

.....

Römork: Motorlu araçlar arkasına bağlanan motorsuz yük platformudur. Afet ve acil durumlar için büyük jeneratörler, su üstü arama kurtarma botu, amfibik araçlar gibi birçok arama kurtarma malzeme ve ekipmanı bu römorklarla taşınır.

Trailer: *A non-motorized cargo platform attached to a motor vehicle. In emergencies, trailers are used to transport large equipment such as generators, surface water rescue boats, amphibious vehicles, and various search and rescue tools.*

.....

Rötre Çatlakları: Beton veya harç esaslı yapı malzemelerinde, suyun buharlaşması ya da hidrasyon sürecindeki hacim azalması nedeniyle oluşan, genellikle yüzeyde görülen ince çatlaklardır.

Shrinkage Cracks: *Fine cracks in concrete or mortar-based building materials, usually visible on the surface, caused by evaporation of water or volume reduction in the hydration process.*

Rüzgar Analizi: KBRN olayları, yangın yayılımı, dumanın yönü, hava destekli operasyonlar ve ses iletimi gibi operasyonel unsurlar üzerindeki rüzgar etkisinin incelenmesi işlemidir. Rüzgar hızı ve yönü doğru şekilde analiz edilerek, operasyon planlaması optimize edilir ve müdahalelerin etkinliği artırılır.

Wind Analysis: *The assessment of wind effects on operational elements such as CBRN events, fire spread, smoke direction, air-supported missions, and sound transmission. Accurate analysis of wind speed and direction enhances planning and improves the effectiveness of emergency response actions.*

Rüzgar Geçirmez Kumaş: Özellikle yüksek irtifa ve dağ koşullarında soğuk rüzgârlardan korunmak için giysilerde kullanılan, nefes alabilir ama rüzgâr geçirmez özellikte tasarlanmış kumaştır.

Windproof Fabric: *It is a breathable but windproof fabric used in clothing to protect against cold winds, especially in high altitude and mountain conditions.*

Rüzgar Ölçer: Kamp, hava operasyonları veya çığ riski değerlendirmelerinde kullanılan ve anlık rüzgâr hızını ölçen dijital veya mekanik cihazdır.

Wind Meter: *A digital or mechanical device that measures instantaneous wind speed and is used in camping, aerial operations or avalanche risk assessments.*

QRŞŞ

Rüzgar Taşınımı:

1. Rüzgarın yüzey veya havadaki kar, toz, kum ve benzeri katı parçacıkları taşıyarak başka bölgelere biriktirmesidir.
2. Rüzgarın kimyasal gazları, biyolojik ajanları radyoaktif izotopları veya nükleer patlamaya bağlı parçacıkları havada taşıyarak farklı bölgelere yaymasıdır.

Wind Transport:

1. Wind carries snow, dust, sand and similar solid particles on the surface or in the air and deposits them in other areas.

2. Wind carries chemical gases, biological agents, radioactive isotopes or particles from a nuclear explosion through the air and deposits them in different areas.

Rüzgar Vektörleri: Rüzgarın yönünü ve hızını aynı anda ifade eden bir fiziksel büyüklüktür. Vektör ile ifade edildiği için hem büyüklüğü (rüzgarın hızı) hem de yönü (rüzgarın estiği yön) tanımlar.

Wind Vectors: It is a physical quantity that expresses the direction and speed of the wind at the same time. Since it is expressed as a vector, it describes both magnitude (the speed of the wind) and direction (the direction the wind blows).

Rüzgarın Yönü: Arama kurtarma operasyonlarında , operasyon stratejisini doğrudan belirleyen hayati bir parametredir. Köpekli arama ekipleri için koku partiküllerinin taşınma yönünü, hava araçları için uçuş güvenliğini, yangın ve çığ operasyonları için risk değerlendirmesini etkiler. Özellikle gaz kaçağı veya kimyasal yayılım durumlarında rüzgarın yönü ve güvenli müdahale alanlarının belirlenmesinde kritik öneme sahiptir. Operatörler, rüzgar yönündeki değişimleri sürekli takip ederek arama planlarını günceller.

Wind Direction: In search and rescue operations, it is a vital parameter that directly determines the operational strategy. It affects the direction of transport of odor particles for canine search teams, flight safety for aircraft and risk assessment for fire and avalanche operations. It is critical in determining wind direction and safe intervention areas, especially in the event of a gas leak or chemical spill. Operators update search plans by constantly monitoring changes in wind direction.

Rüzgarla Koku Taşınımı: İnsan kokusunun rüzgarla taşınarak çevreye yayılması ve arama köpeklerinin bu kokuyu havada algılayarak kaynağa yönelmesini sağlayan doğal hava akımıdır.

Odor Dispersion by Wind: It is the natural flow of air that carries human scent on the wind and allows search dogs to detect it in the air and head towards the source.

Sabit Hat: Operasyon boyunca sabit kalacak şekilde kurulan ve ekiplerin güvenli iniş-çıkış veya geçiş yapmasını sağlayan ip hattıdır. Yüksek riskli bölgelerde sabit güvenlik unsuru olarak görev yapar.

Fixed Line: It is a rope line that is established to remain fixed throughout the operation and allows the teams to make safe landing-exit or transition. It serves as a fixed security element in high-risk areas.

Sabit Hedefli Arama: Önceden belirlenmiş ipuçları, son görülen yerler veya özel raporlar doğrultusunda, belirli küçük alanlarda yoğunlaştırılmış ve sistematik arama yapılan yöntemdir. Hızlı sonuç alınması beklenen operasyonlardır.

Fixed Targeted Search: *It is a method of intensified and systematic searches in specific small areas based on predetermined clues, recent sightings or special reports. These are operations that are expected to yield fast results.*

Sabit İp Güvenliği: Kurtarma veya tırmanış sırasında ipin belirli noktalarda sabitlenmesiyle kullanıcıya güvenli geçiş sağlayan emniyet sistemidir.

Fixed Rope Safety: *It is a safety system that provides safe passage to the user by fixing the rope at certain points during rescue or climbing.*

Sabit Telsiz: Taşınabilir olmayan, sabit bir enerji kaynağı ve antene bağlı olarak çalışan telsiz cihazıdır.

Fixed Radio: *It is a non-portable radio device that depends on a fixed energy source and antenna.*

Sabitleme Kama Seti: Araç veya yapı gibi hareket riski olan kütleleri sabitlemek için kullanılan, farklı boyutlarda takoz ve kama grubudur.

Fixing Wedge Set: *A group of wedges and wedges of different sizes used to stabilize masses at risk of movement, such as vehicles or structures.*

Sabitleme Kazığı: Eğimli arazilerde veya istinat duvarlarının arkasında, zemini veya yapıyı kaymaya karşı korumak amacıyla zemine dik veya eğimli olarak yerleştirilen betonarme yada çelik kazıklardır.

Stabilization Pile: *Reinforced concrete or steel piles placed perpendicular or inclined to the ground in order to protect the ground or structure against sliding on sloping lands or behind retaining walls.*

Sabitleme Krikosu: Enkaz altında veya devrilmiş araçlarda hareketi engellemek için kullanılan, ayarlanabilir ve dayanıklı destekleme sistemidir.

Stabilizing Jack: *It is an adjustable and durable support system used to prevent movement under debris or in overturned vehicles.*

Sabotaj: Yıkıma uğratma, zarar verme veya etkinliğini azaltma amacıyla belirli bir hedefe karşı gerçekleştirilen kötü niyetli eylemdir.

Sabotage: *Destruction is a malicious action taken against a specific target with the intent to harm or reduce its effectiveness.*

.....

Sağlık Kurulu Raporu: Arama kurtarma personelinin göreve başlama, düzenli sağlık kontrolleri ve operasyonel yeterliliklerini belgeleyen, uzman hekimlerce hazırlanan resmi belgedir.

Health Board Report: *An official document issued by specialist physicians certifying the fitness, regular medical status, and operational readiness of search and rescue personnel. It is required for initial deployment and periodic health evaluations.*

.....

Sağlık Memuru: Sahada ilk değerlendirme, triyaj ve acil müdahaleden sorumlu olan sağlık alanında uzman personeldir.

Health Officer: *Healthcare professionals responsible for initial assessment, triage and emergency intervention in the field.*

.....

Saha: Afet müdahalesinin veya yardım çalışmalarının doğrudan yürütüldüğü açık ya da kapalı fiziksel alanlardır.

Field: *Open or closed physical areas where disaster response or relief operations are directly carried out.*

.....

Saha Bilgisayarı: Toz, sıvı, darbe ve sıcaklık değişimlerine dayanıklı, harita takibi, raporlama ve koordinasyon için kullanılan dizüstü bilgisayardır.

Field Computer: *It is a laptop resistant to dust, liquid, impact and temperature changes, used for map tracking, reporting and coordination.*

.....

Saha Destek Ekipleri: Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında, çalışma grubunu oluşturan bakanlıklar ile kurum ve kuruluşların merkez ve taşra teşkilatlarından afet bölgesine giderek destek olacak uzman personelden oluşan ekiplerdir. Saha destek ekipleri görev alacakları alanda düzenli olarak eğitime tabi tutulur.

Field Support Teams: *Teams composed of expert personnel from the central and provincial organizations of ministries and institutions forming the working group under TAMP, deployed to disaster areas to provide support. These teams receive regular training relevant to their duties.*

.....

Saha Durum Takibi: Arama ve kurtarma operasyonlarında, komuta merkezi ile saha ekipleri arasında düzenli olarak iş durumu, personel mevcudu, ekip ihtiyaçları gibi bilgilerin paylaşımını sağlayan koordinasyon ve güvenlik prosedürüdür.

Field Status Monitoring: *A coordination and safety procedure during search and rescue operations involving regular communication between command centers and field teams about work status, personnel availability, and equipment needs.*

Saha Güvenlik Planı: Afet ve acil durum bölgelerinde çalışan personel ve ekiplerin güvenliğini sağlamak amacıyla oluşturulan detaylı plandır. Bu plan, afet bölgesindeki potansiyel riskleri belirleyerek, bu risklere karşı alınacak önlemleri ve güvenlik prosedürlerini içerir.

Field Safety Plan: *It is a detailed plan created to ensure the safety of personnel and teams working in disaster and emergency areas. This plan includes measures to be taken against these risks and security procedures by identifying potential risks in the disaster area.*

Saha Taraması: Depremi veya afetin ilk dakikalarından itibaren, afetin etkilediği bölgelere hızlıca dağıtılan ekiplerin gerçekleştirdiği ilk gözlemsel inceleme sürecidir. Bu çalışmalar; yapısal hasarın tespiti, can kaybı ve yaralıların durumu, altyapıdaki bozulmalar, acil insani ihtiyaçlar ve müdahaleye ihtiyaç duyulan alanların belirlenmesi amacıyla yürütülür.

Field Scan: *The initial observational assessment carried out by teams deployed rapidly to affected areas in the first minutes following a disaster or earthquake. This assessment identifies structural damage, casualties and injuries, infrastructure disruptions, urgent humanitarian needs, and priority intervention zones.*

Saha Tatbikatı: Belirli bir senaryoya bağlı kalarak, ilgili paydaşların katılımıyla sahada fiili olarak gerçekleştirilen bir uygulamadır. Bu tatbikatlar, afetin ilk anından itibaren karar verme, koordinasyon, müdahale ve diğer afet yönetimi süreçlerinin kısmen veya tamamen test edilmesini amaçlar. Gerçek zamanlı ve gerçekçi koşullar altında yürütülen tam ölçekli tatbikatlar, kurumlar arası iş birliğini geliştirmeyi, operasyonel kapasiteyi değerlendirmeyi ve eksiklikleri tespit ederek iyileştirme sağlamayı hedefler.

Field Exercise: *A hands-on implementation based on a specific scenario involving relevant stakeholders. These full-scale exercises test decision-making, coordination, intervention, and disaster management processes under realistic and real-time conditions. They aim to improve interagency collaboration, assess operational capacity, and identify areas for improvement.*

Sahipsiz Kaynak: Terkedilme, çalınma, kaybolma veya bildirim yükümlülüğüne uyulmaksızın devredilme gibi sebeplerle kontrol dışı kalmış veya kayıt dışı kalmış kapalı radyoaktif kaynaktır.

Unclaimed Source: *A closed radioactive source that is out of control or unrecorded due to reasons such as abandonment, theft, loss or transfer without complying with the notification obligation.*

Sahra Hastanesi: Afet bölgesinde kurulan, acil tıbbi müdahale ve tedavi hizmetleri sunan geçici sağlık merkezidir. Çadır, konteyner veya taşınabilir modüllerle oluşturulabilir. Ameliyat odaları, yoğun bakım birimleri ve ilaç stokları gibi imkanlara sahip olabilir.

Field Hospital: *It is a temporary health center established in the disaster area, providing emergency medical intervention and treatment services. It can be built with tents, containers or portable modules. It may have facilities such as operating rooms, intensive care units and medicine stocks.*

Sahte Arama: Bölgede olmayan bir özne için yapılan aramadır.

Fake Search: *It is a search for a subject that is not in the region.*

Salgın: Belirli bir bölgede kısa sürede beklenenden çok daha fazla insanda hastalık görülmesiyle ortaya çıkan bulaşıcı hastalık ve yayılım durumudur.

Epidemic: *It is an infectious disease and its spread that occurs when more people than expected are infected in a certain region in a short period of time.*

Salmonella: İnsan ve hayvanlarda enfeksiyonlara neden olabilen, çubuk şeklinde bir bakteri cinsidir. Genellikle kontamine su, çiğ veya az pişmiş et, yumurta ve süt ürünleri yoluyla bulaşır. Belirtiler arasında ateş, karın ağrısı, ishal, karın krampları ve kusma bulunur. Bazı durumlarda bağışıklığı zayıf bireylerde daha ciddi sistemik enfeksiyonlara yol açabilir. Salmonella, halk sağlığı açısından önemli bir patojen olup hijyen ve gıda güvenliği önlemleriyle kontrol altına alınabilir.

Salmonella: *A rod-shaped genus of bacteria that can cause infections in humans and animals. Transmission typically occurs through contaminated water, raw or undercooked meat, eggs, and dairy products. Symptoms include fever, abdominal pain, diarrhea, cramps, and vomiting. In immunocompromised individuals, it can lead to severe systemic infections. As a significant public health pathogen, it is controlled through hygiene practices and food safety measures.*

Sanitasyon: Afet ve acil durum durumlarda insanların yaşamlarını sağlıklı sürdürmeleri için gerekli olan temel hijyen ve çevresel temizlik hizmetlerinin tümüdür.

Sanitation: *It is all of the basic hygiene and environmental cleaning services that are necessary for people to maintain their lives healthy in disaster and emergency situations.*

Sanitasyon Çadırı: Altyapının yetersiz kaldığı afet ve acil durumlarda temel hijyen ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kullanılan taşınabilir çadır tipidir.

Sanitation Tent: *It is a portable tent type used to meet basic hygiene needs in disasters and emergencies where infrastructure is insufficient.*

Sapan: Çelik halatlar, zincirler ya da polyesterden imal edilen yük bağlantı ekipmanıdır.

Slingshot: *Load attachment equipment made of steel ropes, chains or polyester.*

Sapanla Bağlama: Ağır kütleleri vinç kancasına bağlama sürecidir. Bu süreç boyunca konuşma olmaksızın komutlar el hareketleri ile yapılır.

Slingshot Binding: *It is the process of attaching heavy masses to a crane hook. During this process, commands are made with hand gestures without speech.*

Sapanla Bağlama İşaret Dili: Vinç operatörleri ile sapanla bağlama uzmanı ve saha personeli arasında etkili ve güvenli iletişim sağlamak amacıyla kullanılan, standart el hareketleri ve işaretlerden oluşan görsel bir iletişim sistemidir. Bu sistem, özellikle gürültülü ortamlarda veya görüş mesafesinin sınırlı olduğu durumlarda vinç hareketlerinin doğru ve güvenli şekilde yönlendirilmesini sağlar. Arama kurtarma, inşaat ve endüstriyel çalışma alanlarında yüklerin emniyetli taşınması ve koordineli hareket için temel iletişim aracıdır.

Slingshot Signaling Language: *A visual communication system consisting of standardized hand gestures and signals used between crane operators, rigging experts, and ground personnel to ensure effective and safe communication. It is essential in noisy or low-visibility environments for accurately and safely directing crane operations. Commonly used in search and rescue, construction, and industrial fields for safe load handling and coordinated movement.*

Sapanla Bağlama Uzmanı: Yüksekten çalışma veya kurtarma operasyonlarında yükleri, ekipmanları veya kazazedeleri güvenli şekilde kaldırmak, taşımak veya sabitlemek amacıyla sapan (halat, zincir, sentetik kayış) kullanan eğitilmiş kişidir.

Slingshot Binding Expert: *A trained person who uses slings (ropes, chains, synthetic belts) to safely lift, carry or secure loads, equipment or casualties in working at height or rescue operations.*

Sapma İstasyonu: Doğada arama kurtarma operasyonlarında İp hattının yönünü değiştirmek için kullanılan ara bağlantı noktasıdır. Engellerin aşılması veya güvenli iniş için kullanılır.

Deviation Station: *It is an intermediate connection point used to change the direction of the rope line in search and rescue operations in nature. It is used for overcoming obstacles or for safe landing.*

SARDOG: Arama ve kurtarma köpeği ifadesinin uluslararası kısaltmasıdır.

SARDOG: *The international abbreviation for search and rescue dog.*

Sarı İkaz: 3 dakika süren düz siren sesi ile hava saldırı ihtimalinin olduğunu işaret eden tehlike ikazıdır.

Yellow Warning: *3 minutes of flat siren sound, signaling the possibility of an air attack.*

Sarı Kod: Hayati tehlikesi olmayan ancak tedavi edilmezse durumu kötüleşebilecek yaralıları için kullanılan koddur. Kırıklar, yanıklar, kanaması durmuş yaralar gibi müdahale gerektiren ancak aciliyeti düşük olan vakaları kapsar.

Code Yellow: *This code is used for injured people who are not in life-threatening condition but whose condition may worsen if left untreated. It covers cases such as fractures, burns, bleeding wounds that require intervention but have low urgency.*

Sarin: 1938 yılında Almanya’da geliştirilmiş bir sinir ajanıdır. Renksiz, tatsız ve saf halde kokusuzdur. Kimyasal formülü C₄H₁₀FO₂P’dir.

Sarin: *Developed in 1938 in Germany, it is a nerve agent. It is colorless, tasteless and odorless in pure form. Its chemical formula is C₄H₁₀FO₂P.*

Satha Yükselme: Dalgıcın su altındaki çalışma veya dalışı sonrası yüzeye

doğru kontrollü ve güvenli bir şekilde yükselme sürecidir. Bu yükselme, basınç değişikliklerinden kaynaklanabilecek dekompresyon hastalığı riskini azaltmak için belirli hız ve duraklarla gerçekleştirilir.

Controlled Ascent: *The controlled and safe process of a diver ascending toward the surface after underwater work or a dive. This ascent is performed at specific speeds and pauses to reduce the risk of decompression sickness caused by pressure changes.*

Savaş Ajanı: Öldürmek, yaralamak, insanları etkisiz hale getirmek, bitkisel ve hayvansal besin kaynaklarını, besin stoklarını kirletmek ve/veya yok etmek, ekonomik önemi olan hedefleri işlemez hale getirmek, kaosa ve paniğe neden olmak amacıyla spesifik hedeflere karşı kullanılan, yüksek toksisite potansiyeline sahip çeşitli yapılardaki maddedir.

War Agent: *They are substances of various structures with high toxicity potential used against specific targets to kill, injure, incapacitate people, contaminate and/or destroy plant and animal food sources and food supplies, render economically important targets inoperable, and cause chaos and panic.*

Savaş Başlığı: Nükleer silah sistemlerinin patlayıcı özelliği olan kısmıdır. Savaş başlığı; nükleer madde, konvansiyonel patlayıcı ve fırlatma mekanizmalarından oluşmaktadır.

Warhead: *It is the explosive part of nuclear weapon systems. The warhead consists of nuclear material, conventional explosives and launch mechanisms.*

S-Dalgası (Sekonder Dalga): Depremin merkezinden yayılan ve P-dalgasından sonra gelen sismik dalga türüdür. Enine (transversal) dalga karakterine sahip olan S-dalgaları, yayılma doğrultusuna dik şekilde titreşerek hareket eder ve sadece katı ortamda yayılabilir. P-dalgalarından daha yavaş ilerleyen bu dalgalar, genellikle daha şiddetli sarsıntılara neden olur ve depremin yıkıcı etkilerinin büyük bir kısmını oluşturur.

S-Wave (Secondary Wave): *A type of seismic wave that follows the P-wave and propagates from the earthquake's epicenter. S-waves are transverse waves, vibrating perpendicular to their direction of travel, and can only move through solid media. Though slower than P-waves, they often cause more intense shaking and are responsible for much of the earthquake's destructive impact.*

Sedde: Gelgit hareketlerinden veya tsunamilerden korunmak için, deniz veya nehir kıyılarında yapılan beton veya toprak duvarlar ile kum torbası bariyerleri gibi koruyucu yapıdır.

Embankment: *It is a protective structure, such as concrete or earth walls and sandbag barriers, built on sea or river shores to protect against tidal movements or tsunamis.*

.....

Sedye: Hasta veya yaralıların güvenli ve konforlu bir şekilde taşınmasını sağlayan, en az iki kişi tarafından kullanabilen özel bir yataktır. İhtiyaca göre tekerlekli veya katlanabilir modelleri bulunur.

Stretcher: *A specialized bed used to safely and comfortably transport injured or ill individuals. Stretchers are typically operated by at least two personnel and are available in various models, including wheeled and foldable designs, depending on operational needs.*

.....

Sedye Emniyet Bağı: Yaralı veya afetzedelerin sedye ile güvenli şekilde indirip çıkarılmasını sağlamak amacıyla kullanılan özel bağlama tekniğidir.

Stretcher Safety Strap: *A specialized securing technique used to safely secure injured or disaster-affected individuals to a stretcher during transport.*

.....

Sedye Yönlendirici: Sedye tahliyeleri sırasında sedye ekibini yöneten ve sedye hareketini kurtarma ekibinin diğer üyeleriyle koordine eden kişidir.

Stretcher Steering: *Manages the stretcher team during stretcher evacuations and coordinates stretcher movement with other members of the rescue team.*

.....

Sekizli Bağı: Dağcılık, ip inşi, arama kurtarma ve yüksek irtifa çalışmaları gibi alanlarda kullanılan, sağlamlığı ve istenildiği zaman kolay çözülebilirliği ile bilinen temel emniyet düğümüdür. İp üzerine atıldığında “8” rakamına benzediği için bu ismi almıştır.

Eights Tie: *It is a basic safety knot used in areas such as mountaineering, rappelling, search and rescue and high altitude work, known for its durability and easy untying at any time. It is so named because it resembles the number “8” when it is tied on the rope.*

.....

Sekizli İnş Aleti: İp üzerinde sürtünme oluşturarak iniş yapmayı veya yükleri kontrollü bir şekilde indirmeyi sağlayan, adını şeklinden alan alüminyum yada çelikten yapılmış bir iniş kontrol cihazıdır. Genellikle dağcılık, mağaracılık, yüksekte çalışma ve arama kurtarma gibi dikey hareketin söz konusu olduğu durumlarda kullanılır.

Octopus Descent Device: *It is a descent control device made of aluminum or steel, named after its shape, which allows landing or lowering loads in*

a controlled manner by creating friction on the rope. It is generally used in situations where vertical movement is involved, such as mountaineering, caving, working at height and search and rescue.

Sektör Değerlendirmesi: Arama kurtarma çalışmalarında bir olay bölgesinin belirli sektörlere ayrılmasının ardından, her bir sektörün risk, ihtiyaç ve öncelik açısından analiz edilmesi sürecidir.

Sector Assessment: In search and rescue operations, it is the process of dividing an incident area into specific sectors and analyzing each sector in terms of risk, need and priority.

Sektörel Arama: Geniş ve karmaşık arama alanlarının sistematik şekilde bölgelere ayrılarak, ekiplerin belirli hatlar veya kareler boyunca tarama yapmasını sağlayan, koordineli ve düzenli bir arama yöntemidir

Sectoral Search: It is a coordinated and organized search method that systematically divides large and complex search areas into zones, allowing teams to search along specific lines or squares

Sektörleme: Arama kurtarma çalışmalarında belirli bir alanın, mantıklı bölümlere (sektörlere) ayrılarak sistematik ve planlı şekilde aranması yöntemidir. Bu yöntem, özellikle geniş, karmaşık ya da yoğun yıkım yaşanmış bölgelerde etkili sonuç verir. Her ekip, sorumlu olduğu sektörü dikkatle tarar ve ilerleme kayıt altına alınır.

Sectorization: In search and rescue operations, a systematic and planned search of a given area by dividing it into logical sections (sectors) is particularly effective in large, complex or heavily demolished areas. Each team carefully scans the sector for which it is responsible and progress is recorded.

Sel: Aşırı yağış, kar erimesi veya baraj patlaması gibi nedenlerle suyun doğal sınırlarını aşarak kara üzerinde yayılması sonucu oluşan doğal afettir.

Flood: It is a natural disaster that occurs when water spreads over land beyond its natural limits due to excessive rainfall, snowmelt or dam bursting.

Sel Riski: Sel olasılığının, insan sağlığı, çevre, kültürel miras ve ekonomik faaliyetler üzerindeki olumsuz etkileri ile birlikte değerlendirilmesidir.

Flood Risk: It is the assessment of the probability of flooding, together with its negative impacts on human health, the environment, cultural heritage and economic activities.

Selde Arama Kurtarma: Sel baskınına maruz kalan bölgelerde hayatta kalanları, yaralıları ve mahsur kalanları bulmak, kurtarmak ve sağlık hizmetlerine ulaştırmak için yapılan çalışmalardır.

Flood Search and Rescue: *It is the work carried out to find, rescue and transport survivors, injured and stranded people to health services in flood-prone areas.*

Semptom: KBRN maddelerinin ve bu maddelerin neden olduğu etkilerin, etkilenen kişi tarafından algılanan veya olay yerindeki gözlemciler tarafından fark edilen belirtileridir.

Symptom: *Symptoms of CBRN substances and the effects caused by these substances, perceived by the affected person or noticed by observers at the scene.*

Sentetik Halat: Naylon, polyester gibi yapay elyaflardan üretilmiş, hafif, suya ve hava koşullarına dayanıklı, yük taşıma kapasitesi yüksek ve esnek özelliklere sahip bir halat türüdür; dağcılık, kurtarma operasyonları, denizcilik ve endüstriyel alanlarda sıklıkla kullanılır ve doğal halatlara göre daha uzun ömürlü ve verimlidir.

Synthetic Rope: *Nylon is a type of rope made of man-made fibers such as polyester, lightweight, water and weather resistant, with high load carrying capacity and flexible properties; it is frequently used in mountaineering, rescue operations, maritime and industrial areas and is more durable and efficient than natural ropes.*

Sepet Bağlama: Sapanı yükün altından geçirilerek yapılan, ağırlığın dengeli dağıtıldığı kapsayıcı bağlama yöntemidir.

Basket Tying: *It is an inclusive lashing method where the weight is distributed evenly by passing the sling under the load.*

Sera Gazları: Atmosferde birikerek Dünya'nın ısınmasına neden olan gazlardır. Bu ısınma ise iklim değişikliğine yol açar ve birçok doğal afetin şiddetini ve sıklığını artırır.

Greenhouse Gases: *Gases that accumulate in the atmosphere and cause the Earth to warm up. This warming leads to climate change and increases the severity and frequency of many natural disasters.*

Serbest Arama (K9): Köpeğin herhangi bir yönlendirme yapılmaksızın, alanı serbestçe koklayarak aramasıdır.

Free Search (K9): The dog is free to explore the area without any direction. by sniffing.

Serpinti: Nükleer bir patlama sonucunda oluşan ve çeşitli yollarla yeryüzüne inen radyoaktif madde parçacıklarının tümüdür.

Fallout: *It is all the radioactive material particles that are formed as a result of a nuclear explosion and that descend to the earth's surface in various ways.*

Sert Kar Tabakası: Yoğunlaşmış ve dayanıklı bir kar katmanıdır. Genellikle çığın üst yüzeyini oluşturur. Altında bulunan zayıf kar tabakası yeterince güçsüz olduğunda, sert tabaka bütün halinde kırılarak kayabilir ve çığ oluşumuna neden olabilir.

Hard Snow Layer: *A dense and compacted snow layer, typically forming the surface of an avalanche slab. When the weaker snow layer beneath fails to support the load, the hard layer can break and slide as a whole, triggering an avalanche.*

Servis: Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında, müdahale organizasyonu içerisinde yer alan çalışma gruplarının bağlı olduğu ana yönetim birimlerini ifade eder.

Service: *The main management units within the response organization in the Turkey Disaster Response Plan, to which working groups are affiliated.*

Ses Almak: Enkaz altında canlı tespiti için yapılan dinleme faaliyeti esnasında afetzede tarafından verilen duyuşsal tepkidir.

Sound Reception: *It is the sensory response given by the disaster survivor during the listening activity for the detection of life under the rubble.*

Sessizlik Çağrısı: Afetzede veya kazazedenin yerinin tespit edilmesi amacıyla, olay alanındaki tüm makinelerin durdurulması ve herkesin sessiz kalmasının sağlandığı uygulama ve prosedürdür.

Call for Silence: *A critical search and rescue procedure where all machinery is stopped, and silence is enforced at the disaster site to aid in detecting signs of life from trapped survivors. This practice enhances the effectiveness of auditory and technological survivor location methods.*

Sevk Kayışı (K9): Köpeği yönlendirmek, kontrol altında tutmak ve güvenli şekilde sevkini sağlamak amacıyla kullanılan özel kayıştır. Genellikle dayanıklı malzemelerden üretilir; köpeğin hareketlerini sınırlamadan operasyona uygun yönlendirme imkânı sunar.

Propulsion Belt (K9): *A durable harness or leash system used to control and direct search and rescue dogs during operations. Designed to allow freedom of movement while maintaining handler control, it ensures the dog's safety and operational effectiveness in various terrains and environments.*

Seyyar Havacılık İstasyonu: Havacılık istasyonları ile hava aracı istasyonları arasında iletişimi sağlamak üzere, acil durum konum belirleyici radyo cihazları ve önceden tanımlanmış acil frekanslarla donatılmış, arama kurtarma görevlerinde kullanılan taşınabilir iletişim istasyonudur. Bu istasyon, özellikle kaza, kaybolma veya acil durumlarda hava unsurlarıyla koordinasyon sağlamak amacıyla görev yapar.

Mobile Aviation Station: *A portable communication hub equipped with emergency locator transmitters and pre-defined emergency frequencies. It enables coordination between aviation stations and aircraft during search and rescue missions, particularly in crash, disappearance, or emergency situations.*

Seyyar Mutfak (Mobil Mutfak): Afet alanında kurum, kuruluş ve sivil toplum kuruluşları tarafından görevli personele ve afetzedelere sıcak yemek sağlamak amacıyla kurulan taşınabilir mutfaktır.

Mobile Kitchen: *It is a portable kitchen established by institutions, organizations and non-governmental organizations in the disaster area to provide hot meals to the personnel on duty and disaster survivors.*

Seyyar Müdahale Kiti: Uzak veya zorlu arazilerde görev yapan ekiplerin temel kurtarma, ilk yardım ve iletişim ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanmış taşınabilir ekipman setidir. Kompakt, hafif ve hızlı erişilebilir olmalıdır.

Mobile Response Kit: *It is a portable equipment set designed to meet the basic rescue, first aid and communication needs of teams operating in remote or difficult terrain. It should be compact, lightweight and quickly accessible.*

Seyyar Röle: Telsiz haberleşmesinin yetersiz kaldığı durumlarda, sinyalleri alıp güçlendirerek yeniden ileten ve geçici olarak konuşlandırılabilen taşınabilir sinyal aktarıcı cihazdır.

Mobile Relay: *It is a portable signal transmitter device that can be temporarily*

deployed in situations where radio communication is insufficient, receiving and amplifying signals and retransmitting them.

Seyyar Tuvalet: Mobil olarak sahaya kurulan, geçici tuvalet ihtiyacını karşılayan taşınabilir sanitasyon ünitesidir.

Portable Toilet: It is a portable sanitation unit that meets the need for temporary toilets and is installed on the field as a mobile unit.

Sıcak Bölge: 1. KBRN maddeleri ile kirlendiği tespit edilmiş, çevreyi ve yaşamı tehdit eden bölgedir. 2. Afetin veya kazanın doğrudan etki alanıdır.

Hot Zone: 1. It is an area that has been identified as being contaminated with CBRN substances, posing a threat to the environment and life. 2. It is the direct impact area of a disaster or accident.

Sıcak Bölge Operasyonu: Afetin doğrudan etki alanında, can güvenliği riskinin yüksek olduğu koşullarda gerçekleştirilen arama kurtarma ve acil müdahale faaliyetleridir. Bu operasyonlar; yapı çökmesi, yangın, kimyasal sızıntı gibi tehlikelerin sürdüğü ortamlarda yürütülür ve sadece özel eğitim almış ekipler tarafından gerçekleştirilir.

Hot Zone Operation: Search and rescue and emergency response activities conducted within the immediate disaster impact area where life-threatening conditions exist. These operations occur in environments with ongoing hazards such as structural collapse, fire, or chemical leaks, and are performed exclusively by specially trained teams.

Sıcak Kesim: Arama kurtarma faaliyetlerinde metal engelleri kesmek için kullanılan ekipmandır. Oksijen ve yanıcı gaz karışımıyla çalışır. 3000°C'ye kadar sıcaklık üretebilir. Termal kesim sırasında yangın riski, patlama ihtimali ve gaz tehlikesi bulunduğu için özel güvenlik önlemleri gerektirir ve yalnızca eğitilmiş personel tarafından gerekli önlemler alınarak uygulanır.

Hot Cutting: It is the equipment used to cut metal obstacles in search and rescue activities. It works with a mixture of oxygen and flammable gas. It can generate temperatures up to 3000°C. Since there is a risk of fire, explosion and gas hazard during thermal cutting, it requires special safety precautions and is only applied by trained personnel by taking the necessary precautions.

Sıcak Kesim Koruyucu Önlük: Kaynak, plazma kesim, taşlama gibi yüksek sıcaklık ve kıvılcım oluşturan işlemler sırasında, kullanıcıyı ısı, alev, ergimiş metal sıçramaları ve mekanik risklere karşı korumak amacıyla kullanılan

özel koruyucu giysidir. Genellikle aleve dayanıklı deri veya teknik tekstil malzemelerinden üretilir ve iş güvenliği standartlarına uygun olarak tasarlanır.

Hot Cutting Protective Apron: *A specialized garment designed to protect the user from high heat, sparks, molten metal splashes, and mechanical hazards during processes like welding, plasma cutting, and grinding. Typically made from flame-resistant leather or technical textiles, and manufactured in compliance with occupational safety standards.*

.....

Sıcak Su Torbası: Soğuk hava koşullarında vücut ısısını artırmak, lokal ısıtma sağlamak veya hipotermi riski altındaki kişilere destek amacıyla kullanılan kalın kauçuktan yapılmış içine sıcak su doldurulan torbadır.

Hot Water Bag: *It is a bag made of thick rubber filled with hot water used to increase body temperature in cold weather conditions, to provide local heating or to support people at risk of hypothermia.*

.....

Sıcaklık Gradyanı: Kar tabakası içinde üstten alta doğru oluşan sıcaklık farkıdır. Yüksek sıcaklık gradyanı, kristal büyümesini hızlandırarak çığ oluşumuna sebep olacak zayıf tabakalar oluşmasına neden olur. Özellikle fasetli kar oluşumunda belirleyici rol oynar.

Temperature Gradient: *It is the temperature difference within the snow layer from top to bottom. The high temperature gradient accelerates crystal growth, resulting in weak layers that can lead to avalanches. It plays a decisive role especially in faceted snow formation.*

.....

Sıfırıncı Dakika: Afetin meydana geldiği ilk anı ifade eder. Afet yönetimi açısından, olayın başladığı andan itibaren geçen sürenin başlangıç noktasıdır. Kriz müdahalesi, arama kurtarma ve ilk saha faaliyetleri bu dakikayla birlikte hızla devreye girer. Zamanla yarışın başladığı bu kritik evre, hızlı ve etkili müdahalenin belirleyici olduğu dönemdir.

Zero Minute: *The exact moment a disaster occurs. From a disaster management perspective, it marks the starting point of the timeline post-event. Crisis response, search and rescue operations, and initial field activities begin at this critical phase, where timing and swift action are paramount.*

.....

Sığınak: Afet, saldırı veya tehlikeli dış koşullardan (kimyasal/nükleer sızıntı, fırtına vb.) korunmak için tasarlanmış, havalandırma filtreleri ile dış ortamdan tam izolasyon sağlayan güvenli yapılardır. Dış etkilerden uzun süre korunma gereksinimine karşı içerisinde tuvalet, mutfak gibi alanlar oluşturulur.

Sanctuary: A secure structure designed to provide protection against disasters, attacks, or hazardous environmental conditions (e.g., chemical/nuclear leaks, storms). Equipped with filtered ventilation systems to isolate from external environments, shelters may include essential facilities like toilets and kitchens to support prolonged stays.

Sıkışma Duvarı: Çığın hareketi sırasında, kar kütlelerinin bir bölgedeki engellerle (örneğin, kayalar, ağaçlar, binalar veya diğer doğal yapılar) karşılaşarak sıkışarak birikmesine sebep olan yapay ve doğal etmenlerdir.

Jamming Wall: Artificial and natural factors that cause the snow mass to encounter obstacles (e.g. rocks, trees, buildings or other natural structures) in an area during avalanche movement and become trapped and accumulate.

Sıkışmalı Kaza: Kaza sonrası araç içerisindeki yolcunun, deformasyona uğramış metal aksam veya parçalar arasında fiziksel olarak sıkıştığı durumdur. Müdahale için özel hidrolik kesici ve ayırıcı ekipmanlar gerekir. Tahliye, stabilizasyon sağlandıktan sonra dikkatle yapılmalıdır.

Compression Accident: A situation where the occupant is physically trapped between deformed metal parts or components after an accident. Intervention requires special hydraulic cutting and separating equipment. Evacuation must be carried out carefully after stabilization has been achieved.

Sırt Çantası Kılıfı: Sahada kullanılan sırt çantalarını yağmurdan ve nemden korumak için üretilmiş, su geçirmez kumaştan yapılmış koruyucu kılıftır.

Backpack Cover: It is a protective cover made of waterproof fabric to protect the backpacks used in the field from rain and moisture.

Sırt Çantası Taşıma Aparatı: Uzun yürüyüş ve dağcılık faaliyetlerinde sırt çantası yükünü eşit dağıtarak taşıyıcıyı destekleyen, omuz ve bel destek kemerlerinden oluşan sistemdir.

Backpack Carrying Apparatus: It is a system consisting of shoulder and waist support belts that support the carrier by evenly distributing the backpack load in long hiking and mountaineering activities.

Sırt Destek Sistemi: Özellikle ağır ekipman taşıyanların omurga sağlığını korumak amacıyla kullanılan destek kemeri ve taşıyıcı sistemdir.

Back Support System: It is a support belt and carrier system used to protect the health of the spine, especially for those carrying heavy equipment.

Sievert: İyonlaştırıcı radyasyonun insan vücudu üzerindeki biyolojik etkisini ölçen uluslararası doz birimidir. Radyasyonun farklı türlerinin ve enerjilerinin dokular üzerindeki zararını hesaba katarak, etkili doz miktarıdır.

Sievert: *The international unit measuring the biological effect of ionizing radiation on the human body. It accounts for different radiation types and energies to express an effective dose.*

Sikke: Kaya tırmanışında çatlaklara çakılarak tırmanıcının kendini emniyete almasını sağlayan, genellikle çelikten yapılmış ve üzerine karabina takılabilen metal çividir.

Piton: *In rock climbing, it is a metal nail, usually made of steel, on which a carabiner can be attached, which allows the climber to secure himself by hammering into cracks.*

Sikke Sökücü: Kaya tırmanışında kullanılan takoz ve sikkeleri kaya yüzeyinden çıkarmaya yarayan ince uçlu metal alettir.

Lock Ring Remover: *It is a fine-tipped metal tool used in rock climbing to remove wedges and coins from the rock surface.*

Siklosarin: Kimyasal formülü C₄H₉FO₃P olan G serisi bir sinir ajanıdır. Sarin gazına kıyasla daha yüksek kalıcılığa sahip olup, sinir sistemini etkileyerek nörolojik bozukluklara ve ölümcül sonuçlara yol açabilir. Genellikle kimyasal savaş ajanları arasında sınıflandırılır ve yüksek toksisitesi nedeniyle uluslararası anlaşmalarla kullanımı yasaklanmıştır.

Cyclosarin: *A G-series nerve agent with the chemical formula C₄H₉FO₃P. It has greater persistence than Sarin gas and affects the nervous system, causing neurological disorders and potentially fatal outcomes. Classified as a chemical warfare agent and banned under international agreements due to its high toxicity.*

Silahlı Güvenlik Desteği: Arama ve kurtarma personelinin, afet veya acil durum alanında güvenli bir şekilde çalışabilmesi için sağlanan silahlı koruma ve yardım hizmetidir. Genellikle güvenlik açısından sıkıntı yaşanabilecek yurtdışı görevleri ve arazide kayıp arama kurtarma görevlerinde yırtıcı hayvan tehdidine karşı silahlı güvenlik güçlerinden talep edilir.

Armed Security Support: *It is an armed protection and assistance service provided for search and rescue personnel to work safely in the disaster or emergency area. It is usually requested from armed security forces against the*

threat of predators during missions abroad and search and rescue missions in the field where there may be security problems.

.....

SİM Kartsız Acil Çağrı: İçinde SIM kart bulunmayan bir mobil telefonla, acil durumlarda 112 kısa numarasına doğrudan yapılan aramadır. Bu özellik, acil yardım çağrılarının her durumda erişilebilir olmasını sağlar.

SIM Cardless Emergency Call: *An emergency call made directly to the 112 short number from a mobile phone without a SIM card. This feature ensures emergency calls can be made under all circumstances.*

.....

Simpleks Haberleşme: Arada röle veya aracı olmadan, bir telsiz cihazından doğrudan başka bir telsiz cihazına yapılan kısa mesafeli iletişimidir.

Simplex Communication: *Communication between two radio devices directly without any relay or intermediary, typically used for short-distance transmissions.*

.....

Simülasyon Destekli Masabaşı Tatbikat: Masabaşı tatbikatlarının daha gerçekçi şekilde olması amacıyla, afetin yaşandığı belirli alanların, durum odalarında canlandırıldığı ve saha ekiplerinden belirli sayıda personelin bu görseller üzerinden yorumlarda bulunduğu tatbikatlardır.

Simulation Supported Tabletop Exercise: *In order to make the tabletop drills more realistic, certain areas where the disaster is experienced are animated in the situation rooms and a certain number of personnel from the field teams make comments on these visuals.*

.....

Sinir Ajanı: Vücutta asetilkolinesteraz enzimini bloke ederek sinirlerin organlara mesaj iletim mekanizmasını bozan organik kimyasal maddelerdir. Saf halde renksiz ve kokusuz olan bu maddeler genellikle deri veya solunum yolu ile vücuda alınır ve çok kısa sürede ölümcül etkiler gösterirler.

Nerve Agent: *They are organic chemical substances that block the enzyme acetylcholinesterase in the body, disrupting the mechanism of nerve transmission of messages to organs. These substances, which are colorless and odorless in pure form, are usually taken into the body through the skin or respiratory tract and show fatal effects in a very short time.*

.....

Sinterleşme: Kar kristallerinin birbirine yapışarak daha dayanıklı bir yapı oluşturma sürecidir. Bu doğal işlem sayesinde kar katmanları güçlenir ve çığ riski azalır.

Sintering: *It is the process by which snow crystals stick together to form a more durable structure. This natural process strengthens the snow layers and reduces the risk of avalanches.*

.....

Sinyal Alıcı-Verici Cihaz (Life-Beep): Çığ altında kalan kişilerin yerini tespit etmek için kullanılan, hem sinyal yayma hem de alma özelliğine sahip radyo frekanslı bir cihazdır. Çığ riski taşıyan bölgelerde bulunan kişiler bu cihazı üzerlerinde taşır ve yayım modunda kullanırlar. Bir çığ düşmesi durumunda ise arama kurtarma ekipleri cihazlarını alıcı moduna geçirerek sinyalin yönünü takip eder ve çığ altında kalan kazazedeleri hızlıca bulmalarını sağlar.

Life-Beep: *A radio-frequency device used to locate individuals buried under avalanches. It can transmit and receive signals. People in avalanche-prone areas carry it in transmit mode. In the event of an avalanche, rescue teams switch their devices to receive mode to trace the direction of the signal and quickly locate survivors.*

.....

Siper: Zararlı maddeler veya KBRN tehditlerinin etkisini azaltmak ya da tamamen engellemek amacıyla kullanılan; doğal, yapay veya özel olarak inşa edilmiş korunaklı bir bölgedir. Amaç, personeli veya sivilleri bu tehlikeli maddelerin etkisinden geçici ya da kalıcı olarak korumaktır.

Trench: *A natural, artificial, or specially constructed protected area used to reduce or completely prevent the effects of harmful substances or CBRN threats. The purpose is to temporarily or permanently protect personnel or civilians from the effects of these hazardous substances.*

.....

Siperlik: Yüzü partikül, sıçrama veya darbeye karşı korumak için kullanılan şeffaf koruyucu ekipmandır.

Visor: *Transparent protective equipment used to protect the face against particles, splashes or impact.*

.....

Siren Sistemi: Acil durum ve afetlerde halkı uyarmak amacıyla kullanılan sesli alarm ve ikaz sistemidir. Genellikle yüksek sesle ve belirli tonlarda çalışan sirenler aracılığıyla, yangın, deprem, kimyasal tehlike, hava saldırısı gibi durumlarda hızlı ve etkili şekilde bilgilendirme sağlar. Siren sistemleri, erken uyarı ve tahliye süreçlerinde hayati bir rol oynar ve kamu güvenliği için kritik öneme sahiptir.

Siren System: *An audible alarm system used to alert the public during emergencies and disasters. Operated at high volume and specific tones, it provides rapid and effective warnings in situations like fire, earthquake, chemical hazards, or air raids. Siren systems play a crucial role in early warning and evacuation processes, essential for public safety.*

.....

Sis: Görüş mesafesini düşüren doğa olayıdır; Arama kurtarma faaliyetlerinde gözlem ve hava desteğini zorlaştırabilir.

Fog: *It is a natural phenomenon that reduces visibility; it can make observation and air support difficult in search and rescue activities.*

Sis Etkisi (K9): Sisli hava koşullarında insan kokusunun havada asılı kalmak yerine yere çökmesi ve dağılımının azalması durumudur. Bu koşullarda kokunun algılanması zorlaşır ve köpeklerin tarama yapması daha çok yüzeye yakın olur.

Fog Effect (K9): *In foggy weather conditions, human odor settles to the ground instead of hanging in the air and its dispersion is reduced. In these conditions, the scent is harder to detect and dogs scan closer to the surface.*

Sis Farı: Yoğun sis, kar, yağmur veya toz gibi görüş mesafesini azaltan hava koşullarında yolu daha iyi aydınlatmak amacıyla kullanılan, araca özel düşük konumlu ve geniş açılı aydınlatma sağlayan farlardır.

Fog Lamp: *Vehicle-specific low-positioned and wide-angle headlights used to better illuminate the road in weather conditions that reduce visibility such as dense fog, snow, rain or dust.*

Sisal Halat: Doğal liflerden üretilmiş, esnekliği sınırlı ancak kavrama kabiliyeti yüksek, sürtünmeye dayanıklı ve alev almayan özellikte, hafif yük taşıma ve bağlama işlemlerinde kullanılan yardımcı halat türüdür.

Sisal Rope: *It is a type of auxiliary rope produced from natural fibers, with limited flexibility but high gripping ability, friction resistant and non-flammable, used in light load carrying and binding operations.*

Sismik Boşluk: Aktif bir fay zonunun uzun süre deprem üretmeyen kısmıdır. Bu kısımlardaki uzun süreli hareketsizlikler gelecekte büyük bir deprem olma ihtimalini artırır.

Seismic Gap: *It is the part of an active fault zone that does not produce earthquakes for a long time. Long periods of inactivity in these parts increase the likelihood of a major earthquake in the future.*

Sismik Enerji: Deprem sırasında yer kabuğunda biriken ve ani bir şekilde serbest bırakılan enerji türüdür. Bu enerji, yer kabuğundaki kırılma ve kaymalar sonucu oluşan titreşimler şeklinde yayılır ve yeryüzünde sarsıntılara neden olur. Sismik enerji, deprem büyüklüğü ile doğru orantılıdır ve yapıların hasar görmesinde temel etkindir.

Seismic Energy: *The type of energy released suddenly from stress accumulated in the Earth's crust during an earthquake. It propagates as vibrations through the ground, causing shaking on the surface. Seismic energy is directly proportional to the earthquake's magnitude and is the primary cause of structural damage.*

.....

Sismik İstasyon: Yerkabuğundaki depremler veya patlama gibi sismik olayları algılamak, kaydetmek ve analiz etmek amacıyla kurulan, sismometre veya sismograf gibi özel cihazlarla donatılmış gözlem noktalarıdır. Bu istasyonlar yer hareketlerini zaman, şiddet, yön ve frekans açısından ölçerek, elde ettikleri verileri merkezlere iletir.

Seismic Station: *These are observation points equipped with special devices such as seismometers or seismographs, established to detect, record and analyze seismic events such as earthquakes or explosions in the earth's crust. These stations measure ground motions in terms of time, intensity, direction and frequency and transmit the data they obtain to the centers.*

.....

Sismik Moment: Bir depremde fay boyunca meydana gelen kayma, fay alanı ve kayaçların rijitliğine bağlı olarak depremin fiziksel büyüklüğünü nicel olarak belirleyen ölçüdür.

Seismic Moment: *The slip along a fault in an earthquake is a measure that quantitatively determines the physical magnitude of the earthquake depending on the fault area and the stiffness of the rocks.*

.....

Sismograf: Yer hareketlerini (deprem dalgalarını) tespit etmek, kaydetmek ve ölçmek için kullanılan deprem şiddetini Richter ölçeğiyle raporlayan hassas cihazdır.

Seismograph: *It is a sensitive device used to detect, record and measure ground motions (earthquake waves), reporting earthquake intensity on the Richter scale.*

.....

Sismoloji: Yerkabuğundaki deprem ve benzeri yer hareketlerini inceleyen, bu hareketlerin nedenlerini, yayılımını ve etkilerini araştıran yer bilimleri dalıdır.

Seismology: *It is a branch of earth sciences that studies earthquakes and similar earth movements in the earth's crust and investigates the causes, propagation and effects of these movements.*

.....

Sismotektonik: Tektonik hareketlerle depremselliğin ilişkisini yorumlayan ve depremin gelişim sürecini inceleyen özel uzmanlık alanıdır. Fayların aktif

olup olmadığı, çok eski ve güncel deprem oluşumlarının faylarla ilişkisi bu çalışmalar sonucunda ortaya çıkarılmaktadır.

Seismotectonics: *It is a special field of expertise that interprets the relationship between tectonic movements and seismicity and examines the development process of earthquakes. Whether faults are active or not and the relationship between very old and current earthquake occurrences and faults are revealed as a result of these studies.*

Sistematik Arama (K9): Köpekli aramalarda, arama yaptırılacak alanın iç sektörlerle bölünerek kapsamlı bir arama yapılmasıdır.

Systematic Search (K9): *A search method using dogs in which the area is divided into inner sectors to conduct a thorough and organized search, ensuring no zones are left unchecked.*

Sivil Savunma: Savaş, doğal afetler, kazalar veya diğer acil durumlar sırasında halkın can ve mal güvenliğini korumak, zararları en aza indirmek ve toplumun dayanıklılığını artırmak amacıyla yürütülen planlı ve organize faaliyetlerin tümüdür.

Civil Defense: *Planned and organized activities aimed at protecting the safety of people and property during wars, natural disasters, accidents, or other emergencies, minimizing damage and increasing community resilience.*

Sivil Savunma Amiri: Sivil savunma planları kapsamında, bir kurum, kuruluş veya yerleşim biriminde sivil savunma faaliyetlerinin planlanması, organizasyonu ve yürütülmesinden sorumlu olan yetkili kişidir. Afet ve acil durum hallerinde müdahale koordinasyonunu sağlar, ekiplerin görev dağılımını yapar ve kaynakların etkin, verimli kullanılmasını denetler. Görev yaptığı birimde oluşturulması zorunlu olan, kontrol merkezi ve karargâh servisi, emniyet ve kılavuz servisi, yangın servisi, kurtarma servisi, ilk yardım servisi ve sosyal yardım servisi gibi sivil savunma servislerinin sevk ve idaresinden sorumludur. Sivil savunma amiri, ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde görev yapar ve yetki sahibidir.

Civil Defense Supervisor: *Authorized personnel responsible for planning, organizing, and coordinating civil defense activities in institutions or settlements. Manages emergency services such as fire, rescue, first aid, safety, and logistics during disasters.*

Sivil Savunma Planı: 7126 sayılı Sivil Savunma Kanunu gereğince, kamu ve özel kurum ile kuruluşlar, sivil savunma planı hazırlamak ve sivil savunma servislerini kurmakla sorumlu olduğu yükümlülüklerdir. Sivil Savunma Planı;

afet, savaş, tehdit ve acil durumlara karşı halkın can ve mal güvenliğini sağlamak, zararları en aza indirmek, müdahale faaliyetlerini koordine etmek ve yeniden yapılanma süreçlerini etkin şekilde yürütmek amacıyla hazırlanan kapsamlı plan ve programlar bütünüdür. Her yıl güncellenen bu planlar beş yıllık hazırlanır.

Civil Defense Plan: *Comprehensive plans and programs prepared pursuant to Civil Defense Law No. 7126, requiring public and private institutions and organizations to prepare civil defense plans and establish civil defense services. The plan aims to ensure the safety of life and property against disasters, wars, threats, and emergencies; minimize damages; coordinate response activities; and effectively manage reconstruction processes. These plans are prepared for five years and updated annually.*

.....

Sivil Toplum Kuruluşu (STK): Resmi kurumlardan bağımsız ya da koordineli olarak, politik, sosyal, kültürel, hukuki ve çevresel amaçlar doğrultusunda ikna ve eylemlerle lobi faaliyetleri yürüten, üyelerini ve çalışanlarını gönüllülük esasına göre kabul eden, kâr amacı gütmeyen ve gelirlerini bağışlar ile üyelik aidatlarından sağlayan kuruluşlardır. Afet ve acil durumlarda, AFAD tarafından akredite edilen ekipleri aracılığıyla müdahale faaliyetlerinde bulunurlar. Ayrıca, bölge halkına aynı ve nakdi yardımların yanı sıra sıcak yemek ve içecek hizmetleri de sunarlar.

Civil Society Organization (CSO): *They are non-profit organizations that lobby for political, social, cultural, legal, and environmental objectives through persuasion and action, independently or in coordination with official institutions. They accept members and staff on a voluntary basis, and derive their income from donations and membership fees. They conduct disaster and emergency response activities through teams accredited by AFAD (Disaster and Emergency Management Presidency). They also provide hot meals and beverages, as well as in-kind and cash assistance, to the local population.*

.....

Siyah Alarm: 3 dakika süren kesik kesik siren sesi ile radyoaktif serpinti ya da kimyasal saldırı ihtimali olduğunu bildiren tehlike ikazıdır. Tüm halkın derhal sığınaklara ve güvenli bir alana sığınması gerektiğini bildirir.

Black Alert: *A danger warning signaled by a 3-minute intermittent siren sound indicating the possibility of radioactive fallout or chemical attack. It instructs the entire population to immediately take shelter in safe areas.*

.....

Siyanojen Klorür: Renksiz, keskin kokulu, yüksek toksik özelliklere sahip bir kimyasal bileşiktir. Genellikle kimyasal savaş ajanı veya endüstriyel kimyasallar arasında yer alır. Solunduğunda veya ciltle temas ettiğinde zehirleyici etkisi vardır ve solunum sistemi, merkezi sinir sistemi ve gözlerde ciddi hasara yol açabilir.

Cyanogen Chloride: A colorless, sharp-smelling, highly toxic chemical compound used as a chemical warfare agent or industrial chemical. Exposure through inhalation or skin contact can cause poisoning, affecting the respiratory system, central nervous system, and eyes.

Siyanür: Karbon ve azot atomlarından oluşan, genellikle hidrojen siyanür (HCN) veya siyanür tuzları (örneğin potasyum siyanür, KCN) şeklinde bulunan, yüksek toksik özelliklere sahip kimyasal bileşiklerin genel adıdır. Siyanür bileşikler, solunum ve hücresel düzeyde oksijen kullanımını engelleyerek zehirlenmeye yol açar. Endüstride metalürji, madencilik ve kimya sanayinde kullanılırken, zehirlenme durumlarında acil müdahale gerektirir. KBRN tehditlerinde kimyasal tehlike olarak yer alır.

Cyanide: A general term for highly toxic chemical compounds containing carbon and nitrogen atoms, usually in the form of hydrogen cyanide (HCN) or cyanide salts (e.g., potassium cyanide, KCN). Cyanides inhibit oxygen use at the cellular level causing poisoning. Used industrially in metallurgy, mining, and chemical industries; requires urgent treatment in poisoning cases. Classified as a chemical hazard in CBRN threats.

Soğuk Bölge: Afet ve acil durum yönetiminde, tehlike veya riskin doğrudan etkisinin bulunmadığı, güvenli ve kontrol altında tutulan alandır. Müdahale ekipleri, lojistik destek ve koordinasyon faaliyetleri genellikle bu bölgede organize edilir. Soğuk Bölge, sıcak bölgeye göre can güvenliği açısından daha az risk taşıyan, personel ve kaynakların dinlenme, hazırlık ve yönetim için kullandığı yerdir.

Cold Zone: In disaster and emergency management, an area free from direct hazards or risks, controlled and safe for organizing operations. Rescue teams, logistics, and coordination usually take place here. It is safer than the hot zone and serves as a place for rest, preparation, and management.

Soğuk Bölgeye Tahliye: Afet veya acil durum sırasında, tehlike ve riskin yüksek olduğu sıcak bölgeden, daha güvenli ve riskin düşük olduğu soğuk bölgeye insanların veya ekipmanların güvenli bir şekilde taşınması işlemidir. Bu tahliye, can kaybını önlemek, müdahale çalışmalarını kolaylaştırmak ve zarar görenlerin güvenliğini sağlamak amacıyla hızlı ve planlı bir şekilde gerçekleştirilir.

Evacuation to Cold Zone: The safe transfer of people or equipment from the high-risk "hot zone" to the safer "cold zone" during disasters or emergencies. Aims to prevent casualties, facilitate operations, and ensure the safety of affected individuals by quick, planned evacuation.

Soğuk Hava: Meteorolojik olarak düşük sıcaklıklara sahip olan hava kütlelerini ifade eder. Genellikle 0°C'nin altındaki sıcaklıklar için kullanılır ve insan sağlığı, tarım, ulaşım gibi birçok alanı etkileyebilir. Afet ve acil durumlarda soğuk hava koşulları, donma, hipotermi ve diğer soğuk kaynaklı risklere yol açabilir, bu yüzden özel önlemler alınması gereklidir.

Cold Weather: Meteorological condition characterized by low temperature air masses, typically below 0°C. It affects human health, agriculture, and transportation. Cold weather during emergencies can cause hypothermia, frostbite, and other cold-related risks, necessitating special precautions.

Soğuk İklim Çadırı: Kar, yağmur, fırtına, dolu, güneş gibi farklı hava ve iklim şartlarına dayanıklı çadırıdır.

Cold Climate Tent: It is a tent resistant to different weather and climate conditions such as snow, rain, storm, hail and sun.

Soğurulan Doz: Bir maddenin, özellikle iyonlaştırıcı radyasyonun, canlı dokular tarafından emilen enerji miktarını ifade eder. Genellikle radyasyon güvenliği ve tıp alanında kullanılan bu terim, dokunun aldığı toplam enerji miktarını belirtir ve birimi genellikle Gray (Gy) veya rad'dır. Soğurulan doz, radyasyonun biyolojik etkilerinin değerlendirilmesinde temel ölçüttür.

Absorbed Dose: The amount of energy from ionizing radiation absorbed by living tissues. Used in radiation safety and medicine, typically measured in Gray (Gy) or rad. It is a fundamental metric to assess biological effects of radiation.

Soğutma: Yangın alevleri söndükten sonra tekrar alevlenmeyi engellemek için yanan alanda yapılan ısı düşürme işlemidir.

Cooling: The process of reducing heat in a burned area after fire extinguishing to prevent re-ignition.

Solunum Borusu (Şnorkel): Su altında veya yüzeye yakın bölgelerde rahatça nefes almayı sağlayan, genellikle plastik veya silikon malzemeden yapılmış, U şeklinde bir borudur. Kullanıcı, bir ucu ağıza takarken, diğer ucu su yüzeyinin üzerinde kalır; böylece baş suyun içinde olsa bile hava solunabilir. Dalış, yüzme ve sualtı sporlarında yaygın olarak kullanılır.

Breathing Tube (Snorkel): A U-shaped tube, usually made of plastic or silicone, allowing breathing underwater or near the surface. One end fits in the mouth, the other remains above water, enabling air intake while the head is submerged. Common in diving and water sports.

Solunum Koruması: Buhar ve gaz haldeki KBRN maddelerine solunum yoluyla maruziyeti engellemek amacıyla sağlanan korumadır. Solunum koruması sağlayan sistemler; çeşitli filtreler kullanarak havayı temizleyen ve farklı bir kaynaktan doğrudan solunabilir temiz hava sağlayan sistemler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Respiratory Protection: *It is the protection provided to prevent respiratory exposure to vapor and gaseous CBRN substances. Systems that provide respiratory protection are divided into two as systems that purify the air using various filters and systems that directly provide breathable clean air from a different source.*

Somatik Etkiler: Radyasyona maruz kalan bir kişide yaşam süresince görülebilecek bedensel etkilere dir.

Somatic Effects: *These are physical effects that can be seen in a person exposed to radiation during their lifetime.*

Son Çıkış: Bir bina veya yapıda, arama ve kurtarma ekiplerinin güvenli şekilde ulaşabileceği en uzak ve en son noktadır.

Last Exit: *The furthest and final accessible point in a building or structure for search and rescue teams.*

Son Görülme Noktası: Yeri bilinmeyen kişi veya kişileri, başka bir kişinin veya güvenlik kamerası gibi bir kayıt cihazının fiziksel olarak en son gördüğü noktadır.

Last Seen Point: *The last physical sighting of an unknown person or persons by another person or by a recording device such as a surveillance camera.*

Sonar: Su altındaki nesneleri tespit etmek, mesafeyi ölçmek ve haritalama yapmak amacıyla ses dalgalarını kullanan bir teknolojidir. Sonar sistemi, suya gönderilen ses dalgalarının nesnelere çarpıp geri dönmesiyle oluşan yankıyı algılayarak, nesnenin konumu ve uzaklığı hakkında bilgi verir. Denizaltılar, gemiler ve arama kurtarma ekipleri tarafından yaygın olarak kullanılır.

Sonar: *A technology using sound waves to detect underwater objects, measure distance, and map underwater terrain. It sends sound pulses into the water and listens for echoes reflecting off objects. Widely used by submarines, ships, and rescue teams.*

Sondalama: Kar altında kalan kişinin konumunu fiziksel olarak tespit etmek için özel metal çubuklarla yapılan aramadır. Ekip üyeleri eşit aralıklarla dizilir

ve her biri belirli aralık, derinlik ve açıyla sondalama yapar. Temas hissi, derinlik ve direnç hissiyle afetzedenin yeri belirlenmeye çalışılır. Bu yöntem, sinyal alınamayan veya sinyal verici cihazı olmayan kazazedelerin yerini tespit etmek için kullanılır.

Probing: *A search method using special metal rods to physically locate people trapped under snow. Team members stand at equal intervals, probing at specific angles and depths. Contact, depth, and resistance help determine the survivor's location, especially when no signal devices are available.*

Sondalama Derinliği: Çığ veya kar analizlerinde, kar tabakasının ne kadar derinliğine inililmesi gerektiğini belirten bir terimdir. Sondalar bu derinliğe göre ayarlanarak arama çalışması yapılır.

Probing Depth: *In avalanche or snow analysis, it is a term that indicates how deep the snow layer should be descended. The probes are adjusted according to this depth and the search is carried out.*

Sondalama Tekniği: Kurtarma ekiplerinin kar sondası (çığ sondası) kullanarak belirli bir düzen içerisinde hizalanıp, kar yüzeyini sistematik olarak deldiği arama yöntemidir. Ekip üyeleri eşit aralıklarla dizilir ve her biri belirli derinlikte ve açıyla sondalama yapar. Amaç kar tabakası altında kalan afetzedenin yerini sonda ile hissederek bulmaktır. Bu yöntem, sinyal alınamayan veya cihazı olmayan kazazedelerin yerini tespit etmek için kullanılır. Geniş alanlarda etkili tarama sağlar ve özellikle organize arama kurtarma faaliyetlerinde tercih edilir.

Probing Technique: *This is a search method in which rescue teams use snow probes (avalanche probes) to systematically probe the snow surface, aligning themselves in a specific formation. Team members are evenly spaced, each probing at a specific depth and angle. The goal is to locate a victim buried under the snow using the probe's feel. This method is used to locate victims who have no signal or lack equipment. It enables effective scanning of large areas and is particularly preferred in organized search and rescue operations.*

Sondalama Testi: Kar tabakasındaki farklı katmanların özelliklerini ve stabilitesini belirlemek amacıyla yapılan testtir.

Probing Test: *It is a test to determine the properties and stability of the different layers in the snow layer.*

Sorumluluk Bölgesi: Birlik müdürlüklerinin arama ve kurtarma faaliyetlerini desteklemek ve koordine etmekten sorumlu olduğu il gruplarını ifade eder.

Area of Responsibility: *It refers to the provincial groups for which Union Directorates are responsible for supporting and coordinating search and rescue activities.*

Sosyal Çalışmacı: Afet ve acil durumlarda etkilenen bireylerin ve toplulukların sosyal, psikolojik ve ekonomik ihtiyaçlarını belirleyip destek sağlayan uzman personeldir. Sosyal Çalışmacılar, kriz anlarında mağdurların rehabilitasyonu, toplumsal dayanışmanın güçlendirilmesi ve sosyal hizmetlerin etkin bir şekilde sunulması için çalışmalar yürütürler. Ayrıca, ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yaparak afet sonrası iyileştirme ve destek süreçlerinde rol alırlar.

Social Worker: *A specialist who identifies and supports the social, psychological, and economic needs of individuals and communities affected by disasters and emergencies. Social workers facilitate rehabilitation of survivors, strengthen social solidarity, and ensure effective delivery of social services during crises. They also collaborate with relevant institutions and organizations in post-disaster recovery and support processes.*

Sosyal Tepki: Bir topluluğun olağanüstü bir duruma (afet, felaket vb.) verdiği duygusal ve örgütsel yanıtların bütünüdür.

Social Response: *It is the totality of the emotional and organizational responses of a community to an extraordinary situation (disaster, catastrophe, etc.).*

Sosyal Zarar Görebilirlik: Toplumun veya bireyin; afetlere maruz kalması durumunda bu olaylardan etkilenme düzeyini belirleyen sosyal, ekonomik, kültürel ve demografik faktörlerin toplamıdır.

Social Vulnerability: *The aggregate of social, economic, cultural, and demographic factors that determine how susceptible a community or individual is to the impacts of disasters.*

QRSS

Söndürme Maddesi (Gaz): Yangını bastırmak veya söndürmek amacıyla kullanılan, genellikle kapalı alanlara uygun gaz halindeki kimyasal maddelerdir. Bu maddeler, yangının temel bileşenlerinden biri olan ısı, oksijen veya yanıcı maddeyle etkileşime girerek yangını kontrol altına alır ya da tamamen söndürür.

Extinguishing Agent (Gas): *They are gaseous chemical substances used to suppress or extinguish fires, generally suitable for enclosed spaces. These substances interact with heat, oxygen, or the combustible material—the fundamental components of fire—to control or completely extinguish the fire.*

Söndürme Maddesi (Köpük): Yanıcı sıvı buharlarının neden olduğu yangınlarda yakıtın üzerini bir örtü gibi kapatarak yangının söndürülmesini sağlayan söndürme maddesidir.

Extinguishing Agent (Foam): *It is an extinguishing agent that extinguishes the fire by covering the fuel like a cover in fires caused by flammable liquid vapors.*

Söndürme Maddesi (Su): Katı yanıcı madde yangınları söndürmek için en yaygın kullanılan ve etkili bir yangın söndürme maddesidir. Su, yanıcı maddelerin sıcaklığını düşürerek ve oksijenle temasını engeller ve yangının yayılmasını önler. Ayrıca, suyun buharlaşması sırasında ortam sıcaklığını azaltması yangının kontrol altına alınmasına yardımcı olur. Su, özellikle katı madde yangınlarında etkilidir ancak elektrik yangınları ve bazı kimyasal yangınlarda kullanımı uygun değildir.

Extinguishing Agent (Water): *Water is the most widely used and effective extinguishing agent for solid flammable fires. It lowers the temperature of the flammable material and prevents it from coming into contact with oxygen, preventing the fire from spreading. Furthermore, the evaporation of water reduces the ambient temperature, which helps control the fire. Water is particularly effective on solid fires, but it is not suitable for use on electrical fires and some chemical fires.*

Söndürme Maddesi (Toz): Başlangıç yangınlarında yanıcı madde üzerini kaplayarak söndürme yapmaya yarayan toz formunda kimyasal maddedir.

Extinguishing Agent (Powder): *It is a chemical substance in powder form that is used for extinguishing by covering the combustible material in initial fires.*

Spiral Çökme: Yapının belirli bir eksen etrafında burkulma veya dönme hareketiyle çökmesi durumudur. Bu tür çökme, genellikle asimetrik yüklemeler, düzensiz yapı geometrisi veya zemin hareketleri sonucu meydana gelir. Spiral çökme, yapının burulma momentlerine karşı yetersiz kaldığı durumlarda gözlemlenir.

Spiral Collapse: *It is the collapse of a structure by buckling or rotational movement around a certain axis. This type of collapse usually occurs as a result of asymmetric loading, irregular structural geometry or ground movements. Spiral collapse is observed when the structure is inadequate against torsional moments.*

Spiral Kesme: Çeşitli malzemelerin özellikle metal, plastik veya ahşap gibi sert yüzeylerin kesilmesi ve yontulması için kullanılan, dönen spiral bıçaklar veya testerelerle donatılmış bir kesme cihazıdır. Bu makineler, yüksek hassasiyet ve verimlilikle kesim yaparak inşaat, imalat ve tamir işlerinde yaygın olarak tercih edilir.

Spiral Cutting: *Multi-purpose cutter/grinder power tool with rotary head for cutting debris, separating etal, chipping stone, etc.*

Spor: Zorlu çevre koşullarında hayatta kalabilmek için dayanıklı ve dinlenme durumunda olan özel yapılar (sporlar) oluşturabilen bakterilerdir. Bu sporlar, yüksek ısı, kuraklık, kimyasal maddeler veya radyasyon gibi olumsuz şartlara karşı dirençlidir. Çevre koşulları uygun hale geldiğinde, sporlar tekrar aktif hale gelir ve normal bakteriyel faaliyetlerine devam eder.

Spore: *Special resistant and dormant structures formed by bacteria to survive harsh environmental conditions. Spores resist high heat, dryness, chemicals, and radiation. When conditions become favorable, spores reactivate and resume normal bacterial activity.*

Stabilizasyon: Yapının, zeminin veya malzemenin dayanıklılığını ve güvenliğini artırmak amacıyla uygulanan güçlendirme veya dengeleme işlemleridir. Bu süreç, yapıların deformasyonunu önler, taşıma kapasitesini yükseltir ve uzun vadeli dayanıklılık sağlar.

Stabilization: *Processes applied to increase the durability and safety of a structure, soil, or material by strengthening or balancing. It prevents deformation, increases load capacity, and ensures long-term durability.*

Standart Operasyon Prosedürü (SOP): Farklı afet ve acil durum türlerine yönelik hazırlanmış, müdahale ekiplerinin hızlı ve etkin şekilde uygulayabileceği standart prosedürlerin ayrıntılı olarak yer aldığı kılavuz kitaplardır. AFAD tarafından kentsel, su, dağ, arazi, çığ, KBRN gibi çeşitli arama kurtarma operasyonları için standart operasyon kitapları yayınlanmaktadır.

Standard Operation Procedure (SOP): *Detailed guideline manuals prepared for different disaster and emergency types, enabling response teams to act quickly and effectively. AFAD publishes SOPs for urban, water, mountain, terrain, avalanche, CBRN, and other rescue operations.*

Statik İp: Esneme özelliği sınırlı olan ve kurtarma operasyonlarında kullanılan özel üretim dayanıklı kalın iplerdir.

Static Rope: *They are specially produced durable thick ropes with limited stretch and used in rescue operations.*

Sterilizasyon: Yüzeyde, nesnede, sıvıda veya ortamda bulunan tüm mikroorganizmaların, yani bakteriler, virüsler, mantarlar ve sporlar dahil olmak üzere, tamamen yok edilmesi işlemidir. Tıbbi malzemeler, laboratuvar ekipmanları, cerrahi aletler ve bazı gıda ürünlerinde sterilizasyon, enfeksiyon riskini ortadan kaldırmak ve hijyen sağlamak için hayati öneme sahiptir. Bu işlem, fiziksel yöntemler ile ısı, buhar, radyasyon veya kimyasal yöntemler ile çeşitli gaz ve solüsyonlar kullanılarak uygulanabilir.

Sterilization: *The complete elimination of all microorganisms, including bacteria, viruses, fungi, and spores, on surfaces, objects, liquids, or environments. Critical in medical instruments, laboratory equipment, surgical tools, and some food products to prevent infection. Achieved by physical methods (heat, steam, radiation) or chemical methods (various gases and solutions).*

Stokastik Etkiler: İyonlaştırıcı radyasyona maruz kalma sonucunda ortaya çıkma olasılığı bulunan, şiddeti değil görülme ihtimali dozla artan sağlık etkileridir. Bu etkiler genellikle genetik mutasyonlar ve kanser gibi uzun vadeli sonuçlar şeklinde ortaya çıkar. Eşik dozu bulunmaz; yani düşük dozda bile meydana gelme ihtimali vardır, ancak doz arttıkça bu ihtimal de artar.

Stochastic Effects: *Health effects from ionizing radiation exposure whose probability (not severity) increases with dose. Usually manifest as genetic mutations and cancer with no threshold dose — even low doses can cause effects, but the likelihood increases with dose.*

Stop Decender (Otomatik Frenlemeli İniş Ekipmanı): İp üzerinde güvenli ve kontrollü iniş yapılmasını sağlayan, gerektiğinde otomatik olarak durmayı mümkün kılan, kendiliğinden kilitleme özelliğine sahip bir emniyet ekipmanıdır. Özellikle arama kurtarma, dağcılık ve endüstriyel tırmanış gibi faaliyetlerde kullanılır; kullanıcının düşmesini önler ve iniş hızının kontrol edilmesini sağlar.

Stop Decender (Automatic Braking Landing Equipment): *A safety device that allows safe and controlled descent on a rope, automatically locking to stop if needed. Used in rescue, climbing, and industrial work to prevent falls and control descent speed.*

Strip Test: Maddeyle temas ettiğinde kimyasal reaksiyon göstererek renk değişimi oluşturan ve sonuçları görsel olarak yorumlanabilen ince şerit biçimindeki test cihazıdır. Genellikle sıvı örneklerde (idrar, su, kan, gıda vb.) belirli bir maddenin varlığını hızlı ve pratik şekilde tespit etmek amacıyla kullanılır. Su kalitesi testleri, ilaç tespiti ve bazı biyolojik taramalar bu testlere örnektir.

Strip test: *A thin test strip that changes color upon contact with a substance, allowing rapid and visual detection of specific chemicals in liquid samples*

(urine, water, blood, food, etc.). Examples include water quality tests, drug detection, and biological screenings.

Su Altı Arama Robotları: Derin sularda kayıp şahısları veya batık enkazları tespit etmek için kullanılan otonom veya kumandalı su altı araçlarıdır. Sonar tarama sistemleri, yüksek çözünürlüklü kameralar ve manipülatör kollarıyla donatılmış bu robotlar, insan dalgıçların ulaşamayacağı derinliklerde (1000m+) arama yapabilir. Veriler anlık olarak yüzey gemisine aktarılır ve 3B haritalama yazılımlarıyla analiz edilir.

Underwater Search Robots: Autonomous or remotely operated underwater vehicles used to detect missing persons or sunken wreckage at great depths. Equipped with sonar, high-resolution cameras, and manipulator arms. Can operate beyond human diver limits (1000m+). Data is transmitted live and analyzed with 3D mapping software.

Su Altı Arama ve Kurtarma Ekibi: Deniz, göl, nehir, yapay ve doğal tüm iç sularda meydana gelen kazalarda ve olaylarda hayatı tehlikeye maruz kalan veya kayıp şahısları aramak ve kurtarma için oluşturulan ekiptir.

Underwater Search and Rescue Team: It is a team formed to search and rescue people who are exposed to life-threatening or missing persons in accidents and incidents occurring in the sea, lake, river, artificial and natural inland waters.

Su Altı İniş Hızı: Dalgıcın ya da ekipmanın suya girdikten sonra kontrollü şekilde su altında aşağıya doğru hareket etme hızıdır. Güvenli dalış için bu hız, çevresel koşullar, dalış derinliği ve ekipmanın ağırlığı dikkate alınarak ayarlanır. Çok hızlı iniş basınç değişimlerine bağlı sağlık sorunlarına, çok yavaş iniş ise zaman kaybına ve enerji tüketimine neden olabilir.

Underwater Descent Speed: The controlled downward movement speed of a diver or equipment after entering water. For safe diving, this speed is adjusted based on environmental conditions, depth, and equipment weight. Too fast descent causes pressure-related health problems, too slow wastes time and energy.

Su Altı Çakar: Su altı operasyonları sırasında düşük görüş koşullarında diğer dalgıçlara sinyal vermek için kullanılan, yanıp sönen ışık kaynağıdır. Genellikle dalgıç ekipmanlarına monte edilir.

Underwater Lighter: A flashing light source used to signal other divers in low visibility conditions during underwater operations. It is usually mounted on diving equipment.

Su Altı Dairesel Arama Tekniği: Küçük cisimlerin su altında, sınırlı bir bölgede aranmasında kullanılan tekniğe daireseel arama tekniği denir. Bu yöntemde, arama noktasının merkezine sabitlenen bir halat yardımıyla dalgıç veya dalgıçlar daireseel şekilde yüzerek arama yapar; ilk dairede sonuç alınamazsa, çapı giderek büyüyen dairelerle arama sürdürölür.

Underwater Circular Search Technique: A method for searching small objects underwater in a limited area. A diver or divers swim in circular patterns around a fixed central point using a tether line. If no result is found in the first circle, the search continues with progressively larger circles.

Su Altı Feneri: Gece dalışları, mağara dalışları ve batık dalışlarında dalgıçlar tarafından ortamı aydınlatma için kullanılan temel araçlardır.

Underwater Lantern: They are the basic tools used by divers to illuminate the environment during night dives, cave dives and wreck dives.

Su Altı Fosforlu İp: Su altı görevlerde yön bulma, geri dönüş yolu işaretleme ve güvenlik amacıyla kullanılan, ışıklı ya da fosfor özellikli iptir.

Underwater Phosphorescent Rope: It is a lighted or phosphorescent rope used for navigation, marking the way back and safety purposes in underwater missions.

Su Altı Fotoğraf Makinası: Dalgıçlar tarafından su altı görevleri sırasında görsel kayıt almak için kullanılan, basınca dayanıklı ve su geçirmez özelliğe sahip dijital fotoğraf makinasıdır.

Underwater Camera: It is a pressure-resistant and waterproof digital camera used by divers to take visual recordings during underwater missions.

Su Altı Görüntüleme Cihazı: Su altı Arama kurtarma faaliyetlerinde, nesne ve kişilerin tespiti için kullanılan kamera, sonar veya görüntüleme sistemidir.

Underwater Imaging Device: It is a camera, sonar or imaging system used for the detection of objects and persons in underwater search and rescue activities.

Su Altı Kamera: Canlı görüntü aktarımı ya da kayıt amacıyla kullanılan, özel kasalı ve yüksek çözünürlüklü su altı video kamera sistemidir.

Underwater Camera: It is a special cased and high resolution underwater video camera system used for live image transmission or recording.

Su Altı Pusulası: Basınca ve suya dayanıklı su altında yön tayini yapabilmek için kullanılan pusulalardır.

Underwater Compass: *These are compasses that are resistant to pressure and water and are used to determine direction under water.*

.....

Su Altı Yazı Tahtası: Su altı ortamda iletişim kurmak, not almak veya talimat iletmek için kullanılan, suya dayanıklı ve kalemle yazılabilir plastik yazı tahtasıdır.

Underwater Writing Board: *It is a water-resistant and pen-writable plastic writing board used for communicating, taking notes or transmitting instructions underwater.*

.....

Su Arıtma Tableti: Kirli veya şüpheli sularda bulunan bakterileri ve parazitleri etkisiz hale getirerek suyu içilebilir hâle getiren kimyasal tabletlerdir.

Water Purification Tablet: *Chemical tablets that neutralize bacteria and parasites in contaminated or suspected contaminated water, making it drinkable.*

.....

Su Filtre Pompası: Doğal kaynaklardan alınan suyu manuel pompalayarak içme suyu kalitesine getiren, taşınabilir filtreleme sistemidir.

Water Filter Pump: *It is a portable filtration system that brings water from natural sources to drinking water quality by manual pumping.*

.....

Su Geçirmez El Feneri: Su altında veya yoğun yağış altında çalışabilen, darbelere karşı dayanıklı, yüksek parlaklıklı portatif aydınlatma aracıdır.

Waterproof Flashlight: *It is an impact resistant, high brightness portable lighting tool that can work under water or under heavy rainfall.*

.....

Su Tahliyesi: Afet veya acil durum sebebiyle su baskınına uğramış binalardan, yollardan veya kazı alanlarından suyun kontrollü bir şekilde dışarıya veya uygun bir tahliye sistemine yönlendirilerek boşaltılması işlemidir. Bu işlem; sel, yağmur, su baskını, boro patlaması gibi durumlarda suyun yapı, arazi veya tesislere zarar vermemesi için gerçekleştirilir. Su tahliyesi genellikle pompa sistemleri, kanalizasyon hatları, drenej kanalları veya doğal eğimli yapılar kullanılarak yapılır.

Water Drainage: *The controlled removal of water from buildings, roads, or excavation sites affected by flooding or emergencies. Implemented to*

prevent structural or terrain damage, it involves pumps, sewer lines, drainage channels, or natural slopes and is used in events like floods, heavy rain, or pipe bursts.

Su Terazisi: Yüzeylerin yatay veya dikey doğrultuda düzgün olup olmadığını kontrol etmek için kullanılan hassas bir ölçüm aracıdır. İçinde bulunan hava kabarcıklı sıvı tüp ve üzerindeki işaretler sayesinde, yüzeyin eğim durumu kolayca belirlenir. Arama kurtarma müdahalelerinde, tahkimat sistemlerinde ve inşaat gibi birçok alanda yaygın olarak kullanılır.

Water Scale: *A precise measuring tool used to check whether surfaces are level (horizontal) or plumb (vertical). It contains a liquid-filled vial with an air bubble and marked indicators. Commonly used in search and rescue, shoring systems, and construction activities.*

Su Torbası: Sırt çantasına entegre edilen ve hortum aracılığıyla kolayca su içmeyi sağlayan esnek su torbasıdır. Uzun süreli sahada çalışma ve faaliyetlerde, kullanıcının sürekli sıvı ihtiyacını pratik şekilde karşılamak için tasarlanmıştır.

Water Bag: *A flexible water container integrated into a backpack with a hose for easy drinking. Designed to meet the hydration needs of users during extended field operations and outdoor activities.*

Su Üstü Makaralı Yüzer İp: Su üstü kurtarma faaliyetlerinde yönlendirme, bağlantı ve sabitleme amacıyla kullanılan, makaralı sistemle sarılmış yüzer iptir.

Surface Roller Floating Rope: *It is a floating rope wound with a pulley system, used for orientation, connection and stabilization in surface rescue activities.*

Suda Halatlı Arama Tekniği: Teknik bir arama metodudur. Özellikle akıntılı, görüşün düşük olduğu sularda ve küçük cisimlerin aranmasında kullanılır. Görüş mesafesinin yetersiz olduğu durumlarda dalgıçlar, birbirleriyle iletişim kurmak ve koordineli hareket etmek için halat kullanır. Arama sırasında dalgıçlar, tuttıkları halatı belirli sayıda çekip bırakarak yön değiştirme, sorun bildirimi veya iniş-çıkış talebi gibi temel bilgileri birbirine iletir.

Water Search with Rope Technique: *A technical search method used particularly in flowing or low-visibility waters and for locating small objects. Divers use a rope to communicate and coordinate by pulling or releasing it a specific number of times to indicate directions, issues, or requests.*

Suda Halatsız Arama Tekniği: Herhangi bir fiziksel referans (ip vb.) olmadan gözle ve ekipmanla yapılan serbest su altı arama yöntemidir.

Water Search without Rope Technique: *It is a free underwater search method performed by eye and equipment without any physical reference (rope etc.).*

.....

Suda Kontrollü Alçalma: Dalgıcın suya girilip gerekli kontroller tamamlandıktan sonra BC inflatörü havaya kaldırılıp yavaş yavaş söndürülmesi ile belirlenen hızda su dibine doğru iniş tekniğidir.

Controlled Descent in Water: *It is a technique where the diver enters the water and completes the necessary checks, then raises the BC inflator into the air and slowly deflates it, descending to the bottom of the water at a determined speed.*

.....

Suda Kontrollü Yükselme: Çıkış hızı bilgisayardan yada regülatör eksozundan çıkan hava kabarcıklarından daha ağır bir hızla çıkılacak şekilde ayarlanan suda yükselmedir.

Controlled ascent in water: *It is a rise in water whose exit velocity is adjusted so that the exit velocity is heavier than the air bubbles coming out of the computer or regulator exhaust.*

.....

Suda Kulak Eşitleme: Su altında artan basınca karşı, orta kulaktaki basıncı dış basınçla dengelemek amacıyla burun ve ağız yoluyla yapılan özel tekniklerle (Valsalva, Frenzel, vb.) üstaki borusunun açılması işlemidir.

Ear Equalization in Water: *It is the process of opening the Eustachian tube with special techniques (Valsalva, Frenzel, etc.) through the nose and mouth in order to balance the pressure in the middle ear with external pressure against increasing pressure under water.*

.....

Suda Navigasyon: Su altında veya su üstünde konum ve yön bulmak için kullanılan sistemdir.

Water Navigation: *It is a system used to find position and direction under water or above water.*

.....

Sulu Boru Sistemi: Yangınla mücadelede kullanılan otomatik bir yangın söndürme sistemidir. İçinde sürekli su bulunan ve bina boyunca döşenmiş borulardan oluşur. Yangın algılandığında, ısıya duyarlı sprinkler başlıkları

açılır ve su doğrudan yangının üzerine boşalır. Bu sistem, yangının başlangıç aşamasında hızlıca müdahale ederek yangının büyümesini önlemeye yardımcı olur.

Water Pipe System: *An automatic fire suppression system consisting of water-filled pipes installed throughout a building. When a fire is detected, heat-sensitive sprinkler heads activate, releasing water directly onto the fire. This system helps suppress the fire in its early stages, preventing escalation.*

Sulu Kesim: Arama kurtarma çalışmalarında beton, taş, metal gibi sert yapı malzemelerinin kesilmesi için kullanılan bir tekniktir. Su, kesim sırasında hem toz oluşumunu azaltmak, hem de aletin kesici disk ya da zincirinin soğumasını sağlamak amacıyla kesici ekipmanla birlikte kullanılır.

Water Cutting: *A technique used in search and rescue operations for cutting hard construction materials such as concrete, stone, or metal. Water is used along with cutting equipment to reduce dust formation and to cool the cutting disk or chain during operation.*

Suni Solunum: Solunumu durmuş veya yetersiz olan kişiye, dışarıdan hava verilerek yapay solunum sağlanması işlemidir. Afet ve acil durumlarda, özellikle solunum yetmezliği, boğulma, duman zehirlenmesi, elektrik çarpması veya göçük altında kalma gibi durumlarda uygulanır. Bilinci açık ya da normal nefes alan kişiye kesinlikle yapılmaz. Solunumu olmayan kişiye, kalp masajı ile birlikte uygulanmalıdır.

Artificial Respiration: *It is the process of providing artificial respiration to a person whose breathing has stopped or is insufficient. It is applied in disasters and emergencies, especially in cases such as respiratory failure, drowning, smoke poisoning, electrocution or collapse. It is never performed on a person who is conscious or breathing normally. It should be applied together with heart massage to a person who is not breathing.*

Sülfür Hardal: Kimyasal silah olarak kullanılan, tahriş edici ve zararlı etkileri bulunan bir kimyasal bileşiktir. Deri, solunum yolları ve gözlerde ağır tahriş ve yanıklara neden olur. Uzun süreli kalıcı etkileri nedeniyle savaşlarda kimyasal ajan olarak kullanılmıştır. KBRN tehditler arasında yer alır ve maruz kalındığında acil müdahale gerektirir.

Sulfur Mustard: *A chemical warfare agent causing severe irritation and harmful effects. It causes skin burns, respiratory tract damage, and eye injuries. Known for long-lasting effects and used in warfare. Classified as a CBRN threat requiring urgent medical response upon exposure.*

Süneklilik: Bir birimin herhangi fiziki yük etkisinde iken, yer değiştirebilme ve gerilmeye bağlı olarak şekil değiştirebilme yeteneğidir.

Ductility: When a unit is under the influence of any physical load, its displacement and stress dependent

Süper Birlik: Sayısal mevcudu ve donanım kapasitesi yüksek yeni afad birlikleridir. Afetsellik durumuna göre metropol şehirlerde kurulur.

Super Unit: They are new afad units with high numerical availability and hardware capacity. They are established in metropolitan cities according to the disaster situation.

Sürgülü Makaralı Sistem: Yük kaldırma veya kurtarma işlemlerinde kullanılan, mekanik avantaj sağlayan makaralı ip sistemidir; Z-rig gibi çeşitleriyle kuvvetin etkisini azaltır.

Sliding Roller System: It is a roller rope system used in lifting or rescue operations, providing mechanical advantage; it reduces the effect of force with varieties such as Z-rig.

Sürücü Mahalli Erişimi: Sürücünün bulunduğu bölgeye doğrudan ve hızlı şekilde erişmek için kapı, direksiyon veya ön panelin açılması veya kesilmesi işlemidir. Kritik yaralanmalarda hızlı müdahaleye imkân tanır.

Driver's Compartment Access: The process of opening or cutting the door, steering wheel or dashboard to gain direct and rapid access to the driver's area. It allows for rapid intervention in critical injuries.

Sürüntü: Numune alınacak sıvı veya toz maddenin ortamda yeterli miktarda mevcut olmadığı durumlarda ucu pamuklu bir çubuk yardımıyla kirliliğin pamuğa emdirilmesi prensibine göre alınan numunedir.

Mudflow: In cases where the liquid or powder substance to be sampled is not available in sufficient quantity in the environment, it is a sample taken according to the principle of impregnating the contamination with cotton with the help of a cotton swab.

Sürüş Kuralları: Trafikte güvenliği sağlamak amacıyla sürücüler tarafından uyulması gereken yazılı ve yazılı olmayan kurallar bütünüdür. Bu kurallar; hız sınırları, trafik işaret ve işaretçilerine uyma, sollama, dönüş, yaya önceliği, emniyet kemeri kullanımı gibi davranışları kapsar. Sürüş kurallarına riayet etmek, trafik kazalarını önlemek ve trafikte düzeni sağlamak için hayati öneme sahiptir.

Driving Rules: Written and unwritten rules drivers must follow to ensure traffic safety. These include speed limits, obeying traffic signs and signals, overtaking, turning, pedestrian right of way, and seatbelt use. Following driving rules is vital to prevent accidents and maintain order on roads.

Şaplak: Örtü yangınlarında alevlerin oksijenle temasını keserek söndürülmesini sağlayan, uzun saplı, ucunda yassı ve esnek kauçuk ya da deri benzeri bir malzeme bulunan el aletidir. Genellikle motorlu ekipmanların ulaşamadığı, düşük yoğunluklu yüzey yangınlarında tercih edilir.

Fire Beater: A handheld tool with a long handle and a flat, flexible rubber or leather-like material at the end used to extinguish surface fires by cutting off oxygen to the flames. Preferred especially in low-intensity surface fires where motorized equipment cannot reach.

Şarjlı Kombi Ekipman: Şarj edilebilir batarya ile çalışan, kesme ve ayırma işlemlerinde kullanılan taşınabilir bir el aletidir. Kablosuz yapısı sayesinde saha çalışmalarında kolaylık sağlar ve çeşitli malzemelerin hızlı ve etkili şekilde kesilmesini mümkün kılar.

Rechargeable Combination Equipment: A portable handheld tool powered by a rechargeable battery used for cutting and separating materials. Its cordless design provides ease of use in the field.

Şeffaf Müdahale Kalkanı: Kazazedelerin araç içinde sıkıştığı durumlarda, kesme veya ayırma çalışmaları sırasında oluşabilecek darbe, toz ve parçacıklardan korumak amacıyla kullanılan, kalın, esnek ve şeffaf yapıya sahip bir koruyucu ekipmandır. Şeffaflığı sayesinde kazazede sürekli izlenebilirken, güvenli müdahale imkânı sağlar.

Transparent Response Shield: A thick, flexible, transparent protective equipment used during cutting or separating work when survivors are trapped in vehicles. Protects from impacts, dust, and debris while allowing continuous visual monitoring.

Şehir Dışı Trafik Kazalarına Müdahale Standardı: Kırsal veya uzak bölgelerde meydana gelen trafik kazaları için özel olarak geliştirilmiş müdahale protokolüdür. Uzun ulaşım süreleri, sınırlı ekipman ve personel dikkate alınır.

Rural Traffic Accident Response Standard: It is a response protocol developed specifically for traffic accidents occurring in rural or remote areas. Long transportation times, limited equipment and personnel are taken into account.

Şekilli Kar Kristali: Soğuk ve düşük yoğunluklu ortamlarda hızlı büyüyen, köşeli yapıya sahip kar kristalleridir. Genellikle zayıf bağlara sahiptir ve çığ riski yüksek tabakaların oluşumuna zemin hazırlayabilir.

Shaped Snow Crystal: *They are angular snow crystals that grow rapidly in cold and low-density environments. They are often weakly bonded and may predispose to the formation of layers with high avalanche risk.*

Şişirilebilir Kurtarma Platformu: Su baskını, çamur kayması veya zorlu arazi koşullarında kullanılan içi hava dolu platformlardır.

Inflatable Rescue Platform: *Air-filled platforms used in flooding, mudslides, or difficult terrain for rescue operations.*

Şişme Çadır: Afet bölgelerinde hızlı kurulum ihtiyacını karşılamak üzere, hava ile şişirilerek kullanılan taşınabilir acil barınma çadırıdır. Kolay taşınabilir ve kısa sürede kullanıma hazır hale gelir.

Inflatable Tent: *Portable emergency shelter used in disaster areas, inflated with air for rapid deployment. Easy to transport and quickly ready for use.*

Şişme Yatak: Manuel veya elektrikli pompa ile şişirilen, genellikle iç mekân veya acil durum konaklamalarında kullanılan taşınabilir yataktır.

Inflatable Mattress: *A portable bed inflated by a manual or electric pump, usually used for indoor or emergency accommodation.*

Şok Battaniyesi: Travma, hipotermi veya şok geçiren kazazedelerin vücut ısılarını korumak amacıyla kullanılan, genellikle alüminyum kaplamalı, hafif ve kompakt acil yardım ekipmanıdır.

Shock Blanket: *It is a lightweight and compact emergency equipment, usually aluminum-coated, used to maintain the body temperature of survivors suffering from trauma, hypothermia or shock.*

Şok Dalgası: Bir patlama, ani çarpışma ya da yüksek hızlı hareket sonucu ortamda oluşan ve çok kısa sürede çok yüksek basınç, sıcaklık ve yoğunluk değişimi yaratan basınç dalgasıdır.

Shock Wave: *An explosion is a pressure wave that occurs in the environment as a result of a sudden collision or high-speed movement and creates a very high pressure, temperature and density change in a very short time.*

Şok Emici İp: Düşüş esnasında oluşan kinetik enerjiyi sönümleyen, darbeyi emerek kullanıcıyı koruyan özel üretimli ip sistemidir.

Shock Absorbing Rope: *It is a specially produced rope system that absorbs the kinetic energy generated during the fall and protects the user by absorbing the impact.*

.....

Şok Pozisyonu: Kaza sonrası kan dolaşımını desteklemek amacıyla kazazedenin sırtüstü yatırılarak bacaklarının yukarı kaldırıldığı pozisyonudur. Kan akışını beyne yönlendirmek ve bilinç kaybını önlemek için kullanılır.

Shock Position: *A position where the injured person is laid on their back with legs elevated to support blood circulation after an accident. It helps direct blood flow to the brain and prevents loss of consciousness.*

.....

Şüpheli Posta: İçeriğinde patlayıcı, biyolojik ajan, zehirli madde vb. barındırabileceği düşünülen mektup ya da paketlerdir. Şüpheli posta açma prosedürlerine göre işlem yapılmalı ve olay yeri güvenliği sağlanmalıdır.

Suspicious Mail: *These are letters or packages that are thought to contain explosives, biological agents, toxic substances, etc. Suspicious mail should be handled according to opening procedures and crime scene security should be ensured.*

.....

ÜTÜ

Tabun: Sinir sistemini etkileyen yüksek toksik özellikte bir kimyasal savaş gazıdır. Organofosfat grubuna ait olan Tabun, sinir impulslarının iletimini engelleyerek kas felci, solunum durması ve ölümlü sonuçlanabilen ciddi sağlık sorunlarına yol açar. Kimyasal silah olarak kullanılmış olup, KBRN tehditleri arasında yer alır. Maruz kalındığında acil tıbbi müdahale gerektirir.

Tabun: *It is a highly toxic chemical warfare agent that affects the nervous system. Tabun, a member of the organophosphate group, interferes with the transmission of nerve impulses, causing serious health problems that can include muscle paralysis, respiratory arrest, and death. It has been used as a chemical weapon and is considered a CBRN threat. Exposure requires immediate medical attention.*

Tabyalama: Müdahale araçlarının, olay yerinde en güvenli şekilde ve olayın özelliklerine göre maksimum verim sağlanacak şekilde stratejik olarak yerleştirilmesidir.

Tabling: *Strategic placement of intervention vehicles on-site to ensure maximum efficiency and safety according to the incident characteristics.*

Taç Bölgesi: Çığın başladığı, genellikle çatlak şeklinde gelişen ve üstteki kar tabakasının koparak aşağıya doğru kaydığı yerin üst sınır çizgisidir.

Crown Zone: *It is the upper boundary line where the avalanche starts, usually in the form of a crack and where the upper snow layer breaks off and slides downwards.*

Tahdit: Giriş yasakları, ön izin kararları ve idari takip kodlarını içeren kısıtlamalardır.

Restriction: *Restrictions include entry bans, prior authorization decisions and administrative tracking codes.*

Tahkimat: Arama kurtarma, inşaat veya madencilik gibi alanlarda, çökmüş veya çökme riski taşıyan yapıların desteklenmesi ve güvenli hale getirilmesi amacıyla yapılan geçici ya da kalıcı güçlendirme işlemidir. Kurtarma ekiplerinin ve mahsur kalan kişilerin güvenliği için kritik öneme sahiptir. Ahşap kirişler, çelik profiller, hidrolik destek sistemleri gibi malzemelerle yapılır.

Fortification: *Search and rescue is the temporary or permanent strengthening of structures that have collapsed or are at risk of collapse in areas such as construction or mining in order to support and make them safe. It is critical for the safety of rescue teams and trapped persons. It is made with materials such as wooden beams, steel profiles, hydraulic support systems.*

Tahkimat Kayıt Elemanı: Tahkimat sistemlerinde temas halinde olmayan iki postayı birbirine bağlayan ahşap parçadır.

Anchoring Log Element: *It is a wooden piece that connects two posts that are not in contact in support systems.*

Tahkimat Kilit Ekipmanı: İki ana taşıyıcının (posta) birbirine eklendikten sonra postaların hareketlerini engellemek için tahkimata eklenen parçadır.

Anchoring Lock Equipment: *It is the part added to the fortification to prevent the movement of the posts after the two main carriers (posts) are attached to each other.*

Tahkimat Köşelik Ekipmanı: Ahşap tahkimatlarda köşe parçaları birbirine bağlayan parçadır.

Anchoring Corner Equipment: *It is the part that connects the corner pieces in wooden fortifications.*

Tahkimat Posta Elemanı: Tahkimat sistemindeki ahşap ana taşıyıcılardır. Genellikle 10x10 cm kalınlığında gürgen, kayın, köknar cinsi ağaçlar kullanılması tavsiye edilir

Anchoring Post Element: *The wood in the support system is the main carrier. It is generally recommended to use 10x10 cm thick hornbeam, beech, fir trees*

Tahliye: Boşaltılması gereken yapıların veya bir bölgenin, önceden belirlenmiş yollar kullanılarak hızlı ve düzenli bir şekilde boşaltılıp insan ve canlıların güvenli yerlere nakledilmesi işlemidir.

Evacuation: *It is the process of evacuating structures or an area that needs to be evacuated quickly and regularly using predetermined routes and transporting people and living things to safe places.*

Tahliye Alarmı: Acil bir durum nedeniyle belirli bir bölgenin veya yapının hızla boşaltılması gerektiğini belirten sinyal sistemleridir.

Evacuation Alert: *Signal systems that indicate that a certain area or structure must be evacuated quickly due to an emergency situation.*

Tahliye Güzergâhı: Tehlike anında insanları, tehlikeli bölgelerden güvenli bölgelere ulaştırmak için önceden belirlenmiş ve işaretlenmiş tahliye yoludur.

Evacuation Route: *It is a predetermined and marked evacuation route to transport people from dangerous areas to safe areas in case of danger.*

.....

Tahliye Koridoru: Afet veya tehlike durumlarında insanların güvenli bir şekilde çıkışı yapabilmesi için belirlenen sınırları belli güzergâhtır.

Evacuation Corridor: *It is a route with clear boundaries determined for people to exit safely in case of disaster or danger.*

.....

Tahliye Planı: Bir afet ve acil durum anında, başvurulacak tahliye işleminin hangi yollar ve araçlar kullanılarak yapılacağı ile bu kimselerin nakledileceği yerleri gösteren ayrıntılı plandır.

Evacuation Plan: *It is a detailed plan showing the ways and means by which the evacuation process will be carried out and the places where these people will be transported in the event of a disaster and emergency.*

.....

Tahliye Zaman Çizelgesi: Yaralıların veya kurtarılan kişilerin güvenli bir şekilde tahliye edilmesi için adım adım belirlenen ve zamanlaması yapılmış plana verilen isimdir. Bu çizelge, öncelik sırasına, yaralıların durumu ve alanın güvenlik analizine göre düzenlenir. Operasyonun düzenli ilerlemesini sağlar.

Evacuation Timetable: *It is a step-by-step and timed plan for the safe evacuation of injured or rescued persons. This schedule is organized according to the order of priority, the condition of the injured and the security analysis of the area. It ensures the orderly progress of the operation.*

.....

Tahra: Orman yangınlarında bitki örtüsünü temizlemek ve yangının yayılmasını önlemek için kullanılan kavisli kısa ve keskin bıçak kısmına sahip el aletidir.

Tahra: *It is a hand tool with a curved short and sharp blade used to clear vegetation in forest fires and prevent the fire from spreading.*

.....

Takım Sandığı (Takım Çantası): El aletleri ile tamir ve bakım ekipmanlarının daha kapsamlı ve güvenli şekilde saklandığı, genellikle büyük boyutlu, çekmeceli veya tekerlekli taşınabilir saklama ve taşıma sistemidir. Arama kurtarma faaliyetlerinde arızalan araç ve ekipmanların tamiri için kullanılır. Arama kurtarma araçlarında bulunur.

Tool Chest: *A large, often drawer-equipped or wheeled, portable storage and transport system designed to keep hand tools and maintenance equipment organized and secure. It is used for repairing malfunctioning vehicles and*

equipment during search and rescue operations and is typically carried in search and rescue vehicles.

Takoz: Araçların, ekipmanların veya yapıların hareket etmesini önlemek amacıyla, altlarına konulan küçük ama sağlam destek malzemesidir. Genellikle ahşap, plastik veya metalden yapılır, kaymayı veya devrilmeyi engeller.

Wedge: A small but sturdy support material placed under vehicles, equipment, or structures to prevent unwanted movement. Typically made of wood, plastic, or metal, it helps stop slipping or tipping over.

Taktik Sırt Çantası: Çok bölmeli, su geçirmez ve darbelere dayanıklı, hem kamp hem arama kurtarma faaliyetleri için geliştirilmiş dayanıklı sırt çantasıdır.

Tactical Backpack: A durable, multi-compartment, waterproof, and impact-resistant backpack designed for both camping and search and rescue operations.

Taktiksel Arama: Kentsel arama ve kurtarma faaliyetlerinde enkaz altında kalan canlı veya cansız varlıkların tespiti için önceden belirlenmiş, sistematik ve stratejik yöntemlerle yürütülen arama sürecidir. Özellikle geniş ve karışık enkazlarda zamandan tasarruf ederek hayatta kalanlara ulaşabilmesi için sistemli ilerlemeyi sağlar.

Tactical Search: It is the search process carried out with predetermined, systematic and strategic methods for the detection of living or non-living beings under rubble in urban search and rescue activities. It provides systematic progress in order to reach survivors by saving time, especially in large and complex debris.

Takviye Besin: Arama kurtarma personelinin zayıf beslenme ve enerji kaybını önlemek amacıyla, vitamin ve kalori açısından zenginleştirilmiş yoğun besin takviyeleridir.

Dietary Supplements: Nutrient-dense food supplements enriched with vitamins and calories, provided to search and rescue personnel to prevent poor nutrition and energy loss during operations.

Tam Göz Düşümü: Bir ipin kendi üzerine katlanmasıyla oluşturulan halka şeklindeki basit bir ilmek formudur. Genellikle düşüm oluşturma'nın ilk adımı olarak kullanılır ve tek başına emniyet sağlamaz; bu nedenle yardımcı veya geçici sabitleme amacıyla kullanılır.

Eye Splice: *A simple loop form in the shape of a ring formed by folding a rope over itself. It is often used as the first step in knot formation and does not provide security on its own; it is therefore used as an auxiliary or temporary fixation.*

Tam Kapsamlı Arama Kurtarma (ASR5): Tüm afet türlerine etkin şekilde müdahale edebilecek donanıma, nitelikli personele ve operasyonel yetkinliğe sahip, modüler yapıda organize olmuş profesyonel arama kurtarma kapasitesini ifade eder.

Full Scope Search and Rescue (ASR5): *It refers to a professional search and rescue capacity organized in a modular structure, with the equipment, qualified personnel and operational competence to effectively respond to all types of disasters.*

Tam Kazık Düğümü: Bir ipi bir ankraj noktasına (karabina, kazık, direk, ağaç vb.) güvenli bir şekilde sabitlemek için kullanılan temel bir bağ türüdür. İp üzerine yapılan iki halka, birbirinin ters yönüne çevrilerek üst üste getirilir ve karabinaya takılarak oluşturulur. Hareketli yapısı sayesinde ayarlama ve çözme kolaylığı sunar; ancak yük altında gevşeyebileceği için dikkatli kullanılmalıdır. Genellikle ip ucunun gerginliğini ayarlamak için tercih edilir. Hem kolay bağlanır hem de gerektiğinde kolayca çözülür.

Pile Hitch: *It is a basic type of tether used to securely fasten a rope to an anchor point (carabiner, stake, pole, tree, etc.). It is formed by overlapping two loops made on the rope by turning them in opposite directions and attaching them to the carabiner. Thanks to its movable structure, it offers ease of adjustment and untying; however, it should be used with care as it may loosen under load. It is generally preferred for adjusting the tension of the rope end. It is both easy to tie and easy to untie when necessary.*

Tam Vücut Emniyet Kemer: Yüksekte, derinde veya tehlikeli alanlarda çalışan personelin düşmesini önlemek amacıyla omuz, sırt, göğüs, bel ve bacaklardan vücudu saran, sabitleme ve bağlantı noktalarına sahip ayarlanabilir güvenlik ekipmanıdır. Düşme anında yaralanmayı azaltmak ve çalışanın güvenliğini sağlamak için kullanılmaktadır.

Full Body Harness: *It is an adjustable safety equipment with fixation and attachment points that wraps around the body from the shoulders, back, chest, waist and legs to prevent personnel working at height, depth or in dangerous areas from falling. It is used to reduce injury in the event of a fall and to ensure the safety of the employee.*

Tamir Bakım Çadırı: Operasyon bölgesinde arızalanan araç, makine veya ekipmanın onarım ve bakım işlemlerinin yapıldığı pratik tamirhane çadırıdır. Amaç ekipman arızası sebebiyle müdahalelerin aksamasını önlemektir.

Repair and Maintenance Tent: *It is a practical repair tent where the repair and maintenance of vehicles, machinery or equipment that malfunction in the operation area is carried out. The aim is to prevent disruption of interventions due to equipment failure.*

TAMP (Türkiye Afet Müdahale Planı): Türkiye'nin afetlere karşı etkin ve hızlı müdahalesini sağlamak amacıyla geliştirilmiş ulusal düzeyde bir afet yönetim planıdır.

TAMP (Turkey Disaster Response Plan): *It is a national disaster management plan developed to ensure Turkey's effective and rapid response to disasters.*

Tamp Afet Grubu: Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında, ülke genelinde meydana gelebilecek afetlere karşı farklı uzmanlık alanlarında müdahale etmek amacıyla oluşturulmuş gruplardır.

Tamp Disaster Group: *Within the scope of Turkey Disaster Response Plan (TAMP), these are groups formed to respond to disasters that may occur throughout the country in different areas of expertise.*

TAMP Müdahale Organizasyon Sistemi: Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında, ulusal ve yerel düzeyde afet ve acil durumlara etkin müdahaleyi sağlamak amacıyla oluşturulan organizasyon yapısıdır. Bu sistem; operasyon, bilgi ve planlama, lojistik ve bakım, finans ve idari işler olmak üzere dört temel servis üzerinden yapılandırılır.

TAMP Response Organization System: *An organizational structure established under the Turkey Disaster Response Plan to ensure effective response to disasters and emergencies at national and local levels. This system is structured around four main services: operations, information and planning, logistics and maintenance, and finance and administrative affairs.*

Tane Büyümesi: Kar kristallerinin zamanla birbirine yapışarak daha büyük taneler oluşturması sürecidir. Bu büyüme, kristaller arası bağ gücünü düşürebilir ve kar tabakası içinde zayıf katmanların oluşmasına neden olabilir. Bu tür tabakalar çığ riski taşıyabilir, özellikle sıcaklık değişimlerinin düşük olduğu ortamlarda yaygındır.

Grain Growth: *It is the process by which snow crystals stick together over time to form larger grains. This growth can reduce the bond strength between*

crystals and lead to the formation of weak layers within the snow layer. Such layers can pose a risk of avalanches, especially common in environments with low temperature variations.

Tanı: Hasta geçmişinin değerlendirilmesi, bulguların incelenmesi ve laboratuvar verilerinin gözden geçirilmesi yoluyla gerektiğinde destekleyici tetkikler de yaparak bir hastalığın veya yaralanma sonucu oluşan enfeksiyonun nedenini belirleme eylemidir.

Diagnosis: It is the act of determining the cause of a disease or infection resulting from injury by assessing the patient's history, examining findings and reviewing laboratory data, with supporting investigations if necessary.

Tarım Alanı: Üzerinde bitkisel üretim yapılan, ekim, dikim, sulama ve hasat işlemlerinin gerçekleştirildiği toprak parçasıdır. Arama kurtarma operasyonlarında geniş ve bazen karmaşık arazi tiplerinden biridir. Bu alanlarda çalışırken toprak yapısı, ekili bitki türü, kullanılan ilaçlar, sulama sistemleri, ve tarım ekipmanlarının varlığı dikkate alınmalı; hem insan hem hayvan kurtarma faaliyetlerinde özel yöntemlerin yanı sıra, çaba ve özenli çalışma gerektiren alanlardır.

Agriculture Area: It is a piece of land on which crop production, sowing, planting, irrigation and harvesting operations are carried out. It is one of the large and sometimes complex terrain types in search and rescue operations. When working in these areas, the soil structure, the type of crops cultivated, the medicines used, irrigation systems and the presence of agricultural equipment should be taken into account; they are areas that require effort and diligent work as well as special methods in both human and animal rescue activities.

Tarihi Koruma Alanı Müdahalesi: Afet sonrası, taşınmaz mal, kültür ve doğa varlıklarının korunması ya da tarihi çevre içinde korunmaları zorunlu olan müdahale alanlarıdır. Arama kurtarma faaliyetlerinde tarihi yapılara zarar vermeden çalışılır ve enkaz kalıntıları ilerleyen dönemde tarihi yapıyı yeniden canlandırmak için bulundukları yerden taşınmaz, koruma altına alınır.

Intervention in Historical Preservation Area: Areas where protection of immovable cultural, natural, or historical assets is mandatory after disasters. Rescue operations are conducted without damaging historical structures, and debris is preserved for later restoration.

Tasman:

1. Dağcılık ve arama ve kurtarmada, halatların, emniyet kemerlerinin ya da

ekipmanın sabitlenmesi ve güvenli şekilde bağlanması için kullanılan teknik düğüm veya bağlantı sistemlerini ifade eder.

2. Yeraltından cevherin çıkarılması ile oluşan boşluğun üzerinde tabakaların göçmesiyle zemin içi ve yeryüzünde oluşan üç boyutlu deformasyon etkisidir.

Tazman Knot:

1. *It refers to technical knots or attachment systems used to secure and securely connect ropes, harnesses, or equipment in mountaineering and search and rescue.*

2. *It is the three-dimensional deformation effect that occurs within the ground and on the surface of the earth due to the collapse of layers above the void created by the extraction of ore from underground.*

Taş Düşme Uyarısı: Eğimli arazilerde kaya parçalarının veya büyük taş kütlelerinin yerinden koparak yuvarlanma, kayma veya düşme riski olduğu durumlarda yapılan afet öncesi uyarıdır.

Rockfall Warning: *It is a pre-disaster warning made in cases where there is a risk of rock fragments or large stone masses breaking away from their place and rolling, slipping or falling on sloping terrains.*

Taşınabilir Geçici Köprü Sistemleri: Derin vadi, dere yatağı veya çökme alanları gibi doğal engelleri aşmak için kurulan hafif ve taşınabilir geçici köprü sistemidir. Operasyon sürecinde hızlı hareket kabiliyeti sağlar.

Portable Temporary Bridge Systems: *It is a lightweight and portable temporary bridge system installed to overcome natural obstacles such as deep valleys, stream beds or subsidence areas. It provides fast mobility during the operation process.*

Taşınabilir Güç Ünitesi: Elektrik altyapısının bulunmadığı sahalarda telsiz, el feneri, dizüstü bilgisayar gibi ekipmanların şarj edilmesini sağlayan taşınabilir yüksek kapasiteli güç kaynağıdır.

Portable Power Unit: *It is a portable high-capacity power supply that allows charging of equipment such as radios, flashlights and laptops in areas where there is no electricity infrastructure.*

Taşınabilir IP Kamera: Operasyon bölgesinde çevrimiçi izleme yapılmasına olanak sağlayan ağ bağlantılı, kablosuz ve taşınabilir kameradır.

Portable IP Camera: *It is a networked, wireless and portable camera that allows online monitoring in the operation area.*

.....

Taşınabilir Jeneratör: Elektrik şebekesinin bulunmadığı afet alanlarında enerji ihtiyacını karşılamak için kullanılan taşınabilir elektrik üretim ünitesidir.

Portable Generator: *It is a portable electricity generation unit used to meet the energy needs in disaster areas where there is no electricity grid.*

.....

Taşınabilir Şarj Cihazı (Powerbank): Telsiz, telefon ve diğer taşınabilir elektronik cihazların sahada şarj edilmesini sağlayan yedek enerji kaynağıdır.

Portable Charger (Powerbank): *It is a backup energy source that provides charging of radios, telephones and other portable electronic devices in the field.*

.....

Taşınabilir Wi-Fi Cihazı: Dağ, kırsal ve kapalı alanlarda internet bağlantısı kurmak amacıyla kullanılan portatif kablosuz erişim cihazıdır.

Portable Wi-Fi Device: *It is a portable wireless access device used for internet connection in mountain, rural and indoor areas.*

.....

Taşıt Tanıma Sistemi: Araçların bilgilerini otomatik olarak algılayan teknolojidir. Arama kurtarma araçlarına petrol istasyonlarından yakıt alım kolaylığı sağlar.

Vehicle Recognition System: *It is a technology that automatically detects the information of vehicles. It provides search and rescue vehicles with the convenience of refueling at gas stations.*

.....

Taşıyıcı Olmayan Sistem: Merdivenler, dolgu duvarlar, balkon ve parapetler, tesisat, kaplamalar gibi yük taşımayan ve yük aktarmayan yapı elemanlarından oluşan sistemdir.

Non-Carrier System: *It is a system consisting of non-load-bearing and non-load-transferring structural elements such as stairs, infill walls, balconies and parapets, installations, coatings.*

.....

Taşıyıcı Sistem: Yapılarda, yük taşıma ve aktarma kapasitesi olan elemanlardan oluşan sistemdir.

Carrier System: *In buildings, it is a system consisting of elements with load carrying and transfer capacity.*

.....

Taşkın: Bir akarsuyun, çeşitli sebeplerle yatağından taşarak çevresindeki arazilere, yerleşim yerlerine, altyapı tesislerine ve canlılara zarar vermek suretiyle etki bölgesinde normal sosyoekonomik hayatı kesintiye uğratabilecek ölçüde bir akış büyüklüğü oluşturma olayıdır.

Flood: It is the event when a river overflows from its bed for various reasons and creates a flow magnitude that interrupts normal socio-economic life in the impact zone by damaging the surrounding lands, settlements, infrastructure facilities and living beings.

Taşkın Alanı: Bir taşkın kaynağının kenarında, tekrarlanan taşkınlar nedeniyle sık sık su altında kalan alan, sel yatağıdır.

Flood Area: A floodplain is an area at the edge of a flood source that is frequently inundated due to repeated flooding.

Taşkın Alarm Seviyesi: Taşkın açısından tehlike oluşturan ve uyarı sistemlerinin devreye alınmasını gerektiren, su seviyesinin belirli bir kritik noktaya ulaştığı veya yaklaştığı seviyedir.

Flood Alarm Level: The water level at which flood danger occurs and warning systems need to be activated, indicating that the water has reached or is approaching a critical threshold.

Taşkın Uyarısı: Belirli bir istasyon veya belirli bir nehir havzasında yakın bir gelecekte bir taşkın meydana gelebileceğinin önceden bildirilmesi durumudur.

Flood Warning: It is a situation in which it is foreseen that a flood may occur in the near future at a particular station or in a particular river basin.

Taşkın Yönetimi: Akarsular, dere yatakları veya diğer su kaynaklarında yoğun yağış, kar erimesi veya baraj taşmaları gibi nedenlerle oluşabilecek taşkınların neden olduğu can ve mal kayıplarını önlemek amacıyla yapılan planlama, yapısal düzenlemeler ve yönetim faaliyetlerinin tümüdür.

Flood Management: The planning, structural arrangements, and management activities aimed at preventing loss of life and property caused by floods due to heavy rain, snowmelt, or dam overflows in rivers, streams, or other water bodies.

Tatbikat: Olası afet veya acil durum halinde yapılması planlanmış olan müdahale sürecinde yer alacak eylemlerin uygunluğunu, yeterliğini ve güncelliğini mümkün olduğunca gerçeğe yakın koşullar altında ve bir senaryoya bağlı kalarak denemek amacıyla yapılan uygulamadır.

Drill: *It is the practice to test the appropriateness, adequacy and timeliness of the actions that will take place in the response process planned to be carried out in case of a possible disaster or emergency, under conditions as close to reality as possible and by adhering to a scenario.*

Tatbikat Kontrol Ekibi: Bir afet veya acil durum tatbikatı sırasında senaryonun doğru ilerlemesini sağlamak, değerlendirme yapmak ve süreci yönetmekle görevli olan özel ekiplerdir. Bu ekip, tatbikatın planlanmasından uygulanmasına kadar tüm aşamalarda kritik rol oynar.

Drill Control Team: *During a disaster or emergency drill, special teams are in charge of ensuring that the scenario proceeds correctly, making assessments and managing the process. This team plays a critical role in all stages of the exercise, from planning to execution.*

Tatbikat Koordinatörlüğü: Tatbikatın yerini, zamanını, tatbikatta yeralacak katılımcıları/paydaşları ve sayısını, değerlendirmeci ve gözlemci olarak tabikata katılacakların niteliği ve sayısını, tatbikatın ölçeğini, icra edilmesi planlanan tatbikat türünü ve bu tatbikattan beklenen çıktılar gibi unsurları belirleyen ve tatbikatı düzenleyen ve/veya katılım sağlayan kurum ve kuruluş personeli arasından seçilen ekiptir.

Exercise Coordinatorship: *It is the team selected from among the personnel of the institutions and organizations organizing and/or participating in the exercise and determining elements such as the location, time, participants/stakeholders and the number of participants to be involved in the exercise, the quality and number of those who will participate in the exercise as evaluators and observers, the scale of the exercise, the type of exercise planned to be carried out and the expected outputs from this exercise.*

Tatbikat Zaman Çizelgesi: Afet ve acil durum tatbikatları sırasında, her aşamanın dakika dakika planlandığı ve yönetildiği detaylı programdır. Bu çizelge, tatbikatın tüm adımlarının zamanında ve düzenli şekilde gerçekleştirilmesini sağlar, koordinasyonu artırır ve etkinliği yükseltir.

Drill Schedule: *A detailed timeline that outlines every stage of a disaster or emergency drill, planned and managed minute by minute. It ensures that all steps are carried out on time and systematically, enhancing coordination and overall effectiveness of the exercise.*

Tavan Açma: Kaza sonrası sıkışmış kazazedeye üstten ulaşmak için aracın tavanının kesilerek tamamen çıkarılması işlemidir. Alan açmak ve güvenli tahliye sağlamak için kullanılır.

Roof Opening: *It is the process of cutting the roof of the vehicle and removing it completely in order to reach the trapped survivor from above after an accident. It is used to create space and ensure safe evacuation.*

Tavan Kesici Aparat: Araçlardan kurtarma sırasında yaralıya ulaşmak amacıyla aracın tavan kısmını hızlı şekilde kesmek için kullanılan özel motorlu kesici ekipmandır.

Roof Cutter Apparatus: *It is a special motorized cutting attachment used to quickly cut the roof of the vehicle in order to reach the injured person during rescue from vehicles.*

Tayfun: Yüksek basınç farkları sebebiyle çok güçlü rüzgarlar, şiddetli yağışlar ve dönme hareketi yapan büyük hava olaylarıdır.

Typhoon: *They are large weather phenomena with very strong winds, heavy rainfall and rotation due to high pressure differences.*

Tecrit: Enfekte olmuş insanların ya da hayvanların, enfeksiyonu diğer canlılara bulaştırmasını engellemek amacıyla ayrı bir bölümde kontrol altına alınmasıdır.

Isolation: *Controlling infected people or animals in a separate section to prevent them from transmitting the infection to other living beings.*

Tehdit: Kişi, grup, sistem veya çevre için zarar verme, hasar oluşturma veya olumsuz etkiye bulunma potansiyeline sahip olan her türlü olay, durum veya unsurdur. Tehditler doğal afetler, insan kaynaklı olaylar veya teknolojik riskler gibi farklı kaynaklardan ortaya çıkabilir.

Threat: *Any event, condition, or element that has the potential to cause harm, damage, or adverse effects to a person, group, system, or environment. Threats can arise from various sources such as natural disasters, human-caused incidents, or technological risks.*

Tehlike: Belirli bir zaman veya coğrafyada ortaya çıkarak yaşamı tehdit eden, toplumun sosyoekonomik düzen ve etkinliklerine, doğal çevreye, doğal, tarihi ve kültürel kaynaklara zarar verme potansiyeli olan doğa, teknoloji ya da insan kaynaklı fiziki olay ve olgudur.

Danger: *A physical event or condition, natural, technological, or human-induced, posing a threat to life, socio-economic order, natural environment, or cultural/historical resources in a certain place and time.*

Tehlike Analizi: Belirli bir alan veya bölgede mevcut tehlikelerin büyüklüğü, tekrar etme olasılığı, oluş sıklığı ve belirsizlikleri gibi özelliklerin analiz edilerek ortaya konması ve değerlendirilmesidir.

Hazard Analysis: *It is the analysis and evaluation of characteristics such as the magnitude of existing hazards in a particular area or region, their probability of recurrence, occurrence rates and performances.*

Tehlike Haritası: Doğa, insan ve teknoloji kaynaklı tehlikelerin muhtemel yaygınlık ve şiddet derecelerini ortaya koymak için, belirli kriterlere göre hazırlanmış haritadır.

Hazard Map: *It is a map prepared according to certain criteria to show the possible prevalence and severity of natural, human and technological hazards.*

Tehlike Uyarı İşaretleri: Afet sahasında kurtarma ekipleri ve diğer müdahale birimlerine tehlikeleri hızlı ve net şekilde bildirmek amacıyla kullanılan işaretleme sistemidir.

Hazard Warning Signs: *Marking systems used at disaster sites to quickly and clearly warn rescue teams and responders about dangers.*

Tehlike Uyarısı: Halkı, personeli veya ilgili kurumları can ve mal güvenliğini tehdit edebilecek acil bir durum hakkında haberdar etmek amacıyla yapılan resmi ve /veya teknik bildiridir.

Danger Warning: *It is an official and / or technical notification made to inform the public, personnel or relevant institutions about an emergency situation that may threaten the safety of life and property.*

Tehlikeli Atık: Bir kullanım sonucu ortaya çıkan fiziksel, kimyasal veya biyolojik yönlerden olumsuz etkileriyle ekolojik dengenin, insan ve diğer canlıların doğal yapılarını bozabilecek her türlü maddedir.

Hazardous Waste: *It is any substance that may disrupt the ecological balance and the natural structures of humans and other living things with its physical, chemical or biological negative effects resulting from a use.*

Tehlikeli Bölge: Can güvenliğini tehdit eden fiziksel, kimyasal, biyolojik veya çevresel risklerin bulunduğu ve girilmesi durumunda ciddi zarar görebilecek alanlardır.

Dangerous Zone: *Areas where there are physical, chemical, biological or environmental risks that threaten life safety and where serious harm may occur if entered.*

Tehlikeli Kaynak: Kontrol altında olmadığına ciddi sağlık sorunlarına veya kalıcı doku hasarına yol açabilecek düzeyde radyasyon yayan kaynaktır.

Dangerous Source: *It is a source that emits radiation at a level that can cause serious health problems or permanent tissue damage if not controlled.*

.....

Tehlikeli Madde: Doğaları, içerik ve durumları nedeniyle çevre güvenliğini, hayvanları, insanları ve genel güvenliğı tehlikeye düşürme potansiyeline sahip maddelerdir.

Dangerous Goods: *Substances that, by their nature, content and condition, have the potential to endanger environmental safety, animals, humans and general security.*

.....

Tehlikeli Madde Sızıntısı: Kimyasal, biyolojik, radyolojik veya nükleer (KBRN) maddelerin bulunduğu ortamlardan kontrolsüz bir şekilde dışarıya çıkması durumudur.

Dangerous Goods Leakage: *It is the uncontrolled release of chemical, biological, radiological or nuclear (CBRN) substances from their environments.*

.....

Tek Sonda: Tek noktada kar üzerinde uygulanan, hızlı ve basit bir sondalama tekniğidir.

Single Probe: *It is a fast and simple probing technique applied on snow at a single point.*

.....

Tek Tip Kıyafet: Afet sahasında görevli personelin kolay tanınabilmesi ve disiplinin sağlanması amacıyla giyilen, belirli standartlara sahip kıyafettir.

Uniform Clothing: *It is the clothing with certain standards worn in order to ensure easy recognition and discipline of the personnel in charge in the disaster area.*

.....

Tek Yönlü Kaçış Mesafesi: Bir mekân içindeki kişilerin sadece tek bir yönde hareket ederek bir çıkışa veya alternatifli iki yönde kaçış imkânına sahip olduğu noktaya kadar olan mesafedir.

One Way Escape Distance: *It is the distance to the point at which people within a space have an exit by moving in only one direction or have the possibility of escaping in two alternate directions.*

.....

Teknik Arama: Yeri bilinmeyen kişi veya kişilerin bulunması ve kurtarılması amacıyla yerinin tespiti için özel yöntem ve cihazlar kullanılarak yapılan çalışmalardır.

Technical Search: *It is the work carried out by using special methods and devices to locate and rescue people or persons whose location is unknown.*

Teknik Bot: Kar, buz veya dağlık arazide mükemmel zemin tutuşu sağlayan, su geçirmez ve darbelere dayanıklı yüksek bilekli ayakkabıdır.

Technical Boot: *Waterproof and impact-resistant high-top ankle shoe with excellent traction on snow, ice or mountainous terrain.*

Teknik Buz Baltası: Dikey buz ve sert kar yüzeylerinde tutunmak veya güvenlik sağlamak için kullanılan, kıvrımlı yapıya sahip gelişmiş tırmanış baltasıdır.

Technical Ice Axe: *It is an advanced climbing axe with a curved structure used for holding or securing on vertical ice and hard snow surfaces.*

Teknik Ceket: Zorlu hava koşullarına karşı dayanıklı, nefes alabilir ve hareket kabiliyeti yüksek kumaştan üretilmiş, özellikle dağcılık ve arama kurtarma için tasarlanmış dış giyim ürünüdür.

Technical Jacket: *It is an outerwear product designed especially for mountaineering and search and rescue, made of breathable and high mobility fabric that is resistant to harsh weather conditions.*

Teknik Dağ Tırmanışı: Yüksek irtifa dağcılığı, teknik tırmanış becerileri, buzul geçişleri ve zorlu doğa koşullarında hızlı hareket kabiliyeti gerektiren bir dağcılık disiplindir. Arama kurtarma ekipleri, bu teknikleri özellikle yüksek rakımlarda mahsur kalan kişileri kurtarmak için kullanır. Bu tür tırmanışlar, ekiplerin zorlu hava koşulları ve arazilerle başa çıkmalarını, hızla ve güvenli bir şekilde harekete geçmelerini gerektirir.

Technical Mountain Climbing: *A mountaineering discipline that requires high-altitude climbing, technical ascent skills, glacier traversal, and rapid mobility in harsh natural conditions. Rescue teams use these techniques to save individuals stranded at high elevations, often facing severe weather and difficult terrain.*

Teknik İp Çalışması: İnsanların ya da malzemenin güvenli şekilde düşey

veya yatay olarak hareket ettirilmesini sağlayan, halat sistemleri, emniyet donanımları ve kontrollü iniş/çıkış teknikleriyle yürütülen profesyonel çalışmadır.

Technical Rope Work: *It is a professional work carried out with rope systems, safety equipment and controlled ascent/descent techniques that enable people or material to be safely moved vertically or horizontally.*

Teknik İşler Atölyesi: Arama kurtarma ekiplerinin, müdürlükleri bünyesinde kurulan; araç, ekipman ve malzemelerinin bakım ve tamirlerinin yapıldığı küçük tamirhanelerdir.

Technical Affairs Workshop: *These are small repair shops established within the directorates of search and rescue teams, where maintenance and repair of vehicles, equipment and materials are carried out.*

Teknik Malzeme Çantası: Kanca, karabina, düğüm ipi, fener gibi küçük dağcılık ve kurtarma ekipmanlarını düzenli taşımak için kullanılan bölmeli, sağlam çantadır.

Technical Equipment Bag: *Sturdy bag with compartments for the organized transportation of small mountaineering and rescue equipment such as hooks, carabiners, knot ropes, flashlights, etc.*

Teknoloji Kaynaklı Afet: İnsan yapımı teknolojik sistemlerin arızaları, hatalı tasarımları veya operasyonel yanlışlıklar sonucu meydana gelen, can, mal ve çevreye zarar veren olaylardır.

Technology-Induced Disaster: *Incidents that occur as a result of malfunctions, faulty designs or operational errors of man-made technological systems, causing damage to life, property and the environment.*

Tektonik Deprem: Yer kabuğundaki levhaların hareketi sonucu oluşan, en yaygın ve en yıkıcı deprem türüdür. Bu depremler, levhalar arasındaki gerilimin birikmesiyle kayaların kırılması ve aniden yer değiştirmesi sonucu meydana gelir. Kırılma noktası fay hattı olarak adlandırılır ve bu bölgede açığa çıkan enerji, sismik dalgalar şeklinde yayılır.

Tectonic Earthquake: *The most common and destructive type of earthquake caused by the movement of tectonic plates in the earth's crust. These earthquakes occur when stress accumulates between plates, causing rocks to break and suddenly shift. The fracture zone is called a fault line, and the released energy spreads as seismic waves.*

Tel Makası: Halat, çelik tel veya kablo kesmek için kullanılan dayanıklı ve keskin ağızlı özel el aletidir.

Wire Shears: *A durable hand tool with sharp jaws designed specifically for cutting ropes, steel wires, or cables.*

Teleferik Kazası: Teleferik sistemindeki teknik veya yapısal arıza, bakım eksikliği, operasyonel hata veya dış etkenler nedeniyle ortaya çıkan; kabinlerin düşmesi, raydan çıkması, kabin zemininin kopması, kablolarda kopma veya sistemin ani durması gibi olaylarla sonuçlanan tehlikeli durumlardır. Bu tür kazalarda, yolcular zarar görebilir, sistem ciddi biçimde hasar alabilir.

Cable Car Accident: *These are dangerous situations that arise due to technical or structural malfunctions, lack of maintenance, operational errors, or external factors in the cable car system, resulting in cabins falling, derailling, cabin floor rupture, cable breakage, or sudden system stoppage. These accidents can injure passengers and seriously damage the system.*

Teleferik Kurtarma Makarası: Teleferik sistemlerinde meydana gelen arıza, durma ya da kaza durumlarında, kabinlerde mahsur kalan yolcuların tahliyesi amacıyla kullanılan özel makaralı sistemdir. Halat üzerinde elle veya motorla hareket edebilen bu düzenek, kurtarma personelinin kabinlere güvenli şekilde ulaşmasını ve yolcuları tahliye etmesini sağlar. Dağlık ve erişimi zor alanlarda hızlı müdahale için kullanılır.

Cable Car Rescue Pulley: *A special pulley system is used to evacuate passengers trapped in the cable car system in the event of a malfunction, stoppage, or accident. This mechanism, which can be manually or motorized on the rope, allows rescue personnel to safely reach the cabins and evacuate passengers. It is used for rapid intervention in mountainous and difficult-to-access areas.*

Teleskopik Merdiven: İç içe geçen segmentlerden oluşan ve kullanım esnasında uzatılabilen, kullanılmadığında ise kompakt hale getirilebilen taşınabilir bir merdiven türüdür.

Telescopic Ladder: *It is a type of portable ladder that consists of interlocking segments and can be extended during use and compacted when not in use.*

Telsiz: Aralarında herhangi bir fiziki bağlantı olmaksızın elektromanyetik dalgalar yolu ile açık, kodlu veya kriptolu ses, data ve resimleri vermeye, almaya ya da yalnızca vermeye veya yalnızca almaya yarayan cihazdır.

Walkie-talkie: *It is a device for transmitting, receiving or only transmitting or only receiving open, coded or encrypted voice, data and pictures via electromagnetic waves without any physical connection between them.*

.....

Telsiz Çevrimi: Telsiz cihazlarının çalışırılığını, kullanıcıların hat üzerinde aktif olup olmadığını ve iletişimin sağlanamadığı kör noktaların tespitini değerlendirmek amacıyla yapılan planlı bir haberleşme denemesidir.

Radio Loop: *It is a conversation to determine the operability of the radio devices, that the user is active and to detect blind spots.*

.....

Telsiz Frekansları: Afet ve acil durumlarda yönetim ve arama kurtarma ekiplerinin iletişimde kullandığı özel telsiz kanallarıdır. Bu frekanslar, koordinasyonun sağlanması ve ekiplerin güvenli şekilde yönlendirilmesi için kullanılır.

Radio Frequencies: *These are special radio channels used by search and rescue teams to communicate in disasters and emergencies. These frequencies are used to ensure coordination and safe routing of teams.*

.....

Telsiz Kodu: Telsiz haberleşmesinde zaman kazandırmak, netlik sağlamak ve gizliliği artırmak amacıyla kullanılan standart kısa ifadelerdir.

Radio Code: *Standard short phrases used in radio communications to save time, provide clarity and increase confidentiality.*

.....

Telsiz Röle Çantası: Dağlık veya kapsama dışı bölgelerde telsiz sinyalinin güçlendirilerek geniş alana yayılmasını sağlayan taşınabilir röle cihazı ve ekipman çantasıdır.

Radio Relay Bag: *It is a portable relay device and equipment bag that allows the radio signal to be amplified and spread over a wide area in mountainous or out-of-coverage areas.*

.....

Telsiz Sinyal Güçlendirici: Uzun menzilli telsiz görüşmesi sağlamak için sinyali yükselten ve antenle desteklenen taşınabilir haberleşme sistemidir.

Radio Signal Booster: *It is a portable communication system that amplifies the signal and is supported by an antenna to provide long-range radio communication.*

.....

Temas: Enfekte kişiyle doğrudan veya dolaylı temas kurmuş bireydir. Salgın yönetiminde takibi önemlidir.

Contact: *An individual who has had direct or indirect contact with an infected person. Follow-up is important in outbreak management.*

.....

Temas Noktası: Birimler, kurumlar ya da kişiler arasında bilgi alışverişinin ve koordinasyonun sağlandığı iletişim ya da buluşma noktasıdır. Aynı zamanda saha operasyonlarında ilk temas veya bağlantı kurulacak fiziksel ya da iletişimsel referans noktası olabilir.

Contact Point: *It is the communication or meeting point where information is exchanged and coordination is ensured between units, organizations or individuals. It can also be the physical or communicative reference point to establish the first contact or connection in field operations.*

.....

Temasla Arama Tekniği: Arama ve kurtarma operasyonlarında, fiziksel temas kullanarak, afetzedeleri veya tehlikeli unsurları tespit etme yöntemidir. Görüş mesafesi olmayan sular ve sonda ile çığda arama gibi durumlarda kullanılır.

Contact Search Technique: *In search and rescue operations, it is a method of detecting disaster survivors or dangerous elements using physical contact. It is used in situations such as waters with no visibility and avalanche search with a probe.*

.....

Temel Ekipman: Arama ve kurtarma ekiplerinin görevlerini etkin şekilde yerine getirebilmeleri için gerekli olan, afet ve acil durumlara yönelik hazır bulundurulan araç, gereç ve malzemelerdir. Bu ekipmanlar, afet türüne, bölgeye, mevsime, süreye ve ekip sayısına göre değişiklik gösterebilir. Temel ekipman, her zaman hazır ve erişilebilir durumda, düzenli olarak kontrolleri ve bakımı yapılmış, eksikleri giderilmiş veya gerektiğinde yenilenmiş olarak hazır bulunur.

Basic Equipment: *These are the tools, equipment and materials that are necessary for search and rescue teams to fulfill their duties effectively and are kept ready for disasters and emergencies. This equipment may vary according to the type of disaster, region, season, duration and number of teams. Basic equipment is always ready and accessible, regularly checked and maintained, deficiencies eliminated or replaced when necessary.*

.....

Temel Ve Hazırlayıcı Eğitimler: Arama kurtarma teknisyenlerinin görevlerini etkin, güvenli ve standartlara uygun şekilde yerine getirebilmeleri amacıyla verilen eğitimlerdir. Bu eğitimler, öncelikle kentsel arama ve kurtarma konularını kapsayan temel eğitimi ve ileri sürüş teknikleri, arama kurtarma araçlarının kullanımı, ilkyardım, kişisel koruyucu donanımın kullanımı ve operasyonel görev bilinci gibi konuları içeren hazırlayıcı eğitimleri içerir. Eğitim

programları, Başkanlıkça belirlenen esaslara göre ilgili birlik müdürlüklerinde ve yetkilendirilmiş eğitim birimlerinde yürütülür.

Basic and Preparatory Trainings: *Trainings provided to ensure search and rescue technicians perform their duties effectively, safely, and according to standards. These include foundational training mainly on urban search and rescue, advanced driving techniques, operation of rescue vehicles, first aid, use of personal protective equipment, and operational awareness. Training programs are conducted in relevant unit directorates and authorized training centers according to guidelines set by the Directorate.*

Temel Yaşam Desteği (TYD): Hayati tehlike altında olan bir kişiye, profesyonel tıbbi yardım gelene kadar hava yolu açıklığını sağlama, solunumu destekleme ve dolaşımı sürdürme amacıyla yapılan ilaçsız ilk yardım uygulamalarının tümüdür. Temel yaşam desteği uygulamasını yapacak kişilerin tıbbi eğitim almamış olsa bile ilk yardım temel yaşam desteği eğitimi almış olması gereklidir.

Basic Life Support (BLS): *It is all of the non-pharmaceutical first aid practices performed to maintain airway patency, support breathing and maintain circulation until professional medical assistance arrives to a person in danger of life. People who will perform basic life support should have received first aid basic life support training even if they have not received medical training.*

Temiz Alan Bildirimi: Bir bölgedeki arama, tarama veya risk değerlendirme çalışmalarının tamamlandığını ve alanın güvenli olduğunu resmi olarak bildiren işaret veya rapordur.

Clean Area Declaration: *A sign or report officially declaring that search, screening or risk assessment work in an area has been completed and that the area is safe.*

Temiz Çalışma: Enkaz altında kısıtlı alan bulunması durumunda kişiye dehliz açma esnasında zarar vermeden ulaşma yöntemidir. Kişinin fiziksel bütünlüklerine zarar vermeden ve solunum yollarını etkilemeyecek şekilde gerçekleştirilmesi gerekir. Beton kırma işlerinden çok kesme işlemleri uygulanır. Ekipman seçimi son derece dikkatli yapılır.

Clean Operation: *A rescue method used to reach a trapped person in a confined space under rubble without causing harm. It involves creating a safe passage without damaging the person or affecting their airways, favoring cutting over breaking concrete. Equipment selection is done with great care.*

Temiz Hava Solunum Sistemi: Tam yüz maskesi ve içerisinde solunabilir temiz havanın bulunduğu basınçlı tüpten oluşan solunum sistemidir. Ortam havasının yeterli olmadığı veya solunmasında sakınca bulunan durumlarda kullanılır. KBRN olaylarında genellikle A ve B düzeyi kişisel koruyucu donanımlarla kullanılmaktadır.

Fresh Air Respiratory System: *It is a respiratory system consisting of a full face mask and a pressurized tube containing breathable fresh air. It is used in cases where the ambient air is not sufficient or breathing is inconvenient. It is generally used with level A and B personal protective equipment in CBRN incidents.*

Temiz Kişi: Numune alma ekipmanını taşıyan ve alınacak numune için kirliliğin kullanılacağı malzemeleri hazırlayan personeldir.

Clean Person: *Personnel who carry the sampling equipment and prepare the materials to be used by the dirty person for the sample to be taken.*

Tepki Verme Süresi (K9): Köpeğin kokuyu algılaması ile verdiği uyarı (havlama, oturma vb.) arasında geçen zaman aralığıdır. Tepki süresinin kısa olması, köpeğin hızlı çalıştığının göstergesidir.

Response Time (K9): *It is the time interval between the dog's perception of the odor and its response (barking, sitting, etc.). A short reaction time is an indication that the dog is working fast.*

Terapi: Bireylerin zihinsel, duygusal, davranışsal veya ilişkisel sorunlarını anlamalarına, başa çıkmalarına ve çözmelerine yardımcı olmak amacıyla profesyonel bir uzman tarafından yürütülen destek sürecidir.

Therapy: *It is a support process carried out by a professional expert to help individuals understand, cope with and solve their mental, emotional, behavioral or relational problems.*

Termal Battaniye: Vücut ısını yansıtıcı alüminyum kaplamasıyla içerde tutarak kazazedeyi hipotermiden koruyan hafif, kompakt battaniyedir.

Thermal Blanket: *It is a lightweight, compact blanket that protects the survivor from hypothermia by keeping body heat inside with its reflective aluminum coating.*

Termal Dürbün: Gece, sisli hava veya düşük görüş koşullarında insan ve hayvanların yaydığı vücut ısını algılayarak görsel görüntü sunan, ısıya duyarlı optik bir cihazdır. Termal algılama teknolojisi sayesinde karanlıkta bile hareketli veya sabit hedefler tespit edilebilir.

Thermal Binoculars: An optical device sensitive to heat that detects body heat emitted by humans and animals, providing visual images in the dark, fog, or low-visibility conditions. Thanks to thermal detection technology, both moving and stationary targets can be identified even in complete darkness.

.....

Termal Görüntüleme Sistemleri: Canlıların vücut ısılarından faydalanılarak ısı farklılıklarını tespit ile canlıları bulmaya yarayan teknolojidir.

Thermal Imaging Systems: It is a technology for finding living things by detecting temperature differences using the body temperature of living things.

.....

Termal Haritalama: Termal kameralar kullanılarak bölgesel ısı değişimlerinin tespit edilmesi işlemidir. Yangın, enkaz altındaki canlılar veya kaçak ısı kaynaklarının belirlenmesi için kullanılmaktadır.

Thermal Mapping: It is the process of detecting regional temperature changes using thermal cameras. It is used to detect fire, living creatures under debris or fugitive heat sources.

.....

Termal İçlik: Arama kurtarma personelinin soğuk hava koşullarında vücut ısını korumak amacıyla doğrudan cilt üzerine giydiği, ısı yalıtımı sağlayan özel bir iç giysidir. Hafif ve nefes alabilen yapısıyla hem sıcak tutar hem de hareket kabiliyetini kısıtlamadan konfor sağlar.

Thermal Underwear: A special inner garment worn directly on the skin by search and rescue personnel to retain body heat in cold weather conditions. It is lightweight, breathable, and designed to keep warm while allowing comfortable movement without restriction.

.....

Termal Kamera: Arama kurtarma operasyonlarında, canlıların vücut ısını algılayarak enkaz altı tespitte veya gece aramalarında kullanılan özel kameralı görüntüleme cihazıdır.

Thermal Camera: It is a special camera imaging device used in search and rescue operations, detecting the body temperature of living beings and detecting under debris or in night searches.

.....

Termal Kameralı Dron: Yüzeydeki ısı değişimlerini üzerinde bulunan termal kamera aracılığıyla tespit eden hava aracıdır.

Drone with Thermal Camera: It is an air vehicle that detects heat changes on the surface through the thermal camera on the surface.

.....

Termal Kıyafet: Soğuk havalarda vücut ısını korumak ve dış ortamın soğuk etkilerinden korunmak için tasarlanmış, ısı yalıtımı sağlayan giysi türüdür.

Thermal Clothing: It is a type of clothing that provides thermal insulation, designed to maintain body temperature in cold weather and protect from the cold effects of the external environment.

Ters Dönen Araçtan Kurtarma: Aracın ters dönmesi veya takla atması sonucu içerisindeki kazazedelerin, araç iç dengesine zarar vermeden ve baş-boyun sabitlenerek çıkarılması işlemidir.

Inverted Vehicle Rescue: It is the process of removing the accident survivors inside the vehicle after the vehicle overturns or flips over, without damaging the internal balance of the vehicle and by fixing the head and neck.

Teslim Tutanağı: Afet alanında yaralı, ekipman veya sorumluluğun bir ekipten diğerine resmi ve kayıt altına alınarak devredildiğini belgeleyen formdur.

Handover Record: It is the form that documents the official and recorded transfer of casualties, equipment or responsibility from one team to another in the disaster area.

Tetikleme Riski: Müdahale sırasında yapılan öngörülemez hatların çığ, kaya düşmesi, toprak kayması gibi ikincil tehlikeleri tetikleme olasılığıdır. Bu risklerin analiz edilmesi, ekiplerin güvenliğini sağlamak açısından çok önemlidir.

Trigger Risk: Unpredictable lines made during the intervention may trigger secondary hazards such as avalanches, rockfalls, landslides. Analyzing these risks is crucial to ensure the safety of the teams.

Teyit Etmek: Alınan bilginin doğru, güncel ve güvenilir olup olmadığını çeşitli kaynaklardan kontrol etme sürecidir.

Confirmation: It is the process of checking from various sources whether the information received is accurate, up-to-date and reliable.

Teyit Köpeği: Arama sonrasında tepki veren ilk köpeğin bulduğu koku çıkış noktasını teyit etmek için gönderilen ikinci köpektir.

Confirmation Dog: A second dog is sent to confirm the scent origin found by the first dog that responded after the search.

Teyit Sondası: Yapılan sondalamaların doğruluğunu kontrol etmek amacıyla kullanılan bir sondalama türüdür.

Confirmation sounding: *It is a type of probing used to check the accuracy of the probes.*

Tıbbi Işınlama: Tıbbi tanı ve tedavi amacıyla, hastaya kontrollü dozlarda iyonlaştırıcı radyasyon uygulanmasıdır. Röntgen, bilgisayarlı tomografi (BT), floroskopi gibi görüntüleme yöntemlerinin yanı sıra radyoterapi gibi tedavi uygulamaları da tıbbi ışınlama kapsamına girer.

Medical Irradiation: *The application of controlled doses of ionizing radiation to a patient for medical diagnosis and treatment. It includes imaging techniques like X-rays, computed tomography (CT), fluoroscopy, and treatments like radiotherapy.*

Tıbbi KBRN: Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer (KBRN) maddelerin insan sağlığı üzerindeki etkileriyle ilgilenen, bu tür olaylarda tıbbi müdahaleyi ve sağlık hizmetlerini kapsayan özel bir alandır.

Medical CBRN: *It is a specialized field that deals with the effects of chemical, biological, radiological, and nuclear (CBRN) agents on human health, encompassing medical intervention and healthcare services in such incidents.*

Tıbbi Plaster: Ciltteki yara veya hasarları korumak veya tıbbi malzemeleri cilde sabitlemek için kullanılan yapışkan özellikte bir malzemedir.

Medical Plaster: *It is an adhesive material used to protect wounds or damage to the skin or to fix medical supplies to the skin.*

Tıbbi Yardım: Afet ve acil durumlarda yaralı veya hastalara ilk yardım, temel yaşam desteği ve tahliye gibi sağlık hizmetlerinin verilmesidir.

Medical Assistance: *It is the provision of health services such as first aid, basic life support and evacuation to injured or sick people in disasters and emergencies.*

Tırmanış Ayakkabısı (Frekşin): Kaya, veya yapay tırmanış duvarlarında maksimum tutuş ve denge sağlamak üzere özel kauçuk tabanlı, ayağı saran ve genellikle sivri burunlu dağcılık ayakkabılarıdır.

Climbing Shoes (Frekschin): *Mountaineering shoes with special rubber soles, foot-hugging and usually pointed toes to provide maximum grip and stability on rock or artificial climbing walls.*

Tırmanış Eldiveni: Kaya yüzeyleri, ip ve metal ekipmanlarla temas sırasında elin yaralanmasını önleyen, kavrama gücünü artıran koruyucu tırmanış eldivenidir.

Climbing Gloves: *It is a protective climbing glove that prevents hand injury during contact with rock surfaces, rope and metal equipment and increases grip strength.*

Tırmanış Kıyafeti: Hava koşullarına dayanıklı, nefes alabilir, hareket kabiliyeti yüksek kumaşlardan üretilmiş, tırmanış sırasında konfor ve güvenlik sağlayan teknik giysilerdir.

Climbing Suit: *These are technical garments made of weather-resistant, breathable, high-mobility fabrics that provide comfort and safety during climbing.*

Tırmanış Rotası Sabitleme Seti: Kaya tırmanışı rotalarına sabit bağlantı noktaları (bolt) yerleştirmek için matkap, cıvata, dübel ve yapıştırıcı içeren kurulum setidir.

Climbing Route Fixing Kit: *Installation kit with drill, bolt, dowel and glue for placing fixed attachment points (bolts) on rock climbing routes.*

Tırmanma Çekici: Donmuş zeminlerde veya kayalık alanlarda sabitleme yapmak ve tırmanışı desteklemek amacıyla kullanılan, sapı yalıtımlı, darbelere dayanıklı özel tırmanış çekicidir.

Climbing Hammer: *It is a special impact-resistant climbing hammer with an insulated handle, used for anchoring on frozen ground or rocky areas and to support climbing.*

Tilki Kuyruğu Testere: Düzgün ve keskin dişlere sahip şarjlı pratik testere türüdür. Metal ve ahşap kesici olmak üzere farklı uçları ile kullanılabilir.

Reciprocating Saw: *It is a type of practical cordless saw with smooth and sharp teeth. It can be used with different blades for cutting metal and wood.*

Tim Lideri: Afet ve acil durum yönetimi, arama kurtarma, yangın, güvenlik veya saha operasyonlarında görev alan küçük bir ekibin sevk ve idaresinden sorumlu kişidir.

Team Leader: A person responsible for the management and administration of a small team involved in disaster and emergency management, search and rescue, fire, security or field operations.

Tipi: Yoğun kar ve rüzgar etkisiyle oluşan şiddetli kar fırtınasına verilen isimdir.

Blizzard: It is the name given to a severe snowstorm caused by heavy snow and wind.

Toksik: Canlılarda zararlı biyolojik etkilere yol açabilen, zehirli veya sağlığa zarar verici özellik taşıyan maddeler veya bu maddelerin etkisini tanımlamak için kullanılan terimdir. Toksik maddeler, solunum, sindirim, deri teması ya da enjeksiyon yoluyla vücuda girerek organlara zarar verebilir, hatta ölümcül olabilir.

Toxic: Substances harmful or poisonous to living organisms, causing biological damage. Toxic materials can enter the body via inhalation, ingestion, skin contact, or injection and may damage organs or cause death.

Toksik Kimyasal Madde: Endüstride veya araştırmalarda kullanılan, salındığında insan ve çevre için zararlı etkileri olan kimyasal maddelerdir. Klor ve fosgen gibi bazı toksik endüstriyel kimyasallar savaş ajanı olarak da kullanılabilmektedir.

Toxic Chemical Substance: Chemicals used in industry or research that, when released, have harmful effects on humans and the environment. Some toxic industrial chemicals such as chlorine and phosgene can also be used as warfare agents.

Toksin: Canlı organizmalar (bakteri, mantar, bitki veya hayvan) tarafından üretilen, biyolojik olarak zehirli maddelerdir. Toksinler, düşük dozlarda bile hücrelere zarar verebilir; bağışıklık sistemi, sinir sistemi veya organ fonksiyonlarını olumsuz etkileyebilir. Doğal kaynaklı olmaları, toksinleri sentetik zehirlerden ayıran temel özelliktir.

Toxin: Biologically toxic substances produced by living organisms (bacteria, fungi, plants, or animals). Toxins can damage cells and negatively affect immune, nervous systems, or organs even in low doses. They differ from synthetic poisons by being naturally derived.

Toksiste: Bir maddenin canlı bir organizmaya zarar verme derecesidir.

Toxicity: The degree to which a substance can harm a living organism.

Toplam Dalış Zamanı: Dalgıcın satha varışı ile sathı terki arasında geçen zamandır.

Total Dive Time: *The time between the diver's arrival and departure from the surface.*

Toplam Doz: Belli bir zaman aralığında, tüm vücudun ya da vücudun belli bir bölümünün tekrarlanan radyasyon maruziyeti sonucunda aldığı toplam dozdur.

Total Dose: *The total dose received by the whole body or a certain part of the body as a result of repeated radiation exposure over a certain period of time.*

Toplam Kar Örtüsü Yüksekliği: Bir alandaki kar tabakasının yer yüzeyinden başlayarak, karın biriktiği en üst noktaya kadar olan toplam kalınlıktır.

Total Snow Cover Depth: *The total thickness of the snow layer in an area, starting from the ground surface to the top of the snow accumulation.*

Toplanma Alanı:

1. Afet ve acil durumlar sonrasında geçici barınma merkezleri hazır olana kadar geçecek süre içerisinde yaşanacak paniği önlemek ve sağlıklı bilgi alışverişini sağlamak amacıyla halkın tehlikeli bölgeden uzaklaşarak toplanabileceği güvenli alanlardır.

2. Arama ve kurtarma müdahale ekiplerinin, brifing öncesi bilgilendirme, görev dağılımı ve koordinasyon için bir araya gelmek üzere yönlendirildiği alandır.

Gathering Area:

1.A safe zone where the public can assemble to avoid panic and facilitate healthy communication after disasters or emergencies, until temporary shelter centers are ready. It is located away from dangerous areas.

2.A designated area where search and rescue teams gather for briefing, information sharing, task assignment, and coordination before intervention.

Toplu Korunma: KBRN olaylarında, birden fazla kişinin kontaminasyona maruz kalmasını önlemek amacıyla uygulanan korunma yöntemidir. Filtrasyon sistemleri ve diğer koruyucu donanımlarla donatılmış çadır, sığınak veya yapılar kullanılarak, kişilere aynı anda güvenli ve kontrollü bir yaşam alanı sağlanır.

Mass Protection: A protection strategy used during CBRN (Chemical, Biological, Radiological, and Nuclear) incidents to prevent multiple individuals from exposure. It involves shelters, tents, or facilities equipped with filtration systems and protective gear to provide a secure living environment.

Toplum Temelli Afet Hazırlığı: Birey ve toplulukların afetlere karşı kapasitelerini geliştirerek, daha dirençli hale gelmelerini sağlayan katılımcı yaklaşımdır.

Community Based Disaster Preparedness: It is a participatory approach that enables individuals and communities to become more resilient by improving their capacities against disasters.

Topografik Harita: Arazinin şeklini, yüksekliğini, eğimini, su kaynaklarını, yerleşim yerlerini, yolları, sınırları ve diğer detayları gösteren haritadır.

Topographic Map: It is a map showing the shape, elevation, slope, water resources, settlements, roads, borders and other details of the land.

Toprak Yangını: Sazlık ve bataklık gibi orman toprağı üzerinde ve altında oluşan yangınlardır.

Soil Fire: Fires that occur on and under forest soil such as reeds and marshes.

Topuk Bölgesi: Çığ hareketinin sona erdiği ve taşıdığı kar kütlelerinin yığıldığı en alt noktadır. Bu bölge genellikle birikme alanının sonunu oluşturur ve çığın ulaşabileceği en uzak mesafeyi temsil eder. Çığın enerjisinin azaldığı ve hareketinin durduğu kritik bir alandır. Yerleşim alanlarına yakınsa yüksek risk taşıyabilir. Risk analizlerinde ve çığ koruma yapılarının planlamasında bu sınır, tehlike zonlarının belirlenmesinde temel referans noktasıdır.

Runout Zone: The lowest point where the avalanche movement ends and the snow mass is piled up. This area is usually the end of the accumulation area and represents the furthest distance the avalanche can reach. It is a critical area where the energy of the avalanche decreases and its movement stops. It may carry a high risk if it is close to residential areas. In risk analysis and planning of avalanche protection structures, this boundary is the main reference point for determining hazard zones.

Toz Çıığı: Hafif, kuru ve yeni yağmış karın yüksek hızla aşağı doğru kayarken havada ince bir kar tozu bulutu oluşturarak süzülmesiyle meydana gelen en tehlikeli çığ türüdür. Genellikle tabaka çığının ardından ya da gevşek kar tabakasının ani kopmasıyla oluşur. Hızı saniyede 100 metreye kadar ulaşabilir ve geçtiği bölgede şiddetli rüzgâr, darbe etkisi ile birlikte boğulma riski oluşturur.

Dust Avalanche: *This is the most dangerous type of avalanche, occurring when light, dry, freshly fallen snow slides downward at high speed, creating a fine cloud of snow dust. It typically occurs after a sheet avalanche or when a loose layer of snow suddenly breaks away. Speeds can reach up to 100 meters per second, and the strong winds and impact in the area pose a risk of drowning.*

.....

Toz Maskesi: Enkaz alanlarında ortaya çıkan toz, mikrop ve zararlı partiküllere karşı solunum yollarını koruyan, filtreli veya filtersiz koruyucu maskedir.

Dust Mask: *It is a protective mask with or without filter that protects the respiratory tract against dust, germs and harmful particles that occur in debris areas.*

.....

Toz Patlaması: Havada asılı halde bulunan yanıcı toz partiküllerinin, belirli bir konsantrasyon ve uygun oksijen ortamında, bir ateşleme kaynağıyla temas ettiğinde ani ve şiddetli yanma reaksiyonu sonucu ortaya çıkan patlamadır. Genellikle tarım, gıda, kimya veya maden gibi endüstriyel ortamlarda, un, kömür tozu, talaş gibi ince partiküllerin bulunduğu kapalı alanlarda meydana gelir. Toz patlamaları, hızlı basınç artışı ve alev yayılımıyla ciddi maddi hasar ve can kaybına yol açabilir.

Dust Explosion: *A sudden and violent combustion reaction occurring when airborne combustible dust particles, at certain concentrations and oxygen levels, contact an ignition source. Common in industries like agriculture, food, chemicals, and mining with fine particles such as flour, coal dust, or sawdust. Causes rapid pressure increase and flame spread, leading to severe damage and casualties.*

.....

Tozluk (Paça Bağı): Pantolon paçalarının etrafına sarılarak toz, kir, su ve küçük taş gibi dış etkenlerin içeri girmesini engelleyen, özellikle dağcılık, arama kurtarma ve zorlu dış mekan faaliyetlerinde kullanılan koruyucu giysi aksesuarıdır. Tozluk, ayakkabı ile pantolon arasındaki boşluğu kapatarak konforu artırır ve dış ortam koşullarına karşı ekstra koruma sağlar.

Gaiter (Leg Tie): *A protective clothing accessory wrapped around the lower pant legs to prevent dust, dirt, water, and small stones from entering. Commonly used in mountaineering, search and rescue, and rugged outdoor activities, gaiters seal the gap between shoes and pants, enhancing comfort and providing extra protection against environmental elements.*

.....

Trafik Kazası: Karayolu üzerinde bir veya birden fazla aracın karıştığı, ölüm, yaralanma ve/veya maddi hasarla sonuçlanan olaydır.

Traffic Accident: *An incident involving one or more vehicles on the highway resulting in death, injury and/or material damage.*

.....

Trafik Kontrolörü: Kara yolu, hava yolu veya demir yolu ulaşım sistemlerinde araç ve yaya trafiğini düzenleyen, güvenli ve akıcı şekilde ilerlemesini sağlayan; trafik işaret ve sinyallerini kontrol ederek, yönlendirme ve müdahale görevini yürüten yetkilidir. Trafik güvenliği açısından pilot, makinist, sürücüler ve alt birimler kontrolör talimatı ile hareket eder.

Traffic Controller: *It is the authority that regulates vehicle and pedestrian traffic on road, airway or railway transportation systems, ensures its safe and smooth progress, controls traffic signs and signals and carries out the task of guidance and intervention. In terms of traffic safety, pilots, mechanics, drivers and sub-units act in accordance with the instructions of the controller.*

.....

Travay: Deprem, sel, yangın gibi afet veya kazalarda kurtarma operasyonlarında kurtarılan büyükbaş hayvanların sabitlenerek güvenli biçimde muayene, tedavi, temizlik veya nakil hazırlıklarının yapılabilmesini sağlayan metal çerçeveli sabitleme sistemidir.

Livestock Restraint Frame: *It is a metal framed fixing system that allows the cattle rescued in rescue operations in disasters or accidents such as earthquakes, floods, fires to be safely examined, treated, cleaned or prepared for transportation.*

.....

Travma: Vücudun bir dış etken nedeniyle fiziksel ya da psikolojik olarak zarar görmesidir.

Trauma: *Physical or psychological damage to the body caused by an external factor.*

.....

Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB): Deprem, sel, yangın gibi yaşamı veya beden bütünlüğünü tehdit eden afetlerin ardından ortaya çıkabilen; kişide kalıcı psikolojik etkilerle seyreden bir ruhsal bozukluktur.

Post Traumatic Stress Disorder (PTSD): *It is a mental disorder that can occur after disasters that threaten life or physical integrity, such as earthquakes, floods, and fires, and that causes permanent psychological effects on the person.*

.....

Travmatik Olay: Normal yaşam deneyimlerinin dışında kalan; deprem, sel, yangın gibi afetler sırasında ya da sonrasında bireyde belirgin düzeyde stres ve çaresizlik duygusu yaratan olaylardır.

Traumatic Event: *These are events that are outside of normal life experiences and create a significant level of stress and a sense of helplessness in the individual during or after disasters such as earthquakes, floods, and fires.*

Trekking: Doğada, genellikle dağlık ve zorlu arazi koşullarında yapılan, uzun mesafeleri yürüyerek kat etmeyi içeren açık hava aktivitesidir. Trekking, doğa yürüyüşünden daha zorlu ve dayanıklılık gerektiren bir spor olup, fiziksel kondisyonu artırırken, doğayla iç içe olma ve keşfetme fırsatı sunar.

Trekking: *An outdoor activity involving long-distance walking, usually in mountainous or challenging terrain. More demanding than hiking, it requires endurance and improves physical fitness while offering opportunities to explore and connect with nature.*

Tren Durdurma Takozları: Raylı araçların istenmeyen hareketini engellemek için tekerleklerin önüne/arkasına yerleştirilen, kauçuk veya metal malzemeli takozlardır.

Train Wheel Chocks: *Rubber or metal wedges placed in front of/ behind the wheels to prevent unwanted movement of rail vehicles.*

Trenyolu ile İntikal: Afet durumunda büyük grupların ve araçların tren yoluyla hızlı ve toplu şekilde taşınmasını sağlayan yöntemdir.

Transfer by Railroad: *It is a method that enables fast and mass transportation of large groups and vehicles by train in case of disaster.*

Trifor: Çekme, kaldırma ve sabitleme işlemlerinde kullanılan, elle çalışan, çok yönlü halatlı mekanik bir kaldırma cihazıdır. Her yönde güvenli ve hassas hareket sağlayarak, çeşitli endüstriyel ve kurtarma uygulamalarında pratik çözümler sunar. Sonsuz halat sistemi sayesinde güçlü ve kontrollü kuvvet iletimi sağlar.

Trifor: *A manually operated, multi-directional mechanical lifting device used for pulling, lifting, and securing loads. It offers precise and safe movement in all directions and is commonly used in industrial and rescue operations due to its continuous wire rope system and controlled force transmission.*

Tripot: Arama kurtarma operasyonlarında kuyu, bodrum gibi dar ve derin alanlara iniş-çıkışta sabit destek noktası sağlayan, üç ayaklı, halat ve vinçli kurtarma ekipmanıdır.

Rescue Tripod: A three-legged rescue device equipped with ropes and winches, providing a stable support point for safe descent and ascent in narrow and deep areas such as wells or basements during search and rescue operations.

Triyaj: Büyük çaplı olaylar (deprem, patlama, yangın, ulaşım kazaları, çığ vb.) sonrasında birden çok hasta veya yaralının bulunması durumunda hastanın yaşama şansı, durumunun aciliyeti gibi unsurlar göz önünde bulundurularak ilk önce kime müdahale edileceğinin belirlenmesidir. Sınıflandırma ve öncelik belirleme işlemi olarak ifade edilir.

Triage: It is the determination of who to intervene first, taking into account factors such as the patient's chance of survival and the urgency of the patient's condition in the event of multiple patients or injured after large-scale events (earthquakes, explosions, fires, transportation accidents, avalanches, etc.). It is referred to as classification and prioritization.

Triyaj Kartı: Yaralıların durumlarına göre önceliklendirilerek (kırmızı, sarı, yeşil, siyah) sınıflandırılmasını sağlayan medikal aciliyet formudur.

Triage Card: This is a medical emergency form that prioritizes and classifies casualties according to their condition (red, yellow, green, black).

Triyaj Renk Kategorisi: Birden fazla yaralının bulunduğu acil durumlarda, afetzedelerin hayati önceliklerine göre (kırmızı, sarı, yeşil, siyah) sınıflandırılması amacıyla kullanılan sistemdir. Siyah renk ölüleri, kırmızı en ciddi durumda olanları, sarı orta derecede yaralıları ve yeşil en hafif yaralıları ifade eder.

Triage Color Category: In emergencies involving multiple casualties, this system is used to classify disaster victims according to their vital priority (red, yellow, green, black). Black represents the dead, red represents the most critically injured, yellow represents moderately injured, and green represents the least injured.

T-Spot Tahkimat: Enkaz altında oluşturulan geçitlerde, üst yapı ağırlığını taşımak üzere dikey ve yatay desteklerden oluşan "T" şeklinde güçlendirme sistemidir.

T-Spot Fortification: It is a "T" shaped reinforcement system consisting of vertical and horizontal supports to carry the weight of the superstructure in the passages created under the rubble.

Tsunami: Deniz tabanında meydana gelen deprem, volkanik patlama, heyelan veya meteorit çarpması gibi ani büyük yer değiştirmeler sonucu oluşan, okyanus ya da denizlerde hızla yayılan uzun periyotlu ve yüksek enerjili dev dalgalarıdır

Tsunami: *These are giant waves with long periods and high energy that spread rapidly in oceans or seas and are formed as a result of sudden large displacements such as earthquakes, volcanic eruptions, landslides or meteorite impacts on the sea floor.*

Tsunami Erken Uyarı Sistemi: Deniz tabanında veya kıyı yakınlarında meydana gelen deprem, volkanik patlama ya da diğer denizaltı hareketlerini algılayarak, büyük dalga oluşumunu önceden tespit etmeyi amaçlayan teknolojik sistemdir. Bu sistem, sensörler, sismograflar ve dalga ölçer cihazlarla verileri toplayıp analiz ederek, yetkililere ve halka zamanında uyarı gönderir. Böylece can kayıplarını ve maddi zararları en aza indirmeye yardımcı olur.

Tsunami Early Warning System: *This technological system aims to detect earthquakes, volcanic eruptions, or other submarine movements occurring on the seabed or near the shore, thus predicting large waves. This system collects and analyzes data using sensors, seismographs, and wave meters, sending timely warnings to authorities and the public. This helps minimize loss of life and property damage.*

Tularemi: Francisella tularensis adlı bakterinin neden olduğu, zoonotik (hayvanlardan insanlara geçen) bulaşıcı bir hastalıktır. Hastalık genellikle enfekte hayvanların ısırması, kontamine su ya da yiyeceklerin tüketimi ya da enfekte hayvanlarla doğrudan temas yoluyla bulaşır. Tularemi, ateş, lenf bezlerinde şişlik, ciltte yaralar ve solunum yolu enfeksiyonları gibi çeşitli belirtilerle kendini gösterir. Erken teşhis ve uygun antibiyotik tedavisi ile genellikle iyileşir.

Tularemia: *An infectious zoonotic disease caused by the bacterium Francisella tularensis. It typically spreads through bites from infected animals, consumption of contaminated water or food, or direct contact with infected animals. Symptoms include fever, swollen lymph nodes, skin ulcers, and respiratory infections. Early diagnosis and appropriate antibiotic treatment usually lead to recovery.*

Turnike: Ciddi kanamalarda, uzuv kopmalarında kanamayı durdurmak amacıyla kanayan uzvun (kol veya bacak düz kemik üzeri) üst kısmına sıkıca bağlanan baskı aracıdır.

Tourniquet: *It is a pressure device that is tightly tied to the upper part of the bleeding limb (arm or leg over the flat bone) in order to stop bleeding in severe bleeding and limb ruptures.*

Tutanak: Afet ve acil durumlarda, olay yerinde yapılan tespitler, gerçekleştirilen müdahaleler ve tanık beyanlarının resmi olarak kaydedildiği, yazılı ve imzalı belgeye tutanak denir.

Official Report: *A written and signed document officially recording observations, interventions, and witness statements at the scene of disasters or emergencies.*

Tutuşma Sıcaklığı: Yanıcı madde ile oksijenin reaksiyona girip tutuştuğu en düşük sıcaklıktır.

Ignition Temperature: *The lowest temperature at which combustible material and oxygen react and ignite.*

Tünel Havalandırması: Karayollarında bulunan tünellerde, hava sirkülasyonunun rüzgar basıncı, sıcaklık farkı ve coğrafi yapı gibi fiziksel faktörlerle kendiliğinden veya jet fan sistemleri ile mekanik olarak sağlanması işlemidir.

Tunnel Ventilation: *It is the process of providing air circulation in highway tunnels mechanically by itself or with jet fan systems due to physical factors such as wind pressure, temperature difference and geographical structure.*

Tüp Dolum Komprasörü: Atmosferdeki havayı nemden arındırarak kapalı bir kaba veya sisteme basıp sıkıştırabilen makinelerdir.

Cylinder Filling Compressor: *These are machines that can purify the air in the atmosphere from moisture and compress it into a closed container or system.*

Tür: Biyolojide, benzer özelliklere sahip ve doğal olarak birbirleriyle çiftleşip verimli döller oluşturabilen bireylerin oluşturduğu temel sınıflandırma birimidir. Türler, canlıların sınıflandırılmasında ve biyolojik çeşitliliğin anlaşılmasında temel rol oynar.

Species: *In biology, the fundamental classification unit consisting of individuals with similar characteristics capable of naturally interbreeding and producing fertile offspring. Species play a key role in classification and understanding biological diversity.*

Türkiye Su altı Sporları Federasyonu (TSSF): Ülkemizde su altı sporlarının düzenlenmesinden, geliştirilmesinden ve denetlenmesinden sorumlu olan resmi spor federasyonudur. Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösterir.

Turkish Underwater Sports Federation (TSSF): It is the official sports federation responsible for the organization, development and supervision of underwater sports in Turkey. It operates under the Ministry of Youth and Sports.

.....

Uçak İniş Kazası: Uçağın iniş sırasında meydana gelen kazadır. Bu tür kazalar, pistteki kayma, fren arızası veya pilotaj hatalarından kaynaklanabilir.

Aircraft Landing Accident: An accident that occurs during the landing of an airplane. Such accidents can be caused by slippage on the runway, brake failure or piloting errors.

.....

Uçtan Uca Bağlama: Halatın iki ucunun doğrudan bağlanmasıyla oluşturulan ve yük taşıma veya sabitleme amaçlı kullanılan bağlama yöntemidir.

Tie-in Mooring: A tying method created by directly connecting the two ends of a rope, used for load carrying or securing purposes.

.....

Uçuculuk: Bir maddenin özellikle sıvı hâlden buhar hâline geçme eğilimini ve buharlaşma hızını ifade eden terimdir.

Volatility: It is the term that expresses the tendency of a substance to change from liquid to vapor state and the rate of vaporization.

.....

Ulaşım Kazası Acil Müdahale Prosedürleri: Karayolu, demiryolu, denizyolu veya havayolu kazalarında meydana gelebilecek yangın, sızıntı, yaralanma ve tahliye gibi acil durumlara karşı; olay yerinde güvenli, hızlı ve etkili bir müdahale sağlamak amacıyla izlenmesi gereken adımları, görev dağılımını ve iletişim yöntemlerini tanımlar.

Transportation Accident Emergency Response Procedures: It defines the steps, task distribution, and communication methods that must be followed to ensure a safe, rapid, and effective on-scene response to emergencies such as fire, leaks, injuries, and evacuations that may occur in road, rail, maritime, or airline accidents.

.....

Ulaşım Rotası: Afet veya kurtarma alanında ekiplerin erişebileceği yolları, patikaları, tırmanış rotalarını ve geçiş noktalarını gösteren haritalardır. Güvenli ve hızlı hareket planlamasında temel referans kaynağıdır.

Transportation Route: Maps showing the roads, trails, climbing routes and crossing points that teams can access in a disaster or rescue area. It is the main reference source for safe and fast movement planning.

.....

Ulaşımda Aksamalar: Uzak mesafe, yol kapanmaları veya olumsuz hava koşulları gibi faktörler nedeniyle olay yerine ulaşımın gecikmesidir. Bu tür aksaklıkların etkilerini en aza indirmek için önceden alternatif güzergahlar belirlenmeli ve erken uyarı sistemleri kurulmalıdır.

Transportation Disruptions: *Delays in reaching an incident site due to factors such as long distances, road closures, or adverse weather conditions. To minimize impacts, alternate routes should be pre-identified and early warning systems established.*

.....

Ulusal Düzey Tatbikat: Ulusal ve yerel düzey tüm TAMP afet gruplarının katılımıyla AFAD Başkanlığı tarafından tekli yıllarda icra edilen tatbikatlardır.

National Level Exercise: *These are the drills conducted by DED in single years with the participation of all national and local level TAMP disaster groups.*

.....

Ulusal Görev: Kendi ülke sınırları içerisinde afet, arama kurtarma veya insani yardım kapsamında yapılan operasyonlardır.

National Mission: *Operations carried out within the borders of their own country within the scope of disaster, search and rescue or humanitarian aid.*

.....

Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE): Sağlık Bakanlığı tarafından gönüllü sağlık personelinin oluşturulan ve afet ile acil durumlara müdahale etmekle görevli ekiplerdir. Bu ekipler, afet bölgesinde hasta ve yaralıları ilk yardım, tedavi ve tahliye hizmetleri sunmanın yanı sıra, enkaz altında veya diğer zor koşullarda müdahale ve kurtarma faaliyetlerine de katılırlar. Amaçları, sağlık hizmetlerinin kesintisiz sürdürülmesini sağlamak ve afet kaynaklı sağlık risklerini en aza indirmektir.

National Medical Rescue Team (UMKE): *Teams established by the Ministry of Health consisting of volunteer healthcare personnel tasked with responding to disasters and emergencies. These teams provide first aid, treatment, and evacuation services to patients and injured individuals in disaster zones and participate in rescue operations under debris or in other challenging conditions. Their goal is to ensure uninterrupted healthcare services and minimize health risks related to disasters.*

.....

Ulusal Uyarı Noktası: Genellikle uluslararası anlaşmalar, iş birlikleri veya kriz yönetimi süreçlerinde, belirli konularda bilgi alışverişi, koordinasyon ve iletişimi sağlamak üzere ülke içinde yetkilendirilmiş resmi birimlerdir.

National Warning Point: These are official units authorized within the country to ensure information exchange, coordination and communication on specific issues, usually in international agreements, cooperation or crisis management processes.

Uluslararası Acil Yardım Çağrısı: Bir ülkenin kendi imkânlarıyla baş edemediği büyük bir afet veya acil durumda, diğer ülke ve kuruluşlardan resmi olarak yardım talep etmesi sürecidir. Bu talep yapılmadan yabancı yardım kuruluşları yardım için kabul edilmez.

International Emergency Appeal: It is the process by which a country formally requests assistance from other countries and organizations in the event of a major disaster or emergency that it cannot cope with by its own means. Foreign aid organizations are not accepted for assistance without this request.

Uluslararası Düzey Tatbikat: Ulusal ekiplerin, uluslar arası ekipler ile birlikte yer aldığı yurt içinde veya yurt dışında gerçekleştirilen tatbikatlardır.

International Level Exercise: These are drills held in Turkey or abroad in which national teams take part together with international teams.

Uluslararası Görev: Başka bir ülkeye afet sonrası yardım, kurtarma ya da teknik destek amacıyla gönderilen ekiplerin gerçekleştirdiği görevlerdir.

International Mission: These are the missions carried out by teams sent to another country for post-disaster assistance, rescue or technical support.

Uluslararası Nükleer ve Radyolojik Olay Ölçeği (INES): Nükleer ve radyolojik olayların ciddiyetini değerlendirmek ve sınıflandırmak için kullanılan uluslararası standart bir derecelendirme sistemidir. INES, olayların güvenlik açısından etkisini 1'den 7'ye kadar olan seviyelerle ifade eder; 1 en düşük, 7 ise en yüksek şiddetteki kazayı temsil eder. Bu ölçek, halkın, yetkililerin ve uluslararası toplumun olayları daha iyi anlamasını ve gerekli önlemlerin alınmasını sağlar.

International Nuclear and Radiological Event Scale (INES): An international standard rating system used to assess and classify the severity of nuclear and radiological events. INES rates events from level 1 (lowest severity) to level 7 (most severe accident). This scale helps the public, authorities, and international community understand incidents and take necessary measures.

Umutlu Bekleyiş: Yakınlarının kurtarılmasını bekleyen afetzede yakınlarının yaşadığı duygusal süreçtir.

Hopeful Waiting: *It is the emotional process experienced by the relatives of disaster survivors waiting for their relatives to be rescued.*

UN Numarası: Tehlikeli maddelerin uluslararası taşımacılık mevzuatı çerçevesinde tanımlanması için kullanılan rakam ve harflerden oluşan 4 haneli ifadelerdir.

UN Number: *They are 4-digit expressions consisting of numbers and letters used to identify dangerous goods within the framework of international transportation legislation.*

UNDAC Afet Haritası: UNDAC ekiplerinin afet bölgesinde hazırladığı, hasar dağılımı, erişim yolları ve kritik alanları gösteren haritalardır.

UNDAC Disaster Map: *Maps prepared by UNDAC teams in the disaster area, showing damage distribution, access routes and critical areas.*

UNDAC Afet Senaryosu: UNDAC'ın insani yardım kapasitesini geliştirmek için kullandığı bu senaryolar, "Humanitarian Scenario Development Kit" (HSDK) metodolojisiyle hazırlanmaktadır. Senaryolarda; fiziksel hasar, yerinden edilme, lojistik engeller ve politik kısıtlar gibi dört boyutlu analizler kullanılmaktadır.

UNDAC Disaster Scenario: *These scenarios, which UNDAC uses to develop its humanitarian capacity, are prepared using the "Humanitarian Scenario Development Kit" (HSDK) methodology. The scenarios are based on a four-dimensional analysis of physical damage, displacement, logistical obstacles and political constraints.*

UNDAC Değerlendirme Ekibi: Ani başlayan afetlerde hızlı değerlendirme yapmak ve uluslararası müdahaleyi koordine etmek üzere gönderilen bir uzmanlar grubudur.

UNDAC Evaluation Team: *It is a group of experts sent to make rapid assessments and coordinate the international response to sudden onset disasters.*

UNDAC Hızlı Müdahale Ekibi: Birleşmiş Milletler Afet Değerlendirme ve Koordinasyon (UNDAC) sisteminin operasyonel unsuru olan bu ekip, afetin

ilk 12-24 saatinde bölgeye ulaşmak üzere özel eğitimli 4-6 uzmandan oluşur. Ekipte tipik olarak afet yönetimi uzmanları, lojistik koordinatörler, GIS haritalama uzmanları ve tıbbi personel bulunur. Temel görevleri arasında; can kaybı tahminleri, kritik altyapı hasarlarının tespiti, acil insani ihtiyaçların belirlenmesi ve uluslararası yardımın yönlendirilmesi için stratejik veri toplamak yer alır. Özellikle ulaşımın kesildiği izole afet bölgelerinde, BM'nin "ilk gözlemci" fonksiyonunu üstlenirler.

UNDAC Rapid Response Team: *This team, the operational element of the United Nations Disaster Assessment and Coordination (UNDAC) system, consists of 4-6 specialists specially trained to reach the area in the first 12-24 hours of a disaster. The team typically includes disaster management experts, logistics coordinators, GIS mapping experts and medical personnel. Their main tasks include collecting strategic data for casualty estimates, assessing critical infrastructure damage, identifying urgent humanitarian needs and directing international assistance. They assume the UN's "first observer" function, especially in isolated disaster areas where transportation is cut off.*

.....

UNDAC Koordinasyon Merkezi: Birleşmiş Milletler Afet Değerlendirme ve Koordinasyon (UNDAC) sisteminin sahadaki operasyonel beyni olan bu merkez, afetin epicentrum'unda veya stratejik noktalarda kurulur. Merkez; durum değerlendirme, kaynak yönetimi ve uluslararası ekip koordinasyonu fonksiyonlarını yürütür.

UNDAC Coordination Center: *This center, which is the operational brain of the United Nations Disaster Assessment and Coordination (UNDAC) system in the field, is established at the epicentrum of the disaster or at strategic points. The center carries out situation assessment, resource management and international team coordination functions.*

.....

UN-INSARAG: Birleşmiş Milletler bünyesinde faaliyet gösteren ve afetlerde uluslararası arama kurtarma ekiplerinin koordinasyonunu, standartlarını ve kapasitesini artırmayı amaçlayan bir yapıdır. INSARAG, özellikle büyük ölçekli depremler gibi afetlerde, ülkeler arası iş birliğini ve hızlı müdahaleyi sağlamak üzere kuralları ve prosedürleri belirler.

UN-INSARAG (International Search and Rescue Advisory Group): *It is a structure operating under the United Nations that aims to enhance the coordination, standards, and capacity of international search and rescue teams in disaster situations. INSARAG sets rules and procedures to ensure international cooperation and rapid response, particularly in disasters such as large-scale earthquakes.*

.....

UN-ISDR/UNDRR: Afet risklerinin azaltılması konusunda küresel düzeyde liderlik etmek, risk azaltma stratejileri geliştirmek, rehberlik sunmak ve küresel iş birliğini artırma konusunda ülkeleri desteklemek amacıyla kurulmuş bir Birleşmiş Milletler kuruluşudur.

UN-ISDR/UNDRR: *It is a United Nations agency established to provide global leadership on disaster risk reduction, develop risk reduction strategies, provide guidance and support countries in enhancing global cooperation.*

UN-OCHA: Afetler, çatışmalar veya insani krizler sonrası yardımların ihtiyaç sahiplerine zamanında etkin, hızlı ve eşgüdümlü ulaştırılması için devletler, STK'lar ve uluslararası kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlayan Birleşmiş Milletler kuruluşudur.

UN-OCHA: *The United Nations agency that coordinates between governments, NGOs and international organizations to ensure that aid reaches those in need in a timely, effective, rapid and coordinated manner in the aftermath of disasters, conflicts or humanitarian crises.*

UN-UNDAC: BM OCHO'ya bağlı afet ve acil durumlara hızlı müdahale için afet bölgesine ilk gelen ekip olarak durumu hızlıca analiz etmek, ihtiyaçları belirlemek ve uluslararası koordinasyonu sağlamak için oluşturulan uzman ekiplerdir.

UN-UNDAC: *These are teams of experts formed to quickly analyze the situation, identify needs and ensure international coordination as the first team to arrive at the disaster site for rapid response to disasters and emergencies under the auspices of BM OCHO.*

UN-UNJLC: Afet ve kriz durumlarında insani yardım malzemelerinin depolanması, dağıtımı ve lojistik süreçlerinin etkin şekilde yönetilmesi ve koordinasyonu amacıyla kurulan bir Birleşmiş Milletler yapısıdır.

UN-UNJLC: *It is a United Nations structure established for the purpose of effectively managing and coordinating the storage, distribution and logistics processes of humanitarian aid materials in disaster and crisis situations.*

USAR Koordinasyon Merkezi: Afet bölgesinde USAR ekipleri arasında iletişim, kaynak paylaşımı ve operasyonel stratejinin eşgüdümünü sağlayan ve arama kurtarma operasyonlarını yöneten merkezdir.

USAR Coordination Center: *It is the center that coordinates communication, resource sharing and operational strategy among USAR teams in the disaster area and manages search and rescue operations.*

USAR Operasyon Planı: Arama ve kurtarma çalışmalarında ekiplerin etkinliğini sağlamak amacıyla hazırlanan, üç temel aşamadan oluşan kapsamlı bir plandır.

- Hazırlık aşaması, ekip mobilizasyonunu ve lojistik düzenlemeleri,
- Müdahale aşaması, komuta kontrol sistemini ve teknik kurtarma uygulamalarını,
- Demobilizasyon aşaması ise geri çekilme ve görev sonlandırma süreçlerini kapsar.

Planın kritik unsurları arasında enkaz erişim rotaları, risk değerlendirmeleri, tıbbi tahliye düzenlemeleri ve ekipler arası koordinasyon yer alır. Tüm planlamalar, INSARAG standartlarına uygun şekilde hazırlanır ve operasyon süresince 72 saatlik döngülerle güncellenir.

USAR Operation Plan: It is a comprehensive plan consisting of three main phases designed to ensure the effectiveness of teams in search and rescue operations.

- The preparation phase covers team mobilization and logistics arrangements;
- The response phase covers the command and control system and technical rescue practices;
- The demobilization phase covers with drawal and mission termination processes.

Critical elements of the plan include debris access routes, risk assessments, medical evacuation arrangements, and inter-team coordination. All plans are prepared in accordance with INSARAG standards and updated on a 72-hour basis throughout the operation.

.....

USAR Operasyon Protokolleri: USAR faaliyetlerinin güvenli yürütülmesini sağlayan bu protokoller, “Altın-Gümüş-Bronz” komuta yapısına göre kademelendirmektedir. Protokollerin en kritik bölümü olan “Enkaz Güvenlik Sistemi”; sürekli stabilite değerlendirmeleri, mikro hareket sensörleri ve standart tahliye çağrıları içerir.

USAR Operation Protocols: These protocols, which ensure the safe conduct of USAR operations, are graded according to a “Gold-Silver-Bronze” command structure. The most critical part of the protocols, the “Debris Safety System,” includes continuous stability assessments, micro-motion sensors and standard evacuation calls.

.....

USAR Sınıflandırması: Arama ve kurtarma ekiplerinin kapasitelerine göre yapılan sınıflandırma hafif, orta ve ağır olarak üç şeklindedir.

USAR Classification: Search and rescue teams are classified into three categories according to their capabilities: light, medium and heavy.

.....

Ust 2005 Ulusal Odak Noktası: Bir taraf devlet tarafından, Dünya Sağlık Örgütü UST İrtibat Noktası ile UST kapsamında her an ulaşılabilecek şekilde haberleşmek üzere belirlenmiş ulusal merkezdir.

Ust 2005 National Focal Point: *One party is a national center designated by the state to communicate with the World Health Organization UST Contact Point at any time within the scope of UST.*

.....

Uydu: Dünya veya başka bir gök cismi etrafında yörüngede dönen yapay ya da doğal cisimlere verilen isimdir. Yapay uydular, iletişim, navigasyon, gözlem ve bilimsel araştırmalar gibi birçok alanda kullanılır.

Satellite: *A natural or artificial body that orbits the Earth or another celestial body. Artificial satellites are used for communication, navigation, observation, and scientific research.*

.....

Uydu Görüntüsü: Yeryüzüne 700 km veya daha yakın yörüngelerde bulunan uydular tarafından sürekli olarak elde edilen ve farklı hassasiyete sahip sayısal görüntüdür.

Satellite Image: *It is a digital image obtained continuously by satellites in orbits 700 km or closer to the Earth's surface and has varying degrees of accuracy.*

.....

Uydu Modem: Uydu bağlantısı üzerinden internet ve veri iletimini sağlayan taşınabilir iletişim cihazıdır.

Satellite Modem: *It is a portable communication device that provides internet and data transmission via satellite connection.*

.....

Uydu Sinyal Belirleyici (PLB): Acil durumlarda kişinin konumunu belirlemek ve kurtarma ekiplerine sinyal göndermek amacıyla kullanılan taşınabilir, uydu tabanlı bir cihazdır. PLB, aktif hale getirildiğinde, sinyali uyduya ileterek bulunduğu yerin koordinatlarını acil durum merkezlerine bildirir ve hızlı müdahaleyi sağlar.

Satellite Signal Locator (PLB): *A portable, satellite-based device used in emergencies to determine a person's location and send a signal to rescue teams. When activated, the PLB transmits its signal to a satellite, which then relays the coordinates to emergency centers, enabling rapid response.*

.....

Uydu Tabanlı Kar Takibi: Uydu görüntüleri kullanılarak kar örtüsünün genişliği, yoğunluğu ve zamansal değişiminin izlenmesidir. Özellikle geniş ve erişimi zor alanlarda, kar riskinin değerlendirilmesini sağlar ve modern çıkış tahmin sistemlerinin önemli bir parçasını oluşturur.

Satellite Based Snow Tracking: *The monitoring of snow cover extent, density, and temporal changes using satellite imagery. This method is especially useful in large and hard-to-reach areas for assessing snow-related risks and is an important component of modern avalanche forecasting systems.*

Uydu Takip Bilekliği: Arama kurtarma operasyonlarında ya da kaybolma riski taşıyan bireylerde konumun anlık olarak izlenmesini sağlayan, uydu sinyalleriyle çalışan bir bileklik tipi takip cihazıdır. Özellikle Alzheimer, demans, otizm spektrum bozukluğu, şizofreni gibi zihinsel veya nörolojik hastalıklar nedeniyle yönelim bozukluğu ya da hatırlama güçlüğü yaşayan kişilerin güvenliği için kullanılır. Bu cihaz sayesinde kaybolan bireylere hızlı ve güvenli şekilde ulaşılması sağlanır.

Satellite Tracking Wristband: *It's a wristband-style tracking device powered by satellite signals that provides real-time location tracking for search and rescue operations or individuals at risk of getting lost. It's particularly useful for the safety of individuals experiencing disorientation or memory difficulties due to mental or neurological conditions such as Alzheimer's, dementia, autism spectrum disorder, or schizophrenia. This device allows for the rapid and safe recovery of lost individuals.*

Uydu Telefonu: Kişinin yanında taşıyabildiği, uydular aracılığıyla haberleşme sağlayan kablosuz mobil telefondur.

Satellite Phone: *A wireless mobile phone that a person can carry with them and use to communicate via satellites.*

Uygulamalı Eğitim: Katılımcıların gerçek ekipmanlarla, afet sahasına benzer koşullarda öğrendiklerini uygulama imkanı sağlanan eğitim türüdür.

Applied Training: *A type of training where participants practice what they have learned using real equipment under conditions similar to disaster sites.*

Uyku Durumu Takibi: Bireyin uyku süresi, uykuya dalma süresi, uyanma sıklığı ve uyku evreleri (hafif uyku, derin uyku, REM) gibi parametrelerin izlenmesini sağlayan sistemdir. Bu takip; akıllı cihazlar, mobil uygulamalar veya tıbbi teknolojiler aracılığıyla yapılabilir. Aynı zamanda, uzun süreli görevlerde ekip üyelerinin yeterince dinlenip dinlenmediğinin izlenmesini

sağlayarak, yorgunluğa bağlı hata risklerini azaltmak için kritik bir önlem işlevi görür. Uyku verileri, hem bireysel sağlık değerlendirmesi hem de operasyonel güvenliğin artırılması açısından önemli bir rol oynar.

Sleep Monitoring: *A system that tracks parameters such as sleep duration, time to fall asleep, frequency of awakenings, and sleep stages (light sleep, deep sleep, REM). This monitoring can be done via smart devices, mobile apps, or medical technologies. It plays a critical role in ensuring that team members in long-duration missions get adequate rest, thereby reducing fatigue-related errors. Sleep data is important for both individual health assessments and enhancing operational safety.*

Uyku Tulumu: Arama kurtarma ekiplerinin afet bölgelerinde geçici konaklamaları sırasında vücut sıcaklığını korumasını sağlayan, izolasyonlu ve genellikle rüzgar ile neme dayanıklı malzemelerden üretilmiş kişisel uyku ekipmanıdır.

Sleeping Bag: *Insulated personal sleeping equipment, usually made of wind- and moisture-resistant materials, that helps search and rescue teams maintain body heat during temporary stays in disaster areas.*

Uzaktan Algılama: Uçaklar veya uydular gibi uzak gözlem araçları kullanılarak bir bölgenin veya bir olayın bir süreç içinde incelenmesi yöntemidir.

Remote Sensing: *It is a method of studying a region or an event over time using remote sensing tools such as aircraft or satellites.*

Uzatma Kablosu: Elektrikli cihazların, güç kaynağından uzak mesafelerde çalıştırılmasını sağlayan, üzerinde priz çıkışları bulunan ve yalıtımlı malzemeden üretilmiş taşınabilir kablodur. Yüksek akıma dayanıklı, dış ortam koşullarına uygun (su geçirmez, topraklı, korumalı) türleri tercih edilir.

Extension Cable: *A portable cable made of insulated material with power outlets that allows electrical devices to be operated at a distance from the power source. Types that are resistant to high currents and suitable for outdoor conditions (waterproof, grounded, protected) are preferred.*

Uzman AFAD Gönüllüsü: AFAD Gönüllülük sistemi kapsamında temel ve destek eğitimi aşamalarını başarıyla tamamlamış, saha tecrübesi edinmiş ve afet yönetimi konusunda gelişmiş bilgi ve beceriye sahip gönüllüdür.

Expert AFAD Volunteer: *A volunteer who has successfully completed basic and support training within the AFAD Volunteer System, has gained field experience, and possesses advanced knowledge and skills in disaster management.*

Üç Kısa Düdük: Arama kurtarma faaliyetlerinde kullanılan ve personelin acilen çalışmayı bırakarak belirlenen toplanma alanına gitmesini sağlayan uluslararası kabul görmüş acil durum sinyalidir. Bu sinyal, her biri bir saniye süren üç kesik düdük sesi şeklindedir.

Three Short Whistles: *An internationally recognized emergency signal used in search and rescue operations to order personnel to immediately stop work and gather at a designated assembly point. The signal consists of three short whistle blasts, each lasting about one second.*

Üçgen Kurtarma Kemer: Yüksekten tahliye sırasında kazazedeyi ip sistemine sabitleyerek güvenli taşımayı sağlayan, üçgen şekilli emniyet aparatıdır.

Triangle Rescue Belt: *A triangular-shaped safety device used to secure and safely transport a casualty during high-angle evacuation by attaching them to a rope system.*

Üçgen Sondalama Tekniği: Çığ enkazında kayıp kişilerin yerini tespit etmek için kar sondalarının, belirli aralıklarla ve üçgen formasyonunda zemine batırılmasıyla yapılan sistematik arama yöntemidir.

Triangular Probing Technique: *It is a systematic search method in which snow probes are sunk into the ground at regular intervals and in a triangular formation to locate missing persons in avalanche debris.*

Üçlü Reflektör Panel: Trafik kazaları ve araç arızası durumlarında, yaklaşan araçları uyarmak amacıyla, araç arkasına belirli bir mesafeye yerleştirilen üçgen şekilli reflektif güvenlik levhasıdır.

Triple Reflector Panel: *A triangular reflective safety sign placed at a certain distance behind a vehicle to warn approaching traffic during accidents or vehicle breakdowns.*

Üst Patlama Limiti: Bir gaz veya buharın hava ile karıştığında patlayıcı bir ortam oluşturabilmesi için gereken maksimum konsantrasyonudur.

Upper Explosion Limit: *It is the maximum concentration required for a gas or vapor to form an explosive environment when mixed with air.*

Üstten Temiz Çalışma: Enkaz altında kısıtlı alanın bulunduğu durumlarda, kişiye zarar vermeden ulaşmak amacıyla üst taraftan açılan geçitlerle yapılan

dikkatli müdahaledir. Bu yöntemde, kazazedenin fiziksel bütünlüğü ve solunum yolları korunarak, genellikle beton kırmak yerine kesme işlemleri tercih edilir. Ekipman seçimi ve uygulama büyük özenle gerçekleştirilir.

Clean Operation from the Top: *A careful rescue technique involving accessing a trapped person from above through openings, used when confined spaces exist under rubble. This method aims to avoid harm to the survivor by preserving their physical integrity and airways, preferring cutting operations over breaking concrete. Equipment selection and application are done with great care. vapor to form an explosive environment when mixed with air.*

.....

YAZ

V Ajanları: Sinir sistemini etkileyen, yüksek toksisiteye sahip kimyasal savaş ajanlarıdır. Çok küçük miktarlarda bile öldürücü olabilirler ve temas, solunum veya sindirim yoluyla hızla etki gösterirler. V ajanları, özellikle savaş ve terör olaylarında kullanılması tehlikeli olan organofosfat bazlı kimyasallardır.

V Agents: *Highly toxic chemical warfare agents affecting the nervous system. Even very small amounts can be lethal, acting rapidly through contact, inhalation, or ingestion. V agents are organophosphate-based chemicals especially dangerous when used in warfare or terrorist attacks.*

V Şeklinde Çökme: Bir yapının yıkılması sonucu oluşan ve enkazın yerle bir olan kısmında “V” şeklinde boşluk bırakan çökme türüdür. Bu tür çökme durumlarında, üst katlar genellikle merkezde çökerken, alt kısımlarda “V” şeklinde boşluklar ve yanlarda yaşam alanı (hayat üçgeni) potansiyeli taşıyan boşluklar oluşur.

V Shaped Collapse: *A type of structural collapse where the rubble forms a “V”-shaped void in the flattened part of the debris. In such collapses, upper floors usually fall inward at the center, while “V”-shaped gaps and potential survival spaces (voids) are created on the sides.*

Vadi: İki dağ veya yükselti arasında kalan, genellikle dere/nehir yatağı bulunan çukur arazi formudur. Arazi intikallerinde yürüme kolaylığına sahip alanlardır.

V Shaped Collapse: *A hollow landform located between two mountains or elevations, usually containing a stream or river bed. These areas are easy to walk across when crossing terrain.*

Vakum Sedye: Vakumlu teknoloji kullanarak, yaralı kişinin vücut şekline uyum sağlayan, hafif ve kolay taşınabilir bir kurtarma ekipmanıdır. Omurga ve ağır yaralanmalarda, yaralının hareketsiz ve güvenli bir şekilde sabitlenmesini sağlayarak ekstra hareket riskini önlemeyi amaçlar.

Vacuum stretcher: *A lightweight, portable rescue device that uses vacuum technology to conform to the injured person’s body shape. It immobilizes and secures the patient safely, minimizing movement risk especially in spinal and severe injuries.*

Vardiya: Afet ve acil durumlarda, arama ve kurtarma faaliyetlerine katılan personelin görevlerini belirli bir sıra ve düzen içinde yürütmesine verilen isimdir.

Shift: *The organized rotation or scheduling of personnel’s duties during disaster and emergency response operations to ensure continuous and efficient work.*

Vardiya Amiri: Genellikle 7/24 çalışan sistemlerde bir vardiya süresince afet ve acil durum yönetimi çalışmalarını koordine eden sorumlu kişidir.

Shift Supervisor: *In systems that generally operate 24/7, this is the person responsible for coordinating disaster and emergency management activities during a shift.*

.....

Varış Ayrılış Noktası (RDC): Uluslararası arama kurtarma ekiplerinin bir afet bölgesine vardığında ilk uğradığı, karşılandığı ve yönlendirildiği merkezdir. Ayrılışlar da aynı noktadan yapılır. Genellikle hava alanlarında veya afet bölgesine yakın yerlerde kurulur. Amaç yardım için gelen ekipleri kayıt altına almak ve görev alanlarına yönlendirmektir.

Arrival Departure Point (RDC): *It is the center where international search and rescue teams first arrive, are welcomed and are directed when they arrive at a disaster area. Departures are also made from the same point. It is usually set up at airports or near disaster areas. The purpose is to register teams arriving to provide assistance and direct them to their areas of operation.*

.....

Veba: Yersinia pestis adlı bakterinin sebep olduğu enfeksiyona bağlı bulaşıcı ve ölümcül bir hastalıktır.

Plague: *It is an infectious and deadly disease caused by infection with the bacterium Yersinia pestis.*

.....

Vektör: Hastalık etkenlerini (mikroorganizmaları) bir canlıdan diğerine taşıyan canlı organizmadır. Genellikle böcekler (örneğin sivrisinekler, keneler) vektör olarak görev yapar.

Vector: *A living organism that transmits disease-causing microorganisms from one host to another. Common vectors include insects such as mosquitoes and ticks.*

.....

Venturi Etkisi: Daralan bir boru veya kanal içinden geçen akışkanın hızının artması ve buna bağlı olarak basıncının azalması olayıdır. Bu prensip, sıvıların ve gazların hareketini açıklamada kullanılır.

Venturi Effect: *The phenomenon where the velocity of a fluid increases and its pressure decreases as it passes through a narrowed section of a pipe or channel. This principle is used to explain the movement of liquids and gases.*

.....

Veri Tabanı: Belirli bir amaç için düzenlenmiş ve depolanan bilgilerin elektronik ortamda saklandığı sistemdir.

Database: An electronically stored system where information organized for a specific purpose is saved and managed.

.....

Verici-Mod: Çığda arama cihazının sinyal verme (verici) modunda çalıştırılmasıdır. Bu modda cihaz, kar altındaki cihazlardan sinyal gönderir. Çığ altında kalan afetzedenin yönü ve uzaklığı, bu verici modundan yayılan sinyaller kullanılarak tespit edilir.

Transmitter-Mode: The mode of an avalanche rescue device in which it actively sends signals. In this mode, the device transmits signals to receivers buried under the snow, allowing the direction and distance of the buried survivor to be detected.

.....

VHF Band: Radyo frekans spektrumunda bir frekans bantıdır ve 30 MHz ile 300 MHz arasındaki frekansları kapsamaktadır.

VHF Band: It is a frequency band in the radio frequency spectrum and covers frequencies between 30 MHz and 300 MHz.

.....

Vinç: Arama kurtarma çalışmalarında, özellikle büyük çaplı enkaz kaldırma operasyonlarında, ağır yüklerin taşınması ve enkazın parçalara ayrılarak kaldırılması için kullanılan ağır iş makinasıdır.

Crane: In search and rescue operations, especially large-scale debris removal operations, it is a heavy-duty machine used to transport heavy loads and remove debris by breaking it into pieces.

.....

Vinç Bağlantı Seti: Vinçle taşınacak yüklerin güvenli bir şekilde bağlanması için kullanılan kanca, halat, zincir ve kelepçeleri içeren bağlantı setidir.

Crane Connection Set: A connection set containing hooks, ropes, chains and clamps used to securely fasten loads to be transported by crane.

.....

Vinç Operatörü: Vinçleri kullanarak ağır yükleri kaldırmak, taşımak ve indirmekle sorumlu olan kişidir.

Crane Connection Set: A person responsible for lifting, transporting and lowering heavy loads using cranes.

.....

Virülans: Bir mikroorganizmanın hastalık yapma gücü veya zarar verme yeteneğinin derecesidir. Yani, bir mikroorganizmanın ne kadar güçlü ve etkili bir şekilde enfeksiyon oluşturabildiğini ifade eder.

Virulence: *The degree of a microorganism's ability to cause disease or harm. It indicates how strong and effective a microorganism is at producing infection.*

Virüs: Canlı hücreler içinde çoğalabilen, genetik materyal taşıyan ve enfeksiyona neden olan çok küçük mikroskobik bir mikroorganizmadır. Kendi başına çoğalamaz, çoğalmak için mutlaka bir konak hücreye ihtiyaç duyar.

Virus: *A microscopic microorganism that carries genetic material and causes infection by replicating inside living cells. It cannot reproduce independently and requires a host cell to multiply.*

Viskozite/Akma Direnci: Bir sıvının akmaya karşı gösterdiği direnç ya da iç sürtünme özelliğidir. Başka bir deyişle, sıvının ne kadar “akışkan” ya da “koyu” olduğunu ifade eder. Örneğin bal, suya göre daha yüksek viskoziteye sahiptir.

Viscosity/Flow Resistance: *The resistance of a fluid to flow or its internal friction. In other words, it describes how “fluid” or “thick” a liquid is. For example, honey has higher viscosity compared to water.*

Volatil Organik Bileşikler: İnsan vücudunun ölüm sonrası salgıladığı ve koku oluşumuna yol açan kimyasal bileşiklerdir. Ceset köpekleri bu uçucu organik bileşikler algılayarak ceset veya kalıntıların yerini tespit eder.

Volatile Organic Compounds: *These are chemical compounds secreted by the human body after death, which cause odors to form. Cadaver dogs detect these volatile organic compounds to locate corpses or remains.*

Volkanik Deprem: Aktif volkanların çevresinde magmanın yüzeye çıkması öncesi, sırası ve sonrasında meydana gelen depremdir.

Volcanic Earthquake: *An earthquake that occurs before, during and after magma rises to the surface around active volcanoes.*

Volki Tolki: El tipi, kısa menzilli, genellikle VHF/UHF bandında çalışan, olay yeri personeli arasında hızlı ve doğrudan iletişim sağlayan taşınabilir telsiz cihazıdır.

Walkie-Talkie: *A handheld, short-range, portable radio device that typically operates in the VHF/UHF band and provides fast and direct communication between incident personnel.*

Volta: İp üzerinde yapılan düğümlleme veya dolama işleminin genellikle ipi bir noktaya sarmak, sabitlemek veya yönünü değiştirmek amacıyla kullanılan sistemdir.

Wrap: A system used to tie knots or wind rope, usually to secure it at a point, fix it in place or change its direction.

.....

VX Ajanı: V sınıfı sinir ajanları sınıfına giren ve ilk olarak İngiltere’de üretilen VX, kokusuz, tatsız ve oldukça kalıcı bir kimyasal savaş ajanıdır.

VX Agent: VX, which belongs to the V class of nerve agents and was first produced in the United Kingdom, is an odorless, tasteless and highly persistent chemical warfare agent.

.....

Wassenaar Düzenlemesi: Gelişmiş silahlar ve çift kullanımlı (sivil ve askeri amaçlı) teknolojilerin kontrollü ihracatını düzenleyen Hollanda’nın Wassenaar kasabasında 1996 yılında kurulan 42 üyeli (Türkiye dahil) uluslararası bir rejimdir.

Wassenaar Arrangement: It is an international regime established in 1996 in the Dutch town of Wassenaar, with 42 members (including Turkey), which regulates the controlled export of advanced weapons and dual-use (civilian and military) technologies.

.....

WHO: Birleşmiş Milletler’e bağlı, küresel halk sağlığını korumak ve geliştirmekle görevli uluslararası kuruluştur.

WHO: An international organization affiliated with the United Nations, tasked with protecting and improving global public health.

.....

Y Asılma İstasyonu: İki noktadan destek alınarak oluşturulan, yükün eşit dağılmasını sağlayan asılı istasyon sistemidir.

Y Suspension Station: It is a suspended station system created by supporting two points, ensuring equal distribution of load.

.....

Yağmurla Sertleşmiş Yüzey Üstüne Yeni Kar: Daha önce yağmurla sertleşmiş yüzey üzerine düşen yeni karın oluşturduğu yapıdır. Bu durum, üst tabakanın alttaki kaygan yüzeyden ayrılması riskini artırır. Sıklıkla tabaka (slab) çığlarının tetikleyicisi olabilir.

Rain-Hardened Surface: This is the structure formed by new snow falling on a surface that has been hardened by rain. This situation increases the risk of the upper layer separating from the slippery surface below. It can often trigger slab avalanches.

.....

Yağmurlama Sistemi: Yangını söndürmek, soğutmayı sağlamak ve gelişen yangını itfaiye ekipleri gelinceye kadar sınırlamak amacı ile su püskürtmesi yapan otomatik yangın söndürme sistemidir.

Sprinkler System: *It is an automatic fire extinguishing system that sprays water to extinguish the fire, provide cooling and contain the developing fire until the fire department arrives.*

Yağmurluk: Yağışlı hava koşullarında ekiplerin çalışmasını kolaylaştıran su geçirmez genellikle reflektörlü giysidir.

Raincoat: *A waterproof garment, often with reflective elements, worn to protect rescue teams and workers during rainy weather conditions.*

Yakıcı Ajan: Vücuda ciddi zarar veren, çoğu zaman hayatı tehdit eden ve vücutta kabarcıklar oluşturan; solunum yolları, gözler, soluk borusu ve deriyi olumsuz etkileyen yağlı kimyasal maddelerdir.

Blister Agent: *An oily chemical substance that causes severe bodily harm, often life-threatening, producing blisters and adversely affecting the respiratory tract, eyes, windpipe, and skin.*

Yakıt Çantası: Saha operasyonlarında kullanılan portatif, güvenli ve sızdırmaz bir yakıt taşıma kabı veya çantasıdır. Genellikle arama kurtarma, dağcılık, kamp, askeri ve itfaiye operasyonlarında, jeneratör, araç, pompa, ısıtıcı vb. ekipmanlara yakıtı taşımak üzere tasarlanmış 3-5-10-20 vb. litrelik pratik taşıma kaplarıdır.

Fuel Bag: *It is a portable, safe and leak-proof fuel transport container or bag used in field operations. It is a practical transport container designed to carry fuel to equipment such as generators, vehicles, pumps, heaters, etc. in search and rescue, mountaineering, camping, military and firefighting operations and is available in sizes of 3, 5, 10, 20 liters, etc.*

Yakıt Yönetimi: Kurtarma araçları (iş makineleri, jeneratörler, taşıtlar) ve ekipmanların kesintisiz çalışmasını sağlamak amacıyla yapılan lojistik planlamadır. Mobil yakıt istasyonları, tankerlerle ikmal sistemleri ve dijital yakıt takip yazılımları kullanılarak ihtiyaç duyulan noktalara zamanında yakıt ulaştırılır. Stok seviyeleri sürekli izlenir ve afet çalışmalarında kullanılan araçların yakıtları, fırsat bulundukça seviyesine bakılmaksızın her zaman tam dolum yapılır.

Fuel Management: *The logistical planning that ensures continuous operation of rescue vehicles (construction machinery, generators, vehicles) and equipment. It involves timely fuel delivery to needed locations using mobile*

fuel stations, tanker refills, and digital fuel tracking software. Stock levels are continuously monitored, and fuel tanks of vehicles used in disaster response are always refilled fully whenever possible, regardless of the current level.

Yamaç Stabilitesi: Arama ve kurtarma operasyonları sırasında çığ veya toprak kayması riskini belirleyen faktördür. Arazinin eğimi, zemin yapısı ve hava koşulları gibi unsurlar dikkate alınarak yamaçların güvenli olup olmadığı değerlendirilir. Özellikle dağlık bölgelerde operasyon öncesi analiz edilir.

Slope Stability: *This is a factor that determines the risk of avalanches or landslides during search and rescue operations. The safety of slopes is assessed by taking into account factors such as the slope of the terrain, soil structure and weather conditions. This is analyzed prior to operations, especially in mountainous areas.*

Yamaç Tehlike Sınıflandırması: Dağlık bölgelerdeki yamaçların eğim, zemin yapısı, kar yükü ve taş düşme risklerine göre kategorilere ayrılması işlemidir. Bu sınıflama, hangi bölgelerde güvenli çalışılabileceğini ve nerelerde önlem alınması gerektiğini belirler.

Slope Hazard Classification: *This is the process of categorizing slopes in mountainous areas according to their gradient, ground structure, snow load and rockfall risk. This classification determines which areas are safe to work in and where precautions need to be taken.*

Yamaç Yağışları: Nemli hava kütlelerinin dağlık arazilerin yamaçları boyunca yükselmesi ve soğuması sonucunda oluşan yağış türüdür.

Orographic Precipitation: *This type of precipitation is formed as a result of moist air masses rising and cooling along the slopes of mountainous terrain.*

Yamaç Yönü ve Etkileri: Yamaç yüzeyinin yöneldiği coğrafi yönü ifade eder (örneğin kuzey, güney). Güneşlenme miktarı, rüzgar etkisi ve sıcaklık değişimleri bu yönler göre değiştiği için çığ oluşumunda belirleyici faktördür. Örneğin kuzey yamaçlı kar tabakası soğuk ve kuru kalır, güney yamaç ise daha hızlı erimeye eğilimlidir.

Slope Direction and Effects: *It refers to the geographical direction in which the slope surface faces (e.g., north, south). The amount of sunshine, wind effect and temperature changes vary depending on these directions, making them decisive factors in avalanche formation. For example, the snow layer on a north-facing slope remains cold and dry, while a south-facing slope tends to melt more quickly.*

Yanal Çökme: Yapının bir tarafındaki taşıyıcı duvarın veya kolonun çökmesiyle, yapı elemanlarının sağlam kalan tarafa doğru eğilerek çökmesi durumudur. Bu tür çökme, genellikle zemin kaymaları, zayıf temel yapısı veya dış etkenler sonucu meydana gelir.

Lateral collapse: *It is a situation where the structure collapses by leaning towards the remaining intact side due to the collapse of a load-bearing wall or column on one side of the structure. This type of collapse usually occurs as a result of ground movements, weak foundation structure or external factors.*

Yanardağ Patlaması: Aktif volkanların çevresinde magmanın yüzeye çıkması sırası ve sonrasında meydana gelen patlamadır.

Volcano Eruption: *An eruption that occurs during and after the rise of magma to the surface around active volcanoes.*

Yandan Giriş: Arama ve kurtarma çalışmalarında, yapının yan tarafından veya yan cepheden erişim sağlanarak enkaz altındaki afetzedelere ulaşma yöntemidir. Bu teknik, doğrudan üstten girişin mümkün olmadığı durumlarda veya yapının yan kısımlarının daha güvenli olduğu hallerde tercih edilir.

Lateral Entry: *A method in search and rescue operations where access to trapped survivors under rubble is gained from the side or lateral part of a structure. This technique is preferred when direct entry from above is not possible or when the side areas of the building are safer.*

Yangın: Kontrol altına alınamayan ve yayılarak can, mal ve çevre güvenliğini tehdit eden yanma olayıdır. Yanma olayı ısı, oksijen ve yanıcı madde bir araya geldiğinde başlar. Yangını söndürmek için ise yangın üçgeni denilen bu bileşenlerden birinin ortamdaki uzaklaştırılması gerekir.

Fire: *It is an uncontrollable burning event that spreads and threatens life, property and environmental safety. Burning occurs when heat, oxygen and combustible material come together. To extinguish a fire, one of these components, known as the fire triangle, must be removed from the environment.*

Yangın Bariyer Hattı: Zemin boyunca püskürtülen su veya su ile kimyasal geciktirici karışımı içeren, düşük yoğunluklu yangınları başlatmak veya durdurmak amacıyla oluşturulan geçici kontrol hattıdır. Yangının yayılmasını engellemek için etkin bir müdahale yöntemidir.

Fire Barrier Line: *A temporary control line created by spraying water or a water-chemical retardant mixture along the ground to start or stop low-intensity fires. It is an effective intervention method to prevent the spread of fire.*

Yangın Battaniyesi: Küçük çaplı yangınlarda alevi havasız bırakarak söndürmeye yarayan, ayrıca kişiyi aleve karşı koruyan yanmaz kumaştan yapılmış örtüdür.

Fire Blanket: *A cover made of fireproof fabric that extinguishes small fires by depriving the flames of oxygen and also protects the wearer from the flames.*

.....

Yangın Boğma Yöntemi: Oksijenin ortamdan uzaklaştırılması ile ateşin sönmesini sağlayan yangın söndürme tekniğidir.

Smothering Method: *It is a fire extinguishing technique that extinguishes fire by removing oxygen from the environment.*

.....

Yangın Bölgesi: Aktif bir yangının meydana geldiği ve yangınla mücadele, tahliye veya güvenlik önlemlerinin uygulandığı tehlikeli alanıdır.

Fire Zone: *It is a hazardous area where an active fire has occurred and firefighting, evacuation or safety measures are being implemented.*

.....

Yangın Büyüme Hızı: Yangının yayılma alanı, yanan malzeme miktarı, alev boyu ve ısı yayılımı gibi kriterlerin zamanla nasıl değiştiğini ölçen parametredir.

Fire Growth Rate: *This parameter measures how criteria such as the area of fire spread, the amount of burning material, flame length and heat spread change over time.*

.....

Yangın Çökmesi: Yangın sırasında veya sonrasında bir yapının ani ve beklenmedik şekilde çökmeye başlamasıdır. Yangın, yapının taşıyıcı elemanları (kolonlar, kirişler, döşemeler gibi) üzerinde yüksek ısıya bağlı olarak yapısal zayıflamaya neden olur. Bu durum, taşıyıcı elemanların yük taşıma kapasitesini azaltır ve sonuç olarak yapı, kendi ağırlığını veya üzerindeki yükleri taşıyamayarak çöker.

Fire Collapse: *The sudden and unexpected collapse of a structure during or after a fire. Fire causes structural weakening of load-bearing elements (columns, beams, slabs) due to high temperatures. This reduces their load-bearing capacity, leading the structure to fail under its own weight or applied loads.*

.....

Yangın Derinliği: Yangının cephesine dik yönde, aktif olarak yanan alanın derinliğidir. Başka bir deyişle, yangının yanan şeridinin kalınlığıdır. Genellikle metre ile ifade edilir.

Fire Depth: It is the depth of the actively burning area perpendicular to the front of the fire. In other words, it is the thickness of the burning strip of the fire. It is usually expressed in meters.

Yangın Dolabı: İçinde hortum, fiskeye ve yangın musluğu bulunan dolaptır. Binalarda yangınla mücadeleyi kolaylaştırmak ve güvenliği artırmak amacıyla kullanılır.

Fire Cabinet: A cabinet containing a hose, sprinkler, and fire hydrant, used inside buildings to facilitate firefighting and enhance safety.

Yangın Durdurma Hattı: Orman ve örtü yangınlarında, yanıcı bitki örtüsü ile organik maddelerin tamamen temizlenerek mineral toprağın ortaya çıkarılmasıyla oluşturulan, yangının yayılmasını fiziksel olarak engelleyen doğrusal bir bariyerdir. Yangınla mücadelede en temel ve etkili yöntemlerden biridir. Bu hatlar, el aletleriyle ya da iş makineleriyle açılabilir. Temel amacı, yangının ilerlemesi için gerekli olan yanıcı madde zincirini keserek alevlerin yayılımını durdurmak ve yangını kontrol altına almaktır.

Firebreak line: A linear barrier created by completely removing flammable vegetation and organic materials down to mineral soil in forest and ground fires. This physical barrier prevents the spread of fire. It is one of the most fundamental and effective firefighting methods and can be created manually with hand tools or machinery. Its primary purpose is to break the chain of combustible material needed for fire spread, stopping the flames and helping control the fire.

Yangın Duvarı İki bina arasında veya aynı bina içinde farklı yangın yüküne sahip hacimlerin birbirinden ayrılması gereken hâllerde, yangının ilerlemesini ve yayılmasını belirlenmiş bir süre için durduran düşey yapı elemanıdır.

Firebreak Line: In cases where spaces with different fire loads must be separated from each other between two buildings or within the same building, it is a vertical structural element that stops the spread of fire for a specified period of time.

Yangın Eğitimi: Yangın anında kişilerin doğru davranışları kazanması amacıyla düzenlenen uygulamalı eğitimidir.

Fire training: Practical training organized to teach people the correct behaviors and actions during a fire emergency.

Yangın Ekolojisi: Doğal veya insan kaynaklı yangınların ekosistemler üzerindeki etkilerini inceleyen bilim dalıdır. Bu alanda yangınların bitki ve hayvan toplulukları, toprak yapısı, besin döngüleri ve ekosistem dinamikleri üzerindeki rolü araştırılır.

Fire Ecology: *It is a scientific discipline that studies the effects of natural or human-caused fires on ecosystems. In this field, the role of fires on plant and animal communities, soil structure, nutrient cycles and ecosystem dynamics is investigated.*

.....

Yangın Emniyet Yol ve Şeritleri: Yangına hızlı ve etkili müdahale sağlamak amacıyla önceden planlanarak oluşturulan, yangın söndürme ekipleri ile araçlarının güvenli şekilde hareket edebileceği, erişilebilir ve açık tutulan orman içi yol ve alanlardır. Bu yol ve şeritler hem yangının yayılmasını kontrol altına almak hem de ekiplerin tahliyesi, malzeme ikmali ve stratejik noktalara ulaşımı açısından kritik bir rol oynar.

Fire Safety Roads and Lanes: *Pre-planned and maintained accessible paths and open areas inside forests designed to allow safe and rapid movement of firefighting teams and vehicles. These roads and lanes play a critical role in controlling fire spread, facilitating evacuation, supplying materials, and reaching strategic points.*

.....

Yangın İzleme Sistemleri: Yangın izleme kuleleri, termal kameralar ve insansız hava araçları gibi teknolojileri içeren sistemlerdir.

Fire Safety Lobby: *These systems include technologies such as fire monitoring towers, thermal cameras and unmanned aerial vehicles.*

.....

Yangın Kaçış Rotası: İtfaiyecilerin bir güvenlik bölgesine veya daha önce yanmış bir alan, daha önce inşa edilmiş bir güvenlik alanı, yanmayacak bir çayır, yanmadan sığınmak için yeterince büyük doğal kayalık alan gibi diğer düşük riskli alanlara geçmek için kullandıkları önceden planlanmış ve anlaşılmış bir rotadır.

Fire Escape Route: *It is a pre-planned and agreed route that firefighters use to cross to a safety zone or other low-risk areas, such as a previously burned area, a previously built safety area, a meadow that will not burn, a natural rocky area large enough to shelter from burning.*

.....

Yangın Kaçış Yolu Basınç Sistemi: Kaçış yollarındaki iç hava basıncını, yapının diğer bölümlerindeki basınca göre daha yüksek tutarak duman sızıtısını önleyen yöntemdir. Böylece yangın anında kaçış yollarının temiz kalması ve güvenli tahliye sağlanır.

Fire Escape Route Pressure System: *A system designed to keep air pressure in escape routes higher than in other parts of a building, preventing smoke infiltration. It ensures escape paths remain clear and safe during a fire for effective evacuation.*

.....

Yangın Kapısı: Bir yapıda kullanıcılar, hava veya nesneler için dolaşım imkânı sağlayan, kapalı tutulduğunda duman, ısı ve alev geçişine belirli bir süre direnecek nitelikteki kapı, kapak veya kepengidir.

Fire Door: *In a building, a door, hatch or shutter that allows users, air or objects to circulate and that, when closed, will resist the passage of smoke, heat and flames for a certain period of time.*

Yangın Kesici: Bina içinde, yangının ve dumanın ilerlemesini ve yayılmasını belirlenmiş bir süre için durduran, yatay veya düşey konumlu elemandır.

Fire Stop: *An element located horizontally or vertically within a building that stops the spread of fire and smoke for a specified period of time.*

Yangın Kompartımanı: Bir bina içerisinde, tavan ve taban döşemesi dâhil olmak üzere, tüm sınırları en az 60 dakika yangına karşı dayanıklı yapı elemanları ile oluşturulmuş, duman ve ısı geçirmez şekilde ayrılmış bölgedir. Bu tür bölgeler yangının yayılmasını önleyerek insanların tahliyesi için zaman kazandır.

Fire Compartment: *Within a building, it is an area separated by smoke and heat-resistant walls, including the ceiling and floor, with all boundaries constructed of fire-resistant building elements for at least 60 minutes. Such areas prevent the spread of fire and allow time for people to evacuate.*

Yangın Kulesi: Orman yangınlarını erken tespit etmek amacıyla yüksek noktada kurulan gözlem yapısıdır.

Fire Lookout Tower: *It is an observation structure built at a high point for the purpose of early detection of forest fires.*

Yangın Merdiveni: Yangın hâlinde ve diğer acil hâllerde binadaki insanların emniyetli ve süratli olarak tahliyesi için kullanılabilen, yangına karşı korunumlu bir şekilde düzenlenen ve tabii zemin seviyesinde güvenli bir alana açılan merdivendir.

Fire ladder: *A ladder designed for safe and rapid evacuation of people from buildings during fire or other emergencies. It is arranged to be fire-resistant and leads safely to a secure ground-level area.*

Yangın Musluğu: Yangın anında itfaiye ekiplerinin veya yangın eğitimi almış kişilerin hızlı ve etkili bir şekilde suya ulaşmasını sağlayan, hidrantlardan farklı olarak genellikle bina içinde ya da özel yangın tesisatlarında bulunan su alma noktasıdır. Şehir su şebekesine bağlı olan bu musluklar, yüksek debide su verebilecek şekilde tasarlanarak yangınla mücadelede kesintisiz su teminini sağlar.

Fire hydrant: A water outlet, usually located inside buildings or in dedicated firefighting installations, connected to the city water network. Unlike standard hydrants, these provide rapid and effective water access for firefighters or trained personnel during fires. They are designed to supply high flow rates to ensure uninterrupted water supply for firefighting.

.....

Yangın Müdahale Elbisesi: PBI, Para Aramid, Meta Aramid, Kevlar gibi sıcaklığa ve yıpranmalara karşı mukavemetli kumaşlardan imal edilen itfaiyeciler veya endüstriyel yangınla mücadele ekipleri tarafından kullanılan, yüksek sıcaklıklara ve radyant ısıya karşı dayanıklı, özel olarak tasarlanmış kişisel koruyucu giysidir.

Creating a Fire Resistant Zone: Temperature sensitive materials such as PBI, Para Aramid, Meta Aramid, Kevlar and fabrics resistant to abrasion is a specially designed personal protective clothing, resistant to high temperatures and radiant heat, used by manufactured firefighters or industrial firefighting teams.

.....

Yangın Patlaması: Yangının korlaşma aşamasında, kapalı bir hacimde biriken yoğun ve sıcak dumanın, kapı veya pencere açılmasıyla içeri giren temiz hava ile birleşerek ani ve şiddetli bir patlamaya neden olmasıdır.

Fire Escape Staircase: The sudden and violent explosion caused when accumulated hot and dense smoke in a confined space during the flaming stage of a fire mixes with fresh air entering through an opened door or window.

.....

Yangın Perdesi: Korunması gereken nesne, ürün veya alt yapının yangına karşı korunması veya ısının yatay veya düşey olarak yayılmasını engellemek amacıyla kullanılan özel donanımlı bariyerlerdir.

Fire Curtain: These are specially equipped barriers used to protect objects, products or infrastructure that need to be protected from fire or to prevent heat from spreading horizontally or vertically.

.....

Yangın Sınırı: Bir yangının yayılma sınırını veya etki alanının en uç noktalarını ifade eder.

Fire Line: The boundary or outermost extent of a fire's spread or influence area.

.....

Yangın Söndürme Aracı: Yangınları kontrol altına almak ve söndürmek amacıyla kullanılan her türlü ekipman, cihaz veya taşıttır. Bu araçlar, yangının büyümesini engellemek ve can/mal kaybını önlemek için kullanılır.

Fire Extinguishing Device (YSC): Any equipment, device or vehicle used to control and extinguish fires. These tools are used to prevent the spread of fire and minimize loss of life and property.

Yangın Söndürme Arazözü: Zorlu arazi şartlarına uyumlu yangınla mücadele için tasarlanmış, yüksek kapasiteli su,köpük vb. taşıma ve her türlü zeminde basınçlı müdahale kabiliyetine sahip özel donanımlı itfaiye aracıdır.

Fire Extinguishing Pump: A specially equipped fire truck designed for firefighting in difficult terrain conditions, with high capacity for transporting water, foam, etc. and capable of pressurized intervention on all types of terrain.

Yangın Söndürme Cihazı (YSC): Yangının başlangıç aşamasında alevleri kontrol altına almak veya tamamen söndürmek amacıyla kullanılan, taşınabilir özellikteki basınçlı söndürme tüpleridir. İçeriğinde, yangının türüne uygun olarak toz, köpük, su veya gaz bulunur. Hızlı ve etkili müdahale imkânı sunarak, yangının büyümesini önlemede kritik rol oynar.

Fire Extinguisher: A portable pressurized device used to control or completely extinguish flames during the initial stages of a fire. Depending on the fire type, it contains powder, foam, water, or gas. It allows rapid and effective intervention, playing a critical role in preventing fire growth.

Yangın Söndürme Ekibi: İş yerlerinde çıkan yangınların kontrol altına alınması ve söndürülmesi için görevlendirilmiş, eğitilmiş ve donanımlı personelden oluşan müdahale grubudur. Bu ekip, yangın anında hızlıca müdahale ederek can ve mal kaybını en aza indirmeyi amaçlar.

Fire Fighting Team: A trained and equipped team designated to control and extinguish fires in workplaces. The team aims to respond quickly during fires to minimize loss of life and property.

Yangın Söndürme Helikopteri: Deniz, göl, nehir veya bu amaçla hazırlanmış yapay su kaynaklarından kova ya da alt gövde tankları aracılığıyla su alarak, yangın bölgesine havadan su bırakan hava aracıdır. Bu helikopterler, gerektiğinde yer ekiplerine zaman kazandırmak amacıyla yangın geciktirici kimyasal maddeler de bırakabilir. Havadan müdahale kapasitesi sayesinde, özellikle ulaşılması zor alanlardaki yangınlara hızlı ve etkili müdahale imkânı sağlar.

Firefighting Helicopter: An aerial vehicle that collects water from seas, lakes, rivers, or specially prepared artificial water sources via buckets or underbody tanks and drops it over fire zones. These helicopters can also release fire retardant chemicals to buy time for ground crews. Thanks to their aerial firefighting capacity, they provide fast and effective intervention, especially in hard-to-reach areas.

Yangın Söndürme Topu: İçinde yangın söndürme tozu (genellikle monoamonyum fosfat) bulunan, küre şeklinde bir cihazdır. Yangın esnasında alevle temas ettiğinde 3–5 saniye içinde patlar ve içindeki kimyasal maddeyi etrafa püskürtürerek alevleri boğar.

Fire Extinguisher Ball: A spherical device filled with fire extinguishing powder (usually monoammonium phosphate). When it comes into contact with flames, it explodes within 3–5 seconds, dispersing the chemical inside to smother the fire.

Yangın Söndürme Uçağı: Deniz, göl veya nehir gibi su kaynaklarından sorti yöntemiyle su alarak, yangın bölgesine havadan müdahale eden hava aracıdır. Bazı modelleri tek seferde 70 tonun üzerinde su bırakma kapasitesine sahiptir. Bu uçaklar, gerektiğinde yangın geciktirici kimyasal maddeler de bırakarak yer ekiplerine zaman kazandırır ve yangının yayılmasını yavaşlatır. Özellikle geniş alanlarda ve ulaşılması güç bölgelerde etkili sonuçlar sağlar.

Firefighting Aircraft: An aircraft that collects water from seas, lakes, or rivers during sorties and performs aerial firefighting operations over fire zones. Some models can drop over 70 tons of water at once. These planes may also release fire retardant chemicals to slow fire spread and support ground teams, proving especially effective in large or inaccessible areas.

Yangın Sönümlemesi: Meydana gelen bir yangının kontrol altına alınması ve tamamen ortadan kaldırılması amacıyla yapılan tüm müdahaleleri kapsayan teknik, taktik ve sistematik işlemlerin bütünüdür.

Fire Extinguishing: It is the entirety of technical, tactical and systematic procedures covering all interventions made to bring a fire under control and completely extinguish it.

Yangın Şiddeti: Yangının birim zamanda, birim uzunlukta (örneğin, yangın cephesi boyunca 1 metre) açığa çıkardığı ısı enerjisi miktarıdır. Genellikle kW/m (kilowatt/metre) olarak ifade edilir.

Fire Intensity: The amount of heat energy released by a fire per unit time and per unit length (e.g., 1 meter along the fire front). It is usually expressed in kW/m (kilowatt/meter).

Yangın Tahliye ve Müdahale Projesi: Mimari plan üzerinde kaçış yolları, yangın merdivenleri, acil durum asansörleri, yangın dolapları, itfaiye su verme ve alma ağızları ile yangın pompalarının yerlerinin renkli işaretlerle gösterildiği detaylı bir projedir. Bu proje, acil durumlarda güvenli tahliyeyi sağlamak amacıyla hazırlanır.

Fire Evacuation and Response Project: A detailed architectural plan marking escape routes, fire stairs, emergency elevators, fire cabinets, fire water supply and intake points, and fire pump locations with color-coded signs. It is prepared to ensure safe evacuation during emergencies.

Yangın Tepkisi: Bir yangın durumunda bireylerin, grupların veya sistemlerin gösterdiği davranışsal, organizasyonel ve teknik tepkilerin genel adıdır. Bu tepki, yangının tespitinden itibaren başlayan ve yangının kontrol altına alınarak söndürülmesine kadar devam eden süreci kapsar.

Fire Response: It is the general name for the behavioral, organizational and technical responses of individuals, groups or systems in the event of a fire. This response covers the process that begins with the detection of the fire and continues until the fire is brought under control and extinguished.

Yangın Tespit Sensörleri: Ortamdaki duman, sıcaklık ve gaz değişimlerini algılayarak yangınları erken aşamada tespit eden cihazlardır. Otomatik alarm ve yangın söndürme sistemleriyle entegre çalışır.

Fire Detection Sensors: These devices detect fires at an early stage by sensing smoke, temperature and gas changes in the environment. They work in conjunction with automatic alarm and fire extinguishing systems.

Yangın Tuzağı Senaryosu: Yangınla mücadele eden personelin, yangının ani davranış değişikliği (rüzgar kayması, ateş hortumu, alev dalgası vb.) nedeniyle planlanan güvenlik önlemlerinin yetersiz kaldığı/erişilemez olduğu ve hayati risk oluşturan bir durumdur.

Fire Trap Scenario: Firefighters face a life-threatening situation when planned safety measures prove insufficient or inaccessible due to sudden changes in the behavior of the fire (wind shifts, fire whirls, flame waves, etc.).

Yangın Üçgeni: Yangının oluşabilmesi için gerekli olan üç temel bileşen; yanıcı madde, oksijen ve ısıdır. Üç bileşenden birinin ortamdaki uzaklaştırılması yangını ortadan kaldırır.

Fire Detection Sensors: The three basic components necessary for a fire to occur are combustible material, oxygen and heat. Removing any one of these three components from the environment will extinguish the fire.

Yangın Yönlendirme Tabelası: Orman yangınlarında müdahale eden ekiplerin yangın bölgesine kolayca ulaşabilmesi için, yol güzergahlarına yerleştirilen ve

yön gösteren tabelalardır. Yangın anında hızlıca konumlandırılarak yeni gelen ekiplerin sevk ve yönlendirmesini kolaylaştırır.

Fire route signs: Signs placed along road routes to guide firefighting teams to the fire area during forest fires. These signs facilitate quick positioning and help coordinate the deployment and direction of incoming teams.

.....

Yangın Yüğü: Bir alan veya yapıda bulunan yanıcı maddelerin toplam enerji potansiyelini ifade eder. Genellikle kilogram veya metrekare başına kilogram olarak ölçölür ve yangının büyüklüğü ile şiddetini belirlemede kullanılır. Yangın yükü ne kadar yüksekse, yangının yayılma ve tahrip etme riski o kadar artar.

Fire load: The total energy potential of combustible materials in an area or building. It is usually measured in kilograms or kilograms per square meter and is used to assess the size and intensity of a fire. The higher the fire load, the greater the risk of fire spread and damage.

.....

Yangına Dayanıklı Bölge Oluşturma: Yangının hızla yayılmasını engellemek amacıyla kontrollü yangın yolları ve yangın kuşakları oluşturulmasıdır.

Creating a Fire-Resistant Zone: It is the creation of controlled firebreaks and fire belts to prevent the rapid spread of fire.

.....

Yangına Dayanıklı Ekipman Çantası: Yüksek sıcaklık ve alev riski bulunan ortamlarda elektronik veya hassas ekipmanları korumak amacıyla üretilmiş yanmaz muhafaza kutusudur.

Fire Resistant Equipment Bag: It is a fireproof enclosure box manufactured to protect electronic or sensitive equipment in environments with high temperatures and fire hazards.

.....

Yangına Karşı Dayanım: Bir yapı bileşeninin veya elemanının yük taşıma, bütünlük ve yalıtkanlık özelliklerini belirlenmiş bir süre koruyarak yangına karşı dayanmasıdır.

Fire Resistance: The ability of a building component or element to withstand fire by maintaining its load-bearing, integrity and insulating properties for a specified period of time.

.....

Yangında Arama Kurtarma: Yangın sonucu oluşan zararları en aza indirmek ve yangından etkilenen insan, hayvan ve mal varlığını kurtarmak için yapılan faaliyetlerdir.

Fire Search Rescue: These are the activities carried out to minimize the damages caused by fire and to save human, animal and property assets affected by fire.

.....

Yangında Kademeli Yatay Tahliye: Kullanıcıların yangından uzaklaşarak aynı kat seviyesinde yer alan yangın geçirimsiz komşu kompartımana sığınması ve tahliyesidir.

Staged Horizontal Evacuation in Fire: It is the shelter and evacuation of the users away from the fire to the fire-proof neighboring compartment at the same floor level.

.....

Yangında Tehlikeli Bölge: Yangın sırasında yoğun duman, yüksek sıcaklık veya patlama riski bulunan alandır.

Fire Proximity Suit: An area where there is a risk of heavy smoke, high temperature or explosion during a fire.

.....

Yangının Gerisi / Ardı: Yangının başladığı ve yayıldığı alan ile yangın sona erdikten sonra geride kalan, yanmış veya etkilenmiş kısımdır. Yangının etkilerini ve zararlarını gösteren bölümdür.

Post-fire residuals: The area affected or burned where the fire started and spread, remaining after the fire has ended. This shows the effects and damage caused by the fire.

.....

Yangının Kenarı: Bir yangının yayılma sınırını veya yangının etki alanının son noktalarıdır.

Gradual Horizontal Evacuation in Fire: The limit of the spread of a fire or the end points of the fire's area of influence.

.....

Yanıcı Madde: Isı veya ateşle temas ettiğinde kolayca tutuşabilen ve yanabilen maddelerdir.

Flammable materials: Materials that easily ignite and burn when exposed to heat or fire.

.....

Yanlış Pozitif Oranı: Köpeğin hedef olmayan nesnelere veya insanlara yanlış ikaz vermesi durumunun yüzdesel ifadesidir. Düşük yanlış pozitif oranı, köpeğin eğitim kalitesinin yüksek olduğuna işaret eder.

False Positive Rate: The percentage of times the dog gives false alerts to non-target objects or people. A low false positive rate indicates a high quality of the dog's training.

.....

Yanma Direnci: Bir malzemenin veya yapının yangına karşı gösterdiği direnç seviyesidir.

Burning Resistance: It is the level of resistance of a material or structure against fire.

.....

Yanma Endeksi: Bir malzemenin yanma eğilimindeki hızını ve yoğunluğunu ölçen bir değerdir. Bu terim, malzemelerin tutuşma, alev yayma ve yangın sırasında ne kadar hızla yayıldığını belirlemek için kullanılmaktadır.

Combustion Index: It is a value that measures the speed and intensity at which a material tends to burn. This term is used to determine how quickly materials ignite, spread flames and spread during a fire.

.....

Yanma Noktasında Kurtarma: Yüksek sıcaklık ve yoğun alevlerin bulunduğu alanlarda gerçekleştirilen, özel ısıya dayanıklı ekipmanlarla yapılan kurtarma operasyonlarıdır. Bu tür görevlerde, ekipler alüminize giysiler, termal kameralar ve basınçlı soğutma sistemleri gibi donanımlar kullanarak güvenli müdahale sağlar.

Hot Zone Rescue Operation: Rescue operations conducted in areas with high temperatures and intense flames, using specialized heat-resistant equipment. Teams employ aluminized suits, thermal cameras, and pressurized cooling systems to ensure safe intervention.

.....

Yanmaz Başlık (Antiflaş): Yangına müdahale eden itfaiyecilerin giydiği koruyucu giysidir. Başlıca işlevi, baş ve boyun bölgesini ısıt tehlikelerden, alev sıçramalarından ve zararlı gazlardan korumaktır.

Fireproof Cap: Protective clothing worn by firefighters responding to a fire. Its main function is to protect the head and neck area from thermal hazards, flame splashes and harmful gases.

.....

Yapay Emniyet Noktası: Kaya yüzeyine yerleştirilen bolt, sikke, takoz gibi insan yapımı sabitleme ekipmanlarıyla oluşturulan, tırmanış ve kurtarma faaliyetlerinde güvenliği sağlamak amacıyla kullanılan sabit emniyet noktalarıdır. Bu noktalar, doğal emniyet unsurlarının yetersiz olduğu durumlarda güvenli tutunma ve bağlantı sağlar.

Artificial Safety Point: Man-made anchor points created by installing bolts, pitons, wedges, or similar equipment on rock surfaces to provide safety during climbing and rescue operations. These points offer secure attachment where natural anchors are insufficient.

.....

Yapay Kar Alanı: Eğitim, test veya simülasyon amaçlı oluşturulan kontrollü kar alanıdır. Çığ arama tatbikatları, cihaz eğitimi ve köpekli arama pratikleri gibi uygulamalar için kullanılır. Güvenli ortamda gerçekçi eğitim sağlar.

Artificial Snow Field: A controlled snow area created for training, testing or simulation purposes. Used for applications such as avalanche search drills, device training and dog search practices. Provides realistic training in a safe environment.

.....

Yapay Tırmanma Duvarı: Dağcılık veya dikey kurtarma eğitimlerinde kullanılan yapay tırmanma yapısıdır.

Artificial Climbing Wall: An artificial climbing structure used in mountaineering or vertical rescue training.

.....

Yapı Hasar Tespiti: Bina veya yapıların deprem, sel, yangın, yaşlanma, yanlış kullanım veya yapım hataları gibi çeşitli nedenlerle maruz kaldığı hasarların uzmanlar tarafından incelenerek belirlenmesi ve bu hasarın yapının taşıyıcı sistemi ile genel güvenliğine olan etkisinin değerlendirilmesidir. Yapının kullanımına devam edilemeyeceğinin karar verilme sürecidir.

Building Damage Assessment: The process of inspecting buildings or structures affected by various causes such as earthquakes, floods, fires, aging, misuse, or construction defects by experts to determine the extent of damage. It includes evaluating the impact of the damage on the structural system and overall safety of the building. This assessment helps decide whether the building can continue to be used safely.

.....

Yapı Malzemeleri: Bir yapının inşası, bakımı veya onarımı sırasında kullanılan, fiziksel ve kimyasal özellikleri belirli standartlara uygun, dayanıklılık, mukavemet, estetik ve ekonomik gereklilikleri karşılayan doğal ya da endüstriyel malzemelerdir.

Building Materials: Natural or industrial materials used during the construction, maintenance or repair of a structure, whose physical and chemical properties comply with certain standards and meet durability, strength, aesthetic and economic requirements.

.....

Yapı Mühendisi: Bina, köprü, baraj ve kuleler gibi yapıların güvenli, sağlam, dayanıklı ve ekonomik şekilde inşa edilmesini sağlayan kişidir. Özellikle betonarme, çelik, ahşap gibi yapıların taşıyıcı sistem tasarımı üzerine odaklanır.

Structural Engineer: A person who ensures that structures such as buildings, bridges, dams and towers are built in a safe, robust, durable and economical manner. It especially focuses on the structural system design of structures such as reinforced concrete, steel and timber.

Yapı Stoğu: Belirli bir bölgede bulunan tüm yapıların (konut, iş yeri, kamu binası vb.) sayısını, türünü, yaşını, yapısal özelliklerini ve dayanıklılığını ifade eden kavramdır. Afet yönetimi, kentsel planlama ve risk analizlerinde yapı stoğu önemli bir veri kaynağıdır.

Building Stock: A term referring to the total number, types, ages, structural characteristics, and durability of all buildings (residential, commercial, public buildings, etc.) within a specific area. Building stock data is a crucial resource for disaster management, urban planning, and risk analysis.

Yapı Uzmanı: Afet sonrası yıkılan binalarda enkazın taşıyıcı sistemini, çökme şeklini ve yapının kalan bölümlerinin durumunu inceleyerek arama kurtarma çalışmalarının güvenli koşullarda yürütülmesini sağlayan teknik uzmandır. İlk değerlendirmeyi yaparak enkazda çalışma izni verir, yapının hangi yönde ve nasıl çöktüğünü, tekrar çökme risklerini, güvenli çalışma alanlarını, artçı depremler, yapı malzemelerinin zayıflığı ve destekleme sistemlerini değerlendirir. Bu bilgiler doğrultusunda tehlikeleri belirler ve ilgili kararları alır.

Building Specialist: A technical expert who examines the load-bearing system, collapse pattern, and the condition of the remaining parts of buildings collapsed after a disaster. They ensure that search and rescue operations are conducted under safe conditions. By performing the initial assessment, they grant permission for working on the debris, evaluate the direction and manner of the collapse, risks of further collapse, safe working zones, aftershocks, weaknesses of building materials, and support systems. Based on this information, they identify hazards and make the necessary decisions.

Yapısal Çökme: Binaların veya altyapı elemanlarının kısmen veya tamamen yıkılması durumudur. Deprem, patlama veya yangın gibi olaylar sonucu meydana gelmektedir.

Structural Collapse: Partial or total collapse of buildings or infrastructure elements. It occurs as a result of events such as earthquake, explosion or fire.

Yapısal Hasar: Bir yapının taşıyıcı ya da taşıyıcı olmayan elemanlarında meydana gelen, yapının performansını, güvenliğini veya kullanım amacını olumsuz etkileyen bozulma, deformasyon ya da yıkım durumlarını ifade eder.

Structural Damage: *It refers to the deterioration, deformation or destruction of the load-bearing or non-bearing elements of a building that adversely affects the performance, safety or intended use of the building.*

Yapısal Olmayan Hasar: Binanın yapısal elemanları (temel, kolonlar, kirişler, döşemeler, taşıyıcı duvarlar, çatı) dışında kalan diğer kısımları ile bina içinde ve çevresindeki her türlü eşya ve donanımda meydana gelen hasardır.

Non-Structural Damage: *Damage to the structural elements of the building (foundation, columns, beams, floors, load-bearing walls, roof) and other parts of the building and all kinds of goods and equipment in and around the building.*

Yapısal Olmayan Risk: Bir yapının taşıyıcı sistemi haricindeki bütün kısımları ve binanın içindeki unsurlardan kaynaklanabilecek risklerin tümüdür.

Non-Structural Risk: *All parts of a building other than its structural system and all risks that may arise from the elements inside the building.*

Yapısal Olmayan Tehlike: Yapıların yük taşıyan ve aktaran elemanlarının dışında kalan bölme ve kalkan duvarlar, iç ve dış cephe kaplamaları, tesisatlar, avizeler, tavan kaplamaları gibi elemanları ile yapı içindeki eşyalar, ekipman ve malzemelerden kaynaklanan tehditlerin tümüdür.

Non-Structural Hazard: *All threats arising from elements such as partition and shield walls, interior and exterior cladding, installations, chandeliers, ceiling coverings and items, equipment and materials inside the building, other than load-bearing and transferring elements of buildings.*

Yapısal Önlem: Bir yapının, sistemin veya alanın dayanıklılığını, güvenliğini ve işlevselliğini artırmak amacıyla tasarlanmış ve uygulanan fiziksel, somut müdahaleler veya düzenlemelerdir.

Structural Measure: *Physical, tangible interventions or arrangements designed and implemented to improve the durability, safety and functionality of a structure, system or area.*

Yapısal Risk: Yapıların yük taşıyan ve yük aktaran taşıyıcı elemanlarında meydana gelebilecek hasar veya yıkılma olasılığıdır.

Structural Risk: The probability of damage or collapse of load-bearing and load-transmitting structural elements of structures.

.....

Yapısal Taşkın Önlemleri: Taşkın riskine karşı alınan ve doğrudan fiziksel yapılar veya mühendislik çözümleriyle gerçekleştirilen koruyucu tedbirlerdir. Amaç, suyun kontrol altına alınması, taşkının zararlarını en aza indirmek ve can ile mal güvenliğini sağlamaktır.

Structural Flood Control Measures: They are protective measures taken against flood risk and realized directly by physical structures or engineering solutions. The aim is to control water, minimize the damages of flooding and ensure the safety of life and property.

.....

Yapısal Tehlike: Yapıların kolon, kiriş, döşeme, temel gibi yük taşıyan ve yük aktaran elemanları ile zemin özelliklerinden kaynaklanan tehditlerin tümüdür.

Structural Hazard: All threats arising from load-bearing and load-transferring elements of structures such as columns, beams, slabs, foundations and soil properties.

.....

Yardım Kolisi: Afet ve acil durumlarda afetzedelerin temel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla hazırlanan; gıda, kıyafet, hijyen malzemeleri gibi yaşamsal öneme sahip malzemeleri içeren yardım paketidir. İnsani destek sağlamak ve yaşam koşullarını iyileştirmek için hızlı ve etkili şekilde dağıtılır.

Relief Kit: A package prepared to meet the basic needs of disaster survivors during emergencies and disasters, containing essential items such as food, clothing, hygiene supplies, and other vital materials. It is distributed quickly and efficiently to provide humanitarian support and improve living conditions.

.....

Yardım Tedarik Zinciri: Afet ve acil durumlardan etkilenen bölge ve insanlara yardım amacıyla malzeme ve ekipmanların tedariki, depolanması, taşınması ve teslimatı sürecidir.

Aid Supply Chain: It is the process of procurement, storage, transportation and delivery of materials and equipment to help people and regions affected by disasters and emergencies.

.....

Yardımcı İpler: Ana kurtarma ipine ek olarak kullanılan, daha ince ve hafif yapıda olan destekleyici iplerdir. Genellikle ekipman sabitleme, yönlendirme, malzeme taşıma gibi yardımcı görevlerde kullanılırlar. Ancak taşıma yükü altında çalışmazlar ve ana emniyet amacıyla kullanılmaları uygun değildir.

Safety cord: *Thin and lightweight supportive cords used alongside the main rescue rope. They serve auxiliary functions such as securing equipment, guiding, or transporting materials. However, they are not designed to bear load and should not be used as primary safety lines.*

Yarı Kuru Dalış Elbisesi: Su girişini kısmen engelleyen, ılıman sularda ısı kaybını azaltmaya yönelik neopren malzemeden üretilmiş dalış elbisesidir.

Semi-Dry Diving Suit: *It is a diving suit made of neoprene material that partially prevents water ingress and reduces heat loss in temperate waters.*

Yarılanma Ömrü: Bir radyoaktif maddenin, başlangıçtaki miktarının yarıya inmesi için geçmesi gereken zamandır. “Yarılanma Süresi” olarak da ifade edilebilmektedir.

Half Life: *The time it takes for the initial amount of a radioactive substance to halve. It can also be referred to as the “half-life”.*

Yarım Göz Düğümü: İpin bir nesne etrafına dolandırılmasıyla oluşturulan basit bir ilmek formudur. Genellikle düğüm oluşturma ilk adımı olarak kullanılır ve tek başına emniyet sağlamaz; bu nedenle yardımcı veya geçici sabitleme amacıyla kullanılır.

Half Hitch Knot: *A simple form of loop formed by wrapping a rope around an object. It is often used as the first step in knot formation and does not provide security on its own; it is therefore used as an auxiliary or temporary anchorage.*

Yarım ip: Dağcılıkta çift ipli sistemlerde kullanılan, esnekliği ve hafifliği ile düşüş kuvvetini azaltan, tek başına kullanılmayan tırmanma ipidir.

Auxiliary Ropes: *It is a climbing rope used in double rope systems in mountaineering, which reduces the force of fall with its flexibility and lightness and is not used alone.*

Yarım Kazık Düğümü: İplerin sabit bir cisme dolandırılmasıyla oluşturulan basit ve geçici bir düğümdür. Genellikle diğer düğümleri desteklemek için kullanılır; hareketli yapısı sayesinde yönlendirme veya geçici sabitlemede avantaj sağlar. Tek başına emniyetli değildir.

Half Stake Knot: *A simple and temporary knot created by entangling ropes around a fixed object. It is often used to support other knots; its mobile nature makes it advantageous for orientation or temporary fixing. It is not safe on its own.*

Yasal Sınırlar: Ulusal veya yerel gereksinimlere göre saptanan, yetkili makamlarca kabul edilen ve işletme tarafından uygulamaya konulan sınırlardır.

Legal Limits: Limits set according to national or local requirements, accepted by the competent authorities and implemented by the enterprise.

Yaş Haddi: Arama kurtarma görevlerinde personelin maksimum görev yapabileceği yaş sınırıdır.

Age Limit: This is the maximum age limit for personnel to perform search and rescue missions.

Yaşam Belirtisi: Enkaz altında bulunan kişilerin hayatta olduklarını gösteren ses, ısı, hareket, solunum veya kalp atışı gibi izlerdir. Bu belirtiler; akustik dinleme cihazları, yaşam dedektörleri, termal kameralar veya eğitilmiş arama köpekleri gibi ekipman ve yöntemlerle tespit edilir.

Survivor indicator: Signs that a person trapped under rubble is alive, such as sounds, heat, movement, breathing, or heartbeat. These indicators are detected using equipment and methods like acoustic listening devices, life detectors, thermal cameras, or trained search dogs.

Yataklı Karavan: Arama kurtarma ekiplerinin afet bölgelerinde seyyar dinlenme üssü olarak kullandığı, içerisinde yatak, mutfak ve temel yaşam alanları bulunan mobil konaklama aracıdır. Bu araçlar, personelin çalışma alanına yakın bir noktada dinlenmesini sağlayarak operasyonların kesintisiz ve verimli bir şekilde sürdürülmesine katkıda bulunur.

Camper Van (Sleeping Caravan): A mobile accommodation vehicle equipped with a bed, kitchen, and basic living spaces, used by search and rescue teams in disaster areas as a mobile resting base. These vehicles allow personnel to rest close to their work area, contributing to the uninterrupted and efficient operation.

Yatay Hat: Çalışanların düşmesini önlemek için yatay düzlemde sabitlenen güvenlik hatlarıdır. Yüksekte çalışmalarda yaygın olarak kullanılır.

Horizontal Line: Safety lines fixed in the horizontal plane to prevent workers from falling. Widely used in working at height.

Yatay Sistem: Yükseklikten çapraz olarak hareket etmek için yatay taşıma sistemi oluşturularak operasyonda çift halat sistemi ve yedek emniyet halatı kullanılmasıdır.

Horizontal System: It is the use of a double rope system and a spare safety rope in the operation by creating a horizontal transportation system to move diagonally across the height.

Yatay Yapay Tırmanış: Yatay düzlemde yapılan, destek noktalarına tutunarak ilerlemeyi içeren tırmanış tekniğidir.

Horizontal Artificial Climbing: It is a climbing technique that is done in the horizontal plane and involves advancing by holding on to support points.

Yavaş Sel: Bir hafta veya daha uzun sürede oluşan sellerdir.

Long-duration floods: Floods that develop over a period of one week or longer.

Yayılma (KBRN): Maddelerin çok yoğun ortamdan az yoğun ortama doğru kendiliğinden yayılmasıdır.

Dispersion (CBRN): Spontaneous diffusion of substances from a very dense to a less dense environment.

Yazı Tahtası: Operasyonel bilgilendirme, görev paylaşımı ve planlama için kullanılan silinebilir yazı yüzeyidir.

Blackboard: Erasable writing surface used for operational information, task sharing and planning.

Yazıcı: Sahada alınması gereken belge, harita veya raporların çıktılarını sağlayan taşınabilir yazıcı cihazıdır.

Printer: It is a portable printer device that provides printouts of documents, maps or reports that need to be taken in the field.

Yedek Hava Kaynağı (Ahtapot): Diğer adıyla “ahtapot” hava kaynağında herhangi bir problem oluşması durumunda dalış eşinize (buddy) hava sağlamak için bulunan, bir tüpten iki farklı kişinin solumasına olanak sağlayan sistemdir.

Backup Air Source (Octopus): Octopus, also known as an “octopus,” is a system that provides air to your dive buddy in the event of a problem with the air supply, allowing two people to breathe from a single tank.

Yemek Pişirme Seti: Arazi koşullarında sıcak yemek hazırlamak amacıyla kullanılan, benzin, alkol ya da LPG ile çalışan portatif ocak ile tencere ve pişirme aparatlarından oluşan settir.

Cooking Set: *It is a set consisting of a gasoline, alcohol or LPG-powered portable stove, cookware and cooking apparatus used to prepare hot meals in field conditions.*

Yemekhane Çadırı: Operasyon bölgesinde personelin yemek yediği, hijyen koşullarına uygun şekilde düzenlenmiş taşınabilir yemekhane alanıdır.

Field dining area: *A portable dining space set up in the operation zone for personnel to eat, arranged according to hygiene standards.*

Yeni Kar Miktarı: Belirli bir bölgeye son zamanlarda düşen taze karın miktarıdır.

New Snowfall Amount: *The amount of fresh snow that has recently fallen in a given area.*

Yeni Kar Yoğunluğu: Yeni düşen karın birim hacmindeki kütle miktarıdır

New Snow Density: *The amount of mass per unit volume of newly fallen snow*

Yer Altı Görüntüleme Sistemleri: Toprağın veya yapıların altındaki nesneleri, boşlukları veya yapısal özellikleri tespit etmek amacıyla kullanılan teknolojik cihazlardır. Bu cihazlar, radar, ultrasonik dalgalar, elektromanyetik sinyaller veya sismik yöntemler gibi farklı prensiplerle çalışabilir. Arama kurtarma, inşaat, arkeoloji ve madencilik gibi alanlarda kullanılırlar ve enkaz altında kalan kişilerin yerini belirlemede hayati öneme sahiptirler.

Underground Imaging Systems: *Devices using radar, ultrasonic, electromagnetic, or seismic principles to detect objects, voids, or structural features beneath the ground or structures. Used in search and rescue, construction, archaeology, and mining. Crucial for locating survivors under rubble.*

Yer Tespiti: Kişi, nesne veya cihazın dünya üzerinde ya da belirli bir ortam içinde bulunduğu konumun belirlenmesi işlemidir. Bu işlem genellikle coğrafi koordinatlar (enlem ve boylam) ya da adres bilgileri üzerinden yapılır. Konum tespiti; GPS, Wi-Fi sinyalleri, hücresel ağlar, radyo sinyalleri ve benzeri teknolojiler kullanılarak gerçekleştirilir ve özellikle yön bulma, takip, güvenlik ve acil durum yönetimi gibi alanlarda kritik öneme sahiptir.

Positioning: The process of identifying the location of a person, object, or device on Earth or within a specific environment. This is typically done using geographic coordinates (latitude and longitude) or address information. Location determination is carried out using technologies such as GPS, Wi-Fi signals, cellular networks, radio signals, and others. It is critically important in navigation, tracking, security, and emergency management.

.....

Yerel Acil Durum Yönetimi: Yerel düzeyde acil durumların önlenmesi, müdahalesi ve yönetilmesinden sorumlu olan, ilgili mevzuat çerçevesinde yetkilendirilmiş resmi kurum veya kişidir. Bu otorite, acil durum planlarının hazırlanması, uygulanması ve koordinasyonu görevlerini yürütür.

Local Emergency Management: It is the official institution or person authorized under the relevant legislation who is responsible for the prevention, response and management of emergencies at local level. This authority carries out the preparation, implementation and coordination of emergency plans.

.....

Yerel Destek Ekibi: Doğal afetler (deprem, sel, yangın, heyelan vb.) veya insan kaynaklı acil durumlarda, belirli bir yerel bölgede hızlı ve etkili müdahale sağlamak amacıyla oluşturulan, afet yönetimi konusunda eğitilmiş ve donanımlı gönüllü veya profesyonel kişilerden oluşan ekiplerdir.

Local Support Team: These are teams of volunteers or professionals trained and equipped in disaster management, formed to provide rapid and effective response in a specific local area in case of natural disasters (earthquakes, floods, fires, landslides, etc.) or man-made emergencies.

.....

Yerel Düzey Çalışma Grubu Operasyon Planı: Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında, ana çözüm ortağı bakanlıklar ile kurum ve kuruluşların taşra teşkilatındaki bağlı ve ilgili birimleri tarafından hazırlanan operasyon planlarıdır. Bu süreçte, destek çözüm ortaklarının katılımı da sağlanarak, planlar Başkanlıkça belirlenen formata uygun şekilde oluşturulur ve İl Afet ve Acil Durum Koordinasyon Kurulunun kararıyla yürürlüğe girer. Taşra teşkilatı bulunmayan ana çözüm ortağı bakanlıklar ile kurum ve kuruluşların operasyon planları ise, bağlı ve ilgili birimler tarafından; bir vali yardımcısının başkanlığında ve Başkanlık tarafından belirlenen formata uygun olarak hazırlanır. Gerekli görüldüğünde, bölge teşkilatı olan kurumların bölge müdürlüklerinden de destek alınabilir.

Local Level Working Group Operation Plan: Operation plans prepared by main solution partner ministries and related units of institutions in their provincial organizations within the scope of the Turkey Disaster Response Plan (TAMP). Support solution partners also participate in the planning process. Plans are prepared according to the format determined by the Presidency and enacted by decision of the Provincial Disaster and Emergency Coordination Board. For main solution partner ministries or institutions without provincial

organizations, operation plans are prepared by related units under the chairmanship of a deputy governor and following the format specified by the Presidency. Regional directorates of institutions with regional organizations may provide support if necessary.

Yerel Düzey Tatbikat: Bir ilde yer alan tüm afet gruplarının katılımıyla düzenlenen tatbikatlardır.

Local Level Exercise: Drills organized with the participation of all disaster groups in a province.

Yerel Yönetim: Afet bölgesinde bulunan Belediye, Yatırım izleme ve Koordinasyon Başkanlığı (YİKOB) ve İl Özel İdaresi gibi kurumlardır.

Local Government: Institutions such as the municipality, the Directorate of Investment Monitoring and Coordination (YİKOB) and the special provincial administration in the disaster area.

Yerinde Sığınma: KBRN tehdit ve tehlikesinin mevcut olduğu bölgede tahliye yapmak ve toplu sığınaklara gitmek yerine halihazırda içinde bulunulan binada güvenli bir yer arayarak sığınma eylemidir.

Shelter in Place: It is the act of seeking shelter by looking for a safe place in the current building instead of evacuating and going to mass shelters in the area where CBRN threats and hazards exist.

Yığılma Tipi Yapısal Çökme: Yapının üst katlarının alt katlar üzerinde birikerek aşırı yük oluşturması sonucu, alt katların taşıma kapasitesini kaybedip ani ve hızlı bir şekilde çökmeye neden olmasıyla ortaya çıkan yapısal çökme türüdür.

Collapse Type Structural Collapse: A type of structural collapse where upper floors accumulate on lower floors, causing excessive load that results in sudden and rapid failure of the lower floors.

Yığma Yapı: Duvarları taşıyıcı olan ve genellikle taş, tuğla, briket gibi blok malzemelerle harç kullanılarak yapılan yapı türüdür. Doğru tekniklerle yapılmadığında depremlerde çökme riski yüksektir.

Masonry Structure: It is a type of building whose walls are load-bearing and usually made of block materials such as stone, brick, briquette and mortar. When not built with the right techniques, there is a high risk of collapse in earthquakes.

Yıkık Bina: Tamamen çökmüş ya da taşıyıcı sistemi işlevini yitirmiş, enkaz haline gelmiş ve yaşama alanı olarak kullanılamayan yapılarıdır.

Demolished Building: *These are buildings that have completely collapsed or whose load-bearing system has lost its function, have become debris and cannot be used as living spaces.*

Yıkım: Afet veya farklı bir nedenle riskli hâle gelen bir binanın halka ve çevreye zarar vermeden bir plan dâhilinde ortadan kaldırılması işlemidir.

Demolition: *It is the process of removing a building that has become risky due to a disaster or any other reason within a plan without harming the public and the environment.*

Yılan Kamera: Dar, kapalı veya ulaşılması zor alanları görüntülemek amacıyla kullanılan, ucunda kamera bulunan ince ve esnek yapılı özel bir görüntüleme cihazıdır. Özellikle göçük altındaki afetzedelerin yerini tespit etmek, durumları hakkında bilgi edinmek, bilinç seviyelerini değerlendirmek ve mümkünse onlarla iletişim kurmak amacıyla kullanılır. Genellikle ses iletim sistemiyle donatılmıştır, böylece afetzedelerin kurtarma ekipleriyle doğrudan konuşabilmesine olanak tanır. Arama kurtarma çalışmalarında hayati öneme sahip teknolojik bir ekipmandır.

Borescope: *A thin, flexible imaging device with a camera at the tip, used to view narrow, confined, or hard-to-reach spaces. It is especially employed to locate disaster survivors under rubble, gather information about their condition, assess consciousness levels, and, if possible, communicate with them. Usually equipped with a sound transmission system to enable direct communication between survivors and rescue teams. It is a critical technological tool in search and rescue operations.*

Yıldırım: Atmosferdeki bulutlar arasında veya bulut ile yer arasında oluşan ani ve güçlü elektrik boşalmasıdır. Bu olay, gök gürültüsü ve parlak ışıklarla kendini gösterir ve çevrede hasar ve yangınlara neden olabilir.

Lightning: *A sudden, powerful electrical discharge that occurs between clouds in the atmosphere or between a cloud and the ground. This phenomenon is characterized by thunder and bright lights, and can cause damage and fires in the surrounding area.*

Yıldırım Çarpması: Bir kişiye veya nesneye gökten düşen elektriksel deşarj (yıldırım) sonucu yüksek voltajlı elektrik akımının isabet etmesi durumudur.

Lightning Strike: It is a situation where a person or object is hit by a high-voltage electric current as a result of an electrical discharge (lightning) falling from the sky.

.....

Yıpranma Payı (Fiili hizmet süresi zammı): Ağır ve yıpratıcı işlerde çalışan afet ve acil durum müdahale personelinin, yaptıkları işin sağlığa zararlı, riskli veya fiziksel/psikolojik açıdan yıpratıcı olması nedeniyle, çalıştıkları süreye ek hizmet süresi kazanarak erken emekli olmalarını sağlayan bir sosyal güvenlik uygulamasıdır.

Depreciation Allowance: It is a social security application that enables disaster and emergency response personnel working in heavy and strenuous jobs to retire early by gaining additional service time due to the fact that their work is harmful to health, risky or physically/psychologically strenuous.

.....

Yoğun Kar Yağışı: Kısa sürede yere düşen yüksek miktarda karı ifade eder. Yeni ve hızlı birikmiş kar, alttaki tabakalara tam bağlanamadığı için tabaka (slab) çığı riskini artırır. Ayrıca görüş mesafesini azaltarak güvenli hareketi zorlaştırır.

Heavy Snowfall: Refers to large amounts of snow that fall to the ground in a short period of time. New and rapidly accumulated snow increases the risk of slab avalanche because it is not fully bonded to the underlying layers. It also reduces visibility, making safe movement difficult.

.....

Yoğun Tepki: Köpeğin hedefi bulduğunda havlama, kazıma, atlama veya hedefe yoğun şekilde odaklanma gibi güçlü fiziksel tepkiler gösterdiği ikaz biçimidir. Bu yoğun davranış, arama ekibine afetzedenin tam konumu hakkında net bilgi verir.

Intense Reaction: When the dog finds the target, it shows strong physical reactions such as barking, scratching, jumping or intense focus on the target. This intense behavior gives the search team clear information about the exact location of the disaster survivor.

.....

Yoğunluk Gradyanı: Kar tabakası içinde yukarıdan aşağıya doğru yoğunluk farklarının bulunduğu durumdur. Ani geçişler ve dengesiz katmanlar çığ riskini artırır. Stabil bir kar yapısında bu gradyanlar daha az belirgindir.

Density Gradient: It is a situation where there are density differences from top to bottom within the snow layer. Sudden transitions and unstable layers increase the risk of avalanches. In a stable snowpack, these gradients are less pronounced.

.....

Yol Kapama: Bir yolun belirli bir süre veya kalıcı olarak araç ve/veya yaya trafiğine kapatılmasıdır. Genellikle inşaat, bakım, onarım, kaza veya güvenlik nedenleriyle uygulanır. Yol kapama; bariyerler, kapılar, zincirler veya işaretlerle fiziki olarak trafiğin geçişini engelleyen ve sürücülerini alternatif güzergahlara yönlendiren düzenlemelerdir.

Road closure: *The temporary or permanent restriction of vehicle and/or pedestrian traffic on a road. It is usually applied due to construction, maintenance, repair, accidents, or safety reasons. Physical barriers such as barricades, gates, chains, or signs prevent passage and direct drivers to alternative routes.*

Yonca Yapağı Tekniği: Çok geniş alanlarda ve birden fazla hava aracı kullanılarak yapılan arama tekniğidir. Hava araçlarından biri yonca yapağı şeklindeki aramasına devam ederken hava araçlarının her biri diğerlerinin alan boşluklarını dolduracak biçimde ve uçuş rotası izleyerek arama yaparlar.

Cloverleaf Technique: *It is a search technique using more than one aircraft over very large areas. While one of the aircraft continues its cloverleaf search, each of the aircraft searches in a way to fill the gaps of the others and by following a flight route.*

Yönetim Çadırı: Afet müdahalesinde karar alma, koordinasyon ve iletişim işlevlerinin yürütüldüğü ana operasyon karargâh çadırıdır.

Management Tent: *It is the main operation headquarters tent where decision making, coordination and communication functions are carried out in disaster response.*

Yönlendirici: Deneyimli personelin yeni katılacak arama kurtarma, müdahale, psikososyal destek, yardım faaliyetleri gibi alanlarında akredite olacak ekiplere bilgilendirme ve rehberlik sağlamasıdır.

Mentor: *Experienced personnel provide information and guidance to newly accredited teams in search and rescue, intervention, psychosocial support and relief activities.*

Yönlendirme Makarası: İp sistemlerinde, yükün yönünü değiştirmek, sürtünmeyi azaltmak ve kuvvet dağılımı sağlamak amacıyla kullanılan makaradır.

Guide Roller: *It is a pulley used in rope systems to change the direction of the load, reduce friction and provide force distribution.*

Yumuşak Kat: Bir binada, birbirini izleyen kat rijitliklerinin diğerlerine göre farklı olduğu kat veya katlardır. Düşeyde rijitlik düzensizliğidir.

Soft Storey: In a building, a storey or storeys in which the stiffnesses of successive storeys are different from each other. It is stiffness irregularity in vertical.

.....

Yurtdışı Çıkış Prosedürü: Arama kurtarma ve yardım ekiplerinin başka bir ülkeye görev amaçlı çıkışında uygulanan izin, belge ve prosedürlerdir.

International Exit Procedure: The permits, documents, and protocols applied when search and rescue or aid teams depart to another country for mission purposes.

.....

Yük Dağıtım Platformu: Ağır ekipmanların, yumuşak, çamurlu ya da dengesiz zeminlerde batmasını engellemek amacıyla kullanılan geniş yüzeye sahip, genellikle alüminyum ya da plastikten yapılmış taşıma platformudur.

Load Distribution Platform: A transport platform with a large surface, usually made of aluminum or plastic, used to prevent heavy equipment from sinking on soft, muddy or unstable ground.

.....

Yük Hayvanı: Araç kullanımının mümkün olmadığı zorlu arazi şartlarında, arama kurtarma ekipmanlarını taşımak için at, katır, eşek gibi hayvanlardan faydalınmasıdır.

Freight Animal: The use of animals such as horses, mules and donkeys to transport search and rescue equipment in difficult terrain conditions where the use of vehicles is not possible.

.....

Yük Taşıyan İnsansız Hava Aracı (İHA): Kargo, malzeme veya çeşitli yükleri belirlenen noktalara taşımak amacıyla tasarlanmış, insan müdahalesi olmadan otonom ya da uzaktan kumanda ile yönetilen hava aracıdır. Özellikle ulaşılması zor veya riskli bölgelerde hızlı ve güvenilir lojistik desteği sağlar.

Cargo Carrying Unmanned Aerial Vehicle (UAV): An unmanned aerial vehicle designed to transport cargo, materials, or various loads to designated locations autonomously or by remote control. It provides fast and reliable logistical support, especially in hard-to-reach or hazardous areas.

.....

Yüksek Açık Kurtarma Operasyonları: 60 derece ve üzerindeki eğimli ya da düşme riski yüksek bölgelerde mahsur kalan kişilerin, özel teknikler ve ekipmanlar kullanılarak güvenli bir şekilde kurtarılması işlemidir.

High-Angle Rescue Operations: The safe rescue of individuals trapped in areas with slopes of 60 degrees or more or with a high risk of falling, using specialized techniques and equipment.

.....

Yüksek Hızlı Yol Müdahalesi: Otoban, çevre yolu veya ekspres yollarda meydana gelen kazalar için özel olarak geliştirilmiş hızlı müdahale ve trafik kontrol prosedürleridir. Hızlı tahliye ve ikinci kazaların önlenmesi önceliklidir.

High Speed Road Intervention: Rapid intervention and traffic control procedures specially developed for accidents occurring on highways, ring roads or expressways. Priority is given to rapid evacuation and prevention of secondary accidents.

Yüksek İrtifa: Deniz seviyesinin 2500 metre üzerinde bulunan hava basıncı ve oksijen miktarının azaldığı, insan vücudunda çeşitli fizyolojik etkiler bırakan yüksekliklerdir.

High Altitude: These are altitudes above 2500 meters above sea level, where the air pressure and the amount of oxygen decreases, leaving various physiological effects on the human body.

Yüksek irtifa botu: Aşırı soğuk ve yüksek rakımlı dağlık bölgelerde kullanıma uygun, içi yalıtımlı, dışı su geçirmez, tırmanışa dayanıklı özel dağcı botlarıdır.

High altitude boots: They are special climbing resistant mountaineering boots, insulated inside and waterproof outside, suitable for use in extremely cold and high altitude mountainous regions.

Yüksek İrtifa Geçidi: İki zirve veya tepe arasındaki en düşük noktada, doğal bir geçiş oluşturan sırt çukuru veya bel noktasıdır. Genellikle iki vadiyi birbirine bağlayan dar, alçak geçit şeklindedir.

High Altitude Pass: A ridge depression or waist point at the lowest point between two peaks or summits, forming a natural transition. It is usually a narrow, low pass connecting two valleys.

Yüksek İrtifa Maskesi: Vücudun düşük oksijen ortamlarında daha verimli çalışmasını sağlamak için geliştirilmiş; solunum direncini düzenleyen, antrenman ve tırmanış amaçlı kullanılan özel maskedir.

High Altitude Mask: Developed to enable the body to work more efficiently in low oxygen environments; It is a special mask that regulates respiratory resistance and is used for training and climbing.

Yüksek İrtifa Oksijen Seti: Oksijen seviyesinin düşük olduğu ortamlarda (örneğin 4000 metre üzeri) dağcı veya kurtarma personeline oksijen desteği sağlayan taşınabilir tüp, regülatör ve maske sisteminden oluşan settir.

High Altitude Oxygen Kit: It is a set consisting of a portable cylinder, regulator and mask system that provides oxygen support to mountaineers or rescue personnel in environments with low oxygen levels (for example above 4000 meters).

Yüksek Risk: Bir olay veya durumun gerçekleşme olasılığının ve/veya bu olayın yol açabileceği zararın önemli derecede yüksek olduğu durumdur. Olayın etkisi büyük ve yıkıcı olacağı için hazırlık ve müdahale önlemleri planlı olmalıdır.

High Risk: A situation where the probability of an event or situation occurring and/or the damage that may be caused by this event is significantly high. Preparedness and response measures should be planned as the impact of the event will be large and destructive.

Yüksek Riskli Alan: Kurtarma operasyonlarında özel güvenlik protokolleri gerektiren, çökme, patlama, zehirli gaz sızıntısı veya radyoaktif tehlike gibi çoklu risk faktörleri barındıran bölgelerdir.

High Risk Area: Areas with multiple risk factors such as collapse, explosion, toxic gas leakage or radioactive hazard, requiring special safety protocols for rescue operations.

Yüksek Sesli İletişim: Arama kurtarma faaliyetlerinde, gürültülü veya acil durum ortamlarında ekipler ve çevredekiler arasında bilgi akışını sağlamak amacıyla yüksek ve anlaşılır sesle gerçekleştirilen sözlü iletişim yöntemidir. Enkaz gibi karmaşık ve tehlikeli alanlarda yönlendirme, uyarı, talimat verme ve güvenliğin sağlanması amacıyla kullanılır.

Loud Communication: A verbal communication method performed loudly and clearly to ensure information flow among teams and nearby people in noisy or emergency environments. It is used for guidance, warnings, instructions, and safety assurance in complex and hazardous areas like rubble sites.

Yükseklik Adaptasyon Süreci: Özellikle 2500 metre ve üzeri yüksek irtifalarda ekiplerin güvenli çalışabilmesi için vücudun oksijen seviyesine alışmasını sağlayacak şekilde kademeli yükselme sürecidir. Bu adaptasyon, hızlı yükselmenin neden olabileceği irtifa hastalıklarının önlenmesinde hayati önem taşır.

Altitude Adaptation Process: A gradual acclimatization process that allows teams to safely work at high altitudes, especially above 2,500 meters, by adapting the body to oxygen levels. This process is vital to prevent altitude sickness caused by rapid ascent.

Yükseklik Ölçer: Bir nesnenin ya da yerin deniz seviyesinden veya belirli bir referans noktasından olan yüksekliğini ölçmek için kullanılan cihazdır. Dağcılık, inşaat, haritacılık ve arama-kurtarma gibi birçok alanda kullanılır.

Altimeter: *A device used to measure the height of an object or location above sea level or a reference point. It is commonly used in mountaineering, construction, mapping, and search and rescue operations.*

Yükseklik Rehberi: Yüksek rakımlı bölgelerde (genellikle 2.500 metre ve üzeri) seyahat eden veya çalışan bireylere, bu irtifaların insan vücudu üzerindeki etkilerini anlamaları, olası sağlık sorunlarını önlemeleri ve güvenli bir şekilde uyum sağlamaları için yol gösteren bilgi, yöntem ve önlemler bütünüdür.

Height Guide: *It is a set of information, methods and measures that guide individuals traveling or working at high altitudes (usually 2,500 meters and above) to understand the effects of these altitudes on the human body, prevent potential health problems and adapt safely.*

Yükseltici: Dağcılıkta veya ipli tırmanışta, sabit bir ipe tırmanmak için kullanılan mekanik bir alettir.(Ascender)

Ascender: *In mountaineering or rope climbing, a mechanical device used to climb a fixed rope.(Ascender)*

Yürüeyebilen Kazazede: Hafif yaralanmış ya da genel durumu iyi olup, yardım olarak yürüeyebilen afetzede ya da hasta kişidir.

Ambulatory Casualty: *A disaster survivor or a sick person who is slightly injured or in good general condition and can walk with assistance.*

Yürüyemeyen Kazazede: Hareket kabiliyeti olmayan, taşınması gereken ağır yaralı ya da bilinçsiz kazazededir.

Non-ambulatory Casualty: *A seriously injured or unconscious casualty who has no mobility and needs to be transported.*

Yüzer Sedye: Suda yaralı ya da hasta kişilerin güvenli şekilde taşınmasını sağlayan, batmayan ve su üzerinde dengeli kalabilen özel destekli sedyedir.

Floating Stretcher: *It is a specially supported stretcher that provides safe transportation of injured or sick people in the water, does not sink and remains stable on the water.*

Yüzey İşaretleme Şamandırası: Yüzeydeki insanlara konumunu belirtmek için bir dalgıç tarafından su altından doldurularak yüzeye gönderilen bir tür şamandıradır.

Surface Marking Buoy: *It is a type of buoy that is filled underwater by a diver and sent to the surface to indicate the position of people on the surface.*

Yüzey Kırışması Sonrası Çığ Riski: Yüzey kırışmasının üzerine yeni kar yağmasıyla birlikte altta kalan bu kristallerin, artık görünmez hâle gelerek kar tabakası içinde zayıf bir ara katman oluşturmaktadır. Bu katman, üzerindeki karı taşıyacak bağ gücüne sahip değildir ve ani bir tetiklenmeyle slab (tabaka) çığlarına yol açabilir.

Avalanche Risk After Surface Frost: *As new snow falls on top of the surface hoar, these underlying crystals are no longer visible, forming a weak interlayer within the snow layer. This layer does not have the bond strength to hold the snow above it and a sudden trigger can lead to slab avalanches.*

Zamanla Yarış: Çığ altında kalan kişilere ulaşmak için geçen her dakikanın kritik olduğu süreci ifade eder. İlk 15 dakikada kurtarma şansı yüksektir, ancak bu süreden sonra hayatta kalma oranı hızla düşer. Tüm kurtarma stratejileri bu gerçeklik etrafında planlanır.

Time Series Snow Analysis: *It refers to the process where every minute is critical to reach people trapped in an avalanche. The chances of rescue are high in the first 15 minutes, but after this time the survival rate drops rapidly. All rescue strategies are planned around this reality.*

Zarar Görebilirlik: Farklı tür ve büyüklükteki tehlikeler karşısında, insanların ve yaşam çevrelerinin uğrayabileceği fiziksel, toplumsal, ekonomik veya çevresel zarar ve kayıpların ölçüsüdür.

Race Against Time: *It is a measure of the physical, social, economic or environmental damage and loss that people and their living environment may suffer in the face of hazards of different types and magnitudes.*

Zarar Tespiti: Afet ve acil durumlar sonrasında meydana gelen hasarın maddi boyutunun belirlenmesi amacıyla yapılan detaylı inceleme, kayıt, raporlama ve değerlendirme sürecidir. Bu süreçte hem kamu hem özel sektöre ait yapıların, altyapıların, tarım alanlarının, araçların ve diğer ekonomik değerlerin doğrudan veya dolaylı uğradığı maddi kayıplar hesaplanır.

Damage Assessment: A detailed examination, recording, reporting, and evaluation process to determine the material extent of damage after disasters and emergencies. It includes calculating direct or indirect financial losses to public and private buildings, infrastructure, agricultural areas, vehicles, and other economic assets.

.....

Zayıf Tabaka: Üzerine binen kar kütlesini taşıyamayan, zayıf bağlara sahip ve kayma riski taşıyan kar katmanıdır. Bu katmanlar, tabaka çığlarının oluşmasında ana etkindir.

Weak Layer: It is a layer of snow that cannot carry the weight of the snow mass on top of it, has weak bonds and poses a risk of sliding. These layers are the main factor in the formation of slab avalanches.

.....

Zehirli Gaz Alanında Kurtarma Operasyonu: Endüstriyel kazalar veya kimyasal salınımlar sonucu oluşan tehlikeli ortamlarda yürütülen özel operasyonlardır.

Rescue Operation in Toxic Gas Area: Special operations conducted in hazardous environments resulting from industrial accidents or chemical releases.

.....

Zehirli ve Patlayıcı Gaz Dedektörü: Bina, ev, işyeri gibi kapalı alanlarda bulunan zararlı, zehirli veya patlayıcı gazları algılayan ve ölçen, güvenlik amacıyla kullanılan elektronik cihazdır. Gaz kaçaqlarını erken tespit ederek bu tür mekanlarda yaşanabilecek tehlikelerin önlenmesine yardımcı olur.

Toxic and Explosive Gas Detector: An electronic device used to detect and measure harmful, toxic, or explosive gases in enclosed spaces such as buildings, homes, and workplaces. It helps prevent hazards by early detection of gas leaks in such environments.

.....

Zemin Taşıma Kapasitesi: Zeminin üstyapıdan gelen yükleri deformasyona uğramadan taşıyabilme yeteneğidir. Bu kapasite, yapıların güvenliği ve dayanıklılığı açısından kritik öneme sahiptir.

Ground bearing capacity: The ability of soil to support loads from the superstructure without deformation. This capacity is critical for the safety and durability of buildings.

.....

Zırhlama: Radyasyon tehlikesine karşı uygun zırhlama malzemesinin kullanılarak alınan radyasyon dozunun önlenmesi ya da azaltılmasıdır.

Armoring: *It is the prevention or reduction of radiation dose received by using appropriate shielding material against radiation hazard.*

.....

Zincir Perlon: Dikişli ara halkalara bölünmüş, kullanıcının ihtiyaç duyduğu uzunluğu ayarlayabildiği modüler bir bağlama sistemidir. Geleneksel perlonlardan farklı olarak düğüm atmayı gerektirmez.

Chain Perlon: *It is a modular lashing system divided into stitched intermediate loops, where the user can adjust the length they need. Unlike traditional perlons, it does not require tying knots.*

.....

Zincir Seti: Arama kurtarma operasyonlarında özellikle enkaz kaldırma, ağır yükleri çekme, sabitleme veya kaldırma işlemleri için kullanılan, dayanıklı metal zincirlerden ve bağlantı parçalarından oluşan bir ekipman setidir.

Chain Set: *It is a set of equipment consisting of durable metal chains and fittings used in search and rescue operations, especially for debris removal, pulling, securing or lifting heavy loads.*

.....

Zincir Takımı (RAM): Hidrolik RAM cihazlarıyla birlikte kullanılan zincir takımıdır. Sıkışmış objeleri çekme, itme ya da yerinden oynatma amaçlı kullanılır.

Chain Assembly (RAM): *Chain set used in conjunction with hydraulic RAM devices. It is used to pull, push or dislodge stuck objects.*

.....

Zincirleme Kaza: Birden fazla aracın birbirine çarptığı ve genellikle trafik sıkışıklığı ile sonuçlanan ardışık trafik kazasıdır.

Chain Accident: *A consecutive traffic accident in which several vehicles collide with each other, often resulting in traffic jams.*

.....

Zincirleme Nükleer Reaksiyon: Bir atom çekirdeğinin bölünmesiyle açığa çıkan nötronların, diğer atom çekirdeklerini de bölerek yeni reaksiyonlar başlatmasıyla devam eden kendiliğinden çoğalan süreçtir. Bu reaksiyon kontrol altında tutulduğunda nükleer enerji üretiminde, kontrolsüz gerçekleştiğinde ise nükleer patlamalarda kullanılır.

Nuclear Chain Reaction: *A self-sustaining process where neutrons released from the fission of an atomic nucleus trigger further fissions in other nuclei. When controlled, it is used for nuclear energy production; if uncontrolled, it leads to nuclear explosions.*

.....

Zokalama Tekniği: Arama kurtarma çalışmalarında, özellikle zemin veya enkaz altındaki insanları çıkarmak için kullanılan bir teknik terimdir. Genellikle sıkışmış veya dar alanlara sıkışan birini çıkarmak için yapılan zorlayıcı ve dikkatli müdahale anlamına gelir.w

The Zoning Technique: *It is a technical term used in search and rescue operations, especially for extracting people from under the ground or debris. It usually refers to a forceful and careful intervention to extract someone who is stuck or trapped in confined spaces.*

Zoonoz Hastalıklar: Hayvanlardan insanlara bulaşabilen enfeksiyon hastalıklarıdır. Bu hastalıklar virüsler, bakteriler, parazitler veya mantarlar aracılığıyla geçebilir. Bulaşma; doğrudan hayvan teması, hayvan salgıları (tükürük, dışkı, idrar), ısırık, tırmalama ya da kirlenmiş su, gıda ve kene ya da sivrisinek gibi vektörlerle gerçekleşebilir. Kuduz, kuş gribi ve Kırım-Kongo kanamalı ateşi, zoonotik hastalıklara örnek olarak verilebilir.

Zoonotic Diseases: *Infectious diseases transmitted from animals to humans. These diseases can spread through viruses, bacteria, parasites, or fungi. Transmission occurs via direct contact with animals, animal secretions (saliva, feces, urine), bites, scratches, or contaminated water, food, and vectors like ticks or mosquitoes. Examples include rabies, avian influenza, and Crimean-Congo hemorrhagic fever.*

Zoonotik Hastalık

Zorla Giriş: Arama ve kurtarma operasyonlarında, kapalı veya ulaşılamayan alanlara erişim sağlamak amacıyla kapı, pencere, duvar gibi engellerin özel ekipmanlarla kırılarak ya da açılarak aşılması işlemidir. Bu yöntem, içeride mahsur kalanlara hızlı ve güvenli şekilde ulaşmak gerektiğinde, özellikle zamanla yarışılan durumlarda uygulanır.

Forcible Entry: *The process of gaining access to closed or inaccessible areas during search and rescue operations by breaking or opening obstacles such as doors, windows, or walls with special tools. This method is applied especially when time is critical to reach trapped individuals quickly and safely.*

Zorunlu Hizmet: Arama kurtarma teknisyenlerinin atandıkları birim veya bölgede belirlenen süre boyunca görev yapmalarıdır.

Compulsory Service: *The requirement for search and rescue technicians to serve for a specified period in the unit or region they are assigned.*

Z-Sistemi (Mekanik Avantajlı Halat Düzeni): İpli kurtarma, dağcılık, mağaracılık ve endüstriyel tırmanış gibi alanlarda kullanılan, mekanik avantaj sağlayan bir halat sistemidir. Genellikle ağırlık kaldırmak, bir yükü yukarı çekmek veya bir kişiyi kurtarmak için kullanılır. “Z sistemi” adını, ip düzeninin şeklen “Z” harfine benzemesinden alır.

Z-System (Mechanical Advantage Rope Setup): A rope rescue is a rope system that provides a mechanical advantage, used in areas such as mountaineering, caving and industrial climbing. It is often used for lifting weights, pulling up a load or rescuing a person. The “Z system” takes its name from the fact that the rope arrangement resembles the letter “Z” in shape.

.....

Üniversiteler Mh. Dumlupınar
Blv. No: 159
06800 Çankaya / ANKARA
Telefon: (0 312) 258 23 23

| @afadbaskanlik

